

ZPRÁVA O SITUACI V OBLASTI MIGRACE A INTEGRACE CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

2022

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Zpracovalo Ministerstvo vnitra České republiky, Praha 2023

SHRUTÍ

Rok 2022 přinesl z pohledu migrace velmi významné události a změny, jejichž dopady se projeví nejen na migrační situaci v České republice, ale zásadním způsobem ovlivnily i řadu dalších oblastí společenského života.

Dominantním jevem s dlouhodobými dopady na problematiku migrace a integrace byla **početná uprchlická vlna z Ukrajiny** vyvolaná vojenskou agresí Ruské federace. Pro zvládnutí hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny Rada Evropské unie poprvé aktivovala institut tzv. dočasné ochrany. **Česká republika se stala jednou z hlavních cílových zemí prchajících osob, do konce roku 2022 na jejím území dočasnou ochranu získalo 473 216 osob** a v relativním porovnání (počet uprchlíků na 100 tisíc obyvatel) se stala nejvýznamnějším příjemcem uprchlíků z Ukrajiny v Evropské unii. Do poskytnutí pomoci se vedle státní správy a složek integrovaného záchranného systému zapojily rovněž územní samosprávné celky, neziskové organizace a ve velké míře i široká občanská společnost. Zvládnutí velkého objemu příchozích osob bylo v průběhu roku 2022 pozitivně hodnoceno jak na různých mezinárodních fórech, tak v rámci bilaterálních vztahů.

V důsledku uprchlické vlny z Ukrajiny se **v roce 2022 výrazně zvýšil celkový počet cizinců pobývajících na území České republiky a jejich počet poprvé překročil hranici 1 milionu osob**. Meziročně počet cizinců narostl o 69 %, přičemž tento nárůst byl způsoben právě cizinci s dočasnou ochranou. K 31. 12. 2022 bylo **evidováno 1 116 154 cizinců s povoleným pobytem na území ČR**. Z 80 % převažovali občané třetích zemí (zejména občané Ukrajiny, Vietnamu a Ruska). Z občanů EU jsou nejvíce zastoupeni občané Slovenska, kteří po občanech Ukrajiny tvoří nejpočetnější skupinu cizinců s registrovaným pobytem v ČR.

Ruská invaze na Ukrajinu ovlivnila i **vývoj v oblasti pracovní migrace**. Na pracovním trhu s příchodem osob s dočasnou ochranou významně narostl počet cizinců s volným přístupem na trh práce (meziročně o 74 %) a **ke konci roku bylo v ČR zaměstnáno přes 100 tisíc cizinců s dočasnou ochranou**. V důsledku vojenského konfliktu došlo v roce 2022 k pozastavení náběru žádostí o pobyťová oprávnění na zastupitelském úřadu České republiky na Ukrajině, a žádostí podávaných občany Ruska a Běloruska, tedy doposud klíčových zdrojových zemí pracovní migrace. **Programy ekonomické migrace nadále fungovaly**, v průběhu roku byly navýšeny kvóty pro jiné zdrojové země (např. Filipíny, Moldavsko) a došlo k rozšíření programů o země nové (Arménie, Gruzie, Severní Makedonie).

I oblast integrace byla vedle běžné činnosti již **etablovaných a úspěšně fungujících 18 regionálních Center na podporu integrace cizinců** ovlivněna příchodem vysokého počtu osob s dočasnou ochranou. Rostly požadavky zejména na integrační kapacity, ubytovací kapacity, zajištění lékařské péče a dostatečných kapacit ve školách a školkách. V roce 2022 se v této souvislosti podařilo mj. více než zdvojnásobit kapacitu Center na podporu integrace cizinců, zásadně navýšit dotace pro obce a pro nestátní neziskové organizace a spustit řadu úspěšných projektů.

Dalším významným trendem, jemuž musela ČR v průběhu roku 2022 čelit souběžně s příchody uprchlíků z Ukrajiny, byla **početná vlna tranzitní nelegální migrace**. V jejím důsledku markantně vzrostl celkový **počet osob zadržených při nelegální migraci na území našeho státu - za rok 2022 dosáhl 29 235 osob** s nejvyšším meziročním nárůstem (o 162%) od vstupu ČR do schengenského prostoru. Rapidní nárůst počtu nelegálně příchozích migrantů byl důsledkem zvýšeného migračního tlaku na vnější hranici EU přes západobalkánskou trasu. Pro nelegální migranty, mezi nimiž dominovali občané Sýrie, **ČR byla zemí tranzitní**. Negativní vývoj v oblasti nelegální migrace vedl k dočasnému **znovuzavedení ochrany vnitřních hranic ČR na celém úseku pozemní hranice se Slovenskem**, a to od konce září 2022 do počátku února 2023.

V oblasti **mezinárodní ochrany** byl **vývoj v roce 2022 víceméně stabilní**, Česká republika zaznamenala meziroční nárůst počtu žadatelů o 20 % (celkově bylo podáno 1 694 žádostí o mezinárodní ochranu). Meziroční nárůst byl způsoben zejména vyšším počtem žadatelů z Turecka (důsledek nárůstu jejich počtu mezi osobami zadrženými při tranzitní nelegální migraci) a Ruské federace.

Výše zmíněné jevy se zásadním způsobem promítli i do mezinárodní spolupráce a dění v rámci Evropské unie. Diskuze o koordinaci pomoci Ukrajině a ukrajinským uprchlíkům, zintenzivnění migrační aktivity na centrální středomořské a západobalkánské migrační trase byly mezi výzvami pro **České předsednictví v Radě Evropské unie** (CZ PRES), které proběhlo v druhé polovině roku 2022. Dále probíhaly diskuze ohledně legislativních návrhů představených v rámci Paktu o migraci a azylu, reformě a rozšíření schengenského prostoru a opatření navržených v souvislosti s rizikem instrumentalizace migrantů ze strany Běloruska a Ruska. Úspěchem českého předsednictví bylo rozšíření Schengenského prostoru o Chorvatsko, kterého bylo dosaženo po dlouhých a intenzivních vyjednáváních na posledním jednání Rady pod hlavičkou CZ PRES dne 8. prosince 2022.

ZÁKLADNÍ STATISTICKÉ UKAZATELE ZA ROK 2022

Vytiženost zastupitelských úřadů ČR

V roce 2022 bylo na zastupitelských úřadech ČR přijato celkem 154 740 žádostí o víza a pobytové tituly (z toho krátkodobá víza 117 750 žádostí). Jedná se o meziroční pokles o 44,1 %. Nejvytíženějšími ZÚ či GK ČR byly úřady v Lvově, Kyjevě, Rijádu, Astaně, Abú Dabí a Dillí.

Vstup do ČR

V roce 2022 bylo na ZÚ ČR podáno celkem 117 750 žádostí o udělení krátkodobého víza (oproti roku 2021 pokles o 43 %). Nejvíce žádostí o krátkodobé vízum podali v roce 2022 státní příslušníci Ukrajiny (27 262 žádostí; 26 832 uděleno), Indie (10 367 žádostí; 7 816 uděleno) a Saúdské Arábie (9 709 žádostí; 9 252 uděleno). Procentuálně nejvýznamnější poklesy byly zaznamenány u občanů Ukrajiny (-85,5 %), Ruska (-50,2 %) a Běloruska (-71,2 %). Uděleno bylo celkem 100 513 krátkodobých víz (oproti roku 2021 pokles o 49,5 %).

O dlouhodobá pobytová oprávnění při vstupu do ČR požádalo v roce 2022 celkem 39 451 cizinců (meziročně o 38,2 % méně). Evidováno bylo 15 535 žádostí o dlouhodobé vízum, nejčastěji podaných státními příslušníky Spojených států amerických (2 380; uděleno 2 404), Kazachstánu (1 469; uděleno 1 478), dále následovali občané Ukrajiny (1 049 žádostí; uděleno 1 279) a Turecka (994; uděleno 888).

O udělení povolení k dlouhodobému pobytu požádalo na ZÚ ČR dalších 23 916 cizinců ze třetích zemí (meziroční pokles o 43,9 %). Vedle státních příslušníků Ukrajiny (7 985 žádostí; uděleno 10 724) podali nejvíce žádostí občané Filipín (2 094 žádostí; uděleno 1 790) a Indie (1 613 žádostí; uděleno 1 499). Uděleno bylo celkem 24 566 povolení k dlouhodobému pobytu.

Vyšší počty udělených víz a udělených pobytů je v některých případech vyšší než počet žádostí, že mohou být rozhodovány i žádosti podané v předchozím roce.

Pobyt na území ČR

MV v roce 2022 přijalo celkem 166 435 žádostí od cizinců v souvislosti s vyřizováním pobytových agend, což je o 8 889 více než v předchozím roce (+ 5,6 %). Státní příslušníci třetích zemí podali 16 552 žádostí o udělení povolení k dlouhodobému pobytu, (meziročně o 65 % více). Nejčastěji se jednalo o občany Ukrajiny (4 610 žádostí), Ruska (4 001 žádostí) a Kazachstánu (1 392 žádostí). Uděleno bylo celkem 14 430 povolení k dlouhodobému pobytu.

O prodloužení stávajícího povolení k dlouhodobému pobytu požádalo 71 510 cizinců ze třetích zemí, MV 63 819 povolení prodloužilo, nejvíce občanům Ukrajiny (33 145), Ruska (7 205) a Vietnamu (3 297).

O změnu účelu dlouhodobého pobytu požádalo 2 929 cizinců ze třetích zemí, MV povolilo změnu účelu dlouhodobého pobytu v 2 183 případech, nejčastěji státním příslušníkům Ruska (662), Ukrajiny (477) a Kazachstánu (273).

V roce 2022 bylo oznámeno 35 097 změn zaměstnavatele nebo pracovní pozice, což je o 6 239 více než v roce 2021. Vyhověno bylo v 31 076 případech.

V roce 2022 požádalo 12 442 občanů EU o vydání osvědčení o registraci/potvrzení o přechodném pobytu, nejčastěji ze Slovenska (5 604), Rumunska (1 478) a Maďarska (1 004). Vydáno bylo celkem 11 689 kladných osvědčení o registraci/potvrzení o přechodném pobytu občana EU. O udělení povolení k přechodnému pobytu požádalo 4 477 rodinných příslušníků občanů EU, nejvíce státní příslušníci Ukrajiny (1 668). Vydáno bylo celkem 3 563 kladných rozhodnutí o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU.

V roce 2022 bylo MV zaregistrováno celkem 23 428 žádostí o povolení k trvalému pobytu (meziročně o 2,8 % méně). Nejvíce žádostí o povolení k trvalému pobytu podali státní příslušníci Ukrajiny (6 518 žádostí), Slovenska (5 052 žádostí) a Ruska (2 278 žádostí). Kladné rozhodnutí bylo u žádostí o udělení trvalého pobytu vydáno v 20 031 případech, nejčastěji státním příslušníkům Ukrajiny (5 208), Slovenska (4 615) a Ruska (1 855).

Dočasná ochrana

V roce 2022 bylo v ČR cizincům prchajícím před válkou způsobenou invazí vojsk Ruské federace na Ukrajině uděleno celkem 473 216 víz za účelem dočasné ochrany, v naprosté většině se jednalo o občany Ukrajiny (99,7 %). K 31. 12. 2022 bylo evidováno celkem 433 540 cizinců s dočasnou ochranou pobývajících na území ČR.

Cizinci s povoleným pobytem v ČR

Ke dni 31. 12. 2022 bylo v ČR k legálnímu pobytu (po dobu delší než 90 dnů) evidováno celkem 1 116 154 cizinců (meziročně o 68,9 % více). 334 154 (29,9 %) na území pobývalo trvale a 348 460 cizinců (31,2 %) přechodně, dalších 433 540 v ČR získalo dočasnou ochranu (38,8 %).

Největší zastoupení měli státní příslušníci Ukrajiny (636 828, z toho 432 416 dočasná ochrana), Slovenska (117 265) a Vietnamu (66 340). Celkově převažovali cizinci z třetích zemí (79,3 %, 888 806 osob), občanů ze zemí EU bylo evidováno celkem 227 348.

Ekonomické aktivity cizinců v ČR

Ke dni 31. 12. 2022 bylo úřady práce ČR evidováno v postavení zaměstnanců celkem 793 290 cizinců – 407 257 občanů členských států EU/EHP a Švýcarska včetně jejich rodinných příslušníků a 386 033 cizinců ze třetích zemí, z nichž se v 120 819 případech jednalo o zahraniční pracovníky, kteří na trh práce vstupují na základě pracovního povolení (zaměstnanecká či modrá karta, povolení k zaměstnání). Cizinců ze třetích zemí s volným vstupem na trh práce bylo evidováno 265 214, což znamená meziroční nárůst o 71,4 %, který byl způsoben zejména cizinci s dočasnou ochranou.

Ze států mimo EU měli na trhu práce tradičně nejvyšší zastoupení státní příslušníci Ukrajiny (269 911), Ruska (20 274) a Vietnamu (17 284). Ze států EU/EHP a Švýcarska byli nejvíce zastoupeni státní příslušníci Slovenska (213 447), Polska (49 074), Rumunska (46 457) a Bulharska (37 067).

MPO evidovalo v roce 2022 celkem 111 693 podnikatelů cizinců, kteří měli registrováno 151 244 živnostenských oprávnění. Mezi podnikateli-cizinci bylo nejvíce státních příslušníků Ukrajiny (30 978), Slovenska (22 983) a Vietnamu (20 745). Tyto tři státní příslušnosti představují téměř 67 % všech podnikatelů-cizinců.

Vzdělávání cizinců v ČR

Mateřské školy v ČR navštěvovalo ve školním roce 2022/2023 celkem 19 567 dětí-cizinců, nejvíce zastoupeni byli státní příslušníci Ukrajiny (10 718), Vietnamu (2 606) a Slovenska (2 181). V přípravných třídách základních škol a v přípravném stupni základních škol speciálních bylo evidováno celkem 810 dětí-cizinců, nejčastěji pocházeli z Ukrajiny (464), Vietnamu (128) a Slovenska (47). V základních školách bylo celkem 72 748 žáků-cizinců, nejvíce z Ukrajiny (50 849), Vietnamu (6 031) a Slovenska (5 828).

Ve středních školách se vzdělávalo celkem 14 128 žáků-cizinců, nejvíce z Ukrajiny (7 062), Slovenska (2 062) a Vietnamu (1 892). Počty cizinců vzdělávajících se na konzervatořích ve školním roce dosahovaly celkem 281 žáků, nejpočetnější skupina pocházela z Ukrajiny (136), Slovenska (65) a Ruska (27).

Ve vyšších odborných školách studovalo celkem 762 cizinců, nejvíce jich pocházelo ze Slovenska (295), Ukrajiny (215) a Ruska (124). Na vysokých školách v ČR studovalo celkem 54 772 studentů-cizinců, nejčastěji pocházeli ze Slovenska (20 920), Ruska (7 645) a Ukrajiny (6 224).

Mezinárodní ochrana v ČR

V roce 2022 v ČR požádalo o udělení mezinárodní ochrany celkem 1 694 osob (meziročně o 20,1 % více). Hlavními zdrojovými zeměmi žadatelů o mezinárodní ochranu byly Ukrajina (280 žadatelů), Turecko (236) a Rusko (157).

Mezinárodní ochranu formou azylu ČR udělila v 92 případech, nejčastěji státním příslušníkům Afghánistánu (38), Myanmaru (18), Ruska (7) a Ázerbájdžánu (7). Doplnková ochrana byla udělena 389 žadatelům, nejčastěji občanům Ukrajiny (277) a Sýrie (38).

Státní občanství

V roce 2022 nabylo státní občanství ČR celkem 5 842 cizinců. Z toho bylo v 3 949 případech státní občanství uděleno na základě žádosti (dle § 11 zákona o státním občanství), nejvíce státním příslušníkům Ukrajiny (1 370), Ruska (798), Slovenska (590), Vietnamu (163) a Běloruska (120). Dále bylo státní občanství uděleno 47 dětem tzv. zvláštními způsoby udělení (dle § 28 a § 29 zákona o státním občanství). Na základě jednotlivých forem prohlášení o nabytí státního občanství nabylo státní občanství ČR v roce 2022 celkem 1 846 osob.

Nelegální migrace v ČR

V roce 2022 bylo odhaleno při nelegální migraci na území ČR celkem 29 235 osob (meziroční nárůst o 161,7 %). Z uvedeného počtu bylo 201 osob zjištěno při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR a 29 034 osob při nelegálním pobytu.

Při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici bylo zadrženo nejvíce státních příslušníků Gruzie (61), Ruska (32), Ukrajiny (132), Velké Británie (14) a Íránu (6). Neregulérní cestovní doklad na vnější schengenské hranici použilo 20 osob; nejčastěji občanů Gruzie (7 osob) a Íránu (5 osob).

Při nelegálním pobytu bylo odhaleno nejvíce státních příslušníků Sýrie (20 980), kteří byli zadržováni při tranzitní nelegální migraci, jejíž vlnu ČR v roce 2022 zaznamenala. Dále následovali občané Ukrajiny (2 829), Moldavska (1 005) a Turecka (767).

Kontrolní činnost

V roce 2022 odbory cizinecké policie realizovaly 111 754 pobytových kontrol, a to jak samostatně, tak ve spolupráci s ostatními orgány. Kontrolováno bylo téměř 525 tisíc cizinců.

V roce 2022 bylo Státním úřadem inspekce práce při kontrolách zaměřených na odhalování nelegální práce zjištěno 2 007 nelegálně zaměstnávaných cizinců ze třetích zemí a 79 občanů EU (mimo občany ČR). Státní úřad inspekce práce uložil celkem 752 pokut za porušení právních předpisů v oblasti nelegálního zaměstnávání ve výši téměř 176 mil. Kč.

Živnostenské úřady provedly v roce 2022 kontroly u celkem 807 zahraničních subjektů (319 kontrol zahraničních fyzických osob a 488 kontrol právnických osob s účastí cizince ve statutárním orgánu, resp. zahraničních právnických osob). Zjištěno bylo 167 porušení živnostenského zákona a zákonů souvisejících s podnikáním, za což byly uloženy pokuty ve výši přesahující 443 tisíc Kč. Dále bylo v 995 případech sankčně zrušeno živnostenské oprávnění a v 4 případech sankčně pozastaveno provozování živnosti.

Správní vyhoštění a trest vyhoštění

V roce 2022 bylo evidováno 6 449 cizinců s rozhodnutím o správním vyhoštění (meziročně nárůst o 29,3 %). Nejčastěji se stejně jako v předchozích letech jednalo o občany Ukrajiny (1 960, tj. 30,4 %), v souvislosti s vlnou tranzitní nelegální migrace následovali občané Sýrie (1 382, tj. 21,4 %), kteří zároveň zaznamenali více než pětinašobný meziroční nárůst (+465,1 %).

V roce 2022 bylo dále vydáno 956 osobám rozhodnutí o povinnosti opustit území ČR (meziročně o 13,5 % méně). Nejvíce jich bylo vydáno občanům Sýrie (178, tj. 18,6 %), Ukrajiny (146, tj. 15,3 %) a Vietnamu (81, tj. 8,5 %).

Soudy v roce 2022 uložily trest vyhoštění celkem 1 185 cizincům (meziroční pokles o 8 %). Nejčastěji občanům Ukrajiny (205 osob, tj. 17,3 %), Moldavska (197 osob, tj. 16,6 %) a Slovenska (123 osob, tj. 10,4 %).

Návraty

Na základě readmisních dohod ČR předala v roce 2022 celkem 1 129 osob, z toho 19 cizinců bylo předáno do sousedních států (Moldavsko, Vietnam, Gruzie, Rusko) a 1 110 cizinců bylo předáno do sousedních států (nejvíce 1 041 občanů Sýrie a 30 občanů Turecka). Do ČR bylo navraceno na základě readmisních dohod se sousedními státy 2 111 osob (meziročně o 481,5 % více).

V průběhu roku 2022 bylo realizováno celkem 668 dobrovolných návratů cizinců ze třetích zemí. V rámci tohoto počtu bylo 392 asistovaných dobrovolných návratů cizinců realizováno MV ČR, dále 262 dobrovolných návratů cizinců bylo realizováno Mezinárodní organizací pro migraci (IOM) a 14 asistovaných dobrovolných návratů žadatelů o mezinárodní ochranu bylo realizováno SUZ.

V rámci aplikace tzv. dublinského nařízení, kterým se určuje členský stát EU příslušný k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu, zrealizovala ČR v roce 2022 celkem 102 transferů cizinců ze třetích zemí do jiného členského státu EU.

Trestně stíhaní cizinci

V roce 2022 bylo trestně stíháno 7 897 cizinců, což představuje 10,5 % z celkového počtu stíhaných osob a meziroční nárůst o 22,7 %. Mezi trestně stíhanými cizinci převažovali státní příslušníci Slovenska (2 465), Ukrajiny (2 389) a Moldavska (408).

Odsouzení cizinci

Podle údajů Ministerstva spravedlnosti ČR bylo v průběhu roku 2022 pravomocně odsouzeno celkem 5 484 cizinců (meziročně o 9,8 % více). Podíl cizinců na celkovém počtu osob odsouzených v ČR dosáhl hodnoty 11 %. Největší zastoupení mezi odsouzenými cizinci měli státní příslušníci Slovenska (1 654), Ukrajiny (1 607) a Moldavska (332).

V roce 2022 bylo trestně stíháno 6 434 cizinců, což představuje 9,3 % z celkového počtu stíhaných osob a meziroční nárůst o 1,1 %. Mezi trestně stíhanými cizinci převažovali státní příslušníci Slovenska (2 199), Ukrajiny (1 730) a Polska (378).

OBSAH

ÚVOD	15
I INSTITUCIONÁLNÍ A LEGISLATIVNÍ RÁMEC	16
I.1 Institucionální rámec	16
I.1.1 Strategie migrační politiky	16
I.1.2 Ústřední orgány státní správy ČR	17
I.1.2.1 Ministerstvo vnitra	17
I.1.2.2 Policie ČR	18
I.1.2.2.1 Služba cizinecké policie	18
I.1.2.2.2 Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování	18
I.1.2.3 Ministerstvo zahraničních věcí	19
I.1.2.4 Ministerstvo práce a sociálních věcí	19
I.1.2.5 Ministerstvo průmyslu a obchodu	19
I.1.2.6 Ministerstvo spravedlnosti	20
I.1.2.7 Ministerstvo financí	21
I.1.2.8 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	21
I.1.2.9 Ministerstvo pro místní rozvoj	22
I.1.2.10 Ministerstvo zdravotnictví	22
I.1.3 Mezirezortní orgány	22
I.1.3.1 Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci	22
I.1.3.2 Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci	23
I.1.3.3 Mezirezortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání	23
I.1.3.4 Pracovní tým Rady hospodářské a sociální dohody pro zaměstnávání zahraničních pracovníků	24
I.2 Legislativní rámec	24
I.2.1 Zákon o pobytu cizinců	24
I.2.2 Zákon o azylu	25
I.2.3 Zákon o státním občanství	25
I.2.4 Zákon o zaměstnanosti (s ohledem na imigraci)	26
I.2.5 Zákon o ochraně státních hranic ČR	26
I.2.6 Legislativní činnost související s přílivem osob v důsledku ruské invaze na Ukrajinu	26
II VÍZOVÁ POLITIKA A PRAXE ČESKÉ REPUBLIKY	29
II.1 Společná vízová politika v oblasti krátkodobých víz	29
II.1.1 Digitalizace vízového procesu	31
II.1.2 Vízový informační systém	32
II.1.3 Limitované bezvízové dohody	32
II.1.4 Bilaterální dohody o pracovní dovolené mládeže	32
II.1.5 Dohody mezi EU a třetími zeměmi	32

II.1.5.1	Dohody o volném obchodu.....	32
II.1.5.2	Dohody o usnadnění udělování víz mezi EU a třetími zeměmi.....	32
II.2	Vízová praxe.....	33
II.2.1	Zastupování ve vydávání krátkodobých (schengenských) víz.....	33
II.2.2	Vízový outsourcing	33
II.2.3	Vytíženost zastupitelských úřadů ČR	33
II.2.4	Vyhodnocení plnění povinností obsažených v Memorandu ADS	34
II.2.5	Vysílání expertů pro migraci a doklady v roce 2022	35
III	SCHENGENSKÁ PROBLEMATIKA.....	36
III.1	Koordinace schengenské problematiky na národní úrovni	36
III.2	Schengenská spolupráce na úrovni EU	36
III.2.1	Evropská legislativa vztahující se k schengenské problematice	36
III.2.2	Prováděcí praxe týkající se schengenské problematiky.....	38
III.2.2.1	Znovuzavedení ochrany vnitřních hranic se Slovenskem	38
III.2.2.2	Rozšíření Schengenského prostoru.....	38
III.2.2.3	Cyklus schengenské rady	38
III.2.2.4	Rozhodnutí Rady o neakceptování ruských cestovních dokladů vydaných na Ukrajině a v Gruzii	38
III.2.2.5	Interoperabilita informačních systémů v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí	39
III.3	Vnější schengenská hranice	39
III.3.1	Odepření vstupu na vnější schengenské hranici	39
IV	LEGÁLNÍ MIGRACE.....	42
IV.1	Druhy pobytu.....	42
IV.1.1	Dočasná ochrana	43
IV.2	Opatření související s velkým přílivem uprchlíků v důsledku ruské invaze na Ukrajinu	44
IV.3	Kvóty pro ekonomickou migraci	45
IV.4	Migrační programy	46
IV.4.1	Programy ekonomické migrace	47
IV.4.1.1	Počty žádostí v rámci programů ekonomické migrace	48
IV.4.2	Projekty v oblasti studentské migrace.....	50
IV.5	Řízení o pobytu na vstupu do ČR	51
IV.5.1	Řízení o udělení krátkodobého víza.....	51
IV.5.1.1	Žádosti o udělení krátkodobého víza	51
IV.5.1.2	Rozhodnutí o udělení krátkodobého víza	52
IV.5.1.3	Nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza.....	53
IV.5.1.4	Krátkodobý pobyt rodinných příslušníků občanů EU	54
IV.5.1.5	Nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza rodinnému příslušníkovi občana EU	55
IV.5.2	Řízení o udělení dlouhodobých pobytových oprávnění na vstupu do ČR	56
IV.5.2.1	Řízení o udělení dlouhodobého víza na vstupu do ČR	58
IV.5.2.1.1	Žádosti o udělení dlouhodobého víza na vstupu do ČR	58
IV.5.2.1.2	Rozhodnutí o udělení dlouhodobého víza na vstupu do ČR	61

IV.5.2.2	Řízení o udělení povolení k dlouhodobému pobytu na vstupu do ČR	63
IV.5.2.2.1	Žádosti o udělení povolení k dlouhodobému pobytu na vstupu do ČR	63
IV.5.2.2.2	Rozhodnutí o povolení k dlouhodobému pobytu na vstupu do ČR	65
IV.6	Řízení o pobytu na území ČR	68
IV.6.1	Dlouhodobý pobyt občanů třetích zemí	68
IV.6.1.1	Řízení o udělení povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR	68
IV.6.1.1.1	Žádosti o udělení povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR	68
IV.6.1.1.2	Rozhodnutí o povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR	69
IV.6.1.2	Změna zaměstnavatele	71
IV.6.1.3	Řízení o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu a změně účelu pobytu	71
IV.6.1.3.1	Žádosti o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu a změně účelu	71
IV.6.1.3.2	Rozhodnutí o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu a změně účelu	72
IV.6.2	Přechodný pobyt občanů EU a jejich rodinných příslušníků	73
IV.6.2.1	Řízení o vydání osvědčení o registraci občana EU (dříve potvrzení o přechodném pobytu)	73
IV.6.2.2	Řízení o udělení povolení k přechodnému pobytu rodinným příslušníkům občana EU	74
IV.6.3	Řízení o udělení povolení k trvalému pobytu	75
IV.6.3.1	Žádosti o udělení povolení k trvalému pobytu	75
IV.6.3.2	Rozhodnutí o povolení k trvalému pobytu	76
IV.7	Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců	77
IV.8	Soudní přezkum cizineckých kauz	78
IV.9	Řízení o dočasné ochraně	79
V	POBYT CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČR	81
V.1	Cizinci s povoleným pobytem na území ČR	81
V.1.1	Cizinci s přechodným a trvalým pobytem na území ČR	82
V.1.2	Cizinci s dočasnou ochranou na území ČR	86
V.2	Ekonomické aktivity cizinců v ČR	88
V.2.1	Zahraniční pracovníci v ČR v roce 2022	88
V.2.1.1.1	Vývoj na trhu práce v důsledku přílivu cizinců s dočasnou ochranou	89
V.2.1.1.2	Nárůst činnosti Úřadu práce v souvislosti s příchodem velkého počtu uprchlíků	90
V.2.1.2	Stanoviska MV v rámci řízení o vydání povolení ke zprostředkování zaměstnání	91
V.2.1.3	Evropské služby zaměstnanosti (EURES)	92
V.2.2	Podnikání cizinců v ČR	92
V.3	Vzdělávání cizinců v ČR	94
V.3.1	Vzdělávání v mateřských školách	94
V.3.2	Vzdělávání v přípravných třídách základních škol a přípravném stupni základních škol speciálních	94
V.3.3	Vzdělávání v základních školách	95
V.3.4	Vzdělávání na středních školách	95
V.3.5	Vzdělávání v konzervatořích	95
V.3.6	Vzdělávání ve vyšších odborných školách	95

V.3.7	Vzdělávání na veřejných a soukromých vysokých školách	95
VI	INTEGRACE	97
VI.1	Integrace cizinců	97
VI.1.1	Klientské centrum pro poskytování informací cizincům	98
VI.1.1.1	Nové aktivity v oblasti poskytování informací cizincům	99
VI.2	Integrace azylantů a osob s udělenou doplňkovou ochranou	100
VII	MEZINÁRODNÍ OCHRANA A DUBLINSKÉ ŘÍZENÍ.....	103
VII.1	Mezinárodní ochrana.....	103
VII.1.1	Žádosti o mezinárodní ochranu	103
VII.1.2	Rozhodnutí o udělení mezinárodní ochrany	109
VII.1.2.1	Žaloby a kasační stížnosti podané soudům.....	112
VII.1.3	Změna typů a kapacit ubytovacích zařízení v roce 2022 - rozšíření oblasti činnosti SUZ MV v souvislosti přílivem uprchlíků z Ukrajiny na území ČR.....	113
VII.1.4	Azylová zařízení na území ČR	114
VII.2	Aplikace dublinského nařízení v ČR	116
VII.2.1	Přijaté a odeslané žádosti	117
VII.2.2	Realizované transfery.....	119
VII.3	Nezletilí cizinci bez doprovodu	120
VIII	STÁTNÍ OBČANSTVÍ	122
VIII.1	Udělení státního občanství ČR.....	122
VIII.2	Udělení státního občanství ČR zvláštním způsobem	123
VIII.3	Prohlášení o nabytí státního občanství.....	123
IX	SPECIFICKÉ PROGRAMY A PROJEKTY V OBLASTI MIGRACE A AZYLU	124
IX.1	Přesídlování krajanů	124
IX.2	Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi	124
IX.3	Stálý zdravotně humanitární program MEDEVAC	125
IX.4	Program Pomoc na místě	126
IX.5	Azylový, migrační a integrační fond.....	129
IX.5.1.1	Programové období 2014–2020	129
IX.5.1.2	Programové období 2021–2027	131
IX.5.1.3	Mimořádná pomoc AMIF.....	132
X	NELEGÁLNÍ MIGRACE V ČR	133
X.1	Vývoj nelegální migrace v ČR	133
X.1.1	Dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic ČR	134
X.2	Nelegální překročení vnější schengenské hranice ČR	135
X.2.1	Neregulérní cestovní doklady na vnější schengenské hranici	136
X.3	Nelegální pobyt.....	136
X.3.1	Tranzitní nelegální migrace	139
X.4	Napomáhání k nelegální migraci	141
X.5	Navrhované změny trestního zákoníku týkající se trestněprávního stíhání nelegální migrace.....	143

XI	KONTROLNÍ ČINNOST A REPRESIVNÍ OPATŘENÍ	145
XI.1.1	Kontrolní činnost Policie ČR	145
XI.1.1.1	Služba cizinecké policie	145
XI.1.1.2	Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování	147
XI.1.2	Kontrolní činnost Státního úřadu inspekce práce	148
XI.1.2.1	Kontroly zaměřené na nelegální zaměstnávání	148
XI.1.2.2	Kontroly zaměřené na agenturní zaměstnávání	149
XI.1.2.3	Zastřené zprostředkování zaměstnání	151
XI.1.2.4	Prevence a potírání nelegálního zaměstnávání zaměřené na osoby s dočasnou ochranou	152
XI.1.3	Kontrolní činnost živnostenských úřadů	152
XI.1.4	Kontrolní činnost orgánů Finanční správy ČR	153
XI.1.5	Kontrolní činnost Celní správy ČR	153
XI.1.5.1	Kontroly zaměstnávání cizinců	153
XI.1.5.2	Kontroly v oblasti přeprav, skladování a prodeje tabákových výrobků a lihovin	154
XI.1.5.3	Kontrola v oblasti dozoru na vnitřním trhu a ochrany spotřebitele	156
XI.1.6	Monitoring situace v souvislosti se zaměstnáváním cizinců v průmyslových zónách	156
XII	NÁVRATOVÁ POLITIKA A PRAXE	158
XII.1	Návratová politika	158
XII.1.1	Readmisní smlouvy	158
XII.1.1.1	Bilaterální readmisní dohody	159
XII.1.1.2	Unijní readmisní dohody	159
XII.2	Návratová praxe	159
XII.2.1	Rozhodnutí o povinnosti opustit území ČR nebo území členských států EU	160
XII.2.2	Rozhodnutí o správním vyhoštění	160
XII.2.3	Trest vyhoštění uložený soudy	162
XII.2.4	Zařízení pro zajištění cizinců na území ČR	163
XII.2.5	Provádění readmisních smluv	164
XII.2.5.1	Provádění readmisních smluv se sousedními státy	164
XII.2.5.1.1	Osoby převzaté ČR ze sousedních států	164
XII.2.5.1.2	Osoby předané ČR do sousedních států	165
XII.2.5.2	Provádění readmisních smluv s nesousedními státy	165
XII.2.6	Návraty v souvislosti s aplikací tzv. dublinského nařízení	166
XII.2.7	Dobrovolné návraty	166
XII.2.7.1	Dobrovolné návraty realizované Správou uprchlických zařízení	167
XII.2.7.2	Dobrovolné návraty zajišťované Ministerstvem vnitra	168
XIII	TRESTNÁ ČINNOST CIZINCŮ	170
XIII.1	Trestně stíhaní cizinci	170
XIII.1.1	Zhodnocení dopadů migrační vlny z Ukrajiny na kriminalitu v ČR v roce 2022	174
XIII.1.1.1	Zvýšený monitoring dopadů na bezpečnost	175
XIII.1.2	Působení cizinců v oblasti organizovaného zločinu na území ČR	176

XIII.1.2.1	Nelegální migrace ve vztahu k obchodování s lidmi	176
XIII.2	Odsouzení cizinci	177
XIII.3	Cizinci omezení na osobní svobodě	179
XIV	VNĚJŠÍ ROZMĚR MIGRACE	181
XIV.1	Mezinárodní spolupráce ČR v oblasti migrace v gesci MV	181
XIV.2	Problematika migrace na úrovni EU	182
XIV.2.1	Agentura Evropské unie pro otázky azylu (EUAA)	183
XIV.2.2	Evropská migrační síť (EMN)	185
XIV.3	Situace v oblasti migrace na úrovni EU	186
XIV.3.1	Situace v oblasti nelegální migrace na úrovni EU	186
XIV.3.1.1	Centrální středomořská trasa	187
XIV.3.1.2	Východní středomořská trasa a západobalkánská trasa	188
XIV.3.1.3	Západní středomořská a západoafrická trasa	190
XIV.3.1.4	Východní pozemní trasa	191
XIV.3.2	Situace v oblasti mezinárodní ochrany v EU	191
XIV.3.3	Situace v oblasti dočasné ochrany v EU	194
	REALIZACE KONCEPCE INTEGRACE CIZINCŮ V ROCE 2022 - SAMOSTATNÁ ČÁST	196
	PŘÍLOHY	270
	ABECEDNÍ SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	267
	TABULKOVÁ ČÁST	271
	PŘEHLED PROJEKTŮ REALIZOVANÝCH V RÁMCI INTEGRACE CIZINCŮ A ŘÍZENÍ MIGRAČNÍCH TOKŮ V ROCE 2022 ...	320

Úvod

Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2022 je souhrnný materiál, který poskytuje celkový přehled o migraci cizinců na území ČR a současně o aktivitách v oblasti integrace cizinců na území.

Zpráva je rozdělena do dvou samostatných, i když tematicky a obsahově velmi úzce provázaných částí.

První část zprávy kromě přehledu aktivit odpovědných orgánů a jimi přijatých legislativních i nelegislativních opatření s relevancí pro problematiku migrace přináší základní analýzu migračních trendů na území ČR. V této souvislosti rovněž obsahuje jednotlivé indikátory migrace s detailním statistickým členěním a tyto profilové ukazatele porovnává s úrovní z roku 2021 či dalších předchozích let. Opomenut není ani mezinárodní rozměr migrace s důrazem na situaci v EU.

Druhá část zprávy se pak detailně věnuje tématu integrace cizinců, jakožto nedílné součásti migrační politiky ČR. Tato část představuje každoroční informaci o realizaci integrace cizinců na území ČR a obsahuje přehled konkrétních integračních opatření, kterými příslušné resorty odpovědné za realizaci integrační politiky v průběhu roku 2022 podpořily úspěšné začleňování cizinců do české společnosti.

Zpracovatelem materiálu je Ministerstvo vnitra ČR, které vycházelo nejen z vlastních informací, ale rovněž z podkladů zpracovaných Ministerstvem zahraničních věcí, Ministerstvem práce a sociálních věcí, Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem spravedlnosti, Ministerstvem pro místní rozvoj, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvem financí, Ministerstvem zdravotnictví, Ministerstvem zemědělství či Ministerstvem kultury.

Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR v roce 2022 se věnuje rovněž problematice dočasné ochrany. Nicméně s ohledem na komplexnost a rozsáhlost opatření přijímaných v souvislosti s řešením dopadů uprchlické vlny z Ukrajiny není ambicí této zprávy tuto problematiku komplexně obsáhnout. Detailně otázky dočasné ochrany, včetně přijímaných opatření, řeší a vyhodnocují samostatné materiály¹.

¹ Usnesení vlády ČR ze dne 13. dubna 2022 č. 309 ke stanovení strategických priorit vlády České republiky ke zvládnutí uprchlické vlny související s invazí Ruské federace na Ukrajinu; Usnesení vlády ČR ze dne 15. února 2023 č. 144 o další etapě koordinace řešení dopadů uprchlické vlny související s invazí Ruské federace na Ukrajinu.

I INSTITUCIONÁLNÍ A LEGISLATIVNÍ RÁMEC

I.1 INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC

I.1.1 Strategie migrační politiky

Strategii migrační politiky České republiky přijala vláda svým usnesením ze dne 29. července 2015². Materiál definuje **klíčové zásady migrační politiky českého státu**, stanovuje cíle v dané oblasti na národní i unijní úrovni a uvádí konkrétní nástroje sloužící k jejich dosažení. Strategie migrační problematiku pokrývá v celém jejím rozsahu. Je rozčleněna do 7 tematických modulů odpovídajících jednotlivým stěžejním zásadám. Kromě bezpečnosti státu, představující průřezový element Strategie, se jedná o následující tematické okruhy: (1) integrace cizinců, (2) nelegální migrace a návratová politika (3) mezinárodní ochrana, (4) vnější dimenze migrace (včetně rozvojových a humanitárních aspektů), (5) volný pohyb osob v rámci EU a schengenského prostoru, (6) legální migrace a (7) provázanost se společnými politikami EU v oblasti migrace. Na realizaci Strategie dohlíží Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci.

Strategie migrační politiky vyjadřuje postoje a priority ČR:

- zajistit občanům klidné soužití s cizinci, a díky účinné integraci zabránit vzniku negativních sociálních jevů;
- zajistit bezpečnost svých občanů a efektivní vynucování práva v oblasti nelegální migrace, návratové politiky a organizovaného zločinu spojeného s převaděčstvím a obchodováním s lidmi;
- dostát svým závazkům v oblasti azylu;
- pomáhat uprchlíkům v zahraničí a předcházet tak dalšímu rozvoji migrační krize;
- udržet výhody volného pohybu osob v rámci EU a schengenského prostoru;
- podporovat legální migraci v souvislosti s potřebami trhu práce;
- dostát svým mezinárodním a evropským závazkům a aktivně se podílet na hledání společných řešení.

² Usnesení č. 621 o Strategii migrační politiky České republiky a o Komunikační strategii České republiky k migraci. Strategie migrační politiky České republiky je dostupná na <http://www.mvcr.cz/clanek/strategie-migracni-politiky-cr.aspx>.

I.1.2 Ústřední orgány státní správy ČR

I.1.2.1 Ministerstvo vnitra

Ve smyslu zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění pozdějších předpisů, je Ministerstvo vnitra (dále též „MV“) gestorem problematiky mezinárodní migrace, azylu či dočasné ochrany, a to jak na úrovni legislativně-koncepční, tak i realizační. V gesci ministerstva je dále ochrana státních hranic a problematika dobrovolných návratů cizinců do zemí původu.

MV rozhoduje o udělení dlouhodobého víza, o prodloužení doby pobytu na toto vízum a platnosti dlouhodobého víza. Dále rozhoduje o vydání povolení k dlouhodobému pobytu (včetně zaměstnaneckých a modrých karet), povolení k přechodnému pobytu, o prodloužení platnosti těchto oprávnění, o vydání povolení k trvalému pobytu a o prodloužení doby platnosti průkazu cizinci, kterému bylo vydáno povolení k trvalému pobytu. MV také vydává občanům EU osvědčení o registraci (dříve potvrzení o přechodném pobytu). Dále pořizuje biometrické údaje v souvislosti s vydáváním cizineckého pasu nebo průkazu o povolení k pobytu, rozhoduje o vydání a odnětí cizinecké pasu a v rozsahu své působnosti o vydání a odnětí cestovního průkazu totožnosti. Rozhoduje o přiznání a zrušení postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta na území.

MV v souladu se zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o pobytu cizinců“) vykonává dozor nad policií při výkonu státní správy a plní úkoly nadřízeného správního orgánu vůči Ředitelství služby cizinecké policie. V rámci rozhodování o správním vyhoštění vydává MV, na základě vyžádání policie, závazná stanoviska. MV rozhoduje o správních deliktech podle zákona o pobytu cizinců v rozsahu své působnosti.

MV dále zřizuje a provozuje zařízení pro zajištění cizinců, rozhoduje o hrazení nákladů spojených s pobytem zajištěného cizince na území ČR a jeho vycestováním z území a vymáhá jejich úhradu, pokud o jejich úhradě nerozhoduje policie.

MV vydává v rámci řízení o vydání povolení ke zprostředkování zaměstnání závazná stanoviska v souladu s § 60a zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (též „zákon o zaměstnanosti“), a to na základě žádostí mu poskytovaných prostřednictvím Generálního ředitelství Úřadu práce ČR. Příslušný úřad při vydávání závazného stanoviska posuzuje udělení povolení ke zprostředkování zaměstnání z hlediska ochrany veřejného pořádku, bezpečnosti a ochrany práv třetích osob. Ministerstvo vyhodnocuje informace získané ze zdrojů Policie ČR a zpravodajských služeb. Zaměřuje se zejména na ověření faktického fungování žádajících fyzických a právnických osob v místě jejich sídla a pracoviště, a na zjištění trestněprávní bezúhonnosti jednatelů a odpovědných osob.

MV sjednává anebo se podílí na sjednávání mezinárodních smluv v oblasti mezinárodní migrace, a to jednak formou sjednávání dvoustranných readmisních smluv, jednak se spolupodílí na práci Evropské komise (dále též „EK“) při sjednávání unijních readmisních dohod s vybranými třetími státy. MV je rovněž gestorem za schengenskou problematiku i koordinátorem implementace schengenských pravidel do vnitrostátního práva a praxe.

Na základě zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“) zabezpečuje MV výkon státní správy v problematice mezinárodní ochrany a vytváří státní integrační programy zaměřené na pomoc azylantům při jejich začlenění do společnosti.

MV má rovněž působnost v rámci zákona č. 221/2003 Sb. o dočasné ochraně, který upravuje podmínky vstupu a pobytu cizince na území ČR za účelem poskytnutí dočasné ochrany. Dočasná ochrana byla v návaznosti na aktivaci institutu dočasné ochrany na evropské úrovni v roce 2022 řešena navazující

legislativou tzv. Lex Ukrajina (viz kapitola I.2.6 Legislativní činnost související s přílivem osob v důsledku ruské invaze na Ukrajinu).

Ve zmíněných oblastech MV úzce spolupracuje s dalšími resorty, státními a nestátními organizacemi, včetně organizací mezinárodních. Ve spolupráci s policií a Mezinárodní organizací pro migraci (dále též „IOM“) se podílí na vypracování repatričních programů a zajišťuje repatriace (dobrovolné návraty) cizinců do zemí jejich původu nebo bezpečných třetích zemí.

Usnesením vlády ze dne 23. července 2008 č. 979 byla ke dni 1. srpna 2008 MV znovu svěřena role hlavního koordinátora realizace *Koncepce integrace cizinců na území České republiky*³.

MV je gestorem Koordinačního orgánu pro řízení ochrany státních hranic a migraci, který projednává problematiku migrace a ochrany hranic na mezirezortní úrovni (viz kapitola I.1.3.1 Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci). MV rovněž předsedá Pracovnímu týmu Rady hospodářské a sociální dohody pro zaměstnávání zahraničních pracovníků, který slouží jako platforma pro diskuzi o otázkách pracovní migrace občanů třetích států do ČR (viz kapitola I.1.3.4 Pracovní tým Rady hospodářské a sociální dohody pro zaměstnávání zahraničních pracovníků).

V rámci MV se problematikou mezinárodní migrace, azylu a integrace cizinců specializovaně zabývá odbor azylové a migrační politiky (dále též „OAMP“), odbor správní (a v rámci něho zřízená Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců, viz kapitola IV.7) a organizační složka státu zřízená MV Správa uprchlických zařízení (dále též „SUZ“).

I.1.2.2 Policie ČR

I.1.2.2.1 Služba cizinecké policie

Plnění úkolů v oblasti cizinecké problematiky zastřešuje v rámci Policie České republiky (dále též „PČR“) **Ředitelství služby cizinecké policie** (dále též „ŘSCP“), jež je výkonným útvarům policie s celostátní působností, specializovaným ústředním metodicko-řídicím, odborným, analytickým, kontrolním a výkonným útvarům v oblasti výkonu státní správy na úseku agendy cizinců pobývajících na území České republiky a po linii ochrany vnějších hranic schengenského prostoru a ve vymezeném rozsahu se podílí na ochraně civilního letectví před protiprávními činy.

V přímé podřízenosti ŘSCP je zařazeno 5 inspektorátů cizinecké policie na mezinárodních letištích⁴, které zajišťují ochranu vnějších hranic na všech mezinárodních letištích ČR, dále pak Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová, Zařízení pro zajištění cizinců Vyšní Lhoty, Zařízení pro zajištění cizinců Balková a Přijímací středisko cizinců Zastávka u Brna.

Na území jednotlivých krajů plní úlohy v oblasti migrace cizinců **odborní cizinecké policie** (dále též „OCP“), které jsou zařazeny do organizační struktury krajských ředitelství policie.

I.1.2.2.2 Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování

Útvarem Policie ČR s celorepublikovou působností, který rovněž plní úkoly v oblasti nelegální migrace, především pak na úseku boje proti převaděčství, je Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování (dále též „NCOZ“), jehož **Sekce zločineckých struktur, Odbor obchodu s lidmi a nelegální migrace** provádí šetření, rozpracovává a realizuje zločinecká seskupení, která páchají závažnou organizovanou trestnou činnost v oblasti nelegální migrace a obchodu s lidmi.

³ Zmíněným usnesením došlo k převodu agendy z Ministerstva práce a sociálních věcí na Ministerstvo vnitra.

⁴ Jedná se o: ICP Praha-Ruzyně na letišti Václava Havla Praha, ICP Ostrava Mošnov, ICP Brno Tuřany, ICP Karlovy Vary, ICP Pardubice.

I.1.2.3 Ministerstvo zahraničních věcí

Ministerstvo zahraničních věcí (dále též „MZV“) je ústředním správním orgánem ČR, který vytváří koncepci zahraniční politiky a koordinuje zahraniční rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc poskytovanou do zahraničí.

MZV vykonává státní správu ve věcech povolování pobytu cizinců na území ČR požívajících výsad a imunit podle mezinárodního práva.

Prostřednictvím zastupitelských úřadů (dále též „ZÚ“) vykonává státní správu ve věcech udělování víz v rozsahu stanoveném zákonem o pobytu cizinců. V samostatné gesci pak vykonává státní správu ve věcech vydávání krátkodobých víz podle vízového kodexu EU (viz kapitola II. Vízová politika a praxe ČR).

I.1.2.4 Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále též „MPSV“) na základě zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), mj. vymezuje okruh subjektů působících v roli zaměstnavatele a ve vztahu k cizím státním příslušníkům stanovuje kritéria vstupu jednotlivých kategorií cizinců na trh práce. Na základě situace na trhu práce stanovuje podmínky pro povolování zaměstnání a zodpovídá za právní úpravu zaměstnávání cizinců ve vztahu k odpovídajícím právním předpisům EU a uzavřeným mezinárodním dohodám.

MPSV rovněž vede centrální evidence volných pracovních míst obsaditelných držiteli zaměstnanecké nebo modré karty.

Kromě vnitrostátních právních předpisů je oblast pracovní migrace upravena i bilaterálními mezinárodními smlouvami upravujícími oblast sociálního zabezpečení a zaměstnávání a také multilaterálními úmluvami v oblasti lidských práv, postavení uprchlíků a sociálních práv, jimiž je ČR vázána.

Oblastí nelegálního zaměstnávání cizinců se zabývá mj. Mezzirezortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců v ČR (viz kapitola I.1.3.3 Mezzirezortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání), jehož gestorem je MPSV.

Na základě přijetí zákona č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace (Lex Ukrajina) mělo Ministerstvo práce a sociálních věcí nově povinnost výplaty humanitární dávky či příspěvku pro solidární domácnost (podrobněji viz kapitola I.2.6 Legislativní činnost související s přílivem osob v důsledku ruské invaze na Ukrajinu).

I.1.2.5 Ministerstvo průmyslu a obchodu

Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále „MPO“), odbor živností a spotřebitelské legislativy, je ústředním orgánem státní správy pro problematiku živnostenského podnikání.

Značná část podnikatelské činnosti spadá pod režim zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů (dále též „živnostenský zákon“).

MPO, odbor živností a spotřebitelské legislativy, se zaměřuje na vstup do podnikání v činnostech, které jsou živnostmi a na dodržování povinností podnikatelů při provozování živnosti; v této oblasti koordinuje i provádění příslušné kontrolní činnosti podle zákona č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Kontroly zahraničních osob, jakož i dalších podnikatelských subjektů a jejich případné sankcionování za porušení právních předpisů má své opodstatnění a vede k postupnému zlepšení povědomí o povinnostech v rámci podnikání, tj. o povinnostech vyplývajících ze živnostenského zákona

a z předpisů souvisejících s podnikáním, a tím i k dodržování českých právních předpisů ze strany těchto podnikatelů.

MPO, odbor evropského a mezinárodního práva, se aktivně podílí na přípravě a realizaci vládních programů ekonomické migrace, kdy pro dva programy je přímo gestorem rozhodujícím o zařazení do programu a u třetího má koordinační roli vůči podnikatelským asociacím, jež do něj zařazují (viz kapitola IV.4 Migrační programy).

MPO založilo v roce 2022 pracovní skupinu „Český průmysl a Ukrajina“, jejímž cílem je lépe reagovat na dopady válečného konfliktu na Ukrajině na český průmysl a připravit se na budoucí vývoj. Tým pracovní skupiny je složený ze zástupců MPO a dalších rezortů a zástupců Svazu průmyslu a dopravy ČR, Hospodářské komory a Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů. Skupina definuje oblasti a sektory, které jsou relevantní pro česko-ukrajinskou hospodářskou spolupráci, a navrhuje také konkrétní opatření a roli státu v této problematice. Tato pracovní skupina má čtyři pracovní podskupiny, které se věnují oblasti lidských zdrojů z pohledu ekonomické migrace, exportu, energetiky a surovin.

MPO, odbor podnikatelského prostředí a obchodního podnikání v rámci své gesce řídí podskupinu věnovanou lidským zdrojům. Cílem této pracovní skupiny je, aby na základě navržených opatření pomohla českým zaměstnavatelům, kteří se potýkají s nedostatkem pracovních sil na českém trhu práce. Tým této pracovní podskupiny je složený ze zástupců resortů MPO, MV, MZV, MPSV a podnikatelských reprezentací.

MPO, odbor evropského a mezinárodního práva, dále řídí a **Pracovní skupinu pro ekonomickou migraci** (dále jen „PSEM“), jejíž zasedání organizuje a řídí. PSEM je neformální platformou MPO, která funguje již od roku 2012 a v jejímž rámci se setkává státní správa (MPO, MZV, MPSV, případně další resorty) a podnikatelská sféra v zastoupení konkrétních firem (Hospodářská komora ČR, Svaz průmyslu a dopravy ČR, CzechInvest, atd.). Cílem setkávání pracovní skupiny je debata o aktuálních migračních tématech a konzultace připravovaných projektů ekonomické migrace, přičemž podnikatelská sféra má zde možnost poskytovat státní správě zpětnou vazbu v souvislosti s migrační regulací.

I.1.2.6 Ministerstvo spravedlnosti

Pokud jde o justiční agendy Ministerstva spravedlnosti (dále též „MS“) spojené s problematikou migrace, jedná se především o extradiční řízení, jehož účelem je vydání pachatele trestného činu, který se nachází na území dožádaného státu, státu dožadujícímu k trestnímu stíhání, výkonu trestu nebo výkonu ochranného opatření spojeného s odnětím svobody. O povolení vydání z ČR do země mimo EU rozhoduje ministr spravedlnosti, avšak pouze pokud krajský, vrchní nebo Nejvyšší soud vyslovil, že vydání je přípustné. Ministr spravedlnosti má v případě pochybností o správnosti rozhodnutí soudu pravomoc podat do tří měsíců Nejvyššímu soudu návrh na přezkoumání takového rozhodnutí⁵. V rámci EU se neuplatňuje uvedený proces vydávání/extradice, ale předávání na základě evropského zatýkacího rozkazu, při kterém se uplatní přímý styk mezi příslušnými justičními orgány (soudy) členských států. O předání rozhodují krajské soudy, MS má v tomto případě pouze roli asistenční a metodickou. Oba uvedené postupy se řídí zákonem č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, příp. mezinárodní smlouvou.

Problematika migrace se uvedeného resortu dotýká i s ohledem na jeho kompetence v oblasti zajišťování legislativní činnosti, příprav návrhů zákonů v oblasti trestního práva a právních předpisů a dalších právních předpisů upravujících poměry v justici a ve vězeňství a kompetencí týkajících se sledování, prověřování a vyhodnocování fungování soudnictví.

⁵ Viz § 95 odst. 5 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

MS je gestorem právní úpravy týkající se problematiky obchodního rejstříku, vzniku a postavení obchodních společností a družstev, závazkových vztahů atd., která je upravena zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů; zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a družstvech, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o obchodních korporacích“) a zákonem č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů. Důležitou agendou nejen v oblasti migrace je také správní soudnictví upravené zákonem č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.

I.1.2.7 Ministerstvo financí

Ministerstvo financí (dále též „MF“) respektive Celní správa ČR disponuje oprávněním provádět kontroly zaměstnávání cizinců na základě zákona o zaměstnanosti. V souladu s ustanoveními zákona o zaměstnanosti kontrolují celní úřady, zda cizinec vykonává práci pro právnickou nebo fyzickou osobu na základě pracovněprávního vztahu nebo jiné smlouvy a zda ji vykonává v souladu s vydaným povolením k zaměstnání, zaměstnaneckou nebo modrou kartou, jsou-li podle zákona o zaměstnanosti vyžadovány. Od 1. 1. 2011 jsou celní úřady oprávněny kontrolovat i to, zda zaměstnavatelé plní oznamovací povinnosti podle § 87 a 88 zákona o zaměstnanosti. Celní úřad o provedené kontrole informuje oblastní inspektorát práce Státního úřadu inspekce práce příslušný dle ustanovení zákona o zaměstnanosti a v případě zjištění nedostatků předá této pobočce podklady pro zahájení správního řízení o uložení pokuty.

Generální ředitelství cel pro účely této zprávy poskytuje informace vztahující se ke správě daní, které s migrací a integrací cizinců zásadně souvisí. Jedná se o poznatky zjištěné v rámci kontrolní činnosti a rizikové analýzy (mj. vyhodnocování správnosti přiznaných daní a vratitelných přeplatků).

Celní orgány se aktivně zapojují do boje proti nelegální migraci, věnují maximální pozornost posilování a hlubšímu propojování současných mechanismů, zajišťujících koordinaci v oblasti nelegální migrace a aktivně podporují Schengenskou spolupráci, jakožto významného instrumentu pro další rozvoj ČR, včetně implementace závazků z ní vyplývajících. V této souvislosti Celní správa ČR dlouhodobě koordinuje a její zaměstnanci se podílí na spolupráci při zajišťování odborné přípravy příslušníků Služby cizinecké policie v rámci specializačních vzdělávacích kurzů.

I.1.2.8 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále též „MŠMT“) je věcně příslušné k integraci cizinců prostřednictvím jejich vzdělávání. Jedním z hlavních předpokladů úspěšné integrace cizince je znalost češtiny.

MŠMT se problematikou vzdělávání dětí/žáků-cizinců zabývá průběžně v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (dále též „školský zákon“).

Pokud jde o studium na vysoké škole, zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o vysokých školách“), umožňuje cizincům studovat na veřejných vysokých školách za stejných podmínek jako občanům ČR. O uznání vysokoškolského vzdělání získaného v zahraničí rozhodují v souladu se zákonem o vysokých školách veřejné vysoké školy disponující institucionální akreditací pro danou oblast vzdělávání. MŠMT vydává osvědčení o uznání vzdělání jen tehdy, bylo-li získáno ve státě, se kterým je uzavřena smlouva o uznávání rovnocennosti dokladů nebo případně tehdy, jestliže existují pochybnosti o tom, která veřejná vysoká škola uskutečňuje obsahově obdobný studijní program. Především je však MŠMT odvolacím správním orgánem. Jedná-li se o oblast vojenství, o uznání rozhoduje Ministerstvo obrany, v oblasti bezpečnostních služeb pak rozhoduje o uznání Ministerstvo vnitra.

MŠMT je gestorem a podílí se na realizaci 2 vládních programů v oblasti studentské migrace (viz kapitola IV.4 Migrační programy).

MŠMT má ve své gesci také výkon péče o nezletilé cizince, kteří se ocitli na území ČR bez doprovodu zákonných zástupců či jiných osob odpovědných za výchovu. Zároveň poskytuje služby i dětem cizincům a jejich rodinám, které legálně žijí na území ČR, ale jejich aktuální situace vyžaduje řešení pomocí specializovaných služeb, které jsou systémově nastavené i pro českou populaci. MŠMT je zřizovatelem Zařízení pro děti – cizince, které v rámci sítě pro výkon ústavní a ochranné výchovy poskytuje plné přímé zaopatření a další služby nezletilým cizincům bez doprovodu. Toto zařízení provozuje diagnostický ústav, středisko výchovné péče a základní školu. Pro účely následné péče o nezletilé cizince bez doprovodu a případně i v rámci nutnosti aktuálního navýšení kapacit určilo MŠMT metodickým pokynem 4 další zařízení pro výkon ústavní výchovy, která mají možnost poskytnout služby těmto klientům v rámci samostatných oddělení. Tato oddělení spadají pod metodické vedení Zařízení pro děti – cizince a systémově jsou navázána tak, aby byl vždy zohledněn nejlepší zájem dítěte (blíže viz kapitola VII.3 Nezletilí cizinci bez doprovodu).

I.1.2.9 Ministerstvo pro místní rozvoj

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (dále jen „MMR“) je v oblasti migrace odpovědné za realizaci opatření vyplývajících z Memoranda ADS – Memorandum o porozumění mezi Ministerstvem kultury a cestovního ruchu České lidové republiky (dříve Národní správou pro cestovní ruch České lidové republiky) a Evropským společenstvím o vízech a souvisejících otázkách týkajících se turistických skupin z České lidové republiky). Memorandum ADS se vztahuje na turistické skupiny čínských obyvatel cestujících prostřednictvím registrovaných (čínských) cestovních kancelářů z Číny na území ČR, kde se mohou pohybovat v souladu s předem stanoveným cestovním programem⁶ (více viz kapitola II.2.4 Vyhodnocení plnění povinností obsažených v Memorandu ADS).

I.1.2.10 Ministerstvo zdravotnictví

Ministerstvo zdravotnictví (dále MZ) je ústředním orgánem státní správy na úseku zdravotní péče a ochrany veřejného zdraví.

V oblasti přístupu cizinců k zdravotním službám je obecně poskytovatel zdravotní péče v ČR povinen poskytnout neodkladnou péči pacientovi, a to bez ohledu na skutečnost, zda je pacient pojištěn, resp. zda má či nemá finanční prostředky k úhradě péče. Neodkladná péče je takto poskytována českým pojištěncům, evropským pojištěncům a všem osobám bez zdravotního pojištění bez ohledu na státní příslušnost.

Ministerstvo zdravotnictví v souvislosti s cizími státními příslušníky je gesčně příslušné zejména za oblast zdravotního pojištění. Od pobytového statusu cizince se pak odvíjí některý z možných způsobů zajištění úhrady zdravotních služeb vedle komerčního zdravotního pojištění. Někteří z dotčených cizinců tak mohou být pojištěnci veřejného zdravotního pojištění, u některých přichází v úvahu úhrada zdravotních služeb v určitém definovaném rozsahu ze strany státu.

I.1.3 Mezirezortní orgány

I.1.3.1 Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci

Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci (dále též „Koordinační orgán“) je **stálým mezirezortním orgánem** složeným ze zástupců věcně příslušných resortů na úrovni náměstků ministrů

⁶ Minimální počet účastníků turistické skupiny je nejméně pět osob.

a disponuje pravomocí přijímat nezbytná opatření v oblasti migrace a ochrany státních hranic. Gestorem činnosti Koordinačního orgánu je Ministerstvo vnitra.

Spolupráce resortů v rámci Koordinačního orgánu umožňuje pružně reagovat na aktuální migrační situaci a přispívá k větší flexibilitě při řešení konkrétních problematik zasahujících do kompetence více ministerstev. Koordinační orgán rovněž řídí činnost Analytického centra pro ochranu státních hranic a migraci. Předjednání materiálů určených pro vládu ČR na zasedání Koordinačního orgánu umožňuje např. jejich následné schvalování bez rozpravy. V neposlední řadě Koordinační orgán slouží také jako platforma pro diskusi o dalším směřování migrační politiky. Koordinační orgán je také vládou zmocňován, aby svým rozhodnutím prováděl vhodné změny migračních programů.

Koordinační orgán v roce 2022 projednal návrh na přenastavení kvót pro náběr žádostí o zaměstnanecké karty na vybraných zastupitelských úřadech (Jerevan, Manila, Kišiněv, Skopje a Tbilisi) a návrh na prodloužení doby udělování mimořádných pracovních víz pro práci v zemědělství, potravinářství a lesnictví o další 3 roky, do 31. prosince 2025. Tyto návrhy následně vláda schválila svým nařízením č. 231/2022 Sb., o změnách nařízení vlády v oblasti pracovní migrace, s účinností od 1. listopadu 2022.⁷ Koordinační orgán současně schválil doprovodné změny vládních migračních programů *Program kvalifikovaný zaměstnanec* a *Program mimořádné pracovní vízum pro státní příslušníky Ukrajiny pracující v zemědělství, potravinářství a lesnictví*, jejichž prostřednictvím se uvedená opatření realizují v praxi.

I.1.3.2 Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci

Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci představuje **stálé analytické pracoviště mezirezortního charakteru** řízené Ministerstvem vnitra, které se v rámci své činnosti zaměřuje na sledování a analýzu migrace jako komplexního jevu. Analytické centrum **funguje na expertní úrovni**, jeho působení řídí Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci. Na činnosti Analytického centra se podílejí všechny klíčové orgány zapojené do systému řízení ochrany státních hranic a regulace migrace, kterým úzká spolupráce a výměna informací na půdě této platformy poskytují možnost operativní a rychlé reakce na vzniklé problémy.

Činnost Analytického centra probíhá v několika tematicky zaměřených fórech a nepřetržitě se zabývá monitoringem a analýzou aktuálních jevů, jež mohou být z bezpečnostně-migračního hlediska identifikovány jako rizikové či potenciálně problémové. Činnost analytického centra se v roce 2022 zaměřila na vyhodnocování situace v oblasti dočasné ochrany a dopadů velkého počtu přicházejících cizinců na území a sběru informací z této komunity. Kromě toho se i nadále věnovalo aspektům ekonomické migrace (viz kapitola IV.4 Migrační programy).

I.1.3.3 Mezirezortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání

Posláním Meziřezortního orgánu pro potírání nelegálního zaměstnávání⁸ (dále též „MOPNZ“) je koordinovat činnost příslušných institucí, navrhovat legislativní změny přispívající k řešení nelegálního zaměstnávání a vytvářet koncepci řešení tohoto problému. MOPNZ dále doporučuje směry kontrolní a preventivní činnosti a získává informace z oblasti výzkumu migrace, z oblasti ekonomiky, a to se zaměřením zejména na oblast „šedé“ ekonomiky. MOPNZ koordinuje tři stálé pracovní skupiny: **pracovní skupinu k problematice zaměstnávání cizinců, pracovní skupinu k problematice nelegální**

⁷ Náběr žádostí o zaměstnanecké kary podle upravených kvót byl zaveden do praxe, zatímco pokračování udělování mimořádných pracovních víz bylo schváleno s vědomím, že je v praxi vázáno na budoucí obnovení pozastaveného náběru žádostí o tato víza na zastupitelských úřadech ČR na Ukrajině.

⁸ Založen v roce 2021 usnesením vlády ČR ze dne 8. února 2021, č. 106, kdy došlo k transformaci dříve působícího Meziřezortního orgánu pro potírání nelegálního zaměstnání cizinců na MOPNZ.

práce, pracovní skupinu k problematice agenturního zaměstnávání a zastřené zprostředkování zaměstnání.

Jednání pracovní skupiny k problematice agenturního zaměstnávání a zastřené zprostředkování zaměstnání se uskutečnilo dne 6. srpna 2022. Zástupci MPSV v pracovní skupině představili ostatním členům plánovanou novelizaci zákona o zaměstnanosti, zákoníku práce, zákona o inspekci práce, která se věcně týká agenturního zaměstnávání a nelegálního zaměstnávání.

I.1.3.4 Pracovní tým Rady hospodářské a sociální dohody pro zaměstnávání zahraničních pracovníků

Rada hospodářské a sociální dohody (tzv. tripartita) v roce 2017 vytvořila pracovní tým pro zaměstnávání zahraničních pracovníků, který slouží jako **platforma pro dialog o otázkách pracovní migrace občanů třetích států do ČR**. Předsednictví bylo svěřeno do kompetence Ministerstva vnitra.

V roce 2022 docházelo na půdě pracovního týmu zejména k informování sociální partnerů o opatřeních souvisejících s pobytem ukrajinských uprchlíků na území ČR v důsledku ruské invaze na Ukrajinu, vlivech této změny mezinárodní situace na pracovní migraci do ČR a rovněž o připravované nové právní úpravě vstupu a pobytu cizinců na území ČR a nového informačního cizineckého agendového systému. Sociální partneři se zástupci státní správy sdíleli své poznatky z praxe související s těmito tématy.

I.2 LEGISLATIVNÍ RÁMEC

I.2.1 Zákon o pobytu cizinců

Dne 9. února 2023 byl poslancům rozeslán návrh zákona, kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, jako tisk 387/0. Návrh zákona byl Poslaneckou sněmovnou PČR schválen dne 19. dubna 2023. Dne 2. května 2023 byl tento návrh postoupen Senátu PČR a zařazen na pořad 12. schůze Senátu PČR.

Návrh zákona mj. transponuje novou **směrnici EU o modrých kartách** (směrnice 2021/1883 o podmínkách pro vstup a pobyt státních příslušníků ze třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci. Úř. věst. L 382, 28. 10. 2021, s. 1-38). Směrnice byla přijata za účelem potřeby podpory pracovní migrace talentovaných a vysoce kvalifikovaných cizinců, a zároveň tato směrnice zrušila dřívější směrnici Rady 2009/50/ES, ze které vycházela dosavadní právní úprava týkající se tohoto typu dlouhodobého pobytu na území členských států Evropské unie a systému modrých karet EU.

Změny se dotýkají například **rychlejších postupů, pružnějších kritérií pro přijímání státních příslušníků třetích zemí za účelem zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci a v neposlední řadě také rozsáhlejších práv držitelů modré karty**, včetně jejich snadnější mobility uvnitř Unie. Vzhledem k tomu, že tato směrnice není zcela novým evropským opatřením upravujícím pobyt vysoce kvalifikovaných pracovníků ze třetích zemí na území členských států EU, respektive systému modrých karet, ale navazuje na původní směrnici, její implementace si v české legislativě vyžaduje spíše dílčí úpravy. To znamená, že velká řada zejména obecných ustanovení vycházejících z původní směrnice o modrých kartách zůstane nadále zachována beze změny, jelikož samotný systém modrých karet EU byl do české legislativy zakotven již v minulosti. Oblasti vyžadující změny v české legislativní úpravě se dají rozdělit do několika hlavních skupin. Oproti původní směrnici 2009/50/ES spočívají v **rozšíření působnosti zákona, změně mzdových limitů, uznávání odborných dovedností jako dokladu vysoké kvalifikace**

nebo zjednodušení žádosti o vnitrouijní mobilitu. Dále se dotýkají **přístupu na pracovní trh, rodinných příslušníků držitelů modré karty a přístupu k postavení dlouhodobě pobývajících rezidenta.**

Na základě hlavních změn, které přinesla směrnice EU 2021/1883, o modrých kartách, budou moci nově držitelé mezinárodní ochrany a sezónní pracovníci žádat o modrou kartu. Žádost v rámci vnitrouijní mobility bude zjednodušena: nebude nutné znovu ve 2. členském státě předkládat doklady o kvalifikaci, pokud cizinec pracoval v prvním členském státě po dobu delší než 2 roky. Lhůta pro zpracování žádostí se zkracuje z 90 na 30 dní. Cizinec může ve druhém členském státě začít pracovat nejpozději 30 dní po podání žádosti o modrou kartu ve 2. členském státě, nehledě na to, zda již bylo vydáno rozhodnutí. Držitel modré karty EU má po dvanácti měsících plný přístup na pracovní trh a změny zaměstnavatele již nepodléhají schválení ze strany příslušných úřadů členských států. V neposlední řadě nemají nově rodinní příslušníci držitelů modré karty limitován přístup na pracovní trh.

Změny v zákoně o pobytu cizinců se, mimo jiné, týkají tzv. schengenských evaluací, kterými ČR prošla v roce 2019. Rovněž je navrhováno zpřesnění ustanovení týkajících se řízení o osobách bez státní příslušnosti. Předpokládaným datem nabytí účinnosti zákona je 1. červenec 2023.

I.2.2 Zákon o azylu

Ve výše zmíněném návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 325/199 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů lze navrhované změny rozdělit na následující tematické okruhy:

- Zpřesnění stávajících institutů, kde je cílem odstranit nebo minimalizovat zjištěné praktické a interpretační problémy.
- Zpřesnění a doplnění již transponovaných směrnic unijního azylového práva.
- Změny cílící na větší efektivitu řízení o mezinárodní ochraně, a to včetně navazujícího soudního přezkumu krajskými soudy a Nejvyšším správním soudem.
- Změny týkající se přijímacích podmínek žadatelů o udělení mezinárodní ochrany a zavedení možnosti podílet se na zlepšování prostředí v azylovém zařízení i mimo něj, a to formou činnosti za úplatu formou tzv. zvýšeného kapesného.

Současně byla do návrhu jako výsledek meziresortního připomínkového řízení doplněna také úprava:

a) zpřísnění trestního postihu převaděčství – novelizace trestního zákoníku (zákona č. 40/2009 Sb., blíže viz kapitola X.5 Navrhované změny trestního zákoníku týkající se trestněprávního stíhání nelegální migrace),

b) účasti občanů třetích zemí s povolením k dlouhodobému pobytu v systému veřejného zdravotního pojištění až do jejich zletilosti (úprava zákonů č. 592/1992 Sb. a č. 48/1997 Sb.).

I.2.3 Zákon o státním občanství

Nabývání a pozbývání státního občanství ČR upravuje **zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky** a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky), ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti k 1. 1. 2014. Zákon o státním občanství ČR rovněž upravuje problematiku zjišťování a prokazování státního občanství ČR, vedení evidence fyzických osob, které nabyly nebo pozbyly státní občanství ČR, řízení ve věci státního občanství a přestupky na úseku státního občanství. Zákon o státním občanství ČR nebyl v průběhu roku 2022 novelizován žádným předpisem; k 1. 2. 2022 pouze nabyla účinnosti část zákona č. 261/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci, která v roce 2021 novelizovala

část zákona o státním občanství ČR. Nabytí účinnosti uvedené novely nicméně nemělo věcný dopad na jednotlivé způsoby nabývání či pozbývání státního občanství České republiky.

I.2.4 Zákon o zaměstnanosti (s ohledem na imigraci)

Dne 1. února 2022 nabyla účinnosti část **zákona č. 261/2022 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci**. Tímto zákonem došlo ke zrušení ustanovení § 147c zákona o zaměstnanosti, na základě kterého poskytovalo Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky Ministerstvu práce a sociálních věcí, Úřadu práce, Státnímu úřadu inspekce práce a oblastním inspektorátům práce pro výkon státní správy na úseku zaměstnanosti, mimo jiné, také údaje z agendového informačního systému cizinců. Ke zrušení tohoto ustanovení došlo z důvodu, že výše uvedené orgány veřejné moci mohou údaje potřebné pro výkon své agendy, dříve poskytované na základě § 147c zákona o zaměstnanosti, využívat z informačních systémů veřejné správy.

I.2.5 Zákon o ochraně státních hranic ČR

Zákon č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic ČR a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále též „zákon o ochraně státních hranic“) nabyl účinnosti dne 1. srpna 2016⁹. V návaznosti na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex), v platném znění, zákon upravuje ochranu státních hranic proti jejich nedovolenému překračování. Stanovuje podmínky pro zřízení hraničního přechodu na mezinárodním letišti, povinnosti kapitánů letadel a provozovatelů letišť, jakož i pravidla pro dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic a přestupky související s ochranou hranic.

I.2.6 Legislativní činnost související s přílivem osob v důsledku ruské invaze na Ukrajinu

ČR reagovala na důsledky invaze Ruska na Ukrajinu a velkého přílivu prchajících osob před válečným konfliktem novou právní úpravou. Zejména bylo implementováno Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES¹⁰, a kterým byla zavedena dočasná ochrana. Toto rozhodnutí znamenalo poskytnutí ochrany ukrajinských státních příslušníků, některých kategorií státních příslušníků třetích zemí či osob bez státní příslušnosti, kteří pobývali na Ukrajině před zahájením ruské invaze¹¹.

Nicméně již před aktivací dočasné ochrany na unijní úrovni byla vydávána speciální víza za účelem strpění pobytu v souladu s národní právní úpravou (§ 33 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů). I osoby, které nespádají do osobního rozsahu poskytované dočasné ochrany a nemohou se vrátit na Ukrajinu, mají možnost upravit si pobytové oprávnění prostřednictvím víza za účelem strpění pobytu na území.

⁹ Nahradil původní zákon č. 216/2002 Sb., o ochraně státních hranic České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, který již plně neodpovídal současnému zapojení ČR do schengenské spolupráce.

¹⁰ Směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími.

¹¹ O implementaci v jednotlivých zemích, více viz:

<https://euaa.europa.eu/publications/analysis-measures-provide-protection-displaced-persons-ukraine-situational-report>

S ohledem na povinnost implementace prováděcího rozhodnutí Rady byl přijat tzv. **lex Ukrajina, tedy zákon č. 65/2022 Sb.**, o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů. Tato právní úprava znamená, že v případě migrační vlny z Ukrajiny byla zavedena speciální pravidla pro udělování dočasné ochrany do té doby upravené pouze zákonem o dočasné ochraně cizinců (zákon č. 221/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Lex Ukrajina je speciální právní úpravou, která je designována jako nástroj ke zvládnutí migrační vlny z Ukrajiny. Zákon č. 65/2022 Sb. jmenovitě vyjmenovává ta ustanovení zákona o dočasné ochraně cizinců, která se nepoužijí v současné situaci, kdy byla vyhlášena dočasná ochrana pro osoby, které uprchly do Evropské unie v důsledku invaze Ruské federace na Ukrajinu.

Tato právní úprava zejména upravuje osobní rozsah poskytované dočasné ochrany a také postupy pro udělování této formy ochrany včetně vztahu k řízení o mezinárodní ochraně. Mimo to jsou zde upraveny podmínky poskytování ubytování a také přístupu k veřejnému zdravotnímu pojištění.

K první novelizaci zákona lex Ukrajina došlo s účinností od 27. června 2022 zákonem č. 175/2022 Sb., jenž rozšířil důvody pro nepřijatelnost žádostí o dočasnou ochranu (lex Ukrajina II). Druhá novelizace zákonem č. 198/2022 Sb. s účinností od 30. června 2022 (lex Ukrajina III) řešila systém ubytování uprchlíků prostřednictvím krajských a státních ubytovacích kapacit.

Dne 23. ledna 2023 pak vešla v účinnost další novela zákonem č. 20/2023 Sb. (lex Ukrajina IV), která upravuje zejména postup pro prodloužení dočasné ochrany o další jeden rok, tedy do 31. 3. 2024. Zatím poslední novelizace zákona č. 65/2022 Sb. řešila zákonem č. 75/2023 Sb. s účinností od 1. 4. 2023 (lex Ukrajina V) nastavení sociálních dávek a nouzového ubytování, jakož i přechod zajišťování zázemí pro příjem a vyřizování žádostí o dočasnou ochranu na ministerstvo vnitra.

Další legislativní aktivity týkající se ukrajinských uprchlíků byly realizovány v gesci relevantních ministerstev (zejména ministerstvo práce a sociálních věcí a ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy):

- S migrační vlnou uprchlíků z Ukrajiny souvisí i **zákon č. 66/2022 Sb.**, o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace. Na základě tohoto zákona jsou cizinci s udělenou dočasnou ochranou pro účely zákona o zaměstnanosti považováni za cizince s trvalým pobytem a mohou tak volně vstupovat na trh práce ČR a využívat služeb zaměstnanosti, tzn., mohou se stát uchazeči o zaměstnání s veškerými právy a povinnostmi. Zaměstnavatelé těchto cizinců mají pouze informační a evidenční povinnost¹².

Důležitým doplněním opatření reagujících na válečný konflikt na území Ukrajiny je rovněž příspěvek pro solidární domácnost, který je určen domácnostem, které bezplatně poskytují ubytování držitelům dočasné ochrany. Výše příspěvku a podmínky pro jeho poskytnutí stanovuje nařízení vlády č. 73/2022 Sb. s účinností od 11. dubna 2022 s úpravou účinnou od 1. července 2022 skrze nařízení vlády č. 205/2022 Sb.

- V reakci na příchod velkého počtu občanů Ukrajiny do ČR realizovalo také MŠMT v průběhu roku 2022 řadu aktivit k usnadnění jejich integrace do českého vzdělávacího systému. Výchozím je speciální **zákon č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace**. Zákon upravuje opatření v oblasti školství vztahující se na cizince, kterým byla v ČR poskytnuta dočasná ochrana a přináší úpravy pro všechny oblasti vzdělávání, tedy pro předškolní, základní, střední, vyšší odborné i jiné vzdělávání i pro studium na vysokých školách. Cílem zákona bylo flexibilně reagovat na situaci, kdy

¹² Viz § 87, 102 a 136 zákona o zaměstnanosti.

nečekaně došlo k významnému nárůstu dětí/žáků/studentů-cizinců na českých školách a maximálně jim usnadnit přístup k českému vzdělávacímu systému a napomoci jejich integraci (blíže viz samostatná podkapitola). Zákon byl průběžně novelizován dle aktuální potřeby. V oblasti vysokých škol zákon především usnadňuje přístup ukrajinských studujících na české vysoké školy.

- Velký příliv uprchlíků vyvolal nutnost zajistit těmto osobám poskytování zdravotních služeb. Ukrajínští uprchlíci byli zařazeni do systému veřejného zdravotního pojištění na základě jim udělené dočasné ochrany. Plátcem pojistného za tuto skupinu osob byl stát, což bylo změněno přijetím zákona č. **175/2022 Sb.**, o dalších opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace a o změně dalších zákonů v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace /tzv. Lex Ukrajina II). A to ve smyslu, že za osoby od 18 let věku do 65 let věku, po uplynutí 150 dnů ode dne udělení dočasné ochrany už pojistné stát neplatí. Tyto osoby si musí pojistné platit samy (zaměstnání, OSVČ, osoba bez zdanitelných příjmů), nebo mohou být zařazeny do jiné skupiny státních pojištěnců. Zároveň byla pro státní příslušníky Ukrajiny s ohledem na ruskou invazi na Ukrajinu modifikována obecná pravidla odhlašování se od pojištění z důvodu dlouhodobého pobytu v cizině.

II VÍZOVÁ POLITIKA A PRAXE ČESKÉ REPUBLIKY

V roce 2022 se výkon vízové agendy na zastupitelských úřadech po dvou letech poznamenaných pandemií covid-19 postupně navracel do normálu. Veškerá ochranná opatření Ministerstva zdravotnictví ČR byla zrušena k 9. dubnu 2022 a na všech zastupitelských úřadech byla obnovena plná vízová agenda. Rok 2022 byl ovšem poznamenán válkou na Ukrajině, kterou rozpoutalo 24. února 2022 Rusko.

Ve vízové agendě se tato situace projevila okamžitým pozastavením vízových služeb na Ukrajině a uzavřením dvou generálních konzulátů v Rusku.

Jako vyjádření zásadního nesouhlasu s ruskou invazí, s běloruskou podporou, **vláda ČR přistoupila také bezprostředně po jejím zahájení k pozastavení vydávání víz občanům Ruska a Běloruska**, s výjimkou víz pro rodinné příslušníky občanů ČR / EU, prokazatelné odpůrce režimu. Posléze byla do úzkého výčtu výjimek ze zákazu zahrnuta také povolení k pobytu za účelem společného soužití rodiny, jako i víza a povolení k pobytu pro běloruské studenty, kteří byli držiteli některých stipendií, především vládních nebo mezinárodních.

Legislativně byl tento zákaz nejprve řešen formou vládních usnesení¹³, od července je ukotven v zákoně č. 175/2022 Sb., o dalších opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace a o změně dalších zákonů v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, a na něj navazujících nařízení vlády aktualizovaných dle potřeby.

II.1 SPOLEČNÁ VÍZOVÁ POLITIKA V OBLASTI KRÁTKODOBÝCH VÍZ

ČR, od dne svého zapojení do schengenské spolupráce (tj. od 21. prosince 2007) uplatňuje tzv. schengenské *acquis*, tzn., že se v oblasti krátkodobých víz řídí **pravidly společné vízové politiky**. Tato agenda spadá do působnosti MZV, přičemž probíhá úzká spolupráce s MV. Do společného rámce evropské politiky spadá oblast krátkodobých pobytů, tzn. pobyty do 90 dnů během jakéhokoliv období 180 dnů v rámci schengenského prostoru.

Základním dokumentem **společné vízové politiky je nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1806¹⁴ (tzv. vízové nařízení)**. Tento dokument stanovuje seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni. Co se týká **vízové liberalizace**, nedošlo v roce 2022 ke změnám seznamu zemí s bezvízovým stykem s EU.

Základním právním nástrojem, který upravuje oblast vydávání krátkodobých (schengenských víz), je **Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex)**. Jedná se o přímo použitelný právní předpis, který se stal součástí

¹³ Usnesení vlády ČR ze dne 25. února 2022 č. 130 o zastavení přijímání a zpracování žádostí o víza a povolení k dlouhodobým a trvalým pobytům státních příslušníků Ruské federace; a Usnesení vlády ČR ze dne 2. března 2022 č. 152 o zastavení přijímání žádostí o víza a povolení k dlouhodobým a trvalým pobytům státních příslušníků Běloruské republiky.

¹⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1806 ze dne 14. listopadu 2018, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni.

českého práva dnem vstupu v platnost, tj. 5. dubna 2010. Prováděcím předpisem k vízovému kodexu je „Příručka pro zpracování žádostí o víza a provádění změn v udělených vízech“. Vízový kodex mj. upravuje postupy ve vízovém řízení, vyčísluje náležitosti k vízovým žádostem, definuje okolnosti zastupování a outsourcingu a další. Jeho poslední novelizace proběhla v roce 2019, v účinnost pak vešla dne 2. února 2020. Novela reflektuje poslední vývoj v bezpečnostní a migrační oblasti a jako nástroj řešení problémů spojených s nelegální migrací propojila vízovou politiku se spoluprací jednotlivých třetích zemí v oblasti navracení nelegálně pobývajících státních příslušníků třetích zemí.

Jedním z nových nástrojů novelizovaného vízového kodexu, který EU v roce 2021 poprvé implementovala v praxi, byla opatření podle čl. 25a. Jedná se o **soubor negativních pobídek, který může být aplikován vůči třetím zemím prokazujícím nízkou míru spolupráce v oblasti zpětného přebírání osob**. V případě dobré spolupráce mohou být naopak navrženy pozitivní vízové pobídky. EK dle tohoto ustanovení pravidelně, nejméně jednou ročně, posuzuje spolupráci třetích zemí s ohledem na zpětné přebírání osob. Na základě doporučení Rady Komise v červenci 2021 oznámila, že navrhuje aktivaci článku 25 a) ve vztahu ke Gambii, Iráku a Bangladéši, a to v plném rozsahu (opatření uvedená v čl. 25a odst. 5a vízového kodexu). Navzdory počáteční podpoře rychlého přijetí návrhu bylo **opatření přijato pouze vůči Gambii**, v případě Bangladéše a Iráku bylo přijetí prováděcího rozhodnutí z politických důvodů odloženo. **V roce 2022 proběhlo druhé vyhodnocení úrovně spolupráce v navracení se třetími zeměmi**. Protože nedošlo k výrazné změně a zlepšení spolupráce s Gambií, po projednání pracovními orgány Rady bylo dne 8. prosince 2022 přijato prováděcí rozhodnutí Rady EU 2022/2459 o uplatňování zvýšeného vízového poplatku pokud jde o Gambii (120€). Bylo tedy přistoupeno ke druhé fázi restriktivních opatření, která doplňují ta, přijatá v roce 2021. Přímě aplikovatelné prováděcí rozhodnutí Rady bylo publikováno v Úředním věstníku EU a vstoupilo v platnost dne 15. prosince 2022. Zvažovaná opatření vůči Senegal a Iráku přijata nebyla.

V roce 2022 byla na pracovní úrovni Rady projednávána vízová liberalizace se třetími zeměmi, konkrétně **návrh nařízení na vízovou liberalizaci Kuvajtu a Kataru**. Evropská komise vydala dne 27. dubna 2022 „Návrh Nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění Nařízení (EU) č. 2018/1806 (vízové nařízení), kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni“. EK tedy navrhla přesunout Kuvajt a Katar z přílohy I do přílohy II vízového nařízení, a osvobodit tak státní příslušníky těchto zemí od vízové povinnosti při cestách do schengenského prostoru na dobu nepřesahující 90 dnů. Členské státy se shodly na vízové liberalizaci Kataru a Kuvajtu, pod podmínkou zahrnutí mechanismů na pozastavení bilaterálních dohod, readmisních klauzulí a plnou funkčností systému ETIAS. Z důvodu 7 poprav vykonaných Kuvajtem dne 16. listopadu 2022 parlamentní výbor LIBE projednávání zprávy k návrhu nařízení odložil a schválil ji až dne 1. prosince 2022. Výbor do návrhu vízové liberalizace začlenil také Omán a Ekvádor. Po odhalení korupční kauzy uvnitř EP vrátilo plénum EP návrh zpět výboru LIBE k dalšímu projednání, které bude pokračovat v roce 2023.

Novou dynamiku v otázce vízové liberalizace přinesla nepřímo ruská vojenská agrese na Ukrajině. Evropská rada v červnu 2022 **odsouhlasila udělení kandidátského statusu Ukrajině a Moldavsku a potenciálně kandidátského statusu Gruzii**. Tyto kroky vedly k pocitu nejistoty partnerů na západním Balkáně, Evropská rada ovšem vyjádřila své plné a jednoznačné odhodlání podporovat perspektivu členství západního Balkánu v EU. Během českého předsednictví v Radě EU v říjnu 2022 započalo projednávání **návrhu nařízení vízové liberalizaci Kosova**, vycházející z návrhu nařízení z roku 2016. Kompromisní návrh s nejzazším datem liberalizace Kosova k 1. lednu 2024 byl schválen Radou EU dne 2. prosince 2022. Návrh nařízení počítá se zrušením vízové povinnosti za předpokladu, že bude spuštěn Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS) a byl během CZ PRES úspěšně projednán i během politických dialogů s Evropským parlamentem. Legislativní proces bude pokračovat v roce 2023.

Pokračovalo pravidelné hodnocení migrační a bezpečnostní situace v zemích, které dovršily proces vízové liberalizace v posledních sedmi letech **v rámci tzv. suspenzivního mechanismu**. V prosinci 2022 Evropská komise publikovala „Pátou zprávu v rámci mechanismu pro pozastavení zrušení vízové povinnosti“ s hodnocením za rok 2021 a přesahem do roku 2022. Pokračovala rostoucí tendence počtu podaných žádostí o azyl i nárůst počtu nelegálních migrantů z hodnocených zemí (Albánie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Srbsko, Severní Makedonie, Moldavsko, Ukrajina a Gruzie), což lze vysvětlit pokračujícím rušením restriktivních opatření během pandemie covid-19 v roce 2021. Přesto členské státy i agentura Frontex potvrdily dobrou spolupráci se všemi hodnocenými zeměmi. Členské státy EU se v závěru roku shodly na potřebě hlubší diskuse k reformě suspenzivního mechanismu tak, aby lépe reflektoval současné migrační výzvy.

Od svého přijetí byl mechanismus uplatněn pouze jednou, a to v případě **Vanuatu** v reakci na rizika spojená se systémem udělování občanství Vanuatu za investice (tzv. zlaté pasy). **Dne 12. ledna 2022 navrhla EK částečné pozastavení dohody o zrušení vízové povinnosti s Vanuatu**, které bylo přijato dne 3. března 2022 s platností od 4. května 2022 na dobu devíti měsíců. Následně pak zahájila Komise s Vanuatu 12. května dialog s cílem řešit uvedené obavy EU. Od té doby se však země do dialogu žádným smysluplným způsobem nezapojila a okolnosti, které vedly k dočasnému pozastavení, nadále přetrvávaly a vedly ke zpřísnění postoje EU. Komise navrhla dne 12. října 2022 úplné pozastavení dohody s účinností od 4. února 2023. Návrh byl Radou schválen dne 8. prosince 2022.

II.1.1 Digitalizace vízového procesu

Jedním ze zásadních témat společné vízové politiky v roce 2022 se stala digitalizace vízového procesu. V roce 2021 mělo několik ČS EU včetně ČR možnost otestovat prototyp nového aplikačního portálu (*EU VAP-Common EU Visa Application Portal*). Tyto zkušenosti byly využity během **jednání o legislativním návrhu digitalizace vízového procesu** v podobě **Návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008, (ES) č. 810/2009 a (EU) č. 2017/2226, nařízení Rady (ES) č. 1683/95, (ES) č. 333/2002, (ES) č. 693/2003 a (ES) č. 94/2003 a Úmluva k provedení Schengenské dohody za účelem digitalizace vízového procesu**. Cílem návrhu bude převedení vízového procesu do digitální podoby včetně nahrazení vízového štítku jeho digitální alternativou. Návrh nařízení předpokládá vznik harmonizované online platformy pro podávání krátkodobých žádostí o víza s centrálním a výkonným managementem pro ústředí a konzuláty.

Podle předloženého legislativního návrhu by EU aplikační portál měl obsahovat jak aktuální informace o schengenských vízech, tak i obecné pokyny pro podání žádosti o vízum. Plánovanou součástí je i zabezpečený komunikační kanál spojující žadatele a konzulát. Využitím jednotného EU aplikačního portálu má dojít ke snížení administrativních překážek a nákladů, jako je např. archivace žádostí, převoz vízových štítků atd. Zároveň bude celý proces rychlejší a bezpečnější, očekává se snížení rizika visa shoppingu. Osobní přítomnost žadatele bude nutná pouze u prvožadatelů, žadatelů majících nový cestovní doklad nebo z důvodu odběru biometrických údajů. Digitální proces tak EU učiní více atraktivní pro občany s vízovou povinností. **Projednávání návrhu k digitalizaci vízového procesu se stalo ve 2. polovině roku 2022 prioritou českého předsednictví v Radě EU na Pracovní skupině pro otázky víz.**

V návaznosti na prováděcí rozhodnutí Evropské komise je od 1. listopadu 2022 vydáván **vízový štítek podle jednotného vzoru rozšířený o digitální pečeť, tj. zabezpečený 2D čárový kód**. Cílem změny je posílení zabezpečení vízového štítku, a zejména jeho ochrana před paděláním. Kód je předstupněm zavedení digitálního víza, které nahradí dosud používaný papírový štítek. Česká republika využila k zavedení digitální pečete nástroje Programu eu-INIS a v roce 2022 úspěšně aplikovala 2D čárový kód na vízové štítky vydávané na území a zastupitelských úřadech v řádném termínu.

II.1.2 Vízový informační systém

V červenci roku 2021 byla publikována revize **Vízového informačního systému (VIS)** (nařízení (EU) 2021/1134 a 2021/1152). Předmětem změny nařízení je posílení bezpečnosti postupu udělování krátkodobých víz, **zahrnutí dlouhodobých víz a povolení k pobytu do VIS a zajištění interoperability** mezi systémem VIS a dalšími příslušnými systémy a databázemi EU. Nově by pro vyhodnocování žádosti o vízum měly být dotazovány unijní systémy a databáze (SIS, EES, ETIAS včetně seznamů zájmových osob, databáze Europolu a Interpolu (SLTD, TDAWN). Projekt implementace revidovaného VIS je závislý na diskutovaném revidovaném harmonogramu interoperability.

II.1.3 Limitované bezvízové dohody

Vízový kodex členskými státy na národní úrovni ponechává možnost stanovit výjimky z osvobození od vízové povinnosti pro krátkodobé pobyty, zejména pokud se jedná o držitele diplomatických pasů, služebních pasů anebo zvláštních pasů.

V roce 2022 nebyly na národní úrovni dojednány žádné nové limitované bezvízové dohody se třetími zeměmi v oblasti krátkodobých víz.

II.1.4 Bilaterální dohody o pracovní dovolené mládeže

ČR bilaterálně sjednává s některými vybranými státy tzv. dohody o pracovní dovolené mládeže. Dohody jsou v primární gesci MZV. Podstatou těchto dohod je, že na základě reciprocity mohou mladí lidé (zpravidla do 30 let) z daných zemí ve zjednodušeném režimu obdržet dlouhodobé vízum a získat tak po dobu jednoho roku přístup na pracovní trh v ČR v kombinaci s cestováním a volnočasovým poznáváním teritoria.

ČR má sjednány dohody o pracovní dovolené s **Austrálií, Chile, Izraelem, Japonskem, Kanadou, Korejskou republikou, Novým Zélandem a Tchaj-wanem.**

V průběhu roku 2022 nebyly dojednány žádné nové dohody o pracovní dovolené.

II.1.5 Dohody mezi EU a třetími zeměmi

II.1.5.1 Dohody o volném obchodu

ČR se účastní jednání o textu dohod o volném obchodu (FTA-Free Trade Agreement) na unijní úrovni, které sjednává EU. Uvedené dohody obsahují kapitolu, tzv. Mode 4, která řeší otázku zjednodušeného vstupu osob na území smluvních států za účelem poskytování služeb. Cílem je usnadnit pobyt oprávněných osob na území druhé smluvní strany.

V roce 2022 pokračovala jednání o dohodách o volném obchodu s Austrálií, Čínou, Indií, Indonésií a Filipíny.

II.1.5.2 Dohody o usnadnění udělování víz mezi EU a třetími zeměmi

V souvislosti s vojenskou invází Ruska na území Ukrajiny, jež začala dne 24. února 2022, **došlo ke zpřísnění unijní vízové politiky vůči Rusku.** Dne 25. února 2022 Rada důrazně odsoudila ruskou vojenskou agresi proti Ukrajině a schválila částečné pozastavení dohody mezi EU a Ruskou federací o zjednodušení vízového režimu pro diplomaty, vysoké státní úředníky a podnikatele. Na neformálním zasedání dne 31. srpna 2022 dosáhli ministři zahraničních věcí politické dohody na úplném pozastavení dohody o zjednodušení vízového režimu. Návrh byl přijat Radou dne 9. září 2022 a týká se všech ruských občanů, přijíždějících do EU na krátkodobý pobyt. Žádosti o víza se nadále zpracovávají dle

standardních pravidel vízového kodexu, jedná se tedy zejména o zvýšení vízového poplatku z 35 EUR na 80 EUR, povinnost předkládat všechny podpůrné dokumenty, prodloužení doby na zpracování žádosti o vízum nebo přísnější pravidla k vydávání vícevstupých víz. Komise následně předložila pokyny, které zajišťují, že pozastavení dohody nebude mít negativní dopad na některé kategorie osob cestujících do EU, např. novináře, disidenty nebo zástupce občanské společnosti.

Nadále je členskými státy **uplatňováno částečné pozastavení vízové facilitační dohody s Běloruskem**, ke kterému došlo 9. listopadu 2021 v důsledku porušování lidských práv a popírání demokratického vládnutí po prezidentských volbách v Bělorusku.

V průběhu roku 2022 byl **dokončen ratifikační proces Dohody mezi Evropskou unií a Kapverdskou republikou**, kterou došlo ke změně Dohody o usnadnění udělování víz pro krátkodobý pobyt občanů Kapverdské republiky a Evropské unie uzavřené v prosinci 2014. Stalo se tak v důsledku vývoje právních předpisů na obou stranách, včetně revize vízového kodexu na straně EU nebo zrušení vízové povinnosti pro občany EU při pobytu kratším než 30 dnů ze strany Kapverd. Dohoda vstoupila v platnost 1. července 2022.

II.2 VÍZOVÁ PRAXE

II.2.1 Zastupování ve vydávání krátkodobých (schengenských) víz

MZV postupuje v souladu se záměrem evropské vízové politiky, tedy **zabezpečit co největší dostupnost konzulátů** členských států občanům třetích zemí. Ve snaze o udržení kvality a předcházení případným problémům provádí MZV každoroční vyhodnocení zastupování ve vydávání schengenských víz.

Od 1. dubna 2022 bylo zahájeno zastupování ČR ve vydávání schengenských víz Maďarskem v Ekvádoru. Od stejného data bylo v souvislosti s otevřením českého zastupitelského úřadu v Singapuru zastupování ČR ve vydávání schengenských víz Maďarskem zrušeno.

Od 1. listopadu 2022 bylo zrušeno zastupování ČR ve vydávání schengenských víz Maďarskem v důsledku otevření outsourcingových center v Ho Či Minově Městě a Danangu ve Vietnamu.

V souvislosti s evakuací zastupitelského úřadu v Kábulu v Afghánistánu k 15. srpnu 2021 a jeho uzavřením k 31. prosinci 2022 nadále trvá přerušení zastupování ve vydávání schengenských víz v zastoupení Slovenska a Maďarska pro držitele diplomatických a služebních pasů.

II.2.2 Vízový outsourcing

Za účelem navýšení kapacity a služeb konzulárních úseků zastupitelských úřadů ČR ve světě byla v roce 2015 zahájena spolupráce s externími dodavateli služeb při přijímání a zpracování žádostí o krátkodobá víza a posléze i o zaměstnanecké karty (vízový outsourcing ve vízových centrech). Dodavatelé služeb byli a jsou vybíráni na základě výsledků transparentního výběrového řízení.

V dubnu 2022 byla zrušena veškerá omezení týkající se cestování do ČR spojená s pandemií covid-19, služby vízového outsourcingu se tak obecně mohly naplno obnovit (s výjimkou některých asijských zemí, především Číny). Po zahájení ozbrojeného konfliktu na Ukrajině však došlo ke značnému omezení až zastavení provozu ve vízových centrech na Ukrajině, v Rusku a Bělorusku.

II.2.3 Vytíženost zastupitelských úřadů ČR

V roce 2022 bylo zastupitelskými úřady ČR přijato 154 740 žádostí o pobytové tituly. Jedná se o pokles o 44,1 % oproti roku 2021. Rok 2022 byl z velké části poznamenán ruskou válečnou agresí na

Ukrajíně a s ní spojeným dočasným uzavřením/omezením vízových úseků na ZÚ Kyjev, GK Lvov z bezpečnostních důvodů, následovalo výrazné omezení vízové agendy pro občany Ruska a Běloruska, uzavření GK Jekatěrinburg a GK Sankt Peterburg a dále také proticovidová opatření Číny, kdy běžní čínští občané nemohli opustit zemi.

Žadostí o schengenská (krátkodobá) víza bylo v roce 2022 přijato celkem 117 750, žádostí o dlouhodobá víza/pobyty, včetně zaměstnaneckých karet – 36 990.

Žádosti o víza na Ukrajině, v Rusku a ČLR představovaly v minulých letech naprostou většinu přijímaných žádostí. Výrazný pokles celkového počtu žádostí tak reflektuje drastické snížení počtů ŽOV v těchto zemích. Na druhou stranu u všech ostatních ZÚ je možné registrovat nárůst počtu žádostí ve stovkách procent. Vzestupnou poptávku po vízech všech druhů lze sledovat i na začátku roku 2023.

Nejvytíženějšími zastupitelskými úřady z hlediska vykonávané vízové agendy byly v roce 2022 velvyslanectví či generální konzuláty ČR ve Lvově, Kyjevě, Rijádu, Astaně, Abú Dhabí a Dillí.

Nejvytíženější zastupitelské úřady ČR v roce 2022

ZÚ	Celkem		Krátkodobá víza		Dlouhodobá pobytová oprávnění		
					Dlouhodobá víza	Dlouhodobá víza za účelem převzetí povolení k pobytu	Kladně vyřízené žádosti
	žádosti	uděleno	žádosti	uděleno	žádosti	žádosti	
Lvov	19 600	15 885	14 457	14 243	456	4 687	1 642
Kyjev	13 219	12 647	12 743	12 456	320	156	191
Rijád	11 722	10 741	11 651	10 663	54	17	78
Astana	9 629	8 008	7 442	6 353	1 640	547	1 655
Abú Dhabí	8 665	5 701	8 372	5 480	239	54	221
Dillí	8 366	5 718	5 401	3 552	1 241	1 724	2 166

Zdroj: MZV

Mapa nejvytíženějších zastupitelských úřadů byla ruskou válkou na Ukrajině zcela přepsána. Její vliv na vydávání víz za účelem zaměstnání, resp. jeho úplné pozastavení, se projevil také v programech ekonomické migrace (viz kapitola IV.4.1 Programy ekonomické migrace).

II.2.4 Vyhodnocení plnění povinností obsažených v Memorandu ADS¹⁵

Memorandum ADS (Approved Destination Status) o porozumění mezi Evropským společenstvím a Národní správou pro cestovní ruch Čínské lidové republiky (nyní již Ministerstvo kultury a turismu ČLR) bylo implementováno usnesením vlády č. 1311 ze dne 22. prosince 2004. Memorandum ADS

¹⁵ Vláda ČR přijala dne 22. prosince 2004 usnesení č. 1311 k realizaci Memoranda o porozumění mezi Národní správou pro cestovní ruch Čínské lidové republiky (CNTA) a Evropským společenstvím o vízech a souvisejících otázkách týkajících se turistických skupin z Čínské lidové republiky. Tímto usnesením bylo také uloženo ministru pro místní rozvoj zřídit mezirezortní pracovní skupinu, která bude koordinovat, monitorovat a vyhodnocovat plnění povinností obsažených v Memorandu ADS. Tato skupina je složena ze zástupců ministerstev pro místní rozvoj, vnitra a zahraničních věcí (případně i dalších ministerstev, vždy záleží na navrženém tématu k jednání).

stanovuje kromě jiného počty a jména cestovních kanceláří a cestovních agentur oprávněných k realizaci **výjezdového cestovního ruchu čínských turistů**, včetně podmínek pro vydání víza¹⁶.

V důsledku dopadů pandemie covid-19 na cestovní ruch neuzavřelo MMR v letech 2021 a 2022 žádnou smlouvu o zajištění plnění závazků vyplývajících z Memoranda ADS. V současné době figuruje na seznamu **198 čínských cestovních agentur**.

Po vypuknutí pandemie covid-19 koncem ledna 2020 v Číně došlo k zákazu činnosti všech čínských cestovních kanceláří vůči zahraničí, který pokračoval i v průběhu roku 2022, kdy nadále nebyly umožňovány čínským občanům žádné turistické cesty do zahraničí. Vydávání víz podle Memoranda ADS bylo tedy i v roce 2022 v podstatě pozastaveno.

II.2.5 Vysílání expertů pro migraci a doklady v roce 2022

Dne 24. června 2021 byla uzavřena *Dohoda mezi Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a Ministerstvem vnitra České republiky a Policií České republiky a Hasičským záchranným sborem České republiky o podmínkách poskytování vzájemné součinnosti při vysílání expertů pro migraci a doklady, styčných důstojníků Policie České republiky na zastupitelské úřady České republiky, styčného důstojníka Hasičského záchranného sboru České republiky na Stálou delegaci České republiky při NATO v Bruselu a na zastupitelský úřad České republiky v Bratislavě*, která ve věci vysílání styčných důstojníků pro migraci a doklady nahradila *Dohodu mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Ministerstvem zahraničních věcí České republiky o vysílání styčných důstojníků pro migraci a doklady na zastupitelské úřady České republiky ze dne 13. 2. 2009*.

Styční důstojníci pro migraci a doklady byli v roce 2022 na Velvyslanectví ČR v Akkře, Velvyslanectví ČR v Hanoji, Velvyslanectví ČR v Tunisu a na samém počátku roku – do jeho evakuace – na Generálním konzulátě ČR ve Lvově.

¹⁶ Víza vydávaná zastupitelskými úřady členských států jsou víza schengenského typu, tj. omezená na maximum 30 dní a vydaná v souladu s platnou legislativou. Jedná se o individuální schengenská víza nesoucí označení „ADS“ (Approved Destination Status - status schválené destinace).

III SCHENGENSKÁ PROBLEMATIKA

III.1 KOORDINACE SCHENGENSKÉ PROBLEMATIKY NA NÁRODNÍ ÚROVNI

Vláda ČR schválila dne 22. listopadu 2021 materiál Koncepce schengenské spolupráce 2021–2027. Tato koncepce je základním strategickým dokumentem ČR pro oblast schengenské spolupráce v plánovacím období 2021–2027. Vychází z předchozích strategických dokumentů vlády ČR souvisejících s přípravou na vstup a členstvím v Schengenu, především Národního schengenského plánu 2014 a zpráv o jeho plnění, a dále materiálů EU, zejména Strategie k plně fungujícímu a odolnému Schengenskému prostoru. Spolu s Konceptí schengenské spolupráce 2021–2027 schválila vláda také Schengenský implementační plán 2021, který je stěžejním dokumentem pro implementaci koncepce.

III.2 SCHENGENSKÁ SPOLUPRÁCE NA ÚROVNI EU

III.2.1 Evropská legislativa vztahující se k schengenské problematice

Návrh nařízení Rady o zřízení a provozu hodnotícího a monitorovacího mechanismu k ověření uplatňování schengenského acquis a o zrušení nařízení (EU) č. 1053/2013

Od 1. října 2022 se na mechanismus schengenského hodnocení aplikuje nařízení Rady (EU) 2022/922 o vytvoření a fungování hodnotícího a monitorovacího mechanismu k ověření uplatňování schengenského acquis a o zrušení nařízení (EU) č. 1053/2013.

Nové nařízení reaguje na zprávu o přezkumu fungování schengenského hodnocení po skončení prvního pětiletého cyklu na základě nařízení č. 1053/2013, kterou Komise vydala dne 25. listopadu 2020. Toto nařízení by mělo efektivně řešit hlavní identifikované nedostatky předchozího mechanismu, zejména zdoluhavý administrativní proces přijímání zpráv z hodnocení a navazujících dokumentů, nedostatečnou kapacitu členských států vysílat experty na hodnocení, nízkou účinnost neohlášených návštěv, pomalé provádění akčních plánů a nedostatek informací o jeho průběhu, a také nedostatečnou integraci monitoringu základních práv do mechanismu hodnocení.

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2016/399, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob

V návaznosti na Strategii pro zajištění plně funkčního a odolného schengenského prostoru a v reakci na aktuální situaci na vnějších hranicích v kontextu instrumentalizace migrace předložila Komise dne 14. prosince 2021 návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 2016/399, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex). Navržené změny se týkaly jak oblasti vnějších, tak oblasti vnitřních hranic schengenského prostoru (Evropské unie). Návrh představil mimo jiné nový mechanismus jednotného uplatňování opatření na vnějších hranicích v případě ohrožení veřejného zdraví, reakci na instrumentalizaci migrace na vnějších hranicích, režim na vnitřních hranicích či otázku dočasného znovuzavedení ochrany vnitřních hranic. Návrh byl předložen v balíčku s návrhem nařízení k řešení situací instrumentalizace v oblasti migrace a azylu a souvisí s dalšími návrhy předloženými v průběhu

roku 2021, např. s návrhem revize Schengenského hodnotícího mechanismu či kodexem pro policejní spolupráci. Návrh byl projednáván na úrovni Rady za FR PRES, obecný přístup Rady byl přijat dne 10. června 2022.

Návrh nařízení související s prověřováním státních příslušníků třetích zemí na vnějších hranicích

Dne 23. září 2020 předložila Komise návrh nařízení, kterým se zavádí prověřování státních příslušníků třetích zemí na vnějších hranicích a mění nařízení (ES) č. 737/2008, (EU) 2017/226, (EU) 2019/817. V Radě byl návrh projednáván během německého, portugalského, slovinského a francouzského předsednictví. Až během francouzského předsednictví byl Coreperem dne 22. června 2022 přijat mandát k vyjednávání s EP v rámci prvního kroku gradualistického přístupu iniciovaného francouzským předsednictvím. V EP se o tomto návrhu v současné době jedná ve výboru LIBE.

Dne 2. března 2021 předložila Komise návrh nařízení, kterým se mění nařízení (EU) 2019/816, kterým se zřizuje centralizovaný systém pro identifikaci členských států, jež mají informace o odsouzeních státních příslušníků třetích zemí a osob bez státní příslušnosti (ECRIS-TCN), na doplnění Evropského informačního systému rejstříku trestů, a nařízení (EU) 2019/818, kterým se zřizuje rámec pro interoperabilitu mezi informačními systémy EU v oblasti policejní a justiční spolupráce, azylu a migrace a kterým se mění nařízení (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 a (EU) 2019/816, za účelem zavedení prověřování státních příslušníků třetích zemí na vnějších hranicích (screening consequential amendments). Tento návrh byl projednán pracovní skupinou Rady pro hranice a dne 29. června 2022 byl přijat mandát k jednání. V Evropském parlamentu je návrh projednáván ve výboru LIBE.

Nařízení upravující shromažďování a výměnu předběžných informací o cestujících

V prosinci 2022 Evropská komise představila návrh nového nařízení upravujícího shromažďování a výměnu předběžných informací o cestujících (API údaje), tedy informací o totožnosti cestujících obsažených v cestovních dokladech v kombinaci s informacemi o letu shromážděnými při odbavení. Paralelně s tímto návrhem Evropská komise představila i návrh nařízení, které upravuje předávání těchto údajů za účelem prevence, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažných trestných činů. Evropská komise tak usiluje o vytvoření právního základu pro využívání API údajů nejen pro účely kontrol na vnějších hranicích, ale i za účelem potírání kriminality. V roce 2023 bude probíhat vyjednávání o těchto návrzích v rámci jednání Rady EU, přičemž cílem je dosáhnout shody na finální podobě obou nařízení napříč institucemi EU do konce roku 2023.

Návrh nařízení o digitalizaci vízového procesu

Evropská komise v dubnu 2022 předložila návrh nařízení na digitalizaci vízového procesu. Cílem návrhu vízové digitalizace je zjednodušit, harmonizovat, a snížit administrativní překážky. Hlavní změnou je zavedení jednotného evropského portálu pro podání víza a digitalizace vízového štítku. Digitalizace bude znamenat úsporu času a financí konzulátů tím, že dojde např. ke zkrácení doby vyřizování žádosti, přesunu personálu od administrace a archivace k prověřování žádostí, čímž se posílí ochrana schengenského prostoru, nebo tím, že dojde ke snížení nákladů na výrobu a transport vízových štítků. Zlepší se také bezpečnost a omezí možnost padělání nebo pozměnění vízového štítku. Digitalizace také omezí visa shopping, protože harmonizovaný postup podání žádosti předpokládá především podání žádosti na jednom digitalizovaném místě (portále). Projednávání návrhu bylo plně zahájeno během českého předsednictví a pokračuje také v roce 2023.

III.2.2 Prováděcí praxe týkající se schengenské problematiky

III.2.2.1 Znovuzavedení ochrany vnitřních hranic se Slovenskem

V souvislosti s prudkým nárůstem nelegální sekundární migrace, zvýšenou aktivitou organizovaných skupin převaděčů a zhoršením migrační a bezpečnostní situace na vnějších hranicích EU v jarních a letních měsících roku 2022 byla příslušnými orgány identifikována závažná hrozba pro veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost ČR. Situace dosáhla takové intenzity, že alternativní nástroje k zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti nestačily. Vláda ČR proto znovu zavedla¹⁷ ochranu na vnitřních hranicích na celém úseku pozemní hranice se Slovenskou republikou v období od 29. září 2022 do 8. října 2022. Toto znovuzavedení bylo dále vládou opakovaně prodlužováno až do 4. února 2023. Od počátku znovuzavedení kontrol se na provádění opatření spolu s Policií ČR podíleli příslušníci Celní správy ČR podle § 22 zák. č. 273/2008 Sb. (celkem 120 příslušníků denně po dvou směnách ranní/noční¹⁸), od 9. října pak i vojáci v činné službě. Kontroly tak kromě nelegální migrace byly mj. zaměřeny na dovoz zboží uniklému celnímu dohledu, vyhledávání zájmových komodit, nelegální dovoz zbraní a omamných a psychotropních látek; kontrolu celních a daňových dokladů atd.

III.2.2.2 Rozšíření Schengenského prostoru

Ministři vnitra členských států se na zasedání Rady pro vnitřní věci v Bruselu 8. prosince 2022 usnesli na **rozšíření schengenského prostoru o Chorvatsko**. Bylo stanoveno, že kontroly na vnitřních hranicích s Chorvatskem budou v případě pozemní a mořské hranice zrušeny od 1. 1. 2023. Na vzdušné hranici pak došlo ke zrušení kontrol od 26. března 2023. Rozšíření Schengenu o Chorvatsko bylo jednou z priorit českého předsednictví v radě EU.

III.2.2.3 Cyklus schengenské rady

V říjnu 2022 schválili ministři vnitra členských států první Cyklus Schengenské rady s výhledem na roky 2022 a 2023. Na základě Zprávy o stavu Schengenu 2022 CZ PRES zorganizovalo detailní diskuse na expertní a politické úrovni ve snaze identifikovat společné akce k řešení současných výzev. Na základě těchto diskusí byla identifikována řada aktivit směřujících k dalšímu posílení schengenské spolupráce. Široká shoda napříč členskými státy panuje na tom, že prioritními tématy pro dosažení správně fungujícího schengenského prostoru jsou **především posílení správy vnějších hranic**, zajištění, aby kontroly na vnitřních hranicích byly opatřením poslední instance, a aby zároveň došlo k pokroku směrem k odstranění dlouhotrvajících kontrol na vnitřních hranicích, posílení policejní spolupráce v rámci EU, zavedení nové architektury informačních technologií a interoperability pro správu hranic, zajištění plného provádění mandátu agentury Frontex, přijetí revidovaného Schengenského hraničního kodexu a přijetí nařízení ke screeningu.

III.2.2.4 Rozhodnutí Rady o neakceptování ruských cestovních dokladů vydaných na Ukrajině a v Gruzii

EK v září 2022 předložila návrh rozhodnutí o neakceptování ruských cestovních dokladů vydaných na okupovaných území Ukrajiny a v odtržených oblastech Gruzie. Tento návrh byl českým předsednictvím

¹⁷ Usnesení vlády ČR ze dne 26. září 2022 č. 823 o dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic České republiky.

¹⁸ Od 12. prosince 2022 byl snížen počet nasazených příslušníků Celní správy ČR na celkem 60 příslušníků celní správy denně, od 1. ledna 2023 došlo k dalšímu snížení na celkem 40 příslušníků a k datu 25.1.2023 došlo k ukončení nasazení příslušníků Celní správy ČR podle § 22 zák. č. 273/2008 Sb.

projednán v rámci Rady a také v rámci dialogů s Evropským parlamentem. Prosincová Rada JHA kompromisní návrh rozhodnutí schválila.

Rozhodnutí je reakcí na nevyprovokovanou a neodůvodněnou vojenskou agresi Ruska vůči Ukrajině a na praxi Ruska ohledně vydávání ruských mezinárodních pasů obyvatelům okupovaných území. Rovněž reaguje na jednostranné rozhodnutí Ruska uznat nezávislost gruzínských území Abcházie a Jižní Osetie z roku 2008. Ruské cestovní doklady vydané na územích Ukrajiny okupovaných Ruskem či na separatistických územích v Gruzii, nebo cestovní doklady vydané osobám, které tam žijí, **nebudou nadále považovány za platné cestovní doklady pro získání víz nebo pro překročení hranic schengenského prostoru**. Cílem tohoto rozhodnutí je stanovit společný přístup, zajistit řádné fungování vnějších hranic a společné vízové politiky a zajistit tak bezpečnost členských států EU. V neposlední řadě je cílem tohoto rozhodnutí vyslat jasný politický signál EU vůči Rusku.

III.2.2.5 Interoperabilita informačních systémů v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí

Účelem interoperability informačních systémů EU v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí je zajistit vyšší kvalitu výměny informací mezi dotčenými orgány, které potřebují k účinnému plnění svých povinností. K dosažení tohoto cíle je třeba vyvinout nové nebo upravit některé již fungující informační systémy EU a zavést účinnější postupy. V této souvislosti byl v reakci na migrační krizi v roce 2015 spuštěn velmi ambiciózní a náročný program.

V návaznosti na přetrvávající problémy zejména v centrálním projektu Systému vstupu/výstupu (Entry Exit System - EES) a v národních projektech EES některých členských států byl předpokládaný termín spuštění několikrát odložen. Agentura eu-LISA konstatovala na začátku roku 2023, že předpokládaný termín dokončení hlavních systémů pro správu hranic (EES, ETIAS, ECRIS-TCN) do konce roku 2023 není dosažitelný. Rada v březnu 2023 potvrdila, že je nezbytné harmonogram změnit a zároveň zvážit vhodné alternativní scénáře. Ministři se rovněž dohodli, že agentura eu-LISA a Komise by měly co nejdříve, nejpozději však na červnovém zasedání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci, navrhnout revidovaný harmonogram provádění interoperability.

Nová verze SIS spuštěná dne 7. 3. 2023 obsahuje v rámci nařízení 2018/1860 o využívání Schengenského informačního systému při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí nový mechanismus podporující úsilí členských států EU při prosazování zásady nenavracení v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES (tzv. návratová směrnice EU). Nový mechanismus v SIS oznamuje členským státům nesplnění povinnosti návratu ze strany státních příslušníků třetích zemí ve stanovené lhůtě k dobrovolnému opuštění území schengenského prostoru a podporuje je při plnění jejich povinnosti výkonu rozhodnutí o navracení a jejich povinnosti vydávat zákaz vstupu ve vztahu ke státním příslušníkům třetích zemí, kteří povinnost návratu nesplnili.

III.3 VNĚJŠÍ SCHENGENSKÁ HRANICE

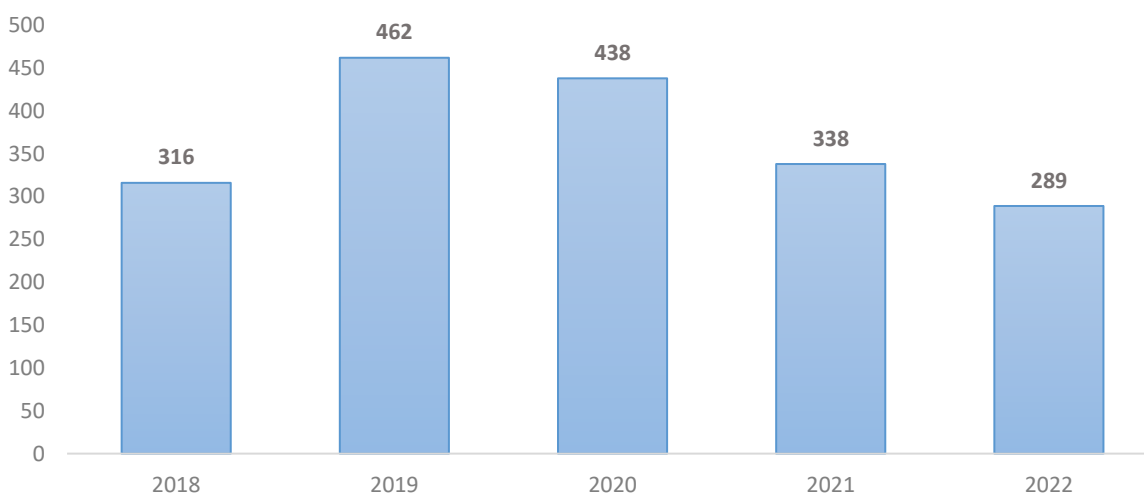
III.3.1 Odepření vstupu na vnější schengenské hranici

Odepření vstupu je právní institut, který umožňuje zamezení vstupu cizincům na území smluvního státu nebo smluvních států. Jedná se o opatření, kdy cizincům, u nichž bylo v rámci hraniční kontroly na vstupu na území zjištěno, že nesplňují všechny podmínky vstupu, je rozhodnutím odepřen vstup na území členských států.

V roce 2022 byl vstup na území ČR **odepřen 289 osobám** na vnější schengenské hranici. V porovnání s předchozím rokem byl vstup odepřen o 49 osobám méně, tj. pokles o 14,5 %. Při porovnání období 5 let od roku 2018, nejvyšší počet s více než 400 osobami, kterým byl odepřen vstup, byl zaznamenán v roce 2019 (462 osob), v následujících letech počty klesaly (2020 – 438 osob, 2021 – 338 osob) až na nejnižší počet v roce 2022.

Při meziročním porovnání je třeba brát v úvahu specifičnost obou let, tzn. v roce 2021 opatření ministerstva zdravotnictví proti zavlečení onemocnění covid-19 a v roce 2022 válečný konflikt na Ukrajině, ve kterém ČR v době bezprostředně po vypuknutí konfliktu uzavřela vzdušný prostor leteckým dopravcům z Ruské federace. Tyto události se meziročně promítly nejen do důvodů, pro které byl cizincům vstup odepřen, ale též do skladby státních příslušností a počtu osob, jimž byl vstup odepřen včetně jejich zemí odletu.

Odepření vstupu na vnější schengenské hranici v letech 2018–2022

Zdroj: ŘSCP

V důvodech odepření vstupu již nedominovala hrozba pro veřejné zdraví jako v roce 2021 (tehdy 86 % všech důvodů), ale nejčastějším důvodem odepření vstupu byl v roce 2022 záznam v evidenci¹⁹ jako nežádoucí cizinec (83 osob, tj. 28,7 %), přičemž právě tento důvod zaznamenal meziročně výrazný nárůst o 63 případů. Při druhém nejčastějším důvodu odepření vstupu cizinec nedisponoval platným vízem či povolením k pobytu (77, tj. 26,6 %), při třetím nedisponoval příslušnými doklady, prokazujícími účel a podmínky pobytu (47, tj. 16,3 %), až poté následoval důvod hrozby pro veřejné zdraví a TOP 5 důvodů uzavírá skutečnost, že osoba nedisponovala platným cestovním dokladem (21, tj. 7,3 %).

¹⁹ SIS II dle čl. 24

Odepření vstupu na vnější schengenské hranici – porovnání roku 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Cizinci vrácení z HP na příletu do ČR	338	100,0	289	100,0	-14,5	-49
z toho TOP 10 (řazeno dle pořadí v roce 2022):						
Gruzie	14	4,1	110	38,1	685,7	96
Rusko	47	13,9	37	12,8	-21,3	-10
Ukrajina	135	39,9	24	8,3	-82,2	-111
Velká Británie	34	10,1	17	5,9	-50,0	-17
Írán	4	1,2	9	3,1	125,0	5
Indie	7	2,1	7	2,4	0	0
Kazachstán	2	0,6	7	2,4	250,0	5
Moldavsko	10	3	7	2,4	-30,0	-3
Saudská Arábie	2	0,6	7	2,4	250,0	5
Turecko	16	4,7	7	2,4	-56,3	-9

Zdroj: ŘSCP

Stejně jako u důvodů odepření vstupu, i u nejčastěji zastoupených států odkud cizinci přilétli, byly v meziročním srovnání zaznamenány výrazné rozdíly. V roce 2022 bylo nejčastější zemí odletu **Turecko** se 161 osobami, tj. meziročně o 89 osob více a v roce 2021 druhá nejčastější země, v roce 2022 následovala **Velká Británie** (44, tj. +15 osob) a **Saudská Arábie** (12, tj. +12 osob). V roce 2021 TOP 3 země doplnila **Ukrajina** (128 osob) a **Rusko** (53).

Z hlediska místa, tj. jednotlivých mezinárodních letišť, byl nejčastěji vstup na území ČR odepřen 285 osobám na ICP ML Praha-Ruzyně na Letišti Václava Havla Praha, 2 osobám na ICP ML Pardubice a po 1 osobě na ICP ML Ostrava-Mošnov a ICP ML Brno-Tuřany.

IV LEGÁLNÍ MIGRACE

IV.1 DRUHY POBYTU

Z pohledu podmínek vstupu a pobytu na území ČR zákon dělí cizince do dvou kategorií. Do první kategorie přísluší **občané států EU**²⁰ a dalších států, které jsou vázány Smlouvou o Evropském hospodářském prostoru²¹, a občané Švýcarska (dále též „**občané EU**“). Obdobné postavení požívají za určitých podmínek stanovených zákonem rodinní příslušníci občanů EU i tehdy, nejsou-li občany těchto států. Druhou kategorií tvoří **občané ostatních, tzv. třetích zemí**.

Cizinci ze třetích zemí jsou povinni mít pro vstup a krátkodobý pobyt (do 90 dnů) na území ČR vízum. To se netýká cizinců, jimž je vízová povinnost zrušena v rámci jednotné vízové politiky EU²². Vízum pro vstup a krátkodobý pobyt na území ČR dále také nepotřebují např. držitelé dokladu o povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu na území jiného schengenského státu, držitelé povolení k trvalému pobytu s přiznaným právním postavením dlouhodobě pobývajících rezidenta v Evropském společenství na území jiného členského státu EU nebo občané třetích zemí – rodinní příslušníci občana EU, kteří jsou držiteli dokladu o povolení k přechodnému či trvalému pobytu na území jiného členského státu EU.

Pro dlouhodobý pobyt (nad 90 dnů) v ČR musí mít cizinci ze třetích zemí vždy **vízum k pobytu nad 90 dnů**, případně povolení k pobytu. Na vízum k pobytu nad 90 dnů může cizinec pobývat v ČR po dobu nepřesahující 1 rok, **následně může požádat o povolení k dlouhodobému pobytu** za podmínky, že trvá stejný účel pobytu.

V důsledku transpozice příslušných směrnic²³ Rady ES do vnitrostátního práva může cizinec požádat o udělení **povolení k dlouhodobému pobytu, aniž by předtím na území ČR pobýval** na základě víza k pobytu nad 90 dnů za konkrétním účelem. V uvedeném smyslu se jedná o povolení k dlouhodobému pobytu **za účelem společného soužití rodiny na území**, povolení k dlouhodobému pobytu **za účelem studia na území**, povolení k dlouhodobému pobytu **za účelem vědeckého výzkumu**, povolení k dlouhodobému pobytu **za účelem zaměstnání** (zaměstnanecká karta nebo modrá karta) a povolení

²⁰ Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko.

²¹ Norsko, Island, Lichtenštejnsko.

²² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/1806 (dříve 539/2001) ze dne 14. listopadu 2018, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni.

²³ Např.: Směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny; Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801 ze dne 11. května o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair; Směrnice Rady 2004/81/ES ze dne 29. dubna 2004 o povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou obětmi obchodování s lidmi nebo obdrželi pomoc k nedovolenému přistěhovalectví, a kteří spolupracují s příslušnými orgány; Směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty.

k dlouhodobému pobytu **rezidenta jiného členského státu EU**²⁴. Speciálním pobytovým oprávněním je povolení k dlouhodobému pobytu **za účelem ochrany na území**.

Občané EU mají právo volného pohybu a pobytu, které je garantováno Smlouvou o fungování EU. Občané EU mohou na území ČR vstupovat a na něm pobývat po dobu neomezenou, jen na základě cestovního dokladu, kterým je v tomto případě i doklad totožnosti, aniž by byli povinni žádat o jakoukoliv formu oprávnění k pobytu. Nicméně pro tuto kategorii cizinců je zákonem vytvořen pobytový titul – **osvědčení o registraci občana EU**²⁵. Žádat o tento druh pobytu nemají občané EU stanoveno jako povinnost, ale jako právo, chce-li občan EU na území pobývat po dobu delší než 90 dnů, má právo požádat o vydání osvědčení o registraci občana EU, které mu zejména ulehčí jednání s úřady a institucemi v ČR.

Specifickou skupinu požívající práva na volný pohyb v rámci EU tvoří **rodinní příslušníci občanů EU**. U těchto cizinců se uplatňují zjednodušené postupy týkající se udělení víza pro krátkodobý pobyt (do 90 dnů), zejména pokud jde o náležitosti předkládané k žádosti o vízum. Důvody pro neudělení víza u této kategorie žadatelů jsou značně omezené. Rodinní příslušníci občanů EU mají při splnění stanovených podmínek právo na vstup a pobyt na území členských států EU a udělení krátkodobého víza je v těchto případech nárokové. Rodinný příslušník občana EU, který sám není občanem EU a hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 90 dnů společně s občanem EU, je povinen požádat o **povolení k přechodnému pobytu**.

Povolení k trvalému pobytu mohou všichni cizinci obecně získat po 5 letech nepřetržitého pobytu na území ČR. Ve speciálních zákonem stanovených případech lze trvalý pobyt získat i za kratší dobu – po 4 letech nepřetržitého pobytu na území ČR po ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany při splnění zákonných podmínek nebo bez podmínky předchozího nepřetržitého pobytu na území ČR, např. z humanitárních důvodů či jiných důvodů hodných zvláštního zřetele. Tzv. Blízký rodinný příslušník občana EU může získat trvalý pobyt za podmínky minimálního dvouletého nepřetržitého pobytu na území ČR v případě, že rodinná vazba na občana EU trvá alespoň jeden rok.

Pro cizince ze třetích zemí je v souladu s předpisy EU zavedena kategorie „**právní postavení dlouhodobě pobývajících rezidenta v Evropském společenství na území**“. Tento status je cizinci žádajícímu o udělení povolení k trvalému pobytu v ČR udělen automaticky, splňuje-li podmínku pětiletého nepřetržitého pobytu na území (včetně dalších zákonem stanovených kritérií). O přiznání tohoto statusu může písemně požádat cizinec s povolením k trvalému pobytu na území, kterému nebylo toto právní postavení přiznáno současně s vydáním povolení k trvalému pobytu, pokud splňuje zákonem stanovená kritéria. Z vnitrostátního hlediska nemá tento status zásadní význam. Významným se status stává v případě, že se jeho nositel hodlá usadit na území jiného státu EU. V tom případě mu zaručuje příznivější zacházení než občanům třetích zemí obecně.

IV.1.1 Dočasná ochrana

V roce 2022 **tvořili specifickou kategorii cizinci s dočasnou ochranou**, kteří mohou na území ČR legálně pobývat na základě případu hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny.

Jedná se o institut, který byl poprvé aktivován na úrovni EU v důsledku ruské invaze na Ukrajinu, kdy bylo implementováno Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES.

²⁴ Tento případ se týká cizinců ze třetího státu, kteří mají na území jiného členského státu EU povolen trvalý pobyt, je jim přiznán statut rezidenta a hodlají na území ČR pobývat po dobu delší než 90 dnů.

²⁵ Dříve potvrzení o přechodném pobytu.

ČR republika ještě před aktivací institutu dočasné ochrany vydávala speciální víza za účelem strpění pobytu dle § 33 zákona o pobytu cizinců. Více viz kapitola I.2.6 Legislativní činnost související s přílivem osob v důsledku ruské invaze na Ukrajinu).

IV.2 OPATŘENÍ SOUVISEJÍCÍ S VELKÝM PŘÍLIVEM UPRCHLÍKŮ V DŮSLEDKU RUSKÉ INVAZE NA UKRAJINU

Po invazi Ruské federace na Ukrajinu se ČR stala jednou z hlavních cílových destinací osob prchajících před ozbrojeným konfliktem z Ukrajiny a hledajících ochranu v EU. Ve velmi krátké době tak bylo nutné přijmout opatření v souvislosti s příchodem velkého počtu osob na území ČR.

Ihned po zahájení ruské invaze na Ukrajinu vláda ČR 25. února 2022 schválila Program pomoci občanům Ukrajiny prchajícím před válkou²⁶, a to v prozatímní platnosti v délce 4 měsíců. Smyslem programu bylo zajistit základní formu pomoci osobám, které nemají možnost materiálního zabezpečení z vlastních prostředků.

Ke zvládnutí situace byl **vládou vyhlášen nouzový stav²⁷, který trval od 4. března do 30. června 2022.** Řešeno bylo primárně poskytnutí primární pomoci uprchlíkům (materiální zabezpečení zajištění ubytovacích kapacit), registrace příchozích osob a nastavení právního rámce jejich pobytu na území ČR.

Pro zvládnutí hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny Rada EU od 4. března 2022 aktivovala institut tzv. dočasné ochrany (na základě směrnice 2001/55/ES). V reakci na novou realitu bylo i v ČR nezbytné přijmout novou legislativu, tzv. „**lex Ukrajina**“. Jednalo se o zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází vojsk Ruské federace, který nabyl účinnost dne 21. 3. 2022. Současně vstoupily v účinnost i doprovodné zákony č. 66/2022 Sb. v gesci MPSV a č. 67/2022 Sb. v gesci MŠMT upravující specifické postupy v oblastech zaměstnávání, sociálního zabezpečení a vzdělávání v souvislosti s dočasnou ochranou (více viz kapitola I.2.6 Legislativní činnost související s přílivem osob v souvislosti s konfliktem na Ukrajině).

Pro zvládnutí početných příchodů uprchlíků **byla zřízena Krajská asistenční centra pro pomoc Ukrajincům (KACPU)**, a to ve všech 14 krajích České republiky. Tato centra řešila praktické záležitosti související s prvotními potřebami uprchlíků na našem území – vyřízení žádostí o udělení dočasné ochrany, registrace do systému veřejného zdravotního pojištění, vyřízení žádosti o poskytnutí humanitární dávky a v případě potřeby i zajištění dočasného ubytování. Velkou část pomoci převzaly také jednotlivé **územní samosprávné celky, občanská společnost či neziskové organizace.**

V dubnu 2022 vláda ČR svým usnesením č. 309 schválila Strategické priority ke zvládnutí uprchlické vlny související s invází Ruské federace na Ukrajinu²⁸. Jednalo se o rámcový strategický dokument, jímž byly vytyčeny prioritní oblasti řešení uprchlické vlny a identifikována základní opatření, tak aby

²⁶ Usnesení vlády ČR ze dne 25. února 2022 č. 129 o poskytnutí pomoci občanům Ukrajiny, kteří jsou v kontextu bezpečnostní situace na Ukrajině v ohrožení a přicestovali na území ČR (Program pomoci občanům Ukrajiny) a s realizací souvisejících opatření

²⁷ Usnesení vlády ČR ze dne 2. března 2022 č. 147, na jehož základě vláda v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, vyhlásila pro území České republiky z důvodu nutnosti reagovat na migrační vlnu velkého rozsahu na území České republiky nouzový stav ode dne 4. března 2022 od 00:00 hodin na dobu 30 dnů.

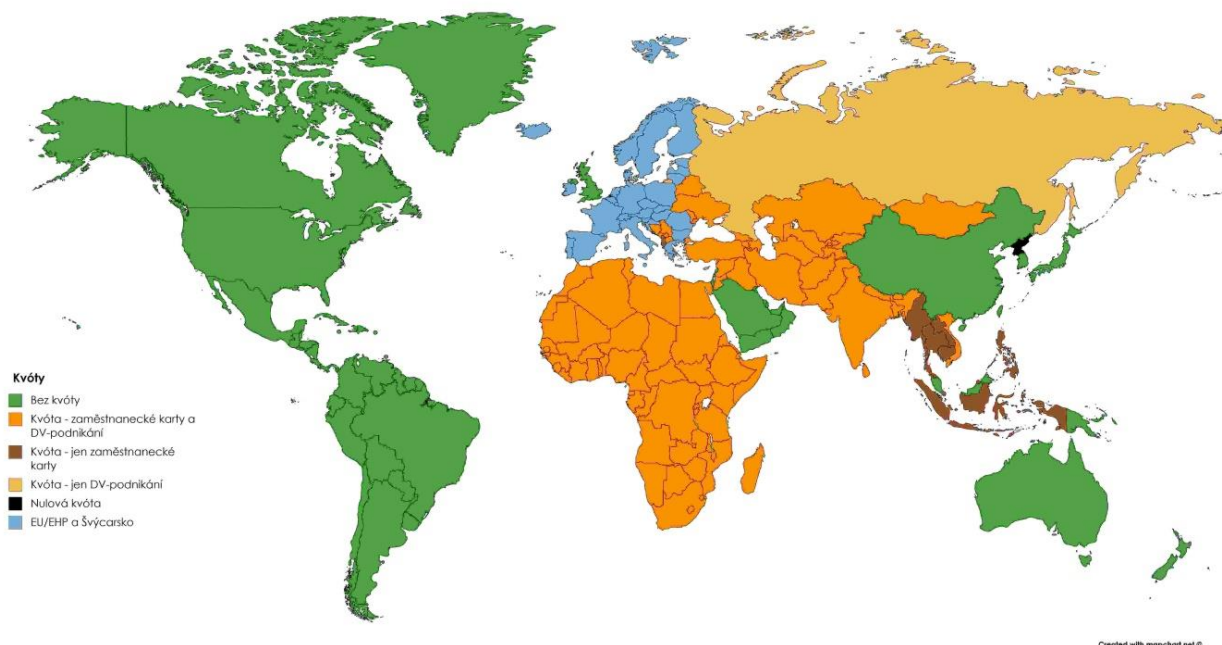
²⁸ Usnesení vlády ČR č. 309 ze dne 13. dubna 2022 ke stanovení strategických priorit vlády ČR ke zvládnutí uprchlické vlny související s invází Ruské federace na Ukrajinu.

nedošlo k narušení fungujících procesů v ČR, a zároveň aby byly zajištěny základní podmínky pro adaptaci a integraci uprchlíků z Ukrajiny.

V návaznosti na schválení výše zmíněných strategických priorit byl vládou jmenován **Národní koordinátor pro zvládání dopadů uprchlické vlny**. Jeho úkolem bylo ve spolupráci s resorty a místní samosprávou koordinovat a řídit efektivní opatření na podporu uprchlíků z Ukrajiny. Pro tyto účely si národní koordinátor ustanovil pracovní tým - **Strategickou skupinu** tvořenou zástupci relevantních ministerstev, orgánů státní správy a zástupců samosprávy. Jejím cílem je zajišťovat mezirezortní spolupráci a připravovat a koordinovat realizaci krátko, středně a dlouhodobých opatření pro zvládání uprchlické vlny. V první fázi, kdy bylo nutné zajistit úzkou provázanost na Ústřední krizový štáb a operativně řešit aktuální situaci, byl národním koordinátorem jmenován ministr vnitra. V roce 2023 s přesunutím těžiště na přijímání řešení v širokém spektru agend souvisejících s adaptací a integrací držitelů dočasné ochrany pak byla do funkce národní koordinátorky jmenována zmocněnkyně vlády pro lidská práva.

IV.3 KVÓTY PRO EKONOMICKOU MIGRACI

Nařízením vlády č. 220/2019 Sb., účinným od 1. září 2019, vláda ČR zavedla roční kvóty určující maximální počty žádostí občanů třetích států o vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání a žádostí o zaměstnaneckou kartu nabíraných na vybraných ZÚ ČR v zahraničí. Důvodem pro zavedení kvót byla potřeba efektivnějším způsobem regulovat ekonomickou migraci ze zemí, kde se ZÚ ČR dlouhodobě potýkaly s přetížeností v důsledku vysokého zájmu cizinců o migraci do ČR mnohonásobně přesahujícího kapacitní možnosti těchto úřadů. Přetíženost byla zapříčiněna rychlým nárůstem poptávky po zahraničních pracovnících v ČR v předchozích letech. Stanovení transparentních kvót poskytlo základ pro lepší organizaci náběru žádostí a poskytlo předem cizincům i dalším subjektům zainteresovaným na jejich příchodu do ČR (zaměstnavatelům, obchodním korporacím) informaci o maximálním možném objemu migrace do ČR ve stanoveném časovém období.

Zdroj: MV

V rámci kvót existuje systém preferenčního zacházení pro ty skupiny ekonomických migrantů, na jejichž příchodu má český stát zvýšený zájem. Kvóta pro každý zastupitelský úřad je vždy rozdělena tak, že samostatný počet míst je vyčleněn pro účastníky vládních migračních programů (viz kapitola IV.4 Migrační programy), kterým ZÚ sám přiděluje termíny podání žádosti, a zbytková kvóta je rezervována pro cizince migrující mimo programy, kteří se k podání žádosti povinně objednávají (a zastupitelský úřad pozve pouze ty, kteří se objednají nejrychleji).

V důsledku **ruské vojenské invaze na Ukrajinu** 24. února 2022 došlo k pozastavení náběru žádostí o pobytová oprávnění na zastupitelských úřadech ČR na Ukrajině. Vláda z důvodu ochrany zahraničně politických zájmů ČR rozhodla rovněž o pozastavení náběru žádostí podávaných občany Ruska a Běloruska na všech zastupitelských úřadech (včetně úřadů na území Ruska a Běloruska). Vznikla tak situace, kdy **mezinárodní situace znemožnila až do konce roku 2022 další čerpání stanovených ročních kvót pro náběr žádostí o zaměstnanecké karty na Ukrajině, v Rusku a Bělorusku**, doposud klíčových zdrojových zemí pracovní migrace. Podnikatelské reprezentace proto ve druhé polovině roku 2022 začaly požadovat navýšení kvót v některých jiných zemích s cílem tento výpadek alespoň částečně kompenzovat.

V roce 2022 vláda ČR na základě vyhodnocení dosavadního čerpání kvót a projednání věci se sociálními partnery vydala **novelizační nařízení č. 321/2022 Sb.**, kterým stanovila nové roční kvóty s účinností od 1. listopadu 2022 (bližší informace jsou uvedeny v kapitole X.X Programy ekonomické migrace). Úprava kvótového nařízení se dotkla zejména Programu kvalifikovaný zaměstnanec, kde byla navýšena roční kvóta stanovená pro Filipíny (o 300 žádostí ročně) a Moldavsko (o 500 žádostí ročně). Dále byl Program kvalifikovaný zaměstnanec rozšířen o nové zdrojové země, a to o Arménii (550 žádostí ročně), Gruzii (600 žádostí ročně) a Severní Makedonii (400 žádostí ročně). V souhrnném počtu se jedná o 2 tisíce žádostí, a to **na úkor momentálně nevyužívané kvóty stanovené pro zastupitelský úřad ve Lvově**.

Vláda tímto nařízením současně **novelizovala nařízení vlády č. 291/2019 Sb. stanovující roční kvótu pro náběr žádostí o mimořádná pracovní víza a podmínky udělování tohoto víza**, a to tak, že **platnost nařízení prodloužila až do konce roku 2025**. Všechny žádosti o tato víza jsou nabírány pouze od občanů Ukrajiny a výhradně v rámci vládního migračního programu. Byly navýšeny maximální počty žádostí o zaměstnanecké karty, které lze podat na vybraných zastupitelských úřadech ČR. Roční kvóta programu činí 1 500 žádostí o mimořádná pracovní víza. Pokračování udělování mimořádných pracovních víz do roku 2025 bylo vládou schváleno s vědomím, že je v praxi vázáno na budoucí obnovení pozastaveného náběru žádostí o tato víza na zastupitelských úřadech ČR na Ukrajině.

V roce 2022 také **došlo ke zkrácení testu trhu práce u vybraných volných pracovních míst**. Toto opatření umožní pro vybrané profese (nedostatkové/neobsaditelné) zkrátit nezbytnou dobu pro příjezd zahraničního pracovníka do ČR. K uvedenému zkrácení došlo na základě změny metodiky Ministerstva práce a sociálních věcí.

IV.4 MIGRAČNÍ PROGRAMY

Migrační programy a projekty jsou od roku 2012 vytvářeny a realizovány v rámci mezirezortní spolupráce ústředních orgánů státní správy MV, MPO, MZV, MPSV, MZe a MZd a na fungování některých z nich se podílejí rovněž podnikatelské reprezentace. Programy představují **účinný nástroj podpory migrace vybraných cílových skupin občanů třetích států, na jejichž vstupu a pobytu na území ČR má český stát zvýšený zájem**. Do programů jsou cizinci zařazováni za pomoci garantů (podnikatelské instituce, ministerstva, CzechInvest apod.). Seznamy uchazečů jsou následně prostřednictvím MZV zaslány na zastupitelské úřady ČR v zahraničí, které ve zrychleném režimu přijmou jejich žádosti o příslušné pobytové tituly a zašlou je k rozhodnutí MV.

IV.4.1 Programy ekonomické migrace

Od roku 2019 jsou realizovány celkem 4 vládou schválené migrační programy:

- **Program kvalifikovaný zaměstnanec** je určený pro společnosti zaměstnávající středně až nízko kvalifikované zaměstnance (tj. pro cizince vykonávající profese zařazené do hlavní třídy 4–8 v klasifikaci zaměstnání CZ-ISCO, např. řidiči, svářeči, šičky, řezníci, montážní dělníci, pracovníci v automobilovém a chemickém průmyslu atd.). O zařazení konkrétního zaměstnavatele do programu rozhodují garanti (tj. podnikatelské reprezentace v ČR a agentura CzechInvest). Pro tento program byly jako zdrojové země ekonomické migrace vybrány země, které vláda shledala jako vhodné z hlediska požadavků českého trhu práce a současně z hlediska bezpečnostních a migračních rizik. Jedná se především o Ukrajinu s roční kapacitou 40 000 osob, dále pak o Filipíny (2 300 osob), Bělorusko (1 900 osob), Srbsko a Černou Horu (1 900 osob), Moldavsko (1 500 osob), Mongolsko (1 000 osob), Indii (600 osob), Kazachstán (500 osob). **Od listopadu 2022 byl program rozšířen také o Arménii (550 osob), Gruzii (600 osob) a Severní Makedonii (400 osob). Pozastavena byla naopak jeho realizace na Ukrajině a v Bělorusku, a to již koncem února 2022.** Kapacita tohoto programu činí 51 250 žádostí ročně.
- **Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec** je určený pro společnosti²⁹ zaměstnávající vysoce kvalifikované pracovníky ze třetích zemí (tj. pro cizince vykonávající v ČR profese zařazené v klasifikaci zaměstnání CZ-ISCO do hlavních tříd 1 až 3: řídící pracovníci; specialisté; techničtí a odborní pracovníci). Cílová skupina zahrnuje i zdravotnické pracovníky. Program je otevřen občanům všech třetích států, přičemž spolu s pracovními migranty se jeho účastníky mohou stát i jejich nejbližší rodinní příslušníci.
- **Program klíčový a vědecký personál** je určený pro investory, nově založené společnosti, start-upy, výzkumné organizace a technologické společnosti, jež mají zájem zaměstnat špičkové vysoce kvalifikované pracovníky z třetích zemí (tj. pro cizince vykonávající v ČR profese zařazené v klasifikaci zaměstnání CZ-ISCO do hlavních tříd 1–3: řídící pracovníci; specialisté; techničtí a odborní pracovníci). Program je otevřen občanům všech třetích států, přičemž spolu s pracovními migranty se jeho účastníky mohou stát i jejich nejbližší rodinní příslušníci. Žádosti o pobytová oprávnění jsou vyřizovány co možná nejrychleji, a to do 30 dnů od podání žádosti na zastupitelském úřadě.
- **Program Mimořádné pracovní vízum pro státní příslušníky Ukrajiny pracující v zemědělství, potravinářství nebo lesnictví** je určený výhradně pro zaměstnavatele hledající méně kvalifikované i nekvalifikované pracovníky (zařazené do hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO 4–9) v sektorech uvedených v názvu programu a jeho cílovou skupinu tvoří pouze občané Ukrajiny. Roční kapacita programu činí 1 500 osob. Aktuálně je Program pozastaven kvůli probíhajícímu válečnému konfliktu na Ukrajině.
- **Cílem všech programů ekonomické migrace je zjednodušit příchod kvalifikovaných pracovníků ze zahraničí na území ČR a podpořit tak cílenou a výběrovou legální ekonomickou migraci.**

Programy fungují jako nástroj výběru českých zaměstnavatelů a jejich zahraničních zaměstnanců, kterým je na základě splnění transparentních kritérií poskytováno přednostní zacházení při podávání žádostí o pobytová oprávnění na zastupitelských úřadech a další výhody (možnost migrace společně s nejbližšími rodinnými příslušníky, omezení administrativy, zrychlené vyřízení žádosti o pobyt).

Programy posilují kontrolu státních orgánů nad procesem pracovní migrace, snižují rizika spojená s migrací a zvyšují preventivně ochranu zahraničních pracovníků. Kritéria pro přijetí zaměstnavatelů do

²⁹ Působící alespoň 2 roky v ČR, s vypořádanými závazky vůči státu, které zaměstnaly či zaměstnávaly alespoň 3 osoby po dobu alespoň 3 po sobě jdoucích měsíců v období 2 let před podáním žádosti.

programu jsou nastavena tak, aby znemožňovala účast těch, kdo systematicky porušují právní předpisy a neplní zákonné povinnosti vůči státu nebo zaměstnancům. Minimální úroveň mezd stanovená pro cizince zařazené do programů slouží nejen jako prevence sociálního dumpingu, ale zlepšuje i ekonomické postavení migrantů.

Roční maximální objem pracovní migrace v rámci těchto programů i mimo ně je stanoven nařízením vlády č. 220/2019 Sb.

Kromě výše uvedených programů ekonomické migrace je realizován i tzv. **Projekt Zácvik** (zahájen dne 24. listopadu 2014 ve spolupráci se Svazem průmyslu a dopravy ČR) určený pro cizince ze třetích zemí, kteří jsou vysíláni zahraničními zaměstnavateli k českým právníkům (typicky výrobním společnostem), popř. fyzickým osobám s cílem zvyšování dovedností a kvalifikace pro účely dalšího zaměstnání těchto cizinců u jejich zahraničních zaměstnavatelů, s tím, že jejich zácvik může trvat nejvýše 6 měsíců.

IV.4.1.1 Počty žádostí v rámci programů ekonomické migrace

V roce 2022 byla realizace migračních programů výrazně poznamenána dopadem ruské vojenské invaze na Ukrajinu 24. února 2022. **Realizace programů byla v důsledku mezinárodní situace pozastavena ve vztahu k Ukrajině, Rusku a Bělorusku.** Opatření bylo původně zavedeno kvůli **bezpečnostní situaci v Kyjevě a Lvově**, později případnému obnovení realizace programu bránila **omezení emigrace z Ukrajiny zavedená ukrajinskou stranou v zájmu organizace obrany státu.**

- **Program kvalifikovaný zaměstnanec.** Kapacita programu alokovaná na Ukrajinu a to 40 000 lidí ročně nebyla kvůli situaci na Ukrajině od konce února 2022 čerpána. U všech ostatních zemí se podařilo vyčerpat většinu příslušné kvóty. Z celkových dat za rok 2022 vyplývá, že u **hlavních zdrojových zemí** (kromě Ukrajiny) **se roční kvóta zcela vyčerpala** (Mongolsko 100 %, Indie 100 % a Kazachstán 100 %). Velký zájem byl rovněž o zaměstnance z Filipín a Moldavska, kde se vyčerpalo cca 95 %, resp. 90 % kvóty. V případě Srbska a Černé Hory bylo čerpáno ze strany zaměstnavatelů cca 20 % alokované roční kvóty. U nově zařazených zemí (Arménie, Gruzie a Severní Makedonie) se za 2 měsíce (listopad a prosinec 2022) vyčerpalo v průměru cca 50 % stanovené kvóty. Celkem bylo do Programu kvalifikovaný zaměstnanec zařazeno ze všech zdrojových zemí kromě Ukrajiny **5 801 cizinců**. Nejčastěji poptávanými profesemi byli montážní dělníci, zedníci, řidiči, zpracovatelé masa a ryb, zpracovatelé výrobků z kovů, strojírenští kovodělníci, pomocní kuchaři a skladníci.

V Programu kvalifikovaný zaměstnanec pak bylo podáno 11 213 žádostí o zaměstnaneckou kartu a vydáno 16 310 rozhodnutí, úspěšnost činila 80,4 %. Žádosti podávali hlavně občané Ukrajiny (6 981 Filipín (1 367), Mongolska (869) a Moldavska (610).

- **Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec.** Fungování programu bylo poznamenáno válkou na Ukrajině. Silně byl omezen příliv kvalifikované pracovní síly z hlavní zdrojové země Ukrajiny. To mělo vliv zejména na zdravotnické profese, kde byl zaznamenán nejvýraznější pokles od spuštění programu. Do Programu vysoce kvalifikovaný zaměstnanec bylo v roce 2022 **zařazeno 545 cizinců**, přičemž nejvíce v něm byli zastoupeni žadatelé z Indie, Turecka, Velké Británie, Jižní Korey a Egypta. Nejčastěji se jednalo o specialisty v oblasti počítačových sítí, programátory, vývojáře softwaru, grafiky, specialisty v oblasti marketingu, obchodní referenty, lektory a učitelé jazyků.

V Programu **vysoce kvalifikovaný zaměstnanec** bylo podáno celkem 287 žádostí o zaměstnaneckou kartu a vydáno bylo 343 rozhodnutí, úspěšnost činila 85,4 %. Nejčastěji žádosti podávali občané Indie (64), Turecka (48) a Ukrajiny (21).

- **Program klíčový a vědecký personál.** Vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině mělo vliv i na tento Program, ačkoliv ne tak značný jako v případě dvou výše zmíněných programů, neboť klíčoví pracovníci z Ruska a Běloruska byli výrazně nahrazeni indickými a tureckými pracovníky. Zájem o tento program je tak mezi zaměstnavateli stále velký. V roce 2022 bylo **zařazeno 2 149 cizinců**.

Nejčastějšími profesemi uchazečů byly: IT specialisté, vývojáři softwaru, strojní inženýři ve výzkumu a vývoji, specialisté v oblasti průmyslového inženýrství, specialisté v oblasti marketingu, finanční poradci, specialisté v oblasti účetnictví a manažeři. Mezi nejčastější zdrojové země tohoto programu patřily: Indie, Turecko, Japonsko, Jižní Korea, Čína a Egypt. Do konce února 2022 patřily mezi nejžádanější země rovněž Ukrajina, Rusko a Bělorusko.

V roce 2020 bylo v rámci Programu klíčový a vědecký personál podáno 803 žádostí o zaměstnaneckou kartu a vydáno 848 rozhodnutí, úspěšnost činila 89,4 %³⁰. Nejčastěji žádosti podávali občané Indie (222), Turecka (100), Jižní Koreje (74) a Japonska (46).

- **Program Mimořádné pracovní vízum pro státní příslušníky Ukrajiny pracující v zemědělství, potravinářství nebo lesnictví.** Od konce února 2022 byl program z důvodu války na Ukrajině pozastaven. Vzhledem k tomu, že tento Program je regionálně omezen pouze na Ukrajinu, bylo do něj v měsících před započítáním ruské agrese zařazeno pouze 138 uchazečů, z nichž si však většina žádost o vízum ani nestihla podat. Dále došlo k prodloužení platnosti nařízení o mimořádném pracovním vízu pro státní příslušníky Ukrajiny pracující v zemědělství, potravinářství nebo lesnictví o další tři roky (původní platnost nařízení byla do 31. prosince 2022).

V roce 2022 občané Ukrajiny v rámci Programu Mimořádné pracovní vízum podali 118 žádostí o zmíněné vízum a vydáno bylo 133 rozhodnutí, úspěšnost činila 64 %. Náběr žádostí o víza však již koncem února 2022 ukončila ruská invaze na Ukrajinu a řada pracovníků, kteří stihli podat žádost do té doby, do ČR již následně nemohla přijet.

- **Projekt Zácvik.** Projekt byl obnoven v první polovině roku 2022 v návaznosti na zrušení proti covidových restrikcí. Celkem bylo do projektu zařazeno **126 cizinců**, přičemž nejvíce v něm byli zastoupeni žadatelé z Indie, Vietnamu, Srbska a Číny.

Počet žádostí o zaměstnaneckou kartu a rozhodnutí v rámci programů ekonomické migrace v roce 2022

Program	Počet žádostí	Počet rozhodnutí	Kladná rozhodnutí	% kladných rozhodnutí
Klíčový a vědecký personál	803	848	758	89,4
Vysoce kvalifikovaný zaměstnanec	287	343	293	85,4
Kvalifikovaný zaměstnanec	11 213	16 310	13 118	80,4
z toho:				
Ukrajina	6 981	11 886	9 308	78,3
Filipíny	1 367	1 303	1 244	95,5
Mongolsko	869	905	819	90,5
Moldavsko	610	593	539	90,9
Indie	433	467	411	88,0
Srbsko	377	482	365	75,7
Kazachstán	321	319	303	95,0
Bělorusko	204	323	98	30,3
Gruzie	30	17	17	100,0

Zdroj: MV

³⁰ Účastníkům Programu jsou vydávány zaměstnanecké karty, modré karty, karty vnitropodnikově převedeného zaměstnance, dlouhodobá víza za účelem podnikání a jejich rodinným příslušníkům dlouhodobá víza za účelem rodinným a povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny. Ministerstvo vnitra však v rámci pobytových statistik sleduje účast v Programu pouze u žadatelů o zaměstnanecké karty, kteří mezi jeho účastníky netvoří většinovou skupinu.

Žádosti o jiné typy pobytových oprávnění (modré karty, karty vnitropodnikově převedeného zaměstnance, vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání) a rozhodnutí o nich v rámci Programu vysoce kvalifikovaný zaměstnanec a Programu kvalifikovaný zaměstnanec nejsou statisticky sledovány.

IV.4.2 Projekty v oblasti studentské migrace

- **Zrychlená procedura udělování pobytových oprávnění pro cizince – zahraniční studenty ze třetích zemí**

I v roce 2022 pokračovala realizace projektu, který byl poprvé zahájen v roce 2013. Projekt je zaměřený na studentskou migraci zahraničních stipendistů a jeho gestorem je MŠMT (spolugestory jsou MV a MZV). Studenti jsou do projektu zařazováni na základě nominace ze strany garanta pobytu, kterým jsou hostitelské instituce.

Cílovou skupinu tvoří studenti ze třetích zemí, kteří byli ke studiu v ČR přijati na základě bilaterálních či multilaterálních mezinárodních smluv a usnesení vlády (rozvojové země a krajané) a dále pak účastníci programu Erasmus+ Mezinárodní kreditové mobility a Fulbrightova programu.

- **Režim Student: koncept pro usnadnění vízové procedury u vybraných studentů, tzv. Režim Student**

Projekt Režim Student byl schválen vládou ČR v roce 2017. Jeho podstatou je usnadnění vízového/pobytového procesu cizinců z vybraných států přijatých ke studiu v akreditovaných studijních programech na vysokých školách v ČR. Prostřednictvím Režimu student je těmto studentům umožňován rychlejší přístup na zastupitelský úřad k podání žádosti o pobytová oprávnění.

Cílem Režimu student je zabezpečení flexibilní spolupráce zařazených vysokých škol s příslušnými správními orgány v ČR a zajištění kvalitní informovanosti cizinců ze strany vysokých škol vedoucí k tomu, že žádosti o pobytová oprávnění budou ze strany studentů podávány bez formálních a věcných vad.

V roce 2022 bylo do Režimu student zapojeno 37 veřejných a soukromých vysokých škol a celkem 2 893 uchazečů.

Pokles o přibližně 1 000 studentů oproti roku 2021 je způsoben uzavřením zastupitelských úřadů v Rusku, které měly významný podíl na počtu studentů zařazených do tohoto procesu. Do Režimu

Student bylo k 1. 12. 2022 zařazeno celkem 32 států, přičemž některé zastupitelské úřady mají konzulární působnost pro více států (takto bylo pokryto celkem 89 států).

▪ **Program stipendií**

V souladu se Strategií poskytování vládních rozvojových stipendií na léta 2019 – 2024 jsou nabízena stipendijní místa pro uchazeče z prioritních zemí zahraniční rozvojové spolupráce ČR (Moldavsko, Bosna a Hercegovina, Gruzie, Kambodža, Etiopie, Zambie) a z Ukrajiny.

Vzhledem k situaci na Ukrajině, která vedla k uzavření konzulárních úseků ZÚ v Kyjevě a ve Lvově, nežádali stipendisté z Ukrajiny o příslušná dlouhodobá víza na ZÚ, ale využili institutu dočasné ochrany.

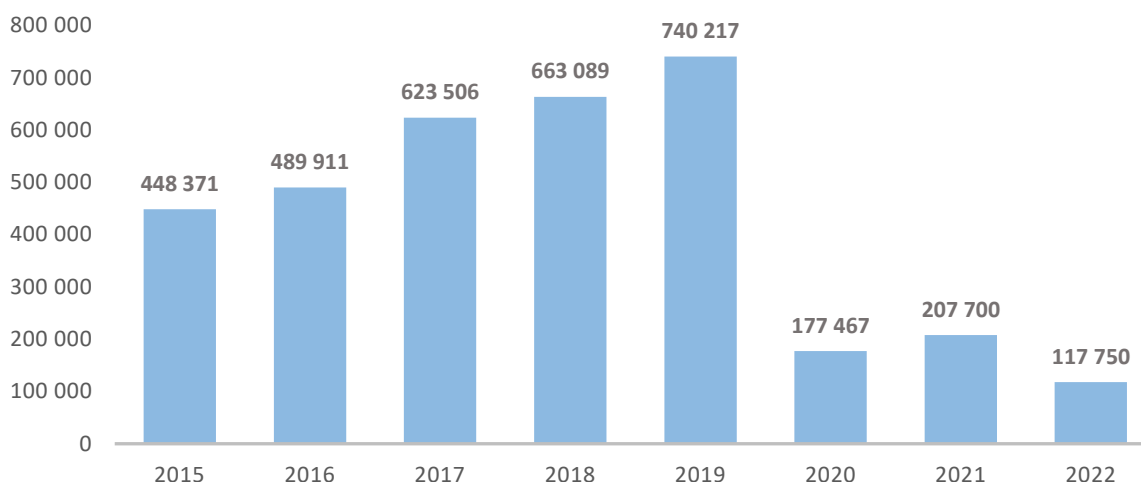
IV.5 ŘÍZENÍ O POBYTU NA VSTUPU DO ČR

IV.5.1 Řízení o udělení krátkodobého víza

IV.5.1.1 Žádosti o udělení krátkodobého víza

V roce 2022 bylo na zastupitelských úřadech ČR přijato celkem **117 750 žádostí o krátkodobá schengenská víza** (tj. o 89 950 méně než v roce 2021, tj. -43,3 %), z nichž největší část tvořily žádosti o víza za účelem turistiky (56 271) a zaměstnání (29 296).

Vývoj počtu žádostí o krátkodobá víza v letech 2015–2022

Zdroj: MZV

Pokud jde o státní příslušnost žadatelů o krátkodobá schengenská víza, největší objem v roce 2022 představovali žadatelé z následujících zemí: **Ukrajina** (27 262 žádostí), **Indie** (10 367), **Saúdské Arábie** (9 709), **Turecko** (8 456) a **Kazachstán** (7 539). Složení hlavních státních příslušností, které žádaly o krátkodobé pobyty, se značně liší od předchozího roku. Vliv na tuto změnu mělo zejména pozastavení vízových služeb na Ukrajině a pozastavení vydávání víz občanům Ruska a Běloruska.

Zatímco v roce 2021 bylo Bělorusko a Rusko v první pětici nyní tyto dvě země podaly několikanásobně méně žádostí³¹. Na prvním místě je i nadále Ukrajina, nicméně 27 262 žádostí představuje enormní pokles o téměř 161 tisíc žádostí. Shodně s předchozím rokem se v rámci TOP 10 dále nacházely tyto státy: Indie, Saudská Arábie, Turecko a Kazachstán. Kromě Ukrajiny zaznamenaly všechny státy v rámci TOP 10 vysoké nárůsty.

Žádosti o krátkodobá víza dle státních příslušností – srovnání 2021/2022

	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu roku	
					v %	Absolutní číslo
Celkem podáno žádostí	207 700	100,0	117 750	100,0	-43,3	-89 950
z toho TOP 10 (řazeno dle 2022):						
Ukrajina	188 208	90,6	27 262	23,2	-85,5	-160 946
Indie	1 046	0,5	10 367	8,8	891,1	9 321
Saúdská Arábie	2 034	1,0	9 709	8,2	377,3	7 675
Turecko	1 888	0,9	8 456	7,2	347,9	6 568
Kazachstán	345	0,2	7 539	6,4	2 085,2	7 194
Uzbekistán	126	0,1	4 663	4,0	3 600,8	4 537
Kuvajt	620	0,3	4 657	4,0	651,1	4 037
Ázerbájdžán	158	0,1	3 068	2,6	1 841,8	2 910
Mongolsko	221	0,1	2 810	2,4	1 171,5	2 589
Pákistán	334	0,2	2 714	2,3	712,6	2 380

Zdroj: MZV

IV.5.1.2 Rozhodnutí o udělení krátkodobého víza

Celkově bylo **uděleno 100 513 krátkodobých schengenských víz** (tj. o 98 546 méně než v roce 2021, tj. -49,5 %). Zamítnuto bylo celkem 16 728 žádostí o krátkodobá schengenská víza, což představuje 14,2 % z celkového počtu žádostí.

³¹ V roce 2021 bylo v případě Ruska evidováno 1 786 žádostí o krátkodobé vízum, v roce 2022 to bylo 890 (tj. -50,2 %). V případě Běloruska bylo v roce 2021 evidováno 3 579 žádostí o krátkodobé vízum, v roce 2022 to bylo 1 030 (tj. -71,2 %).

Udělená krátkodobá víza dle státních příslušností – srovnání 2021/2022

	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu roku	
					v %	Absolutní číslo
Celkem uděleno víz	199 059	100,0	100 513	100,0	-49,5	-98 546
z toho TOP 10 (řazeno dle 2022):						
Ukrajina	182 663	91,8	26 832	26,7	-85,3	-155 831
Saúdská Arábie	1 926	1,0	9 252	9,2	380,4	7 326
Indie	809	0,4	7 816	7,8	866,1	7 007
Turecko	1 483	0,7	6 980	6,9	370,7	5 497
Kazachstán	310	0,2	6 459	6,4	1 983,5	6 149
Kuvajt	595	0,3	4 626	4,6	677,5	4 031
Uzbekistán	88	0,0	3 734	3,7	4 143,2	3 646
Ázerbájdžán	133	0,1	2 839	2,8	2 034,6	2 706
Filipíny	324	0,2	2 254	2,2	595,7	1 930
Mongolsko	210	0,1	2 090	2,1	895,2	1 880

Zdroj: MZV

Co se týče počtů udělených krátkodobých víz, tak pořadí hlavních státních příslušností je téměř totožné jako u počtu žádostí. Jedná se nejvíce o občany Ukrajiny, Saúdské Arábie, Indie a Turecka. V rámci TOP 10 státních příslušností s nejvyšším počtem udělených víz byla nejvyšší míra zamítnutých žádostí u občanů Mongolska (25,6 %), Indie (24,5 %) a Uzbekistánu (19,9 %). Nejnižší naopak v případě Kuvajtu (0,6 %) a Ukrajiny (1,6 %).

IV.5.1.3 Nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza

Oprávnění podat žádost o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza je žadatelům o vízum dáno zákonem o pobytu cizinců, přiznáno s účinností od 1. ledna 2011 a v podmínkách ČR po vstupu v účinnost Nařízení EP a Rady (ES) č. 810/2009, kterým se stanoví kodex Společenství o vízech (vízový kodex), aplikováno od 5. dubna 2011. Od 31. července 2019 je podání žádosti o nové posouzení zpoplatněno 60 eury.

V roce 2022 bylo na velvyslanectvích ČR podáno celkem **323** žádostí o nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza³². Oproti roku 2021 došlo k významnému **navýšení** o cca **447 %**, které je dáno zrušením ochranných opatření souvisejících s pandemií covid-19, a to s účinností od 9. dubna 2022. V návaznosti na tuto skutečnost se všechny ZÚ vrátily k plné vízové agendě bez omezení. Z celkového počtu **16 473** zamítnutých žádostí o krátkodobé schengenské vízum v roce **2022** bylo oprávněného prostředku využito v **1,96 %** případů.

V rámci přezkumného řízení vedeného u Ministerstva zahraničních věcí ČR bylo z výše uvedených **323** celkově podaných žádostí o nové posouzení 19 žádostem (**5,9 %**) vyhověno v rámci autoremedury zastupitelským úřadem a 209 žádostí bylo zamítnuto (tzn., že MZV souhlasilo s důvodem/důvody neudělení víza ze strany zastupitelského úřadu). Ve 23 případech bylo žádosti vyhověno a rozhodnuto o udělení víza. V době zpracování statistiky však bylo ještě velké množství žádostí v řízení, což je dáno 60denní lhůtou danou novelou zákona o pobytu cizinců.

Z celkového počtu **323** žádostí o nové posouzení obdržených v roce **2022** jich bylo nejvíce podáno na Velvyslanectví ČR v Novém Dillí (53), Ankaře (36) a Teheránu (3).

³² V tomto počtu nejsou zahrnuty žádosti o nové posouzení rodinných příslušníků občanů EU – viz kapitola IV.6.1.5

Statistiky vyhodnocování žádostí o nové posouzení důvodů neudělení víza od počátku aplikace institutu odvolání v praxi

Rok	Počet podaných žádostí o nové posouzení	Vyhověno v rámci autoremedury ZÚ	Vyhověno	Nevyhověno
2011	417	25	61	331
2012	449	63	45	341
2013	593	79	69	445
2014	527	54	33	440
2015	717	70	30	607
2016	724	54	26	648
2017	1 099	33	73	947
2018	1 217	36	89	1 091
2019	946	24	97	717
2020	124	7	0	114
2021	59	7	1	51
2022	323	19	23	209

Zdroj: MZV

IV.5.1.4 Krátkodobý pobyt rodinných příslušníků občanů EU

Rodinní příslušníci občanů EU mají na základě Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES³³ garantováno právo na volný pohyb a pobyt, a představují tak privilegovanou skupinu žadatelů o krátkodobé vízum. Na předmětnou skupinu žadatelů se aplikují zjednodušené podmínky pro podání žádosti o vízum a její vyřízení, jejichž cílem je maximálně usnadnit těmto osobám získání víza. Zjednodušený režim spočívá zejména v omezení rozsahu náležitostí, které rodinný příslušník občana EU musí doložit k žádosti o vízum, v udělování víz bezplatně a ve vyřízení žádosti v co nejkratší možné lhůtě.

Dne 2. 8. 2021 nabyla účinnosti novela zákona o pobytu cizinců, která zavedla novou kategorizaci rodinných příslušníků občanů EU na tzv. blízké rodinné příslušníky zakotvené v § 15a odst. 1, 2 zákona o pobytu cizinců a vzdálené rodinné příslušníky, resp. oprávněné osoby zakotvené v § 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Rodinní příslušníci zakotvení v odstavci prvním uplatňují právo pohybu i pobytu v rámci EU, zatímco odstavec druhý zakotvuje tzv. vnitrostátní dorovnání, přičemž se jedná o cizince, jejichž rodinným příslušníkem je občan ČR, kdy tito vykonávají pouze právo pobytu, nikoli pohybu. Obě výše zmíněné kategorie mají po splnění zákonných podmínek právní nárok na vstup a pobyt na území členských států EU a na udělení krátkodobého víza. Důvody pro neudělení víza u těchto kategorií žadatelů jsou omezené na důvody uvedené v § 20 odst. 5 zákona o pobytu cizinců. Specifickou kategorií jsou pak oprávněné osoby zakotvené v odstavci třetím, které nemají právní nárok na vízum, z hlediska facilitací se u nich uplatní pouze bezplatné podání žádosti a 14denní lhůta pro rozhodnutí. V dalším je na tyto nahlíženo, jako na žadatele o standardní krátkodobé vízum, tzn. důvody pro neudělení víza, vychází z vízového kodexu a jejich výčet je širší. Současně zde postačí zaškrtnutí konkrétního zamítacího důvodu, aniž by bylo nutné psát širší odůvodnění. Všechna výše uvedená rozhodnutí o zamítnutí žádosti jsou následně přezkoumatelná jednak v rámci administrativního přezkumu na základě institutu žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza, a jednak v rámci soudního přezkumu.

³³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS.

V roce 2022 bylo na ZÚ ČR podáno celkem 1 701 žádostí o schengenské krátkodobé vízum žadateli z kategorie rodinných příslušníků občanů EU/ČR. Ve srovnání s rokem 2021 se jedná o nárůst o 520 žádostí. Nejvíce žádostí bylo podáno na zastupitelských úřadech v Londýně, Tunisu, Káhiře, Moskvě, Hanoji a Bangkoku.

Nejvytíženější ZÚ či GK podle počtu podaných žádostí o krátkodobá víza RP v roce 2022

ZÚ	Počet podaných žádostí o krátkodobá víza RP	Počet udělených krátkodobých víz RP
Londýn	325	325
Tunis	189	43
Káhira	111	61
Moskva	111	108
Hanoj	81	36
Bangkok	75	72

Zdroj: MZV

Celkem bylo v roce 2022 vydáno 320 rozhodnutí o neudělení víza v kategorii rodinného příslušníka občana EU/ČR. Nejčastějšími důvody pro zamítnutí žádosti ze strany zastupitelského úřadu byl důvod uvedený v § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců, tj. žadatel se dopustil obcházení zákona tím, že účelově uzavřel manželství, následovaný důvodem uvedeným v § 20 odst. 5 písm. f), tj. žadatel se dopustil podvodného jednání. Současně se též vyskytoval zamítací důvod uvedený v § 20 odst. 5 písm. d) zákona o pobytu cizinců (z důvodu vedení žadatelů v evidenci ENO/SIS II).

Žádosti o krátkodobá víza rodinných příslušníků občanů EU a vydaná rozhodnutí

Rok	Počet podaných žádostí o krátkodobá víza RP	Počet udělených krátkodobých víz RP	Počet neudělených krátkodobých víz RP
2011	1 560	1 392	121
2012	1 657	1 473	166
2013	1 686	1 558	118
2014	1 612	1 492	110
2015	1 883	1 723	136
2016	1 770	1 635	126
2017	1 645	1 571	112
2018	1 737	1 516	162
2019	1 811	1 557	224
2020	877	595	189
2021	1 181	857	225
2022	1 701	1 371	320

Zdroj: MZV

IV.5.1.5 Nové posouzení důvodů neudělení krátkodobého víza rodinnému příslušníkovi občana EU

V průběhu roku 2022 Vízový odbor MZV posuzoval celkem 110 žádostí o nové posouzení důvodů neudělení víza (dále jen „žádosti“) podaných žadateli o vízum z titulu rodinného příslušníka občana EU (za rok 2021 to bylo 86 žádostí). Jedná se tedy o nárůst o 28 %. Nejvíce žádostí bylo podáno na Velvyslanectví ČR v Tunisu (51 z celkového podání 143 žádostí o vízum, za rok 2021 se jednalo o 35 žádostí), dále na Velvyslanectví ČR v Káhiře (15 žádostí, v roce 2021 šlo o 22 žádostí), Hanoji (14 žádostí oproti 1 žádosti v roce 2021), Rabatu (9 žádostí oproti roku 2021, kdy byly podány 2 žádosti), Alžíru (6 žádostí) a v Abuji (4 žádosti). K nárůstům žádostí přispěl pravděpodobně zvýšený

počet turistů (v případě států Magrebu). V případě Velvyslanectví České republiky v Hanoji došlo o nárůst o 1300 %, pravděpodobně zapříčiněný kompletním uvolněním cestovních restrikcí do Vietnamu.

Nejčastějšími důvody pro zamítnutí žádosti ze strany zastupitelského úřadu byl důvod uvedený v § 20 odst. 5 písm. e) zákona o pobytu cizinců, tj. žadatel se dopustil obcházení zákona tím, že účelově uzavřel manželství, následovaný důvodem uvedeným v § 20 odst. 5 písm. f), tj. žadatel se dopustil podvodného jednání. Současně se též vyskytoval zamítací důvod uvedený v § 20 odst. 5 písm. d) zákona o pobytu cizinců (z důvodů vedení žadatelů v evidenci ENO/SIS II).

MZV také zaregistrovalo min. 4 rodinné příslušníky občanů EU, kteří do ČR přicestovali nelegálně (nejčastěji na lodi do Itálie s pomocí občanek ČR) a na Ministerstvu vnitra podali žádost o přechodný pobyt z titulu rodinného příslušníka občana EU.

MZV v 92 případech rozhodlo o zamítnutí žádosti o nové posouzení důvodů neudělení víza, v 7 případech rozhodlo o zrušení rozhodnutí zastupitelského úřadu a vrácení věci k novému řízení a v 9 případech žádosti o nové posouzení vyhovělo, v jednom případě bylo vízum uděleno v rámci autoremedury. Zbýlé žádosti nebyly doposud rozhodnuty, a to z důvodu 60denní lhůty stanovené zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Žádosti o nové posouzení důvodu neudělení víza rodinných příslušníků občanů EU

Rok	Počet podaných žádostí o nové posouzení	Vyhověno v rámci autoremedury ZÚ	Vyhověno	Nevyhověno
2011	35	-	7	28
2012	32	4	8	20
2013	27	-	11	16
2014	27	2	6	19
2015	50	1	5	26
2016	48	-	10	27
2017	36	-	1	25
2018	61	-	4	57
2019	91	-	12	50
2020	86	-	5	65
2021	86	-	6	52
2022	110	1	9	92

Zdroj: MZV

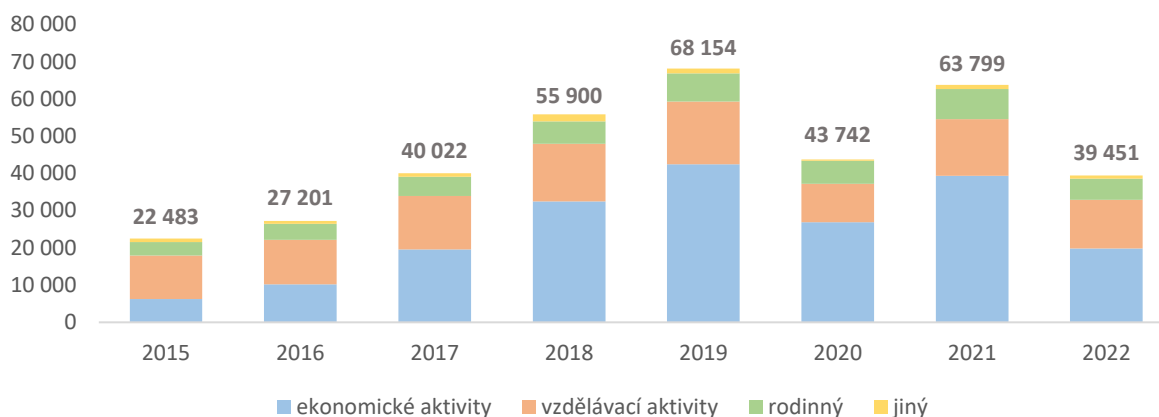
IV.5.2 Řízení o udělení dlouhodobých pobytových oprávnění na vstupu do ČR

Cizinci ze třetích zemí, kteří chtějí pobývat v ČR přechodně déle než 90 dnů, mohou na ZÚ ČR požádat o vízum k pobytu nad 90 dnů (dlouhodobé vízum) nebo povolení k dlouhodobému pobytu v případě speciálních pobytových titulů vyplývajících z evropských směrnic (účely sloučení rodiny, studium, vědecký výzkum, včetně duálních pobytových oprávnění za účelem zaměstnání – zaměstnanecká karta a modrá karta).

Rok 2022 byl poznamenán válečným konfliktem na Ukrajině a s tím spojeným omezením chodu zastupitelských úřadů na Ukrajině, v Rusku a Bělorusku. Jako reakce na ruský útok bylo s platností od 25. února 2022 zastaveno přijímání žádostí o dlouhodobá pobytová oprávnění občanů Ruska a Běloruska, a to na všech zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí (s výjimkami).

Velvyslanectví v Kyjevě a generální konzulát ve Lvově pak do odvolání pozastavily svou vízovou činnost a nabíraly víza pouze ve výjimečných případech.

Vývoj počtu žádostí o dlouhodobá pobytová oprávnění na vstupu do ČR - 2015–2022

Zdroj: MV

V roce 2022 tak bylo podáno nejméně žádostí o dlouhodobá víza od roku 2016 a došlo také k mírné změně v podílu žádostí podle účelu pobytu. Tradičně se s vysokým náskokem podávaly nejčastěji žádosti za ekonomickými účely, které pocházely především od občanů Ukrajiny. Podíl ekonomických aktivit nicméně klesl z 62 % na celkovém počtu žádostí v roce 2021 na 50 % v roce 2022. Na úkor ekonomických aktivit se tak zvýšil podíl u všech ostatních účelů žádostí, a to zejména vzdělávacích aktivit (z 24 % v roce 2021 na 33 % v roce 2022).

Žádosti o dlouhodobá pobytová oprávnění dle účelu v roce 2022

Účel	Počet žádostí o pobytová oprávnění	tj. %	% změna oproti 2021	Absolutní změna oproti 2021
ekonomické aktivity	19 829	50,3	-49,4	-19 566
vzdělávací aktivity	13 100	33,2	-13,6	-2 069
rodinný	5 689	14,4	-29,6	-2 393
jiný	833	2,1	-27,6	-318
Celkem	39 451	100,0	-38,2	-24 347

Zdroj: MV

V roce 2022 bylo na zastupitelských úřadech ČR v zahraničí podáno celkem **39 451 žádostí** o dlouhodobé vízum nebo dlouhodobý pobyt (pokles o 24 347, tj. o 38,2 %) Většina těchto žádostí (19 829) byla podána za účelem ekonomických aktivit. Následoval účel vzdělávacích aktivit (13 100 žádostí) a účel rodinný (5 689). U všech účelů pozorujeme pokles oproti předchozímu roku.

Největší absolutní meziroční pokles byl zaznamenán u účelu ekonomických aktivit, a to téměř o polovinu, konkrétně 49,4 %. V roce 2022 bylo tedy za tímto účelem podáno o 19 566 žádostí méně, celkem **19 829**. Druhým nejčastěji evidovaným účelem byl účel vzdělávacích aktivit s celkem **13 100** podanými žádostmi. Oproti předchozímu roku to znamená pokles o 13,6 %, v absolutní hodnotě pak hodnota odpovídá 2 069 žádostem. V počtu žádostí následoval rodinný účel, který byl registrován u **5 689** žádostí s meziročním poklesem 29,6 %, tedy o 2 393 žádostí. Ostatní účely poklesly o 27,6 % - celkem bylo tedy v roce 2022 podáno 833 žádostí, o 318 méně než v roce minulém.

Celkový počet **38 364 udělených dlouhodobých pobytů** (dlouhodobé vízum, dlouhodobý pobyt) představuje pokles o 20 236 (tedy 34,5 %) udělených pobytů oproti roku 2021. Nejvyšší pokles v absolutních i relativních hodnotách byl evidován, podobně jako u žádostí o dlouhodobá pobytová

oprávnění, u účelu ekonomických aktivit. Konkrétně hovoříme o 15 301 kladně rozhodnutých žádostí méně, což odpovídá 43% změně.

Nejvíce žádostí bylo kladně vyřízeno občanům Ukrajiny (31,3 % ze všech kladně vyřízených, což představuje pokles o téměř 27 %), následovaly žádosti občanů Spojených států s 6,8% podílem, Indie (6 %) a Kazachstánu (5 %). Občané Ruska se na počtu udělených oprávnění podíleli pouze 3 %, oproti 9 % v roce 2021.

Udělená dlouhodobá pobytová oprávnění dle účelu v roce 2022

Účel	Počet udělených pobytových oprávnění	tj. %	% změna oproti 2021	Absolutní změna oproti 2021
ekonomické aktivity	20 277	52,9	-43,0	-15 301
vzdělávací aktivity	11 704	30,5	-9,0	-1 151
rodinný	5 593	14,6	-22,0	-1 573
jiný	790	2,1	-21,1	-211
Celkem	38 364	100,0	-34,5	-20 236

Zdroj: MV

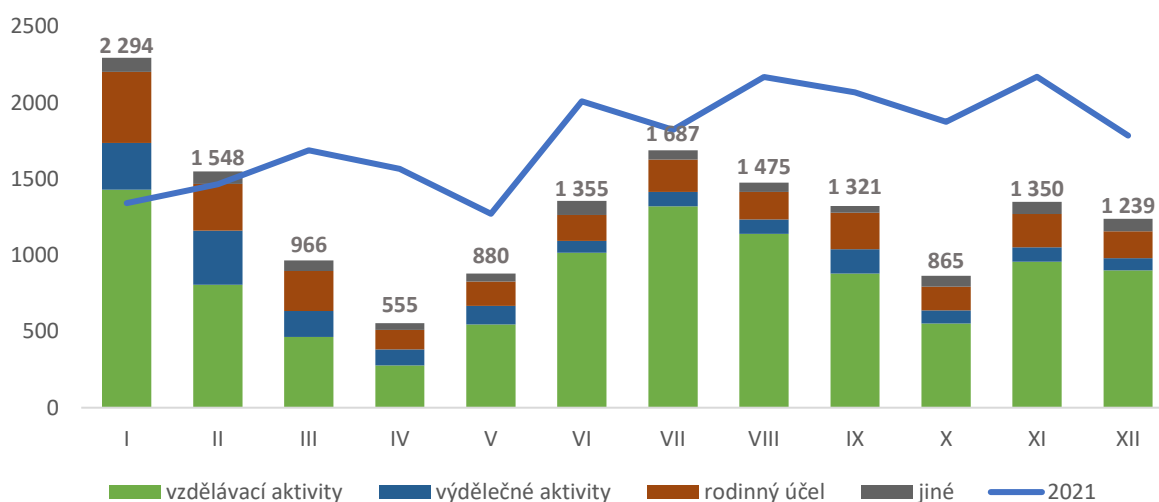
IV.5.2.1 Řízení o udělení dlouhodobého víza na vstupu do ČR

IV.5.2.1.1 Žádosti o udělení dlouhodobého víza na vstupu do ČR

O udělení dlouhodobého víza **požádalo na ZÚ ČR v roce 2022 celkem 15 535 cizinců ze třetích zemí**. Vzhledem k omezenému chodu ZÚ na Ukrajině, v Rusku a Bělorusku po většinu roku bylo podáváno méně žádostí zejména za ekonomickými účely.

Srovnání měsíčního vývoje počtu podaných žádostí mezi roky 2021 a 2022 zobrazuje graf níže. V grafu je viditelný výrazný rozdíl v počtu podaných žádostí zejména v prvních měsících po vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině. Obecně se v průběhu roku (s výjimkou prvních dvou měsíců) podávalo méně žádostí o dlouhodobá víza, chyběly tak především žádosti za ekonomickými účely, které podávají nejčastěji právě občané Ukrajiny a dále částečně víza za účelem vzdělávacích aktivit, kde dominovali v minulých letech žádosti občanů Ruska.

Měsíční vývoj žádostí o dlouhodobé vízum - srovnání 2021/2022

Zdroj: MV

Nejčastějším účelem žádostí o udělení dlouhodobého víza byly v roce 2022 **vzdělávací aktivity v ČR**, tj. studium³⁴ (8 896 žádostí, tj. 57,3 %) a ostatní vzdělávací aktivity (1 385 žádostí, 8,9 %).

Počet žádostí za účelem **studia** klesl oproti roku 2021 o 3 119 žádostí, v relativním počtu to odpovídá poklesu o 26,0 %. Naopak účel **ostatních vzdělávacích aktivit** vzrostl o 1 558 žádostí, tedy o 72,7 %. Takto výrazný nárůst byl pravděpodobně způsoben relativně nízkým počtem podaných žádostí v roce 2021 z důvodu mimořádných opatření souvisejících s pandemií covid-19, které ovlivnily možnosti podávání žádostí za určitými účely. Nejvíce žádostí o dlouhodobá víza za vzdělávací účely podávali v roce 2022 občané **Spojených států amerických**, celkem 1 802 (tj. 17,5 % z celkového počtu podaných žádostí), následovali občané **Kazachstánu** s 1 371 (tj. 13,3 %) žádostmi a občané **Turecka** (759 žádostí, tedy 7,4 % z celkového počtu).

Počet žádostí o dlouhodobé vízum za účelem **sloučení rodiny** dosáhl 2 675, což představuje pokles o 37,6 % oproti roku 2021, v absolutních hodnotách se jedná o rozdíl -1 613 podaných žádostí. Takto výrazný pokles lze do určité míry vysvětlit omezením činnosti vízových úseků zastupitelských úřadů ČR v Rusku, Bělorusku a na Ukrajině, nicméně rodinné důvody jsou jednou z výjimek, která umožňuje podávat žádosti o dlouhodobá víza i občanům Ruska a Běloruska. Nejvíce žádostí i tak v roce 2022 podali občané **Ukrajiny**, celkem 349, tj. 13,1 % z celkového počtu podaných žádostí za účelem sloučení rodiny. Následovali občané Mongolska s 319 (11,9 %) žádostí a občané Indie (259, resp. 6,7 %).

Výdělečné aktivity zahrnují největší počet účelů, za kterými lze žádost o dlouhodobé vízum podat. Konkrétně se jedná o účel sezónní zaměstnání, podnikání jako OSVČ, podnikání v právnické osobě a mimořádné pracovní vízum. Nejvíce žádostí bylo v roce 2022 podáno za účelem **sezónního zaměstnání**, celkem 1 135, tj. 65,0 % z celkového počtu žádostí ve skupině výdělečných aktivit. Oproti roku 2021 to představuje poměrně výrazný pokles, konkrétně bylo podáno o 1 659 žádostí méně, což odpovídá 59,4% poklesu.

Druhým nejčastěji podávaným účelem byla žádost o **podnikání-OSVČ** s 403 žádostmi, které odpovídají 23,1% podílu všech podaných žádostí za ekonomickými účely. Na rozdíl od většiny ostatních účelů se počet žádostí meziročně zvýšil a to o 111 %, tedy 212 žádostí. Tento nárůst je možné přičítat, podobně jako u účelu ostatních vzdělávacích aktivit, restrikcím platným v době protipandemických opatření a s tím spojeným nízkým počtem podaných žádostí v roce 2021. V počtu podaných žádostí následovalo **mimořádné pracovní vízum** – žadatelé podali celkem 118 žádostí, tedy 6,8 % z celkového počtu v této skupině. Meziročně tak byl zaznamenán pokles o 77,8 %, v absolutních hodnotách bylo podáno o 414 žádostí méně. Nejnižší počet žádostí byl evidován u účelu **podnikání-PO**, kdy žadatelé podali za rok 2022 89 žádostí, tedy 5,1 % z celku. Meziročně to znamená nárůst o 36,9 %, podáno bylo tedy o 24 žádostí více.

Všechny ekonomické účely byly podávány v průběhu celého roku s výjimkou mimořádného pracovního víza, které je učeno pro občany Ukrajiny – poslední žádost byla tedy podána v únoru 2022. I přesto podali nejvíce žádostí za výdělečnými aktivitami občané **Ukrajiny**, celkem 420, tedy 21,4 % z celkového počtu. S odstupem následovali občané **Spojených států amerických** s 278 žádostmi (15,9 %) a **Moldavska** (197 žádostí, tj. 11,3 %).

³⁴ Účel pobytu vyhovující definici „studia“ stanovené v ustanovení § 64 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR.

Žádosti o udělení dlouhodobého víza podané na ZÚ ČR dle účelu pobytu v roce 2022

Účel	Počet žádostí	tj. %	% změna oproti 2021	Absolutní změna oproti 2021
studium	8 896	57,3	-26,0	-3 119
sloučení rodiny	2 675	17,2	-37,6	-1 613
ostatní vzdělávací aktivity	1 385	8,9	137,2	801
sezónní zaměstnání	1 135	7,3	-59,4	-1 659
jiné/ostatní	834	5,4	10,9	83
podnikání - OSVČ	403	2,6	111,0	212
mimořádné pracovní vízum	118	0,8	-77,8	-414
podnikání - PO	89	0,6	36,9	24
Celkem	15 535	100,0	-26,8	- 5 685

Zdroj: MV

Nejvíce žádostí o dlouhodobé vízum, 15,3 % z celkového počtu podaných žádostí, v roce 2022 **podali občané USA** (konkrétně 2 380), následovaly žádosti občanů **Kazachstánu** (1 469 žádostí, tj. 9,5 %). Více než tisíc žádostí pak podali už jen občané **Ukrajiny** (1 049 žádostí, tj. 6,8 %). **Tyto tři státní příslušnosti tvořily téměř třetinu všech žadatelů o dlouhodobé vízum** (31,5 %). Do první desítky se oproti roku 2021 nově zařadily dva státy – Bangladéš a Mongolsko, naopak vypadlo Moldavsko a Bělorusko.

U většiny níže uvedených deseti nejpočetnějších státních příslušností pozorujeme nárůst v počtu žádostí o udělení dlouhodobého víza, výjimkou je Ukrajina, Rusko a Uzbekistán. Nejvyšší relativní nárůst tak evidujeme u žádostí občanů Bangladéše, kteří podali o 263,2 % více žádostí než v roce 2021, v absolutních číslech nicméně nejvýrazněji vzrostl meziročně počet žádostí občanů USA (kteří celkově podali v roce 2022 největší počet žádostí o dlouhodobé vízum) a to o 861 žádostí.

Poměrně vysoký meziroční pokles pozorujeme u žádostí občanů Ruska a Ukrajiny, a to z důvodů spojených s válečným konfliktem na Ukrajině, kdy občané Ukrajiny podávali v průběhu roku 2022 na území ČR spíše žádosti o dočasnou ochranu, zatímco občanům Ruska nebylo umožněno podat žádosti na zastupitelských úřadech ČR v zahraničí z jiných než zvláštních důvodů s platností od února 2022. V absolutních hodnotách tak klesl nejvíce počet žádostí občanů Ukrajiny, konkrétně bylo podáno o 3 951 (tj. o 79 %) žádostí o dlouhodobé vízum méně než v roce 2021. V relativních hodnotách klesl meziročně počet podaných žádostí občanů Ruska – o 83,5 % (tj. 3 700 žádostí). Občané Uzbekistánu pak podali o 847 žádostí méně, což odpovídá 69,3% poklesu.

Žádosti o udělení dlouhodobého víza podané na ZÚ ČR dle státní příslušnosti – srovnání 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	21 220	100,0	15 535	100,0	-26,8	-5 685
z toho TOP 10 (řazeno dle 2022):						
Spojené státy americké	1 519	7,2	2 380	15,3	56,7	861
Kazachstán	1 411	6,7	1 469	9,5	4,1	58
Ukrajina	5 000	23,6	1 049	6,8	-79,0	-3 951
Turecko	814	3,8	994	6,4	22,1	180
Indie	674	3,2	890	5,7	32,0	216
Rusko	4 431	20,9	731	4,7	-83,5	-3 700
Korejská republika	384	1,8	674	4,3	75,5	290
Bangladéš	106	0,5	385	2,5	263,2	279
Uzbekistán	1 223	5,8	376	2,4	-69,3	-847
Mongolsko	178	0,8	356	2,3	100,0	178

Zdroj: MV

IV.5.2.1.2 Rozhodnutí o udělení dlouhodobého víza na vstup do ČR

V roce 2022 vydalo MV celkem **20 018 rozhodnutí týkajících se žádostí o udělení dlouhodobého víza**, tj. o 16,3 % rozhodnutí méně než v předchozím roce. Dlouhodobé vízum bylo v roce 2022 **uděleno celkem v 13 798 případech**, což odpovídá meziročnímu poklesu o 23,0 %.

Nejvíce dlouhodobých víz bylo v roce 2022 uděleno za účely **vzdělávacích aktivit** – celkem 9 172. Výrazně převažoval účel **studia**, kdy se kladně rozhodlo 7 954 žádostí. I takový počet nicméně představuje pokles oproti roku 2021, konkrétně bylo uděleno o 2 266 povolení k pobytu méně (tj. o 22,2 %). U účelu **ostatních vzdělávacích aktivit** bylo uděleno 1 218 povolení k pobytu, na rozdíl od účelu studia bylo meziročně uděleno o 895 povolení k pobytu více, v relativních hodnotách to znamená nárůst o 277,1 %. Největší počet povolení k pobytu obdrželi občané **Spojených států** (1 837), **Kazachstánu** (1 398) a s výraznějším odstupem pak občané **Turecka** (705).

Výdělečné aktivity se v roce 2022 podílely 9,8 % na celkovém počtu udělených dlouhodobých víz, což je poměrně výrazný pokles oproti 17 % v roce 2021, celkem tak bylo uděleno 1 347 dlouhodobých víz. Nejvíce udělených víz bylo evidováno u **sezónního zaměstnání** – 917, z nichž bylo celkem 282 víz uděleno občanům **Ukrajiny**, 189 státním příslušníkům **Moldavska** a 181 občanům **Uzbekistánu**. **Mimořádné pracovní vízum** určené občanům **Ukrajiny** bylo uděleno pouze v 85 případech a jedná se o nejvyšší relativní pokles ze všech sledovaných účelů, tedy téměř 82 %. Pokles v počtu udělených víz zaznamenal také účel **podnikání v právnické osobě**, a to o pět víz oproti roku 2021. Naopak nárůst je evidován u účelu **podnikání – OSVČ**, kdy bylo uděleno 318 dlouhodobých víz, o 257 více než v předchozím roce. Největší počet víz za účelem podnikání – OSVČ byl udělen občanům **Spojených států** (274), s výrazným odstupem občanům **Velké Británie** (11) a **Austrálie** (8), v právnické osobě pak občanům **Korejské republiky** (9), **Japonska** (4) a **Číny** (4).

Udělená dlouhodobá víza dle účelu pobytu v roce 2022

Účel	2021	tj. %	2022	tj. %	% změna oproti 2021	absolutní změna oproti 2021
studium	10 219	57,0	7 954	57,6	-22,2	-2 265
sloučení rodiny	3 704	20,7	2 486	18,0	-32,9	-1 218
ostatní vzdělávací aktivity	323	1,8	1 218	8,8	277,1	895
sezónní zaměstnání	2 525	14,1	917	6,6	-63,7	-1 608
podnikání – OSVČ	61	0,3	318	2,3	421,3	257
mimořádné pracovní vízum	469	2,6	85	0,6	-81,9	-384
podnikání v právnické osobě	32	0,2	27	0,2	-15,6	-5
jiné/ostatní	594	3,3	793	5,8	33,5	199
Celkem	17 927	100,0	13 798	100,0	-23,0	-4 129

Zdroj: MV

Nejvíce dlouhodobých víz bylo v roce 2022 uděleno státním příslušníkům **Spojených států amerických** (17,4 %). Na druhém místě se umístili státní příslušníci **Kazachstánu** (10,7 %), následováni občany **Ukrajiny**, kteří před začátkem válečného konfliktu na Ukrajině tradičně obsazovali první místo. Nově se mezi první desítku zařadila Velká Británie a Mongolsko. Výrazný meziroční nárůst je tak evidován u občanů USA, kterým bylo uděleno o 1 363 víz více (tj. o 130,9 %). Vyšší relativní nárůst byl zaznamenán jen u občanů Mongolska, konkrétně se udělilo o 178,5 % pobytových oprávnění více (tj. o 216). Naopak, nejvýraznější meziroční (absolutní i relativní) pokles v počtu udělených dlouhodobých víz byl registrován u občanů Ruska, kterým bylo uděleno o 3 524 (86,2 %) víz méně.

Udělená dlouhodobá víza dle státní příslušnosti – srovnání 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	17 927	100,0	13 798	100,0	-23,0	-4 129
z toho TOP 10 (řazeno dle 2022):						
Spojené státy americké	1 041	5,8	2 404	17,4	130,9	1 363
Kazachstán	1 202	6,7	1 478	10,7	23,0	276
Ukrajina	4 344	24,2	1 279	9,3	-70,6	-3 065
Turecko	723	4	888	6,4	22,8	165
Indie	572	3,2	802	5,8	40,2	230
Korejská republika	317	1,8	612	4,4	93,1	295
Rusko	4 090	22,8	566	4,1	-86,2	-3 524
Mongolsko	121	0,7	337	2,4	178,5	216
Uzbekistán	1 116	6,2	322	2,3	-71,1	-794
Velká Británie	232	1,3	293	2,1	26,3	61

Zdroj: MV

V roce 2022 se změnil poměr udělených dlouhodobých víz podle pohlaví, na rozdíl od roku 2021 bylo více víz uděleno **ženám**, a to v poměru 51 % ku 49 % udělených víz mužům. Ve věkové struktuře zaznamenáváme největší počet udělených dlouhodobých víz osobám ve věku mezi **17 a 23** lety, konkrétně 7 518 osobám, které tak tvoří 54 % z celkového počtu udělených dlouhodobých víz. Většina cizinců v této věkové skupině získala vízum za účelem studia – 6 056 (81 %), následoval účel ostatní vzdělávací aktivity (921, tj. 12 %).

Negativně bylo v roce 2022 rozhodnuto cca 15 % (tj. 2 573) žádostí o dlouhodobé vízum. Největší procento zamítnutých žádostí z celkového počtu zamítnutých žádostí bylo v kategorii vzdělávacích aktivit (u studia 54,9 % a u ostatních vzdělávacích aktivit 8,9 %). Naopak nejnižší procento zamítnutých žádostí bylo u mimořádného pracovního víza – pouze 0,8 %.

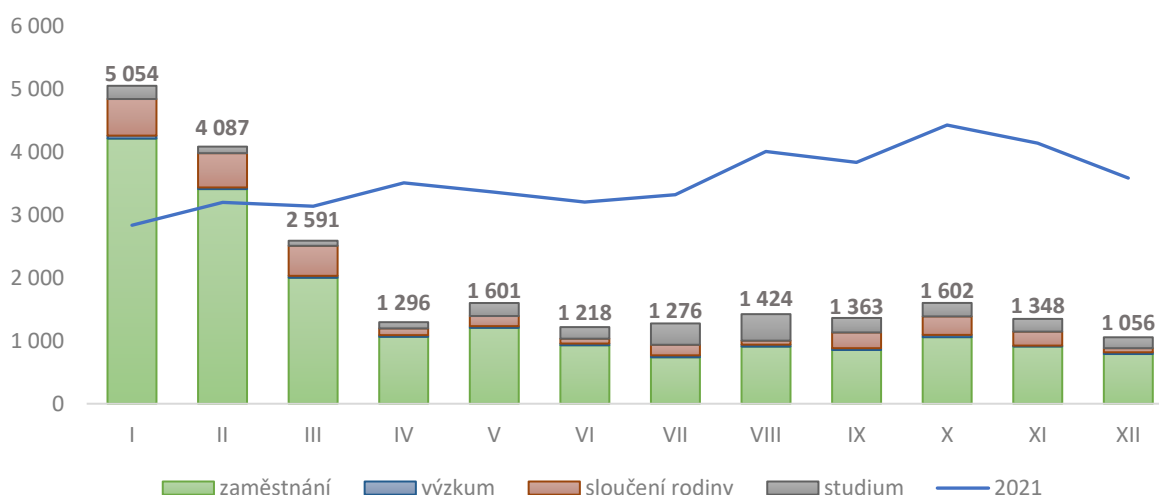
Celkem 41 % žádostí o udělení dlouhodobého víza bylo zamítnuto z důvodu, že se správnímu orgánu nepodařilo ověřit údaje uvedené v žádosti.

IV.5.2.2 Řízení o udělení povolení k dlouhodobému pobytu na vstupu do ČR

IV.5.2.2.1 Žádosti o udělení povolení k dlouhodobému pobytu na vstupu do ČR

O udělení povolení k dlouhodobému pobytu požádalo na ZÚ ČR v roce 2022 celkem 23 916 cizinců ze třetích zemí. Celkový počet podaných žádostí na ZÚ ČR ve srovnání s rokem 2021 klesl o 43,9 %, meziročně tak bylo podáno o 18 695 žádostí méně. Obdobně jako u žádostí o dlouhodobá víza, počty nabraných žádostí o dlouhodobé pobyty na zastupitelských úřadech ČR v zahraničí byly ovlivněny válečným konfliktem na Ukrajině, kdy se výrazně omezila činnost ZÚ v Rusku, Bělorusku a na Ukrajině. Občanům Ruska a Běloruska nebylo také od 24. února 2022 umožněno podávat na zastupitelských úřadech ČR v zahraničí žádosti o pobytová oprávnění (s výjimkami).

Měsíční vývoj žádostí o povolení k pobytu ze ZÚ ČR - srovnání 2021/2022

Zdroj: IS CIS

Nejčastějšími účely žádostí o udělení povolení k pobytu na ZÚ ČR byly, stejně jako v přechodících letech, účely zaměstnání, tedy zaměstnanecká karta, modrá karta a karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance, a to i přes to, že právě u zaměstnanecké karty pozorujeme nejvyšší meziroční pokles v počtu podaných žádostí. V roce 2022 tedy podalo žádost o **zaměstnaneckou kartu** celkem 17 351 cizinců, tedy o 17 525 méně než v roce 2021, v relativních hodnotách to představuje pokles o 50,2 %. Nejvíce žádostí o zaměstnaneckou kartu podali, podobně jako v předchozích letech, občané **Ukrajiny**, celkem bylo evidováno 7 077 žádostí (40,8 %), s odstupem pak občané **Filipín** – 2 068 žádostí (11,9 %) a **Mongolska** – 1 008 (5,8 %).

Žádost o vydání **modré karty** podalo 573 cizinců. Oproti roku 2021 to odpovídá poklesu o 19,6 %, bylo tedy podáno o 140 žádostí méně. Nejvíce žádali občané **Ruska** – 146 žádostí, tj. 25,5 % z celkového počtu, dále státní příslušníci **Indie** – 117 žádostí (20,4 %) a **Turecka** – 65 žádostí (11,3 %).

V roce 2022 žádalo nejméně cizinců o vydání karty podnikově převedeného zaměstnance, pouze 160 (0,7 % z celkového počtu žádostí), i u tohoto účelu tak pozorujeme meziroční pokles, konkrétně o 66

žádostí (29,2 %) Státní příslušníci **Číny** žádali v 62 případech (38,8 % z podaných žádostí za účelem vnitropodnikového převodu), občané **Japonska** pak podali 21 žádostí (13,1 %) a následovali občané **Indie** s 19 žádostmi (11,9 %).

Účel **sloučení rodiny** se podílí na celkovém počtu podaných žádostí 12,6 % s celkovým počtem 3 014 žádostí. Meziročně byl evidován pokles o 20,6 %, cizinci tedy podali o 780 žádostí méně. Nejčastěji žádali občané **Ukrajiny** – podali celkem 856 žádostí, to odpovídá 28,4% podílu na všech žádostech za účelem sloučení rodiny. S menším odstupem následovali státní příslušníci **Vietnamu**, kteří žádali v 677 případech (tj. 22,5 %) a dále občané **Ruska** s 348 žádostmi (11,6 %).

Na ZÚ ČR v zahraničí bylo v roce 2022 podáno celkem 2 464 žádostí za účelem **studia**, tedy 10,3 % ze všech podaných žádostí. Meziročně pozorujeme pokles o 4,1 % – podáno tak bylo o 106 žádostí méně. Oproti předchozím rokům se změnilo pořadí jednotlivých států v počtu podaných žádostí, kdy se Rusko, tradičně s nejvyšším počtem žádostí, posunulo až na šesté místo. Více než třetinu ze všech žádostí podali občané **Vietnamu**, konkrétně 859 (34,9 %), následovali občané **Indie** (228 žádostí, tj. 9,3 %) a **Bangladéše** (145 žádostí, 5,9 %).

Pokles v počtu žádostí byl zaznamenán také u účelu **výzkumu**, kdy bylo evidováno 354 žádostí, tedy 1,5 % ze všech žádostí o dlouhodobý pobyt s meziročním snížením o 46 žádostí (tj. 11,5 %). Nejčastějšími žadateli byli občané **Indie** s 113 žádostmi (31,9 % z celkového počtu žádostí za účelem výzkumu), s odstupem následovali občané **Číny** a **Íránu** shodně s 20 žádostmi (5,7 %) a **Pákistánu** a **Turecka**, kteří podali 19 žádostí (5,4 %).

Žádosti o udělení povolení k dlouhodobému pobytu podané na ZÚ ČR dle účelu pobytu v roce 2022

Účel	Počet žádostí	tj. %	% změna oproti 2021	Absolutní změna oproti 2021
zaměstnanecká karta	17 351	72,5	-50,2	-17 525
sloučení rodiny	3 014	12,6	-20,6	-780
studium	2 464	10,3	-4,1	-106
modrá karta	573	2,4	-19,6	-140
výzkum	354	1,5	-11,5	-46
vnitropodnikový převod	160	0,7	-29,2	-66
Celkem	23 916	100,0	-43,8	-18 663

Zdroj: MV

Nejvíce žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu podali na ZÚ ČR v roce 2022 občané Ukrajiny a to celkem 7 985, tedy 33,4 % ze všech registrovaných žádostí. Meziročně se ovšem jedná o nejvyšší pokles 74,1 % - podáno bylo o 22 824 žádostí méně než v roce 2021. V počtu podaných žádostí následují státní příslušníci **Filipín** s 2 094 žádostmi, což představuje nejvyšší meziroční relativní i absolutní nárůst v počtu podaných žádostí, celkem 134,2 %. Občané Filipín tak podali o 1 200 žádostí více než v roce 2021. Více než tisíc žádostí pak podali už jen občané **Indie**, **Vietnamu** a **Mongolska**. Téměř dvojnásobný nárůst v počtu podaných žádostí byl evidován u státních příslušníků **Turecka**.

Žádosti o udělení povolení k dlouhodobému pobytu podané na ZÚ ČR dle státní příslušnosti – srovnání 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	42 579	100,0	23 916	100,0	-43,8	-18 663
z toho TOP 10 (řazeno dle 2022):						
Ukrajina	30 809	72,4	7 985	33,4	-74,1	-22 824
Filipíny	894	2,1	2 094	8,8	134,2	1 200
Indie	1 032	2,4	1 613	6,7	56,3	581
Vietnam	869	2,0	1 605	6,7	84,7	736
Mongolsko	776	1,8	1 028	4,3	32,5	252
Rusko	1 701	4,0	815	3,4	-52,1	-886
Srbsko	925	2,2	741	3,1	-19,9	-184
Turecko	371	0,9	726	3,0	95,7	355
Moldavsko	466	1,1	723	3,0	55,2	257
Kazachstán	384	0,9	477	2,0	24,2	93

Zdroj: MV

IV.5.2.2.2 Rozhodnutí o povolení k dlouhodobému pobytu na vstupu do ČR

V roce 2022 vydal Odbor azylové a migrační politiky v rámci řízení o **udělení povolení k dlouhodobému pobytu** (v případě žádostí podaných na ZÚ ČR) celkem **30 196 rozhodnutí**, tj. o 33,8 % méně než v předchozím roce. Uděleno bylo **24 566** povolení k dlouhodobému pobytu, tedy 81,3 % ze všech rozhodnutých žádostí. Meziročně byl evidován 39,6 % pokles v počtu kladně rozhodnutých žádostí. Pokles jak v celkovém počtu rozhodnutí, tak v počtu udělených povolení k pobytu je možné opět přičítat válečnému konfliktu na Ukrajině, který ovlivnil zejména ekonomickou migraci do ČR z Ukrajiny a studentskou migraci z Ruska a Běloruska.

Žadatelům o **zaměstnaneckou kartu** bylo v roce 2022 uděleno nejvíce povolení k dlouhodobému pobytu ze sledovaných účelů – 33 652. Meziročně se počet kladných rozhodnutí výrazně snížil, a to téměř o polovinu, přesněji o 45,6 %, kladné rozhodnutí bylo tedy uděleno v 18 322 případech. Nejvíce rozhodnutí o udělení zaměstnanecké karty obdrželi občané **Ukrajiny**, celkem 9 445, tj. 51,6 % ze všech kladně rozhodnutých žádostí za tímto účelem. S výrazným odstupem následovali občané **Filipín**, kterým bylo uděleno 1 764 (9,6 %) zaměstnaneckých karet a občané **Mongolska** s 932 (5,1 %) kladně vyřízenými žádostmi.

Modrá karta byla v roce 2022 udělena celkem 452 cizincům, což představuje druhý nejvyšší relativní pokles v počtu udělených povolení k dlouhodobému pobytu – 30,6 %. Nejčastěji byla modrá karta udělena občanům **Indie** (105 kladných rozhodnutí, tj. 23,2 % ze všech kladných rozhodnutí v rámci účelu modrá karta), dále občanům **Ruska** (81, tj. 17,9 %) a **Turecka** (58, 12,8 %).

Kladně vyřízené žádosti za účelem **vnitropodnikového převodu** klesly meziročně o 17 %, kladně bylo tedy rozhodnuto o 32 žádostech méně, povolení k pobytu tak bylo vydáno 156 cizincům. Téměř polovina těchto povolení byla udělena občanům **Číny** – celkem 65 (tj. 41,7 %), dále státním příslušníkům **Japonska** (20 kladných rozhodnutí; 12,8 %) a **Indie** (15 rozhodnutí; 9,6 %).

Za účelem **sloučení rodiny** bylo v roce 2022 uděleno 3 107 povolení k dlouhodobému pobytu, tedy 12,6 % z celkového počtu kladně vyřízených žádostí. Meziročně došlo i u tohoto účelu pobytu k poklesu, který odpovídá 10,3 %, tedy -355 kladně vyřízeným žádostem. Více než třetinu povolení k pobytu obdrželi občané **Ukrajiny**, celkem 1 218, respektive 39,2 %. O polovinu méně povolení pak státní příslušníci **Vietnamu** (620, tedy 20,0 %). Následovali občané **Indie** s 254 kladně rozhodnutými žádostmi (tj. 8,2 %).

Dlouhodobý pobyt za účelem **studia** byl udělen 2 192 cizincům, z celkového počtu toto odpovídá 8,9% podílu. Oproti roku 2021 počet udělených dlouhodobých pobytů klesl o 5,2 %, jedná se tak o nejnižší relativní pokles ze všech sledovaných účelů dlouhodobého pobytu uděleno bylo o 121 povolení méně. Nejvíce kladných rozhodnutí obdrželi občané **Vietnamu** – celkem 789, to odpovídá 36% podílu na všech udělených pobytových oprávněních za tímto účelem. S odstupem následovali občané **Indie**, kterým byl pobyt povolen v 198 případech, tj. 9,0 % z celkového počtu, a státní příslušníci **Íránu** s 122 kladně vyřízenými žádostmi (tj. 5,6 %).

Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem **výzkumu** bylo v roce 2022 uděleno 337 cizincům, tedy 1,4 % ze všech udělených dlouhodobých pobytů podaných na ZÚ. Meziročně pozorujeme pokles o 17,2 %, kladně se tak rozhodlo o 70 žádostí méně. Dlouhodobý pobyt za účelem výzkumu byl nejčastěji, podobně jako v předchozích letech, udělován občanům **Indie**. V roce 2022 jim bylo uděleno 107 povolení k pobytu za účelem výzkumu a podílejí se tak na celkovém počtu kladně rozhodnutých žádostí za tímto účelem z 31,8 %. S výrazným odstupem následovali občané **Číny**, kteří obdrželi povolení ve 22 případech (tj. 6,2 %) a **Turecka** s 20 kladnými rozhodnutími (tj. 5,9 %).

Udělená povolení k dlouhodobému pobytu ze žádostí podaných na ZÚ ČR dle účelu pobytu v roce 2022

Účel	Počet udělených povolení	tj. %	% změna oproti 2021	Absolutní změna oproti 2021
Celkem	24 566	100,0	-39,6	-16 107
z toho dle účelu pobytu:				
zaměstnání – zaměstnanecká karta	18 322	74,6	-45,6	-15 330
sloučení rodiny	3 107	12,6	-10,3	-355
studium	2 192	8,9	-5,2	-121
zaměstnání – modrá karta	452	1,8	-30,6	-199
výzkum	337	1,4	-17,2	-70
vnitropodnikový převod	156	0,6	-17,0	-32

Zdroj: MV

I přes výjimečnou situaci panující na území Ukrajiny, tj. válečný konflikt vedený Ruskem, bylo v roce 2022 **nejvíce žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu uděleno občanům Ukrajiny**. Celkem jim tak byla kladně vyřízena žádost v 10 724 případech, což odpovídá 43,7% podílu na všech kladně vyřízených žádostech. Meziročně u nich však byl zaznamenán nejvyšší absolutní pokles, kdy bylo kladně rozhodnuto o 19 339 žádostí méně než v roce 2021. Nejvyšší relativní pokles byl pozorován u počtu udělených povolení občanům Ruska, kdy meziročně klesl počet o 67,1 %. Naopak poměrně výrazný nárůst byl evidován u povolení k pobytu občanů Filipín a to s nejvyšším absolutním nárůstem o 1 102 kladně vyřízených žádostí. V první desítku státních příslušností se oproti loňsku objevilo Turecko, které se svými 663 kladně vyřízenými žádostmi nahradilo Bělorusko.

Udělená povolení k dlouhodobému pobytu ze žádostí podaných na ZÚ ČR dle státní příslušnosti – srovnání 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	40 673	100,0	24 566	100,0	-39,6	-16 107
z toho TOP 10 (řazeno dle 2022):						
Ukrajina	30 063	73,9	10 724	43,7	-64,3	-19 339
Filipíny	688	1,7	1 790	7,3	160,2	1 102
Indie	999	2,5	1 499	6,1	50,1	500
Vietnam	1 096	2,7	1 481	6,0	35,1	385
Mongolsko	664	1,6	951	3,9	43,2	287
Srbsko	935	2,3	719	2,9	-23,1	-216
Turecko	242	0,6	663	2,7	174,0	421
Moldavsko	418	1	640	2,6	53,1	222
Rusko	1 409	3,5	463	1,9	-67,1	-946
Kazachstán	348	0,9	428	1,7	23,0	80

Zdroj: MV

Mezi cizinci, kterým bylo v roce 2022 kladně vyřízeno povolení k dlouhodobému pobytu (ze žádostí podaných na ZÚ ČR), **převažovali muži s podílem 65,7 %**. Ve věkové struktuře byl evidován nejvyšší počet kladně rozhodnutých žádostí u cizinců mezi **18 a 30 lety**, konkrétně 9 882 povolených žádostí k dlouhodobému pobytu, což představuje celkem 40,2 % ze všech kladných rozhodnutí. Více jak 70 % z těchto žádostí bylo uděleno za účelem zaměstnání – 6 846 zaměstnaneckých karet a 142 modrých karet. Následoval účel studia, který byl povolen v 1 927 případech.

Negativně bylo v roce 2022 rozhodnuto 18,6 % (tj. 5 631) žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu (ze žádostí podaných na ZÚ ČR). Téměř 82 % ze všech zamítnutých nebo zastavených žádostí připadá na účel zaměstnání (4 398 zaměstnaneckých karet a 211 modrých karet), 12 % pak na účel sloučení rodiny (689 zamítnutých nebo zastavených žádostí).

Žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu podané v roce 2022 na ZÚ ČR byly zamítány, nebo řízení bylo zastaveno, zejména z důvodu existence lex Ukrajina, to znamená, že žádosti, které byly podány před vypuknutím konfliktu byly zastaveny, pokud byla cizinci udělena dočasná ochrana (v případě občanů Ukrajiny). V případě žádostí občanů Ruska a Běloruska opatření znemožnila podávání žádostí (s výjimkami). S platností od 1. dubna 2022 pak krizové opatření nařídilo zastavit všechna řízení o žádostech o vízum, povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu, které byly podány státními příslušníky Ruska a Běloruska na ZÚ ČR (výjimkou v tomto případě je například již vyznačené vízum za účelem převzetí povolení k pobytu). Takto bylo tedy zastaveno celkem 1 117 řízení. Zamítnuto nebo zastaveno na žádost cizince pak bylo v roce 2022 celkem 628 žádostí.

IV.6 ŘÍZENÍ O POBYTU NA ÚZEMÍ ČR

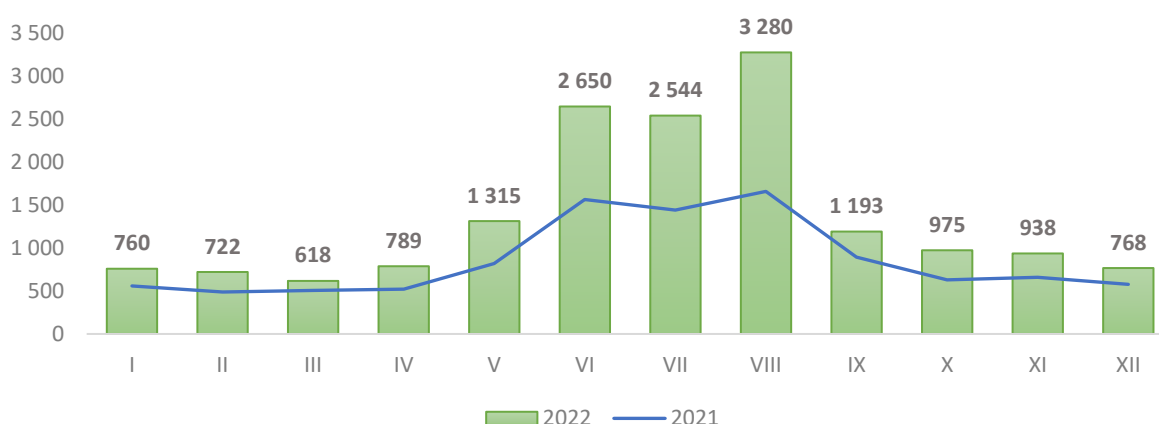
IV.6.1 Dlouhodobý pobyt občanů třetích zemí

IV.6.1.1 Řízení o udělení povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR

IV.6.1.1.1 Žádosti o udělení povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR

V roce 2022 podali státní příslušníci třetích zemí **na území ČR celkem 16 552 žádostí o udělení povolení k dlouhodobému pobytu**. Ve srovnání s rokem 2021, kdy bylo podáno 10 333 žádostí, se jedná o nárůst o 60 %.

Měsíční vývoj žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu podané na území -
2021/2022

Zdroj: IS CIS

Co se týče státních příslušností, tak nejvíce žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu podávali státní příslušníci **Ukrajiny** (4 610, tj. 27,9 % žádostí na území ČR, +1 458), ve srovnání s minulým rokem došlo k nárůstu počtu podaných žádostí. Složení v rámci TOP 10 nejčastějších státních příslušností podávajících žádosti se ve srovnání s rokem 2021 téměř nezměnilo. Ke změně došlo jen v případě Turecka a Číny, které vystřídaly Korejskou republiku a Ázerbájdžán. U některých státních příslušností došlo jen k promíchání jejich pořadí. Druzí byli státní příslušníci **Ruska** (4 001, tj. 24,2 %, +1 983). Na třetí příčce jsou státní příslušníci **Kazachstánu** (1 392, tj. 8,4 %, +617). Následují státní příslušníci **Indie** (879, tj. 5,3 %, +325). Dále v TOP 10 figuruje **Vietnam**, **Bělorusko**, **Spojené státy americké**, **Mongolsko**, **Turecko** a na závěr se do TOP 10 dostali státní příslušníci **Číny**.

Žádosti o udělení o povolení k dlouhodobému pobytu podané na území ČR – srovnání 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	10 333	100,0	16 552	100,0	60,2	6 219
z toho TOP 10 (řazeno dle 2022):						
Ukrajina	3 152	30,5	4 610	27,9	46,3	1 458
Rusko	2 018	19,5	4 001	24,2	98,3	1 983
Kazachstán	775	7,5	1 392	8,4	79,6	617
Indie	554	5,4	879	5,3	58,7	325
Vietnam	334	3,2	541	3,3	62,0	207
Bělorusko	306	3,0	513	3,1	67,6	207
Spojené státy americké	240	2,3	395	2,4	64,6	155
Mongolsko	310	3,0	374	2,3	20,6	64
Turecko	162	1,6	320	1,9	97,5	158
Čína	164	1,6	209	1,3	27,4	45

Zdroj: IS CIS

Nejčastějším účelem žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu podaných na území bylo v roce 2022 **studium**, tyto žádosti nejčastěji podávali státní příslušníci Ruska. Druhým v pořadí byl účel pobytu **sloučení rodiny**, o který nejvíce žádali státní příslušníci Ukrajiny. Třetím nejčastějším účelem žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu byl účel **zaměstnání – zaměstnanecká karta**, o který nejvíce žádostí podali opět státní příslušníci Ruska.

Žádosti o udělení o povolení k dlouhodobému pobytu v roce 2022 dle účelu pobytu

Účel pobytu	Počet žádostí	tj. %
studium	6 482	39,1
sloučení rodiny	5 109	30,9
zaměstnání	4 181	25,3
jiné / ostatní	451	2,7
podnikání – OSVČ	156	0,9
hledání zaměstnání / zahájení podnikání	92	0,6
výzkum	41	0,2
podnikání – účast v PO	32	0,2
vnitropodnikový převod	8	0,1
Celkem	16 552	100,0

Zdroj: IS CIS

IV.6.1.1.2 Rozhodnutí o povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR

V roce 2022 vydalo MV celkem **14 430 rozhodnutí týkajících se žádostí o udělení povolení k dlouhodobému pobytu podaných na území ČR**, tj. o 26,2 % rozhodnutí více než v předchozím roce. Dlouhodobý pobyt byl v roce 2022 **udělen celkem v 13 423 případech**, což oproti předchozímu roku představuje nárůst o 31,8 %.

Nejvíce povolení k dlouhodobému pobytu bylo uděleno za účelem **studia**, u nějž tvořili dominantní skupinu občané Ruska, dále pak účel **sloučení rodiny**, u nějž tvořili nejpočetnější skupinu státní příslušníci Ukrajiny, a účel **zaměstnání – zaměstnanecká karta**, který byl nejčastěji povolen opět státním příslušníkům Ruska.

Udělená povolení k dlouhodobému pobytu v roce 2022 dle účelu pobytu

Účel pobytu	Počet udělených povolení	tj. %
studium	5 255	39,2
sloučení rodiny	3 986	29,7
zaměstnání	3 674	27,4
jiné / ostatní	277	2,1
podnikání – OSVČ	79	0,6
hledání zaměstnání / zahájení podnikání	70	0,5
výzkum	39	0,3
podnikání – účast v PO	35	0,3
vnitropodnikový převod	8	0,1
Celkem	13 423	100,0

Zdroj: IS CIS

Nejvíce povolení k dlouhodobému pobytu bylo uděleno státním příslušníkům **Ukrajiny** (3 519, tj. 26,2 %), **Ruska** (3 429, tj. 25,5 %) a **Kazachstánu** (1 120, tj. 8,3 %).

Udělená povolení k dlouhodobému pobytu dle státních příslušností v roce 2022

Účel pobytu	Počet udělených povolení	tj. %
Celkem	13 423	100,0
z toho TOP 10:		
Ukrajina	3 519	26,2
Rusko	3 429	25,5
Kazachstán	1 120	8,3
Indie	740	5,5
Bělorusko	465	3,5
Vietnam	424	3,2
Spojené státy americké	312	2,3
Mongolsko	300	2,2
Turecko	244	1,8
Korejská republika	204	1,5

Zdroj: IS CIS

Poměr mužů a žen, jimž bylo v roce 2022 uděleno povolení k dlouhodobému pobytu, byl vyšší v případě žen, činil **48:52**. S ohledem na **věkovou strukturu** bylo nejvíce povolení k dlouhodobému pobytu uděleno cizincům ve věku 20–35 let (6 893, tj. 51,4 %) a cizincům ve věku do 20 let (5 181, tj. 38,6 %). Zbývající skupina cizinců od 35 do 64 let tvořila 10 %, osoby nad 65 let pouze 0,3 %.

Negativně bylo v roce 2022 rozhodnuto 7,0 % (tj. 1 007) žádostí o povolení k dlouhodobému pobytu (ze žádostí podaných na území ČR). Negativně byly vyřizovány nejčastěji žádosti za účelem zaměstnání (30,8 % žádostí), studia (27,1 % žádostí), sloučení rodiny (25,3 %) a jiné/ostatní (9,0 %), naopak nejnižší procento zamítnutých žádostí či zastavených řízení bylo u účelu vědecký výzkum (0,2 %), podnikání – účast v právnické osobě (0,9 %), hledání zaměstnání/zahájení podnikání (2,0 %) a podnikání – OSVČ (4,4 %).

Žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu podané v roce 2022 na území ČR byly negativně rozhodnuty zejména z důvodu zastavení řízení na žádost cizince (28,0 %, tj. 282 žádostí), zastavení řízení na překážku řízení dle § 169 zákona o pobytu cizinců (21,9 %, tj. 221 žádostí), zamítnutí žádosti

pro nesplnění požadavků (21,0 %, tj. 211) a zastavení řízení na překážku řízení dle správního řádu (14,9 %, tj. 150 žádostí).

IV.6.1.2 Změna zaměstnavatele

V roce 2022 bylo oznámeno **35 097 změn zaměstnavatele nebo pracovní pozice** držitele zaměstnanecké karty nebo jeho zaměstnání na další pracovní pozici. Což je o 6 239 (tj. + 21,6 %) více než v roce 2021. Růst počtu oznámení byl zapříčiněn každoročním růstem počtu cizinců, kteří na území pobývají na základě zaměstnanecké karty. Změnu nejčastěji ohlašovali občané Ukrajiny (23 831, tj. 67,9 %), Ruska (1 331, tj. 3,8 %) a Mongolska (1 230, tj. 3,5 %).

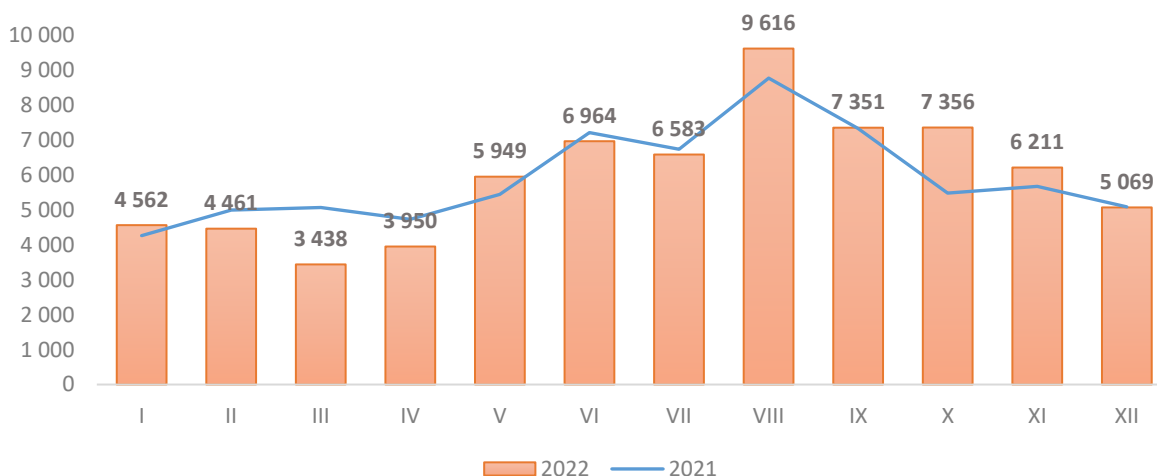
MV **vyhovělo v 31 076 případech** oznámení změn zaměstnavatele nebo pracovní pozice držitele zaměstnanecké karty nebo jeho zaměstnání na jinou pracovní pozici. Ve srovnání s rokem 2021 se jedná o nárůst o 6 588 (tj. +26,9 %). Nejčastěji bylo oznámení o změně kladně přijato u občanů Ukrajiny (21 131, tj. 68 %), Ruska (1 211, tj. 3,9 %) a Mongolska (1 107, tj. 3,6 %).

IV.6.1.3 Řízení o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu a změně účelu pobytu

IV.6.1.3.1 Žádosti o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu a změně účelu

Nad rámec žádostí o udělení povolení k dlouhodobému pobytu bylo v roce 2022 ze strany občanů třetích zemí podáno **71 510 žádostí o prodloužení stávajících povolení k dlouhodobému pobytu** (jedná se o meziroční nárůst o 1,0 %) a **2 929 žádostí o změnu účelu dlouhodobého pobytu** (meziroční nárůst o 0,3 %).

Vývoj počtu žádostí o prodloužení dlouhodobého pobytu - srovnání 2021/2022

Zdroj: MV

Podané žádosti o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu se v roce 2022 **nejčastěji týkaly účelu pobytu zaměstnání** (zaměstnanecké karty nebo modré karty), kterých bylo podáno 42 379, tj. 59,3 %. Důvodem je prodlužování pobytu cizinců, kteří do ČR přicházejí na základě migračních programů a projektů, tedy vládou schválených programů za účelem dosažení ekonomického nebo jiného významu pro ČR (viz kapitola IV.4 Migrační programy). Následovaly žádosti o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu **za účelem sloučení rodiny** (12 297, tj. 17,2 %) a prodloužení povolení k pobytu za účelem **studia** (11 901, tj. 16,6 %). Povolení k pobytu za účelem studia se vydává na 1 rok (což odpovídá akademickému nebo školnímu roku, na který je cizinci vystavováno potvrzení o studiu

sloužící jako doklad o účelu pobytu), takže ve srovnání s jinými účely pobytu, které mohou být prodlouženy až na 2 roky, je nutno povolení k pobytu za účelem studia častěji prodloužovat. O prodloužení platnosti povolení k pobytu za účelem **podnikání** (který zahrnuje podnikání formou činnosti OSVČ a účasti v právnické osobě) požádalo 2 899 cizinců (4,1 %).

Žádosti o **prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu** celkově nejčastěji podávali státní příslušníci **Ukrajiny** (37 246, tj. 52,1 %), **Ruska** (8 304, tj. 11,6 %) a **Vietnamu** (3 482, tj. 4,9 %).

Podané žádosti o **změnu účelu pobytu** (vydání povolení k pobytu za jiným účelem) se nejčastěji týkaly účelu **jiné/ostatní** (1 031, tj. 35,2 %), který v praxi zahrnuje především vzdělávací aktivity nespádající do definice studia podle zákona o pobytu cizinců, **účelu hledání zaměstnání/zahájení podnikání** (676, tj. 16,3 %), účelu **sloučení rodiny** (468, tj. 16,0 %) a účelu **studium** (434, tj. 14,8 %).

Nejpočetnější skupinu žadatelů o změnu účelu pobytu tvořili státní příslušníci **Ruska** (852, tj. 29,1 %). Dále pak státní příslušníci **Ukrajiny** (636 tj. 21,7 %) a třetí nejpočetnější skupinu žadatelů tvořili státní příslušníci **Kazachstánu** (395, tj. 13,5 %).

IV.6.1.3.2 Rozhodnutí o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu a změně účelu

V roce 2022 MV vydalo celkem **67 660 rozhodnutí ve věci prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu a 2 564 rozhodnutí o změně účelu pobytu**. Z toho bylo 63 819 kladných rozhodnutí ve věci prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu a **2 183 kladných rozhodnutí o změně účelu pobytu**.

Povolení k dlouhodobému pobytu bylo nejčastěji prodlouženo za účelem pobytu **zaměstnání** (38 980, tj. 61,1 %), **sloučení rodiny** (10 454, tj. 16,4 %) a **studia** (10 136, tj. 15,0 %).

Nejvíce kladných rozhodnutí o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu bylo vydáno státním příslušníkům **Ukrajiny** (33 145, tj. 49,0 %), **Ruska** (7 205, tj. 10,6 %) a **Vietnamu** (3 297, tj. 5,2 %).

V roce 2022 byla nejčastěji povolena **změna účelu pobytu** u účelu **jiné/ostatní** (718, tj. 32,9 %), účelu **sloučení rodiny** (385, tj. 17,6 %) a **hledání zaměstnání/zahájení podnikání** (365, tj. 16,7 %).

Změna účelu pobytu byla nejčastěji povolena státním příslušníkům **Ruska** (662, tj. 25,8 %), po nichž následovali státní příslušníci **Ukrajiny** (477, tj. 21,9 %) a **Kazachstánu** (273, tj. 12,5 %).

Negativně bylo v roce 2022 rozhodnuto 5,7 % (tj. 3 841) žádostí o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu a 14,9 % (tj. 381) žádostí o změnu účelu pobytu. V případě prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu byly negativně vyřizovány nejčastěji žádosti za účelem zaměstnání (46,4 %), sloučení rodiny (20,3 %), studia (17,9 % žádostí) a podnikání – OSVČ (7,9 %), naopak nejnižší procento zamítnutých žádostí či zastavených řízení bylo u účelu vědecký výzkum (1,1 %).

V případě změny účelu pobytu byly negativně vyřizovány nejčastěji žádosti za účelem jiné/ostatní (37,3 %), podnikání – OSVČ (18,1 %), hledání zaměstnání/zahájení podnikání (17,8 %) a studia (14,2 %).

Žádosti o prodloužení povolení k dlouhodobému pobytu podané v roce 2022 na území ČR byly negativně rozhodovány zejména z důvodu zastavení řízení na žádost cizince (28,7 %, tj. 1 102 žádostí), zastavení řízení na překážku řízení dle § 169 zák. č. 326/1999 Sb. (21,4 %, tj. 822 žádostí), zamítnutí pro nesplnění požadavků (13,9 %, tj. 534 žádostí) a zastavení řízení na překážku řízení dle správního řádu (14,3 %, tj. 550 žádostí).

Žádosti o změnu účelu pobytu podané v roce 2022 na území ČR byly negativně rozhodovány zejména z důvodu zastavení řízení na žádost cizince (39,6 %, tj. 151 žádostí), zastavení řízení na překážku řízení dle § 169 zák. č. 326/1999 Sb. (19,2 %, tj. 73 žádostí), zamítnutí pro nesplnění požadavků (17,1 %, tj. 65 žádostí) a zastavení řízení na překážku řízení dle správního řádu (15,2 %, tj. 58 žádostí).

IV.6.2 Přejídný pobyt občanů EU a jejich rodinných příslušníků

IV.6.2.1 Řízení o vydání osvědčení o registraci občana EU (dříve potvrzení o přejídném pobytu)

V roce 2022 požádalo celkem 12 442 občanů EU o vydání osvědčení o registraci občana EU, ve srovnání s předchozím rokem tak došlo k poklesu o 21,2 %.

O vydání osvědčení o registraci v roce 2022 obdobně jako v předchozích letech nejčastěji žádali občané Slovenska (45,1 % žádostí).

Žádosti o vydání osvědčení o registraci občanů EU – srovnání 2021/2022

	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	15 792	100,0	12 442	100,0	-21,2	-3 350
z toho TOP 5 (řazeno dle 2022):						
Slovensko	7 068	44,8	5 604	45,0	-20,7	-1 464
Rumunsko	1 625	10,3	1 478	11,9	-9,0	-147
Maďarsko	1 172	7,4	1 004	8,1	-14,3	-168
Bulharsko	1 106	7,0	923	7,4	-16,5	-183
Německo	929	5,9	727	5,8	-21,7	-202

Zdroj: IS CIS

V roce 2022 MV vydalo celkem 12 750 rozhodnutí o přejídném pobytu občana EU. Z toho bylo vydáno 11 689 kladných rozhodnutí o vydání osvědčení o registraci. Negativně bylo v roce 2022 rozhodnuto 8,3 % (tj. 1 061) žádostí o přejídný pobyt občana EU.

Stejně jako v předchozích letech byl jednoznačně nejvyšší počet osvědčení vydán státním příslušníkům Slovenska (5 233, tj. 40,9 %), s výrazným odstupem následovali státní příslušníci Rumunska (1 362, 10,6 %) a Maďarska (935, tj. 7,3 %).

Mezi občany EU s vydaným osvědčením o registraci převažovali muži (60,8 %). S ohledem na věkovou strukturu byl u občanů EU s vydaným osvědčením o registraci nejvyšší podíl v kategorii 20–34 let.

Vydaná osvědčení o registraci občana EU v roce 2022 dle věkové struktury

Věková skupina	Počet	tj. %
do 20 let	1 624	13,9
20-34 let	4 913	42,0
35-60 let	4 422	37,8
nad 60 let	732	6,3
Celkem	11 691	100,0

Zdroj: IS CIS

IV.6.2.2 Řízení o udělení povolení k přechodnému pobytu rodinným příslušníkům občana EU

Rodinní příslušníci občanů EU jsou od novely zákona v roce 2021 rozděleni do dvou kategorií, a to na tzv. blízké rodinné příslušníky (dle § 15a odst. 1 a 2) a tzv. vzdálené rodinné příslušníky (dle § 15a odst. 3). Pro každou kategorii stanovuje zákon mírně odlišná práva a povinnosti.

Celkem v roce 2022 zažádalo **4 477 rodinných příslušníků občanů EU** o udělení povolení k přechodnému pobytu. Ve srovnání s předchozím rokem tak došlo k poklesu o 5,8 %.

Nejvíce žádostí o udělení povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU podali v roce 2022 státní příslušníci Ukrajiny (37,3 % žádostí).

Žádosti o udělení povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU – srovnání 2021/2022

	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	4 755	100,0	4 477	100,0	-5,8	-278
z toho TOP 5 (řazeno dle 2022):						
Ukrajina	2 083	43,8	1 668	37,3	-24,1	-415
Rusko	370	7,8	431	9,6	16,5	61
Moldavsko	295	6,2	259	5,8	-12,2	-36
Spojené státy americké	257	5,4	195	4,4	-24,1	-62
Velká Británie	135	2,8	179	4,0	32,6	44

Zdroj: IS CIS

V roce 2022 **MV vydalo celkem 4 479 rozhodnutí o přechodném pobytu rodinného příslušníka občana EU**. Z toho bylo **vydáno 3 563 kladných rozhodnutí o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU**.

Negativně bylo v roce 2022 rozhodnuto 20,5 % (tj. 916) žádostí o přechodný pobyt rodinného příslušníka občana EU.

Nejvyšší počet povolení k přechodnému pobytu pro občany třetích zemí byl udělen státním příslušníkům **Ukrajiny** (1 548, tj. 43,4 %), **Ruska** (306, tj. 8,6 %) a **Moldavska** (227, tj. 6,4 %).

Mezi občany třetích zemí, kteří získali povolení k přechodnému pobytu, převažovaly ženy (60,6 %).

S ohledem na věkovou strukturu byl rovněž u rodinných příslušníků občanů EU s povolením k přechodnému pobytu nejvyšší podíl v kategorii 20–34 let.

Vydaná povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU v roce 2022 dle věkové struktury

Věková skupina	Počet	tj. %
do 20 let	677	19,0
20-34 let	1 551	43,5
35-60 let	1 150	32,3
nad 60 let	185	5,2
Celkem	3 563	100,0

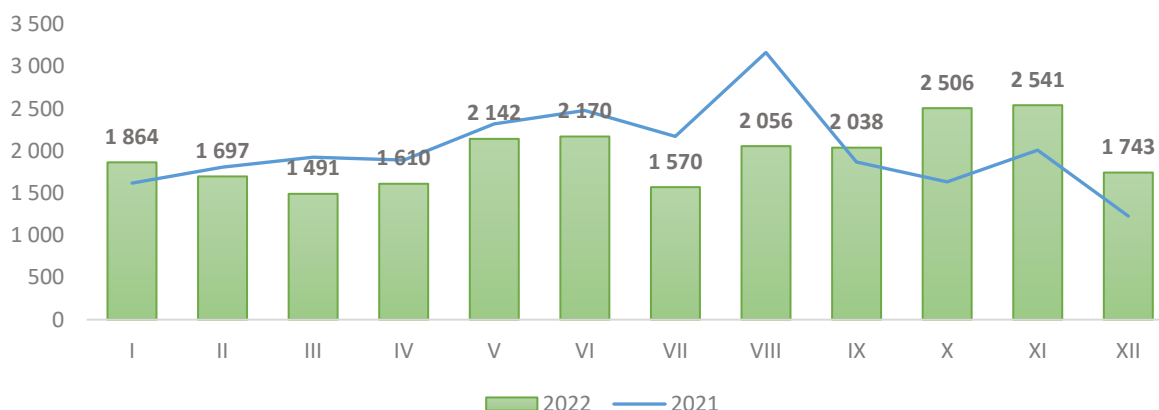
Zdroj: IS CIS

IV.6.3 Řízení o udělení povolení k trvalému pobytu

IV.6.3.1 Žádosti o udělení povolení k trvalému pobytu

V roce 2022 MV zaregistrovalo **23 428 žádostí o udělení povolení k trvalému pobytu**, ve srovnání s předchozím rokem tak došlo k poklesu počtu žádostí o trvalý pobyt, a to o 2,8 % (tj. -685).

Měsíční vývoj žádostí o povolení k trvalému pobytu - srovnání 2021/2022

Zdroj: IS CIS

Žádosti o udělení povolení k trvalému pobytu dle státních příslušností – srovnání 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	24 113	100,0	23 428	100,0	-2,8	-685
z toho TOP 10 (řazeno dle 2022):						
Ukrajina	5 717	23,7	6 518	27,8	14,0	801
Slovensko	4 910	20,4	5 052	21,6	2,9	142
Rusko	2 283	9,5	2 278	9,7	-0,2	-5
Vietnam	2 239	9,3	1 544	6,6	-31,0	-695
Rumunsko	937	3,9	988	4,2	5,4	51
Maďarsko	520	2,2	774	3,3	48,8	254
Bulharsko	829	3,4	671	2,9	-19,1	-158
Polsko	491	2,0	442	1,9	-10,0	-49
Mongolsko	548	2,3	441	1,9	-19,5	-107
Bělorusko	313	1,3	365	1,6	16,6	52
Celkem občané EU	8 703	36,1	8 898	38,0	2,2	195
Celkem občané třetích zemí	15 410	63,9	14 530	62,0	-5,7	-880

Zdroj: IS CIS

V roce 2022 převládali mezi žadateli o trvalý pobyt občané třetích zemí a to poměrem 62 ku 38 %. Počet podaných žádostí u občanů třetích zemí meziročně klesl (o 5,7 %, v absolutním čísle o 880 žádostí méně), u občanů EU naopak vzrostl (o 2,2 %, bylo tedy podáno o 195 žádostí více). Nejčastěji žádali, stejně jako v minulém roce, občané Ukrajiny (6 518, což odpovídá 27,8 % ze všech podaných žádostí), následováni občany Slovenska (5 052 podaných žádostí, tedy 21,6 %). Z hlediska státních příslušností nedošlo oproti roku 2021 k velkým změnám, proměnila se pouze pořadí některých států. V roce 2022 z TOP 10 státních příslušností vypadli pouze občané Kazachstánu, které na poslední příčce nahradili

občané Běloruska. Nejvyšší meziroční relativní nárůst v počtu žádostí pozorujeme u občanů Maďarska, kteří podali o 48,8 % (tj. o 254) žádostí více. Nejvyšší absolutní nárůst pak u občanů Ukrajiny, kteří podali o 801 žádostí více.

IV.6.3.2 Rozhodnutí o povolení k trvalému pobytu

V roce 2022 MV v řízení o udělení povolení k trvalému pobytu **vydalo celkem 22 237 rozhodnutí**³⁵. Počet rozhodnutí se meziročně snížil o 2,8 %, vydáno bylo tedy o 646 rozhodnutí méně. **Kladně byla žádost** o udělení trvalého pobytu **rozhodnuta v 20 031 případech** (tj. 90,1 % všech rozhodnutí). Z celkového počtu udělených povolení k trvalému pobytu bylo **8 098** (tj. 40,4 %) **uděleno občanům EU a 11 933** (tj. 59,6 %) **občanům ze třetích zemí**. Meziročně se snížil podíl kladně rozhodnutých žádostí občanů ze třetích zemí na celkovém počtu kladně rozhodnutých žádostí.

Pořadí důvodů pro udělení trvalého pobytu zůstává i pro rok 2022 neměnné. Nejčastějším důvodem pro udělení trvalého pobytu tak zůstává splnění podmínky délky nepřetržitého pobytu, následovaný trvalými pobyty udělenými dětem cizinců s trvalým pobytem v ČR. Další důvody k udělení trvalého pobytu, včetně procentuálního zastoupení, jsou uvedeny v tabulce níže.

Udělená povolení k trvalému pobytu dle důvodů v roce 2022

Důvod	v %
po splnění podmínky nepřetržitého pobytu	74,1
dítě občana třetí země s trvalým pobytem bez podmínky předchozího pobytu	16,9
humanitární a zřetele hodné důvody, zájem ČR	7,9
dítě narozené na území	0,0
ostatní	1,1
Celkem	100,0

Zdroj: IS CIS

Povolení k trvalému pobytu **bylo udělováno nejčastěji** státním příslušníkům **Ukrajiny (5 208, tj. 26,0 % ze všech povolení)**, kteří obsadili první příčku i v minulém roce. Počet udělených povolení k trvalému pobytu občanům Ukrajiny se meziročně zvýšil o 533, tj. o 11,4 %. Jejich podíl na celkovém počtu kladně vyřízených žádostí vzrostl o 3 %. Na druhém místě se umístili občané Slovenska s 4 615 udělenými trvalými pobyty, které odpovídají 23,0% podílu na celkovém počtu udělených trvalých pobytů. Třetí místo v počtu udělených trvalých pobytů obsadili občané Ruska s 1 855 kladně vyřízenými žádostmi, což představuje 9,3% podíl. Následovali občané Vietnamu (1 351 žádostí, tj. 6,7 %), Rumunska (880, 4,4 %), Maďarska (681, 3,4 %), Bulharska (619, 3,1 %) a Polska (424, 2,1 %).

V roce 2022 byl téměř vyrovnaný poměr udělených trvalých pobytů mezi muži a ženami. Z celkového počtu 20 031 udělených povolení jich **51,1 % získali muži a 48,9 % povolení k trvalému pobytu bylo uděleno ženám**.

Nejvíce kladných rozhodnutí bylo uděleno cizincům ve věkové kategorii 31 až 45 let – 7 147, tedy 35,7 %. Dětem do 15 let věku bylo uděleno celkem 5 697 povolení k trvalému pobytu (tedy 28,4 % z celkového počtu udělených povolení), ve většině případů se jednalo o děti rodičů s trvalým pobytem v ČR, a tedy bez podmínky nepřetržitého pobytu v ČR. Třetí nejvyšší počet získali cizinci ve věku 16–30 let (4 298, tj. 21,5 %). Cizincům mezi 46. a 60. rokem věku bylo uděleno celkem 2 089 trvalých pobytů. Nejméně trvalých pobytů se pak udělilo cizincům starším 60 let, a to pouze 800.

³⁵ Počet rozhodnutí může být v daném roce vyšší než počet žádostí z toho důvodu, že se rozhodují i žádosti podané v předchozím roce.

Celkem bylo v roce 2022 **vydáno 2 206 negativních rozhodnutí** ve věci žádosti o udělení povolení k trvalému pobytu. Žádost byla **zamítnuta v 1 136 případech**, v dalších **1 070 případech bylo řízení zastaveno**. Míra neudělení trvalého pobytu se pohybovala na úrovni 9,9 %. Nejvyšší počet negativních rozhodnutí připadal na státní příslušníky Ukrajiny (647), které s odstupem následovali státní příslušníci Slovenska (315) a státní příslušníci Ruska (205).

IV.7 KOMISE PRO ROZHODOVÁNÍ VE VĚCECH POBYTU CIZINCŮ

Na základě § 170a zákona o pobytu cizinců, byla s účinností od 1. ledna 2011 zřízena Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců (dále jen „Komise“), která je nadřízeným správním orgánem MV ve věcech, v nichž odbor azylové a migrační politiky MV (dále jen „správní orgán I. stupně“) rozhoduje v prvním stupni a v dalších případech stanovených zákonem o pobytu cizinců. Komise je organizační součástí MV.

Jedná se o určitou modifikaci rozkladové komise, přičemž Komisi byla navíc svěřena pravomoc rozhodovat. Ve svém postavení je tedy Komise oproti rozkladové komisi nezávislá a samostatná, neboť jedná a rozhoduje v tříčlenných senátech, přičemž většina členů senátu je tvořena osobami, které nejsou zařazeny v MV. Zákon o pobytu cizinců dále stanoví, že členové Komise jsou ve svém rozhodování na MV nezávislí.

V roce 2022 působilo v Komisi 46 členů, kteří jsou zařazeni do 16 senátů Komise (někteří členové Komise nejsou v senátech zařazeni a mohou v případě potřeby zasedat ad hoc).

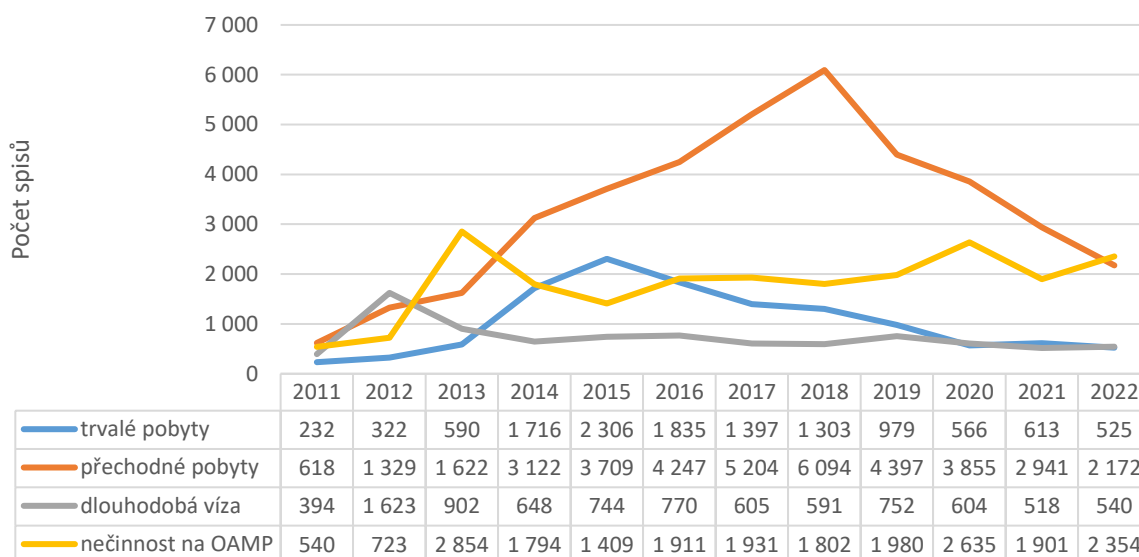
S účinností od 1. června 2019 byl rovněž zřízen trvalý zvláštní senát Komise, určený k vyřízení odvolání, u kterých je zapotřebí přezkoumat také písemnosti nebo záznamy obsahující utajované informace, které jsou za podmínek uvedených v § 17 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), uchovávány odděleně mimo spis. V roce 2022 zvláštní senát Komise vydal 57 rozhodnutí o odvolání.

V roce 2022 bylo odborem správním předáno do jednotlivých senátů Komise k rozhodnutí celkem 5 452 věcí. Věci předložené odborem správním k rozhodnutí Komisi byly v absolutní většině senáty Komise v tomto období také rozhodnuty; výjimku tvoří některé věci, které byly Komisi předloženy odborem správním v prosinci 2022 s tím, že uvedené věci budou rozhodnuty senáty Komise počátkem roku 2023.

Počet předaných věcí k rozhodnutí a rozhodnutí na úseku:

- trvalých pobytů – 458 věcí předáno; rozhodnuto 525 věcí,
- dlouhodobých pobytů a přechodných pobytů občanů EU a rodinných příslušníků občanů EU – 2 074 věcí předáno; rozhodnuto 2 172 věcí,
- dlouhodobých víz – 566 věcí předáno; rozhodnuto 540 věcí,
- podnětů na vydání opatření proti nečinnosti správního orgánu I. stupně – 2 354 věcí předáno; rozhodnuto 2 354 věcí.

Rozhodovací činnost Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců

Zdroj: MV

Největší objem práce v rámci činnosti Komise představuje rozhodování o odvoláních a rozhodování o novém posouzení důvodů neudělení dlouhodobého víza, v menší míře pak rozhodování o dozorcích prostředcích, mimořádných opravných prostředcích a procesních prostředcích. Na úseku dlouhodobých pobytů a přechodných pobytů občanů EU a rodinných příslušníků občanů EU rozhodla Komise v roce 2022 podle § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu, tj. rozhodnutí správního orgánu I. stupně zrušila a věc vrátila k novému projednání, v 33,01 % případů, na úseku trvalých pobytů v 43,62 % případů, na úseku dlouhodobých víz udělila vízum v 12,04 % případů a v neposlední řadě vyhověla v 40,06 % případů návrhu na provedení opatření proti nečinnosti správního orgánu I. stupně.

Komise v roce 2022 řešila 19 případů souvisejících s neudělením dočasné ochrany v ČR podle zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace; v 1 případě byla dočasná ochrana Komisí udělena.

V roce 2022 bylo proti rozhodnutím Komise podáno celkově 491 žalob. Žaloba podaná proti rozhodnutí Komise byla zamítnuta v 70,06 % případů. Správní soudy kladly i v roce 2022 zvýšený důraz na posuzování přiměřenosti dopadu rozhodnutí do soukromého a rodinného života a zejména posuzování nejlepšího zájmu dítěte.

IV.8 SOUDNÍ PŘEZKUM CIZINECKÝCH KAUZ

Zůstává i nadále zachováno dělení zástupčí činnosti v řízeních podle zákona o pobytu cizinců mezi OAMP a správní odbor, resp. Komisi pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců.

Stejně jako v předchozích letech byla z celkového zaznamenaného počtu OAMP došlých žalob či kasačních stížností v cizinecké agendě v roce 2022 převažující součástí agenda žalob na ochranu proti nečinnosti správního orgánu I. stupně - OAMP. V podstatě pouze jenom malá část mimořádných opravných prostředků směřujících k soudu připadalo na ostatní opravné prostředky, např. zejména na žaloby týkající se vyhoštění, odstranění tvrdosti správního vyhoštění.

Jak z přiložené tabulky plyne, většina evidovaných žalob směřovala na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, jen v 17 případech šlo o žaloby směřující zejména proti správnímu vyhoštění či nákladům správního vyhoštění.

Přezkum cizineckých kauz – srovnání 2021/2022³⁶

Opravné prostředky podané ke správním soudům	2021	2022
Cizinecké žaloby	228	142
z toho na nečinnost OAMP	212	125
Cizinecké kasační stížnosti	20	6
z toho na nečinnost OAMP	samostatně neevidováno	samostatně neevidováno

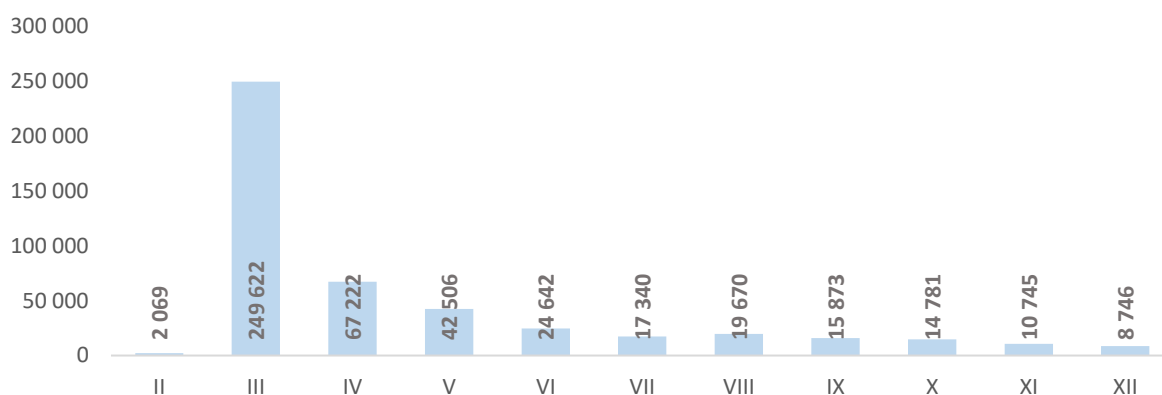
Zdroj: MV

IV.9 ŘÍZENÍ O DOČASNÉ OCHRANĚ

V roce 2022 bylo ČR vydáno celkem **473 216 dočasných ochran**³⁷. Naprostá většina řízení o dočasnou ochranu byla rozhodnuta na místě kladně (97,3 %).

První žádosti osob hledajících útočiště na našem území byly evidovány již v únoru 2022, bezprostředně po vypuknutí válečného konfliktu. V prvních dvou měsících po válečné agresi ČR rovněž zaznamenala vrchol uprchlické vlny, kdy v průběhu března a dubna bylo v ČR registrováno přes 316 tisíc osob žádajících o dočasnou ochranu. V průběhu května až září 2022 se měsíční příchody postupně zpomalovaly ze 42 na 16 tisíc osob měsíčně, aby se od podzimních měsíců ustálily na počtu do 15 tisíc osob měsíčně.

Měsíční vývoj počtu vydaných dočasných ochran v roce 2022

Zdroj: IS CIS

O udělení dočasné ochrany žádali téměř výhradně státní příslušníci **Ukrajiny** (99,7 %). Občané jiných států podali pouze 0,3 % ze všech žádostí a nejčastěji se jednalo o občany **Ruska**, dále **Moldavska** a **Vietnamu**. Ve většině případů se jednalo o žádosti cizinců, kteří během začátku konfliktu dlouhodobě

³⁶ Uváděné počty dokládají počet případů, v nichž soud požádal OAMP o vyjádření k žalobě či kasační stížnosti, nejde tedy o celkový nápad těchto opravných prostředků k soudům, tyto údaje nemá MV, resp. OAMP k dispozici.

³⁷ Do aktivace institutu dočasné ochrany Radou EU resp. do účinnosti zákona č. 65/2022, kterým byla nastavena aplikace dočasné ochrany v ČR, byla uprchlíkům vydávána speciální dlouhodobá víza za účelem strpění pobytu. Ke dni účinnosti zákona č. 65/2022, tj. od 21. března 2022 se poživatelé dočasné ochrany plošně stali i všichni držitelé těchto speciálních víz, která ČR udělovala již od 25. 2. 2022.

pobývali na Ukrajině, případně se na jejím území narodili, ale získali státní občanství jiného státu (například u dětí z mezinárodních rodin).

Od 24. února do 31. prosince 2022 bylo zrušeno celkem 33 694 dočasných ochran. Ve většině případů si osoby dočasnou ochranu zrušily na vlastní žádost (64 %). V ostatních případech cizinec získal dočasnou ochranu v jiném členském státě, přešel na jiný typ pobytu či z dalších důvodů.

Cizincům, kteří nesplnili podmínky pro udělení dočasné ochrany a zároveň jim ve vycestování bránila překážka na jejich vůli nezávislá (nemožnost návratu na Ukrajinu z důvodu válečného konfliktu), bylo udělováno dlouhodobé vízum za účelem strpění pobytu na území. Z tohoto důvodu v roce 2022 **mnohonásobně stoupl počet udělených dlouhodobých víz za účelem strpění pobytu** (bylo uděleno 4 693 víz za účelem strpění, což představuje meziroční nárůst o více než 1 700%).

V POBYT CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČR

V.1 CIZINCI S POVOLENÝM POBYTEM NA ÚZEMÍ ČR

Příliv vysokého počtu uprchlíků v důsledku ruské invaze na Ukrajinu způsobil vysoký meziroční nárůst počtu cizinců na území ČR. Ke dni 31. 12. 2022 bylo na území ČR evidováno k legálnímu pobytu (po dobu delší než 90 dní) **celkem 1 116 154 cizinců**. Meziročně se kvůli přijímání velkého počtu uprchlíků před probíhající válkou zvýšil celkový počet cizinců na území ČR o 68,9 % (tj. o 455 305³⁸ osob).

Na konci roku 2022 **cizinci tvořili 10,6 % populace ČR³⁹**, což je o 4,3 procentních bodů více než v roce 2021.

Vývoj počtu cizinců s povoleným pobytem na území ČR (2012–2022)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet cizinců	438 213	441 536	451 923	467 562	496 413	526 811	566 931	595 881	634 790	660 849	1 116 154
Meziroční změna v %	0,4	0,8	2,4	3,5	6,2	6,1	7,6	5,1	6,5	4,1	68,9

Zdroj: IS CIS

Celkem **433 540 cizinců pobývalo na území za účelem dočasné ochrany**. Cizinců s trvalým či přechodným pobytem bylo evidováno celkem **682 614**, což bylo o 3,3 % více (tj. 21 765) než jich bylo na konci roku 2021. Z tohoto počtu celkem 348 460 cizinců na území pobývalo přechodně⁴⁰ (51 %) a 334 154 trvale (49 %).

Z celkového počtu cizinců pobývajících na území ČR 20,4 % tvořili občané EU⁴¹. Počet cizinců

³⁸ Údaj zahrnuje cizince s povoleným pobytem v ČR evidované v Cizineckém informačním systému. Reálné počty cizinců legálně pobývajících na území ČR se nicméně mohou lišit, neboť evidovaný počet cizinců nezahrnuje všechny občany jiných členských států EU pobývajících v ČR. Statistické přehledy zaznamenávají pouze ty občany EU, kteří požádali, resp. bylo jim vydáno osvědčení o registraci (místo dřívějšího potvrzení o přechodném pobytu). Ti, kteří jen využívají svého práva volného pohybu na území EU, statisticky podchyceni nejsou.

³⁹ ČR měla k 31. prosinci 2022 celkem 10 533 399 obyvatel (Zdroj: ČSÚ).

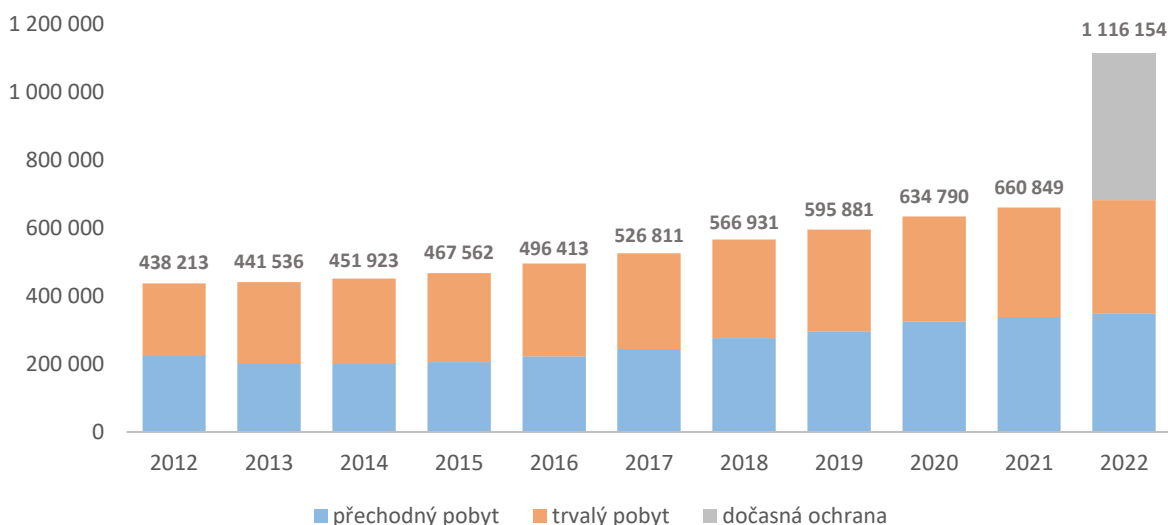
⁴⁰ Jedná se o cizince s dlouhodobým vízem, povolením k dlouhodobému pobytu, osvědčením o registraci občana EU (dříve potvrzení o přechodném pobytu občana EU) či povolením k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU.

⁴¹ V rámci rozlišení kategorií cizinců na občany EU a cizinců ze zemí mimo EU (tzv. cizinců ze třetích zemí) je třeba upozornit na skutečnost, že pro účely zpracování dat a jejich zjednodušení jsou v předkládaných datech občané Velké Británie zahrnuti v kategorii občanů z třetích zemí, ačkoliv je můžeme rozlišit na dvě kategorie. Jednou kategorií jsou ti, kteří mohou prokázat, že na území ČR oprávněně pobývali ke dni 31. 12. 2020 (dnem 31. 12. 2020 skončilo tzv. přechodné období, v němž se v rámci *Dohody o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii* na všechny občany Velké Británie ode dne jejich vystoupení dne 31. 1. 2020 nadále vztahovala ustanovení zákona o pobytu cizinců týkající se občanů EU) a pokračují ve svém pobytu i po skončení přechodného období (na ty se nadále vztahují ustanovení zákona o pobytu cizinců týkající se občanů EU). Druhou kategorií jsou občané Velké Británie, kteří na území ČR přicestovali po skončení přechodného období (na ty se vztahují ustanovení zákona o pobytu cizinců týkající se občanů z třetích zemí).

Do kategorie **občanů EU** jsou pro účely této zprávy zahrnováni občané členských států EU společně se státy, které jsou členy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), se kterými má Evropská unie uzavřenu smlouvu

z tzv. třetích zemí se v roce 2022 výrazně zvýšil a tvořil 79,6 % (888 806), toto meziroční zvýšení podílu je způsobeno výhradně přijímáním uprchlíků utíkajících před nebezpečím Ruskem vyvolané války.

Vývoj počtu cizinců s povoleným pobytem na území ČR v letech 2012–2022

Zdroj: IS CIS

V následující kapitole jsou podrobněji popsány kategorie cizinců s přechodným a trvalým pobytem v ČR. Kategorie cizinců s dočasnou ochranou je hodnocena následně samostatně.

V.1.1 Cizinci s přechodným a trvalým pobytem na území ČR

Z celkového počtu 682 614 cizinců pobývajících na trvalý či přechodný pobyt jich **66,7 %** spadá do **kategorie cizinců ze třetích zemí** (455 281 osob). Při srovnání této kategorie s rokem 2021 došlo k mírnému nárůstu o 0,5 procentních bodů a tato kategorie je v posledních letech početně významnější. Meziročně se jedná o 17 525 osob více.

Občanů EU bylo evidováno celkem 227 333, což představuje 33,3 % z celkového počtu cizinců pobývajících na trvalý či přechodný pobyt. Meziročně se jedná o nárůst o 4 240.

Cizinci ze států EU pobývají na území ČR z většiny přechodně (53,2 %), zatímco u kategorie občanů ze třetích zemí jsou oba druhy pobytu vyrovnané.

o vytvoření společného Evropského hospodářského prostoru (tedy Island, Lichtenštejnsko a Norsko). Dále je tam zahrnuto také Švýcarsko, které je součástí Evropského jednotného trhu.

Cizinci s povoleným přechodným a trvalým pobytem v ČR podle členství v EU a kategorie pobytu – srovnání 2021/2022

Rok (stav k 31.12.)		2021		2022		meziroční změna	
		počet cizinců	tj. %	počet cizinců	tj. %	absolutní počet	tj. %
Cizinci s přechodným a trvalým pobytem	CELKEM	660 849	100,0	682 614	100,0	21 765	3,3
	z toho trvale	321 892	48,7	334 154	49,0	12 262	3,8
	z toho přechodně	338 957	51,3	348 460	51,0	9 503	2,8
Občané EU	CELKEM	223 093	33,8	227 333	33,3	4 240	1,9
	z toho trvale	100 391	45,0	106 478	46,8	6 087	6,1
	z toho přechodně	122 702	55,0	120 855	53,2	-1 847	-1,5
Občané třetích zemí	CELKEM	437 756	66,2	455 281	66,7	17 525	4,0
	z toho trvale	221 501	50,6	227 676	50,0	6 175	2,8
	z toho přechodně	216 255	49,4	227 605	50,0	11 350	5,2

Zdroj: IS CIS

Složení cizinců dle jejich státní příslušnosti v rámci deseti nejčastěji zastoupených zdrojových zemí je v rámci popisované kategorie podobné jako v roce 2021. Pořadí nejpočetnějších zdrojových zemí se nezměnilo.

Nejpočetněji jsou zastoupeni občané Ukrajiny (téměř 204 tisíc), **Slovenska** (přes 117 tisíc), **Vietnamu** (přes 66 tisíc), **Ruska** (přes 43 tisíc) a **Rumunska** (téměř 20 tisíc). Následuje **Polsko** (téměř 18 tisíc), **Bulharsko** (téměř 18 tisíc), **Německo** (přes 14 tisíc), **Mongolsko** (téměř 12 tisíc) a **Maďarsko** (téměř 11 tisíc). Ostatní státní příslušnosti jsou zastoupeny jednotkami tisíců osob a méně. V rámci TOP 10 nejčastěji zastoupených státních příslušností došlo k poklesu pouze v případě Ruska (-2 312), Polska (-57) a Německa (-760). Úbytek občanů Ruska souvisí s restrikcemi v oblasti vydávání víz v souvislosti s ruskou agresí na Ukrajině (viz kapitola II Vízová politika a praxe ČR). U ostatních státních příslušností v rámci TOP 10 došlo k mírným nárůstům jejich počtu, nejvíce v případě Ukrajiny (+6 991), Slovenska (+2 634) a Vietnamu (+1 411).

Pokud se neomezíme pouze na nárůsty počtu cizinců v rámci 10 nejčastěji zastoupených státních příslušností, je třeba zmínit další procentuálně významné meziroční nárůsty⁴².

Nárůst se týká občanů **Filipín** (+50,6 %). Jejich počet meziročně stoupl na 4 864, což je o 1 634 osob více. Jednalo se zejména o nárůst přechodného pobytu za účelem zaměstnání (+60,1 %, tj. +1 514), což souvisí se zvýšenou pracovní migrací a navýšením kvót pro tuto zemi v rámci programů ekonomické migrace.

Podobně jako v roce 2021 byl i v roce 2022 zaznamenán nárůst o 21,7 % v případě občanů **Indie**. Jejich počty dosáhly 8 461 osob, což bylo o 1 510 osob více než v roce 2021. Také jejich počty se zvýšily zejména v rámci pobytu za účelem zaměstnání (+27 %, tj. +721), který je zároveň nejčastějším účelem přechodného pobytu (47,1 %), ale nárůst nastal také v případě účelu studia (+23,1 %) a sloučení rodiny (+20 %).

Dále se jednalo o občany **Kazachstánu**, kterých bylo evidováno v rámci přechodného a trvalého pobytu celkem 8 057, což bylo o 14,2 % více než v předchozím roce (tj. +1 141). V jejich případě se jedná nejvíce o nárůst za účelem studia (+460) a až poté za účelem zaměstnání (+316).

⁴² U cizinců, u kterých byl v roce 2022 evidován počet nad 1 000 osob.

Cizinci s povoleným přechodným a trvalým pobytem v ČR k 31. 12. 2022 dle kategorie pobytu a státní příslušnosti

Druh pobytu	počet	podíl v %	meziroční změna v %	z toho			
				přechodně	tj. %	trvale	tj. %
Cizinci celkem	682 614	100,0	3,3	348 460	51,0	334 154	49,0
z toho TOP 10:							
Ukrajina	203 866	29,9	3,6	110 321	54,1	93 545	45,9
Slovensko	117 264	17,2	2,3	54 920	46,8	62 344	53,2
Vietnam	66 262	9,7	2,2	11 157	16,8	55 105	83,2
Rusko	43 053	6,3	-5,1	19 270	44,8	23 783	55,2
Rumunsko	19 724	2,9	4,9	13 389	67,9	6 335	32,1
Polsko	17 879	2,6	-0,3	6 594	36,9	11 285	63,1
Bulharsko	17 673	2,6	2,2	10 481	59,3	7 192	40,7
Německo	14 032	2,1	-5,1	9 399	67,0	4 633	33,0
Mongolsko	11 965	1,8	8,6	6 071	50,7	5 894	49,3
Maďarsko	10 514	1,5	7,9	8 075	76,8	2 439	23,2
Občané EU	227 333	33,8	1,9	120 855	53,2	106 478	46,8
Občané třetích zemí	455 281	66,2	4,0	227 605	50,0	227 676	50,0

Zdroj: IS CIS

Stejně jako v přechodných letech převažují i nadále v roce 2022 mezi trvale či přechodně pobývajícími cizinci muži, jejich podíl tvořil 56,4 %, což je pouze o 0,1 procentního bodu méně než v roce 2021. Poměr zastoupení mužů a žen je vyváženější u cizinců, kteří na území ČR pobývají trvale. U trvalých pobytů byl podíl mužů 52,6 %. U přechodných pobytů měli muži ještě výraznější převahu v zastoupení, a to 60 %. Odlišnosti v zastoupení cizinců dle pohlaví v rámci jednotlivých kategorií pobytu lze spojit s charakterem přechodného pobytu, který je spíše dočasný a zejména ekonomicky motivovaný.

Cizinci s povoleným přechodným a trvalým pobytem v ČR k 31. 12. 2022 dle pohlaví

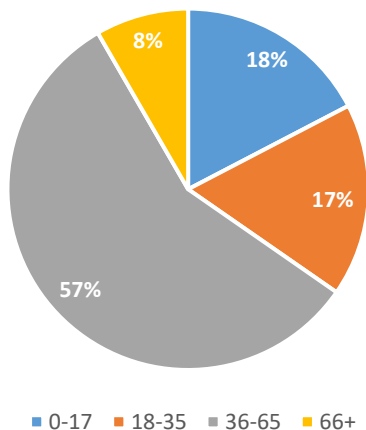
Pohlaví	Cizinci celkem	Z toho			
		Muži	tj. %	Ženy	tj. %
Celkem přechodný a trvalý pobyt	682 614	384 944	56,4	297 670	43,6
z toho:					
přechodně	348 460	209 043	60,0	139 417	40,0
trvale	334 154	175 901	52,6	158 253	47,4

Zdroj: IS CIS

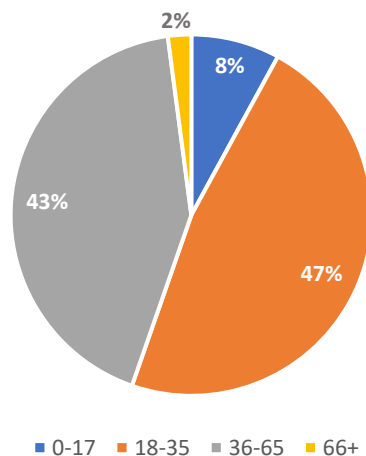
V celkovém počtu cizinců pobývajících na přechodný a trvalý pobyt převažuje věková kategorie v rozmezí 36-65 let, která v roce 2022 tvořila 49,6 %. Věkové složení se liší dle typu pobytu. V kategorii přechodného pobytu je kategorie věku 18-35 let a 36-65 let více vyrovnaná, zatímco v kategorii

trvalého pobytu jasně převažuje věk 36-65 let a je zde i vyšší zastoupení nezletilých osob a osob starších 66 let (viz grafy níže).

Věková struktura cizinců s povoleným trvalým pobytem k 31.12.2022

Věková struktura cizinců s povoleným přechodným pobytem k 31.12.2022

Zdroj: IS CIS

Co se týče krajského rozmístění cizinců s povoleným přechodným a trvalým pobytem, tak více než polovina z nich (50,2 %) jich ke konci roku 2022 žila na území kraje Hl. m. Prahy a Středočeského kraje. Stejně jako v předchozích letech bylo nejméně cizinců registrováno na území Zlínského kraje (2 %) a kraje Vysočina (2,1 %).

Cizinci s povoleným pobytem v jednotlivých krajích k 31. 12. 2022 dle kategorie pobytu

Druh pobytu	Celkem s povoleným pobytem	tj. %	z toho					
			přechodně	tj. %	tj. %	trvale	tj. %	tj. %
Celkem s povoleným přechodným či trvalým pobytem v ČR	682 614	100,0	348 460	100,0		334 154	100,0	
z toho v teritoriu kraje:								
Hlavní město Praha	244 903	35,9	127 215	36,5	51,9	117 688	35,2	48,1
Středočeský	97 647	14,3	44 871	12,9	46,0	52 776	15,8	54,0
Jihomoravský	66 634	9,8	38 495	11,0	57,8	28 139	8,4	42,2
Plzeňský	45 382	6,6	24 376	7,0	53,7	21 006	6,3	46,3
Ústecký	38 506	5,6	17 183	4,9	44,6	21 323	6,4	55,4
Moravskoslezský	30 439	4,5	14 565	4,2	47,8	15 874	4,8	52,2
Jihočeský	26 018	3,8	14 362	4,1	55,2	11 656	3,5	44,8
Liberecký	24 954	3,7	11 120	3,2	44,6	13 834	4,1	55,4
Pardubický	22 717	3,3	14 418	4,1	63,5	8 299	2,5	36,5
Karlovarský	21 920	3,2	8 010	2,3	36,5	13 910	4,2	63,5
Královéhradecký	19 310	2,8	9 495	2,7	49,2	9 815	2,9	50,8
Olomoucký	14 644	2,1	7 114	2,0	48,6	7 530	2,3	51,4
Vysočina	14 538	2,1	8 536	2,4	58,7	6 002	1,8	41,3
Zlínský	13 788	2,0	7 678	2,2	55,7	6 110	1,8	44,3
neuvedeno	1 214	0,2	1 022	0,3	84,2	192	0,1	15,8

Zdroj: IS CIS

Různou míru prostorové koncentrace vykazují rovněž jednotlivé státní příslušnosti cizinců. V rámci 10 nejpočetnějších státních příslušností se na území kraje Hl. m. Prahy soustřeďují zejména občané Ruska (63,2 % z jejich celkového počtu osob s povoleným přechodným a trvalým pobytem). Přes jednu třetinu z počtu cizinců s přechodným a trvalým pobytem v Praze pobývají také občané Ukrajiny (33,8 %) a Maďarska (33,4 %). U jednotlivých státních příslušností lze pak spatřovat rozdíly v preferencích krajů, vyplývajících z územní blízkosti, existence komunit v dané oblasti či pracovních příležitostí.

TOP 10 státních příslušností cizinců a kraje s jejich nejpočetnějším zastoupením – stav k 31. 12. 2022

Státní příslušnost	Celkem	z toho v kraji	Počet	tj. %	Státní příslušnost	Celkem	z toho v kraji	Počet	tj. %
Ukrajina	203 866	Praha	68 997	33,8	Polsko	17 879	Moravskoslezský	3 907	21,9
		Středočeský	35 950	17,6			Praha	3 358	18,8
		Jihomoravský	18 215	8,9			Středočeský	2 594	14,5
Slovensko	117 264	Praha	31 469	26,8	Bulharsko	17 673	Praha	5 005	28,3
		Středočeský	20 781	17,7			Plzeňský	3 132	17,7
		Jihomoravský	15 715	13,4			Středočeský	2 811	15,9
Vietnam	66 262	Praha	15 160	22,9	Německo	14 032	Ústecký	4 004	28,5
		Ústecký	8 312	12,5			Praha	3 353	23,9
		Středočeský	6 949	10,5			Karlovarský	1 761	12,5
Rusko	43 053	Praha	27 229	63,2	Mongolsko	11 965	Liberecký	2 134	17,8
		Středočeský	4 757	11,0			Ústecký	1 520	12,7
		Jihomoravský	3 279	7,6			Středočeský	1 339	11,2
Rumunsko	19 724	Praha	5 619	28,5	Maďarsko	10 514	Praha	3 513	33,4
		Středočeský	3 151	16,0			Středočeský	1 333	12,7
		Plzeňský	2 891	14,7			Jihomoravský	980	9,3

Zdroj: IS CIS

V.1.2 Cizinci s dočasnou ochranou na území ČR

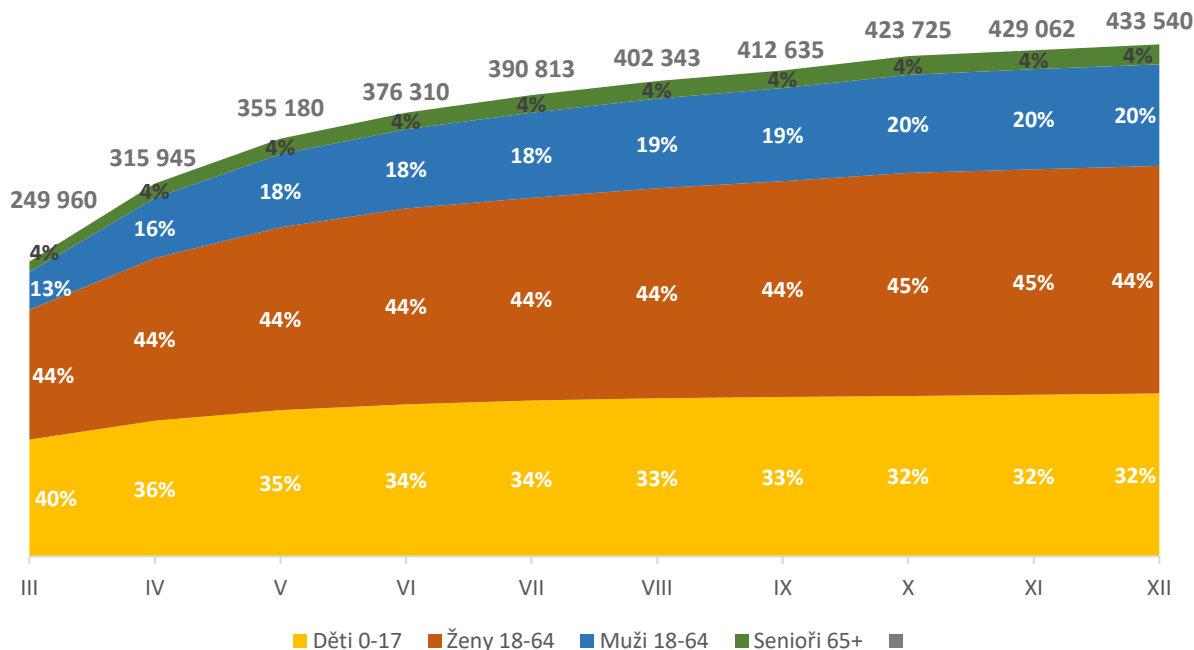
K 31. 12. 2022 tedy bylo na území ČR evidováno celkem 433 540 cizinců s vydaným vízem za účelem dočasné ochrany. ČR patří k zemím, kde bylo přijato nejvíce uprchlíků v přepočtu na počet obyvatel. V absolutním počtu přijatých uprchlíků byla ČR na třetím místě⁴³.

Logicky naprostá většina osob pobývajících na území ČR s dočasnou ochranou byli občané Ukrajiny (432 416), ti tvoří 99,7 % všech osob s dočasnou ochranou. Jiné státní příslušnosti než ukrajinské tvořili zanedbatelný podíl (0,3 %). V rámci nich se nejčastěji jednalo o občany Ruska (445), Moldavska (129), Vietnamu (78), Běloruska (73), Ázerbájdžánu (64), Gruzie (53), Spojených států amerických (38), Uzbekistánu (33) a Arménie (28). Jedná se převážně o rodinné příslušníky občanů Ukrajiny.

Mezi cizinci s dočasnou ochranou převažují ženy s dětmi. Podíl nezletilých osob (0–17 let) tvořil necelou třetinu 31,7 %. Dospělí v produktivním věku tvořili ke konci roku 64 %, přičemž žen mezi dospělými osobami v produktivním věku bylo více než dvě třetiny (69,1 %).

⁴³ Přes 1,5 mil. přijalo Polsko, téměř 1,3 mil. přijalo Německo (Zdroj: EUAA, data k 8. 1. 2023).

Vývoj počtu cizinců s dočasnou ochranou v jednotlivých měsících roku 2022 dle věku a pohlaví u osob v produktivním věku

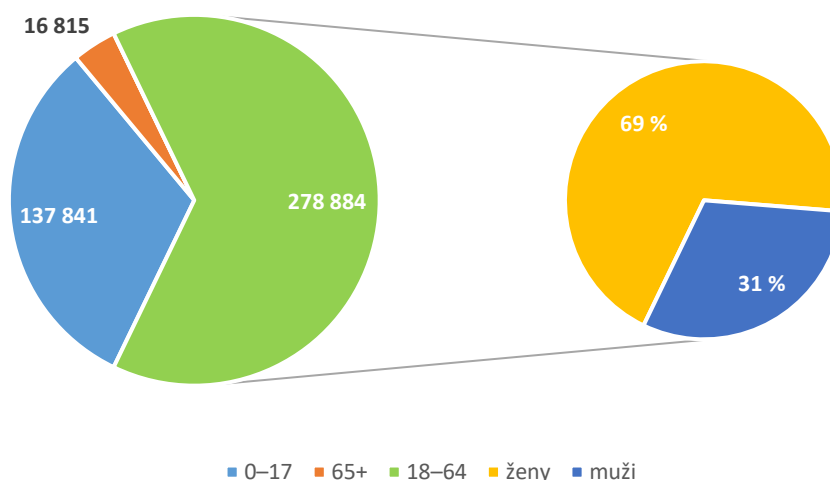
Zdroj: IS CIS

V počátku mezi uprchlíky výrazně převažovaly ženy s nezletilými dětmi, s postupujícími měsíci a pokračujícím příchodem osob se však podíl dětí začal snižovat. Zatímco v březnu podíl nezletilých dětí tvořil 40 %, ke konci roku to bylo 32 %.

Podíl žen v produktivním věku na celkovém počtu příchozích se v průběhu roku příliš neměnil a celý rok se pohyboval na úrovni okolo 44 %. Naopak podíl mužů v produktivním věku na celkovém počtu se zvýšil z počátečních 13 % na 20 % na konci roku.

Podíl osob starších 65 let zůstal po celý rok neměnný na 4 %.

Věková struktura cizinců s dočasnou ochranou k 31. 12. 2022

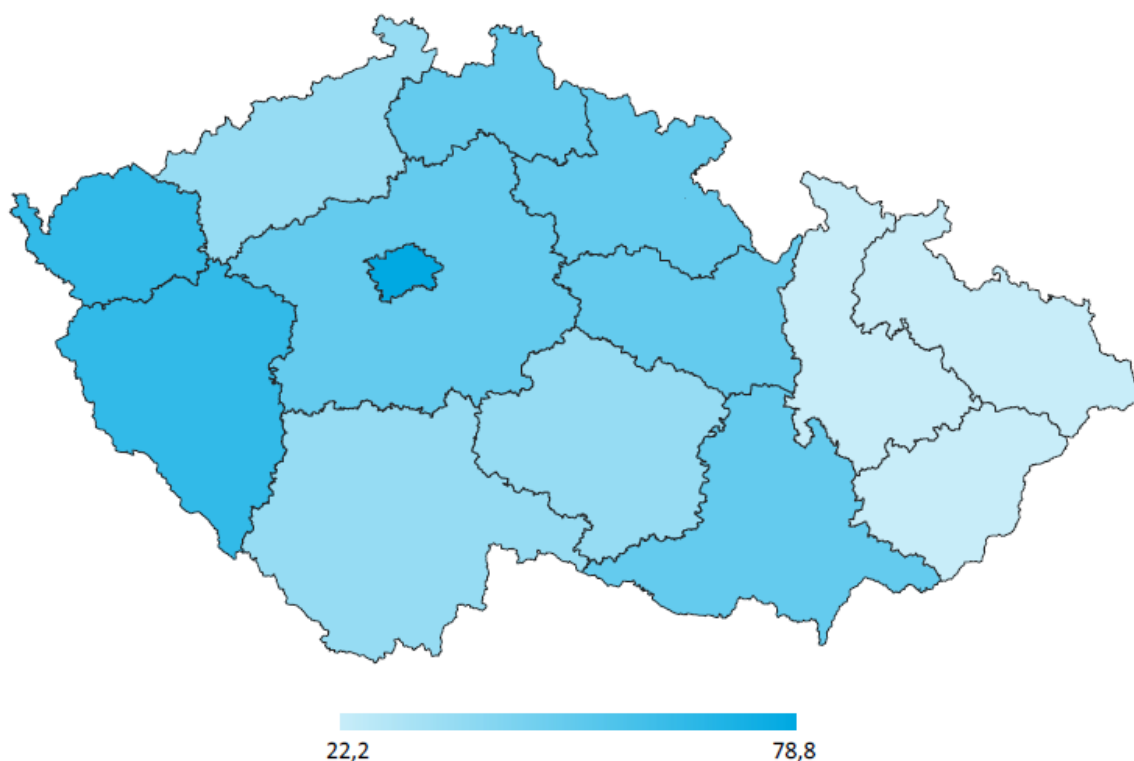

Zdroj: IS CIS

Co se týče krajského rozmístění cizinců s dočasnou ochranou, tak 37,6 % žilo ke konci roku na území kraje Hl. m. Prahy a Středočeského kraje. Následuje kraj Jihomoravský (10,3 %) a Plzeňský (8,2 %). Nejméně jsou evidováni na území Zlínského kraje (2,9 %) a Olomouckého kraje (3,2 %).

V přepočtu na počet obyvatel v jednotlivých krajích ČR, bylo ke konci roku 2022 nejvíce osob s dočasnou ochranou v Hl. m. Praha (79 osob na 1 000 obyvatel), následuje Plzeňský kraj (61 osob) a Karlovarský kraj (59 osob). Nejmenší podíl je ve východní části ČR, konkrétně v Moravskoslezském, Zlínském a Olomouckém kraji, kde pobývalo 22 osob na 1 000 obyvatel.

Počet osob s dočasnou ochranou v přepočtu na tisíc obyvatel v jednotlivých krajích k 31. 12. 2022

Zdroj: IS CIS, ČSÚ

V.2 EKONOMICKÉ AKTIVITY CIZINCŮ V ČR

V.2.1 Zahraniční pracovníci v ČR v roce 2022

Ke dni 31. 12. 2022 bylo krajskými pobočkami Úřadu práce České republiky (dále jen „ÚP ČR“) evidováno v postavení zaměstnanců celkem **793 290 zahraničních pracovníků**. Celkem **407 257 zahraničních pracovníků** pocházelo z členských států Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska (dále jen „EU/EHP a Švýcarska“), včetně jejich rodinných příslušníků, početně nejvíce zastoupenou skupinou jsou občané Slovenska (213 447 informačních karet), dále Polsko (49 074 informačních karet), Rumunska (46 457 informačních karet) a Bulharska (37 067 informačních karet). Celkem **386 033 zahraničních pracovníků tvořili občané nečlenských států EU/EHP a Švýcarska – cizinci ze třetích zemí**, nejčastěji občané Ukrajiny (192 046 informačních

karet⁴⁴ +77 865 pracovních oprávnění⁴⁵), Ruska (16 261 informačních karet +4 013 pracovních oprávnění) a Vietnamu (13 733 informačních karet +3 551 pracovních oprávnění).

Z hlediska územního členění je **nejvyšší počet zahraničních pracovníků v postavení zaměstnanců** dlouhodobě evidován v **hl. městě Praze (236 665)**, následované Středočeským (135 134), Jihomoravským (91 375) a Plzeňským krajem (77 289).

Většinu zahraničních pracovníků v roce 2022 tvořili zahraniční pracovníci s volným přístupem na trh práce. Z celkového počtu **793 290** zahraničních pracovníků evidence vykázala **407 257** informačních karet občanů členských států EU/EHP a Švýcarska včetně jejich rodinných příslušníků a **265 214** informačních karet občanů nečlenských států EU/EHP a Švýcarska – cizinců ze třetích zemí. Mezi zahraničními pracovníky, kteří na trh práce vstupují na základě pracovního oprávnění, bylo k 31. 12. 2022 z jejich celkového počtu **120 819** evidováno **111 287** držitelů zaměstnaneckých karet, **7 822** držitelů povolení k zaměstnání, **1 710** držitelů modrých karet.

Zahranční pracovníci v ČR – srovnání 2021/2022

Období roku	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	701 830	100,0	793 290	100,0	13,0	91 460
z toho Cizinci s volným vstupem na trh práce						
Občané členských států EU*	401 376	57,2	407 257	51,3	1,5	5 881
Cizinci ze třetích zemí	154 690	22,0	265 214	33,4	71,4	110 524
z toho Vstup na trh práce na základě pracovního povolení – cizinci ze třetích zemí						
Zaměstnanecká karta	102 714	14,6	111 287	14,0	8,3	8 573
Povolení k zaměstnání	41 710	5,9	7 822	1,0	-81,2	-33 888
Modrá karta	1 340	0,2	1 710	0,2	27,6	370

Zdroj: MPSV

*včetně EHP a Švýcarska, včetně jejich rodinných příslušníků

V.2.1.1.1 Vývoj na trhu práce v důsledku přílivu cizinců s dočasnou ochranou

V činnosti Úřadu práce se krize projevila nejprve ve zvýšeném vydávání povolení k zaměstnání pro držitele víz za účelem strpění, následně po zavedení institutu dočasné ochrany poklesl výrazně počet vydávaných povolení k zaměstnání, naopak se značně navýšila agenda v souvislosti s evidencí zaměstnaných osob s volným vstupem na trh práce ČR.

V roce 2022 byl zaznamenán **vysoký meziroční nárůst u cizinců ze třetích zemí s volným přístupem na trh práce (+74,1 %)**, který byl způsoben právě cizinci s dočasnou ochranou, kteří dle zákona lex Ukrajina (č. 66/2022 Sb.) nepotřebují povolení k zaměstnání, zaměstnavatel má pouze informační povinnost vůči krajské pobočce úřadu práce.

Zatímco v roce 2021 bylo 154 690 cizinců ze třetích zemí s volným přístupem na trh práce, v roce 2022 to bylo 265 214, přičemž v 72 % se jednalo o občany Ukrajiny (192 046). V předchozím roce tento podíl tvořil 56,4 %. Celkem bylo ke konci roku 2022 nahlášeno mezi zaměstnanými cizinci přes 100 tis.⁴⁶ osob s dočasnou ochranou.

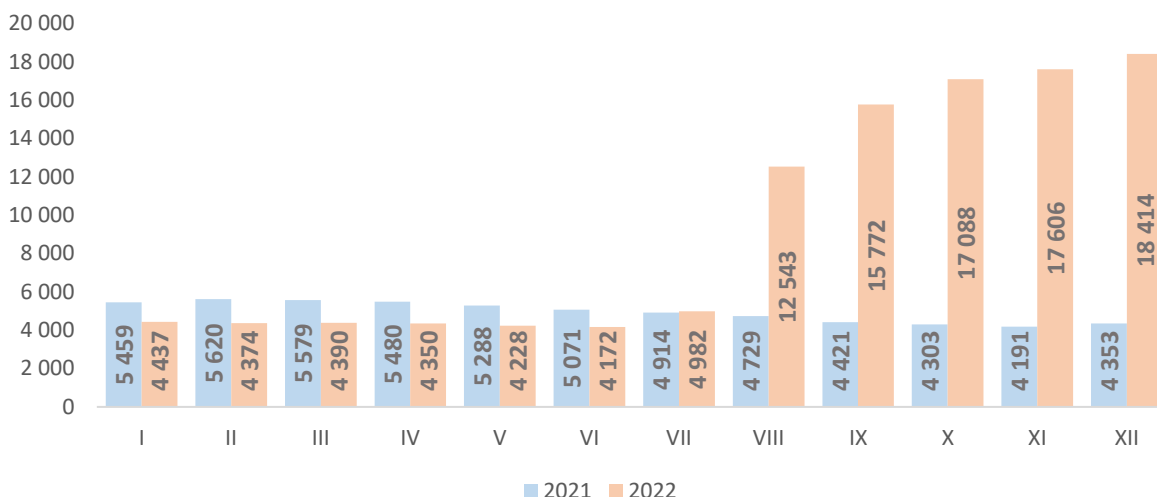
⁴⁴ Zahrnuje pracovníky z třetích zemí, kteří nepotřebují povolení k zaměstnání, zaměstnaneckou kartu, modrou kartu nebo kartu vnitropodnikově převedeného zaměstnance.

⁴⁵ Zahrnuje povolení k zaměstnání, zaměstnanecké karty, modré karty, popř. karty vnitropodnikově převedených zaměstnanců.

⁴⁶ K 13. 12. 2022 to bylo 100 674 osob.

Další výraznou změnou byl v srpnu 2022 zaznamenaný **dramatický nárůst počtu uchazečů o zaměstnání ze třetích zemí** v porovnání s první polovinou roku 2022 i se stejným obdobím roku 2021. Na tento vývoj měla vliv změna úhrady pojistného na veřejné zdravotní pojištění držitelů dočasné ochrany po uplynutí 150 dnů ode dne jejího udělení. Nezaměstnaní držitelé dočasné ochrany ve věku od 18 do 64 let, kteří nesplňují jednu z podmínek pro úhradu pojistného ze strany státu, se v podstatě rozhodují mezi dvěma variantami úhrady pojistného. Hradí si pojistné sami z vlastních prostředků, nebo podají žádost o zprostředkování zaměstnání ÚP ČR a stanou se evidovaným uchazečem o zaměstnání. Tento status zajišťuje úhradu pojistného státem.

Počet uchazečů o zaměstnání ze třetích zemí - srovnání 2021/2022

Zdroj: MPSV

To, že byl vývoj počtu uchazečů o zaměstnání ovlivněn právě změnou v úhradě veřejného zdravotního pojištění, potvrdily i výsledky dotazníkového šetření mezi kontaktními pracovišti ÚP, ze kterých vyplývá, že nejsilnější motivací držitelů dočasné ochrany při žádosti o zprostředkování zaměstnání bylo právě zajištění úhrady pojistného na veřejné zdravotní pojištění.

V.2.1.1.2 Nárůst činnosti Úřadu práce v souvislosti s příchodem velkého počtu uprchlíků

Kromě toho, že se zaměstnanci Úřadu práce ČR podíleli na činnosti Krajských asistenčních center pomoci Ukrajincům, musel Úřad práce na situaci související s válečným konfliktem na Ukrajině adekvátně reagovat, což představovalo nárůst agendy za situace, kdy se Úřad práce ČR dlouhodobě potýká s nedostatkem kvalifikovaných zaměstnanců a s přetížením a demotivací stávajících zaměstnanců.

- Od března 2022 byla osobám prchajícím před válkou na Ukrajině poskytována pomoc ze systému dávek pomoci v hmotné nouzi v podobě **dávky mimořádné okamžité pomoci z důvodu vážné újmy na zdraví**.
 - Pro žadatele o dávku byl vytvořen formulář žádosti v ukrajinštině, při vyplňování žádostí a poskytování podkladů byla na vybraných kontaktních pracovištích Úřadu práce ČR poskytována součinnost (včetně komunikace v ukrajinském či ruském jazyce).
 - Žádostí o mimořádnou okamžitou pomoc bylo podáno 120 tisíc, kdy všechny tyto žádosti musely být vyřízeny nad obvyklý počet žádostí o dávky pomoci v hmotné nouzi

- Rozšířila se oblast poskytovaných dávek o **humanitární dávku a příspěvek pro solidární domácnost**⁴⁷.
- Pobočky Úřadu práce v oblasti zaměstnanosti řešily **výrazný nárůst dotazů na možnosti zaměstnávání cizinců**.
 - Zaměřily se na zvýšení povědomí zaměstnavatelů o základních povinnostech zaměstnavatelů (mimo jiné informační povinnosti), jelikož o zaměstnávání cizinců s dočasnou ochranou projeví zájem i ti zaměstnavatelé, kteří doposud neměli se zaměstnáváním cizinců zkušenosti.
 - Poradenství ve zvýšené míře bylo poskytováno nejen zaměstnavatelům, ale i osobám přicházejícím z Ukrajiny o možnostech zaměstnání na území ČR.
- Úřad práce připravil **individuální či skupinová poradenství pro uchazeče či zájemce o zaměstnání**⁴⁸ za účelem předávání základních informací např. o rekvalifikacích (zejm. český jazyk pro cizince), možnostech vzdělávání, uznání vzdělání, orientaci v pracovněprávních předpisech, zdravotním pojištění a sociálním zabezpečení, vyhledání vhodného zaměstnání apod.
 - Problémem byla jazyková bariéra, byly často využívány služby tlumočnicků.
 - Častým problémem byla také nemožnost doložit nejvyšší dosažené vzdělání a jeho následné uznání v rámci ČR.

V.2.1.2 Stanoviska MV v rámci řízení o vydání povolení ke zprostředkování zaměstnání

V roce 2022 zpracoval odbor bezpečnostní politiky MV celkem 565 žádostí o udělení povolení ke zprostředkování zaměstnání, přičemž z toho bylo 18 žádostí podáno fyzickými osobami a zbylých 547 žádostí vycházelo od osob právnických. Po posouzení informací získaných v součinnosti s Policií ČR a zpravodajskými službami bylo vydáno 128 stanovisek nesouhlasných a 437 souhlasných stanovisek. Zatímco v roce 2021 bylo posuzováno 7 rozkladů, v roce 2022 bylo rozhodnuto o 3 rozkladech.

Počty žádostí o udělení povolení ke zprostředkování zaměstnání

Rok	Celkem žádostí	z toho		Rozklad
		souhlasných stanovisek	nesouhlasných stanovisek	
2019	649	533	116	0
2020	698	474	224	14
2021	532	410	121	7
2022	565	437	128	3

Zdroj: MV OBP

I v uplynulém roce můžeme sledovat klesající trend a zřejmý úbytek počtu podaných žádostí, který je přisuzován změnou chování zaměstnavatele na trhu práce způsobenou dozrívající pandemií koronaviru, kdy agentury práce převážně cílily na pracovníky EU či třetizemce.

Již roky je častým nežádoucím jevem a nejčastějším důvodem pro vydání nesouhlasného závazného stanoviska absentující označení sídel a pracovišť žadatelů o udělení povolení ke zprostředkování zaměstnání, které je ze strany Policie ČR kontrolováno před samotným vydáním požadovaného povolení. Toto pochybení je přisuzováno strohým ustanovením zákona o zaměstnanosti, které tyto požadavky definují vágně, a žadatel o povinnosti mít řádně označené své sídlo a pracoviště, včetně fungujících kancelářských prostor, neví. Na počátku roku 2022 probíhalo mezirezortní připomínkové řízení novely

⁴⁷ Po nabytí účinnosti zákona č. 66/2022 Sb.

⁴⁸ Osoby s dočasnou ochranou mohou být zařazeny do evidence uchazečů o zaměstnání.

zákona o zaměstnanosti, které by mj. vyžadovalo explicitní povinnost řádného označení sídla a pracoviště žadatele před podáním žádosti o udělení povolení, a i po celou dobu fungování agentury práce.

Opakovaně se vyskytuje problematika shromažďování mnohdy i desítek agentur práce v rukou jednoho jednatele a jejich následného účelového přeprodávání, jako i využívání sdílených kanceláří pro několik různých společností, což může být v rozporu s ochranou práv třetích osob, tj. agenturních pracovníků.

S tímto faktem souvisí i problém sdílených kancelářských prostor, resp. absenci prostor vlastních. Označení agentur práce je často u jejich kanceláří vzorně uvedeno, na první pohled agentury působí bezproblémově, nicméně po provedené pobytové kontrole Policií ČR jsou tato označení účelově měněna ve prospěch jiné agentury, a to právě v souvislosti s častým přeprodáváním těchto společností.

V.2.1.3 Evropské služby zaměstnanosti (EURES)

První dva měsíce roku 2022 byly ve znamení normalizace a celkové stabilizace v oblasti poskytování služeb EURES, a to především v návaznosti na odvolaná proti-pandemická opatření. Hlavním cíle v tomto období bylo co nejrychleji navázat na připravované projekty bilaterální spolupráce s Itálií a Španělskem, které měly za cíl zatraktivnit český trh práce pro zahraniční pracovníky.

Po zahájení invaze Ruska proti Ukrajině směřovaly veškeré snahy EURES k zmírnění dopadů uprchlické krize a celkové pomoci Ukrajině. Poradci EURES, včetně užšího realizačního týmu se aktivně podíleli na poskytování pomoci ukrajinským uprchlíkům, k těmto účelům byli využíváni především pro své jazykové znalosti a zkušenosti s prací se zahraničními klienty. Tyto činnosti byly následně legitimizovány aktivací směrnice o dočasné ochraně, která de jure předvedla držitele víz na dočasnou ochranu do jurisdikce EURES. Byli tedy postaveni na roveň občanům EU a jako takoví mohli využívat celého repertoáru služeb EURES, vyjma zprostředkování práce v zahraničí.

V oblasti PR a marketingu se komunikační strategie EURES CZ soustředila na propagaci českého trhu práce, podporu zaměstnanosti mládeže a celkově zviditelnění služeb EURES pro mládež (stáže, dobrovolnictví apod.). Dále byla maximální pozornost věnována pomoci Ukrajině a ukrajinským uprchlíkům pobývajícím na území ČR.

V.2.2 Podnikání cizinců v ČR

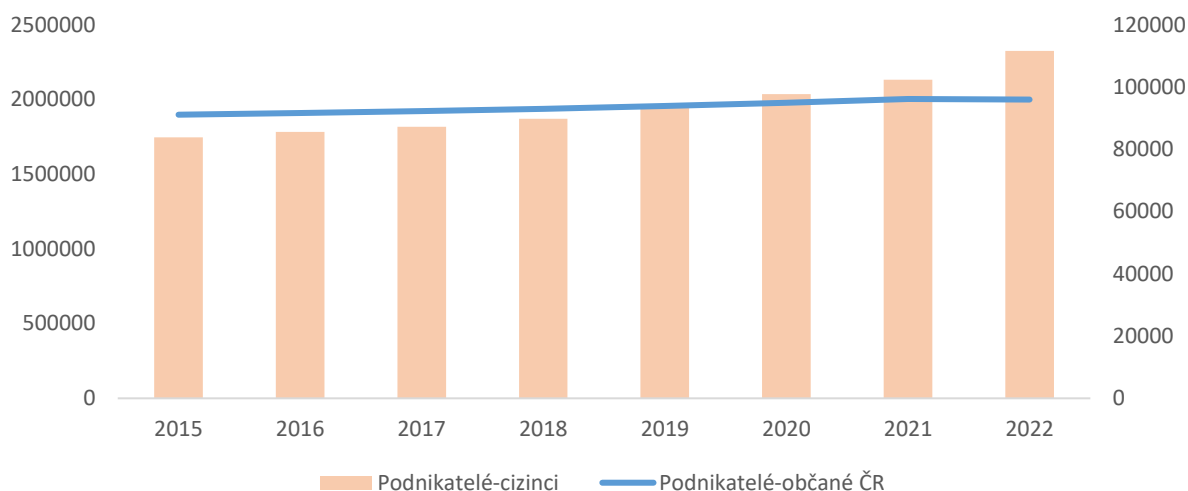
Podle zákona o živnostenském podnikání má cizinec ohlašující živnost nebo žádající o koncesi, má-li trvalý pobyt na území ČR, stejné postavení jako občan ČR s trvalým pobytem v ČR a je tzv. českou osobou. Osoby, kterým byl udělen azyl, mohou v podstatě provozovat živnost za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako české osoby. Cizinec, který nemá bydliště na území ČR, je z pohledu úpravy živnostenského zákona zahraniční fyzickou osobou.

MPO evidovalo ke konci roku 2022 celkem 2 111 733 podnikatelů, tj. o 5 194 více než v roce 2021 (tj. +0,25 %). Podnikatelů-cizinců z tohoto počtu bylo celkem 111 693. Podnikatelé-cizinci tvořili 5,3 % z celkového počtu podnikatelů na území ČR.

Registrováno bylo celkem 3 124 694 živnostenských oprávnění, což je o 33 206 více než v roce 2021. Na cizince připadalo 151 244 živnostenských oprávnění (o 12 898 více než v roce 2021, tj. +9,3 %).

Veškerý nárůst počtu podnikatelů však připadá, na rozdíl od předchozích let, na cizince. Počet podnikatelů mezi občany ČR meziročně poklesl o 4 077 osob. Tento pokles přerušil dlouhodobý trend, kdy počty podnikajících občanů ČR pravidelně rostly. Počty cizinců se také pravidelně meziročně zvyšovaly, nicméně zatímco se v posledních pěti letech meziroční zvýšení pohybovalo v rozmezí 3,0–4,7 %, v roce 2022 tento nárůst tvořil 9,1 % a jednalo se o **9 271 podnikatelů-cizinců více.**

Vývoj počtu podnikatelů v letech 2015–2022

Zdroj: MPO

Nárůst souvisí zejména s občany Ukrajiny, zatímco mezi lety 2020 a 2021 došlo k nárůstu o cca 1 500 podnikatelů mezi občany Ukrajiny, v roce 2022 jejich počet narostl o 5 316 osob (tj. +20,7 %). Data o podnikatelské činnosti nelze rozlišit dle jednotlivých druhů pobytů, ale tato situace s největší pravděpodobností souvisí vysokým přílivem ukrajinských uprchlíků v důsledku invaze Ruska na Ukrajinu, kdy se tito snaží najít ve větší míře než v minulosti uplatnění na českém trhu práce.

Další nárůsty byly zaznamenány v případě občanů Slovenska (+1 423), Ruska (+518), Rumunska (+262) či Spojených států amerických (+179).

Podnikání cizinců v ČR – vývoj v letech 2012–2022

Stav ke dni 31.12.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Podnikatelé cizinci	91 040	85 887	83 569	83 862	85 628	87 228	89 843	93 781	97 803	102 422	111 693
Živnostenská oprávnění	104 377	101 534	105 245	107 255	111 034	113 817	118 173	124 568	131 155	138 346	151 244

Zdroj: MPO

Mezi podnikateli-cizinci byly **ženy zastoupeny tradičně necelou jednou třetinou** (35 917, tj. 32,2 %). U registrovaných živností pak podíl žen dosahoval hodnoty 31,6 % (v absolutních číslech se jedná o 47 772 živností registrovaných na ženy). Podíl žen mezi podnikateli je na stejné úrovni jako předchozí rok.

Dle krajů bylo v hodnoceném roce nejvíce cizinců-podnikatelů na území hl. m. Prahy (46 540), ve Středočeském kraji (13 491), v Jihomoravském kraji (9 042), Ústeckém kraji (8 267) a Plzeňském kraji (6 448). Toto pořadí zůstává stejně jako v předchozím roce.

Mezi podnikateli-cizinci bylo v ČR v roce 2021 nejvíce státních příslušníků **Ukrajiny** (30 978), **Slovenska** (22 983) a **Vietnamu** (20 745). Tyto tři státní příslušnosti tvoří 66,9 % všech podnikatelů-cizinců.

V rámci TOP 10 jsou zastoupeny stejné státní příslušnosti, jako v předchozím roce, došlo jen k posunu Spojených států amerických na 9. místo před Velkou Británií, u které jako jediné v rámci TOP 10 došlo k úbytku podnikatelů.

Podnikatelé – cizinci – srovnání 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem podnikatelů cizinců	102 422	100,0	111 693	100,0	9,1	9 271
z toho TOP 10 (řazeno dle 2022):						
Ukrajina	25 662	25,1	30 978	27,7	20,7	5 316
Slovensko	21 560	21,1	22 983	20,6	6,6	1 423
Vietnam	20 584	20,1	20 745	18,6	0,8	161
Rusko	4 131	4	4 649	4,2	12,5	518
Německo	3 104	3	3 192	2,9	2,8	88
Polsko	2 928	2,9	2 998	2,7	2,4	70
Rumunsko	2 550	2,5	2 812	2,5	10,3	262
Bulharsko	1 953	1,9	2 004	1,8	2,6	51
Spojené státy americké	1 624	1,6	1 803	1,6	11,0	179
Velká Británie	1 752	1,7	1 683	1,5	-3,9	-69

Zdroj: MPO

V.3 VZDĚLÁVÁNÍ CIZINCŮ V ČR

Školní rok 2022/23 a část předchozího školního roku byl z hlediska počtu cizinců ve školách ovlivněn ruskou válečnou agresí na Ukrajině, kdy následně do ČR přišlo mnoho uprchlíků z Ukrajiny, včetně dětí všech věkových kategorií. Největší nárůst byl v počtu žáků na základních školách, viz níže.

V.3.1 Vzdělávání v mateřských školách

Mateřské školy navštěvovalo ve školním roce 2022/2023 celkem 19 567 dětí-cizinců (tj. o 7 464 více než v předchozím školním roce). Z tohoto počtu mělo celkem 6 961 dětí udělený azyl, doplňkovou a po napadení Ukrajiny Ruskem zejména dočasnou ochranu v ČR. V českých mateřských školách byli nejvíce zastoupeni státní příslušníci **Ukrajiny** (10 718), **Vietnamu** (2 606) a **Slovenska** (2 181). Celkem se v mateřských školách vzdělávaly děti 108 různých státních příslušností.

Předškolní vzdělávání je v ČR povinné pro děti od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku. Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj osobnosti dítěte a v případě dětí-cizinců také umožňuje jejich rychlejší integraci do většinové společnosti. Při porovnání počtu dětí-cizinců v mateřských školách v posledních třech školních letech můžeme konstatovat, že jejich počet je stále stoupající, poměr zástupců jednotlivých státních příslušností zůstává podobný, s výrazným nárůstem dětí z Ukrajiny.

V.3.2 Vzdělávání v přípravných třídách základních škol a přípravném stupni základních škol speciálních

Ve školním roce 2022/2023 bylo v přípravných třídách základních škol a v přípravném stupni základních škol speciálních celkem 810 dětí-cizinců (tj. o 379 meziročně více). Nejvíce dětí v přípravných třídách pocházelo z **Ukrajiny** (464), **Vietnamu** (128), **Slovenska** (47), **Mongolska** (27) a **Ruska** (25).

Přípravné třídy jsou určeny zejména pro děti s odkladem povinné školní docházky. Cílem je vyrovnat jejich vývoj a co nejlépe je připravit na přechod do základního vzdělávání. Přípravný stupeň základní

školy speciální pak slouží k přípravě dětí s těžším mentálním postižením na vzdělávání v základní škole speciální.

V.3.3 Vzdělávání v základních školách

Žáci-cizinci mají přístup ke vzdělávání a školským službám podle školského zákona v ČR za stejných podmínek jako občané ČR (nečiní se rozdíl v poskytování vzdělávání mezi žáky ze zemí EU, ze třetích zemí nebo podle formy pobytu).

V ČR bylo ve školním roce 2022/2023 celkem 72 748 žáků-cizinců na základních školách (tj. meziročně o 42 205 více), z toho 39 734 žáků-cizinců mělo udělený azyl, doplňkovou či zejména **dočasnou ochranu**. Podle četnosti pocházelo nejvíce žáků-cizinců na ZŠ z **Ukrajiny** (50 849), **Vietnamu** (6 031), **Slovenska** (5 828), **Ruska** (1 830) a **Mongolska** (1 213).

Celkové počty žáků-cizinců v základních školách se rok od roku zvyšují, což klade zvýšené nároky na školy z hlediska zapojení těchto žáků do vzdělávacího procesu.

V.3.4 Vzdělávání na středních školách

V ČR se ve školním roce 2022/2023 vzdělávalo celkem 14 128 žáků-cizinců ve středních školách (tj. meziročně o 4 075 více), z toho 3 497 žáků-cizinců mělo udělený azyl, doplňkovou či zejména dočasnou ochranu v ČR. Podle četnosti pocházelo nejvíce žáků-cizinců z **Ukrajiny** (7 062), **Slovenska** (2 062) a **Vietnamu** (1 892).

V.3.5 Vzdělávání v konzervatořích

Počty žáků-cizinců studujících na konzervatořích se mírně zvýšily, ve školním roce 2022/2023 jich bylo celkem 281 (tj. meziročně o 71 více). Nejpočetnější skupina žáků-cizinců pocházela z **Ukrajiny** (136), **Slovenska** (65) a **Ruska** (27). Azyl, resp. dočasnou ochranu mělo udělenou 88 žáků konzervatoří – všichni byli z Ukrajiny.

V.3.6 Vzdělávání ve vyšších odborných školách

Ve vyšších odborných školách studovalo ve školním roce 2022/2023 celkem 762 cizinců (tj. meziročně o 41 více), nejvíce jich pocházelo ze **Slovenska** (295), **Ukrajiny** (215) a **Ruska** (124). Azyl, resp. dočasnou ochranu v ČR mělo 51 studentů VOŠ – Ukrajinců.

V.3.7 Vzdělávání na veřejných a soukromých vysokých školách

Na veřejných a soukromých vysokých školách studovalo v akademickém roce 2022/2023 celkem 54 772 studentů-cizinců (tj. meziročně o 2 664 více), z toho 28 794 v rámci studia bakalářského, 20 524 v rámci studia magisterského (včetně navazujícího magisterského) a 5 632 v rámci studia doktorského⁴⁹. Nejvíce cizinců pocházelo ze **Slovenska** (20 920), **Ruska** (7 645), **Ukrajiny** (6 224) a **Kazachstánu** (2 747).

Počty cizinců oproti roku 2021 mírně stouply, nicméně zastoupení jednotlivých státních příslušností zůstává podobné.

⁴⁹ Prostý součet neodpovídá, protože někteří studenti jsou zapsáni souběžně do více oborů.

MŠMT realizuje ve spolupráci s MZV a MV dva projekty na podporu studentské migrace, tzv. Zrychlenou proceduru (od roku 2013) a Režim student (od r. 2017); viz kapitola IV.4.2 Projekty v oblasti studentské migrace.

VI INTEGRACE

VI.1 INTEGRACE CIZINCŮ

V ČR je pro účely integrace cizinců zpracována Koncepce integrace cizinců (přijata v roce 2000, zásadně aktualizována v letech 2006, 2011 a 2016), k jejímuž naplňování každoročně vláda ČR schvaluje Postup pro realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců (dále Postup). Samostatnou linií je integrace osob s udělenou mezinárodní ochranou, kterou upravuje Státní integrační program (viz níže).

Primární cílovou skupinou integrace jsou legálně pobývajících státní příslušníci třetích zemí. V roce 2022 bylo umožněno vzájemné potřebné doplňování v oblasti cílové skupiny u strategie zaměřené na osoby s dočasnou ochranou. Řady integračních nástrojů (např. poskytování informací, sociální a právní poradenství, jazykové kurzy, či pomoc v tíživé životní situaci) mohou využívat rovněž občané Evropské unie a dále držitelé mezinárodní ochrany (nad rámec pro ně připravených služeb poskytovaných v rámci Státního integračního programu). Ve výjimečných případech pak mohou být součástí cílové skupiny i státní občané České republiky, kteří mají prokazatelně obdobné integrační potřeby jako výše zmínění cizinci. S ohledem na to, že integrace je oboustranným procesem, je cílovou skupinou integrace také majoritní společnost. Integrační politika se ve zvýšené míře zaměřuje na integraci cizinců ve zranitelném či znevýhodněném postavení. Těmi jsou především ženy-cizinky (ekonomicky aktivní i ženy v domácnosti), cizinci-senioři a děti a mládež z řad cizinců.

Dlouhodobou prioritou MV je podpora integrační politiky na regionální a lokální úrovni. Ministerstvo vnitra proto prostřednictvím dotací podporuje komplexní integrační projekty místních samospráv, které pomáhají k řešení či zlepšení stávající situace v dané lokalitě, jsou prevencí případných konfliktů či přispívají k mírnění napětí mezi cizinci a většinovou společností. **V roce 2022 získalo dotaci 112 integračních projektů** obcí, dobrovolných svazků obcí a městských částí. Úspěšně se také **rozvíjí činnost 18 regionálních Center na podporu integrace cizinců** působících ve všech krajích ČR a v roce 2022 byla jejich kapacita přibližně zdvojnásobena.

Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky provozuje celkem **27 kontaktních pracovišť**, která jsou rozprostřena po celém území České republiky. Síť pracovišť byla vytvořena tak, aby zohledňovala jak frekvenci výskytu cizinců v příslušných lokalitách, tak fungující dopravní infrastrukturu. Jednotlivá pracoviště jsou tak pro cizince v příslušné spádové oblasti v dobrém dosahu. V Praze má Ministerstvo vnitra 5 takových pracovišť, po jednom pak na Kladně, v Benešově, Příbrami, Kutné Hoře, Mladé Boleslavi, Ústí nad Labem, Chomutově, Liberci, Hradci Králové, Trutnově, Pardubicích, Českých Budějovicích, Jindřichově Hradci, Písku, Karlových Varech, Plzni, Jihlavě, Brně, Přerově, Ostravě, Frýdku Místku a Zlíně. K osobní návštěvě pracovišť je možné se předem objednat, a to telefonicky prostřednictvím Klientského centra pro poskytování informací cizincům nebo rovněž online přes systém internetového objednání na portále frs.gov.cz.

MV podpořilo v roce 2022 v rámci dotačních řízení zaměřených na integraci cizinců **83 projektů nestátních neziskových organizací** (například asistenční tlumočnická infolinka v mongolském, vietnamském a ukrajinském jazyce, sociální a právní poradenství, přímá asistence).

Cílem státního integračního programu (SIP) je i nadále usnadnit proces integrace osob s udělenou mezinárodní ochranou v ČR především při vstupu na trh práce, v oblasti bydlení, zdravotní péče, vzdělávání vč. systému rekvalifikací a v oblasti získávání a rozvoje znalosti českého jazyka. Integrační aktivity v rámci SIP jsou řízeny Ministerstvem vnitra a implementovány prostřednictvím generálního

poskytovatele integračních služeb, jímž je od roku 2017 Správa uprchlických zařízení MV. Klíčovou aktivitou v oblasti podpory integrace oprávněných osob je sociální práce, kterou realizují pracovníci GPIS, případně smluvně vázané nestátní neziskové organizace, na základě individuálního integračního plánu (IIP), který je klíčovým dokumentem popisujícím integrační cíle, kterých je třeba dosáhnout k lepší a snadnější integraci konkrétní osoby a průběh integrace v těchto klíčových oblastech: bydlení, zaměstnání, vzdělávání a odstranění jazykové bariéry, v oblasti sociální a zdravotní. Jedná se o aktivity, které povedou k naplnění stanoveného cíle. Realizace IIP a příslušných aktivit je financován v rámci rozpočtu SIP s tím, že na realizaci každého IIP je vyčleněn finanční limit stanovený usnesením vlády. Všechny aktivity jsou v případě potřeby podporované tlumočníky přítomnými fyzicky i na telefonu. Účast v SIP je dobrovolná a poskytování integračních služeb je omezeno na maximální dobu 12 měsíců. Mimo realizaci IIP je v rámci SIP poskytována pomoc i osobám, které jsou umístěny ve zdravotnických zařízeních, či v registrovaných zařízeních sociálních služeb. V případě těchto klientů je v rámci SIP plně hrazen jejich pobyt v příslušných zařízeních, a to po celou dobu jejich pobytu. Dále je všem klientům, mimo aktivity SUZ MV, poskytována bezplatná výuka českého jazyka. Účast v SIP je přístupná všem oprávněným osobám bez ohledu na druh mezinárodní ochrany, pohlaví, či státní příslušnost. V roce 2022, byla realizace programu významně ovlivněna velkou migrační vlnou z válkou zasažené Ukrajiny, která s sebou přinesla nejenom navýšení počtu klientů SIP, ale i zahlcení realitního trhu i trhu práce a tím i zhoršení podmínek spojených se zahájením integrace. Přestože situace v oblasti integrace migrantů byla velmi komplikovaná, podařilo zajistit nepřerušené poskytování integračních služeb.

Mimo výše uvedené aktivity je MV realizátorem asistenčního programu pro osoby s prokázaným českým původem žijící v zahraničí (krajany), v jehož rámci je poskytována pomoc při realizaci přesídlení a integraci českým krajanům ze třetích zemí a jejich rodinným příslušníkům (viz kapitola IX.1 Přesídlování krajanů).

Vzhledem k tomu, že klienty programu jsou zejména občané Ukrajiny, Ruska, Běloruska a Venezuely, projevila se válka na Ukrajině i na realizaci tohoto programu. Hned v počátcích ruské invaze se, ve spolupráci s implementačním partnerem MV – Arcidiecézní charitou Praha a Ministerstvem zahraničních věcí, podařilo pomoci s přesídlením, či evakuací několika stovek osob z Ukrajiny a následně zajistit start jejich integrace. Nepřerušný chod tohoto programu se podařilo zajistit po celý rok 2022.

VI.1.1 Klientské centrum pro poskytování informací cizincům

Klientské centrum pro poskytování informací cizincům zahájilo svou činnost v lednu 2021 a v roce 2022 projekt nadále pokračoval. Cílovou skupinou projektu jsou cizinci ze třetích zemí oprávněně pobývající na území ČR. Projekt klientského centra je financován Evropskou unií v rámci národního programu Azylového, migračního a integračního fondu. Projekt cílí především na zvýšení schopnosti cizinců integrovat se do české společnosti, která právě významně závisí na jejich informovanosti a samostatnosti.

Klientské centrum poskytuje své služby skrze centrální telefonickou linku (974 801 801) a email (pobyty@mvr.cz). Významnou součástí agendy pracovníků klientského centra je také rezervace konkrétního termínu na příslušná pracoviště odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky pro vyřízení pobytové agendy cizince. Pracovníci dále poskytují komplexní a zacílené informace ve všech oblastech pobytu cizinců na území ČR, zejména o zákonných povinnostech, procesních otázkách, náležitostech žádostí apod., a to i v cizím jazyce.

Klientské centrum poskytovalo rovněž informace týkající se příjezdu do ČR v souvislosti s onemocněním covid-19, a to do dubna 2022, poté po zrušení covidových pravidel k cestování do ČR jsou klienti informováni prostřednictvím automaticky přehrávané hlášky.

V únoru 2022 byla v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na Ukrajině vytvořena informační linka, která poskytuje informace k dočasné ochraně. Poskytuje obecné informace ke vstupu na území, práva a povinnosti držitelů dočasné ochrany v běžném životě na území ČR, příp. informace, na koho se obrátit v konkrétní problémové situaci, a to v českém a ukrajinském, případně ruském jazyce.

Klientské centrum v roce 2022 zaznamenalo celkem 567 188 příchozích hovorů a zodpovědělo 27 506 e-mailových dotazů. Oproti roku 2021 vzrostl počet příchozích hovorů o 23 %.

S žádostí o rezervaci termínu se na linku obrátilo 320 852 klientů, což je nárůst o 40 % proti roku 2021. Co se týče trendů, od počátku ozbrojeného konfliktu na Ukrajině výrazně vzrostl počet objednávek na podání žádostí o vízum strpění, o které žádali cizinci, kterým nemohla být udělena dočasná ochrana. Největší množství objednaných termínů bylo na pořízení biometrických údajů, podání žádostí různého typu a oznámení změn.

S žádostí o poskytnutí informací se na linku obrátilo 238 503 klientů, což činí nárůst hovorů o 35 % oproti roku 2021. Nejvíce se klienti tázali na podmínky podání žádostí či hlášení změn a k nim potřebných náležitostí. Ve velké míře byly řešeny otázky dočasné ochrany, kdy operátoři museli být seznámeni s problematikou zasahující do běžné pobytové agendy, stejně tak i se změnami vyplývajícími z novely zákona.

V souvislosti s příjezdem do ČR v rámci covidových pravidel bylo za rok 2022 přijato 7 833 hovorů. Vzhledem ke zrušení těchto pravidel na začátku roku se za celý rok jedná o 86% pokles volajících.

V rámci reakce na krizi byla v únoru 2022 zřízena mimořádná linka k dočasné ochraně, která zaznamenala za rok 2022 celkem 140 625 hovorů.

VI.1.1.1 Nové aktivity v oblasti poskytování informací cizincům

V souvislosti s nárůstem agendy i osob, které se obracejí na OAMP a jeho regionální pracoviště (dále jen OPC), vzrostla i potřeba sdílení kvalitních a objektivních informací směrem k cizincům pobývajícím nebo přicházejícím na území ČR, které OAMP s ohledem na své kapacitní možnosti není schopen zcela pokrýt.

I z těchto důvodů spustil OAMP v roce 2022 řadu komunikačních projektů, které mají za cíl **sjednocovat poskytované informace ve formě zaměřené na potřeby koncových uživatelů**. Kromě klasických komunikačních kanálů, jako jsou webové stránky, spustil OAMP také pilotní projekty zaměřené na implementaci sociálních sítí nebo nástrojů umělé inteligence (voicebot, chatbot) do komunikace s klientem.

Koncem roku 2022 došlo ke spuštění nového **Informačního portálu pro cizince**. Cílem této internetové stránky je sjednotit poskytování informací o pobytových záležitostech v České republice a zajistit tak snazší orientaci cizinců v podmínkách pobytu. Informační portál pro cizince klade důraz právě na potřeby uživatelů, kteří by zde měli najít informace jednoduše a ve formě, která je pro ně snadněji využitelná.

Příkladem důrazu na potřeby uživatelů bude například interaktivní průvodce, který na základě odpovědí uživatelů na specifické otázky identifikuje jejich situaci a potřeby. Následně jim nabídne přesně ty informace, které ve své situaci potřebují.

Součástí Informačního portálu pro cizince bude také objednávací systém, přes který si uživatelé budou moci rezervovat termíny na pracovištích, kontrolovat stavy svých žádostí a notifikační systém, který je upozorní na zákonné povinnosti, končící lhůty atd.

Primárně v souvislosti s válečnou krizí na Ukrajině a narůstající potřebou poskytovat komunitě žadatelů a držitelů dočasné ochrany objektivní a včasné informace, bylo v roce 2022 spuštěno několik dalších projektů:

- V den vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině byla v rámci klientského centra na čísle 974 801 802 **spuštěna mimořádná linka pro osoby prchající z Ukrajiny**. Během prvních dnů a týdnů konfliktu fungovala linka v režimu nonstop a její operátoři, hovořící českým a ukrajinským jazykem, pomohli volajícím se základní orientací po příjezdu do ČR a poskytovali základní informace k migračním záležitostem (např. zaměstnávání, školní docházka potomků či pojištění). V průběhu roku, kdy i další resorty spustily informační linky pro občany Ukrajiny, se linka MV vrátila k informování v rámci agendy OAMP a soustředila se na poskytování obecných informací týkajících se získávání či rušení dočasné ochrany. Za rok 2022 bylo evidováno celkem 140 625 příchozích hovorů, z toho operátoři úspěšně obsloužili 77 % hovorů. Vedle vzniku telefonní linky spuštěn i email ukrajina@mvcz.cz, kde za rok 2021 pracovníci vyřídili 10 419 emailových dotazů.
- Na webových stránkách www.mvcz.cz byla ihned **zřízena sekce pro ukrajinské občany s aktuálními informacemi o pobytu v ČR s dočasnou ochranou**. Osoby přicházející do ČR byly o existenci tohoto informačního kanálu notifikovány hned po překročení hranic pomocí SMS zprávy s odkazem na zmíněné stránky. Informace z této stránky, byly následně přesunuty na Informační portál pro cizince (viz výše), kde probíhá i online registrace k prodloužení dočasné ochrany. Tímto krokem došlo k centralizaci informací.
- Dále ministerstvo spolupracovalo s dalšími partnery na obsahu webového rozcestníku www.nasiukrajinci.cz.
- K informování používá ministerstvo i pracoviště a prostory Krajských asistenčních center pomoci Ukrajině. Aby se potřebná sdělení dostala k cílové skupině v co nejširším možném rozsahu, jsou na těchto místech distribuovány informační letáky nebo tištěné infografiky.
- V září 2022 byla spuštěna **facebooková stránka Naši Ukrajinci**, která cílí na osoby, které žádají nebo mají udělenou dočasnou ochranu v ČR. Dále pak také na osoby nebo organizace, které těmto osobám poskytují pomoc (jedinci, neziskové organizace, občanské komunity atd.). Z toho důvodu jsou informace poskytovány v ukrajinském i českém jazyce. Na stránce jsou zveřejňovány upozornění, návody, reakce na fake news a podobně.

Odbor azylové a migrační politiky se snaží reagovat na měnící se informační potřeby a technologický pokrok v této oblasti a zavádět do své komunikační strategie nové nástroje. V současné době je spuštěn pilotní projekt, který spočívá v zapojení virtuálních asistentů (voicebot, chatbot) do komunikace s cizinci žijícími v ČR tak, aby byla zjednodušena jejich cesta k získávání informací. V současné chvíli je projekt v pilotní fázi testován pouze v užší skupině cizinců (občané Ukrajiny prchající před ozbrojeným konfliktem, kteří v České republice žádají o dočasnou ochranu, nebo ji již mají udělenou).

Tento pilotní projekt a data získaná v jeho průběhu budou sloužit jako základ pro analýzu možností budoucího využití těchto nástrojů pro širší skupiny cizinců pobývajících v ČR.

VI.2 INTEGRACE AZYLANTŮ A OSOB S UDĚLENOU DOPLŇKOVOU OCHRANOU

Státní integrační program (dále jen „SIP“) je součástí migrační a azylové politiky. Legislativně SIP upravují §§ 68–70 zákona o azylu a usnesení vlády č. 36 ze dne 16. ledna 2017. Zde se kromě jeho závazných zásad stanoví i subjekt zastřešující integrační aktivity, tzv. generální poskytovatel integračních služeb (dále jen „GPIS“). Od ledna 2017 je jím organizační složka státu – Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra (SUZ).

Cílem programu je usnadnit proces integrace azylantů a osob požívajících doplňkové ochrany (oprávněné osoby) a jejich začlenění do společnosti v ČR. Jde především o asistenci a sociální

poradenství v oblasti bydlení, vstupu na trh práce, zdraví, sociální pomoci a vzdělávání vč. systému rekvalifikací a v oblasti získávání a rozvoje znalosti českého jazyka.

V oblasti výuky českého jazyka spolupracuje MV a GPIS velmi úzce s MŠMT, které je gestorem vzdělávání. MŠMT zajišťuje, prostřednictvím smluvního partnera vzešlého z otevřeného výběrového řízení, bezplatný jazykový kurz v rozsahu 400 výukových hodin, který je přístupný všem držitelům mezinárodní ochrany.

Úkolem GPIS je koordinace a zajištění integračních služeb azylantům a poživatelům doplňkové ochrany, a to také ve spolupráci s ostatními subjekty, kterými jsou zejména dotčená ministerstva, obce, nestátní neziskové organizace, církve, dobrovolníci a zaměstnavatelé. Poskytovatel může jednotlivé služby zajistit prostřednictvím třetí osoby formou subdodávky. Výše zmíněné spolupracující nestátní neziskové organizace se na zajišťování programu podílejí na základě rámcové dohody uzavřené s GPIS. Oprávněným osobám zajišťují stejné služby, jaké by jim z programu zajišťoval přímo GPIS.

GPIS zprostředkovává služby oprávněným osobám na celém území ČR. Za tímto účelem provozuje síť kontaktních míst, která pokrývá hlavní regiony, v nichž se držitelé mezinárodní ochrany zdržují, přičemž součástí sítě jsou i Integrační azylová střediska v Brně, Havířově, Jaroměři a Ústí nad Labem.

Klíčovou aktivitou v oblasti podpory integrace oprávněných osob je sociální práce, kterou realizují pracovníci GPIS, případně smluvně vázané nestátní neziskové organizace, na základě individuálního integračního plánu, který je klíčovým dokumentem popisujícím integrační cíle, kterých je třeba dosáhnout k lepší a snadnější integraci konkrétní osoby a průběh integrace v těchto klíčových oblastech: Bydlení, zaměstnání, vzdělávání a odstranění jazykové bariéry, v oblasti sociální a zdravotní. Jedná se o aktivity, které povedou k naplnění stanoveného cíle. Realizace individuálního integračního plánu (IIP) a příslušných aktivit je financován v rámci rozpočtu SIP s tím, že na realizaci každého IIP je vyčleněn finanční limit stanovený usnesením vlády. Plnění IIP trvá max. 12 měsíců. Všechny aktivity jsou v případě potřeby podporované tlumočnickými přítomnými fyzicky i telefonicky.

V roce 2022 vstoupilo do SIP celkem 293 oprávněných osob. Jde o další meziroční nárůst. Tento nárůst souvisel zejména s účastí 139 osob z Ukrajiny, neboť relativně malá část příchozích po ruské invazi požádala o mezinárodní ochranu a obdržela ji a další Ukrajinci byli v azylovém řízení již před 24. únorem loňského roku. Vyšší počty souvisely také s příchodem uprchlíků z Afghánistánu, který po evakuaci spolupracovníků ČR v roce 2021 pokračoval i v roce 2022.

V roce bylo uzavřeno 142 individuálních integračních plánů pro celkem 281 držitelů mezinárodní ochrany (jednotlivce i rodiny), což opět představuje v sedmileté historii novodobé podoby SIP rekordní počet. Kromě toho byla v nějaké části roku v realizaci i většina ze sto dvaceti plánů z roku předcházejícího.

Ze státního rozpočtu bylo na zajištění integračních služeb formou realizace IIP **čerpáno celkem 13 294 822 Kč.** Většinu uvedené sumy činily přímé výdaje za služby, zejména zajišťování nájemního bydlení, dále pak vybavení oprávněným osobám, zajišťování kurzů a jiných vzdělávacích aktivit, další náklady tvořily platby za integrační služby kontraktovaným nestátním neziskovým organizacím.

Mimo realizaci IIP je v rámci SIP poskytována pomoc i osobám, které jsou umístěny ve zdravotnických zařízeních, či v registrovaných zařízeních sociálních služeb. V případě těchto klientů je v rámci SIP plně hrazen jejich pobyt v příslušných zařízeních, a to po celou dobu jejich pobytu. V roce 2022 byl takto zajištěn pobyt celkem 8 osob a náklady s tím spojené čerpané z rozpočtu SIP dosáhly 1,579 mil. Kč.

Na zvýšené počty osob, kterým byla poskytována asistence při jejich integraci v rámci státního integračního programu, reagovala SUZ MV navýšením personálních kapacit v Praze a Středočeském kraji, kde tradičně pobývá nejvíce držitelů mezinárodní ochrany a dále uzavřením smluvních vztahů

s organizacemi, které poskytovaly asistenci držitelům mezinárodní ochrany v Plzeňském a Jihočeském kraji.

Oprávněné osoby SIP v roce 2022 dle státní příslušnosti

Státní příslušnost	Počet
Ukrajina	139
Afghánistán	39
Sýrie	24
Myanmar	17
Rusko	10
Somálsko	10
Ázerbájdžán	9
Bělorusko	8
Kyrgyzstán	6
Jemen	4
Libye	4
Kolumbie	4
Venezuela	3
Irán	3
Kuba	2
Vietnam	2
Etiopie	2
Uzbekistán	2
bez státní příslušnosti	1
Irák	1
Kazachstán	1
Turecko	1
Indie	1
Celkem	293

Zdroj: MV

VII MEZINÁRODNÍ OCHRANA A DUBLINSKÉ ŘÍZENÍ

VII.1 MEZINÁRODNÍ OCHRANA

Podmínky vstupu a pobytu cizince, který požádá o udělení mezinárodní ochrany na území ČR, a pobyt azylanta a osoby požívající doplňkové ochrany na území, upravuje zákon o azylu.

Žadatelem o udělení mezinárodní ochrany se rozumí cizinec, který požádal v ČR o mezinárodní ochranu, nebo cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v jiném členském státě EU, je-li ČR příslušná k jejímu posuzování. Cizinec je v postavení žadatele po dobu řízení o udělení mezinárodní ochrany, případně po dobu soudního řízení o žalobě proti rozhodnutí MV podle zvláštního právního předpisu, má-li tato žaloba odkladný účinek.

Azylantem se rozumí cizinec, kterému byl podle výše uvedeného zákona udělen azyl, a to po dobu platnosti rozhodnutí o udělení azylu.

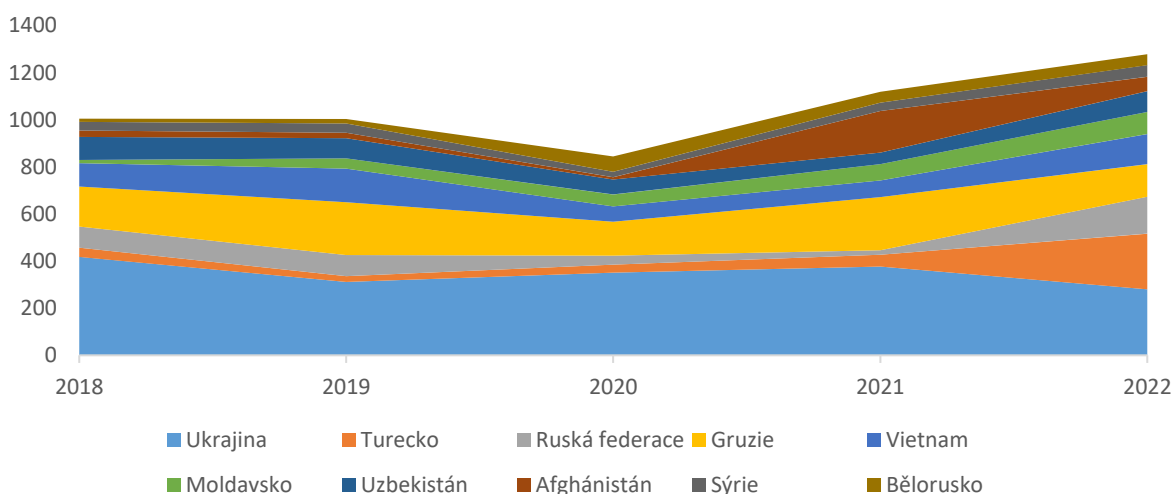
Osobou požívající doplňkové ochrany se rozumí cizinec, který nesplňuje důvody pro udělení azylu podle výše uvedeného zákona, ale byla mu udělena doplňková ochrana, a to po dobu platnosti rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany.

VII.1.1 Žádosti o mezinárodní ochranu

Celkem bylo v roce 2022 podáno **1 694 žádostí o mezinárodní ochranu**, ve srovnání s rokem 2021 se jedná o nárůst o 20,1 %, i nadále jsou však počty nižší než v období před vypuknutím pandemie covid-19. Počty jsou srovnatelné s úrovní v roce 2018 (tehdy 1 701 žádostí). Meziroční nárůst v roce 2022 byl způsoben zejména vyšším počtem žadatelů z Turecka a Ruska (viz níže).

Na grafu níže je vidět vývoj počtu žadatelů v posledních 5ti letech v rámci 10 nejčastějších zdrojových zemí zaznamenaných v roce 2022.

TOP 10 státních příslušností žadatelů v roce 2022 a vývoj jejich počtu v letech 2018–2022

Zdroj: MV

Ve srovnání s většinou zemí EU+⁵⁰ do ČR směřují výrazně nižší počty žadatelů o mezinárodní ochranu. ČR se v pořadí cílových zemí žadatelů o mezinárodní ochranu nacházela v roce 2022 na 24. místě. Nižší počty žadatelů směřovaly už jen do 5 dalších zemí (Malta, Lotyšsko, Slovensko, Maďarsko a Litva⁵¹).

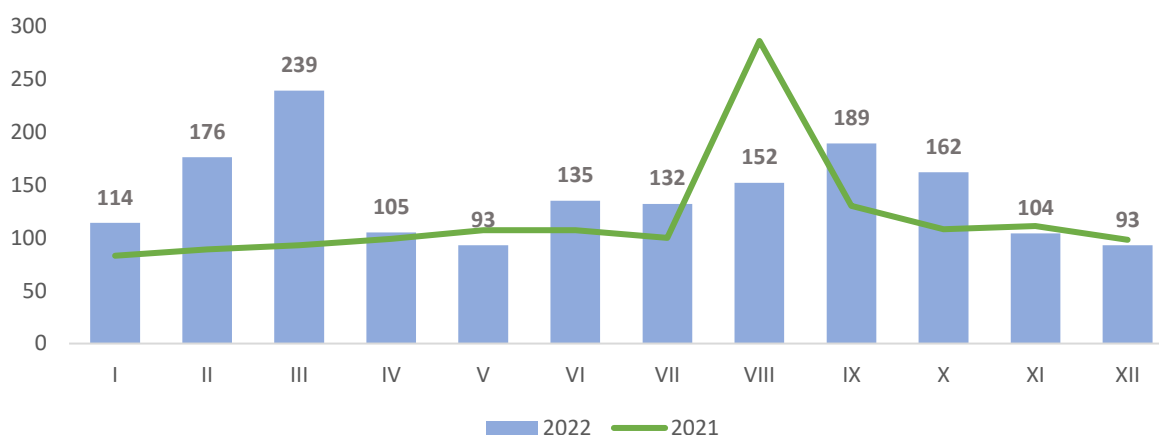
Žadatelé o mezinárodní ochranu v ČR v letech 2012–2022

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet žadatelů	753	707	1 156	1 525	1 478	1 450	1 701	1 922	1 164	1 411	1 694
Meziroční změna v %	-0,4	-6,1	63,5	31,9	-3,1	-1,9	17,3	13,0	-39,4	21,2	20,1

Zdroj: MV

Oproti roku 2021, kdy byly počty žadatelů v prvním pololetí víceméně stabilní, v roce 2022 docházelo v prvních měsících k nárůstu počtu žádostí, v březnu jejich úroveň vyvrcholila především kvůli nárůstu žadatelů z Ukrajiny, kteří v prvních týdnech ruské invaze na území Ukrajiny podávali více žádostí o mezinárodní ochranu, než přešli do systému dočasné ochrany a počet těchto žádostí klesl. V I. čtvrtletí bylo podáno 529 žádostí. K dalšímu výkyvu došlo v září, kdy se výrazně zvedl počet tureckých žadatelů a ve III. čtvrtletí bylo podáno 473, nejméně žádostí bylo podáno v průběhu II. čtvrtletí. Průměrný měsíční počet žádostí byl celkem 141 žádostí, což je v meziročním srovnání nárůst o 23 žádostí.

Počet žádostí o mezinárodní ochranu - srovnání 2021/2022

Zdroj: MV

Celkem v ČR v roce 2022 žádali o mezinárodní ochranu cizinci z 61 zemí. Žadatelé bez státní příslušnosti podali celkem 11 žádostí. Nejvíce žadatelů pochází z asijských zemí. Stejně jako v roce 2021 i v roce 2022 jejich podíl mírně vzrostl na 56,7 %, v roce 2021 to bylo 54,8 %. **Druhým nejčastějším zdrojovým kontinentem byla Evropa** s podílem 34,8 %, kde naopak došlo k poklesu (o 2,4 procentní body). Žadatelé z Afriky byli zastoupeni 6,8 %, a z amerického kontinentu Ameriky 1,1 %).

Nejvýraznější změnou, která v roce 2022 u žadatelů o mezinárodní ochranu nastala, se týká pořadí nejčastěji zastoupených zdrojových zemí. Stejně jako v roce 2021 byli na prvním místě občané **Ukrajiny s celkovým počtem 280 žádostí**, což znamená meziroční čtvrtinový pokles. Pravidelně od roku 2019 docházelo k nárůstu počtu žadatelů z této země a, jak již bylo řečeno, i v roce 2022 nejprve došlo k prudkému nárůstu jejich počtu v důsledku ruské invaze. Rekordní týdenní počet žádostí byl podán zejména v prvním březnovém týdnu těsně po invazi (57). Poté se jejich počty se zavedením institutu dočasné ochrany výrazně snížily a až do konce roku se týdenní počty žádostí pohybovaly v řádu

⁵⁰ Tzn. členské státy Evropské unie společně s Lucemburskem, Norskem a Švýcarskem.

⁵¹ Zdroj: EUAA.

jednotek osob, přičemž v řadě týdnů nebyla podána žádost žádná. Mezi ukrajinskými žadateli bylo 67 nezletilých osob, což tvořilo 23,9 %, což je výrazný nárůst podílu nezletilých osob oproti 11,1 % v předchozím roce. Podíl opakovaných žádostí se meziročně mírně snížil, tvořil 27,5 %.

Na druhém místě jsou s **počtem 236 žádostí občané Turecka**. Jejich počty meziročně stouply téměř 5krát (+372 %). V absolutních počtech se jedná o vůbec nejvyšší zaznamenaný meziroční nárůst. Nárůst žádostí od občanů Turecka úzce souvisí s tranzitní nelegální migrací, jejíž masivní nárůst byl v roce 2022 zaznamenan. Nejvýrazněji se to projevilo ve III. čtvrtletí, kdy bylo podáno 56 % všech žádostí od občanů Turecka. Situaci, kdy byli občané Turecka zadrženi při tranzitní nelegální migraci, se tak často snažili řešit právě podáním žádosti o mezinárodní ochranu. Meziročně se velmi výrazně snížil podíl opakovaných žádostí, který tvořil 6,4 %, zatímco v roce 2021 to bylo 26 %. Podíl nezletilých osob se nepatrně zvýšil a tvořil 9,3 %.

Stejně jako měla invaze Ruska na Ukrajinu vliv na počet občanů Ukrajiny žádajících o mezinárodní ochranu, měla vliv také na počty žadatelů z **Ruska**. Ti se v roce 2022 umístili na třetím místě s celkovým počtem **157 žádostí** o mezinárodní ochranu. Nejvíce žádostí bylo podáno ve II. čtvrtletí (56). Meziročně došlo k nárůstu o 726 %, což je třetí nejvyšší relativní nárůst. V absolutních číslech se jedná po Turecku o druhý nejvyšší nárůst (+138). Rusko se tak v roce 2022 posunulo do první desítky nejčastěji zdrojových zemí, v roce 2021 bylo na 13. místě. Meziročně se zvýšil podíl nezletilých osob mezi ruskými žadateli na 12,7 % (v roce 2021: 5,3 %). Naopak podíl opakovaných žádostí se snížil z 31,6 % v roce 2021 na 12,7 % v roce 2022.

Na čtvrtém místě byli **občané Gruzie s počtem 138 žádostí**. Gruzie je druhou ze tří státních příslušností v rámci TOP 10, u které došlo k meziročnímu poklesu počtu žádostí, konkrétně o 38,9 % (tj. -88). Jedná se o třetí nejvyšší pokles. Jedná se za posledních 5 let o nejnižší zaznamenanou úroveň žádostí u občanů Gruzie. Nejvíce žádostí od občanů Gruzie bylo zaznamenáno v I. čtvrtletí (53), nejméně často žadatelé Gruzie žádali ve II. čtvrtletí. Mezi žadateli bylo jen 6 nezletilých osob, což tvořilo 4,3 %. Nově příchozích žadatelů bylo výrazně méně než v předchozím roce, jelikož podíl opakovaně podaných žádostí v roce 2022 dosáhl celé poloviny, zatímco v roce 2021 byl jejich podíl 17,7 %.

Dále následovali **občané Vietnamu**. Ti v roce 2022 podali **128 žádostí**. Po občanech Turecka a Ruska se jedná o třetí nejvyšší meziroční nárůst, a to o 58 žádostí (tj. +82,9 %). Za posledních 5 let se jedná o druhý nejvyšší roční počet žádostí. Klesající trend, který byl zaznamenan v předchozích dvou letech, tak byl přerušen. Meziročně se snížil podíl nezletilých osob na 1,6 % a rovněž se snížil podíl opakovaných žádostí o více než 8 procentních bodů na 18,8 %.

Dále následovali **občané Moldavska s počtem 94 žádostí**. U této státní příslušnosti dochází poslední čtyři roky ke kontinuálnímu nárůstu. V roce 2022 to byl nárůst o 25 žádostí (tj. +36,2 %). Mezi žadateli byly pouze 2 nezletilé osoby a opakovaně podaných žádostí bylo 22,3 %.

Další zdrojové země, ze kterých žadatelé v roce 2022 pocházeli, byly **Uzbekistán (88)**, **Afghánistán (61)**, **Sýrie (50)** a **Bělorusko (46)**. Z těchto zemí došlo k meziročnímu nárůstu v případě občanů Uzbekistánu (+38, tj. +76 %), v menší míře pak u občanů Sýrie (+15, tj. +42,9 %). Žádostí od občanů Běloruska bylo stejně jako v roce 2021, k poklesu pak došlo v případě občanů Afghánistánu (-115, tj. -65,3 %), což je logické vzhledem k tomu, že jejich vysoký počet byl v předchozím roce způsoben evakuacemi v souvislosti s převzetím moci hnutím Tálibán.

Vysoké meziroční se netýkaly jen hlavních zdrojových zemí, ale např. Indie a Bangladéš zaznamenaly zejména vysoké procentuální nárůst. V případě Indie (celkem 43 žádostí) to bylo o 760 % žádostí více (tj. +38), v případě Bangladéše (30 žádostí) tvořil meziroční nárůst 1 400 % (tj. +28) a jednalo se o vůbec nejvyšší zaznamenaný procentuální nárůst.

Žadatelé o mezinárodní ochranu dle státních příslušností – srovnání 2021/2022

Státní příslušnost	2021			2022			Změna proti předchozímu období	
	Počet žadatelů	tj. %	pořadí	Počet žadatelů	tj. %	pořadí	tj. %	absolutní číslo
Celkem	1 411	100,0	-	1 694	100,0	-	20,1	283
z toho TOP 10 (řazeno dle 2022):								
Ukrajina	377	26,7	1.	280	16,5	1.	-25,7	-97
Turecko	50	3,5	6.	236	13,9	2.	372,0	186
Rusko	19	1,3	14.	157	9,3	3.	726,3	138
Gruzie	226	16,0	2.	138	8,1	4.	-38,9	-88
Vietnam	70	5,0	4.	128	7,6	5.	82,9	58
Moldavsko	69	4,9	5.	94	5,5	6.	36,2	25
Uzbekistán	50	3,5	6.	88	5,2	7.	76,0	38
Afghánistán	176	12,5	3.	61	3,6	8.	-65,3	-115
Sýrie	35	2,5	9.	50	3,0	9.	42,9	15
Bělorusko	46	3,3	7.	46	2,7	10.	0,0	0
ostatní	293	20,8	-	416	24,6	-	42,0	123

Zdroj: MV

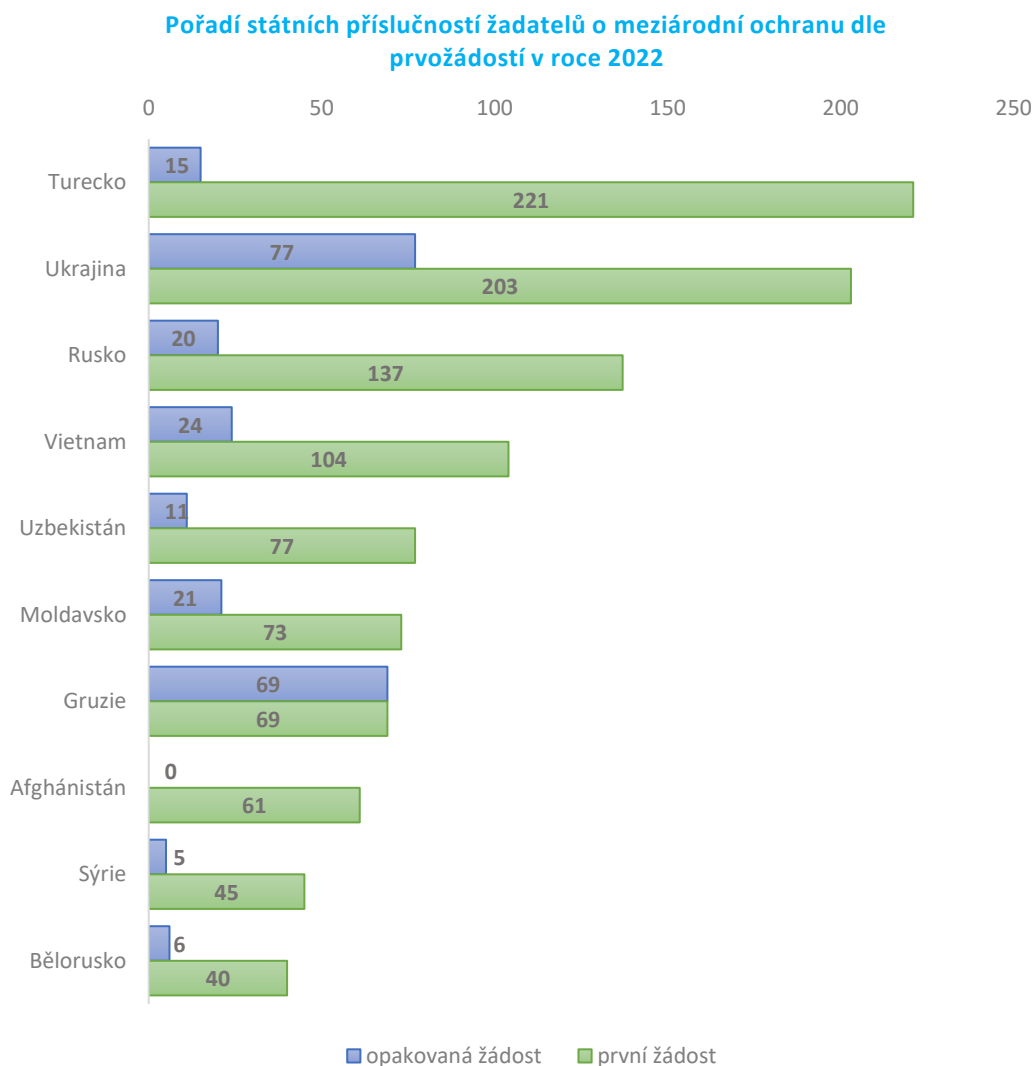
Z celkového počtu 1 694 žádostí o mezinárodní ochranu v roce 2022 jich bylo 1 339 (tj. 79 %) podáno poprvé a 355 (tj. 21 %) opakovaně⁵². Podíl poprvé podaných žádostí se oproti roku 2021 snížil (o 3,9 procentních bodů).

Na následujícím grafu je vidět pořadí zdrojových zemí žadatelů o mezinárodní ochranu, pokud jsou pro brány v úvahu žádosti podávané poprvé. Na prvním místě je v tomto případě Turecko (221), následuje Ukrajina (203) a Rusko (137).

Několik, převážně afrických, zemí v roce 2022 podalo pouze opakované žádosti (Somálsko, Ghana, Jižní Súdán, Lotyšsko, Pobřeží Slonoviny a Zimbabwe) z těchto zemí se však jedná vždy pouze o 1 žádost.

Nejvyšší podíl opakovaně podaných žádostí byl zaznamenán v případě Číny (72,2 %), Arménie (65,2 %), Alžírsko (52 %) a Gruzie (50 %).

⁵² Počet žádostí podávaných opakovaně je sledován od implementace tzv. procedurální směrnice EU do zákona o azylu (novela zákona s účinností od 21. prosince 2007). Jedná se o Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany. Cizinci mohou podávat nové žádosti ihned poté, co vstoupí v platnost rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany u předchozí žádosti.

Zdroj: MV

V rámci celkového počtu žadatelů v roce 2022 převažovali, stejně jako v předchozích letech, muži. Jejich podíl se ve srovnání s rokem 2021 mírně zvýšil a dosáhl podílu 77,1 % (1 306).

V roce 2022 bylo mezi žadateli o mezinárodní ochranu registrováno **celkem 229 nezletilých osob, což tvořilo 13,5 %**. Zatímco jejich podíl zůstal víceméně shodný s předchozím rokem, v absolutním počtu se jednalo o 31 nezletilých více. Z hlediska podílu vykázal v rámci TOP 10 nejvyšší počet nezletilých žadatelů Afghánistán (45,9 %), Sýrie (38 %) a Ukrajina (23,9 %).

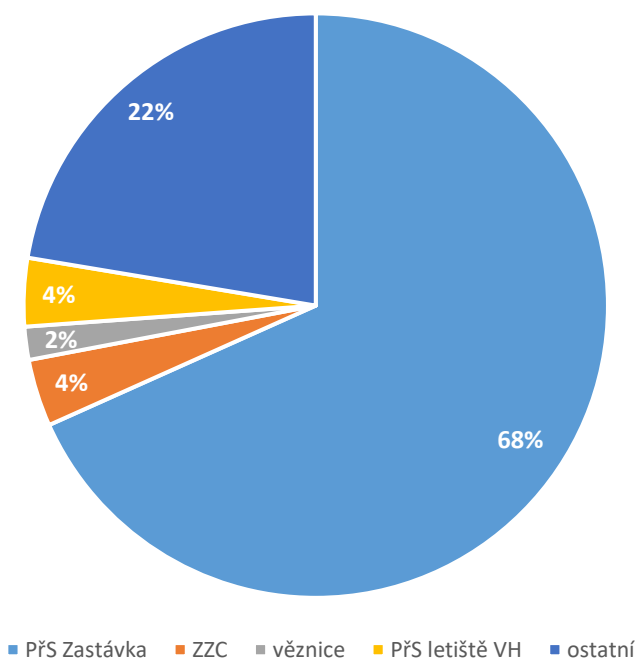
Nezletilé osoby mezi žadateli o mezinárodní ochranu v roce 2022

Státní příslušnost	Počet žádostí	Počet nezletilých	tj. %
Celkem	1 694	229	13,5
z toho TOP 10 (řazeno dle nejvyššího podílu):			
Afghánistán	61	28	45,9
Sýrie	50	19	38,0
Ukrajina	280	67	23,9
Ruská federace	157	20	12,7
Bělorusko	46	5	10,9
Turecko	236	22	9,3
Gruzie	138	6	4,3
Uzbekistán	88	2	2,3
Moldavsko	94	2	2,1
Vietnam	128	2	1,6
ostatní	416	56	13,5

Zdroj: MV

V průběhu roku se měnila funkce jednotlivých azylových zařízení (viz kapitola VII.1.3 Změna typů a kapacit ubytovacích kapacit v roce 2022), nicméně nejvíce žadatelů svoji žádost podávalo v přijímacím středisku Zastávka u Brna (celkem 1 157 žádostí), následovaly přijímací středisko na mezinárodním letišti Václava Havla (64 žádostí) a zařízení pro zajištění cizinců (63). Na letišti bylo v roce 2022 podáno nejvíce žádostí od občanů Afghánistánu (30), Gruzie (9), Íránu (8) a Ruska (7).

Místo podání žádosti o mezinárodní ochranu v roce 2022

Zdroj: MV

VII.1.2 Rozhodnutí o udělení mezinárodní ochrany

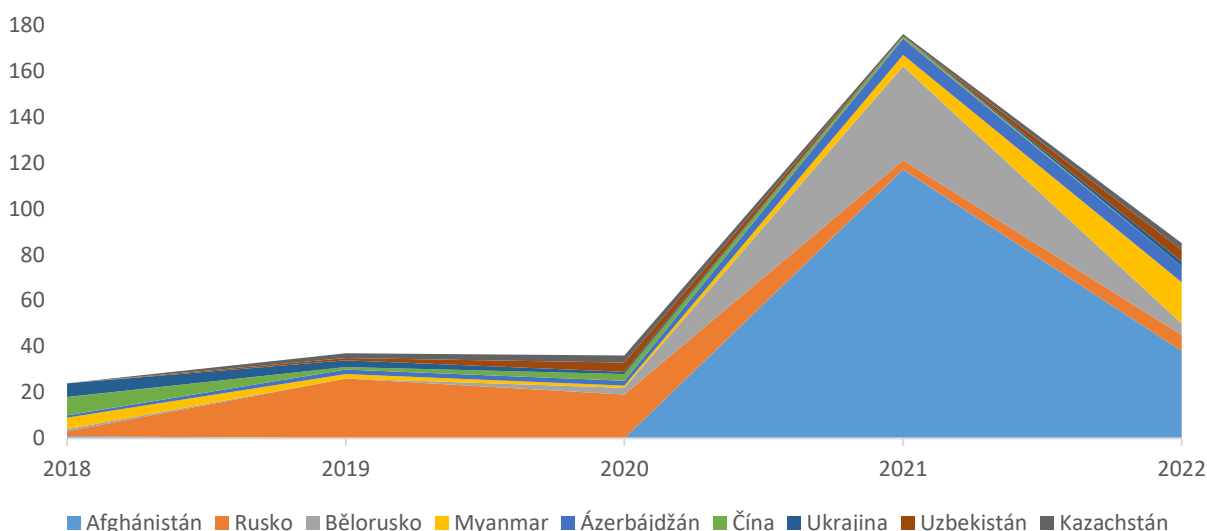
V roce 2022 MV vydalo celkem 1 806 rozhodnutí v řízení o udělení mezinárodní ochrany a 217 rozhodnutí v řízení o prodloužení doplňkové ochrany. Ke dni 31. 12. 2022 bylo evidováno 768 osob v řízení (tj. osob, o jejichž žádosti dosud nebylo rozhodnuto). Počet rozhodnutí je na vyšší úrovni než v předchozím roce (+164 rozhodnutí).

Mezinárodní ochrana ve formě azylu či doplňkové ochrany byla udělena celkem 481 cizincům, je to o 170 více než v předchozím roce.

Na grafu níže je vidět souhrn žadatelů dle státní příslušnosti, kterým byla v posledních pěti letech nejčastěji udělována mezinárodní ochrana **formou azylu** (pořadí 10 nejčastějších státních příslušností).

Je patrné, že objem udělených azylů se v posledních dvou letech výrazně zvýšil, v roce 2021 se jednalo o nárůst počtu udělených azylů pro občany Afghánistánu, kteří byli do ČR evakuováni po převzetí moci hnutím Tálibán, ale také pro občany Běloruska. V roce 2022 tvoří občané Afghánistánu nadále podstatnou část udělených azylů a zvýšil se počet udělených azylů pro občany Myanmaru.

Souhrn TOP 10 nejčastějších státních příslušností s uděleným azylem v letech 2018–2022

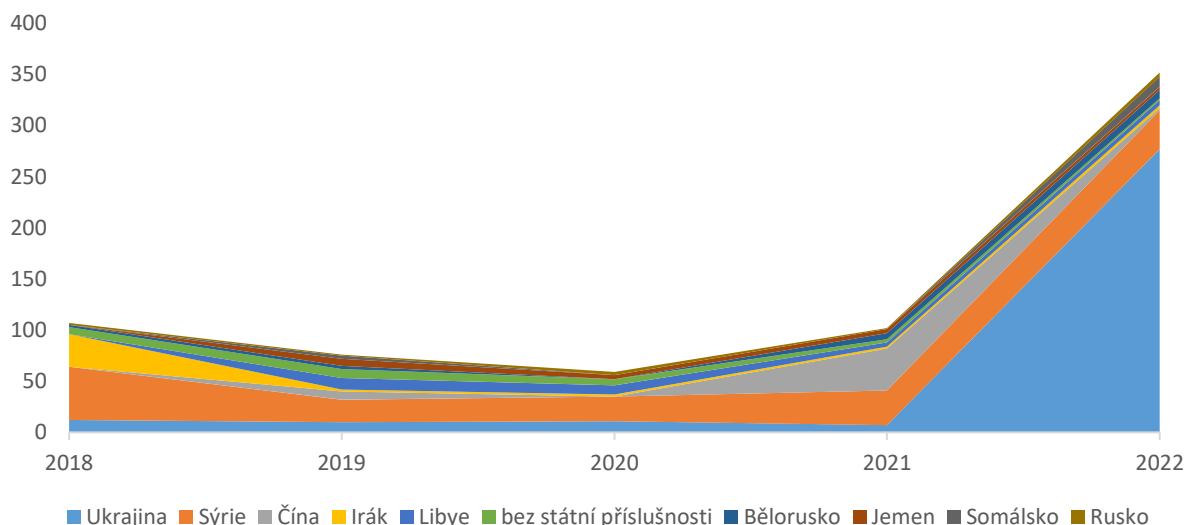
Zdroj: MV

Mezinárodní ochrana **formou azylu byla v roce 2022 udělena 92 žadatelům**. Jednalo se o již zmíněné občany Afghánistánu, kteří azyl získali v 38 případech. Dále to byli občané Myanmaru s 18 získanými azily, Ruska (7) a Ázerbájdžánu (7).

Formou doplňkové ochrany byla v roce 2022 mezinárodní ochrana udělena ve 389 případech, tj. o 269 více než v předchozím roce. Nejčastěji byla udělena státním příslušníkům **Ukrajiny (277) a Sýrie (38)**.

Následující graf zobrazuje souhrn žadatelů dle státní příslušnosti, kterým byla v součtu let 2018–2022 nejčastěji udělována mezinárodní ochrana **formou doplňkové ochrany** (pořadí 10 nejčastějších státních příslušností). Druhým rokem po sobě počet udělených doplňkových ochrany meziročně vzrostl. V roce 2022 se jednalo především o nárůst občanů Ukrajiny.

Souhrn TOP 10 nejčastějších státních příslušností s udělenou doplňkovou ochranou v letech 2018–2022

Zdroj: MV

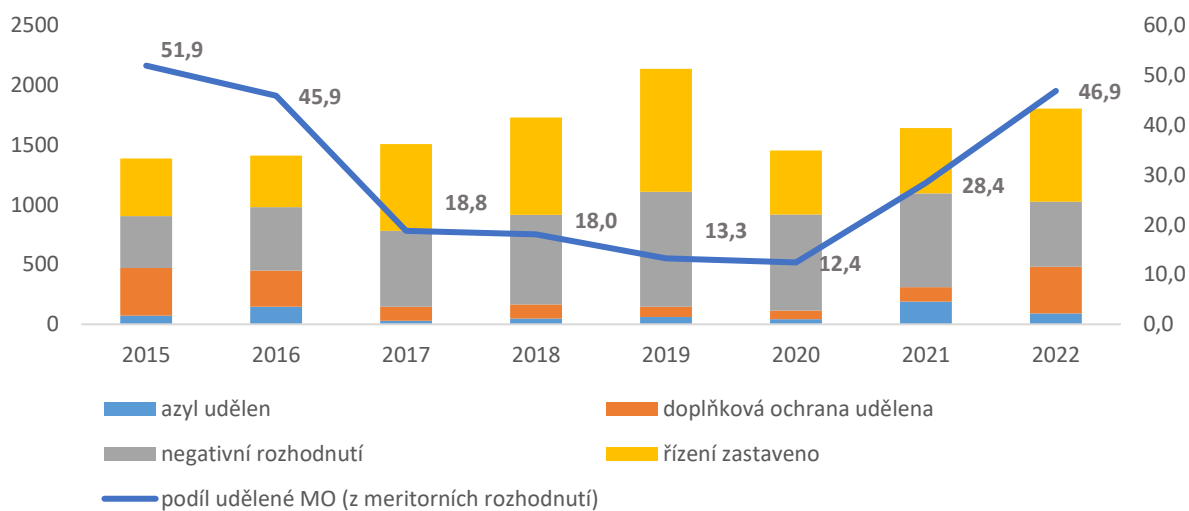
Doplňková ochrana byla prodloužena celkem v 166 případech, což je o 113 méně než v předchozím roce (-40,5 %). Obdobně jako v předchozích letech se nejčastěji jednalo o státní příslušníky **Sýrie** (61), **Ukrajiny** (28) a **Iráku** (14).

V průběhu roku 2022 bylo v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany **vydáno celkem 545 negativních rozhodnutí** (tj. 53,1 %⁵³), kdy bylo rozhodnuto o neudělení mezinárodní ochrany nebo zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné. Řízení bylo zastaveno v 780 případech.

Míra udělení mezinárodní ochrany v roce 2022 tvořila 46,9 % z celkového počtu meritorních rozhodnutí (všechna rozhodnutí vyjma zastavení řízení). Jedná se o značné navýšení oproti předchozím letům, kdy v předchozích letech míra této hodnoty zdaleka nedosahovala, naposledy lze tuto úroveň srovnat s lety migrační krize 2015–2016.

⁵³ Podíl negativních rozhodnutí je počítán pouze z celkového počtu tzv. meritorních rozhodnutí, tzn. počtu kladně udělených mezinárodních ochrany a počtu negativních rozhodnutí (mezinárodní ochrana neudělena a žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná). Počet zastavených řízení se pro tyto účely nezahrnuje.

Rozhodnutí o mezinárodní ochraně v letech 2015–2022 a míra udělené mezinárodní ochrany

Zdroj: MV

Udělený azyl dle státní příslušnosti v roce 2022

Státní příslušnost	Azyl udělen	tj. %
Afghánistán	38	41,3
Myanmar	18	19,6
Rusko	7	7,6
Ázerbájdžán	7	7,6
Bělorusko	5	5,4
Uzbekistán	5	5,4
Kazachstán	3	3,3
Venezuela	3	3,3
Ukrajina	2	2,2
Irák	1	1,1
Turecko	1	1,1
Írán	1	1,1
Jemen	1	1,1
Celkem	92	100,0

Zdroj: MV

Udělená doplňková ochrana dle státní příslušnosti v roce 2022

Státní příslušnost	Doplňková ochrana udělena	tj. %
Ukrajina	277	71,2
Sýrie	38	9,8
Somálsko	10	2,6
Bělorusko	8	2,1
Kyrgyzstán	6	1,5
Libye	5	1,3
Írán	5	1,3
Afghánistán	4	1,0
Rusko	4	1,0
Kolumbie	4	1,0
Irák	3	0,8
Kuba	3	0,8
Jemen	3	0,8
bez státní příslušnosti	2	0,5
Čína	2	0,5
Uzbekistán	2	0,5
Ázerbájdžán	2	0,5
Etiopie	2	0,5
Pákistán	2	0,5
Vietnam	2	0,5
Moldavsko	1	0,3
Kazachstán	1	0,3
Indie	1	0,3
Turecko	1	0,3
Venezuela	1	0,3
Celkem	389	100,0

Zdroj: MV

VII.1.2.1 Žaloby a kasační stížnosti podané soudům

Pokud jde o nápad žalob a kasačních stížností v roce 2022 v porovnání se všemi předchozími lety, lze konstatovat, že v roce 2022 byl přerušen dosavadní trend (započatý roku 2016) nárůstu počtu žalob i kasačních stížností ke správním soudům. V roce 2022 oproti roku 2021 jsou počty podaných žalob či kasačních stížností nižší, lze však konstatovat, že nápad žalob či kasačních stížností je stále na vysoké úrovni. Tedy tlak na činnosti zabezpečované MV zůstal zachován i v roce 2022.

Rok 2022 byl oproti předchozím letům specifický v tom, že do činnosti MV zasáhl válečný konflikt na území Ukrajiny vyvolaný Ruskem, které 24. února 2022 Ukrajinu napadlo. V důsledku toho bylo vydáno přes 470 tis. víz za účelem dočasné ochrany, což se nutně projevilo i na počtu podaných žalob či kasačních stížností a vyžádalo si to i enormní úsilí zaměstnanců odboru azylové a migrační politiky ke zvládnutí této situace, mj. i při plnění úkolů spojených se zastupováním. Zejména pokud jde o posuzování žalob podaných ukrajinskými žadateli, kdy se ve výsledku zvýšil údaj o zrušených rozhodnutích ministerstva (z celkového počtu 309 se jich 191 týkalo ukrajinských případů), která byla vesměs rušena v souvislosti s válečným

konfliktem na Ukrajině. Obdobná situace nastala i u kasačních stížností, kde ze 99 případu připadlo 55 na ukrajinské kauzy.

Žaloby v roce 2021/2022⁵⁴

Žaloby	2021	2022	
		Celkem	z toho bez odkladného účinku
Žaloby celkem	963	708	401
z toho s odkladným účinkem	517	307	-
Rozhodnutí – celkem	939	896	307
zamítnutí či odmítnutí žaloby	598	455	182
zastavení řízení	201	132	65
zrušení a vrácení věci zpět	140	309	76

Zdroj: MV

Kasační stížnosti v roce 2021/2022

Kasační stížnosti	2021	2022	
		Celkem	z toho kasační stížnosti MV
Kasační stížnosti celkem	547	256	26
Rozhodnutí – celkem	571	358	30
zamítnutí či odmítnutí žaloby	438	224	23
zastavení řízení	40	35	2
zrušení a vrácení věci zpět	85	99	5

Zdroj: MV

VII.1.3 Změna typů a kapacit ubytovacích zařízení v roce 2022 - rozšíření oblasti činnosti SUZ MV v souvislosti přílivem uprchlíků z Ukrajiny na území ČR

Rok 2022 byl z hlediska typů klientů, kterým SUZ MV poskytovala služby, jako i z hlediska časté změny účelu a objemu ubytovacích kapacit velice specifický. V roce 2022 SUZ MV poskytovala ubytování a služby kromě obvyklých skupin cizinců, kterými jsou žadatelé o udělení mezinárodní ochrany, držitelé mezinárodní a doplňkové ochrany, zajištění a ubytování cizinci, cizinci ubytovaní na výjimku (zejména z důvodu strpění na území), **také držitelům dočasné ochrany, resp. osobám je doprovázejícím nebo s úmyslem požádat o dočasnou ochranu.**

Nejsložitějšími byly první měsíce roku, kdy v lednu a únoru byli ještě v platnosti omezení související s pandemií covid-19 a bylo na základě vydaného mimořádného opatření MV, odboru zdravotnického zabezpečení, jako orgánu ochrany veřejného zdraví, v provozu karanténní zařízení PŘS Bělá – Jezová, určené pro příjem nových klientů SUZ MV, a to jak žadatelů o udělení mezinárodní ochrany, tak i zajištěných cizinců. **Dne 26. 2. 2022 vzniklo v souvislosti s konfliktem na Ukrajině Registrační humanitární středisko Vyšní Lhoty určené pro registraci a krátkodobý pobyt uprchlíků z Ukrajiny,** které se 1. 4. 2022 změnilo v **Dočasné nouzové ubytování** určené rovněž pro tuto skupinu klientů a zároveň byla ke stejnému účelu vyčleněna i část zařízení Bělá – Jezová. Stejně tak musela ve standardním režimu fungovat všechna ostatní zařízení, přičemž

⁵⁴ Uváděné počty dokládají počet případů, v nichž soud požádal OAMP o vyjádření k žalobě či kasační stížnosti, nejde tedy o celkový nápad těchto opravných prostředků k soudům.

kapacita pobytových středisek byla navíc částečně využívána rovněž pro ubytování uprchlíků z Ukrajiny nejen v postavení žadatelů o mezinárodní ochranu, ale i se statutem dočasné ochrany. Uprchlíků z Ukrajiny (bez statutu žadatele o udělení mezinárodní ochrany) prošlo všemi typy ubytovacích zařízení SUZ MV v roce 2022 celkem 6 956.

V uvedeném přehledu jsou navíc uvedeny pouze kapacity provozované přímo SUZ MV. Kromě těchto kapacit SUZ MV v souvislosti s vlnou uprchlíků z Ukrajiny navíc smluvně zajišťovala další ubytovací kapacity provozované jinými subjekty (státními i komerčními) v celkovém rozsahu 5 000 míst, ve kterých ve spolupráci s jednotlivými krajskými asistenčními centry pomoci Ukrajině (KACPU) koordinovala ubytování uprchlíků z Ukrajiny. Dále SUZ MV zajišťovala ubytování a základní sociální asistenci zvláště zranitelným skupinám osob z Ukrajiny a ve spolupráci s Hasičským záchranným sborem a dalšími subjekty participovala na provozu dočasného nouzového přístřeší v Praze – Troji.

VII.1.4 Azylová zařízení na území ČR

Správa uprchlických zařízení MV zajišťovala služby žadatelům o udělení mezinárodní ochrany a cizincům s udělenou mezinárodní nebo doplňkovou ochranou v celkem **devíti azylových zařízeních** třech typů.

- **Přijímací středisko** (PŘS) slouží k ubytování cizinců do doby provedení úkonů uvedených v §§ 46⁵⁵ a 73 zákona o azylu.

SUZ MV v roce 2022 provozovala **tři přijímací střediska**, a to karanténní zařízení přijímací středisko Bělá – Jezová, přijímací středisko Zastávka a přijímací středisko na mezinárodním letišti Václava Havla Praha. Karanténní zařízení přijímací středisko Bělá – Jezová SUZ MV zřídila na základě mimořádného opatření MV, odboru zdravotnického zabezpečení, jako orgánu ochrany veřejného zdraví a bylo určeno pro ubytování nově příchozích klientů v režimu karantény v souvislosti s pandemií nemoci covid-19, a to jak žadatelů o udělení mezinárodní ochrany, tak i zajištěných cizinců, dále pro osoby pobývající v azylových zařízeních nebo v zařízeních pro zajištění cizinců, u kterých test na covid-19 prokázal pozitivní výsledek nebo pro další osoby dle aktuálního mimořádného opatření MV, odboru zdravotnického zabezpečení. Toto zařízení bylo v provozu od 1. 4. 2020 do 31. 03. 2022 s kapacitou 65 lůžek.

- **Pobytové středisko** (PoS) slouží k ubytování žadatelů o udělení mezinárodní ochrany do doby pravomocného ukončení řízení o udělení mezinárodní ochrany.

SUZ MV provozuje **tři pobytová střediska** (kapacita pobytového střediska Bělá-Jezová byla v průběhu roku 2022 využívána jako flexibilní pro účely související zejména s vlnou žadatelů o udělení dočasné ochrany), a to pobytové středisko Havířov, pobytové středisko Kostelec nad Orlicí a od roku 2018 pobytové středisko Zastávka (duální režim přijímacího a pobytového střediska). V obou typech byla vedle zajištění ubytovacích služeb řešena strava (zřizovatel buďto vaří nebo vydává finanční příspěvek). Nezastupitelná je role sociálních

⁵⁵ 1) Žadatel o udělení mezinárodní ochrany nesmí opustit přijímací středisko do:

- a) provedení identifikačních úkonů podle § 47 zákona o azylu,
- b) provedení lékařského vyšetření zaměřeného na zjištění, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany netrpí chorobou ohrožující jeho život či zdraví nebo život či zdraví jiných osob,
- c) doby vydání průkazu žadatele o udělení mezinárodní ochrany (§ 57 zákona o azylu),
- d) ukončení karantény nebo jiného opatření v souvislosti s ochranou veřejného zdraví, lze-li je uskutečnit v přijímacím středisku.

2) Žadatel o udělení mezinárodní ochrany nesmí opustit přijímací středisko na mezinárodním letišti ani po ukončení úkonů uvedených v odstavci 1.

3) Cizinec, jemuž bylo řízení o udělení mezinárodní ochrany zastaveno z důvodu nepřípustnosti jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany podle § 10a písm. b) zákona o azylu, nesmí opustit přijímací nebo pobytové středisko až do doby, než bude dopraven do členského státu Evropské unie příslušného k posuzování žádosti o udělení mezinárodní ochrany, s výjimkou opuštění za účelem vycestování z území.

pracovníků, k dispozici je vyvážená nabídka volnočasových aktivit. Pracovníci v přímém kontaktu s cílovou skupinou pracují pod odbornou supervizí. Klienti mají k dispozici služby sociálního šatníku, pro potřeby zejména zranitelných osob do zařízení dochází psycholog.

Ke dni 31. 12. 2022 byla **celková kapacita přijímacích a pobytových středisek 923 lůžek**.

Kapacita přijímacích a pobytových středisek k 31. 12. 2022

Typ azylového zařízení	Kapacita
Přijímací středisko	
Praha – Ruzyně	36
Přijímací a pobytové středisko	
Zastávka	202
Pobytová střediska	
Havířov	228
Kostelec nad Orlicí	277
Bělá - Jezová	180
Celkem přijímací a pobytová střediska	923

Zdroj: SUZ MV

- **Integrační azylové středisko** (IAS) slouží k přechodnému ubytování azylantů a osob s udělenou doplňkovou ochranou.

Integrační azylová střediska slouží pro dočasné ubytování osob, kterým byl přiznán azyl nebo udělena doplňková ochrana v první etapě jejich integrace; maximální doba pobytu je stanovena zákonem o azylu na 18 měsíců. Všem ubytovaným azylantům i osobám s udělenou doplňkovou ochranou zde byla poskytována asistence sociálního pracovníka, poradenství zaměřené k získání bydlení, zaměstnání a další integrační aktivity včetně kurzů českého jazyka.

Ke dni 31. 12. 2022 byla SUZ provozována celkem čtyři integrační azylová střediska, ve kterých je azylantům k dispozici celkem 44 ubytovacích jednotek (jsou obsazovány podle velikosti a charakteru ubytovaných rodin) s maximální kapacitou 124 lůžek.

Kapacita integračních azylových středisek k 31. 12. 2022

Integrační azylové středisko	Počet ubytovacích jednotek	Počet lůžek
Předlice	10	30
Jaroměř	10	22
Brno	4	20
Havířov – Šumbark	20	52
Celkem	44	124

Zdroj: SUZ MV

Vytíženost ubytovacích kapacit v roce 2022

V roce 2022 přišlo do azylových zařízení celkem **1 532** nově příchozích cizinců – žadatelů o udělení mezinárodní ochrany (včetně novorozenců narozených v průběhu pobytu matky v azylovém zařízení) nebo osob ubytovaných na výjimku a dalších **6 956** uprchlíků z Ukrajiny, kteří byli v azylových zařízeních buď pouze registrovaní, nebo dočasně nouzově i standardně ubytovaní. Jako žadatelé o udělení mezinárodní ochrany nejčastěji přicházeli do azylových zařízení státní příslušníci **Ukrajiny** (271 osob, tj. 17,7 %), **Turecka** (160 osob, tj. 10,4 %), **Ruska** (152 osob, tj. 9,9 %), **Gruzie** (141 osob, tj. 9,2 %) a **Vietnamu** (116 osob, tj. 7,6 %).

Kapacita přijímacích a pobytových středisek byla v průměru vytížena na 41 %, přičemž do těchto údajů jsou započítávány pouze osoby fyzicky pobývající v těchto zařízeních, jsou-li započteny evidenčně hlášené osoby, které odcházející pobývat mimo pobytová střediska, byla by **příjímací a pobytová střediska vytížena v průměru na 84 %**.

Žadatelé o mezinárodní ochranu ubytování v pobytovém středisku mají možnost na základě žádosti toto středisko dlouhodobě opustit. V roce 2022 tuto možnost využívalo průměrně 51 % evidovaných žadatelů o udělení mezinárodní ochrany.

Ubytovací kapacita integračních azylových středisek zůstala v průběhu roku beze změn.

Vytíženost ubytovacích kapacit a obsazenost IAS má pouze orientační charakter, protože ubytovací kapacity jsou spíše bytovými jednotkami než samostatnými pokoji. Počet volných lůžek tudíž nekopíruje počet volných bytových jednotek. V roce 2019 byl průměrný počet ubytovaných v IAS 71 osob, v roce 2020 se snížil na 52 osob, v roce 2021 se zvýšil na 68 a v roce 2022 průměrný počet opětovně vzrostl, a to na 89, co je způsobeno příjmem většího počtu osob s udělenou mezinárodní ochranou, zejména z Afghánistánu.

Průměrné počty ubytovaných a vytíženost IAS v roce 2022 dle jednotlivých měsíců

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Roční průměr
Průměrný stav	67	80	86	90	85	84	85	86	88	105	115	100	89
Průměrná vytíženost v %	54	65	69	73	69	68	69	69	71	85	93	81	72

Zdroj: SUZ MV

S ohledem na nižší vytíženost kapacit pobytových středisek souběžně s vysokým vytížením IAS bylo některým osobám s udělenou mezinárodní ochranou umožněno dočasné ubytování v pobytových střediscích (PoS Kostelec nad Orlicí), zejména s ohledem na probíhající péči v konkrétním zdravotnickém zařízení anebo silné rodinné vazby v místě. V Pobytovém a integračním středisku Havířov sloužila od října část budovy jinak vedená jako „pobytová“ právě i pro účely rezervní kapacity ve prospěch držitelů mezinárodní ochrany (až do výše 9 jednotek s celkem 54 lůžky), bylo to využito čtyřmi osobami.

VII.2 APLIKACE DUBLINSKÉHO NAŘÍZENÍ V ČR

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013⁵⁶ (nařízení Dublin III, dále jen „dublinké nařízení“) stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států. Mezi nařízením vytyčená kritéria patří např. vydané vízum či povolení k pobytu, první žádost o mezinárodní ochranu na území členského státu nebo rodinné vazby.

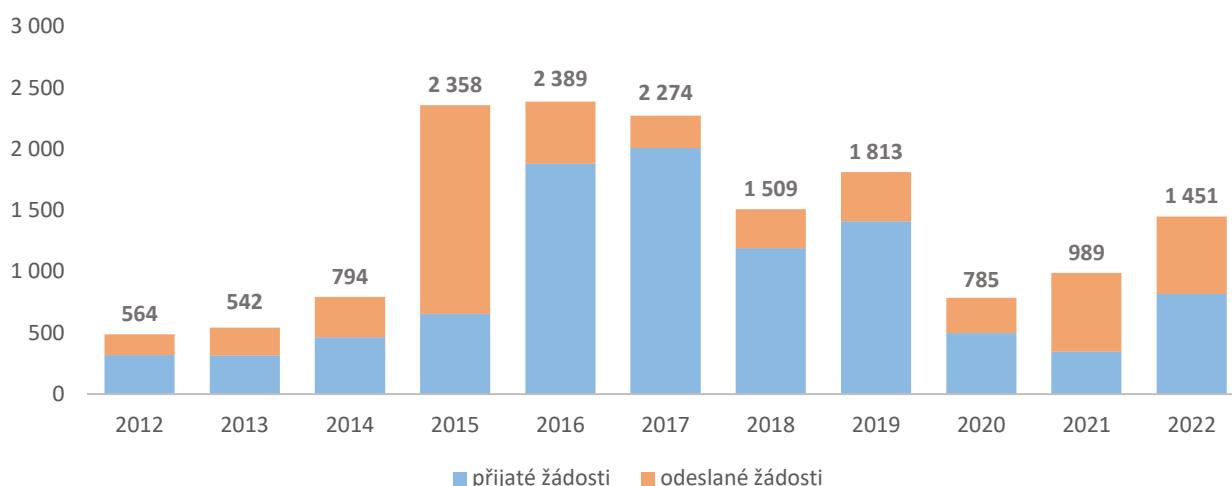
Ve vztahu k vypuknutí ozbrojeného konfliktu a ruské agrese na Ukrajině a tím vysokému přílivu ukrajinských občanů na území ČR z kapacitních a logistických důvodů byly na konci února 2022 pozastaveny transfery podle dublinkého nařízení směřující do ČR. S postupnou stabilizací situace bylo předávání v omezeném režimu obnoveno počátkem července 2022, ve standardním režimu pak od září 2022.

Pokud se podíváme na vliv dopadu pandemie covid-19 na implementaci dublinkého nařízení, tak rok 2022 byl v zásadě stabilizovaný, došlo ke zrušení všech restriktivních opatření jak na území ČR, tak na území ostatních členských států. Nicméně nadále přetrvávaly potíže v oblasti plánování a předávání osob do odpovědných členských států. Mezi nejzávažnější překážky se i nadále řadily omezené počty přímých

⁵⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států.

leteckých spojení do cílových destinací a vyčerpaná kapacita tranzitních letišť, svévolné odchody a neznámé pobyty osob, jež měly být předávány.

Počet dublinských případů v letech 2012–2022

Zdroj: MV

V roce 2022 ČR evidovala celkem **1 451 tzv. dublinských případů** (tzn. přijatých a odeslaných žádostí), jedná se o meziroční nárůst o téměř 47 %.

VII.2.1 Přijaté a odeslané žádosti

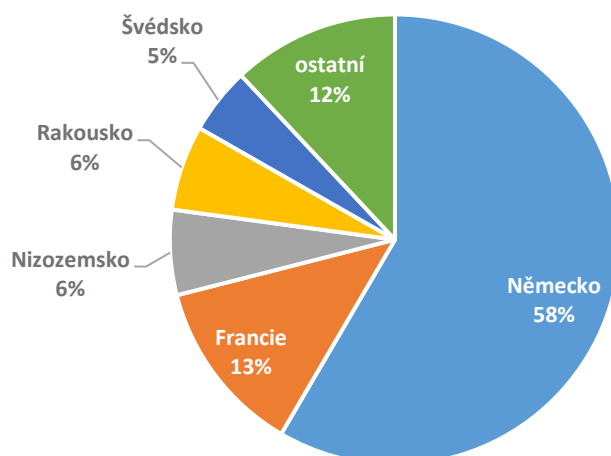
V průběhu roku 2022 došlo k několika změnám v počtech a převládajícímu trendu jak v oblasti příchozích, tak i v oblasti odchozích dublinských žádostí.

Na přelomu roku 2021 a 2022 byla situace v ČR v oblasti implementace dublinského nařízení a dalších souvisejících předpisů vcelku stabilní. Přibližně o jednu třetinu převažovaly počty příchozích žádostí nad počty odchozích žádostí. V průběhu měsíce dubna se však trend otočil a došlo výraznějšímu nárůstu počtu odchozích žádostí. Narostl počet dublinských případů osob, které byly zadrženy na území ČR pro nelegální pohyb a pobyt a v jejichž případě bylo zjištěno Bulharsko nebo Rumunsko, jako stát prvního podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany na území členských států aplikujících dublinské nařízení. V letních měsících se pak počet odchozích žádostí zdvojnásobil oproti počtu příchozích žádostí. Tento trend vyvrcholil v měsících září a říjen. Přes ČR procházela výrazná migrační vlna osob převážně syrské národnosti, jejichž cílem bylo se dostat dále na západ. Tyto osoby použily tradiční migrační trasy, počínající v Turecku, dále přes Řecko, (případně Bulharsko, Rumunsko, Maďarsko) Severní Makedonii, Srbsko, Maďarsko, Slovensko a přes ČR dále na západ. Cílem těchto osob bylo pak zejména Německo, Francie nebo Nizozemsko. K zastavení přílivu těchto migrantů a zejména pak k výraznému snížení počtu odchozích dublinských případů na podzim roku 2022 přispělo rozhodnutí vlády o dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic se Slovenskem⁵⁷. Ke konci roku 2022 tak počet odchozích žádostí výrazně poklesl.

⁵⁷ Usnesení vlády ČR ze dne 26. září 2022 č. 823, kontroly na vnitřních hranicích byly do konce roku 2022 několikrát prodlouženy.

Během roku 2022 **ČR přijala** z jiného členského státu **celkem 818 žádostí**. Oproti předchozímu roku to je nárůst o 136,4 %. Z tohoto počtu bylo evidováno 254 žádostí o přijetí zpět⁵⁸ a 564 žádostí o převzetí⁵⁹. Nejčastěji ČR tyto žádosti přijala z **Německa** (478), **Francie** (103) a **Nizozemska** (50), tedy ze stejných zemí jak o předchozím roce, ale ve vyšších počtech. Z těchto tří zemí se nejvíce počty zvýšily v případě Německa (+316, tj. 195 %), poté Francie (+62, tj. +151,2 %) a Nizozemska (+25, tj. +100%). Procentuálně nejvyšší nárůst byl však zaznamenán v případě Norska (+340 %), z kterého bylo v roce 2021 přijato 5 žádostí, v roce 2022 to bylo 17 žádostí.

TOP 5 zemí EU, ze kterých ČR nejčastěji v roce 2022 přijala žádost v rámci dublinského řízení

Zdroj: MV

Výrazný nárůst příchozích žádostí o převzetí odesílaných z Německa, Nizozemska a nově také ze Švédska (+16, tj. +69,6 %) souvisel s výše zmíněnou vlnou syrských uprchlíků. V případě těch, kterým se podařilo dostat se dále do své cílové země a podat zde žádost o udělení mezinárodní ochrany, byla ČR žádána o jejich převzetí z důvodu předchozího nelegálního pobytu na území ČR nebo z důvodu udělení výjezdního příkazu vydaného útvary cizinecké policie za účelem opuštění území ČR.

V neposlední řadě v této souvislosti rovněž výrazně narostl počet žádostí o informace výhradně z Rakouska a z Nizozemska. V případě nizozemských žádostí bylo možné vysledovat znepokojivý jev, neboť tyto žádosti se ve většině případů týkaly nezletilých osob bez doprovodu ve věku 15–18 let.

V roce 2022 zejména pak v druhé polovině roku postupně narůstal počet zneužitých víz udělených na zastupitelských úřadech ČR osobami, které následně přicestovaly na území EU a podaly zde žádosti o mezinárodní ochranu. Ačkoliv tyto počty nedosahují čísel z rekordních let 2016 a 2017, jedná se o signál, že po pandemických letech dochází opět k nárůstu počtu vydaných víz za účelem turistiky, studia či zaměstnání.

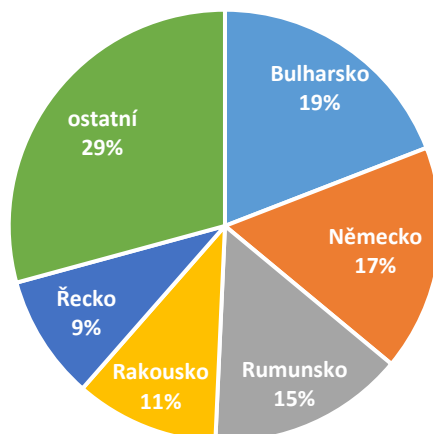
⁵⁸ Žádost o přijetí zpět cizince odesílá členský stát, ve kterém cizinec nyní pobývá a podal si v něm žádost o mezinárodní ochranu, a je určena tomu členskému státu EU, který již žádosti dotčeného cizince o mezinárodní ochranu posuzuje či v minulosti posuzoval a je tedy příslušný k rozhodnutí žádosti o mezinárodní ochranu.

⁵⁹ Žádost o převzetí cizince odesílá členský stát, ve kterém žadatel požádal o mezinárodní ochranu, tomu členskému státu, který dříve tomuto cizinci udělil vízum či povolení k pobytu a je tedy příslušný k rozhodnutí žádosti o mezinárodní ochranu. V roce 2021 žádosti o převzetí tvořily 32 % celkového počtu přijatých žádostí, v roce 2022 to bylo 69 %.

Mezi nejčastější národnosti, které takto zneužily účelu pro vydání víza, patřili v roce 2022 občané Uzbekistánu a Íránu.

V roce 2022 **ČR zaslala** jinému členskému státu **celkem 633 žádostí** o převzetí či přijetí cizince zpět. Je to srovnatelná úroveň jako v předchozím roce (-10 žádostí). Hlavními zeměmi, kam ČR odesílala žádosti, byly **Bulharsko** (121), **Německo** (107) a **Rumunsko** (93).

TOP 5 zemí EU, do kterých ČR nejčastěji v roce 2022 odeslala žádost v rámci dublinského řízení

Zdroj: MV

Dalším zajímavým trendem roku 2022 byly podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany státními občany Vietnamu, kteří měli udělené pracovní vízum nebo pracovní pobytové oprávnění vydané rumunskými nebo kyperskými úřady. Zatímco v roce 2021 byla jedna žádost odeslána na Kypr, v roce 2022 to bylo 15 žádostí a u Kypru je tak zaznamenán meziročně nejvyšší procentuální nárůst (+1 400%). Stejný trend byl také zaregistrován u některých bangladéšských státních příslušníků.

Mezi další významné okolnosti ovlivňující aplikaci dublinského nařízení byl i zvýšený počet občanů Ruska žádajících o mezinárodní ochranu na území ČR, u nichž bylo zahájeno dublinské řízení z důvodu uděleného italského nebo polského oprávnění k pobytu. Ruští žadatelé v druhé polovině roku činili významnou skupinu žadatelů, v jejichž případech bylo zahájeno řízení o předání podle dublinského nařízení.

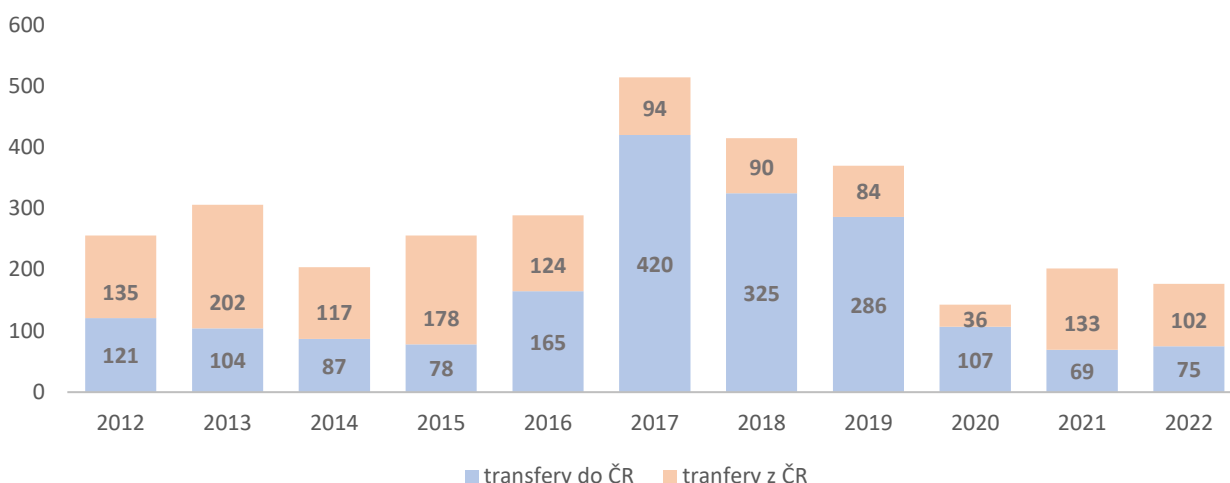
VII.2.2 Realizované transfery

Přes převládající logistické potíže se v druhé polovině roku podařilo postupně zvyšovat počty úspěšně realizovaných předání do odpovědných členských států. Stejně tak i ostatní členské státy postupně začaly úspěšně předávat osoby do ČR dle dublinského nařízení.

V roce 2022 bylo **na území ČR** zrealizováno celkem **75 transferů** (meziročně nárůst o 8,7 %). U příchozích transferů dominovala spolupráce se Švédskem (20) a Německem (19), odkud bylo předáno na území ČR nejvíce osob. Další zemí v pořadí bylo **Rakousko** (10).

Do jiného členského státu bylo **z území ČR** v roce 2022 zrealizováno **celkem 102 transferů** (meziročně pokles o 23,3 %). Partnerskými státy i nadále zůstaly u odchozích transferů zejména **Rakousko** (35), **Německo** (28), **Bulharsko** (11), **Rumunsko** (6) či **Francie** (6).

Realizované dublinské transfery v letech 2012–2022

Zdroj: MV

VII.3 NEZLETILÍ CIZINCI BEZ DOPROVODU

MŠMT má ve své gesci výkon péče o nezletilé cizince, kteří se ocitli na území ČR bez doprovodu zákonných zástupců či jiných osob odpovědných za výchovu. Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí v Brně, který eviduje statistické počty případů nezletilých cizinců bez doprovodu (dále jen NBD) na našem území, zaznamenal v roce 2022 **celkem 281 případů všech NBD**. Oproti roku 2021 se tedy jedná o téměř 20 % nárůst (v absolutních hodnotách nárůst o 44 případů).

Rok 2022 byl v rámci migrace NBD významně ovlivněn zejména invazí Ruska na Ukrajinu, která přinesla novou vlnu dětských uprchlíků s odlišnými potřebami a nároky. Z celkového počtu téměř 472 tisíc žadatelů o dočasnou ochranu v roce 2022 bylo 32 % právě nezletilých osob. Dle analýzy MPSV z června 2022 největší skupinu tvořily děti přicházející se svými rodiči (matkami), nebo zákonnými zástupci. Další velkou skupinu tvořily tzv. odloučené děti, tedy děti a nezletilé osoby přicházející bez svého zákonného zástupce, většinou v doprovodu blízkých příbuzných, rodinných přátel nebo jiných osob, přes Regionální asistenční centra pomoci Ukrajině bylo registrováno více než 30 000 odloučených dětí.

Z celkového počtu zjištěných NBD bylo 237 mužů a 44 žen.

Vlivem válečného konfliktu došlo k výraznému nárůstu počtu NBD z Ukrajiny, kteří tak v roce 2022 tvořili největší skupinu. Oproti 2 NBD s ukrajinským občanstvím v roce 2021 bylo v roce 2022 zjištěno **147 NBD z Ukrajiny**, převážnou většinu z nich tvořili mladiství nad 16 let.

U některých státních příslušností (Afghánistán, Maroko, aj.) došlo k naopak k poklesu.

Ačkoliv nedošlo k výrazným změnám v průměrném věku NBD (roce 2021 i 2022 se blíží k 16 letům, přičemž v roce 2022 došlo k poklesu asi o 4 měsíce), snížil se v roce 2022 poměr NBD pod 15 let. V roce 2021 bylo 17 % NBD mladších 15 let, v roce 2022 11 %. Zároveň se v roce 2022 výrazně zvýšil poměr dívek, zatímco v roce 2021 nebylo mezi NBD ani celé 1 % dívek, v roce 2022 bylo dívek téměř 16 %.

Celkový počet zjištěných NBD v roce 2022 dle státních příslušností

Státní příslušnost	2021	2022	Meziroční změna	
			tj. %	Absolutní číslo
Ukrajina	2	147	7 250,0	145
Sýrie	14	72	414,3	58
Afghánistán	199	46	-76,9	-153
Egypt	0	5	-	5
Irák	2	2	0,0	0
Turecko	3	2	-33,3	-1
Jemen	0	1	-	1
Libanon	0	1	-	1
Libye	1	1	0,0	0
Maroko	8	1	-87,5	-7
Moldavsko	1	1	0,0	0
Rusko	0	1	-	1
Somálsko	0	1	-	1
Alžírsko	4	0	-100,0	-4
Pákistán	2	0	-100,0	-2
Vietnam	1	0	-100,0	-1
Celkem	237	281	18,6	44

Zdroj: MPSV

V rámci lepšího přístupu k informacím v oblasti péče o děti a rodiny zřídilo také MPSV speciální webové stránky, kde jsou k dispozici a průběžně vkládány aktualizované dokumenty⁶⁰. Byly vytvořeny informativní letáky pro dospělé osoby, pro menší a větší děti prchající před válkou na Ukrajině a také pro odborníky, a to v českém a ukrajinském jazyce.

MPSV a UNICEF se zavázaly ke vzájemné spolupráci směřující zejména do těch oblastí podpory, které zajistí ukrajinským dětem a rodinám přístup k vybraným službám a posílí jejich sociální ochranu v ČR⁶¹.

Služby a potřebná podpora a péče pro děti byly odvozovány od posouzení rizik a potřeb a od osobního statusu dítěte a jeho individuální situace (NBD, odloučené dítě, ohrožené dítě syndromem CAN-v rámci své původní rodiny apod.) Dětem prchajícím z Ukrajiny bylo zajištěno bezplatné zdravotní pojištění a sociální dávky (humanitární dávka pro ukrajinské uprchlíky, solidární příspěvek pro osoby, které bezplatně poskytují osobám z Ukrajiny ubytování apod.) Bezplatné vzdělávání-podpora jazykového vzdělávání byla rovněž poskytována na všech úrovních škol v úzké spolupráci s místními úřady. Volný přístup byl zajištěn k sociálním službám i k sociálně-právní ochraně. V případech týrání dítěte, syndromu CAN, zanedbávání dítěte apod. rozhodoval soud ve prospěch ochrany nejlepšího zájmu dítěte. Dále bylo zajištěno poskytování ubytování, konzultačních a podpůrných služeb (zejména u NBD) a dále zajištění zákonného zástupce pro každé dítě, které jej potřebovalo. Psychologická pomoc a podpora dětem prchajícím z Ukrajiny byla poskytována prostřednictvím sociálních služeb a neziskových organizací ve spolupráci s kraji.

⁶⁰ <https://www.mpsv.cz/web/cz/ukrajina>

⁶¹ Na základě toho MPSV připravilo mimořádné dotační řízení ve výši 12 mil. Kč. Pro účely tohoto dotačního titulu UNICEF věnuje finanční prostředky ve výši cca 24 mil. Kč na roky 2022 a 2023 Ministerstvu práce a sociálních věcí. Služby by měly posílit adaptaci rodin a dětí na nové podmínky po příjezdu do ČR.

VIII STÁTNÍ OBČANSTVÍ

Celkem v roce 2022 nabylo státní občanství ČR udělením, zvláštními způsoby udělení či na základě jednotlivých typů prohlášení o nabytí státního občanství 5 842 osob⁶² (o 296 méně než v roce 2021).

V řízeních o žádostech o udělení státního občanství ČR, o žádostech udělení státního občanství ČR zvláštními způsoby a v řízeních o prohlášeních o nabytí státního občanství ČR vydalo Ministerstvo vnitra v roce 2022 v prvním stupni celkem 151 zamítavých rozhodnutí (o 12 méně než v roce 2021), resp. v celkem 324 případech bylo řízení v prvním stupni Ministerstvem vnitra zastaveno.

VIII.1 UDĚLENÍ STÁTNÍHO OBČANSTVÍ ČR

V roce 2022 bylo státní občanství ČR **uděleno podle § 11 zákona o státním občanství celkem 3 949 cizincům** (o 349 méně než v předchozím roce), přičemž v tomto počtu je zahrnuto i 14 cizinců, kteří na území ČR pobývali na základě mezinárodní ochrany ve formě azylu⁶³.

Cizinci s uděleným státním občanstvím ČR v letech 2012–2022

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet cizinců s uděleným státním občanstvím	1 565	2 253	4 915	2 620	3 897	5 006	3 757	2 973	2 656	4 298	3 949

Zdroj: MV

Mezi osobami, které v roce 2022 nabyly státní občanství ČR udělením, byli tradičně nejpočetněji zastoupeni státní příslušníci **Ukrajiny** – 1370 (o 113 méně než v předchozím roce). Dále bylo státní občanství ČR udělováno nejvíce státním příslušníkům **Ruska** – 798 (o 119 méně než v předchozím roce), **Slovenska** – 590 (o 5 více než v předchozím roce), **Vietnamu** – 163 (o 10 méně než v předchozím roce) a **Běloruska** – 121 (o 18 méně než v předchozím roce).

V roce 2022 Ministerstvo vnitra zároveň evidovalo zásadní nárůst celkového počtu žádostí o udělení státního občanství České republiky – celkem bylo Ministerstvu vnitra v roce 2022 doručeno 4 789 žádostí o udělení státního občanství ČR (oproti 3 854 žádostem o udělení státního občanství ČR v roce 2021 se jedná o nárůst o téměř 25%). Uvedené souvisí s definitivním odpadnutím restriktivních opatření proti šíření nemoci covid-19, kterými byl v roce 2021 částečně omezen chod některých orgánů veřejné správy a dále s vypuknutím ruské agrese na Ukrajině v únoru 2022, se kterou byl spojen jak nárůst počtu dotazů potenciálních žadatelů o udělení státního občanství České republiky z řad státních příslušníků Ukrajiny, Běloruska a Ruska, tak počet těmito státními příslušníky podaných žádostí o udělení státního občanství ČR.

⁶² Uvedené statistické údaje jsou uvedeny ve stavu evidovaném k 18. 1. 2023. Vzhledem k tomu, že údaje o nabytí státního občanství ČR, které jsou ve statistice uvedeny, jsou Ministerstvu vnitra hlášeny ze strany krajských úřadů (v Praze ze strany úřadů městských částí Praha 1–22), nelze vyloučit, že po tomto datu Ministerstvo vnitra obdrží další oznámení o nabytí státního občanství. Z tohoto důvodu upozorňujeme, že definitivní uzavření statistik nabytí státního občanství ČR za rok 2022 lze učinit až cca na konci prvního čtvrtletí roku 2023.

⁶³ Přehled celkového počtu udělení státního občanství České republiky ČR strukturovaný podle jednotlivých států je uveden v tabulkové části tohoto materiálu.

VIII.2 UDĚLENÍ STÁTNÍHO OBČANSTVÍ ČR ZVLÁŠTNÍM ZPŮSOBEM

Podle § 28 zákona o státním občanství bylo státní občanství ČR v roce 2022 uděleno 44 nezletilým dětem (o 14 méně než v roce 2021), jejichž otec je státním občanem ČR, matka cizinkou bez trvalého pobytu na území, která zároveň není občankou členského státu Evropské unie, Švýcarska nebo státu, který je smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru, a otcovství k dítěti bylo určeno souhlasným prohlášením rodičů.

Podle § 29 zákona o státním občanství bylo státní občanství ČR v roce 2022 uděleno 3 nezletilým dětem (o 8 méně než v roce 2021), které se narodily na území ČR a nenabýly narozením státní občanství ani jednoho z rodičů a alespoň jeden rodič měl na území ČR povolen pobyt na dobu delší než 90 dnů.

Podle § 30 zákona o státním občanství, který se týká nalezenců na území ČR starších 3 let, nenabyla státní občanství ČR v roce 2022 žádná osoba (stejně jako v roce 2021).

Zvláštní způsoby udělení státního občanství v roce 2022

Ustanovení zákona o státním občanství ČR	§ 28	§ 29	§ 30
Počet osob, kterým bylo uděleno státní občanství	44	3	0

Zdroj: MV

VIII.3 PROHLÁŠENÍ O NABYTÍ STÁTNÍHO OBČANSTVÍ

Na základě některého z prohlášení o nabytí státního občanství ČR nabylo státní občanství ČR v roce 2022 celkem 1 846 cizinců (o 75 osob více než v předchozím roce).

Mezi osobami, které v roce 2021 nabyly státní občanství ČR prohlášením podle § 31 zákona o státním občanství (bývalý čeští státní občané nebo českoslovenští státní občané a jejich potomci do druhé generace), jsou nejpočetněji zastoupeni státní příslušníci Spojených států amerických, Německa a Velké Británie.

Mezi osobami, které v roce 2022 nabyly státní občanství ČR prohlášením podle § 35 zákona o státním občanství (tzv. přistěhovalci druhé generace ve věku 18-21 let), jsou nejpočetněji zastoupeni státní příslušníci Vietnamu, Ukrajiny a Ruska.

Prohlášení o nabytí státního občanství v roce 2022

Ustanovení zákona o státním občanství ČR	§ 31	§ 32	§ 33	§ 34	§ 35	§ 36
Počet osob, které nabyly státní občanství prohlášením	854	147	0	5	821	19

Zdroj: MV

IX SPECIFICKÉ PROGRAMY A PROJEKTY V OBLASTI MIGRACE A AZYLU

IX.1 PŘESÍDLOVÁNÍ KRAJANŮ

V roce 2022 pokračoval **program poskytování asistence při přesídlení českým krajanům**. Realizaci tohoto programu umožnilo přijetí usnesení vlády ze dne 8. prosince 2014 č. 1014, kterým vláda schválila nové zásady politiky vlády k přesídlování osob s prokázaným českým původem (krajanů) žijících v zahraničí.

Účast v programu neznamena pro jeho účastníky automatické povolení trvalého pobytu. Jedná se o usnadnění procesu přesídlení zejména tím, že stát přebírá odpovědnost za zajištění ubytování a prostředků k pobytu. Tato zvýhodnění jsou však poskytována osobám, u nichž je taková pomoc na místě, tedy zejména osobám z ohrožených oblastí, nebo zdravotně, sociálně, či ekonomicky znevýhodněným příslušníkům českých krajaňských komunit.

V roce 2022 se do programu zařadila i skupina krajanů, kteří uprchli do ČR před válkou na Ukrajině a své žádosti o trvalý pobyt podali přímo na území ČR. Těmto osobám byla poskytnuta potřebná asistence, především v souvislosti s povolením k trvalému pobytu a následnou integrací do společnosti.

I přes komplikovanou situaci na válkou zasažené Ukrajině v průběhu roku 2022 přesídlilo do ČR celkem 229 osob, příslušníků českých krajaňských komunit na Ukrajině, v Rusku a ve Venezuele. V případě Ukrajiny se jednalo zejména o příslušníky krajaňských komunit v Záporožské, Oděské a Žytomyrské oblasti a z Kyjeva. Do konce roku z této skupiny 204 lidí našlo stálé bydliště i práci a zcela se osamostatnili, čímž došlo k naplnění účelu tohoto programu. Zbytek přesídlených krajanů se bude do místa trvalého usídlení stěhovat na počátku roku 2023. Největší množství krajanů se usídlilo v Praze a na území Plzeňského, Jihočeského, Středočeského a Ústeckého kraje. Partnerem MV při realizaci tohoto programu byla i v roce 2022 Arcidiecézní charita Praha, která zajišťovala přímou práci s klienty.

Od počátku programu v roce 2015 do 31. prosince 2022 bylo do ČR přesídleno celkem 2 443 osob. Průměrná doba jejich pobytu v přechodném ubytování zajištěném MV byla 71 dnů, což je o 8 dnů více než v roce 2021. Prodloužení doby pobytu v zařízení MV bylo způsobeno především zhoršenou situací na realitním trhu, která měla přímou souvislost s příchodem vysokého počtu uprchlíků z Ukrajiny.

Program, který je v souladu s výše uvedeným usnesením vlády, je otevřen k účasti příslušníkům českých krajaňských komunit bez ohledu na zemi původu. Program bude pokračovat i v roce 2023, resp. s ohledem na zájem klientů i v letech následujících, přičemž lze předpokládat rozšíření cílové skupiny o krajany z dalších oblastí, zejména z Jižní Ameriky a zemí bývalého Sovětského svazu.

IX.2 PROGRAM PODPORY A OCHRANY OBĚTÍ OBCHODOVÁNÍ S LIDMI

Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi MV (dále jen „Program“) je opatření vytvořené s cílem poskytnout obětem obchodování s lidmi podporu a náležitou ochranu na základě individuálního posouzení rizika. Je určen pro oběti obchodování s lidmi starší 18 let, a to jak pro občany EU obchodované na území ČR, pro občany třetích zemí obchodované na území ČR, tak pro občany ČR obchodované na území ČR či v zahraničí. V roce 2022 bylo do Programu zařazeno 33 pravděpodobných obětí obchodování s lidmi (což je o 22 osob více než v roce 2021), a to z Moldavska (1), Pákistánu (1), Filipín (8), Slovenska (4), ČR (9), Polska (4), Ukrajiny (3), Bulharska (1), Lotyšska (1), Rumunska (1). Jednalo se o 8 žen a 25 mužů. Velký počet

zařazených osob v roce 2022 je dán tím, že se zařazovaly hromadně 2 velké skupiny, z čehož ta 1 už byla vyřazená (Pákistán a Filipíny) – dále řešeno v pracovněprávní a občanskoprávní rovině.

Klíčovým cílem Programu je humanitární rozměr pomoci a ochrany obětí obchodování s lidmi. Obětím tohoto závažného trestného činu nabízí ubytování, psychosociální a zdravotní pomoc, služby tlumočení, právní asistenci, služby advokáta, asistenci při vyhledávání zaměstnání, pomoc při úpravě pobytového oprávnění a v případě zájmu realizaci důstojného návratu do země původu. Nicméně jeho účelem je také získávání relevantních informací o kriminálním prostředí, které mohou vést k odhalení, potrestání a odsouzení pachatelů. V roce 2022 nebyl v rámci Programu realizován žádný dobrovolný návrat oběti do země původu.

Preventivní aktivity a vzdělávací akce za rok 2022

Preventivní, osvětové aktivity a vzdělávací akce byly v roce 2022 zcela podřízeny důsledkům války na Ukrajině a s tím související uprchlickou vlnou do ČR. Jednalo se především o ženy a děti, které se po příchodu do ČR staly potenciálními oběťmi obchodu s lidmi. Proto byla ve spolupráci s orgány veřejné správy, policií a zainteresovanými NNO realizována široká škála preventivních a vzdělávacích aktivit, jako např. videospoty, samostatné webové stránky, bezplatné telefonní linky poskytující širokou škálu poradenství, informativní letáky (s tématy jako je prevence kriminality, prevence pracovního vykořisťování, osvěta v sexuální oblasti), sociální práce s cílovou skupinou, monitoring rizikového prostředí (sexuálního, pracovního, kriminálního) včetně online a kontrolní činnost v rizikovém prostředí. Rovněž byla posílena vzdělávací činnost (zejména ze strany NCOZ a příslušných NNO) pro vytipované cílové profesní skupiny (např. dobrovolníci, terénní sociální pracovníci, zaměstnanci Státního úřadu inspekce práce či zdravotních služeb) zaměřená na včasnou identifikaci potenciálních obětí obchodování s lidmi (k tomu byla mimo jiné vydána i karta indikátorů možného obchodování s lidmi, která obsahuje celou řadu kategorizovaných znaků, které mohou signalizovat potenciální oběť obchodování s lidmi). Byl posílen program pomoci obětem obchodování s lidmi. Uprchlíkům byla a je poskytována konkrétní a intenzivní pomoc ve všech aspektech jejich života s cílem jim zajistit bezpečí, ochranu a maximální míru integrace do běžného života naší společnosti. V druhé polovině roku 2022 byla ČR předsednickou zemí v Radě EU, a proto byla i celá řada opatření zaměřených na ochranu a bezpečí těchto osob koordinována na evropské úrovni.

IX.3 STÁLÝ ZDRAVOTNĚ HUMANITÁRNÍ PROGRAM MEDEVAC

Program MEDEVAC je vládní zdravotně humanitární program Ministerstva vnitra České republiky, který se zaměřuje na poskytování lékařské péče zranitelným skupinám obyvatelstva v regionech zasažených migrací, zatížených velkým množstvím uprchlíků nebo v místech, kde není dostupná odborná lékařská péče. Léčba je poskytována zdarma a výhradně civilistům, kteří se nacházejí ve vážném zdravotním stavu, či jim jejich zdravotní stav neumožňuje vést důstojný život. Program je realizován na základě usnesení vlády České republiky č. 956 ze dne 20. listopadu 2015. V návaznosti na projednávání nového evropského paktu o azylu a migraci schválila vláda ČR dne 21. června 2021 usnesením č. 556 novou Koncepti Programu Ministerstva vnitra MEDEVAC jako nástroj vnější migrační politiky České republiky (zkráceně Koncepte programu MEDEVAC). Hlavním cílem této nové koncepce je vytvořit ucelený koncepční a metodický rámec, prostřednictvím kterého budou určovány priority Ministerstva vnitra pro program MEDEVAC jakožto nástroje vnější migrační politiky ČR.

V roce 2022 program MEDEVAC nadále působil v prioritních regionech – na Blízkém východě (Jordánsko, Libanon), v Africe (Ghana, Keňa, Senegal) a v regionu východní Evropy (Ukrajina), a to prostřednictvím realizace lékařských misí, školení zdravotnického personálu a finanční podpory projektů na budování zdravotnické infrastruktury. Kromě aktivit v již etablovaných partnerských zemích byly navíc uskutečněny rekognoskační mise do Rwandy a Zambie za účelem navázání spolupráce a rozšíření působení programu MEDEVAC. V roce 2022 činil rozpočet programu MEDEVAC 50 mil. Kč.

Realizace programu MEDEVAC v roce 2022:

- Do realizace programu bylo zapojeno 8 českých nemocnic (FN Bulovka, FN Brno, IKEM, FN Královské Vinohrady, FN Motol, FN Olomouc, ÚVN, VFN);
- V průběhu 14 operačních misí provedli vyslaní čeští zdravotníci celkem 851 operačních zákroků na 833 pacientech v Ghaně, Jordánsku, Keni, Libanonu a Senegalu (dětská kardiologie, gynekologie, oftalmologie, ORL, plastická chirurgie, traumatologie);
- Během stáží, školení a v rámci misí bylo proškoleny 39 osob v 5 odborných specializacích (anesteziologie, gynekologie, ORL, plastická chirurgie a popáleniny) z Ghany, Senegalu a Ukrajiny;
- Z rozpočtu programu byl podpořen 1 projekt na budování zdravotnické infrastruktury ve výši 5 mil. Kč - financován byl projekt organizace *Amel Association International* na podporu primární zdravotní péče v Libanonu.

Realizace naléhavé pomoci Ukrajině

V návaznosti na usnesení vlády č. 131 ze dne 25. února 2022 o poskytnutí naléhavé pomoci Ukrajině poskytl program MEDEVAC Ukrajině mimořádnou pomoc prostřednictvím dodávek materiální zdravotnické pomoci, evakuací na léčení do ČR a finanční podpory mezinárodních organizací. Pomoc byla v rámci programu MEDEVAC poskytnuta v celkové výši 50 mil. Kč.

- 9 balíčků materiální pomoci (spotřební zdravotnický materiál, krevní vaky, dlahy, externí fixátory a ortopedický materiál, kardiostimulátory a další);
- Peněžní dar Ukrajinskému červenému kříži na podporu logistiky humanitární pomoci ve výši 5 mil. Kč;
- Evakuace tří osob z Ukrajiny na léčení do ČR.

IX.4 PROGRAM POMOC NA MÍSTĚ

V reakci na zhoršování bezpečnostní i humanitární situace v bezprostředním okolí EU, spojenou především s pokračujícím ozbrojeným konfliktem v Sýrii, schválila vláda ČR v lednu 2015 vznik stálého *Programu Ministerstva vnitra na asistenci uprchlíkům v regionech původu a prevenci velkých migračních pohybů* (Pomoc na místě). Na podzim téhož roku pak vláda schválila obecnější *Koncepci Ministerstva vnitra pro asistenci uprchlíkům a státům pod silnými migračními tlaky*, která formuluje obecný rámec, dle kterého Ministerstvo vnitra provádí a do budoucna bude provádět své aktivity ve vztahu k vnější dimenzi migrace, především pak asistenci uprchlíkům a státům, které jsou pod silnými migračními tlaky. V návaznosti na projednávání nového evropského paktu o azylu a migraci schválila vláda ČR v červenci 2021 novou *Koncepci Programu Ministerstva vnitra Pomoc na místě jako nástroje vnější migrační politiky České republiky* (zkráceně *Koncepce programu Pomoc na místě*). Jedná se o dokument nahrazující původní koncepci z roku 2015. Hlavním cílem této nové koncepce je vytvořit ucelený koncepční a metodický rámec, prostřednictvím kterého budou určovány priority Ministerstva vnitra pro program *Pomoc na místě*, jakožto nástroje vnější migrační politiky ČR.

Prostřednictvím programu *Pomoc na místě* Ministerstvo vnitra uděluje peněžní dary do zahraničí určené zejména na pomoc uprchlíkům přímo v místě jejich prvotního vysídlení a státům, které velký počet uprchlíků a migrantů hostí nebo se s nimi jako tranzitní země potýkají. Takový přístup snižuje důvody osob pro další pohyb směrem do Evropské unie a přispívá ke snižování nelegální migrace.

Nad rámec dění na hlavních migračních trasách (více viz kapitola XIV.4.1 Situace na hlavních migračních trasách do EU) migrační situaci v EU v roce 2022 výrazně ovlivnil ruský vpád na Ukrajinu a následné nucené vysídlení obyvatel Ukrajiny do sousedních a dalších evropských zemí⁶⁴.

Rozpočet programu Pomoc na místě v roce 2022 činil 130 mil. Kč (dalších 45 mil. Kč bylo do rozpočtu převedeno z prostředků původně určených na realizaci společného projektu zemí V4 a Německa v Maroku). Podpora směřovala do zemí na východní, centrální a západní středomořské migrační trase, dále do zemí na západobalkánské migrační trase a do bezprostředního sousedství EU.

Kromě toho byla v rámci programu Pomoc na místě v roce 2022 realizována pomoc Ukrajině v návaznosti na usnesení vlády č. 131 ze dne 25. února 2022 o poskytnutí naléhavé pomoci Ukrajině, a to ve výši 125 mil. Kč. (z této částky bylo 25 mil. Kč vyčleněno na pomoc Ukrajině z řádného rozpočtu programu Pomoc na místě pro rok 2022, 100 mil. Kč představovaly dodatečné prostředky ze státního rozpočtu).

Priorita č. 1 – Východní středomořská a západobalkánská migrační trasa

Afghánistán – Podpora odolnosti a reintegrace vnitřně vysídlených obyvatel – 25 mil. Kč

Peněžní dar byl poskytnut Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) a Rozvojovému programu OSN (UNDP) na společný projekt stabilizace obyvatel Afghánistánu. Cílem projektu bylo zlepšení přístupu k základním službám, podpora podnikání a tvorba mimořádných pracovních příležitostí pro vnitřně vysídlené obyvatele této země. Realizace projektu byla ukončena v prosinci 2022.

Bosna a Hercegovina – Podpora národního návratového systému - 7 mil. Kč

Cílem projektu Mezinárodního centra pro rozvoj migračních politik (ICMPD) je podpora národního návratového systému Bosny a Hercegoviny ve spolupráci s tamním Ministerstvem bezpečnosti. Tento pilotní projekt má za cíl posílit národní kapacity pro realizaci dobrovolných i nucených návratů. Pilotní projekt bude realizován do konce října 2023.

Libanon – Podpora živobytí zranitelných libanonských a syrských farmářů - 10 mil. Kč

Cílem projektu ADRA je zlepšit výdělečnou činnost drobných farmářů z řad uprchlíků i hostitelské komunity prostřednictvím posílení jejich kapacit a podpory odbytu jejich výrobků na místním trhu. Projekt je realizován ve spolupráci s libanonskou organizací LOST (Lebanon Organisation for Studies and Training). Realizace projektu bude ukončena v květnu 2023.

Libanon – Podpora odborného vzdělávání a pracovních příležitostí pro chudé Libanonce a syrské uprchlíky - 8 mil. Kč

Cílem projektu Světové luteránské federace je rozšířit přístup ke kurzům odborného vzdělávání pro mladé a znevýhodněné dospělé v chudinské čtvrti Hay El Gharbeh v jižním Bejrútu, kde žije mnoho syrských uprchlíků, ale též chudých Libanonců. Aktivita projektu zahrnuje zřízení nového výukového prostoru v centru odborného vzdělávání, rozšíření stávajícího učebního oboru šití a zřízení nového učebního oboru truhlářství. Další aktivity zahrnují elektrifikaci výukového centra solárním systémem pro zajištění soběstačnosti v situaci nestálých dodávek elektrické energie. Realizace projektu bude ukončena v červnu 2023.

⁶⁴ Od začátku krize na Ukrajině do 8. ledna 2023 požádalo o dočasnou ochranu ve státech EU téměř 5 mil. osob. V členských státech EU (k 8. 1. 2023) bylo evidováno 3,8 mil. osob s aktivní dočasnou ochranou, nejvíce v Polsku, Německu a ČR (Zdroj: EUAA). Na Ukrajině bylo na začátku prosince 2022 celkem 5,9 mil. vnitřně vysídlených osob (Zdroj: IOM).

Priorita č. 2 – Bezprostřední sousedství EU

Ukrajina – Podpora vnitřně vysídlených osob v souvislosti s ruskou agresí - 25 mil. Kč

Peněžní dar byl poskytnut Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) na podporu vnitřně vysídlených osob na Ukrajině v souvislosti s ruskou agresí. Z daru bylo podpořeno zajištění nezbytné ochrany pro vnitřně vysídlené obyvatele, ubytování a základní humanitární asistence – materiální i peněžní. Realizace byla ukončena v prosinci 2022.

Ukrajina – Podpora Státní migrační služby a konzulárních služeb v zahraničí - 25 mil. Kč

Cílem projektu Mezinárodního centra pro rozvoj migračních politik (ICMPD) je podpora kapacit ukrajinské Státní migrační služby a dále posílení konzulárních služeb ukrajinských konzulárních úřadů na území ČR, Polska a Německa s cílem snadnějšího vydávání osobních dokladů ukrajinským občanům a rozšíření poskytování informací. Projekt je spolufinancovaný ČR a Německem. Realizace projektu bude probíhat do června 2025.

Priorita č. 3 – Centrální středomořská migrační trasa

Libye – Podpora libyjského systému řízení ochrany hranic - 25 mil. Kč

Cílem projektu Mezinárodního centra pro rozvoj migračních politik (ICMPD) je podpořit institucionální reformu libyjského systému řízení ochrany hranic. V rámci projektu bude vytvořena strategická cestovní mapa (tzv. *roadmap*) kroků vedoucích k realizaci nejdůležitějších systémových opatření, bude vytvořena strategie řízení ochrany hranic a v neposlední řadě budou posíleny koordinační a operační kapacity klíčových libyjských institucí. Realizace projektu bude zahájena v lednu 2023 a bude probíhat do prosince 2023.

Priorita č. 4 – Západní středomořská migrační trasa

Mali – Ochrana a reintegrace dětí a mladistvých na cestě - 25 mil. Kč

Jedná se o pokračující projekt Dětského fondu OSN (UNICEF) v Mali zaměřený na podporu nezletilých migrantů bez doprovodu. Cílem je ochránit a stabilizovat vysídlené děti a mladistvé v Mali a předejít tak jejich dalším migračním pohybům. Mezi hlavní výstupy projektu patří poskytnutí ochrany a psychosociální podpory 4 tisícům dětem a mladistvým a vyškolení sociálních terénních pracovníků. Druhým výstupem je reintegrační podpora pro mladistvé navracející se do svých domovů. Realizace projektu bude probíhat do června 2024.

Další podpořené projekty

Kypr – Podpora dobrovolných návratů v kontextu aktuálních zvýšených migračních toků – 25 mil. Kč

Peněžní dar byl poskytnut Ministerstvu vnitra (MV) Kyperské republiky. Cílem projektu je podpora Kanceláře pro dobrovolné návraty, která je zřízena pod kyperským MV. Konkrétně bude z daru podpořeno poskytování informací o dobrovolných návratech mezi neúspěšnými žadateli o azyl a hrazena doprava navrátilců do zemí původu. Realizace projektu bude probíhat do února 2023.

Realizace naléhavé pomoci Ukrajině

V rámci programu Pomoc na místě bylo v roce 2022 v návaznosti na usnesení vlády č. 131 ze dne 25. února 2022 poskytnuto pět peněžních darů mezinárodním organizacím – každý ve výši 25 mil. Kč. Čtyři dary plynuly na Ukrajinu – Mezinárodnímu výboru Červeného kříže (ICRC) na podporu zdravotní péče na Ukrajině, Dětskému fondu OSN (UNICEF) na podporu ukrajinských dětí, Světovému potravinovému programu (WFP)

na zajištění potravin pro vysídlené a nejvíce postižené obyvatele Ukrajiny a Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) na pomoc vnitřně vysídleným obyvatelům Ukrajiny. Pátý peněžní dar byl poskytnut UNHCR na podporu přijímacích kapacit pro ukrajinské uprchlíky v Moldavsku.

IX.5 AZYLOVÝ, MIGRAČNÍ A INTEGRAČNÍ FOND

Azylový, migrační a integrační fond (AMIF) je nástrojem EU v oblasti migrační a azylové politiky. Obecným cílem Azylového, migračního a integračního fondu je přispívat k účinnému řízení migračních toků, k podpoře integrace státních příslušníků třetích zemí do společnosti, k podpoře účinné návratové politiky a k provádění společné azylové politiky. V roce 2022 probíhala v ČR realizace projektů AMIF v rámci závěrečné fáze programového období 2014–2020, zároveň byla zahájena raná fáze implementace programového období 2021–2027.

IX.5.1.1 Programové období 2014–2020

Azylový, migrační a integrační fond byl zřízen nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 516/2014 ze dne 16. 4. 2014. Národní program Azylového, migračního a integračního fondu, který stanovuje priority ČR pro financování v rámci programového období, byl schválen EK dne 24. 3. 2015 a od té doby byl několikrát aktualizován. Odpovědným orgánem pro implementaci fondů EU v oblasti vnitřních věcí je odbor fondů EU v oblasti vnitřních věcí MV.

Invaze na Ukrajinu ze strany Ruské federace dne 24. února 2022 způsobila hromadný příliv vysídlených osob z Ukrajiny do několika členských států, včetně ČR. V návaznosti na tuto skutečnost vstoupilo dne 11. dubna 2022 v účinnost Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/585, kterým došlo k prodloužení období způsobilosti AMIF 2014–2020 o jeden rok a zároveň k umožnění využít dosud vázané finanční prostředky pro jiné účely. Tato změna umožnila členským státům využít veškeré nevyužité finanční prostředky v rámci svých národních programů na urgentní řešení nepředvídaných problémů vyplývajících z ruské invaze na Ukrajinu.

ČR využila těchto dodatečně uvolněných prostředků na navýšení alokace ve specifickém cíli 2 – Integrace.

Národní program AMIF je zaměřen na čtyři hlavní (specifické) cíle – azyl, integrace, návraty a solidarita. ČR implementuje pouze tři specifické cíle, a to azyl, integrace a návraty. Na základě usnesení vlády č. 439 ze dne 5. června 2017 se ČR neúčastní realizace specifického cíle solidarita. K využití na běžné součásti národního programu, tj. pro realizaci projektů a technickou pomoc, je v národním programu ČR pro programové období 2014–2020 k dispozici celkem 37 270 473,35 eur, což odpovídá přibližně 950 mil. Kč.

Rozdělení alokace mezi jednotlivé specifické cíle AMIF⁶⁵

Specifický cíl	Alokace v Kč	tj. %
1 Azyl	114 750 000,00	12
2 Integrace	601 701 459,08	63
3 Návraty	160 650 000,00	17
Technická pomoc	73 295 611,35	8
Celkem	950 397 070,43	100

Zdroj: MV

■ Specifický cíl *Integrace*

Stěžejní částí českého národního programu je oblast integrace státních příslušníků třetích zemí. Mezi čtyři hlavní priority ČR v oblasti integrace v návaznosti na migrační změny patří znalost českého jazyka, ekonomická

⁶⁵ Pro přepočet alokace z eur na koruny byl použit kurz 25,5; uvedené částky je tedy nutno považovat za orientační.

soběstačnost, orientace ve společnosti a zlepšování vztahů mezi státními příslušníky třetích zemí a hostitelskou společností.

V návaznosti na Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/585 došlo v roce 2022 k revizi NP AMIF, v rámci které došlo k přesunu nevyužitých finančních prostředků ve výši 3,2 mil eur původně účelově vázané na přesídlení do Specifického cíle na integrační opatření. V souladu s touto revizí byla v roce 2022 vyhlášena výzva a podpořeny čtyři projekty zaměřené na navýšení kapacit center na podporu integrace cizinců, která jsou financována prostřednictvím AMIF, tj. center v Praze, Královéhradeckém kraji, Ústeckém kraji a Jihomoravském kraji. Dalším významným projektem v rámci tohoto specifického cíle je podpora Klientského centra pro poskytování informací cizincům, které v roce 2022 velkou měrou přispělo k účinné pomoci uprchlíkům před válkou na Ukrajině. V rámci Centra vznikla speciální informační linka pro Ukrajince, která byla od 25. 2. 2022 do 21. 3. 2022 provozována nonstop a která nyní funguje v běžném režimu.

▪ Specifický cíl *Návraty*

Další významnou částí národního programu tvoří podpora návratové politiky. Hlavním cílem je vytvořit komplexní návratový systém podporující jak dobrovolné, tak nucené návraty státních příslušníků třetích zemí a zároveň zvýšit účinnost reintegračních mechanismů za účelem usnadnění sociální a ekonomické reintegrace v zemích původu. V roce 2022 bylo ukončeno několik projektů na rekonstrukci objektů zařízení pro zajištění cizinců (ZZC) Správy uprchlických zařízení MV ČR (SUZ). Konkrétně se jednalo o vybudování čističky odpadních vod a rekonstrukci kuchyně a úpravny vody v ZZC Balková. Dále byly ukončeny další projekty týkající se podpory dobrovolných či nucených návratů. Zajištění kapacit pro provádění dobrovolných návratů MV je řešeno navazujícím projektem v programovém období 2021–2027.

▪ Specifický cíl *Azyl*

Třetí oblastí podpory je azylová politika, v jejímž rámci byla největší část finančních prostředků investována do vybudování a rekonstrukci infrastruktury SUZ. V roce 2022 byla podpořena výměna kotle v Pobytovém středisku Havířov. Další část podpory mířila zejména na poskytování právního poradenství žadatelům o mezinárodní ochranu. V roce 2022 byl rovněž dokončen projekt na vybudování informačního systému pro evidenci osob a řízení v oblasti mezinárodní ochrany v ČR.

Stav implementace

Implementace národního programu AMIF probíhá od roku 2015. Za tuto dobu bylo k realizaci schváleno celkem 67 projektů. Do konce roku 2022 byla ukončena realizace již 62 projektů, u několika z nich zatím probíhá administrace finančního vypořádání. Realizace 5 projektů bude probíhat ještě v roce 2023.

V tabulce níže je uvedena výše alokace, výše zavázaných finančních prostředků (tj. schválených projektů k podpoře) a výše skutečně proplacených finančních prostředků od počátku programového období. Vždy se jedná o finance z AMIF, tj. o 75 % či 90 % celkových nákladů projektů.

Výše alokace schválených projektů k podpoře od počátku programového období do roku 2022

Specifický cíl	Alokace v CZK	Zavázáno v CZK	Zavázáno v %	Schváleno v CZK	Proplaceno v %
1 Azyl	114 750 000,00	108 815 021,07	94,83	93 579 455,50	80,0
2 Integrace	601 701 459,08	600 285 343,32	99,76	388 759 746,13	62,0
3 Návraty	160 650 000,00	164 557 569,68	102,43	90 493 197,50	56,0
Celkem	877 101 459,08	873 657 934,07	99,61	572 832 399,13	63,0

Zdroj: MV

Projekty v rámci NP AMIF jsou realizovány několika typy příjemců. Nejvýznamnějším typem příjemce jsou organizační složky státu. Dalšími příjemci jsou pak nevládní neziskové organizace, kraje a mezivládní organizace.

IX.5.1.2 Programové období 2021–2027

Azylový migrační a integrační fond pro programové období 2021–2027 byl zřízen nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1147/2021 ze dne 7. 7. 2021. Základním strategickým dokumentem pro čerpání finanční podpory z tohoto fondu je tzv. operační program. Operační program AMIF ČR byl schválen Evropskou komisí dne 4. srpna 2022. ČR patřila k jednomu z prvních členských států, kterým byl program schválen.

Řídicím orgánem odpovědným za implementaci Operačního programu AMIF je odbor fondů EU v oblasti vnitřních věcí MV.

Operační program AMIF je zaměřen na čtyři hlavní (specifické) cíle – azyl, integrace, návraty a solidarita. ČR implementuje pouze tři specifické cíle, a to azyl, integrace a návraty. Na základě usnesení vlády č. 439 ze dne 5. června 2017 se ČR nadále nebude účastnit realizace specifického cíle solidarita.

Rozdělení alokace mezi jednotlivé specifické cíle AMIF

Specifický cíl	Alokace v Kč	tj. %
1 Azyl	12 987 980,74	18,5
2 Integrace	33 034 615,32	47,5
3 Návraty	19 999 246,40	28,5
Technická pomoc	3 961 310,54	5,5
Celkem	69 983 153,00	100,0

Zdroj: MV

Hlavní (specifické) cíle AMIF, do jejichž realizace bude ČR zapojena:

■ Specifický cíl *Integrace*

Specifický cíl Integrace je v ČR nejvýznamnějším specifickým cílem s nejvyšší alokací finančních prostředků. Většina opatření se bude soustředit zejména na aktivity cílící na úspěšnou integraci cizinců⁶⁶ do společnosti. Pro zajištění řádné integrace budou podporována Centra na podporu integrace cizinců, která fungují na regionální úrovni a jsou významným nástrojem v ČR pro zajištění požadovaného stupně integrace cizinců do české společnosti. Mezi další podporovaná opatření patří např. kurzy českého jazyka, kurzy sociokulturní orientace či poskytování sociálního a právního poradenství. Dalším důležitým podporovaným opatřením je zajištění informovanosti cizinců o jejich právech a povinnostech a usnadnění souvisejících pobytových řízení. V rámci tohoto specifického cíle budou financovány též aktivity, které přispějí k integraci uprchlíků z Ukrajiny.

■ Specifický cíl *Návraty*

Opatření v rámci tohoto cíle se soustředí na podporu integrovaného a koordinovaného přístupu k řízení navrácení na úrovni Unie a členských států. Opatření napomohou k rozvoji kapacit pro účinné, důstojné a udržitelné navrácení, společně s omezováním faktorů motivujících k neoprávněné migraci. Mezi finančně nejvýznamnější opatření bude patřit provoz oddělení dobrovolných návratů (OAMP), kterým bude navázáno na aktivity realizované v programovém období 2014–2020. Mezi další podporovaná opatření patří poskytování reintegrační podpory a v krajních případech pak realizace nucených návratů. V rámci boje proti neoprávněné migraci se OP AMIF zaměří rovněž na proaktivní boj proti pracovnímu vykořisťování, zejména podporou inspektorátů práce. V neposlední řadě bude podporován rozvoj ZZC SUZ a posílení interkulturních dovedností pracovníků těchto zařízení, včetně vzniku pozice interkulturního mediátora.

■ Specifický cíl *Azyl*

Obecným cílem fondu v rámci tohoto specifického cíle je posílení společného evropského azylového systému, a to prostřednictvím jednotného uplatňování unijního *acquis* v celé EU, podpory kapacit azylových systémů členských států, či posílení spolupráce a partnerství s unijními orgány a třetími zeměmi za účelem řízení

⁶⁶ V případě AMIF se může jednat pouze o státní příslušníky třetích zemí.

migrace. V rámci programového období 2021–2027 si ČR definovala jako prioritu modernizaci infrastruktury azylových zařízení SUZ. Dalším výrazným záměrem bude spolupráce s Agenturou EU pro azyl (EUAA), včetně zajištění vysílání národních expertů do této organizace. Mimo investic do vytvoření struktur pro spolupráci s EUAA se plánuje rovněž posílení personálních a technických kapacit a správních kapacit soudního přezkumu nedůvodných žádostí o mezinárodní ochranu či v oblasti informací o zemích původu cizinců.

Stav implementace

V roce 2022 byly vyhlášeny první dvě výzvy v rámci Operačního programu AMIF. Další výzvy budou vyhlašovány průběžně v rámci celého programového období. Vlastní realizace projektů začne v roce 2023.

IX.5.1.3 Mimořádná pomoc AMIF

V průběhu roku 2022 se ČR podařilo s Evropskou komisí vyjednat a obdržet z AMIF mimořádnou finanční pomoc na zvládnání následků migrační vlny z Ukrajiny. Mimořádná pomoc je uvolňována Evropskou komisí na základě čl. 31 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1147/2021 v tzv. přímém řízení. Tyto prostředky tedy nejsou součástí operačního programu AMIF a MV vůči nim nevystupuje jako řídicí orgán, ale jako příjemce podpory od Evropské komise. Tyto finanční prostředky jsou poskytovány nad rámec alokace příslušející členskému státu, tj. nad rámec alokace operačního programu uvedené v kapitole IX.5.1.2. Programové období 2021–2027.

První mimořádná pomoc byla ve výši 27,4 mil. eur (přibližně 670 mil. Kč), druhá ve výši 27 mil. eur (cca 652 mil. Kč). Intenzivní vyjednávání ze strany MV vedlo k tomu, že prostředky byly Evropskou komisí poskytnuty inovativním způsobem, a sice jako tzv. financování nespojené s náklady dle čl. 125 odst. 1 písm. a) Nařízení Evropského parlamentu a Rad (EU) 2018/1046, ze dne 18. července (tzv. Finanční nařízení). Finanční prostředky jsou fakticky poskytovány jako zpětná kompenzace části nákladů, které ČR měla se zvládnutím migrační vlny jako je zajištění ubytování, zajištění prvotní pomoci, zajištění přepravy, poskytnutí financí pro řešení úvodních potřeb neziskovým organizacím a regionálním orgánům apod.

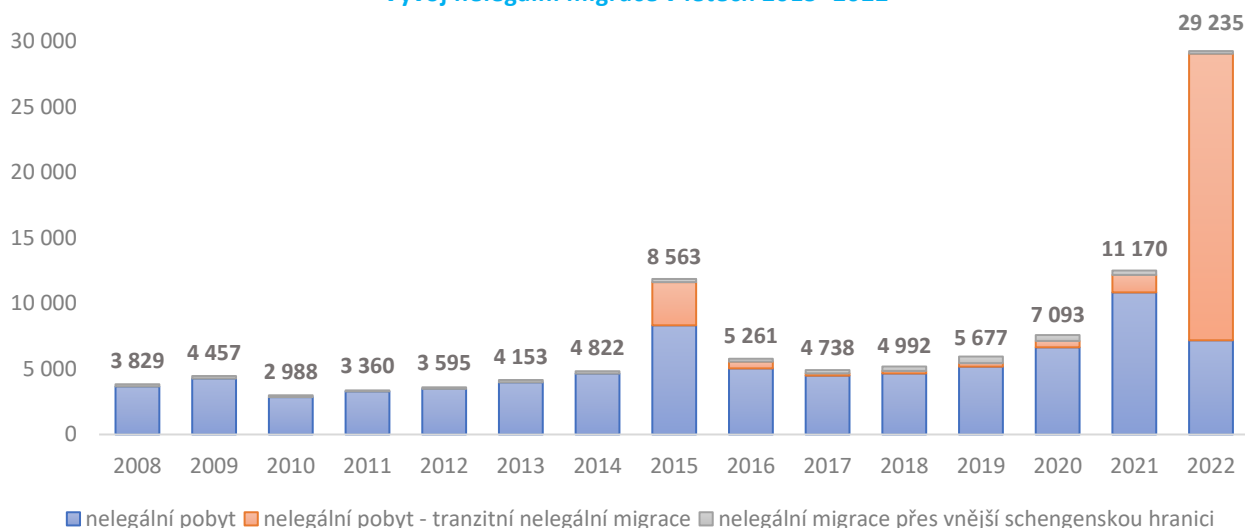
X NELEGÁLNÍ MIGRACE V ČR

X.1 VÝVOJ NELEGÁLNÍ MIGRACE⁶⁷ V ČR

Vývoj nelegální migrace v ČR se v desetiletém období od roku 2013 nesl ve znamení dvou výrazných migračních vln a celosvětové pandemie onemocnění covid-19, která „uzavřela“ pozemní hranice států schengenského prostoru a téměř zastavila osobní leteckou dopravu.

Občané Ukrajiny, Ruska a Vietnamu tvořili v průběhu minulých let skupiny cizinců s nejvyššími počty zjištěných osob při nelegální migraci na území ČR, s výjimkou let zasažených migračními vlnami v letech 2015 a 2022.

Vývoj nelegální migrace v letech 2015–2022

Zdroj: ŘSCP

Pozn.: Podkategorie „nelegální pobyt – tranzitní nelegální migrace“ je staticky zvlášť sledována od června 2015.

V roce 2015, ve kterém ČR zasáhla migrační vlna tranzitní nelegální migrace (počet zjištěných nelegálních migrantů dosáhl do té doby nevídaného počtu 8 563 osob), občané Ukrajiny na prvním místě poprvé vystřídali občané Sýrie. V průběhu dalších let křivka nelegální migrace začala výrazněji vzrůstat v letech 2020 (7 093 osob) a 2021 (11 170 osob), tj. v době protiepidemických opatření zaváděných Ministerstvem zdravotnictví ČR za účelem ochrany před zavlečením onemocnění covid-19. Na tomto nárůstu se výrazně

⁶⁷ Od roku 2008 (po vstupu do schengenského prostoru) jsou sledovány dvě základní kategorie nelegální migrace na území ČR:

- 1. Nelegální překročení vnější schengenské hranice ČR** – v této kategorii jsou evidováni cizinci, kteří nedovoleně překročili nebo se pokusili o nedovolené překročení vnější schengenské hranice, tj. na mezinárodních letištích ČR.
- 2. Nelegální pobyt** – v této kategorii jsou evidováni cizinci, kteří se zdržovali na území ČR, včetně tranzitního prostoru na mezinárodních letištích bez platného pobytového oprávnění či víza. Kategorie nelegálního pobytu zahrnuje podkategorii **tranzitní nelegální migrace** (od roku 2015 sledována samostatně), při které cizinci nedovoleně překročili pozemní nebo vzdušnou vnitroschengenskou hranici s cílem pokračovat přes území ČR do dalších zemí EU/schengenského prostoru.

podíleli občané prvních dvou nejčastěji zastoupených státních příslušností, Ukrajiny a Moldavska, kteří opatření nerespektovali a v rozporu s nimi vstupovali na naše území.

Druhá migrační vlna v roce 2022 s markantně vyšším počtem nelegálně příchozích osob oproti té první v roce 2015 dosáhla téměř třiceti tisíc osob (**29 235 osob**) zjištěných při nelegální migraci na území našeho státu, s nejvyšším meziročním absolutním (+18 065 osob) i procentuálním (+161,7 %) nárůstem od vstupu ČR do schengenského prostoru⁶⁸.

Z celkového počtu 29 235 zjištěných osob bylo celkem **29 034 osob** (tj. 99,3 %) odhaleno **při nelegálním pobytu a 201 osob zjištěno při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR**.

ČR je součástí hlavního koridoru nelegální migrace západobalkánskou trasou do zemí západní Evropy. V roce 2022 vedl zvýšený migrační tlak na vnější hranici EU při západobalkánské trase k rapidnímu nárůstu počtu nelegálně příchozích migrantů na vnitřní pozemní schengenské hranici mezi Slovenskem a ČR. Tyto osoby vstupovali do ČR s úmyslem pokračovat do cílových zemí EU/Schengenu. **Počty zjištěných osob při tranzitní nelegální migraci tvořily s 21 852 osobami 74,7 %** na celkovém počtu cizinců odhalených při nelegální migraci. Ačkoliv od roku 2016 byla ČR pro nejčastěji zjišťované státní příslušnosti cílovou zemí, v roce 2022 počty osob s úmyslem tranzitovat přes území ČR markantně převýšily počty osob, pro něž je ČR cílovou zemí.

Migrační vlna v roce 2022 tak zapříčinila, že od předchozích let se výrazně lišila i skladba státních příslušností osob zjištěných při nelegální migraci na území ČR. Zvláště pak byli **výrazně zastoupeni občané Sýrie** (20 981) na první příčce, kteří tvořili 71,8 % z celkového počtu osob zjištěných při nelegální migraci a 93,3 % z celkového počtu tranzitní nelegální migrace. Občané Sýrie zaznamenali také nejvyšší meziroční nárůst, a to o 4 734 %. Na druhém a třetím místě byli občané **Ukrajiny** (2 850) a **Moldavska** (1 010), kteří v obou případech zaznamenali oproti roku 2021 pokles. Ten byl spojen zejména s uvolněním opatření proti onemocnění covid-19 a nebyly tedy již tak v hojné míře zadržováni pro porušení pravidel vstupu a pobytu v rozporu s těmito opatřeními.

Od roku 2018 tvořili občané Ukrajiny a Moldavska nejčastěji zjištěné státní příslušnosti. Další především tranzitující státní příslušnost tvořili na čtvrté příčce občané **Turecka** (772) s druhým nejvyšším (rámci deseti nejčastěji zastoupených státních příslušností) meziročním nárůstem o 503,1 %. Občané dalších státních příslušností, tj. na 5. až 8. místě, se stejně jako občané Ukrajiny a Moldavska od roku 2018 pravidelně umísťovali na předních příčkách nejčastěji zastoupených státních příslušností. Zároveň tyto státní příslušnosti **Gruzie** (413), **Vietnamu** (391), **Uzbekistánu** (310) a **Ruska** (267) zaznamenaly ve všech případech meziroční nárůst. Následovali občané **Afghánistánu** (246) a **Maroka** (177), kteří patří především k tranzitujícím státním příslušnostem.

X.1.1 Dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic ČR

Důvody znemožňující návrat, především občanů Sýrie, do domovské země⁶⁹ a s tím spojené neakceptování závazků, které plynou z uzavřené bilaterální readmisní dohody o navracení osob mezi ČR a Slovenskem, a naopak dodržení závazků z readmisní dohody uzavřené s Německem, dalo podnět k přijmutí dočasného bezpečnostního opatření na úseku pozemní hranice se Slovenskem, tedy ve směru příchodu naprosté většiny tranzitujících nelegálních migrantů.

V návaznosti na bezprostřední hrozbu pro veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost ČR, zvýšenou aktivitu organizovaných skupin převaděčů a zhoršující se migrační a bezpečnostní situaci v zemích ležících na

⁶⁸ Vstup České republiky do schengenského prostoru dne 27. 12. 2007.

⁶⁹ Bezpečné země původu definuje článek 371 Směrnice Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany.

západobalkánské trase, vláda ČR⁷⁰ rozhodla o dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic ČR od 29. září 2022 na celém úseku pozemní hranice se Slovenskem. Vzhledem k trvajícím zvýšenému migračnímu tlaku vláda ČR opakovaně rozhodla o prodloužení tohoto opatření až do 4. února 2023.

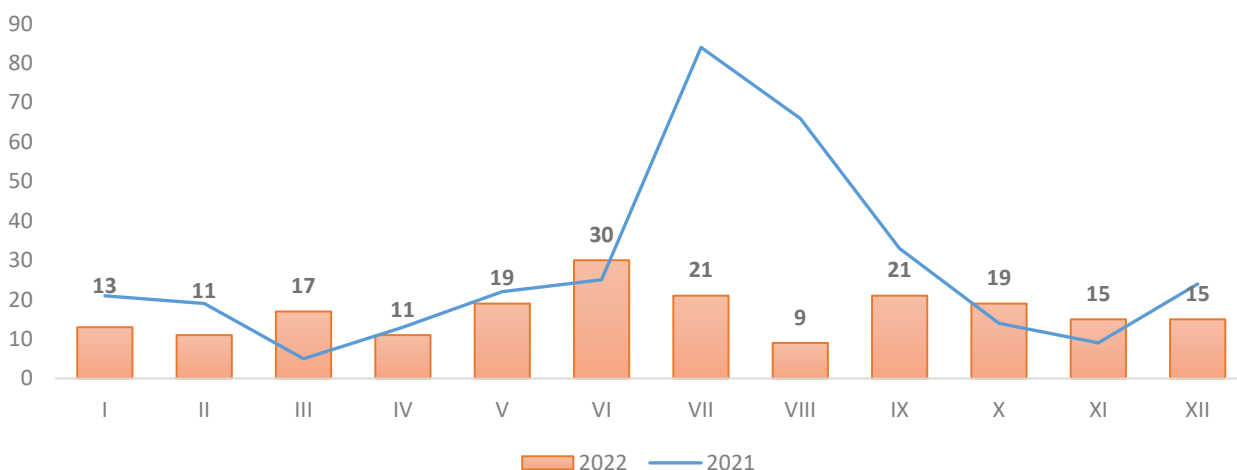
Opatření mělo pozitivní dopad, neboť se s koncem roku podařilo počty zjišťovaných osob snížit na téměř předkrizovou úroveň. Zároveň bylo možné efektivněji uskutečňovat readmise na území Slovenska a zadrženo bylo okolo 140 převaděčů.

X.2 NELEGÁLNÍ PŘEKROČENÍ VNĚJŠÍ SCHENGENSKÉ HRANICE ČR

Vnější schengenská hranice ČR (tj. vzdušná hranice) se nachází na mezinárodních letištích ČR. Osoby při nelegální migraci mohou být dle směru jejich cesty zjištěny na vstupu do ČR (příletu) či na výstupu z ČR (odletu). V roce 2022 procentuálně převládal počet osob zjištěných na vstupu (92,5 %), na výstupu bylo zjištěno 7,5 %.

V roce 2022 bylo **při nelegální migraci na vnější schengenské hranici zjištěno 201 osob** (tj. 0,7 % z celkového počtu osob zjištěných při nelegální migraci). Meziročně byl zaznamenán pokles o 134 osob, tj. -40 %.

Měsíční vývoj nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici - srovnání 2021/2022

Zdroj: ŘSCP

Cizinci byli ve většině případů zjištěni policisty ICP Praha-Ruzyně na letišti Václava Havla Praha v počtu 198 osob (tj. 98,5 % z celkového počtu osob zjištěných při nelegální migraci na vnější schengenské hranici) s meziročním poklesem o téměř jednu čtvrtinu (-24,7 %). Na ostatních mezinárodních letištích byly zjištěny celkem 3 osoby, z toho 2 osoby na ICP Pardubice (meziročně -97,2 %) a 1 osoba na ICP Ostrava-Mošnov.

⁷⁰ Jako orgán příslušný podle § 11 odst. 1 zákona č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic České republiky a ve smyslu čl. 28 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex).

Nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici dle státních příslušností – srovnání 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	335	100,0	201	100,0	-40,0	-134
z toho TOP 5 (řazeno dle 2022):						
Gruzie	14	4,2	61	30,3	335,7	47
Rusko	48	14,3	32	15,9	-33,3	-16
Ukrajina	132	39,4	21	10,4	84,1	-111
Velká Británie	33	9,9	14	7,0	-57,6	-19
Írán	4	1,2	6	3,0	50,0	2

Zdroj: ŘSCP

Nejčastěji byli při nelegální migraci na vnější schengenské hranici zjištěni občané **Gruzie** (61, tj. 30,3 %), **Ruska** (32, tj. 15,9 %), **Ukrajiny** (21, tj. 10,4 %), **Velké Británie** (14, tj. 7 %) a **Íránu** (6, tj. 3 %). Výrazný meziroční pokles zaznamenali občané Ukrajiny o 11 osob, tj. -84,1 %, kteří v roce 2021 zaujímali nejčastěji zjištěnou státní příslušnost na vnější schengenské hranici zejména z důvodu pokusů o vstup na území, ačkoli nesplňovali podmínky pro vstup stanovené protiepidemickými opatřeními ministerstva zdravotnictví, vydané za účelem ochrany před zavlečením onemocnění covid-19.

X.2.1 Neregulérní cestovní doklady na vnější schengenské hranici

Při nelegálním překročení vnější schengenské hranice předložilo v roce 2022 celkem **20 osob** neregulérní doklad, což představuje 9,9 % z počtu osob zjištěných při nelegální migraci na vnější schengenské hranici. V porovnání s rokem 2021 byl zaznamenán nárůst o 9 osob (tj. +81,8 %).

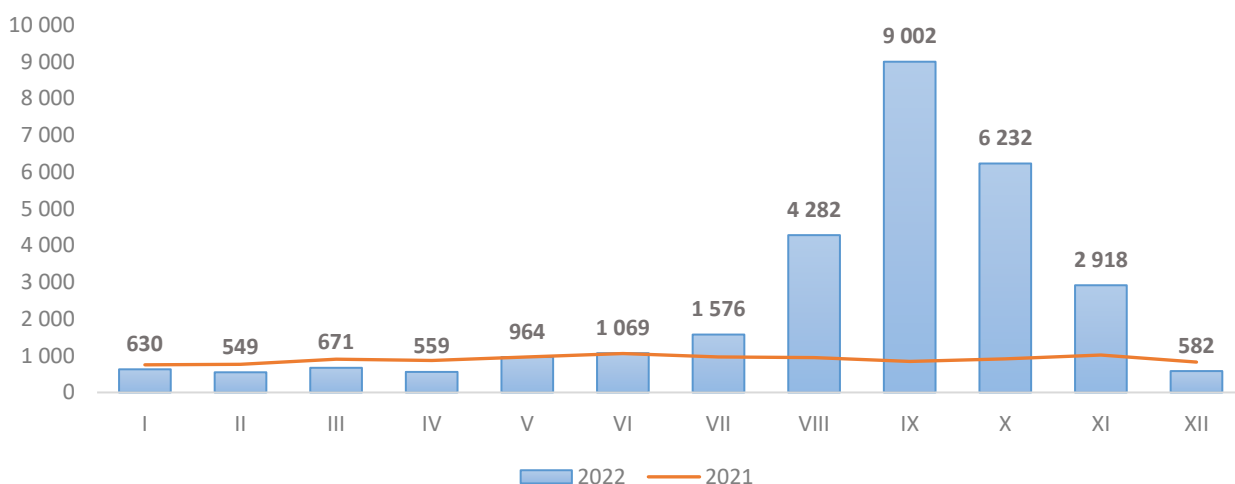
Všechny případy byly odhaleny na ICP Praha Ruzyně na letišti Václava Havla Praha. Nejčastěji neregulérní doklady předložili občané **Gruzie** (7), **Íránu** (5) a **Somálska** (4).

X.3 NELEGÁLNÍ POBYT

V roce 2022 bylo zjištěno **při nelegálním pobytu na území ČR 29 034 cizinců** s vysokým meziročním nárůstem o 18 199 osob, tj. +167,9 %. Vysoké hodnoty u nelegálního pobytu v roce 2022 byly důsledkem vysokého počtu osob zjištěných při tzv. tranzitní nelegální migraci (21 852), která je tedy součástí kategorie nelegálního pobytu a na celkovém počtu nelegálního pobytu měla podíl 99,3%.

Trend nárůstu zjištěných případů nelegálního pobytu (potažmo tranzitní nelegální migrace) započal v červenci a svého vrcholu dosáhl v průběhu září (9 002).

Měsíční vývoj nelegálního pobytu - srovnání 2021/2022

Zdroj: ŘSCP

Dle jednotlivých teritorií⁷¹, kde byli cizinci při nelegálním pobytu nejvíce odhaleni, je na prvním místě s ohledem na trasy tranzitní nelegální migrace KŘP Jihomoravského kraje (14 130), dále následují KŘP Zlínského kraje (6 241), KŘP hl. m. Prahy (3 044) a KŘP Plzeňského kraje (987). Na pátém místě jsou útvary Ředitelství služby cizinecké policie⁷² (884), přičemž z těchto byl nejvíce zastoupen Inspektorát cizinecké policie Praha-Ruzyně na mezinárodním Letišti Václava Havla (596 osob), Příjímací středisko Zastávka (287) a Inspektorát cizinecké policie na mezinárodním letišti Pardubice (1). Další pořadí viz tabulka níže.

⁷¹ 14 krajských ředitelství Policie ČR a 1 Ředitelství služby cizinecké policie.

⁷² Inspektoráty cizinecké policie na mezinárodních letištích a pobytové středisko cizinců Zastávka u Brna.

Nelegální pobyt na území ČR dle teritorií – srovnání 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	10 835	100,0	29 034	100,0	168,0	18 199
z toho KŘP:						
Jihomoravský	992	9,2	14 130	48,7	1 324,4	13 138
Zlínský	268	2,5	6 241	21,5	2 228,7	5 973
Praha	3 663	33,8	3 044	10,5	-16,9	-619
Plzeňský	794	7,3	987	3,4	24,3	193
Moravskoslezský	436	4,0	849	2,9	94,7	413
Ústecký	559	5,2	726	2,5	29,9	167
Středočeský	908	8,4	464	1,6	-48,9	-444
Karlovarský	376	3,5	377	1,3	0,3	1
Pardubický	435	4,0	347	1,2	-20,2	-88
Liberecký	430	4,0	268	0,9	-37,7	-162
Vysočina	390	3,6	264	0,9	-32,3	-126
Jihočeský	275	2,5	217	0,7	-21,2	-58
Královéhradecký	521	4,8	143	0,5	-21,1	-378
Olomoucký	227	2,1	93	0,3	-72,6	-134
z toho ŘSCP						
ICP na mezinárodním letišti	304	2,8	597	2,1	96,4	293
PSC Zastávka u Brna	257	2,4	287	1,0	11,7	30

Zdroj: ŘSCP

Skladba nejčastěji zastoupených státních příslušností cizinců zjištěných při nelegálním pobytu byla v roce 2022 víceméně stejná jako u celkové nelegální migrace. Při meziročním porovnání byly v první desítce stejné státní příslušnosti jako v minulém roce, avšak na základě specifik obou let (2021 – opatření proti šíření onemocnění covid-19, 2022 – markantní vlna tranzitní nelegální migrace) se pořadí lišilo.

Cizinci čtyř nejčastěji zjištěných tranzitujících státních příslušností se početně umístili (stejně jako u celkové nelegální migrace) mezi hlavními deseti státními příslušnostmi – na 1. místě občané **Sýrie s 20 980 osobami** (tj. 72,3 % z celkového počtu osob zjištěných při nelegálním pobytu, meziročně +4 801,9 %), na **4. místě občané Turecka** (767, tj. 2,6 %, meziročně +578,7 %), na **8. místě občané Afghánistánu** (246, tj. 0,8 %, meziročně -53,5 %) a na **10. místě občané Maroka** (177, tj. 0,6 %, meziročně +24,6 %).

Jak již bylo zmíněno, v roce 2021 přetrvávalo ochranné opatření zavedené ministerstvem zdravotnictví proti šíření onemocnění covid-19, která se při nelegálním pobytu promítla do počtu občanů Ukrajiny a Moldavska, kteří na území ČR nelegálně vstoupili (byť jako držitelé biometrických dokladů jsou poživatelé bezvízového styku) v rozporu s tímto opatřením. V roce 2022 tak byl u obou státních příslušností zaznamenán pokles, u druhých v pořadí **občanů Ukrajiny** (2 829, tj. 9,7 % z celkového počtu osob zjištěných při nelegálním pobytu) o více než 50 % a u třetích **občanů Moldavska** (1 005, tj. 3,4 %) o více než jednu třetinu.

V souvislosti s občany Ukrajiny evidovanými při nelegálním pobytu se do statistického vykazování nepromítali v roce 2022 osoby, které v rámci humanitárního vstupu po vypuknutí ozbrojeného konfliktu na Ukrajině vstoupily na naše území bez příslušných pobytových oprávnění či s předchozími platnými sankcemi spočívajícími v zákazu vstupu na území ČR. Počet nelegálně pobývajících občanů Ukrajiny tak tvoří ty osoby, které byly zjištěny v průběhu roku často bez zlegalizování svého předchozího neoprávněného pobytu na našem území (udělení víza strpění či dočasné ochrany), či si neprodloužily svůj legální pobyt na území.

Počty osob u dalších čtyř státních příslušností na 5. až 7. místě – Vietnamu (386, tj. 1,3 %), Gruzie (352, tj. 1,2 %) a Uzbekistánu (306, tj. 1 %) a na 9. místě Ruska (235, tj. 0,8 %), meztročně vzrostly, nejvíce u občanů Uzbekistánu o 77,9 %.

Nelegální pobyt v ČR – srovnání 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	10 835	100,0	29 034	100,0	168,0	18 199
z toho občané EU	132	1,2	101	0,3	-23,5	-31
občané třetích zemí	10 703	98,8	28 933	99,7	170,3	18 230
z toho TOP 10 (řazeno dle 2022):						
Sýrie	428	4,0	20 980	72,3	4 801,9	20 552
Ukrajina	5 844	53,9	2 829	9,7	-51,6	-3 015
Moldavsko	1 548	14,3	1 005	3,5	-35,1	-543
Turecko	113	1,0	767	2,6	578,8	654
Vietnam	309	2,9	386	1,3	24,9	77
Gruzie	271	2,5	352	1,2	29,9	81
Uzbekistán	172	1,6	306	1,1	77,9	134
Afghánistán	529	4,9	246	0,8	-53,5	-283
Rusko	180	1,7	235	0,8	30,6	55
Maroko	142	1,3	177	0,6	24,6	35

Zdroj: ŘSCP

X.3.1 Tranzitní nelegální migrace

Tranzitní nelegální migrace jako samostatná podkategorie nelegálního pobytu se statisticky sleduje od poloviny roku 2015, tedy od předchozí migrační vlny. Již ze samotného názvu je patrné, že cizinci (občané třetích zemí) jenž nelegálně vstupují pozemní cestou (tj. přes vnitroschengenskou hranici) nebo letecky vnitroschengenskými lety na naše území, mají v úmyslu využít ČR pouze jako průjezdní zemi. Cílem těchto cizinců jsou další země EU/Schengenu, zejména sousední Německo.

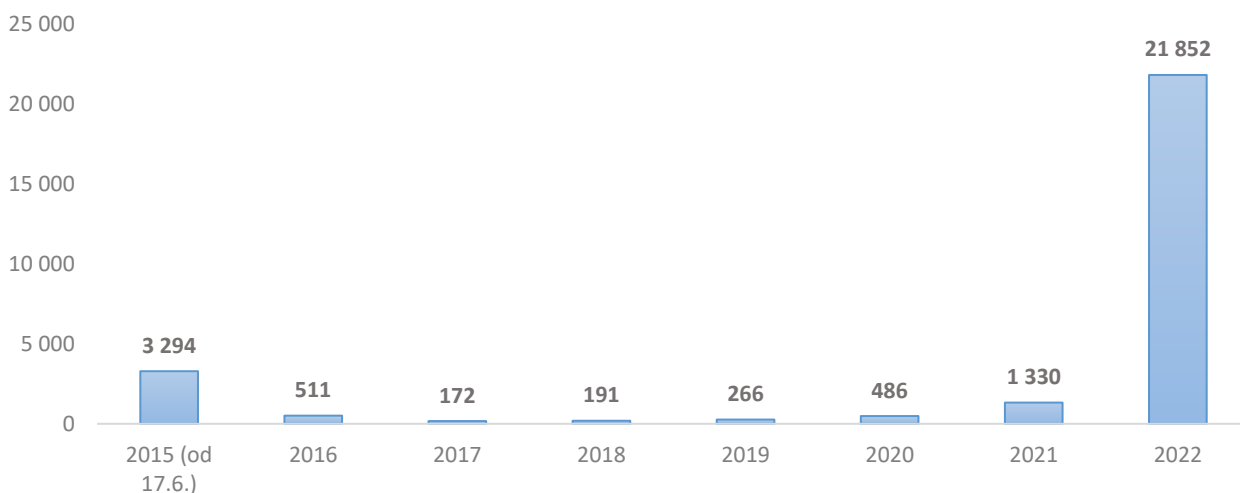
Situace v oblasti nelegální migrace byla v roce 2022 do jisté míry ovlivněna postupným rušením opatření zavedených za účelem ochrany zdraví, veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti v důsledku útlumu světového šíření onemocnění covid-19. K rušení těchto opatření přistupovaly všechny státy schengenského prostoru, čehož využívaly také organizované skupiny zabývající se trestnou činností na úseku nelegální migrace k opětovnému zvýšení svých aktivit.

Zájem migrantů o transport a usídlení v některých ze zemí schengenského prostoru, především v Německu, Francii, Itálii a Rakousku ani v roce 2022 nepoklesl. Důvody nelegální migrace zůstaly naprosto stejné a částečně se prolínaly. Migranti utíkali ze zemí, které byly bezpečnostně nestabilní, případně ze zemí, ve kterých již probíhaly válečné konflikty. V cílové destinaci pak nelegální migranti krom bezpečí očekávali především znatelné zlepšení jejich osobní ekonomické situace. Dalším zásadním faktorem byla snaha přicestovat za rodinnými příslušníky, kteří opustili jejich zemi původu v předchozích migračních vlnách a postupně se etablovali v některém ze států EU.

V roce 2022 byla nejvíce využívaná cesta k nelegálním převozům migrantů do EU tzv. „balkánská trasa“, která začíná v Turecku, odkud se větví na dva hlavní směry. Jedna větev byla směřována přes území Řecka a pokračovala přes Albánii/Severní Makedonii - Srbsko - Maďarsko - Slovensko/Rakousko - ČR do Německa. Druhá větev byla směřována přes Bulharsko - Rumunsko - Maďarsko - Rakousko/Slovensko - ČR do Německa.

Nelegální migranti, jejichž cílovou destinací byla Itálie, putovali po trase Albánie - Srbsko - Bosna a Hercegovina - Chorvatsko.

Vývoj tranzitní nelegální migrace v letech 2015–2022

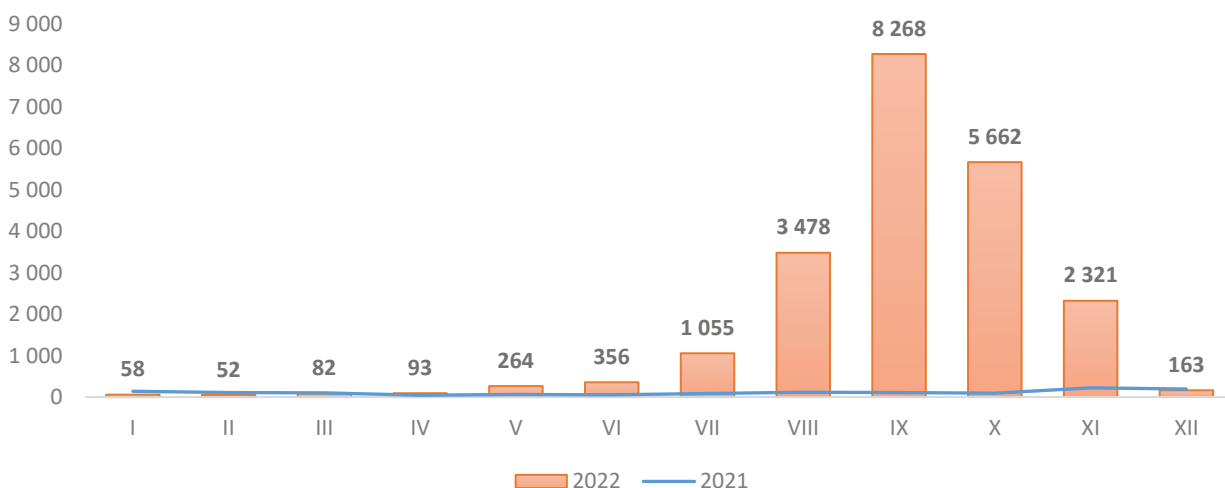

Zdroj: ŘSCP

Rok 2022 zaznamenal výrazný **nárůst v počtu osob zjištěných při tranzitní nelegální migraci (21 852 osob, tj. meziročně +20 522 osob, +1 543 %)** a počet osob značně překonal úroveň migrační vlny v roce 2015. Vstup na území ČR nelegálně tranzitujících migrantů byl zaznamenán zejména pozemní cestou (v 92,5 % případů, tj. 21 639 osob) v menší míře pak letecky vnitroschengenskými lety (213 osob, nejčastěji občané Sýrie – 180 osob). Určitou specifičnost migrační vlny pak tvořilo vysoké zastoupení (93,3 %) občanů **Sýrie** (20 387) na celkovém počtu osob zjištěných při tranzitní nelegální migraci, kteří prchali před přetrvávající občanskou válkou, která na území Sýrie propukla v březnu 2011.

S vysokým početním odstupem byli dále zjištěni občané **Turecka** (487, tj. 2,2 %) či **Afghánistánu** (224, tj. 1 %), následovali občané **Maroka** (146) a **Iráku** (81).

Měsíční vývoj tranzitní nelegální migrace - srovnání 2021/2022

Zdroj: ŘSCP

Výrazný nárůst tranzitní nelegální migrace pozemní cestou byl zaznamenán od měsíce července, ve kterém počty tranzitujících migrantů překročily hranici tisíce osob (pro srovnání, za období celého roku 2021 bylo při tranzitní nelegální migraci zjištěno 1 330 osob). Vzhledem k tomu, že následně počty v měsících srpnu a září mnohonásobně vzrůstaly, u zjištěných osob jednoznačně převládal vstup ze Slovenska, které však plnilo závazky dané readmisní dohodou o zpětném přebírání osob pouze částečně, a jelikož nebylo možné využívat návratových operací do domovské země u občanů Sýrie, rozhodla vláda České republiky o dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic České republiky od 29. září 2022 na celém úseku pozemní hranice se Slovenskem (viz kapitola X.1.1 Dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic). V důsledku se počty zadržených tranzitujících cizinců snižovaly.

Pozemní cestou (21 639 osob) nebylo ve více než polovině případů zjištěno, jakým dopravním prostředkem cizinci přicestovali na naše území, jednalo se o různé dopravní prostředky, ať již dodávková vozidla, vlakové spoje, osobní vozidla či byli zjištěni jako pěší po opuštění dopravních prostředků. Osobní vozidla jsou pro tyto účely zajišťována v různých autopůjčovnách. Oproti trendu z předchozího roku se výrazně snížil počet osob zjištěných po příjezdu v úkrytu nákladních vozidel.

Pokud byla u cizinců země příjezdu zjištěna, převládal směr ze Slovenska (86 % z počtu zjištěných tranzitujících cizinců pozemní cestou), ve směru z Rakouska se jednalo o necelé dvě desítky osob (0,9 %). Doklady totožnosti cizinci téměř nedisponovali, a to úmyslně za účelem nemožnosti či ztížené identifikace osoby a její státní příslušnosti v souvislosti s návratovými operacemi do jejich domovské země.

Směru příjezdu a tranzitu přes území ČR odpovídají i nejčastější místa zjištění cizinců. Tedy v rámci krajských ředitelství policie se nejčastěji jednalo o příhraniční kraje se Slovenskem – Jihomoravský (13 814 osob), Zlínský (6 196) a Moravskoslezský kraj (687). V průběhu cesty ve vnitrozemí (dálniční úseky a železniční uzel v hl. m. Praze) se jednalo o kraj Vysočina (159), Středočeský kraj (148) a hlavní město Praha (286). Konečně u příhraničních krajů s Německem při pokusu o následné vycestování z ČR se jednalo o Ústecký kraj (174) a Plzeňský kraj (107).

Letecky (213) cizinci přicestovali zejména vnitroschengenskými lety z Řecka v počtu 203 osob, tj. o 37,2 % více oproti roku 2021, ve kterém však na leteckou dopravu měla vysoký vliv opatření proti šíření nemoci covid-19. Většina osob (95,1 %) předložila neregulérní cestovní doklady, ostatní tranzitující cizinci nedisponovali doklady totožnosti.

Pro nelegální migranty však ČR zůstala i v uplynulém roce především zemí tranzitní.

Nadále je nezbytné přijímat adekvátní bezpečnostní opatření v souvislosti s nelegální migrací a ochranou vnějších hranic EU. Kontrola migrujících osob je problematická vzhledem k množství migrujících osob, jejich anonymitě a riziku kriminální historie v zemi původu. I nadále tak situace v oblasti nelegální migrace představuje riziko s možnými mimořádně závažnými následky, zejména v oblasti terorismu a extremismu.

X.4 NAPOMÁHÁNÍ K NELEGÁLNÍ MIGRACI

Napomáhání k nelegální migraci postihují v trestněprávní úpravě ČR trestné činy organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, dále jen „trestní zákoník“, napomáhání k neoprávněnému pobytu podle § 341 trestního zákoníku a organizování a násilné překročení státní hranice podle § 339 trestního zákoníku.

Počty osob zjištěných při napomáhání k nelegální migraci řešených cizineckou policií⁷³ v roce 2022 meziročně výrazně vzrostly, a to zejména jako důsledek nárůstu počtu osob, které organizovaly či umožnily nedovolené překročení státní hranice v období vysoké migrační vlny vedoucí přes území ČR.

V roce 2022 bylo odbory cizinecké policie KŘP řešeno **190 osob**, které napomáhaly k nelegální migraci. V porovnání s rokem 2021 byl zaznamenán výrazný nárůst o 138 osob, tj. +265,4 %. Hranice 100 osob byla v minulých letech naposledy překročena v roce 2015, tedy při předchozí migrační vlně s počtem 168 osob, ve kterém byly stejně jako v roce 2022 nejčastěji řešeny osoby pro trestnou činnost páchanou v souvislosti s organizováním a umožněním nedovoleného překročení státní hranice.

Napomáhání k nelegálnímu pobytu nebo překročení hranic – srovnání 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem osob	52	100,0	190	100,0	265,4	138
z toho způsob napomáhání k NM:						
účelový sňatek a jeho organizování	8	15,4	2	1,1	-75	-6
účelové soužití (druh/družka) a jeho organizování	4	7,7	6	3,2	50,0	2
účelové otcovství a jeho organizování	6	11,5	8	4,2	33,3	2
umožnění nel. překročení SH	34	65,4	173	91,1	408,8	139
umožnění nel. pobytu (obstarání víz, ubytování, fal. dokladů)	-	-	1	0,5	-	1

Zdroj: ŘSCP

Dle způsobu napomáhání se nejčastěji v roce 2022 jednalo o převaděče migrantů přes státní hranici převážením motorovými vozidly (tedy zpravidla o řidiče a spolujezdcе vozidel) s počtem 173 osob, o účelové otcovství (8 osob) a o účelové soužití druh/družka (6). Nejméně zastoupené byly se 2 osobami způsob napomáhání účelovým sňatkem a u 1 osoby obstarání potřebných náležitostí k získání pobytového oprávnění.

Nejčastěji bylo cizineckou policií řešeno pro shora uvedenou trestnou činnost **38 občanů Ukrajiny, 35 Sýrie, 23 České republiky**, 9 Turecka, 8 Bulharska, 7 Gruzie, 5 Německa, 5 Uzbekistánu a po 4 osobách občané Moldavska a Rumunska.

Pořadí krajů dle místa zjištění uvedené trestné činnosti se odvíjí zejména od zatíženosti tranzitní nelegální migrací a od počtu zjištěných převaděčů, kteří byli odhaleni nejen v příhraničních oblastech na vstupu do ČR, ale i ve vnitrozemí. Mezi místy zjištění (dle útvarů krajských ředitelství Policie ČR) byly na prvních příčkách zastoupeny KŘP Jihomoravského kraje (98) a KŘP Zlínského kraje (34). Ve třetím Ústeckém kraji (20) byla z celkového počtu řešena více než polovina osob (14) pro napomáhání k neoprávněnému pobytu formou účelového otcovství nebo účelového soužití. Následují Kraj Vysočina (17), Moravskoslezský kraj (8), Hl. m. Praha (7), Středočeský kraj (3 – v 1 případě obstarání potřebných náležitostí k získání pobytového oprávnění), Liberecký (2 – v obou případech fiktivní sňatek) a Pardubický kraj (1).

Fenomén trestné činnosti formou převaděčství se v roce 2022 odvíjel od vysoké migrační vlny nelegální migrace do Evropy, a s tím se související poptávkou po převádění. Všechny případy převaděčství, řešené cizineckou policií, byly v roce 2022 zjištěny ve spojení s pozemní hranicí. K přepravě osob byly v případech se zjištěnými převaděči využívány ve více než 80 % osobní vozidla, dále dodávková vozidla a i přes značnou dominanci převádění v uvedených vozidlech, byli v několika případech zjištěni převaděči s nákladními vozidly, ve kterých byly osoby převáženy mj. na ložné ploše „upraveného“ vozidla či v úkrytu v kabině vozidla.

⁷³ Příslušná pracoviště cizinecké policie se zabývají trestnou činností jen ve vymezeném rozsahu, tedy trestnými činy, u kterých je zákonem stanoven trest odnětí svobody, jehož hranice nepřevyšuje 3 roky (výjimečně 5 let), ostatní případy v rámci cizinecké problematiky jsou vedeny útvary Služby kriminální policie.

Po zavedení kontrolních opatření na česko-slovenské hranici se část řidičů přizpůsobila situaci a převážené osoby opustily vozidlo v blízkosti státní hranice ještě na území Slovenska, aby po pěším překročení hranice opět nasedli do vozidla, které převaděč převezl přes hranici prázdné.

Mezi zjištěnými převaděči měli nejvyšší zastoupení občané Ukrajiny (38), Sýrie (35), České republiky (10), Turecka (9) a Bulharska (8). Občané třetích zemí v postavení převaděčů disponovali pobytovémi oprávněními v některé ze zemí EU.

X.5 NAVRHOVANÉ ZMĚNY TRESTNÍHO ZÁKONÍKU TÝKAJÍCÍ SE TRESTNĚPRÁVNÍHO STÍHÁNÍ NELEGÁLNÍ MIGRACE

V oblasti trestněprávního postihu nelegální migrace (bez bezprostřední souvislosti s ruskou invazí na Ukrajinu) připravilo Ministerstvo spravedlnosti ve spolupráci s Ministerstvem vnitra dva návrhy na změnu trestního zákoníku.

První návrh se týká skutkové podstaty trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku, která stanoví trestní postih pro pachatele, jenž se zdržuje na území ČR, ačkoli mu byl uložen trest vyhoštění nebo bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění. Tato úprava však dle výkladu Soudního dvora Evropské unie není v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí; konkrétní rozpor s požadavky evropského práva je spatřován v tom, že právní úprava umožňuje trestně stíhat cizince, kterému bylo ve správním řízení uloženo vyhoštění ještě předtím, než jsou proti němu použita donucovací opatření podle čl. 8 návratové směrnice.

- V reakci na judikaturu SDEU se navrhuje přesnější vymezení okamžiku, od kterého bude pobyt cizince na území ČR navzdory uloženému trestu vyhoštění nebo rozhodnutí o správním vyhoštění naplňovat skutkovou podstatu trestného činu způsobem, který bude co nejvěrněji zrcadlit požadavky pramenící z evropského práva. Možnost trestního postihu se nově navrhuje zúžit pouze na případy s vyšším stupněm společenské škodlivosti spočívající v tom, že cizinec, o jehož správním vyhoštění bylo rozhodnuto, se na území ČR nadále zdržuje, přestože proti němu byla uplatněna donucovací opatření podle čl. 8 návratové směrnice, tj. pokud se na území ČR nelegálně zdržuje za situace, kdy k realizaci správního rozhodnutí o vyhoštění stát užil dalších mocenských prostředků. Jinými slovy, trestně postižitelné tak bude primárně jednání spočívající v tom, že vyhoštěný cizinec, jenž byl úspěšně navrácen do země původu (resp. nuceně doprovázen na hranici či jinak fyzicky deportován z území ČR), se na území ČR opět vrátí; dále však bude trestně postižitelný i ten, kdo v situaci, kdy bylo započato s prováděním donucovacích opatření dle čl. 8 návratové směrnice, avšak tyto kroky jsou ukončeny jiným než zamýšleným způsobem, se navzdory bezvýslednému použití těchto opatření stále zdržuje na území ČR. Obdobná změna se navrhuje i ve vztahu k maření uloženého trestu vyhoštění.
- Druhá změna se týká skutkových podstat trestných činů souvisejících s nelegální migrací na území ČR (jde o trestné činy násilné překročení státní hranice podle § 339 trestního zákoníku, organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 trestního zákoníku a napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky podle § 341 trestního zákoníku). Skutečnost, že uvedené trestné činy postihují nelegální migraci pouze na území ČR a nepostihují zároveň nelegální migraci do jiných států EU, potažmo schengenského prostoru, je v aplikační praxi orgánů činných v trestním řízení vnímána v určitých případech jako zásadní překážka pro naplnění cíle, který je těmito ustanovení sledován. Stávající zákonné vymezení těchto trestných činů neumožňuje orgánům činným v trestním řízení účinně postihovat případy, kdy je nelegální migrace sice organizována na území ČR, ale k samotné nelegální migraci dojde v jiném státě EU (přes hranice jiných evropských států), popř. případy, kdy

pachatel na území ČR napomáhá k neoprávněnému pobytu na území jiného členského státu EU. Nemožnost efektivně a bezprostředně postihnout uvedenou trestnou činnost spočívající v násilném překročení nebo neoprávněném napomáhání k překročení státní hranice jiného členského státu EU, popř. státu nacházejícího se v schengenském prostoru, resp. k nedovolenému pobytu na území těchto států může ve svém důsledku vést k vyššímu riziku nelegální migrace také na území ČR, a to s ohledem na existenci rozsáhlého prostoru bez vnitřních hraničních kontrol.

Z těchto důvodů se navrhuje rozšířit objekt skutkových podstat uvedených trestných činů tak, aby pokrývaly nikoliv pouze migraci na území ČR, ale rovněž do jiných členských států EU a států uplatňující Schengenský hraniční kodex v plném rozsahu.

- Zároveň se navrhuje zpřísnění postihu za spáchání trestného činu organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 trestního zákoníku, kdy vystavení nelidskému nebo ponižujícímu zacházení většího počtu (nejméně 7) osob bude okolností podmiňující použití vyšší trestní sazby; takto se reaguje na skutečnost, že tento trestný čin bývá často doprovázen nelidským nebo ponižujícím zacházením s migranty (jejich vystavením, ať už úmyslným nebo nedbalostním, tělesnému nebo duševnímu utrpení v důsledku nedostatku jídla, tekutin, či nevhodných hygienických podmínek).

Všechny uvedené změny jsou součástí předkládaného návrhu zákona, kterým se mění o azylu, zákon o pobytu cizinců a další související zákony (gestorem je MV). Tento návrh by měl nabýt účinnosti dnem 1. července 2023.

XI KONTROLNÍ ČINNOST A REPRESIVNÍ OPATŘENÍ

XI.1.1 Kontrolní činnost Policie ČR

XI.1.1.1 Služba cizinecké policie

Podstatným a efektivním nástrojem v boji proti nelegální migraci, byla v roce 2022 (stejně tak jako v minulých letech), kontrolní činnost policistů odborů cizinecké policie jednotlivých krajských ředitelství Policie ČR ve vnitrozemí.

Pobytové kontroly byly prováděny samostatně nebo v součinnosti s ostatními organizačními články KŘP, s jinými útvary Policie ČR, s orgány státní správy, popř. s územní samosprávou v rámci teritoriální působnosti krajských ředitelství Policie ČR. Policisté spolupracovali rovněž s orgány Celní správy ČR, oblastními inspektoráty práce, inspektoráty bezpečnosti práce a dalšími úřady.

V roce 2022 bylo provedeno odbory cizinecké policie 111 754 pobytových kontrol, a to jak samostatně, tak ve spolupráci s ostatními orgány. V meziročním srovnání je zaznamenán pokles v počtu pobytových kontrol oproti roku 2021 o téměř jednu třetinu (-48 238 kontrol, tj. -30,2 %) a ačkoli bylo proveden nižší počet kontrol, počet kontrolovaných cizinců⁷⁴ vzrostl o 62 866 osob, tj. +13,6 %.

Kontrolní činnost – srovnání 2021/2022

Rok	2021	2022	Změna oproti předchozímu období	
			v %	absolutní číslo
počet provedených pobytových kontrol celkem	159 992	111	754,0	-30,2
z toho provedeno pobytových kontrol s jinými útvary (PČR, CS, ..)	3 242	5 609	73,0	2 367
počet kontrol ubytovacích zařízení (objektů)	15 211	13 706	-9,9	-1 505
počet kontrol objektů pro výdělečnou činnost	22 035	11 664	-47,1	-10 371
počet kontrol jiných objektů	94 022	68 025	-27,6	7 654
počet kontrolovaných cizinců při pobytových kontrolách	461 973	524 839	13,6	62 866

Zdroj: ŘSCP

V obou letech, 2021 i 2022 měla vliv na výkon kontrolní činnosti služby cizinecké policie mimořádná opatření. V roce 2021 byla nadále v platnosti ochranná opatření ministerstva zdravotnictví v souvislosti s rizikem šíření onemocnění covid-19, zároveň se policisté cizinecké policie podíleli na mimořádných opatřeních v souvislosti s omezením volného pohybu osob. V roce 2022 byla kontrolní činnost cizinecké policie ovlivněna vypuknutím válečného konfliktu na Ukrajině a přílivem vysokého počtu uprchlíků, kdy síly a prostředky směřovaly do oblasti přijímání a vyřizování činností souvisejících s pobytem občanů Ukrajiny. Následně ve druhé polovině roku, od konce měsíce září byla zavedena dočasná kontrolní opatření na vnitřní hranici se Slovenskem.

Při pobytových kontrolách se policisté pravidelně zaměřují mj. na kontroly **ubytovacích zařízení** a na **objekty určené pro výdělečnou činnost**. V roce 2022 bylo odbory cizinecké policie KŘP provedeno **13 706 kontrol**

⁷⁴ Poměr mezi počtem kontrol a vysokým počtem kontrolovaných cizinců lze dovodit např. v souvislosti s jednou pobytovou kontrolou vlaku, kde je ale zkontrolován velký počet cizinců, nebo kontrola jedné výrobní haly, kde je zkontrolováno více cizinců.

ubytovacích zařízení (meziročně -1 505 kontrol, tj. -9,9 %) a řešeno 541 přestupků⁷⁵ ubytovatelů dle zákona o pobytu cizinců, tj. o 110 méně než v roce 2021(-16,9%). Nejčastějším porušením povinnosti ubytovatele bylo samotné neoznámení ubytovaných cizinců, závady ve vedení domovní knihy, nebo neoznámení ubytovaného cizince prostřednictvím dálkového přístupu.

Za problematickou oblast považuje cizinecká policie tzv. sdílenou ekonomiku, a to zejména ubytování prostřednictvím webové služby Airbnb, Booking a dalších podobných webových portálů. V rámci činnosti se policisté OCP s tímto typem ubytování nesetkávají, přičemž je zcela evidentní, že v některých teritoriích musí fungovat. Ubytovatelé, kteří se na takovém ubytování podílejí, tak nedodržují ohlašovací povinnosti cizinců na území. Taková situace je významným bezpečnostním rizikem jak pro ČR, tak i pro ostatní státy schengenského prostoru.

Při kontrolách **objektů určených pro výdělečnou činnost** je též prověřována skutečnost, zda cizinec není zaměstnán bez oprávnění k pobytu anebo k povolení k zaměstnání, tedy kontroly jsou prováděny v místě výkonu zaměstnání a probíhají většinou ve spolupráci s oblastními inspektoráty práce, Celní správou ČR, Českou obchodní inspekcí a Českou inspekcí životního prostředí. Účinnost těchto společných kontrol spočívá zejména v možnostech a kombinaci nasazení sil a prostředků jak policejních, tak i ostatních složek státní správy.

Pobytové kontroly jsou také prováděny na základě **dožádání ze strany Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky** (dále jen „OAMP MV ČR“), v souladu s jejich požadavky a s cílem zjistit, zda se cizinec nedopouští porušování zákona o pobytu cizinců při žádosti a řízení o povolení pobytu na území ČR. V roce 2022 bylo cizineckou policií provedeno 13 380 těchto prověrek s meziročním mírným poklesem o 16,4 %, tj. o 1 890 prověrek⁷⁶.

Dlouhodobě se cizinecká policie zaměřuje na kontrolu cizinců pobývajících na území ČR **za účelem studia**. Cílem pobylových kontrol je zjistit případné zneužívání pobytu za uvedeným účelem k obcházení zákona o pobytu cizinců. Zjištěné poznatky ohledně neplnění účelu pobytu jsou postoupeny OAMP MV ČR k dalšímu opatření.

Pobytové kontroly jsou prováděny také v souvislosti s konáním **jazykových zkoušek** žadatelů policisty oddělení dokladů a specializovaných činností OCP KŘP. Jedná se o kontroly cizinců žádajících o povolení k trvalému pobytu či získání státního občanství ČR. Zaměřují se na kontrolu pravosti a platnosti předkládaných cizozemských dokladů totožnosti účastníků zkoušky a ověření, že doklad totožnosti předkládá a zkoušku skládá skutečně konkrétní žadatel.

V průběhu roku 2022 probíhala na základě aktuálního vyhodnocení operativní situace v příslušném místě a v souvislosti se zhodnocením případných bezpečnostních rizik **schengenské vnitrostátní pátrání**, jakožto jedno z hlavních kompenzačních opatření. Schengenské pátrání je prováděno především na hlavních silničních komunikacích směřujících od/k státní hranici a na vytipovaných přeshraničních komunikacích lokálního významu se zaměřením zejména na tranzitní nelegální migraci, dále pak v objektech a místech s možným výskytem nelegálně se zdržujících cizinců. Schengenské vnitrostátní pátrání bylo realizováno také v rámci kontrol mezinárodních vlakových spojů a autobusových linek. V mnoha případech se s odbory cizinecké policie na tomto typu pátrání podílí příslušníci celní správy. S odbory cizinecké policie spolupracují i další organizační články Policie ČR, případně i zahraniční policejní partneři ze sousedních států, načež výraznou roli v boji proti nelegální migraci sehrává též činnost specializovaného útvaru ŘSCP – Mobilní jednotky.

⁷⁵ Data statována v měsíčních výkazech vybr. činností OCP KŘP; jedná se o přestupky dle § 156 a § 157 zákona č. 326/1999 Sb.

⁷⁶ Dle údajů z měsíčních výkazů vybraných činností OCP KŘP.

Na základě zhoršující se situace v oblasti tranzitní nelegální migrace (s markantním přílivem osob bez pobytových oprávnění) vedoucí přes území ČR, přistoupila vláda ČR od 29. 9. 2022 k dočasnému znovuzavedení kontrol na vnitřních hranicích se Slovenskou republikou. V souvislosti s náporem vysokého počtu nelegálně přichozích cizinců, byla ve Zlínském a Jihomoravském kraji zřízena „registrační místa“, pro účely evidence a zajištění cizinců. Policie ČR byla tak nucena značné personální kapacity soustředit na uvedenou kontrolní činnost.

Kontrolní činnost byla v neposlední řadě též ovlivněna válečnými událostmi na Ukrajině. V důsledku válečného konfliktu a změn s tím spojených, byla činnost policie zaměřená na přijímání občanů Ukrajiny a následné udělování dočasné ochrany. Policisté cizinecké policie se podíleli na zajištění činností na Krajských asistenčních centrech pro uprchlíky, probíhala spolupráce OCP, OAMP, úřadu práce, zdravotní pojišťovny a Hasičského záchranného sboru ČR. Na tato pracoviště přicházeli nejen občané Ukrajiny, kteří z domovské země odcestovali v souvislosti s ozbrojeným konfliktem a cizinci jiných státních příslušností, kteří požívali na území Ukrajiny nějaký druh pobytu, ale též občané Ukrajiny, kteří na území ČR pobývali před zahájením ozbrojeného konfliktu k vyřešení svého dalšího legálního pobytu.

XI.1.1.2 Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování

V rámci ČR zástupci NCOZ SKPV při výměně aktuálních informací na úseku nelegální migrace v roce 2022 spolupracovali s jednotlivými odbory cizinecké policie spadající pod krajská ředitelství policie, s oddělením šetření trestné činnosti a dokumentace ŘSCP, se zástupci Odboru azylové a migrační politiky MV ČR a se zástupci Národního centra pro kontrolu dokladů (NCKD).

Ve spolupráci s Národním situačním centrem ochrany hranic (EUROSUR) ŘSCP po celý rok 2022 probíhala pracovní jednání a pravidelná výměna zájemových informací k jednotlivým zachytům nelegálních migrantů v zahraničí, při kterých byla zjištěna přítomnost tzv. „českého prvku“ (řidič české národnosti, vozidlo s českými registračními značkami, řidiči s pobytovým statutem na území ČR).

Ve spolupráci s odbory cizinecké policie, oddělením pobytových kontrol, pátrání a eskort, zástupci NCOZ typovali místa, kde docházelo ke zvýšenému nelegálnímu překračování státní hranice ČR. Na základě těchto informací proběhly ve zvýšeném počtu nepravdělné silniční kontroly vozidel projíždějících těmito oblastmi se zaměřením na převážení nelegálních migrantů.

V souvislosti s bojem proti nelegální migraci v roce 2022 ČR na základě začlenění do projektu EMPACT pro prioritu Nelegální migrace (Facilitation of Illegal Immigration) v rámci Operačního akčního plánu 2022 (OAP 2022), participovala a účastnila se expertních jednání tohoto projektu a jeho jednotlivých aktivit. Jednání byla zaměřena na sdílení informací, jejichž podstatou bylo popsání aktuálních trendů, modus operandi nebo změn v oblasti nelegální migrace, které se objevily jak na národní úrovni jednotlivých zemí, tak i na úrovni evropské. Zástupci NCOZ plnili úkoly, sdíleli informace a zasílali stanoviska k navrhovaným postupům, společně s dalšími policejními orgány, v rámci aktivity RISK, která je zaměřena na převozy nelegálních migrantů všemi způsoby, při kterých je bezprostředně ohroženo zdraví a život migrantů, participovali na aktivitě BRIDE, zaměřené na problematiku účelových a fiktivních sňatků, aktivitě URSUS, která je zaměřena na nelegální migraci zejména vietnamských státních příslušníků do severovýchodních zemí, kdy dochází k jejich tranzitu také přes území ČR a podíleli se na úkolech v rámci aktivity JOO (Společná operativní kancelář v rakouské Vídni).

V oblasti nelegální migrace pro rok 2023 lze očekávat obdobný vývoj jako v roce 2022. Česká republika nadále zůstane především tranzitní zemí. Může dojít ke vzniku nových organizovaných skupin osob zabývajících se různými formami nelegální migrace (převážení v různých dopravních prostředcích, včetně využití mezinárodních vlakových spojů a pravidelných mezinárodních leteckých linek, padělání dokladů totožnosti států schengenského prostoru). Předpokládá se, že i nadále bude nejvyužívanější migrační trasou tzv. „balkánská cesta“. V důsledku uvalování mezinárodních politických sankcí, vznikajících a přetrvávajících

válečných konfliktů a přijímání různých bezpečnostních opatření ze strany jednotlivých států tvořících schengenský prostor, však současně nelze do budoucna vyloučit vznik nových forem nelegální migrace a nových migračních tras

XI.1.2 Kontrolní činnost Státního úřadu inspekce práce

V roce 2022 provedl Státní úřad inspekce práce (dále SÚIP) ve všech oblastech své kontrolní působnosti celkem **18 552 kontrol**. Z tohoto počtu realizoval v oblasti dodržování zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon o zaměstnanosti), celkem **7 400 kontrol**, z nichž **bylo 6 571 kontrol zaměřeno přímo na odhalování nelegálního zaměstnávání**. Kontrolní činnost SÚIP se zaměřením na odhalování a potírání nelegální práce občanů ČR, Evropské unie (dále jen „EU“) a cizinců byla prováděna v souladu s Ročním programem kontrolních akcí SÚIP na rok 2022 schváleným Ministerstvem práce a sociálních věcí.

XI.1.2.1 Kontroly zaměřené na nelegální zaměstnávání

Z celkového počtu 6 571 kontrol byl oblastními inspektoráty práce **výkon nelegální práce odhalen u 743 podnikatelských subjektů**. Orgány inspekce práce při svých kontrolách odhalily celkem 2 560 nelegálně zaměstnaných fyzických osob. Jednalo se o 474 občanů ČR, 79 občanů EU a 2 007 občanů třetích zemí.

Z pohledu konkrétní formy nelegální práce cizince se v 537 případech jednalo o výkon závislé práce mimo pracovněprávní vztah, ve 1 656 případech o výkon práce v rozporu s vydaným povolením k zaměstnání nebo bez tohoto povolení, nebo v rozporu s vydanou zaměstnaneckou kartou, kartou vnitropodnikově převedeného zaměstnance nebo modrou kartou nebo bez některé z těchto karet a dále pak ve 89 případech o výkon práce cizince bez platného oprávnění k pobytu na území České republiky. V mnoha případech bylo u jedné osoby zjištěno více forem výkonu nelegální práce, z tohoto důvodu není možné jednotlivé počty bez dalšího sčítat.

Kontroly a zjištěné nelegálně zaměstnané osoby v letech 2012–2022

Rok	Počet kontrol	Počet osob zjištěných při nelegální práci			
		Občané ČR	Občané EU	Státní příslušníci třetích zemí	Celkem
2012	35 557	2 675	430	1 471	4 576
2013	36 101	1 394	295	1 481	3 170
2014	15 911	1 238	184	650	2 072
2015	9 583	1 913	294	858	3 065
2016	9 308	760	193	1 337	2 290
2017	9 707	767	234	1 917	2 918
2018	8 339	763	225	3 595	4 583
2019	8 160	622	207	3 513	4 342
2020	5 557	556	141	2 413	3 110
2021	5 222	312	288	2 695	3 295
2022	6 571	474	79	2 007	2 560

Zdroj: MPSV

Na základě kontrolních zjištění uvedených v protokolech z kontrol uložily orgány inspekce práce v roce 2022 3 298 pokut v souhrnné výši 357 167 500 Kč.

Za umožnění výkonu a výkon nelegální práce bylo v roce 2022 zaměstnavatelům uloženo celkem 752 pokut v celkové výši 175 917 000 Kč.

V případech zjištěných nelegálně pracujících cizinců se nejčastěji jednalo o občany státní příslušnosti Ukrajina (1 667), Moldávie (116) a Vietnamu (46). Mezi další patřili občané státní příslušnosti Turecka (16), Gruzie (12), Ruska (12) a Kazachstánu (11).

Nelegálně pracující cizinci byli v roce 2022 nejčastěji zjištěni u zaměstnavatelů v oborech činnosti:

- stavebnictví (u 97 zaměstnavatelů);
- zpracovatelský průmysl (u 76 zaměstnavatelů);
- velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel (u 56 zaměstnavatelů);
- stavebnictví (u 107 zaměstnavatelů).

Kontrolní činnost orgánů inspekce práce je často realizována na základě podnětů ke kontrole. V roce 2022 obdržel SÚIP celkem 5 341 podnětů ke kontrole. Z tohoto počtu upozorňovalo na podezření z nelegálního zaměstnávání 1 353 podnětů a dalších 204 podnětů ke kontrole upozorňovalo na porušování ostatních ustanovení zákona o zaměstnanosti. Z pohledu státní příslušnosti upozorňovalo na výkon nelegální práce občanů ČR 966 podnětů, v 143 případech se jednalo o podněty poukazující na nelegální práci občanů EU a v 471 případech na výkon nelegální práce cizinců⁷⁷.

Na základě přijatých podnětů ke kontrole bylo v roce 2022 orgány inspekce práce realizováno 927 kontrol zaměřených na odhalování nelegálního zaměstnávání.

Při organizaci a provádění kontrol orgány inspekce práce spolupracovaly s dalšími orgány státní správy. Jednalo se především o spolupráci se Službou cizinecké policie, Celními úřady, pracovišti Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra, Generálním finančním ředitelstvím a Úřadem práce ČR (dále jen ÚP ČR). Rovněž probíhala intenzivní spolupráce s Českou správou sociálního zabezpečení, zejména v oblasti ověřování příslušnosti k právním předpisům v souvislosti se zaměstnáváním cizinců.

SÚIP je aktivně zapojen do Systému pro výměnu informací o vnitřním trhu (IMI), který zjednodušuje výměnu informací mezi členskými státy EU. V roce 2022 bylo prostřednictvím tohoto systému ze strany SÚIP přijato celkem 139 žádostí. Z tohoto počtu se jednalo o: 69 žádostí o poskytnutí informace (61 o vyslání, 4 o pracovních podmínkách, 4 urgentní žádosti), 13 žádostí o předání dokumentu (jiných než pravomocných rozhodnutí – všechny byly staženy/odmítnuty), 42 žádostí o doručení rozhodnutí o uložení pokuty českým zaměstnavatelům a 15 žádostí o vymození sankce uložené českému zaměstnavateli v zemi EU. Ze strany SÚIP bylo členským státům EU odesláno celkem 14 žádostí, z toho 13 žádostí o poskytnutí informací a 1 žádost o předání dokumentu. Prostřednictvím systému IMI bylo zahraničním orgánům předáno 6 podnětů k možnému využití při jejich kontrolní činnosti. V novém modulu IMI určenému pro vysílání pracovníků v sektoru silniční dopravy SÚIP obdržel 2 žádosti o pomoc domovského orgánu (o poskytnutí dokumentů tuzemského dopravce).

XI.1.2.2 Kontroly zaměřené na agenturní zaměstnávání

Agentur práce, subjektů s povolením ke zprostředkování zaměstnání vydaným Generálním ředitelstvím ÚP ČR, bylo ke dni 31. 12. 2022 evidováno celkem 2 130, z toho 1 132 agentur práce bylo oprávněno k agenturnímu zaměstnávání, tj. zprostředkování zaměstnání podle ustanovení § 14 odst. 1 písm. b) zákona o zaměstnanosti, a 1 908 agentur práce bylo oprávněno ke zprostředkování zaměstnání podle ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) a c) zákona o zaměstnanosti.

Při přidělování cizinců k uživateli musí agentury práce nadále dbát zejména nařízení vlády č. 64/2009 Sb., o stanovení druhu prací, které agentura práce nemůže formou dočasného přidělení k výkonu práce

⁷⁷ Jeden podnět ke kontrole mohl upozorňovat na nelegální zaměstnávání jak cizince, tak občana ČR nebo EU, proto nelze výše uvedené počty bez dalšího sčítat.

u uživatele zprostředkovávat. Jedná se o takové druhy prací, k jejichž výkonu postačuje nižší stupeň vzdělání než střední vzdělání s maturitní zkouškou, a prací, které nejsou uvedeny v příloze k tomuto nařízení.

Cílem kontrolní činnosti orgánů inspekce práce v oblasti agenturního zaměstnávání bylo, stejně jako v předchozích letech, zejména vyhledávat a eliminovat porušování pracovněprávních předpisů nejen ze strany samotných agentur práce, ale rovněž ze strany uživatelů.

Kontroly v oblasti agenturního zaměstnávání v roce 2022 byly realizovány především na základě podnětů ke kontrole podaných samotnými zaměstnanci a dále na základě podnětů jiných státních orgánů (např. Generální ředitelství ÚP ČR v případě nesplnění zákonem stanoveným povinností agenturou práce). V roce 2022 bylo orgány inspekce práce přijato **celkem 49 podnětů, které upozorňovaly na možné porušování pracovněprávních předpisů** v oblasti agenturního zaměstnávání, a dalších **45 podnětů směřovalo do oblasti zprostředkování zaměstnání.**

Mezi hlavní právní předpisy, z nichž vyplývá řada povinností týkající se oblasti agenturního zaměstnávání a na jejichž dodržování dohlíží orgány inspekce práce, patří zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, a zákon č. 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti.

V oblasti dodržování jednotlivých ustanovení zákoníku práce se jednalo zejména o kontroly podmínek vzniku, změn a skočení pracovního poměru, o kontroly výkonu práce na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, o problematiku vedení evidence pracovní doby, o dodržování pracovní doby a doby odpočinku, či o kontroly výkonu práce přesčas. Kontroly také ověřovaly, zda pracovní a mzdové podmínky agenturního zaměstnance uživatele nejsou horší, než jsou nebo by byly pracovní a mzdové podmínky srovnatelného kmenového zaměstnance uživatele. Kontroly se zaměřovaly rovněž na obsahovou náplň dohody o dočasném přidělení a obsahovou náplň písemného pokynu k dočasnému přidělení.

V oblasti dodržování příslušných ustanovení zákona o zaměstnanosti se kontrolovalo splnění evidenční a informační povinnosti ze strany agentur práce vůči Generálnímu ředitelství ÚP ČR, nebo zda agentura provozuje svou činnost v souladu s vydaným povolením ke zprostředkování zaměstnání.

Důležitou součástí kontrolní činnosti v roce 2022 v oblasti agenturního zaměstnávání byly i kontroly pracovních podmínek u agentur práce, které zaměstnávají a přidělují držitelé dočasné ochrany z Ukrajiny, stejně tak kontroly uživatelů, ke kterým byli držitelé dočasné ochrany z Ukrajiny přiděleni.

V roce 2022 bylo **dokončeno celkem 566 kontrol**, které byly zaměřeny na oblast agenturního zaměstnávání a zprostředkování zaměstnání. **Porušení bylo zjištěno u 196 kontrol.**

Nejčastěji se jednalo o následující porušení právních předpisů (celkem 226):

- § 309 odst. 2 zákoníku práce, kdy agentura práce přidělila zaměstnance k dočasnému výkonu práce u uživatele na základě písemného pokynu, který neobsahoval zákonem stanovené náležitosti (90 porušení);
- § 309 odst. 5 zákoníku práce, kdy agentura práce nedodržela srovnatelné pracovní a mzdové podmínky (66 porušení);
- § 308 odst. 1 zákoníku práce, kdy dohoda agentury práce s uživatelem o dočasném přidělení neobsahovala zákonem stanovené náležitosti (62 porušení);
- Ostatní ustanovení zákoníku práce zjištěná při kontrolách v rámci agenturního zaměstnávání (8 porušení).

Porušování zákona o zaměstnanosti v rámci kontrol agenturního zaměstnávání a zprostředkování zaměstnání v roce 2022

Ustanovení zákona o zaměstnanosti	Popis porušení	Počet porušení
§ 14 odst. 3 písm. b)	Zprostředkování zaměstnání bez povolení k příslušné formě zprostředkování zaměstnání.	33
§ 59 odst. 2	Nesplnění povinnosti agentur práce sdělit GŘ ÚP údaje pro statistické účely.	28
§ 60 odst. 10	Nesplnění podmínky vykonávání funkce odpovědného zástupce v rozsahu nejméně 20 hodin týdně.	11
ostatní ustanovení	Další porušení zákona o zaměstnanosti zjištěná při kontrolách v rámci agenturního zaměstnávání	25
CELKEM		105

Zdroj: MPSV

Za přestupky v oblasti agenturního zaměstnávání a zprostředkování zaměstnání bylo uloženo 518 pokut v celkové výši 19 097 500 Kč.

XI.1.2.3 Zastřené zprostředkování zaměstnání

Kontroly zaměřené na zastřené zprostředkování zaměstnání jsou řazeny mezi hlavní kontrolní priority SÚIP od roku 2017. S účinností od 2. 8. 2021 byl přestupek zastřené zprostředkování rozšířen i o jeho umožnění.

V roce 2022 provedl SÚIP **celkem 302 kontrol přímo zaměřených na oblast zastřeného zprostředkování zaměstnání**. Kontroly byly provedeny u 294 podnikatelských subjektů, přičemž se jednalo o 288 právnických osob a ve 6 případech o podnikající fyzické osoby. **Porušení právních předpisů bylo zjištěno při 242 kontrolách**, a v rámci těchto kontrol bylo zastřené zprostředkování zjištěno u 131 podnikatelských subjektů.

Kromě toho bylo zastřené zprostředkování zjištěno u dalších 128 zaměstnavatelů, a to v rámci kontrol, které byly primárně zaměřeny na jinou kontrolní oblast. Celkem tedy bylo **zastřené zprostředkování zaměstnání odhaleno u 259 podnikatelských subjektů**. Od data účinnosti nové právní úpravy zákona o zaměstnanosti, tj. od 2. 8. 2021, bylo rovněž odhaleno 126 podnikatelských subjektů, které výkon zastřeného zprostředkování zaměstnání umožnily.

Kontrolami zaměřenými na potírání zastřeného zprostředkování zaměstnání bylo současně zjištěno 428 osob při výkonu nelegální práce. V 17 případech se jednalo o občany ČR, v 13 případech o občany EU a v 398 případech o státní příslušníky třetích zemí (nejčastěji občané Ukrajiny a Moldavska).

Zastřené zprostředkování zaměstnání bylo nejčastěji zjišťováno u podnikatelských subjektů s převažující ekonomickou činností (dle CZ NACE) zpracovatelský průmysl, stavebnictví, velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel.

Podobně jako v předchozích letech byla kontrolami primárně zaměřenými na zastřené zprostředkování zaměstnání zjištěna i další porušení pracovněprávních předpisů. Nejčastěji se jednalo o porušení v oblasti informační povinnosti zaměstnavatele v souvislosti se zaměstnáváním zaměstnanců ze zahraničí (52 porušení), porušení povinnosti zaměstnavatele mít v místě pracoviště kopie dokladů prokazujících existenci pracovněprávního vztahu (23 porušení) a porušení v oblasti dodržování podmínek, za kterých je možné zprostředkovávat zaměstnání (15 porušení).

Za spáchání přestupku zastřeného zprostředkování zaměstnání bylo v roce 2022 uloženo celkem 128 pokut v souhrnné výši 67 957 000 Kč, z čehož bylo celkem 5 pokut v souhrnné výši 465 000 Kč uloženo za umožnění výkonu zastřeného zprostředkování zaměstnání. Jedná se o pokuty uložené v roce 2022, tedy za zastřené zprostředkování zaměstnání zjištěné kontrolami provedenými v roce 2022 a v předchozích letech.

XI.1.2.4 Prevence a potírání nelegálního zaměstnávání zaměřené na osoby s dočasnou ochranou

Kontroly primárně, cíleně zaměřené na pracovní podmínky zaměstnanců s dočasnou ochranou z Ukrajiny, byly realizovány od 22. 4. 2022, kdy byl modifikovaný Roční program kontrolních akcí Státního úřadu inspekce práce schválen MPSV. Cílem kontrol bylo napomoci řádnému a legálnímu začlenění držitelů dočasné ochrany (kteří tímto získali volný přístup na tuzemský trh práce) v rámci tuzemského trhu práce, zajistit jim rovné pracovní podmínky a všechna práva, která zaměstnancům garantují pracovněprávní předpisy v ČR a bezpečnost a ochranu zdraví při výkonu jejich práce. **Kontroly pracovních podmínek byly zaměřeny na oblasti pracovněprávních vztahů, oblast zaměstnanosti a bezpečnosti práce.**

Orgány inspekce práce obdržely v roce 2022 celkem **54 podnětů ke kontrole** souvisejících se zaměstnáváním občanů z Ukrajiny, v kterých bylo poukazováno např. na nevyplacenou mzdu, na špatné pracovní podmínky či výkon práce bez uzavření pracovní smlouvy či dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr (DPP, DPČ).

Celkem bylo v roce 2022 realizováno **531 kontrol, z toho bylo 404 již dokončeno**. V rámci celkového počtu ukončených kontrol byly **kontrolovány pracovní podmínky celkem 4 695 držitelů dočasné ochrany z Ukrajiny. Porušení právních předpisů bylo zjištěno u 304 kontrol** (více viz Tabulková část).

Na základě již dokončených kontrol bylo orgány inspekce práce uloženo 27 pokut v celkové výši 1 149 000 Kč, přičemž se jednalo o 11 pokut za nesoučinnost zaměstnavatele při kontrole v souhrnné výši 638 000 Kč a 16 pokut za porušení právních předpisů zjištěných kontrolou v celkové výši 511 000 Kč.

Za méně závažná porušení právních předpisů bylo současně zaměstnavatelům vydáno 69 příkazů na místě (blokových pokut) v celkové výši 277 000 Kč. Jednalo se zejména o případy, kdy zaměstnavatel nesplnil svou informační a evidenční povinnost při zaměstnávání cizích státních příslušníků nebo chybějící kopie dokladů prokazujících existenci pracovního vztahu na pracovišti zaměstnavatele.

XI.1.3 Kontrolní činnost živnostenských úřadů

Ve vztahu k cizincům vedeným v živnostenském rejstříku Ministerstvo průmyslu a obchodu, odbor živností a spotřebitelské legislativy průběžně sleduje **provádění kontrolní činnosti živnostenskými úřady**, a to jak vůči zahraničním fyzickým osobám, tak vůči právnickým osobám s účastí cizince ve statutárním orgánu, resp. zahraničním právnickým osobám. Živnostenské úřady v dané oblasti spolupracují s dalšími dozorovými orgány, zejména s orgány cizinecké policie.

V roce 2022 provedly obecní živnostenské úřady **319 kontrol zahraničních fyzických osob** a dále **488 kontrol právnických osob s účastí cizince** ve statutárním orgánu, resp. zahraničních právnických osob; celkem bylo tedy provedeno 807 kontrol těchto zahraničních subjektů. Nejvíce kontrol bylo provedeno v Hl. m. Praze (celkem 303 subjektů), dále pak v Ústeckém kraji (113 subjektů) a v Karlovarském kraji (86 subjektů).

Při kontrolách zahraničních fyzických osob (319 osob) bylo v r. 2022 zjištěno **167 porušení živnostenského zákona** a zákonů souvisejících s podnikáním, za což byly uloženy pokuty ve výši 443 300 Kč, dále bylo v 995 případech sankčně zrušeno živnostenské oprávnění a ve 4 případech sankčně pozastaveno provozování živnosti. Nejvíce kontrol zahraničních fyzických osob bylo provedeno v Hl. m. Praze (73 zahraničních fyzických osob), ve Středočeském kraji (53 zahraničních fyzických osob) a v Ústeckém kraji (36 zahraničních fyzických osob).

Pokud jde o kontrolu právnických osob s účastí cizince ve statutárním orgánu, resp. zahraničních právnických osob za rok 2022 (488 osob), při těchto kontrolách bylo zjištěno **247 porušení živnostenského zákona** a zákonů souvisejících s podnikáním, za což byly uloženy pokuty ve výši 1 017 400 Kč, dále bylo ve 495 případech sankčně zrušeno živnostenské oprávnění a v 21 případech sankčně pozastaveno

provozování živnosti. Nejvíce kontrol právnických osob s účastí cizince ve statutárním orgánu, resp. zahraničních právnických osob bylo provedeno v Hl. m. Praze (celkem 229 právnických osob), dále pak v Karlovarském kraji (61 právnických osob) a ve Středočeském kraji (60 právnických osob).

XI.1.4 Kontrolní činnost orgánů Finanční správy ČR

Ve vztahu ke kontrolní činnosti orgány Finanční správy ČR trvale detekují organizované skupiny, které krátí pojistné, daň z příjmů a daň z přidané hodnoty. Zpravidla se tak děje formou zastřehného zprostředkování práce, tj. dochází k dočasnému přidělování pracovníků (pronájmu pracovní síly), ale tato činnost je zastřehna uzavřením jiného právního vztahu (zpravidla smlouva o dílo)⁷⁸. V rámci výkonu kontrolní činnosti zjišťují orgány Finanční správy ČR, že osoby, kterým bylo orgány státní správy zajištěno umístění u zaměstnavatelů, jsou přebírány organizovanými skupinami do systému nelegálního zaměstnávání (zejména se jedná o osoby, které uprchly před válkou na Ukrajině). Jev je zřejmě spojen s tím, že dochází k neevidované výplatě části mzdy, formálně je vykazována mzda v částce do 10 000,- Kč, která není zatížena zejména odvodem pojistných částek. Celkový příjem je tedy fakticky vyšší než mzda, kterou tyto osoby dosahují v případech výkonu práce přímo u zaměstnavatele zajištěného orgány státní správy. Dále existuje riziko zneužití identit cizinců ve vztahu k daňovým přiznáním k dani z příjmů fyzických osob, podávaných za zdaňovací období roku 2022. Finanční správa ČR předpokládá podobný scénář, se kterým se setkávala již v minulých letech u občanů z EU či cizinců, kdy byla jejich jmény podávána daňová přiznání k dani z příjmů fyzických osob a předkládány zfalšované doklady, které umožňovaly zejména čerpání bonusů na děti. Výše uvedenými způsoby dochází k poškození fiskálních zájmů České republiky. Finanční správa ČR, v případě zjištění podléhajících povinností uvedené v § 8 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu, plní svoji oznamovací povinnost.

XI.1.5 Kontrolní činnost Celní správy ČR

Kromě níže uvedených oblastí standardních kontrol, se v návaznosti na ruskou invazi na Ukrajinu se Celní správa ČR v roce 2022 mimo jiné zaměřila na dodržování protiruských sankcí.

XI.1.5.1 Kontroly zaměstnávání cizinců

V roce 2022 realizovaly celní úřady samostatně nebo v součinnosti s jinými orgány státní správy celkem **624 kontrol** zaměřených na dodržování povinností stanovených zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, v jejichž působnosti bylo **zkontrolováno celkem 2 134 cizinců ze třetích zemí a 207 cizinců z členských států EU**. V rámci šetření vyslovily celní orgány u **449 osob z třetích zemí** důvodné podezření z výkonu nelegální práce ve smyslu ustanovení § 5 zákona o zaměstnanosti a u **738 cizinců** nesplnili zaměstnavatelé oznamovací povinnosti dle ustanovení § 87 a § 88 zákona o zaměstnanosti. Mj. u 96 kontrolovaných osob vzniklo podezření z porušení zákona o pobytu cizinců.

Nejpočetnějšími skupinami cizinců podezřelých z výkonu nelegální zaměstnanosti byly v roce 2022 státní příslušníci **Ukrajiny** (323 osob), **Moldavska** (43 osob) a **Vietnamu** (27 osob). Tito cizinci tvořili 87,5 % z celkového počtu osob podezřelých z výkonu nelegální práce.

Nejvíce kontrol zaměstnávání cizinců bylo celními úřady realizováno ve stavebnictví (215 kontrol), v oblasti služeb stravovacích a ubytovacích (164 kontrol), v ostatních činnostech (neuvedených, 85 kontrol) a v oblasti obchodu, včetně tržnic (59 kontrol). Největší počet osob byl zkontrolován při výkonu práce ve stavebnictví (632 cizinců), ve službách stravovacích a ubytovacích (479 osob), v ostatních činnostech – neuvedených (413 cizinců) a ve službách včetně autoopravárenství, s výjimkou služeb stravovacích, ubytovacích a erotických (239 cizinců).

⁷⁸ Viz též *Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku; Souhrnná informace o aktivitách realizovaných příslušnými rezorty v oblasti potírání nelegálního zaměstnávání.*

V roce 2022 se v 19 případech společně podílely na kontrolní činnosti celních úřadů v oblasti zaměstnávání cizinců také další orgány státní správy, zejména PČR – Služba cizinecké policie a jiné složky PČR (7 kontrol) a oblastní inspektoráty Státního úřadu inspekce práce (19 kontrol).

V roce 2022 byla ze strany Celní správy ČR provedena jedna kontrolní akce regionálního charakteru, které se účastnily Celní úřad pro Ústecký kraj a Celní úřad pro Karlovarský kraj. Kontrolní akce byla realizována ve spolupráci a na základě operativních informací Generálního finančního ředitelství.

XI.1.5.2 Kontroly v oblasti přeprav, skladování a prodeje tabákových výrobků a lihovin

V rámci kontrolní činnosti prováděné útvary CS ČR v roce 2022 v oblasti přeprav, skladování a prodeje **tabáku a tabákových výrobků** bylo zjištěno celkem **790 případů** podezření z porušení právních předpisů. Z tohoto počtu se na možném porušení právních předpisů **podíleli cizinci ve 285 případech** (36 %). Nejpočetněji byli zastoupeni státní příslušníci **Vietnamu** (159 případů; 20,1 %), **Bulharska** (49 případů; 6,2 %), **Rumunska** (16 případů; 2 %) a **Slovenska** (15 případů; 1,9 %). Na předpokládaném úniku na spotřební dani ve výši **88 mil. Kč** se cizinci podíleli z **98 %**, z toho rozhodující měrou státní příslušníci **Polska** (48,6 %) a Bulharska (21,4 %). Podíl cizinců na celkovém počtu zjištěných případů podezření z porušení předpisů týkajících se tabáku a tabákových výrobků a předpokládaném úniku na spotřební dani se meziročně zvětšil na 36 %, resp. 98 % (v roce 2021 to bylo 21 % resp. 95 %), z hlediska četnosti vzrostl zejména podíl státních příslušníků Vietnamu a Bulharska. Bližší informace jsou uvedeny v následující tabulce:

Přehled porušení v oblasti tabákových výrobků v roce 2022 dle státních příslušností

Státní příslušnost	Počet výskytů	Tabákové výrobky v ks	Tabák v kg	Doutníky a cigarillos v ks	Zahřívané TV v g	Předpokládaný únik na SPD
Česká republika	505	871 657	203	1 047	71 995	1 466 153
Vietnam	159	509 918	85	2 082	6 843	686 256
Bulharsko	49	5 259 040	24			18 845 285
Rumunsko	16	277 320	3	85		968 971
Slovensko	15	30 516	2			82 771
Ukrajina	6	12 860	1			45 616
Polsko	6	96 160	14 857			42 678 345
Mongolsko	5	4 560				10 213
Německo	4	1 400	2			11 272
Gruzie	3	400	5			16 239
Maďarsko	2	4 388				14 744
Palestina	2	400	1			1 442
Sýrie	2	1 200	1			7 835
Uzbekistán	2	1 800				6 210
Turecko	1	400	0			1 652
Tchaj-wan	1	1 400				3 122
Spojené státy americké	1	600				1 251
Indie	1	200				754
Kyrgyzstán	1	600				2 163
Kazachstán	1		5			14 735
Moldavsko	1	2 960	68			204 426
Nizozemsko	1					194 480
Čína	1	1 200			68 000	0
Řecko	1	3 360				12 749
Egypt	1		2			0
Bělorusko	1	6 720 000				22 579 200
Arménie	1	400				1 442
Belgie	1	3 960				15 422
CELKEM	790	13 806 699	15 258	3 214	146 383	87 872 746
Cizinci celkem	285	12 935 042	15 055	2 167	74 843	86 406 593
Cizinci podíl	36 %	94 %	99 %	67 %	51 %	98 %

Zdroj: MF - app. Mobilní dohled, Datový sklad

V **oblasti lihu a lihovin** bylo v rámci kontrolní činnosti prováděné útvary CS ČR v roce 2022 zjištěno celkem **644 případů** podezření z porušení právních předpisů. Z tohoto počtu se na možném porušení právních předpisů **podíleli cizinci ve 204 případech** (32 %), podobně jako v roce 2021 (27 %). Nejpočetněji byli zastoupeni státní příslušníci **Vietnamu** (171 případů; 26,6 %), v menším počtu pak **Bulharska** (14 případů; 2,2 %). Nejčastějším způsobem porušování předpisů bylo skladování a prodej lihovin bez prokázání jejich zdanění. Na celkovém předpokládaném úniku na spotřební dani z lihu v částce **1,9 mil. Kč**, se cizinci podíleli z **46 %**, z toho nejvíce státní příslušníci **Vietnamu** (36,1 %). Bližší informace jsou uvedeny v následující tabulce:

Přehled porušení v oblasti lihu a lihovin v roce 2022 dle státních příslušností

Státní příslušnost	Počet výskytů	Lih v l	Lihoviny v l	Ovocné destiláty z pěstitel. pálení v l	Předpokládaný únik na SPD
Česká republika	440	649	14 592	408	1 009 321
Vietnam	171	17	6 243		673 269
Bulharsko	14	214	441		74 458
Rumunsko	8	20	348	61	45 037
Ukrajina	4		106		9 871
Polsko	2	5	11		4 370
Litva	2	67	203		35 924
Moldavsko	1		59		7 611
Mongolsko	1		8		862
Maďarsko	1		12		1 935
Celkem	644	972	22 024	470	1 862 657
Cizinci celkem	204	323	7 432	61	853 336
Cizinci podíl	32 %	33 %	34 %	13 %	46 %

Zdroj: MF - app. Mobilní dohled, Datový sklad

XI.1.5.3 Kontrola v oblasti dozoru na vnitřním trhu a ochrany spotřebitele

V roce 2022 bylo orgány Celní správy ČR na vnitrostátním trhu (zejména stánkový prodej) zadrženo celkem 250 279 kusů zboží v souhrnné hodnotě, vyjádřené v cenách originálních výrobků, **v celkové výši 452 305 623 Kč**. V porovnání s rokem 2021 tak došlo u zadrženého zboží k nárůstu nejen v hodnotě počtu kusů, ale i v evidované ceně zboží⁷⁹.

V průběhu roku 2022 bylo celními orgány provedeno mnoho záchytů zboží porušujícího práva duševního vlastnictví vyskytujícího se na tržnicích, ve stánkovém prodeji, či v kamenných obchodech, a to nejen vietnamských příslušníků.

Hlavními komoditami zjištěnými při provádění kontrol v loňském roce byly hry, hračky, oblečení, obuv a kosmetika.

V rámci dozoru na vnitřním trhu zaměřeném na vymáhání práv duševního vlastnictví vzniklo v 6 391 případech podezření z porušení příslušných právních předpisů (mj. zákona č. 355/2014 Sb., o působnosti orgánů Celní správy ČR v souvislosti s vymáháním práv duševního vlastnictví), přičemž 1 301 případů (20,4 %) lze přičíst osobám s vietnamskou státní příslušností. Lze konstatovat, ačkoliv evidujeme nárůst případů s podezřením na porušení práv duševního vlastnictví, že došlo k poklesu zainteresovanosti osob s vietnamskou příslušností v těchto případech, a to cca o sedm procentních bodů.

XI.1.6 Monitoring situace v souvislosti se zaměstnáváním cizinců v průmyslových zónách

Ministerstvo vnitra se dlouhodobě zabývá problematikou bezpečnosti v souvislosti se zaměstnáváním cizinců v průmyslových zónách. Zásadní v této oblasti bylo přijetí usnesení vlády č. 162 ze dne 27. února 2017 k Opatřením k řešení bezpečnosti a veřejného pořádku v průmyslových zónách a jejich okolí v souvislosti se zvýšeným zaměstnáváním cizinců a usnesení vlády č. 388 ze dne 22. května 2017 k Plnění opatření k řešení

⁷⁹ V roce 2021 bylo zadrženo celkem 157 582 ks v hodnotě 362 010 334 Kč.

bezpečnosti a veřejného pořádku v průmyslových zónách a jejich okolí v souvislosti se zvýšeným zaměstnáváním cizinců.

Na základě těchto usnesení bylo uloženo zejména MV, ale i dalším rezortům, přijmout opatření mj. ke zvýšené činnosti Policie ČR v rizikových oblastech a ke zlepšení bezpečnostní situace. K 30. 6. a 31. 12. MV pravidelně vyhodnocuje bezpečnostní situace v průmyslových zónách v Královéhradeckém, Pardubickém, Plzeňském a Středočeském kraji. Odbor prevence kriminality MV svolává expertní pracovní skupinu k řešení bezpečnostní problematiky v okolí průmyslových zón především na základě Memorand o spolupráci s výše uvedenými kraji.

Podle zprávy za I. pololetí roku je bezpečnostní situace ve sledovaných průmyslových zónách Královéhradeckého, Plzeňského, Středočeského a Pardubického kraje dlouhodobě stabilizovaná. V I. pololetí roku 2022 došlo k nárůstu kriminality v celé ČR a výjimkou nejsou ani sledované oblasti průmyslových zón, ale zvýšená kriminalita přímo nesouvisí s cizinci. Zajímavé je, že např. v PZ Kvasiny byla úroveň trestných činů ze 1. pololetí roku 2022 stejná jako v roce 2021. Ani z pohledu Policie ČR, samospráv či Center pro integraci cizinců (spadají pod Správu uprchlických zařízení MV) není oblast bezpečnosti v okolí průmyslových zón vnímána jako problematická.

Na základě memorand o spolupráci s Královéhradeckým, Plzeňským a Středočeským krajem se i v roce 2022 scházela expertní pracovní skupina složená ze zástupců MV, kraje, obcí, pořádkové a cizinecké policie v těchto krajích (navíc se účastní i zástupci Pardubického kraje). Pracovní skupina vyhodnocovala bezpečnostní situaci v průmyslových zónách těchto krajů a dále předkládala návrhy na legislativní i nelegislativní opatření, které byly následně dále projednávány.

Samosprávy mající na svém území průmyslové zóny mohou využívat pro řešení jednotlivých aspektů souvisejících se zaměstnáním cizinců informace „**Metodické příručky pro města a obce sousedící s průmyslovými zónami**“⁸⁰ (dále jen „Metodická příručka“).

Metodická příručka poskytuje samosprávám, v jejichž blízkosti jsou průmyslové zóny, souhrnné, přehledné a aktuální informace (legislativní a metodické) jak předcházet vzniku bezpečnostních a dalších problémů, případně, jak tyto vzniklé problémy efektivně řešit, kde hledat pomoc při jejich řešení apod.

V PZ Kvasiny působí Koordinační centrum pro integraci cizinců, ve zbývajících třech krajích pak Centra na podporu integrace cizinců. Mezi hlavní úkoly Center patří monitoring a vytváření pravidelných regionálních poradních platforem, které slouží ke koordinaci a výměně informací, a tím přispívají k řešení aktuální cizinecké problematiky v daném kraji. Centra úzce spolupracují s místními úřady, zaměstnavateli, cizineckou policií, státní a městskou policií, úřady práce, finančními úřady, živnostenskými úřady a dalšími institucemi a subjekty.

⁸⁰ K dispozici na: <https://www.mvcr.cz/clanek/aktualizovana-metodicka-prirucka-pro-mesta-a-obce-sousedici-s-prumyslovymi-zonami.aspx>

XII NÁVRATOVÁ POLITIKA A PRAXE

XII.1 NÁVRATOVÁ POLITIKA

Návratová politika je neodmyslitelnou součástí migrační politiky jako celku. Její snahou je snížení a vypořádání se s následky nelegální migrace prostřednictvím úzké spolupráce se třetími zeměmi v rámci readmisní politiky. Tzv. readmisní politiku, předávání/zpětné přebírání nelegálně pobývajících osob, je třeba řešit v širším kontextu mezinárodní spolupráce, která přesahuje oblast migrace.

Je nutné zdůraznit, že účinná návratová politika je nezbytným předpokladem pro efektivní migrační politiku.

Harmonizace na úrovni Evropské unie se týká zejména průběhu příslušných řízení na národní úrovni a společných postupů vůči třetím zemím v oblasti návratů. Existuje zde snaha podpořit společnou návratovou politiku Evropské unie, a to zejména prostřednictvím efektivní spolupráce v rámci dialogu se třetími zeměmi, především sjednáváním a implementací readmisních dohod či participací na společných unijních aktivitách.

Návrat cizince může být buď dobrovolný, nebo nucený. **Dobrovolný návrat** zajišťuje cizinci bezpečný a důstojný návrat do země původu nebo do jiného státu, který cizinci umožní vstup na své území. Navracející se osoba cestuje jako běžný turista, bez asistence policie nebo jiných státních orgánů. Návrat probíhá letecky, případně pozemní cestou, v závislosti na cílové destinaci a preferencích navracejících se osob. Státní instituce v zemi návratu nejsou informovány o příjezdu navracejících se osob, ani o okolnostech jejich pobytu v zemi, ze které se navracejí. **Nucený návrat** se týká cizinců, kteří na území pobývají neoprávněně, nebo jim byl soudy uložen trest vyhoštění a jsou nuceni opustit území. Pokud nevyužijí možnosti zažádat o dobrovolný návrat, je nutno přistoupit k nucenému návratu.

ČR, stejně jako ostatní země EU, při realizaci vycestování vždy dává přednost možnosti dobrovolného návratu před návratem nuceným.

XII.1.1 Readmisní smlouvy

Readmisní smlouvy představují jeden z předpokladů efektivní realizace nuceného návratu osob do země jejich původu. Význam readmisních dohod při řešení návratů nelegálně pobývajících občanů třetích zemí nadále stoupá a otázce jejich sjednávání je věnována stále velká pozornost. ČR sjednává bilaterální readmisní dohody, které usnadňují navracení těchto osob do země jejich původu.

ČR má zájem na sjednávání bilaterálních dohod a ujednání se státy, které jsou pro ČR důležité, ale nejsou vybrány Evropskou unií jako možní adepti pro jednání na unijní úrovni. Cílem takových dohod je usnadnit a urychlit důstojný návrat nelegálně pobývajících osob do jejich vlasti.

ČR se rovněž spolupodílí na práci Evropské komise při sjednávání unijních readmisních dohod s vybranými třetími státy. ČR se aktivně zapojuje do unijní návratové politiky formou účasti svých zástupců na relevantních jednáních Rady a Komise a dále na jednáních s konkrétními třetími státy.

Při vyjednávání o návratech, a následně jejich realizaci hledá Komise možnosti použití jak pozitivních, tak negativních pák, které by přiměly třetí státy k aktivnější spolupráci. Jednou z takových pák je i propojení readmisní a vízové politiky, kdy může dojít k restrikcím vůči třetímu státu v oblasti víz (v souladu s čl. 25a Vízového kodexu), pakliže nespolupracuje dostatečně při návratech. Na druhou stranu byla s některými státy sjednána či se s nimi jedná o ujednáních či programech pomoci převážně technického charakteru, které

dotčenému státu pomohou např. při výstavbě centrálních registrů, zpracování otisků prstů apod. Spolupráci se EU snaží formalizovat ať již formou standardních readmisních dohod, tak méně závazných ujednání či postupech o návratech.

Rozšiřuje se okruh států, které mají zájem o zprovoznění elektronického podávání žádostí o readmise (tzv. RCMS – Readmission Case Management System). Ke spolupráci prostřednictvím RCMS s Gruzii a Bangladéšem, zahájila ČR v roce 2022 spolupráci s Pákistánem. Další státy, které využívají RCMS, je Srí Lanka a Arménie (v obou případech zatím ČR zapojena není), připravuje se RCMS s Ukrajinou.

XII.1.1.1 Bilaterální readmisní dohody

V roce 2022 se po delší odmlce sešli zástupci ČR a Uzbekistánu k dokončení návrhu textu readmisní dohody. Jednání navazovalo na expertní jednání z roku 2014 a jeho hlavním cílem bylo odstranění některých chyb, k nimž došlo následně při korespondenčním jednání. V průběhu jednání byly projednány celé texty readmisní dohody a jejího prováděcího protokolu. Vzhledem ke změnám oproti roku 2014 bude readmisní dohoda a její prováděcí protokol opětovně projednána ve vnitroresortním i meziresortním připomínkovém řízení a předložena vládě ČR ke schválení.

S dalšími státy nebylo v roce 2022 zahájeno jednání o bilaterální readmisní dohodě, zejména proto, že většina třetích států, se kterými je zájem spolupracovat na smluvní bázi, již byla oslovena a příslušné readmisní dohody již jsou uzavřené, nebo v různém stadiu rozpracovanosti. Avšak pro rok 2023 byly identifikovány státy ze vzdálenějších destinací, se kterými je zájem uzavřít bilaterální readmisní dohody s ohledem na aktuální migrační situaci z těchto států (Bangladéš, Libanon, Irán, Nepál), nebo ujednání nižší právní síly (Maroko, Alžírsko, Tunisko) s ohledem na skutečnost, že pro jednání o readmisní dohodě má mandát Komise EU.

Aktuálně má ČR sjednáno celkem **17 bilaterálních readmisních dohod**: Rakousko, Polsko, Německo, Slovensko, Rumunsko, Maďarsko, Kanada, Chorvatsko, Bulharsko, Slovinsko, Moldávie, Vietnam, Švýcarsko, Arménie, Kazachstán, Kosovo a Mongolsko.

XII.1.1.2 Unijní readmisní dohody

Vedle výše uvedených dohod jsou pro ČR závazné rovněž **readmisní dohody sjednané EU**, resp. ES; jedná se o **18 readmisních dohod** (se státy: Hongkong, Macao, Srí Lanka, Albánie, Rusko, Ukrajina, Moldávie, Srbsko, Černá Hora, Severní Makedonie, Bosna a Hercegovina, Pákistán, Gruzie, Turecko, Kapverdy, Arménie, Ázerbájdžán a Bělorusko). K některým z těchto dohod sjednala ČR bilaterální prováděcí protokoly, které upravují technické podrobnosti týkající se readmisní procedury. Ve stavu rozpracovanosti je prováděcí protokol s Ázerbájdžánem.

V rámci projednávání unijních readmisních dohod neobdržela v roce 2022 Komise mandát pro jednání o readmisní dohodě s novým třetím státem a ani žádnou readmisní dohodu neuzavřela.

XII.2 NÁVRATOVÁ PRAXE

V praxi existují v zásadě tři typy rozhodnutí, které ukládají cizinci vycestovat z území ČR, jedná se o rozhodnutí o povinnosti opustit území ČR; rozhodnutí o správním vyhoštění a trest vyhoštění uložený soudy.

Kromě návratů cizinců do zemí původu, které organizuje ČR samostatně, je možné také využít společných návratových operací v rámci činnosti Evropské pohraniční a pobřežní stráže.

XII.2.1 Rozhodnutí o povinnosti opustit území ČR nebo území členských států EU

V návaznosti na tzv. návratovou směrnici byl od ledna 2011 zaveden institut rozhodnutí o povinnosti opustit území⁸¹. V roce 2022 bylo celkem 956 osobám vydáno **rozhodnutí o uložení povinnosti opustit území podle § 50a zákona o pobytu cizinců**.⁸² V meziročním porovnání bylo vydáno rozhodnutí o 149 méně osobám (tj. pokles o 13,5 %).

Nejčastěji bylo uvedené rozhodnutí vydáno občanům **Sýrie** (178 osob, tj. 18,6 % z celkového počtu), **Ukrajiny** (146, tj. 15,3 %), **Vietnamu** (81, tj. 8,5 %), **Ruska** (69, tj. 7,2 %), **Uzbekistánu** (53, tj. 5,5 %). S počty 20 a více osob následovali občané **Moldavska** (34), **Gruzie** (30), **Turecka** (26) a **Číny** (23).

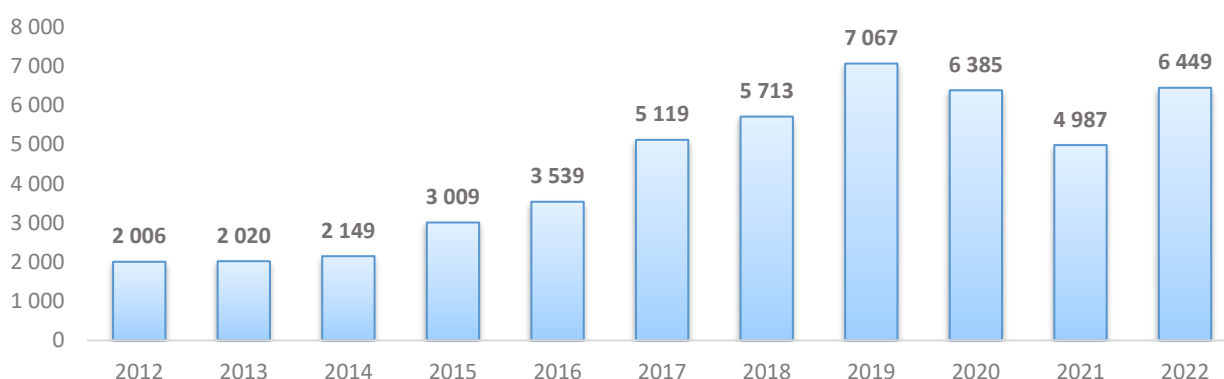
V roce 2022 bylo v 9 případech (meziroční pokles o 31 případů) rozhodováno ve věci odvolání proti rozhodnutí o povinnosti opustit území ČR. V 6 případech bylo odvolání zamítnuto a ve 3 případech bylo vyhověno. Ve 315 případech (+113 případů) bylo rozhodováno ve věci odvolání proti rozhodnutí o povinnosti opustit území členských států EU, kdy ve 169 případech bylo odvolání zamítnuto a v 70 případech bylo vyhověno, v 67 případech bylo rozhodnutí zrušeno a vráceno a v 9 případech bylo rozhodnutí změněno.

XII.2.2 Rozhodnutí o správním vyhoštění

Správním vyhoštěním se rozumí ukončení pobytu cizince na území, které je spojeno se stanovením doby k vycestování z území členských států EU a doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území členských států EU. Doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území členských států EU, stanoví policie v rozhodnutí o správním vyhoštění cizince. V odůvodněných případech lze rozhodnutím stanovit hraniční přechod pro vycestování z území.⁸³

Počty osob, jimž bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění, ve sledovaném období deseti let od roku 2012 do 2022 postupně vzrůstaly a dosáhly vrcholu v roce 2019. Poté počty v následujících dvou letech téměř o 30 % poklesly na hodnotu 4 987 osob s vydaným správním vyhoštěním v roce 2021. Zásadní vliv na tento pokles měla ochranná opatření Ministerstva zdravotnictví ČR, vydaná za účelem proti šíření nemoci covid-19, především opatření spočívající v zákazu vstupu a pobytu cizinců na území ČR a omezení s tím spojená.

Počet cizinců s vydaným pravomocným rozhodnutím o správním vyhoštění v letech 2012–2022

Zdroj: PČR

⁸¹ § 50a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců.

⁸² Zdroj: databáze ŘSCP

⁸³ § 118 odst. 1, 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů

V roce 2022 situace ozbrojeného konfliktu na území Ukrajiny ovlivnila i oblast správního vyhoštění, přesněji možnosti řešení zjištění protiprávního jednání osob s pobytem na Ukrajině, které na území ČR vstoupily bez jakéhokoliv oprávnění k pobytu po vypuknutí invaze dne 24. 2. 2022, ale i těch, které se na území ČR nacházely již před tímto datem. Policie průběžně reagovala na vývoj situace a při řešení případů a posuzování pobytového stavu uvedených osob na území ČR přijímala odpovídající opatření i ve formě správního vyhoštění. Pro občany Ukrajiny v této souvislosti platilo, že v případě vydání rozhodnutí o správním vyhoštění existují důvody znemožňující vycestování (navrácení na Ukrajinu)⁸⁴ a bylo jim udělováno vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území⁸⁵.

Mezi důvody uděleného správního vyhoštění, stejně jako v roce 2021, dominovalo překročení povolené doby pobytu na území ČR zejména těmi státními příslušníky třetích zemí, kteří jsou od vízové povinnosti osvobozeni při překračování vnějších hranic členských států pro pobytová oprávnění, jejichž celková délka nepřekročí 90 dnů během jakéhokoliv období 180 dnů. U těchto cizinců je hlavním motivem překročení pobytu výkon ekonomické činnosti, tj. zaměstnání.

V roce 2022 bylo **6 449 cizincům vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění**⁸⁶, přičemž ve srovnání s předchozím rokem byl zaznamenán nárůst o 1 462 osob, tj. +29,3 %.

Nejvíce zastoupenou skupinu cizinců s vydaným rozhodnutím o správním vyhoštění, tvořili v roce 2022, stejně jako v předchozích letech občané **Ukrajiny** (1 960 osob), kteří se podíleli téměř třetinovým podílem (30,4 %) na celkovém počtu. Stejně jako v roce 2021, i v roce 2022 byl u občanů Ukrajiny s vydaným správním vyhoštěním zaznamenán meziroční výrazný pokles, který po proticovidových opatřeních v roce 2021, pokračoval i v roce 2022.

S vysokým meziročním nárůstem (+1 137 osob, tj. +464,1 %) a s druhým nejvyšším počtem překračujícím hranici jednoho tisíce osob, bylo rozhodnutí o správním vyhoštění vydáno občanům **Sýrie** (1 382 osob, tj. 21,4 % z celkového počtu), kteří tvořili nejčastější státní příslušnost cizinců zjištěných při tranzitní nelegální migraci.

Občané **Moldavska** se zařadili, stejně jako v minulém roce s občany Ukrajiny a Sýrie, mezi první tři nejčastěji zastoupené státní příslušnosti s 991 osobami a 15, 4 % z celkového počtu cizinců s vydaným rozhodnutím o správním vyhoštění. Meziročně bylo toto rozhodnutí vydáno téměř stejnému počtu občanů Moldavska (+7), kteří se stejně jako občané Ukrajiny nejčastěji zdržovali na našem území po překročení době povoleného pobytu a víza.

Na čtvrté příčce občané **Turecka** (434 osob, tj. 6,7 % z celkového počtu) zaznamenali výrazný meziroční nárůst o 393 osob (tj. +958,5 %), vzhledem ke skutečnosti, že mnohonásobně vzrostl jejich meziroční počet osob zjištěných při tranzitní nelegální migraci na území ČR. V roce 2021 občané Turecka nefigurovali v TOP 10 STP s vydaným rozhodnutím o správním vyhoštění.

Občané následujících 5ti státních příslušností – **Gruzie** (214 osob, tj. +91, +42,5 %), **Uzbekistánu** (213, tj. +114, +53,5 %), **Vietnamu** (191, tj. +98, +105,4 %), **Maroka** (113, tj. +9, +8,7 %) a **Afghánistánu** (104, tj. +57, +121,2 %) překročili hranici sta osob s vydaným správním vyhoštěním a byli zařazeni do TOP 10 i v minulém roce. TOP 10 STP uzavírají občané **Indie** se 65 osobami (+46, tj. +242,1 %), kteří meziročně zaznamenali výrazný nárůst při tranzitní nelegální migraci.

V roce 2022 bylo rozhodováno v **862 případech** (meziročně o 130 případů méně) **odvolání proti rozhodnutí o správním vyhoštění**. Z uvedeného počtu bylo ve 414 případech odvolání zamítnuto, ve 21 případech bylo

⁸⁴ Postup dle § 120a zákona o pobytu cizinců.

⁸⁵ Podle § 33 odst. Zákona o pobytu cizinců.

⁸⁶ Počet osob, který byl k 31. 12. 2022 zaevidován v IS CIS.

rozhodnutí zrušeno a řízení zastaveno, ve 319 případech bylo rozhodnutí zrušeno a vráceno k novému projednání a ve 107 případech byl změněn výrok rozhodnutí.

V roce 2022 bylo řešeno celkem **189 žádostí** (meziročně o 12 případů více) **o odstranění tvrdosti rozhodnutí o správním vyhoštění** podle § 122 zákona o pobytu cizinců. Z uvedeného počtu bylo v 98 případech rozhodnutí o správním vyhoštění zrušeno, v 53 případech byla žádost o zrušení rozhodnutí o správním vyhoštění zamítnuta a v 38 případech bylo řízení zastaveno podle § 66 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu.

V roce 2022 bylo podáno celkem **221 žalob** (meziročně o 104 žalob méně) **proti rozhodnutím vydaným v odvolacím řízení**. Soud ve 152 případech žalobu zamítl, ve 12 případech byla žaloba odmítnuta, ve 48 případech soud rozhodnutí odvolacího správního orgánu zrušil a vrátil správnímu orgánu k novému projednání a v 8 případech bylo řízení o žalobě proti rozhodnutí odvolacího správního orgánu zastaveno.

V roce 2022 byla **realizace správního vyhoštění provedena u 477 osob**, tj. meziročně o 88 osob více. Počty osob, u kterých proběhl proces realizace správního vyhoštění, jsou zpravidla výrazně nižší než počty osob, které byli rozhodnutím správně vyhoštěni, a to z důvodu, že pouze část cizinců s vydaným rozhodnutím o správním vyhoštění je zajišťována do zařízení pro zajištění cizinců za účelem jeho realizace. U ostatních cizinců je předpokládáno jejich samostatné vycestování z území ČR, případně existují překážky, na jejichž základě nelze občany některých třetích zemí fyzicky vyhostit.

Překážky v realizaci správního vyhoštění existovaly u dvou nejčastěji zastoupených státních příslušností v rámci nelegální migrace v roce 2022 - Sýrie a Ukrajina. U občanů Sýrie nelze využít návratových operací kvůli dlouhodobé nebezpečnosti situace v zemi⁸⁷. Realizace správního vyhoštění na Ukrajinu byla v důsledku ozbrojeného konfliktu pozastavena od 24. 2. 2022. Občané Ukrajiny tvořili v předchozích letech největší skupinu cizinců, u kterých byla prováděna realizace správního vyhoštění

Nejčastěji byla realizace správního vyhoštění provedena u občanů **Turecka** (127, tj. 26,6 % z počtu cizinců, u nichž byla provedena realizace správního vyhoštění), kteří dosáhli téměř více než čtvrtinového podílu z celkového počtu realizovaných osob. S vyšším početním odstupem následovali občané **Moldavska** (71, tj. 14,9 %), **Ukrajiny** (46, tj. 9,6 %), **Uzbekistánu** (39, tj. 8,2 %), **Vietnamu** (30, tj. 6,3 %), Albánie (29, tj. 6,1 %), Gruzie (27, tj. 5,7 %), Alžírsko (12, tj. 2,5 %), Filipín a Kazachstánu (po 9 osobách, tj. 1,9 %).

XII.2.3 Trest vyhoštění uložený soudy

Trest vyhoštění z území ČR může být soudem uložen pachateli, který není občanem ČR, a to jako trest samostatný nebo i vedle jiného trestu, vyžaduje-li to bezpečnost lidí nebo majetku, anebo jiný obecný zájem.⁸⁸

V roce 2022 byl trest vyhoštění soudem uložen **1 185 osobám**⁸⁹ (meziroční pokles o 103 osob, tj. -8 %), přičemž prvních pět nejčastěji zastoupených státních příslušností kopíruje stejné pořadí jako v minulém roce, a to občané **Ukrajiny** (205, tj. 17,3 % z celkového počtu osob, jimž byl vydán trest vyhoštění), **Moldavska** (197, tj. 16,6 %), **Slovenska** (123, tj. 10,4 %), **Rumunska** (97, tj. 8,2 %) a **Polska** (76, tj. 6,4 %). S počty přesahujícími 20 osob následovali občané **Gruzie** (73), **Vietnamu** (46), **Bulharska** (42), **Sýrie** (37), **Německa** (27) a **Uzbekistánu** (22).

Realizace soudního vyhoštění na základě trestu vyhoštění uloženého soudem byla v roce 2022 provedena u 189 osob, tj. meziroční pokles o 82 osob (-30,3 %). Také u realizace trestu vyhoštění byly počty značným

⁸⁷ Bezpečné země původu definuje článek 371 Směrnice Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany.

⁸⁸ § 80 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

⁸⁹ Počet osob, který byl k 31. 12. 2022 zaevidován v IS CIS.

způsobem ovlivněny válečným konfliktem na Ukrajině, v jehož důsledku byla dnem 24. 2. 2022 pozastavena realizace občanů Ukrajiny. Nejčastěji bylo soudní vyhoštění realizováno nejčastěji u občanů Slovenska (54, tj. 28,6 %), Rumunska (21, tj. 11,1 %), Moldavska (20, tj. 10,6 %), Polska (15, tj. 7,9 %) a Bulharska (13, tj. 6,9 %).

XII.2.4 Zařízení pro zajištění cizinců na území ČR

K 31. 12. 2022 provozovala Správa uprchlických zařízení (SUZ MV) **tři zařízení pro zajištění cizinců** (dále také ZZC), ve kterých je cizinec povinen se zdržovat na základě rozhodnutí o zajištění za účelem realizace správního vyhoštění dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, a to v **Bělé – Jezové** (Středočeský kraj), **Vyšních Lhotách** (Moravskoslezský kraj) a **Balkové** (Plzeňský kraj). V období 1. 4. 2020 – 31. 03. 2022 bylo s kapacitou 65 lůžek v provozu přijímací středisko Bělá – Jezová, karanténní zařízení, určené jak pro žadatele o udělení mezinárodní ochrany, tak i pro zajištěné cizince. Ubytovací kapacita uvedených zařízení pro zajištění cizinců se v průběhu roku měnila a k 31. 12. 2022 činila **celkem 1 043 lůžek**.

Spolu se zajištěním ubytovacích a stravovacích služeb zde fungují sociální pracovníci a poskytují své služby psycholog (často jde o krizovou intervenci). Klientům slouží rozmanitá nabídka volnočasových aktivit – typicky sledování TV, návštěvy posilovny a venkovního hřiště nebo hraní společenských her a četba cizojazyčné literatury i periodik. Zařízení pravidelně navštěvovaly nestátní neziskové organizace, které nabídku dále rozšiřovaly, zejména o provoz humanitárního skladu šatstva a právní poradenství.

V roce 2022 bylo umístěno do zařízení celkem 2 669 cizinců, oproti předchozímu roku jde o nárůst o 1490 osob (tj. +126 %). Z hlediska státních příslušností prošlo ve sledovaném roce uvedenými zařízeními pro zajištění cizinců nejvíce státních příslušníků **Sýrie** (1 459 osob, tj. 54,7 %), u kterých je vykázán meziroční nárůst (+1 410 osob, tj. +2 877,6 %). S výrazným odstupem ve statistice následovali státní příslušníci **Turecka** (342 osob, tj. 12,8 %; +298 osob, tj. +677,3 %), **Maroka** (131 osob, tj. 4,9 %; +4 osoby, tj. +3,1 %), **Moldavska** (114 osob, tj. 4,3 %; +24 osob, tj. +26,7 %) a **Iráku** (75 osob, tj. 2,8 %; +49 osob, tj. +188,5 %). Těchto pět státních příslušností tvořilo podíl 79,5 % na celkovém počtu umístěných cizinců.

Cizinci umístění do zařízení pro zajištění cizinců – srovnání 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	1 179	100,0	2 669	100,0	126,4	1 490
z toho TOP 10 (řazeno dle 2022):						
Sýrie	49	4,2	1 459	54,7	2 877,6	1 410
Turecko	44	3,7	342	12,8	677,3	298
Maroko	127	10,8	131	4,9	3,1	4
Moldavsko	90	7,6	114	4,3	26,7	24
Irák	26	2,2	75	2,8	188,5	49
Vietnam	35	3,0	61	2,3	74,3	26
Afghánistán	310	26,3	53	2,0	-82,9	-257
Indie	12	1,0	49	1,8	308,3	37
Tunisko	34	2,9	45	1,7	32,4	11
Bangladéš	7	0,6	41	1,5	485,7	34

Zdroj: SUZ MV

V roce 2022 bylo ze zařízení pro zajištění cizinců propuštěno 2 661 osob a navíc 1 zajištěný cizinec uprchl, kdy nejčastějším důvodem bylo propuštění na území ČR po pominutí důvodů zajištění (71,5 %), poté dobrovolný návrat do země původu (11,3 %), přemístění do azylového zařízení (9,7 %), předání cizince do odpovědné země dle Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. 6. 2013 (Dublin III) (3,3 %),

správní vyhoštění formou vycestování (3,1 %), správní vyhoštění formou readmise (0,8 %), zrušení rozhodnutí o zajištění a přemístění do zařízení pro děti - cizince (shodně po 0,2 %).

XII.2.5 Provádění readmisních smluv

Readmisní řízení je prováděno na základě readmisních dohod o zpětném přebírání osob. V rámci readmisního řízení jsou využívány bilaterální readmisní dohody mezi Českou republikou a daným státem a readmisní dohody uzavřené Evropskou unií.

XII.2.5.1 Provádění readmisních smluv se sousedními státy

Readmisní dohody se sousedními státy jsou nejčastěji využívanými. Dlouhodobě byly v předchozích letech nejčastěji převzaty do České republiky osoby z Německa, naopak předány byly osoby nejčastěji zpět na území Slovenska. Rok 2022 na tento trend navázal a vzhledem k vysokým migračním tokům počty mnohonásobně zvýšil.

Readmisní řízení se sousedními státy – srovnání 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Převzato osob podle readmisních dohod	409	100,0	3 221	100,0	687,5	2 812
z toho sousedními státy	46	11,2	1 110	34,5	2 313,0	1 064
stranou ČR	363	88,8	2 111	65,5	481,5	1 748
Převzetí odmítnuto	117	100,0	3 157	100,0	2 598,3	3 040
z toho sousedními státy od ČR	37	31,6	3 028	95,9	8 083,8	2 991
stranou ČR od sousedních států	80	68,4	129	4,1	61,3	49

Zdroj: ŘSCP

XII.2.5.1.1 Osoby převzaté ČR ze sousedních států

V roce 2022 převzala ČR v rámci readmisního řízení od sousedních států celkem 2 111 osob, tj. meziroční nárůst o 1 748 osob (+481,5 %). Úsek státní hranice s Německem patří dlouhodobě z hlediska převzatých osob stranou ČR k nejvíce zatíženým a v roce 2022 předchází rok 2021 početně vysoce převýšil (2 102 osob, tj. meziročně +1 751 osob), a to vzhledem k vysokému počtu osob (zejména občanů Sýrie) zjištěných při tranzitní nelegální migraci na území ČR, jejichž cílovou zemí bylo nejčastěji Německo. Dále byly osoby převzaty z Rakouska (7 osob, +2 osoby) a Polska (2 osoby, -5 osob). Ze Slovenska nebyla v letech 2022 a 2021 převzata žádná osoba.

Dle státních příslušností byli ze sousedních států převzati nejčastěji občané Sýrie (1 456 osob), Turecka (161) a Moldavska (102), s výrazně menšími počty následovali občané Gruzie (47), Albánie, Srbska a Ukrajiny (po 34 osobách).

Na vysokém počtu převzatých občanů Sýrie se podílely dva hlavní faktory, a to neplnění závazků daných readmisní dohodou ze strany Slovenska (viz dále kapitola XII.2.5.1.2 Osoby předané ČR do sousedních států); a nemožnost využít návratových operací do domovské země u občanů Sýrie na základě skutečnosti, že Sýrie není dlouhodobě považována za bezpečnou zemi, do které je možné její státní příslušníky navracet.⁹⁰

V roce 2022 ČR odmítla ze sousedních států převzetí 129 osob (meziročně +49 osob, tj. +61,3 %). Odmítnutí bylo provedeno u 122 osob z Německa a 7 osob z Rakouska.

⁹⁰ Bezpečné země původu definuje článek 371 Směrnice Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany.

Readmisní řízení se sousedními státy – osoby převzaté orgány ČR ze sousedních států – srovnání 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Převzato osob orgány ČR ze sousedních států	363	100,0	2 111	100,0	481,5	1 748
z toho:						
z Rakouska	5	1,4	7	0,3	40,0	2
z Německa	351	96,7	2 102	99,6	498,9	1 751
z Polska	7	1,9	2	0,1	-71,4	-5

Zdroj: ŘSCP

XII.2.5.1.2 Osoby předané ČR do sousedních států

V roce **2022 předala ČR v rámci readmisního řízení do sousedních států celkem 1 110 osob**, přičemž meziročně byl zaznamenán výrazný nárůst o 1 064 osob (tj. +2 313 %) zapříčiněný (stejně jako v případě převzatých osob) vysokým počtem osob zjištěných při tranzitní nelegální migraci na území ČR po příchodu ze Slovenska. Směru příchodu migrantů na naše území za účelem tranzitu do dalších zemí, odpovídají i nejvyšší počty předaných osob do sousedního státu, tedy na Slovensko, kam bylo v roce 2022 předáno 1 042 osob, což značí meziroční nárůst o 1 021 osob (tj. +4 861,9 %).

Vysoké počty předaných osob byly důsledkem nejen samotného příchodu nelegálních migrantů ze Slovenska, ale též znovuzavedenými kontrolními opatřeními na hranici se Slovenskem, která jednoznačně prokázala směr, odkud osoby přicestovaly. V souvislosti s množstvím předaných osob na Slovensko je nutné konstatovat, že toto by dosáhlo mnohem větších počtů, pokud by Slovensko dodržovalo závazky plynoucí z uzavřené bilaterální readmisní dohody.

Readmisní řízení se sousedními státy – osoby předané orgány ČR do sousedních států – srovnání 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Předáno osob orgány ČR do sousedních států	46	100,0	1 110	100,0	2 312,0	1 064
z toho:						
do Rakouska	4	8,7	38	3,4	580,0	34
do Německa	19	41,3	25	2,3	31,6	6
do Polska	2	4,3	5	0,5	150,0	3
na Slovensko	21	45,7	1 042	93,9	4 861,9	1 021

Zdroj: ŘSCP

Předané osoby do ostatních sousedních států se pohybují ve výrazně menších počtech dosahujících 38 osob navracených do Rakouska, 25 osob do Německa a 5 osob do Polska.

Dle státních příslušností byli do sousedních států předáni nejčastěji občané **Sýrie** (1 041 osob) a **Turecka** (30), následovali s mnohem menšími počty občané Afghánistánu (6), Palestiny (5), Maroka a Pákistánu (po 3 osobách).

V roce 2022 bylo sousedními státy odmítnuto převzetí celkem 3 028 osob (meziročně +2 991 osob, tj. +8 083,8 %), převážně pak slovenskými orgány v počtu 3 018 osob a 10 osob odmítlo převzít Rakousko.

XII.2.5.2 Provádění readmisních smluv s nesousedními státy

V rámci readmisních dohod s nesousedními státy bylo **v roce 2022 předáno 19 osob do domovských států**, jednalo se o občany **Moldavska** (9), **Vietnamu** (7), **Gruzie** (2) a **Ruska** (1).

XII.2.6 Návraty v souvislosti s aplikací tzv. dublinského nařízení

Oblastí, která s návraty nepřímou souvisí je aplikace tzv. dublinského nařízení (viz kapitola VII.2 Aplikace dublinského nařízení v ČR). Z území ČR do jiného členského státu bylo v roce 2022 zrealizováno celkem 102 transferů osob. Nejvíce osob bylo z území ČR předáno do **Rakouska** (35) a **Německo** (28).

XII.2.7 Dobrovolné návraty

Návrátová politika je neodmyslitelnou součástí migrační politiky jako celku. Při realizaci vycestování je pak přednost dávana vždy dobrovolnému návratu před návratem nuceným.

Problematika dobrovolných návratů je na národní úrovni **upravena zákonem o pobytu cizinců ustanovením §123a**. Ministerstvo vnitra může nést náklady spojené s dobrovolným návratem cizince, který je zajištěn za účelem správního vyhoštění nebo kterému byla rozhodnutím o správním vyhoštění stanovena lhůta k vycestování a který na území pobývá bez platného oprávnění k pobytu. OAMP přijímá žádost a po jejím posouzení může návrat realizovat.

Dobrovolná repatriace je dále upravena **zákonem o azylu**, kdy na základě ustanovení §54a MV může, je-li to ve veřejném zájmu, nést náklady spojené s dobrovolným návratem.

V souvislosti s problematikou dobrovolných návratů a návratů obecně **je z pohledu právní úpravy podstatná také legislativa EU**. Konkrétně se pak jedná o Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí.

V oblasti dobrovolných návratů realizují své programy asistovaných dobrovolných návratů Ministerstvo vnitra ČR, Správa uprchlických zařízení MV ČR (SUZ) a také Mezinárodní organizace pro migraci (IOM). **MV** se ve svém programu soustředí především **na cizince, kterým bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění nebo rozhodnutí o povinnosti opustit území**. **SUZ** prostřednictvím svého programu poskytuje pomoc s dobrovolným vycestováním do země původu **bývalým žadatelům o mezinárodní ochranu**.

Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) od 1. dubna 2019 do 31. května 2022 realizovala projekt „Asistované dobrovolné návraty a reintegrace“, který je financován v rámci národního programu Azylového a migračního fondu (AMIF) a rozpočtu MV ČR. Hlavním cílem tohoto projektu bylo přispět k efektivnímu řízení migrace prostřednictvím komplexní podpory konceptu asistovaných dobrovolných návratů a reintegrace a podpořit udržitelnou reintegraci navrátilců do zemí původu.

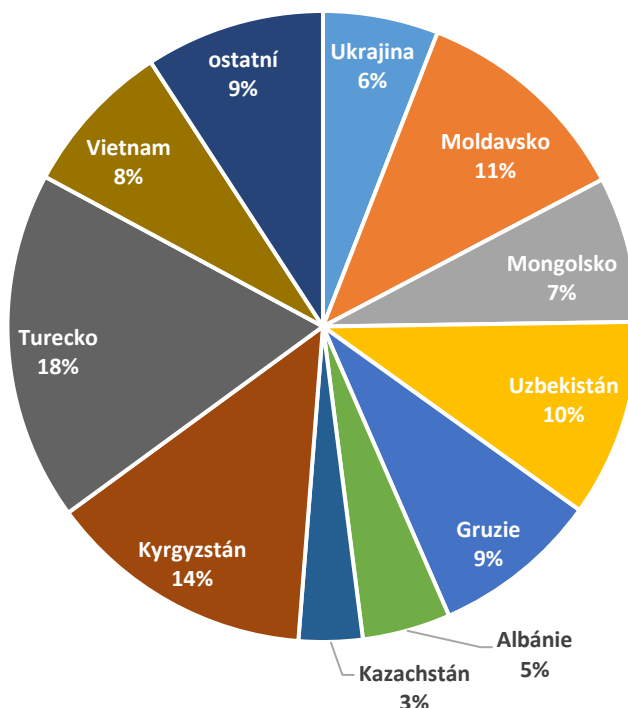
U všech těchto programů dobrovolných návratů zajišťují Ministerstvo vnitra, SUZ a IOM nejen samotnou realizaci dobrovolného návratu, ale také veškeré související poradenství a asistenci, které jsou pro efektivní, rychlé a úspěšné uskutečnění návratu nezbytné. Mezi zajišťované služby patří poskytování informací o dobrovolném návratu cizincům umístěným v přijímacích a pobytových střediscích pro žadatele o mezinárodní ochranu a v zařízeních pro zajištění cizinců. Rovněž se provádí návratové poradenství poskytované cizincům s povinností opustit území ČR, na které nebyl uplatněn institut zajištění. V souvislosti s návratovým poradenstvím je dotčeným cizincům poskytována asistence při komunikaci se zastupitelskými úřady jejich zemí původu, nejčastěji v souvislosti s vyřízením náhradního cestovního dokladu. MV ČR a IOM může také v případě potřeby pro cizince zajistit tranzitní asistenci a asistenci po příletu do země původu.

Kromě možnosti využít některého z fungujících programů asistovaných dobrovolných návratů, mohou bývalí žadatelé o mezinárodní ochranu, cizinci s ukončeným pobytem nebo cizinci se správním vyhoštěním vycestovat spontánně na vlastní náklady.

V průběhu roku 2022 bylo realizováno **celkem 668 dobrovolných návratů cizinců ze třetích zemí**. V rámci tohoto počtu bylo 392 asistovaných dobrovolných návratů cizinců realizováno MV ČR, dále 262 dobrovolných návratů cizinců bylo realizováno IOM a 14 asistovaných dobrovolných návratů žadatelů o mezinárodní

ochranu bylo realizováno SUZ. Nejčteněji byli mezi těmito navrátilci zastoupeni státní příslušníci Turecka, Kyrgyzstánu, Moldavska či Uzbekistánu.

Dobrovolné návraty 2022 dle státní příslušnosti (MV ČR, IOM, SUZ)

Zdroj: MV

XII.2.7.1 Dobrovolné návraty realizované Správou uprchlických zařízení

Každý cizinec splňující podmínky uvedené v ustanovení § 54 a zákona o azylu, je oprávněn požádat o repatriaci – dobrovolný, důstojný a bezpečný návrat do země původu nebo třetí země, hrazený z rozpočtu státu. Nárok na dobrovolný návrat nevzniká automaticky, každá žádost je posuzována individuálně, ale v zájmu státu je podpořit návrat osob, které o to dobrovolně požádají. SUZ MV nese náklady na repatriaci s přihlédnutím k tomu, zda cizinec splňuje podmínky zákona, přičemž zohledňuje při realizaci zdravotní a psychický stav, rodinnou a sociální situaci a další faktory.

Při realizaci dobrovolného návratu SUZ MV poskytuje žadatelům bezplatný nákup letenky nebo jízdenky do cílové země, přímou asistenci při odjezdu, poradenství a v případě, že klientovi není možné zajistit dopravu až do jím zvolené destinace, může mu být vyplacen příspěvek na dopravu do požadovaného místa v cílové zemi.

Dále může SUZ MV poskytnout další nezbytnou asistenci, která povede k úspěšnému návratu cizince, například se jedná o asistenci při zajištění cestovního dokladu v případě jeho absence, úhradu nákladů s tím spojených, úhradu nákladů na požadované testy na covid-19, zajištění odvozu na místo odjezdu z ČR, zajištění doprovodu zdravotně nezpůsobilého cizince specializovanou přepravní zdravotnickou službou, asistenci během případného přestupu v cizí zemi atd.

V případě potřeby SUZ MV spolupracuje při realizaci repatriací s OAMP, IOM nebo Českým červeným křížem. Z důvodu ochrany osobních údajů žadatelů o mezinárodní ochranu SUZ MV přímo do kontaktu se

zahraničními úřady zemí původu nevstupuje. S uvedenými smluvními organizacemi SUZ MV spolupracuje zejména v případech:

- je-li nutné zajištění náhradních nebo prodloužení doby platnosti stávajících cestovních dokladů,
- narodí-li se žadateli o mezinárodní ochranu na území ČR dítě a není tedy zapsáno v cestovním dokladu rodiče a Policie ČR nemůže vydat cestovní průkaz totožnosti, nebo tento není dostačující k návratu,
- je-li nutná asistence při mezipřistání (např. z důvodů handicapu),
- je-li nevyhnutelné mezipřistání a přestup v zemích schengenského prostoru,
- jedná-li se o nezletilého žadatele o mezinárodní ochranu bez doprovodu.

V roce 2022 bylo řešeno celkem **17 žádostí o dobrovolný návrat**, z toho bylo navraceno do požadovaných zemí celkem **14 osob**, a to do zemí: **Gruzie** (6 osob), **Mongolsko** (3 osoby), **Etiopie**, **Rusko**, **Srbsko**, **Tunisko** a **Uzbekistán** (každá země po 1 osobě).

XII.2.7.2 Dobrovolné návraty zajišťované Ministerstvem vnitra

V rámci realizace asistovaného dobrovolného návratu MV zajišťuje nejen samotnou realizaci návratu, ale také veškeré související poradenství a asistenci, které jsou pro efektivní, rychlé a úspěšné uskutečnění návratu nezbytné. MV za podpory Azylového, migračního a integračního fondu (AMIF) realizovalo od 1. dubna 2020 do 31. prosince 2022 projekt s názvem *Posílení návratových kapacit MV ČR*. Díky tomuto projektu došlo k posílení kapacity a zkvalitnění návratového aparátu MV tak, aby byla celorepublikově zajištěna maximální dostupnost této služby. Mezi úkony zajišťované oddělení dobrovolných návratů patří především poskytování informací o dobrovolném návratu cizincům umístěným v zařízeních pro zajištění cizinců. Návratové poradenství se dále poskytuje cizincům s vydaným rozhodnutím o správním vyhoštění, zrušeným pobytem, trestem vyhoštění či s rozhodnutím o povinnosti opustit území, na které nebyl uplatněn institut zajištění. V souvislosti s návratovým poradenstvím je dále dotčeným cizincům také poskytována asistence při komunikaci se zastupitelskými úřady jejich zemí původu, nejčastěji v souvislosti s vyřízením náhradního cestovního dokladu.

Od dubna 2022 je MV ČR zapojeno do programu financovaného agenturou FRONTEX s názvem *Joint Reintegration Services* (JRS). V rámci tohoto programu MV nabízí reintegrační podporu cizincům z 24 zemí původu, prostřednictvím partnerských organizací. Nově tak může cizinec v rámci realizace dobrovolného návratu požádat o podporu při zahájení podnikání, dlouhodobou podporu s bydlením, sociální, zdravotní a psychosociální podporu, podporu při vstupu na pracovní trh, finanční podporu, podporu vzdělávání, dalšího profesního vzdělávání a sloučení rodiny. Realizace reintegračních aktivit v rámci programu JRS umožňuje MV zefektivnit proces dobrovolných návratů a asistované začlenění cizince v zemi původu.

V roce 2022 bylo MV realizováno celkem 392 asistovaných dobrovolných návratů. Z uvedeného počtu bylo 315 osob umístěno v zařízeních pro zajištění cizinců. Nejčastěji byl dobrovolný návrat realizovaný Ministerstvem vnitra u státních příslušníků Turecka (115 osob) či Moldavska (71 osob). Celkem se podařilo úspěšně realizovat dobrovolný návrat cizinců 30 různých státních příslušností.

Během roku 2022 byla realizace navracení nadále vystavena dopadům pandemie covid-19. Oddělení dobrovolných návratů se potýkalo převážně začátkem roku 2022 při přípravě návratů především s problémy ohledně podmínek a opatření jednotlivých států ke vstupu na jejich území či s omezením dostupnosti leteckých spojení. Velký dopad na realizaci dobrovolných návratů mělo rovněž vypuknutí konfliktu na území Ukrajiny. Oddělení dobrovolných návratů v minulých letech hojně realizovalo dobrovolné návraty státních příslušníků Ukrajiny (v loňském roce v počtu 161 osob), které od vypuknutí konfliktu již navracet v rámci programu dobrovolných návratů nelze, tudíž počet navracených státních příslušníků Ukrajiny v tomto roce poklesl na 37 osob. Dobrovolný návrat do země původu využila řada cizinců ze třetích zemí prchajících z území

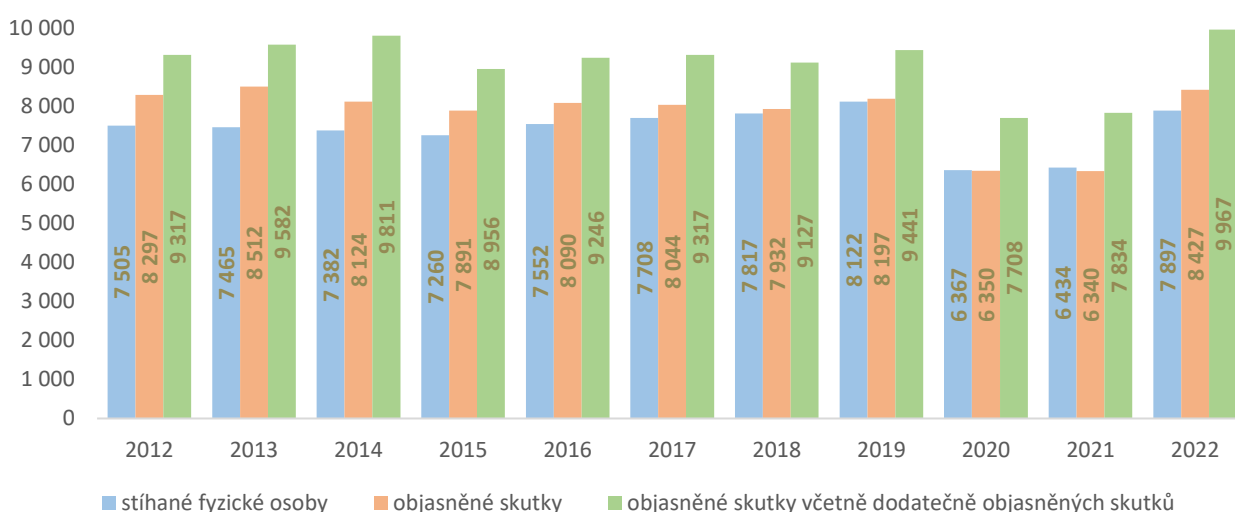
Ukrajiny, nejpočetnější skupinou v tomto ohledu byli například státní příslušníci Kyrgyzstánu, kteří v březnu využili dobrovolného návratu organizace IOM v počtu 78 osob. Na praxi navracení mělo rovněž vliv omezení či úplné zrušení některých letů v souvislosti s vypuknutím konfliktu. Byly zrušeny pravidelné linky letecké společnosti Aeroflot a značně omezeny další linky směrem do oblasti východní Evropy a Asie. Mimořádně náročná byla v souvislosti s opatřeními proti pandemii covid-19 či omezení dostupnosti letů například příprava návratů do Číny, ale rovněž do dalších států jako například Vietnam, Tunisko či Nigérie. V roce 2022 se celkově navýšil počet realizovaných návratů cizinců mimo zařízení pro zajištění cizinců z 48 osob na 77 osob.

XIII TRESTNÁ ČINNOST CIZINCŮ

XIII.1 TRESTNĚ STÍHANÍ CIZINCŮ⁹¹

V České republice bylo v roce 2022 trestně stíháno **75 160 fyzických osob**, cizinci se na tomto celkovém počtu podíleli **7 897 osobami**. Ve srovnání s rokem 2021 bylo v roce 2022 stíháno **o 1 463 cizích státních příslušníků více**, což představuje **nárůst o 22,7 %**, a tvořili tak 10,5% podíl na celkovém počtu stíhaných fyzických osob, přičemž v porovnání s předchozím rokem se tento podíl zvýšil **o 1,2 procentního bodu**.

Vývoj trestné činnosti cizinců v letech 2012–2022

Zdroj: ÚSKPV

V roce 2022 byl v ČR oproti roku předchozímu zaznamenán nejen **nárůst** celkového počtu **trestně stíhaných cizinců**, ale obecně celkového počtu všech **trestně stíhaných osob**. Zatímco v roce 2020 došlo v naší republice k výraznému poklesu celkového počtu **trestně stíhaných osob**, přetrvávajícímu i v roce následujícím, v roce 2022 byl evidován jejich výrazný **nárůst**. V roce 2020 došlo k přerušení šestiletého období každoročního

⁹¹ Statistika kriminality (dále jen „SK“) PČR rozlišuje a počítá tyto veličiny: registrovaný skutek, objasněný skutek, skutek objasněný dodatečně a stíhaná osoba.

Registrovaný skutek je trestný čin, který je **ve sledovaném roce zahájený** ve smyslu § 158/3 tr. řádu.

Objasněný skutek je ten registrovaný skutek, který je **ve sledovaném období též objasněn**, tzn., že je pro tento skutek stíhaná alespoň jedna osoba (ve sledovaném období bylo sděleno obvinění, podezření apod.).

Skutek **objasněný dodatečně** je ten skutek, který je registrovaný (zahájeno tr. řízení podle § 158/3 tr. řádu) v jakémkoliv období před sledovaným rokem a **až ve sledovaném roce je objasněn**.

Celkově objasněné skutky jsou pak součtem objasněných a dodatečně objasněných skutků.

Stíhanou osobou ve smyslu SK rozumíme osobu, které bylo ve sledovaném roce sděleno obvinění podle § 160/1 tr. řádu nebo osobu již bylo sděleno podezření podle § 179a tr. ř. (zkrácené přípravné řízení) nebo osobu, která se dopustila činu jinak trestného a jejíž trestní stíhání je nepřipustné podle § 11 tr. řádu (osoby mladší 15ti let, nepřičetní, diplomaté, apod.). Není rozhodné, kdy byl skutek zahájen ve smyslu § 158/3 tr. řádu, **rozhodující je datum sdělení obvinění** (podezření apod.).

nárůstu podílu stíhaných cizinců na počtu celkem stíhaných fyzických osob, jejich podíl se snížil, v roce 2021 však opět bylo zaznamenáno jeho navýšení, které dále vzrostlo i v roce 2022. Od roku 2004 do roku 2014 se tento podíl pohyboval v rozmezí 5,9 % až 7,0 %, v roce 2015 překročil sedmiprocentní hranici a v dalších letech, vyjma roku 2020, nadále narůstal až do výše 10,5 %, což je v ČR doposud nejvyšší zaznamenaný podíl trestně stíhaných cizinců na počtu všech stíhaných osob.

Trestně stíhaní cizinci a jejich podíl na trestně stíhaných osobách v ČR v letech 2012–2022

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celkem trestně stíhané fyzické osoby na území ČR	113 026	117 596	114 392	101 597	93 093	86 787	84 620	85 730	75 009	69 373	75 160
z toho:											
trestně stíhaní cizinci	7 505	7 465	7 382	7 260	7 552	7 708	7 817	8 122	6 367	6 434	7 897
podíl na trestně stíhaných fyzických osobách v ČR v %	6,6	6,3	6,5	7,1	8,1	8,9	9,2	9,5	8,5	9,3	10,5

Zdroj: ÚSKPV

V roce 2022 bylo objasněno (včetně skutků objasněných dodatečně) celkem **9 967 skutků** spáchaných cizinci, což je o 2 133 více než v předchozím roce, z toho **8 427 skutků** spáchali cizí státní příslušníci v roce 2022. Z celkového počtu objasněných skutků (tj. včetně dodatečně objasněných) spáchaných v roce 2022 všemi stíhanými osobami na území ČR tvořily skutky spáchané cizinci **10,4 %** – tento podíl tak stoupl v roce 2022 oproti přechozímu roku o 1,5 procentního bodu.

Přehled trestné činnosti – srovnání let 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Registrováno skutků	153 233	100,0	181 991	100,0	18,8	28 758
Objasněno skutků	72 493	47,3	81 474	44,8	12,4	8 981
z toho spácháno cizinci	6 340	8,7	8 427	10,3	32,9	2 087
Celkem objasněno skutků*	87 744	100,0	96 229	100,0	9,7	8 485
z toho spácháno cizinci*	7 834	8,9	9 967	10,4	27,2	2 133
Celkem stíháno fyzických osob	69 373	100,0	75 160	100,0	8,3	5 787
z toho cizinci	6 434	9,3	7 897	10,5	22,7	1 463

Zdroj: ÚSKPV

*včetně dodatečně objasněných skutků registrovaných v předchozích letech

Z pohledu vyšších územních samosprávných celků, resp. krajských ředitelství policie (dále též jen KŘP), bylo v roce 2022 pořadí **tří nejzatíženějších krajů** s nejvyšším počtem stíhaných cizinců následující: teritorium Hl. m. Prahy s počtem **2 229** trestně stíhaných cizinců, Středočeského kraje s počtem **977** a území Jihomoravského kraje s **893** stíhanými cizinci.

Pokud jde o druh kriminality, v roce 2022 byli cizinci nejčastěji trestně stíháni pro následující trestnou činnost⁹²:

⁹² Uváděna je TSK, tj. takticko-statistická klasifikace trestných činů (nikoli paragrafy trestního zákoníku).

- Nejvíce cizích státních příslušníků bylo stíháno pro trestné činy spadající do kategorie **zbývající kriminality**⁹³, jednalo se o **2 758** cizinců (+550, tj. o 24,9 % více než v roce 2021), ve které dominují trestné činy *ohrožení pod vlivem návykové látky a opilosti*⁹⁴ – celkem **1 569 cizinců**, následuje okruh trestných činů spáchaných v souvislosti s *dopravními silničními nehodami z nedbalosti*, za něž bylo stíháno **832 cizinců** a trestný čin *zanedbání povinné výživy* – celkem **263 cizinců**.
- Následují trestné činy, které zahrnuje kategorie **ostatní kriminální trestné činy** s počtem **2 212** stíhaných cizinců (+485 cizinců, tj. +28,1 %), kde byl výrazným počtem zastoupen trestný čin *maření výkonu úředního rozhodnutí*: **1 243** cizinců a trestný čin *nedovolené překročení státní hranice* – celkem 238 cizinců. Do této kategorie jsou též zařazeny trestné činy postihující drogovou kriminalitu, mj. *nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy pro jiného (230 cizinců)*, *přechovávání omamné a psychotropní látky a jedy pro sebe (94 cizinců)*.
- Pro **majetkové trestné činy** bylo v roce 2022 stíháno **1 507** cizinců (+363, tj. +31,7 %), přičemž nejvýraznější zastoupení u tohoto druhu kriminality tvořily *krádeže prosté (782 cizinců)*.
- Pro **násilné trestné činy** bylo stíháno **986** cizinců (+178 cizinců, tj. +22,0 %), přičemž nejvíce zastoupenými trestnými činy byly u tohoto druhu kriminality *úmyslné ublížení na zdraví s počtem 445 stíhaných cizinců*, *nebezpečné vyhrožování (165 osob)* a *loupež (136 osob)*. Do této kategorie je zařazen též trestný čin *vražda*, pro který bylo stíháno 18 cizinců (-5 cizinců, tj. -21,7 %).
- Následují **hospodářské trestné činy**, v této kategorii bylo stíháno **794** cizinců (+0, tj. +0,0 %). U tohoto druhu kriminality byly nejčastěji zastoupeny trestné činy *padělání a pozměnění veřejné listiny* – celkem **273 trestně stíhaných osob**, *zkrácení daně (86 osob)*, *porušení práv k ochranné známce a jiným označením (47 osob)*, *podvod (46 osob)*, *zpronevěra (46 osob)*, *úvěrový podvod (39 osob)* a *krádež prostá (30 osob)*.
- Nejméně zastoupeným, ovšem velice závažným druhem kriminality, jsou **mravnostní trestné činy, pro které bylo v roce 2022 stíháno 142 cizích státních příslušníků** (+17, tj. +13,6 %), nejčastěji pro trestný čin *znásilnění (68 osob)*.

Trvale mají trestně stíhaní cizinci velmi výrazné zastoupení u několika trestných činů. Jedná se například o trestný čin *padělání a pozměňování veřejné listiny (63,9 % ze 427 osob)*, *nedovolené překročení státní hranice (85,9 % z 277 osob)*, *porušení práv k ochranné známce a jiným označením (61,8 % ze 76 osob)* či *kapesní krádeže s 15,9 % z 598 osob*.

⁹³ Do kategorií „ostatní“ a „zbývající“ kriminalita jsou zařazeny skutkové podstaty trestných činů, které se svojí povahou nedají zařadit do jednotlivých druhů obecné kriminality.

⁹⁴ Pro statistické vykazování je vyhodnocován součet těchto trestných činů.

Počet trestně stíhaných cizinců na území ČR a počet skutků spáchaných cizinci dle jednotlivých druhů kriminality

Druh kriminality	Stíháno cizinců	Trestná činnost cizinců (skutky)*	Stíháno cizinců	Trestná činnost cizinců (skutky)*
	2021	2021	2022	2022
Násilné činy	808	837	986	1 042
z toho vraždy	23	22	18	19
z toho loupeže	129	121	136	128
z toho úmyslné ublížení na zdraví	333	309	445	383
Mravnostní činy	125	148	142	176
Majetkové činy	1 144	1 787	1 507	2 482
z toho krádeže vloupáním	310	441	378	612
z toho krádeže prosté	584	746	782	996
z toho krádeže kapesní	58	78	95	102
Ostatní kriminální činy	1 727	1 811	2 212	2 318
z toho ned. výr. a jin. nakl. s OPL** a s jedy	187	173	230	240
z toho šíření toxikomanie	-	-	6	3
z toho přechovávání OPL** a jedů	72	77	94	96
z toho výr. a drž. předm. k nedov. výr. OPL** a jedů	1	2	8	5
z toho nedov. pěst. rostlin obsahující OPL**	6	6	1	1
z toho maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání	1 124	1 186	1 243	1 349
Zbývající kriminalita	2 208	2 284	2 758	2 825
z toho silniční nehody z nedbalosti	653	665	832	837
z toho ohrožení pod vlivem návykové látky	1 177	1 197	1 569	1 592
z toho zanedbání povinné výživy	283	319	263	291
Hospodářské činy	794	966	794	1 123
Celková kriminalita	6 434	7 834	7 897	9 967

Zdroj: ÚSKPV

* včetně dodatečně objasněných skutků registrovaných v předchozích letech

** OPL – omamné a psychotropní látky

Z pohledu státních příslušností tvořili v roce 2022 nejpočetnější skupiny trestně stíhaných cizinců státní příslušníci **Slovenska** s počtem **2 465 osob** (+266, tj. +12,1 %), **Ukrajiny** - **2 389 osob** (+659, tj. +38,1 %), **Moldavska** - **408 osob** (+131, tj. +47,3 %) a **Polska** - **400 osob** (+22, tj. +5,8 %). Následují státní příslušníci **Rumunska** s **318 osobami** (+23, tj. +7,8 %), **Vietnamu** s **234 osobami** (+3, tj. +1,3 %), **Bulharska** s **227 osobami** (+12, tj. +5,6 %), **Ruska** se **140 osobami** (+16, tj. +12,9 %), **Gruzie** se **137 osobami** (+72, tj. +110,8 %) a **Německa** se **127 osobami** (+15, tj. 13,4 %). **Největší početní nárůst** byl zaznamenán u státních příslušníků **Ukrajiny**.

Trestně stíhaní cizinci v ČR dle státní příslušnosti – srovnání 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem	6 434	100,0	7 897	100,0	22,7	1 463
z toho nejvíce občané států:						
Slovensko	2 199	34,2	2 465	31,2	12,1	266
Ukrajina	1 730	26,9	2 389	30,3	38,1	659
Moldavsko	277	4,3	408	5,2	47,3	131
Polsko	378	5,9	400	5,1	5,8	22
Rumunsko	295	4,6	318	4,0	7,8	23
Vietnam	231	3,6	234	3,0	1,3	3
Bulharsko	215	3,3	227	2,9	5,6	12
Rusko	124	1,9	140	1,8	12,9	16
Gruzie	65	1,0	137	1,7	110,8	72
Německo	112	1,7	127	1,6	13,4	15

Zdroj: ÚSKPV

V souvislosti s nelegální migrací na území ČR bylo v roce 2022 trestně stíháno pro trestné činy *násilné překročení státní hranice* (§ 339 trestního zákoníku), *organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice* (§ 340 trestního zákoníku), *napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky* (§ 341 trestního zákoníku) a *porušení předpisů o mezinárodních letech* (§ 343 trestního zákoníku) celkem **238 cizinců a 37 občanů ČR**. Ve srovnání s rokem 2021 došlo k nárůstu u občanů ČR (o 18 osob) a u cizinců o 205 osob.

V roce 2022 byli pro uvedené trestné činy stíháni nejčastěji státní příslušníci **Ukrajiny (58), Sýrie (43), Gruzie (14), Turecka (13), Německa (12), Moldavska (10), Bulharska (9), Slovenska, Uzbekistánu, Rumunska (po 7 osobách)**. Za spáchané skutky byli cizinci nejčastěji trestně stíháni na území KŘP Jihomoravského kraje (**144 osob**), KŘP Zlínského kraje (**32 osob**), KŘP hl. m. Prahy (**17 osob**), KŘP Kraje Vysočina (**16 osob**), KŘP Moravskoslezského kraje (**12 osob**), KŘP Ústeckého kraje (**8 osob**), KŘP Plzeňského kraje (**3 osoby**) a KŘP Jihočeského a Středočeského kraje (**po 2 osobách**).

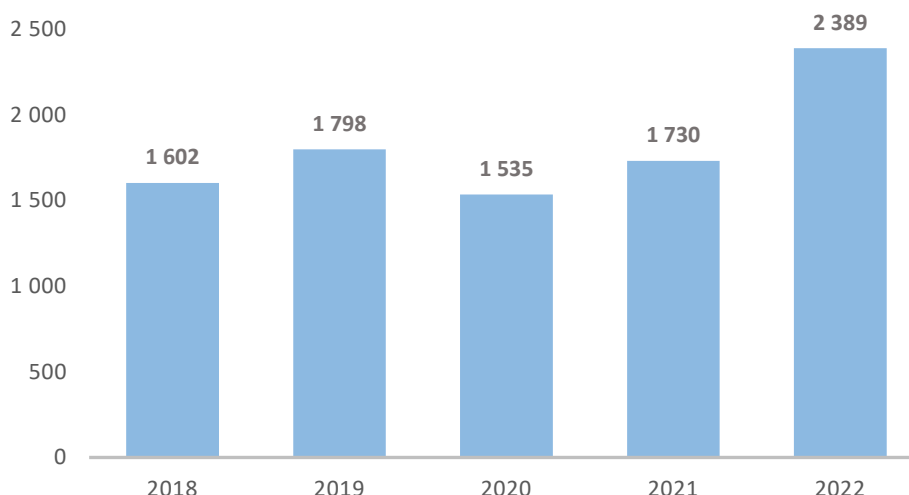
XIII.1.1 Zhodnocení dopadů migrační vlny z Ukrajiny na kriminalitu v ČR v roce 2022

Trestně stíháno bylo v roce 2022 celkem **2 389 osob s ukrajinským státním občanstvím** (oproti 1 730 osobám v roce 2021 jde o 38% nárůst), z toho se v 93,4 % jednalo o muže. Občané Ukrajiny se podíleli na celkovém počtu stíhaných osob **3,2 %**, což ve srovnání s rokem 2021 činí **nárůst o 0,7 %**.

K nejčastějším trestným činům, za které byli občané Ukrajiny stíháni, patří například **ohrožení pod vlivem návykové látky, dopravní nehody silniční nedbalostí, maření výkonu úředního rozhodnutí, úmyslné ublížení na zdraví nebo padělání a pozměnění veřejné listiny**. Z násilné kriminality se nejvíce stíhaných osob (138) dopustilo úmyslného ublížení na zdraví. Z podrobnější analýzy spáchaných skutků vyplývá, že k většině z nich došlo v rámci komunity ukrajinských občanů a často pod vlivem alkoholu.

Nadprůměrné zastoupení měli občané Ukrajiny mezi pachateli trestných činů padělání veřejné listiny (26 %), ohrožení pod vlivem návykové látky (9,4 %) a dopravní nehody (6,4 %). U ostatní trestné činnosti byl podíl ukrajinských občanů průměrný nebo podprůměrný.

Počet trestně stíhaných občanů Ukrajiny v letech 2018–2022

Zdroj: OVGS, ÚSKPV

Vzhledem k tomu, že osoby poškozené trestnou činností nejsou v ČR statisticky evidovány podle státní příslušnosti, **není možné určit přesný počet ukrajinských občanů, kteří byli kriminalitou poškozeni**. Z dostupných údajů je nicméně možné dovodit, že **tento počet v roce 2022 vzrostl proti roku předchozímu minimálně dvojnásobně**. Vzhledem k počtu nově příchozích občanů Ukrajiny se však jedná o nárůst zcela očekávatelný. Nejčastějšími druhy kriminality, kterými byli Ukrajinci poškozeni, jsou **majetková** (především krádeže a podvody) a **násilná trestná činnost** (zejména úmyslné ublížení na zdraví).

Z výše uvedeného vyplývá, že ačkoliv se **podíl občanů Ukrajiny na celkovém počtu pachatelů trestné činnosti mírně zvýšil, tento nárůst zdaleka neodpovídá nárůstu množství ukrajinských občanů pobývajících na území ČR**. Navíc je výrazně ovlivněn Ukrajinci nejčastěji páchaným trestným činem, a to ohrožením pod vlivem návykové látky, tedy řízením motorového vozidla po předchozí konzumaci alkoholu, které není zapříčiněno přímým úmyslem dopouštět se protiprávního jednání, ale kulturními a sociálními návyky ukrajinských občanů. Ačkoliv lze konstatovat, že **takové jednání nemá rozhodující dopad na celkovou bezpečnostní situaci v ČR**, může mít **vliv na situaci v oblasti veřejného pořádku v konkrétních městech a obcích**. Tuto skutečnost je třeba mít na zřeteli při budoucím působení na ukrajinskou komunitu.

XIII.1.1.1 Zvýšený monitoring dopadů na bezpečnost

Po vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině a masivním přílivu velkého počtu přicházejících osob na území ČR vyvstala potřeba monitorovat potencionální dopady uprchlické vlny na bezpečnost v ČR, zejména na páchanou kriminalitu. Za tímto účelem byl odborem centrální analytiky ÚSKPV PP ČR vytvořen formát situační zprávy, prostřednictvím které je vedení policie pravidelně, s týdenní periodicitou, informováno o zjištěných skutečnostech.

Jedním ze zdrojů získávaných poznatků, následně prezentovaných v situační zprávě, je za tímto účelem vytvořený dotazník k bezpečnostní situaci, který je pravidelně vyplňován zástupci všech krajských ředitelství policie. Jako další zdroje potřebných informací jsou využívány policejní databáze a informační systémy, poznatky jiných bezpečnostních sborů, zprávy Europolu, ale i veřejné zdroje jako jsou zpravodajství, monitoring sociálních sítí apod. Součástí každé aktualizace situační zprávy je vždy i krátká predikce či odhad budoucího vývoje některých souvisejících aspektů.

XIII.1.2 Působení cizinců v oblasti organizovaného zločinu na území ČR

V roce 2022 byl zaznamenán vznik nových organizovaných skupin, které se podílely na převozu nelegálních migrantů, které se skládaly z členů z různých zemí (cizinci s pobytovým oprávněním v ČR z Ukrajiny, Vietnamu, či z některé ze zemí Blízkého východu), včetně občanů ČR. Zvýšená míra agresivity chování převaděčů vedla k většímu riziku pro veřejný pořádek, včetně dopravních nehod a podezření ze spáchání trestného činu obecného ohrožení (nezastavení a ujždění při silničních kontrolách, bezohledné jízdy, které v několika případech skončily dopravní nehodou a zraněním nelegálních migrantů). V několika případech bylo realizováno rovněž přeshraniční pronásledování.

V reakci na tuto situaci byla přijata opatření, včetně zpracování statistických informací, iniciaci legislativních změn⁹⁵ (viz kapitola X.5 Navrhované změny trestního zákoníku týkající se trestněprávního stíhání nelegální migrace), žádosti o součinnost krajských ředitelství PČR⁹⁶, a zintenzivnění spolupráce s relevantními partnery v ČR⁹⁷ i v zahraničí⁹⁸.

Díky mezinárodní policejní spolupráci a technickým možnostem (kamerové systémy, systémy mytných bran apod.), se potenciálně zvýšilo procento úspěšnosti záchytů nelegálních migrantů a převaděčů. Avšak v některých případech byli migrantům vyloženi v bezprostřední blízkosti státní hranice, jelikož převaděči reagovali na nastalou situaci.

XIII.1.2.1 Nelegální migrace ve vztahu k obchodování s lidmi

Problematika obchodování s lidmi nezaznamenala ve srovnání s rokem 2021 žádné zásadní změny ve zjištěných formách obchodování s lidmi, ani ve způsobech jednání pachatelů této trestné činnosti. ČR lze i nadále považovat především za zemi cílovou a transitní, stále však také za zemi zdrojovou. V prostředí ČR se jednalo zejména o formu užití obětí obchodování s lidmi k prostituci a formu užití k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování nebo kořistění z takového jednání. Stav, struktura a dynamika trestné činnosti obchodování s lidmi je tedy srovnatelná s rokem 2021. Jednání a chování pachatelů působí sofistikovanějším dojmem, což potvrzovalo i využívání převážně lsti, zneužití závislosti nebo omylu, avšak u určitých sociálních skupin byly též zaznamenány násilné projevy jako prostředek k dosažení požadavku pachatelů nebo poslušnosti obětí. Lze konstatovat, že problematika obchodování s lidmi, tak jak byla zjišťována na území ČR, je obdobná jako v ostatních členských státech EU a koreluje s aktuálními „evropskými“ trendy tohoto typu organizovaného zločinu⁹⁹.

Rok 2022 byl zásadním způsobem ovlivněn uprchlickou krizí v důsledku válečného konfliktu na Ukrajině. Vzhledem k velkému přílivu žen a dětí do ČR, zde hrozí potencionální riziko, že bude zneužito jejich zranitelného postavení a mohou být zneužiti k pracovnímu nebo sexuálnímu vykořisťování. V této souvislosti bylo a stále je realizováno ve spolupráci orgánů veřejné správy, neziskových organizací atd. velké množství

⁹⁵ Legislativní změny, které by se v konečném důsledku měly promítnout do zvýšení stávajících trestních sazeb a rozšíření trestnosti na schengenský prostor u trestných činů spojených s nelegální migrací (§§ 340 a 341 tr. zákoníku). Součástí podkladů byla rovněž příslušná analýza stavu migrace a příslušná stanoviska.

⁹⁶ Krajským ředitelstvím byly poskytnuty informace ohledně typických kriminalistických profilů členů kriminálních skupin organizujících nelegální migraci, typických modech operandi i popis nejčastěji využívaných tras.

⁹⁷ Mj. poskytnutí informací pro nejvyšší státní zastupitelství a vrchní státní zastupitelství s cílem lepší koordinace mezi jednotlivými orgány vymáhajícími právo.

⁹⁸ Europol, Interpol, OBSE.

⁹⁹ Tento závěr vyplývá mj. zejména z informací získávaných v průběhu expertních jednání v rámci projektu Europolu EMPACT THB.

preventivně osvětových aktivit a kampaní¹⁰⁰. I díky těmto opatřením nebyl v roce 2022 zatím potvrzen žádný případ tohoto zneužití.

Vedená trestní řízení, zjištěné poznatky ze zájmového prostředí a mezinárodní policejní spolupráce v průběhu roku 2022 potvrdily pokračující trend případů, v nichž na území ČR došlo k cílenému vyhledávání mužů a žen ze sociálně a vzdělanostně slabšího prostředí s následným vylákáním do zahraničí, zejména do Velké Británie, kde muži jsou nuceni vykonávat fyzicky náročnou práci, za kterou dostávali nepatrnou, nebo žádnou mzdu. Pracovním prostředím pro takové osoby byly např. myčky automobilů, třídírny ovoce a zeleniny, drůbežárny, restaurace, stavby a různé výrobní podniky. Pachatelé poškozeným při výplatě odebírají všechnu nebo drtivou část vydělané mzdy, mnohdy prostřednictvím platebních karet, které pachatelé poškozeným spolu s účty zřídili v tamních bankovních ústavech, v některých případech navíc poškozené zadlužili úvěry na pořízené účty. Ženy jsou nuceny k prostituci, nebo jsou nuceny k uzavření sňatku s občany ze zemí mimo Evropskou unii. Takové sňatky jsou označovány jako tzv. „sňatky s výhodou“ (marriages of convenience).

K trestné činnosti související s Velkou Británií je nutné uvést, že zde již plnohodnotně působí v Londýně při Velvyslanectví ČR styčný důstojník Policie ČR, který na velvyslanectví v souvislosti s obchodováním s lidmi zajišťoval pomoc možným obětem obchodování s lidmi v rámci dobrovolných návratů do ČR, prováděl prvotní vytěžování těchto osob, informoval NCOZ SKPV o konkrétních podezřeních a dále zajišťoval komunikaci s britskými policejními orgány při následném prověřování či vyšetřování trestné činnosti. Přítomnost styčného důstojníka ve Velké Británii byla NCOZ SKPV v oblasti obchodování s lidmi intenzivně využívána.

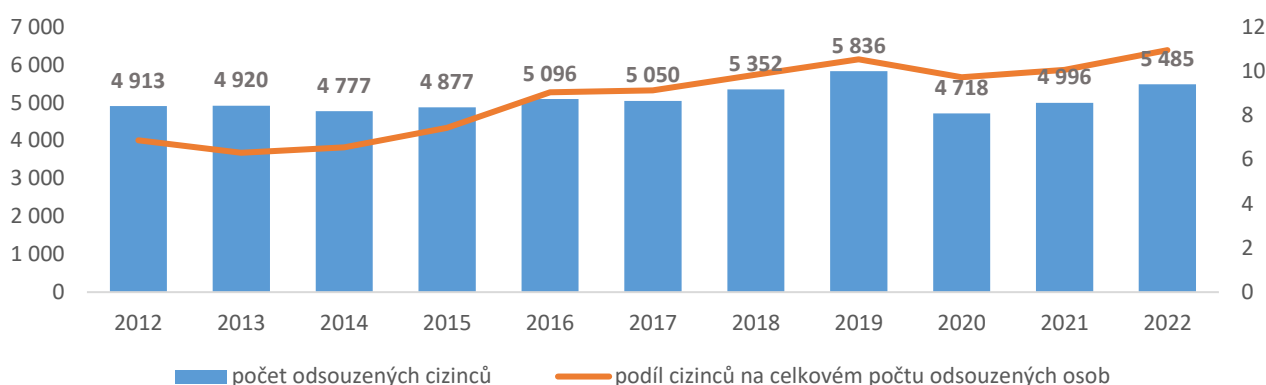
V případech s podezřením na obchodování s lidmi za účelem užití k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování byl na území ČR typickým způsobem páchání model z předchozích let. Stále bylo významným činitelem tzv. „agenturní zaměstnávání“, případně se v této oblasti projeví aktivity právnických osob, které mají povolení ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí ČR ke zprostředkování práce. Jako země původu zájemců o pracovní uplatnění, byly v roce 2022 nejčastěji zastoupeny státy z balkánského regionu, zejména Rumunsko, Bulharsko, ale též Filipíny, Nepál a Mongolsko. Dále u zaměstnanců z Ukrajiny se velmi často jednalo o držitele polských víz. Rovněž byl zaznamenán trend zaměstnávání moldavských státních příslušníků na padělané rumunské doklady z důvodu snadnějšího přístupu na pracovní trh pro občany členských států EU. Rovněž pokračoval trend zaměstnávání moldavských státních příslušníků, kteří disponovali a předkládali příslušným úřadům padělané rumunské doklady, z důvodu snadnějšího přístupu na pracovní trh pro občany členských států EU. Dále docházelo k cílenému vyhledávání mužů ze sociálně a vzdělanostně slabšího prostředí, přičemž muži byli následně nuceni vykonávat fyzicky náročnou práci ve stavebnictví, za kterou dostávali nepatrnou, nebo žádnou mzdu.

XIII.2 ODSOUZENÍ CIZINCI

Podle údajů Ministerstva spravedlnosti bylo **v průběhu roku 2022 pravomocně odsouzeno celkem 5 485 cizinců**. Jedná se oproti roku 2021 o nárůst o 489, tj. o 9,8 % odsouzených cizinců více než v roce 2021. Nárůst je o 4 procentní body vyšší než v předchozím roce. Celkový počet odsouzených osob (včetně občanů ČR) v roce 2022 tvořil 50 071 osob, podíl odsouzených cizinců na celkovém počtu odsouzených osob byl 11 %, téměř o 1 procentní bod více než v předchozím roce. Nicméně z hlediska dlouhodobějšího vývoje patřily roky 2020 a 2021 k letům, kdy byl nižší počet odsouzených cizinců pod hranicí 5 tisíc. V letech 2016 až 2019 se jejich počty pohybovaly v rozmezí 5ti až 6ti tisíc. Z tohoto pohledu vývoj v roce 2022 odpovídá předcovidovému období.

¹⁰⁰ Např. proškolení pracovníků SÚIP a oblastních inspektorátů práce, školení terénních pracovníků nevládní neziskové organizace Člověk v tísni a prostřednictvím Lékařské komory byli proškoleni pracovníci zdravotnických služeb.

Vývoj počtu odsouzených cizinců v letech 2012–2022

Zdroj: MS

Odsouzení cizinci v ČR v letech 2012–2022

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celkem cizinců	4 913	4 920	4 777	4 877	5 096	5 050	5 352	5 836	4 718	4 996	5 485
meziroční změna	60	7	-143	100	219	-46	302	484	-1 118	278	489
tj. %	1,2	0,1	-2,9	2,1	0,9	-0,9	6,0	9,0	-19,2	5,9	9,8

Zdroj: MS

Složení státních příslušností osob, jež byly nejčastěji odsouzeny v ČR, odpovídá víceméně struktuře trestně stíhaných cizinců. Nejpočetněji byli zastoupeni státní příslušníci **Slovenska, Ukrajiny a Moldavska**. Tyto tři státní příslušnosti tvoří 65,5 % všech odsouzených cizinců. Moldavsko oproti předchozímu roku nahradilo Polsko, jehož státní příslušníci byli v roce 2021 na třetím místě.

Po Polsku na čtvrtém místě následovalo Rumunsko, Bulharsko, Vietnam a Gruzie. Právě u Gruzie byl v rámci TOP 10 nejčastěji odsouzených státních příslušností pozorován nejvýraznější procentuální nárůst oproti předchozímu roku (+80,7 %), kdy tato země nebyla v deseti nejčastěji zastoupených státních příslušnostech. V absolutním počtu pak došlo k nejvyššímu nárůstu u počtu odsouzených občanů Ukrajiny (+243), Moldavska (+76) a Slovenska (+72). Poklesy byly naopak zaznamenány v případě Vietnamu (-27), Rumunska (-12) a Ruska (-11). Oproti předchozímu roku se v rámci TOP 10 již nenachází Maďarsko, které se posunulo na místo 11.

Odsouzení cizinci – srovnání roku 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem odsouzeno osob	49 647	100,0	50 071	100,0	0,9	424
občané ČR	44 651	89,9	44 586	89,0	-0,1	-65
cizinci	4 996	10,1	5 485	11,0	9,8	489
z toho TOP 10 (řazeno dle 2022):						
Slovensko	1 582	31,7	1 654	3,3	4,6	72
Ukrajina	1 364	27,3	1 607	3,2	17,8	243
Moldavsko	256	5,1	332	0,7	29,7	76
Polsko	295	5,9	297	0,6	0,7	2
Rumunsko	263	5,3	251	0,5	-4,6	-12
Bulharsko	189	3,8	181	0,4	-4,2	-8
Vietnam	187	3,7	160	0,3	-14,4	-27
Gruzie	57	1,1	103	0,2	80,7	46
Rusko	90	1,8	79	0,2	-12,2	-11
Německo	68	1,4	69	0,1	1,5	1

Zdroj: MS

Nejvíce cizinců odsoudily soudy na území hl. m. Prahy (1 485 osob) a dále soudy na území Jihomoravského kraje (955). Následuje kraj Středočeský (697) a Severočeského kraje (524 osob)¹⁰¹.

Odsouzené osoby dle soudů v jednotlivých krajích v roce 2022

Kraj /*	Praha	StČ	JČ	ZČ	SČ	VČ	JM	SM	Celkem ČR
občané ČR	4 977	5 181	3 062	3 810	7 722	4 496	6 790	8 548	44 586
cizinci	1 485	697	274	538	553	459	955	524	5 485
Celkem odsouzených osob	6 462	5 878	3 336	4 348	8 275	4 955	7 745	9 072	50 071

Zdroj: MS

*ve smyslu soudního uspořádání

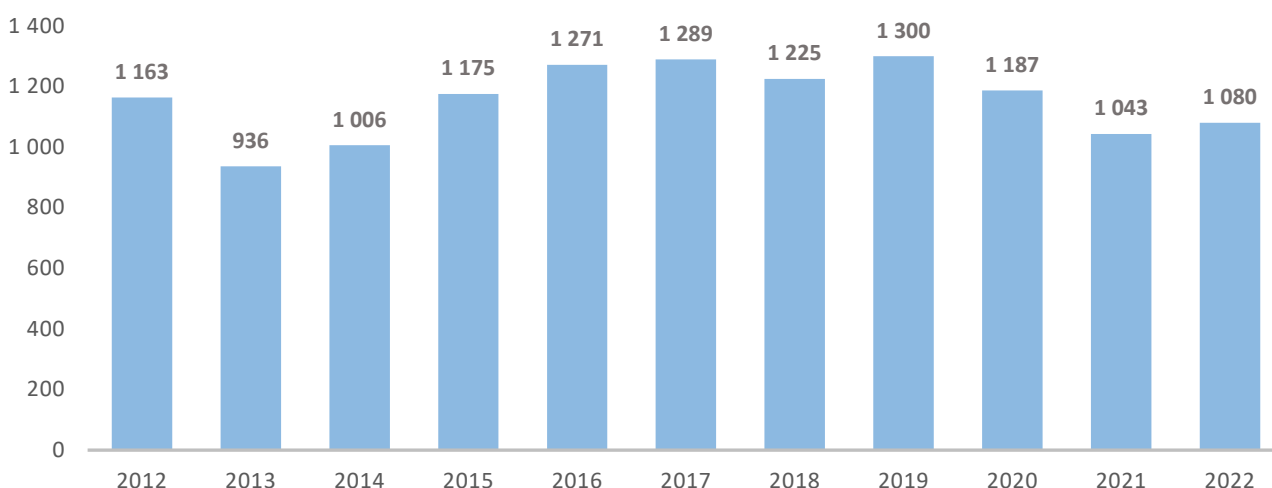
XIII.3 CIZINCI OMEZENÍ NA OSOBNÍ SVOBODĚ

Co se týče počtu cizinců, nacházejících se k 31. prosinci 2022 ve věznicích v ČR ve výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody nebo výkonu zabezpečovací detence na území ČR, jejich počet dosáhl **1 459**, což je o 63 více než v předchozím roce.

Následující graf znázorňuje, kolik cizinců se nacházelo **ve výkonu trestu odnětí svobody** v jednotlivých letech. K 31. prosinci 2022 to bylo celkem **1 080 osob**.

¹⁰¹ Ve smyslu soudního uspořádání.

Vývoj počtu odsouzených cizinců ve výkonu trestu odnětí svobody v letech 2012–2022

Zdroj: MS – Vězeňská služba ČR

V celkovém počtu vězňených cizinců na konci roku 2022 tvořili cizinci v postavení obviněných více než jednu čtvrtinu (374, tj. 25,6 %), stejně jako předchozí roky tvořili cizinci malý podíl v postavení chovanců (5, tj. 0,3 %), a rozhodující podíl cizinci v postavení odsouzených (1 080, tj. 74 %).

Cizinci omezení na osobní svobodě – srovnání 2021/2022

Rok	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti přechozímu období	
					v %	absolutní číslo
Celkem cizinci	1 396	100,0	1 459	100,0	4,5	63
z toho:						
obvinění	349	25,0	374	25,6	7,2	25
odsouzení	1 043	74,7	1 080	74,0	3,5	37
chovanci	4	0,3	5	0,3	25,0	1
z toho TOP 10 cizinců omezených na osobní svobodě (řazeno dle 2022):						
Slovensko	412	29,5	466	31,9	13,1	54
Ukrajina	206	14,8	226	15,5	9,7	20
Vietnam	211	15,1	163	11,2	-22,7	-48
Polsko	74	5,3	78	5,3	5,4	4
Rumunsko	64	4,6	57	3,9	-10,9	-7
Moldavsko	39	2,8	55	3,8	41,0	16
Srbsko	64	4,6	54	3,7	-15,6	-10
Bulharsko	48	3,4	42	2,9	-12,5	-6
Gruzie	16	1,1	32	2,2	100,0	16
Rusko	34	2,4	30	2,1	-11,8	-4

Zdroj: MS – Vězeňská služba ČR

Největší skupinou cizinců ve věznicích byli v roce 2022 tradičně občané **Slovenska**, na druhé místo se oproti předchozímu roku posunuli občané **Ukrajiny** (nárůst o 20 osob), naopak na třetí místo klesli občané **Vietnamu** (pokles o 48 osob), s větším odstupem pak následovali občané **Polska**.

XIV VNĚJŠÍ ROZMĚR MIGRACE

XIV.1 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE ČR V OBLASTI MIGRACE V GESCI MV

Politická, bezpečnostní a socioekonomická situace v Evropě byla od února roku 2022 zásadně ovlivněna ruskou invazí na Ukrajinu. Vojenská agrese Ruské federace měla za následek mimo jiné bezprecedentní vlnu uprchlíků směřujících do Evropy. Vývoj situace na Ukrajině ve vztahu k příchodu uprchlíků byl tudíž zásadním tématem, které do značné míry určovalo celkovou podobu mezinárodní spolupráce ČR v oblasti migrace. **Hlavní důraz byl v tomto ohledu kladen na posilování kapacit a možnosti států hostit příchozí z Ukrajiny, včetně otázky zajištění dostatečné finanční, materiální a technické pomoci, či organizace pohybů, registrace osob a celkové výměny informací.** Válka na Ukrajině a její dopad na oblast vnitřních věcí byl také jednou z priorit ČR v rámci jejího předsednictví Radě EU v druhé polovině roku 2022, kdy v popředí bylo zejména řešení uprchlické krize vyvolané válkou na Ukrajině

Dalším migračním trendem roku 2022 byl vzrůstající počet migrantů směřujících do Evropy s nejvýraznějším meziročním nárůstem počtu osob na centrální středomořské trase a západobalkánské trase. V této souvislosti se ČR aktivně angažovala zejména v souvislosti s potíráním nelegální migrace ze západního Balkánu, kdy se účastnila jednání s nejbližšími sousedy a zeměmi ležícími na západobalkánské trase za účelem koordinace opatření na ochranu hranic a snížení migračního tlaku. V listopadu 2022 se vzrůstající nelegální migraci ze západního Balkánu věnovali ministři vnitra ČR, Slovenska, Maďarska a Rakouska na společném jednání, kde **zdůraznili potřebu sladění vízové politiky zemí západního Balkánu s EU.** Z pozice předsednické země Rady EU ČR vedla jednání ministerského fóra EU-západní Balkán pro oblast justice a vnitřních věcí, které se zaměřilo na posílení spolupráce na západním Balkánu ve vztahu k správě hranic, operativnímu partnerství proti pašování lidí a sladění vízové politiky s EU. Výsledkem se stalo společné prohlášení, ve kterém došlo k závazku odstranění stávajících nedostatků, resp. dalšího posílení spolupráce.

Co se týče dynamiky na unijní úrovni, vedle řešení důsledků vojenské agrese na Ukrajině **probíhaly pokračující diskuze ohledně legislativních návrhů představených v rámci Paktu o migraci a azylu, reformě a rozšíření schengenského prostoru a opatření navržených v souvislosti s instrumentalizací migrantů** (více kapitola XIV. 2 Problematika migrace na úrovni EU).

V rámci regionální spolupráce se ČR snažila zejména o **rozvoj vztahů v blízkém sousedství.** V červnu 2022 se ČR zúčastnila **konference ministrů vnitra zemí Visegrádské čtyřky (V4) v Budapešti.** Stěžejním tématem jednání byla spolupráce zemí V4 s ohledem na vojenskou invazi Ruska na Ukrajině, zejména pokud jde o migrační a bezpečnostní aspekty a společný boj s nelegální migrací na západobalkánské migrační trase. V listopadu 2022 se poté ČR účastnila **ministerské konference zemí Salzburského fóra** věnované koordinaci pomoci ukrajinským uprchlíkům a aktuální migrační situaci v evropském sousedství. Během roku 2022 **ČR také pokračovala v rozvoji vztahů s partnery ze západního Balkánu,** kde se mimo již zmíněného zasedání ministerského fóra EU-západní Balkán účastnila druhé konference na vysoké úrovni k tématu migrace, tzv. Sarajevského migračního dialogu, zasedání ministrů vnitra v rámci Berlínského procesu a konference Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) k udržitelnému řízení migrace na západním Balkáně. V rámci *Joint Coordination Platform* se v únoru 2022 ČR účastnila ministerské konference k návratům, na které se diskutovaly možnosti regionálního návratového mechanismu a návratového partnerství se zeměmi západního Balkánu v kontextu migračního pohybů na západobalkánské migrační trase. V prosinci 2022 se ČR jako předsednická země Radě EU účastnila společně se zástupci evropských institucí ministerského jednání EU-USA k oblastem spravedlnosti a vnitřních věcí, kde se mimo jiné diskutovalo téma posílené spolupráce

v oblasti bezpečnosti hranic a souvisejícímu sdílení informací. V rámci posílení spolupráce se státy jižního křídla se v červnu a říjnu 2022 ČR zúčastnila zasedání ministrů vnitra Malty, Řecka, Kypru, Itálie a Španělska (MED 5).

ČR se dále aktivně zapojovala do regionálních aktivit prostřednictvím Mezinárodního centra pro rozvoj migračních politik (ICMPD), zejména pak svou účastí na regionálních dialozích (Rabatský proces, Chartúmský proces, Budapešťský proces, Pražský proces), které ČR využila k prezentaci, budování partnerství a prosazování svých dlouhodobých cílů ve vztahu ke třetím zemím.

ČR v roce 2022 **pokračovala ve své předsednické roli řídicího výboru Pražského procesu** s cílem politicky a technicky připravit tento významný mezivládní dialog k migraci na další fázi své existence. V průběhu roku ČR zorganizovala dvě setkání úředníků na vysoké úrovni, která sloužila jako přípravná jednání před ministerskou konferencí Pražského procesu konanou pod hlavičkou českého předsednictví v říjnu 2022. Na této konferenci, která byla svou velikostí jednou z vůbec největších akcí během českého předsednictví, byla přijata ministerská deklarace společně s akčním plánem Pražského procesu na roky 2023–2027. Oba dokumenty nyní poslouží pro plánování dalších aktivit v regionu Pražského procesu a strategickému vymezení cílů tohoto migračního dialogu.

ČR dále rozvíjela spolupráci na mezinárodní úrovni zejména s Mezinárodní organizací pro migraci (IOM) a Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) s cílem řešit zejména dopady přílivu uprchlíků z Ukrajiny a koordinaci pomoci.

Co se týče bilaterální relace, ČR se i nadále zaměřovala na budování vztahů v oblasti migrace se členskými zeměmi EU i dalšími migračně relevantními třetími zeměmi. Zejména s ohledem na české předsednictví v Radě EU v druhé polovině roku 2022, bylo uskutečněno mnoho bilaterálních setkání vedení MV ČR s protějšky z členských států EU a zástupci institucí EU. ČR se dále také v roce 2022 profilovala v podpoře členských států EU i třetích zemí v oblasti migrace, zejména prostřednictvím realizace projektů a finančních darů zacílených na budování kapacit konkrétní třetí země a expertní podporu.

XIV.2 PROBLEMATIKA MIGRACE NA ÚROVNI EU

V roce 2022 stála EU stejně jako celé globální společenství před výzvami vypořádání se s dopady ruské invaze na Ukrajinu. EU také musela čelit velkému migračnímu tlaku, který po relativně klidných rocích během pandemie covid-19 zaznamenal opět rychlý růst.

Situace způsobená ruskou invazí na Ukrajinu představovala naprosto bezprecedentní výzvu pro jednotu členských států EU. Z pohledu migrace čelila EU výzvě přijetí velkého počtu uprchlíků, kteří prchali před konfliktem z Ukrajiny. Klíčovým bodem pomoci se stala diskuze o historicky první aktivaci směrnice o dočasné ochraně, která umožnila členským státům se s velkým nápoem nově příchozích vyrovnat. Z tohoto pohledu byla také naprosto klíčová koordinace pomoci a diskuze o finanční podpoře nejzasaženějším členským státům na úrovni EU. Ministerstvu vnitra se v rámci této podpory podařilo vyjednat finanční pomoc ve výši 670 mil. Kč z Azylového, migračního a integračního fondu. Obdobnou pomoc získaly také Polsko, Slovensko, Maďarsko a Rumunsko.

V druhé polovině roku 2022 proběhlo **České předsednictví v Radě EU (CZ PRES)**, před kterým stála výzva v podobě pokračující diskuze o koordinaci pomoci Ukrajině a ukrajinským uprchlíkům v EU, zhoršující se ekonomické situace v důsledku rychlého růstu cen energií a inflace a zintenzivnění migrační aktivity na centrální středomořské a západobalkánské migrační trase. EU také navíc stále musela čelit reálnému riziku instrumentalizace migrace ze strany Běloruska a Ruska.

Západobalkánská trasa je jedním z tranzitních koridorů pro migranty a uprchlíky směřující do Evropy. V roce 2022 zaznamenaly členské státy EU ze západního Balkánu nejvyšší množství sekundárních pohybů nelegálních

migrantů od roku 2017. Zvýšený migrační tlak byl způsoben zejména velkým počtem migrantů, kteří se již v regionu západního Balkánu nacházeli, klíčovou roli ale také hrála otevřená vízová politika zemí západního Balkánu. V důsledku této politiky byl v roce 2022 sledován rostoucí trend nelegálního překračování hranic národnostmi s bezvízovým stykem se zeměmi západního Balkánu. V důsledku zvýšené migrační aktivity na západobalkánské trase a následně na hranicích mezi Slovenskem a ČR, se vláda ČR rozhodla pro dočasné znovuzavedení hraničních kontrol na úseku pozemní vnitřní hranice se Slovenskou republikou. Tématu se ČR věnovala také na mezinárodní úrovni. Jako předsednická země EU zařadila ČR téma migrační situace na balkánské trase na jednání ministrů vnitra EU (Rada pro justici a vnitřní věci), které se uskutečnilo 14. října 2022. Výzvy spojené s nárůstem nelegální migrace a situace podél západobalkánské migrační trasy byly také tématem na ministerské konferenci v Praze v rámci tzv. Pražského procesu a tuto migrační situaci řešili ministři také v Berlíně v rámci tzv. Berlínského procesu. Poslední jednání v rámci CZ PRES na toto téma proběhlo v albánské Tiraně, kde se v závěrečné deklaraci ministři shodli na rychlém sladění vízové politiky a pokračující podpoře ze strany EU pro řízení migrace a boj proti pašeráctví a organizovanému zločinu, což ke konci roku 2022 přispělo k uklidnění situace a poklesu migračního tlaku podél této trasy. Výsledek byl následně potvrzen v prosinci na summitu EU-západní Balkán.

Podobnou pozornost si vyžádaly také další trasy, zejména situace podél centrální středomořské trasy, která se ke konci roku stala nejaktivnější migrační trasou do EU v důsledku zhoršující se socioekonomické situace v zemích původu a tranzitu. CZ PRES v reakci na tento celkově vzrůstající migrační tlak svolala mimořádnou Radu JHA na 25. listopad 2022. Primárním impulsem pro jednání byla situace podél všech tras a potřeba hledání cesty společné reakce. Na tomto jednání představila Evropská Komise návrh Akčního plánu k centrálnímu Středomoří s cílem posílit spolupráci v oblasti boje proti převaděčství, posílení kapacit pohraniční a pobřežní stráže, intenzivní spolupráce v oblasti návratů, rozvoj legálních migračních toků a řešení základních příčin nuceného vysídlení. Ministři tento Akční plán přivítali a shodli se na potřebě jeho rychlé implementace. Zároveň Evropskou Komisi vyzvali k přijetí akčních plánů pro zbývající trasy, zejména západobalkánskou, jenž byl představen na řádném jednání Rady JHA 8. – 9. prosince 2022. Implementace akčních plánů byla mimo jiné také během CZ PRES diskutována na pracovních skupinách Rady, kde se podařilo dojednat konkrétní kroky pro efektivní implementaci.

V roce 2022 pokračovala také **práce na legislativních textech představených v rámci reformy Paktu o migraci a azylu** v září 2020. V období CZ PRES probíhala intenzivní práce na konceptu solidarity, odpovědnosti a krizového mechanismu zaměřeném na nejcitlivější prvky reformy s cílem zachovat rovnováhu mezi solidaritou a odpovědností a nalézt společný základ, který by umožnil rychlé převedení koncepce do legislativního textu a zajistil tak pokrok v reformě. Finální verze konceptu byla odsouhlasena v rámci posledního jednání Rady JHA pod hlavičkou CZ PRES dne 8. prosince 2022. Na tomto jednání získal koncept potřebnou podporu členských států a zároveň došlo k zadání nadcházejícímu švédskému předsednictví rozpracovat tento koncept do podoby legislativních textů. CZ PRES se také povedlo dosáhnout pokroku v práci na pěti legislativních textech Paktu o migraci a azylu, což bylo výsledkem meziinstitucionální spolupráce mezi Evropskou Komisí a Evropským Parlamentem. Tyto legislativní návrhy by měly být nadále diskutovány pro dosažení finální podoby do konce současného legislativního cyklu v roce 2024. Dalším úspěchem českého předsednictví bylo také rozšíření Schengenského prostoru o Chorvatsko. Po dlouhých a intenzivních vyjednáváních bylo přijetí Chorvatska schváleno na posledním jednání Rady pod hlavičkou CZ PRES dne 8. prosince 2022. Chorvatsko se tak od 1. ledna 2023 stalo oficiálním členem schengenského prostoru.

XIV.2.1 Agentura Evropské unie pro otázky azylu (EUAA)

Agentura Evropské Unie pro otázky azylu (EUAA), zahájila svou činnost 19. ledna 2022 nařízením EU 2021/2303 a nahradila tak Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu (EASO). Hlavním cílem agentury je

poskytování operativní a technické pomoci členským státům EU a podpora implementace společného evropského azylového systému (SEAS).

V roce 2022 poskytovala EUAA operativní a technickou podporu azylového systému ve 12 členských státech; již tradičně Itálii, Litvě, Lotyšsku, Španělsku, Řecku, Maltě, Kypru a nově též Belgii, Nizozemsku, České republice, Rumunsku a Bulharsku. Podpora poskytnutá v roce 2022, kromě tradičního migračního tlaku spojeného s vysokým počtem migrantů přicházejících z Afganistánu a Sýrie, ve velké míře reagovala na ruskou invazi na Ukrajinu, zejména aktivaci směrnice č. 2001/55/ES, tzv. „směrnice o dočasné ochraně“ (IT, EL, CY, MT, ES, RO, BE, BG, CZ) a transfer ukrajinských uprchlíků z Moldavska do dalších členských států EU.

V reakci na tento konflikt pak EUAA 7. března 2022 zřídila Emergency Response Board (UERB) pro monitorování a koordinaci aktivit týkajících se válečného konfliktu na Ukrajině. Pomoc EUAA členským státům EU se soustředila zejména na navyšování ubytovacích kapacit, poskytování tlumočnicků a školení.

V Řecku EUAA oproti předchozím letům omezila přímou intervenci, a rovněž administrativní a technickou podporu v rámci azylové procedury. Podpora agentury se zaměřila na implementaci dočasné ochrany, poskytování ochrany nezletilým osobám a školení expertů.

V Itálii se EUAA soustředila na podporu relevantních státních institucí při implementaci dočasné ochrany a poskytování informací. V důsledku nárůstu počtu migrantů přicházejících do Itálie po moři, byla další klíčovou oblastí podpory pomoc poskytovaná agenturou při vyloďování a v následném přijímacím řízení.

Španělsko využilo podporu EUAA druhým rokem. Agentura zde spolupracovala na vytvoření efektivní přijímací procedury pro nezletilé osoby bez doprovodu. EUAA se dále podílela na vytvoření dočasných center pro uprchlíky z Ukrajiny a zřizování specializovaných informačních středisek.

V Belgii, obdobně jako v Nizozemsku, se EUAA soustředila především na poskytnutí speciálních ubytovacích kontejnerů, což významně rozšířilo tamní ubytovací kapacity, poskytování informací, podporu tlumočení a práci se zranitelnými osobami.

Na Kypru se v důsledku 80 % nárůstu žádostí Syřanů, Nigerijců a Konžanů o mezinárodní ochranu EUAA zaměřila na pomoc s registrací těchto žádostí. Na Maltě, která naopak zaznamenala značný pokles žádostí, se podpora agentury soustředila na administraci žádostí o dočasnou ochranu. V Bulharsku, Rumunsku a v Lotyšsku (po loňském poklesu azylové migrace) se pomoc EUAA zaměřovala zejména na rozšiřování kapacit místních úřadů pro odbavování žádostí o dočasnou ochranu. Naopak v Litvě byla v důsledku snížení přílivu migrantů operativní podpora EUAA na konci roku 2022 ukončena.

Podpora EUAA byla poskytována také České republice v rámci operačního plánu, který byl podepsán 10. června a na konci roku 2022 prodloužen i na rok 2023. Tato podpora zahrnovala především zajištění překladatelů pro krajská asistenční centra. EUAA ve spolupráci s OAMP uspořádala webináře pro zaměstnance ministerstva a SUZ na téma poskytování informací lidem vysídlených z Ukrajiny, dočasná ochrana a komunikace se zranitelnými osobami. V programu „Train the Trainer“ byli vyškoleni 2 pracovníci OAMP na problematiku obchodování s lidmi. Ministerstvo vnitra České republiky spolupracovalo v roce 2022 s EUAA také při speciální přípravě národních expertů z řad pracovníků OAMP MV ČR a SUZ MV, nově bylo vyškoleny 18 expertů.

Agentura EUAA se v roce 2022 věnovala svým povinnostem vycházejícím z jejího mandátu a rovněž se soustředila na plnění nových povinností vyplývajících z transformace z EASO. Ty zahrnují především vytvoření rezervní skupiny 500 vyškolených pracovníků členských států, usnadnění procesu nasazení expertů či podpora spolupráce mezi členy EU a třetími zeměmi. Do konce října se podařilo vytvořit azylový rezervní pool o rozsahu 242 národních expertů z 19 členských států. EUAA dále navýšila počet uspořádaných školení, v nichž měla prioritu implementace směrnice o dočasné ochraně. Během prvních 10 měsíců roku EUAA vyslala 1 055 svých expertů, o 250 více než v předchozím roce, mezi nimi i 22 národních expertů z členských států EU.

XIV.2.2 Evropská migrační síť (EMN)

Evropská migrační síť (EMN) je síť kontaktních míst, které se zabývají migrací v členských státech EU (Dánsko se na aktivitách sítě nepodílí) a v několika pozorovatelských zemích, mezi něž patří Arménie, Černá Hora, Gruzie, Moldavsko, Norsko a Ukrajina. Hlavním cílem EMN je shromažďování, výměna a analýza údajů a informací z oblasti azylu a migrace. Národním kontaktním místem je od roku 2008 odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra.

V průběhu roku 2022 zpracovávalo české kontaktní místo publikace na následující témata: (1) Integrace žadatelů o mezinárodní ochranu na pracovní trh, (2) Přechod nezletilých osob bez doprovodu do dospělosti, (3) Mapování péče o psychické zdraví migrantů ze třetích zemí, (4) Sekundární pohyby poživatelů mezinárodní ochrany, (5) Pobídky a motivace k dobrovolnému opuštění území a další. Vedle těchto produktů byly vypracovávány materiály související s invazí na Ukrajinu a jejími dopady v oblasti uprchlictví, jako příklad lze uvést dva Informy (6) Zajištění ubytování a bydlení pro osoby požívající dočasné ochrany a (7) Přístup ke službám pro osoby požívající dočasné ochrany.

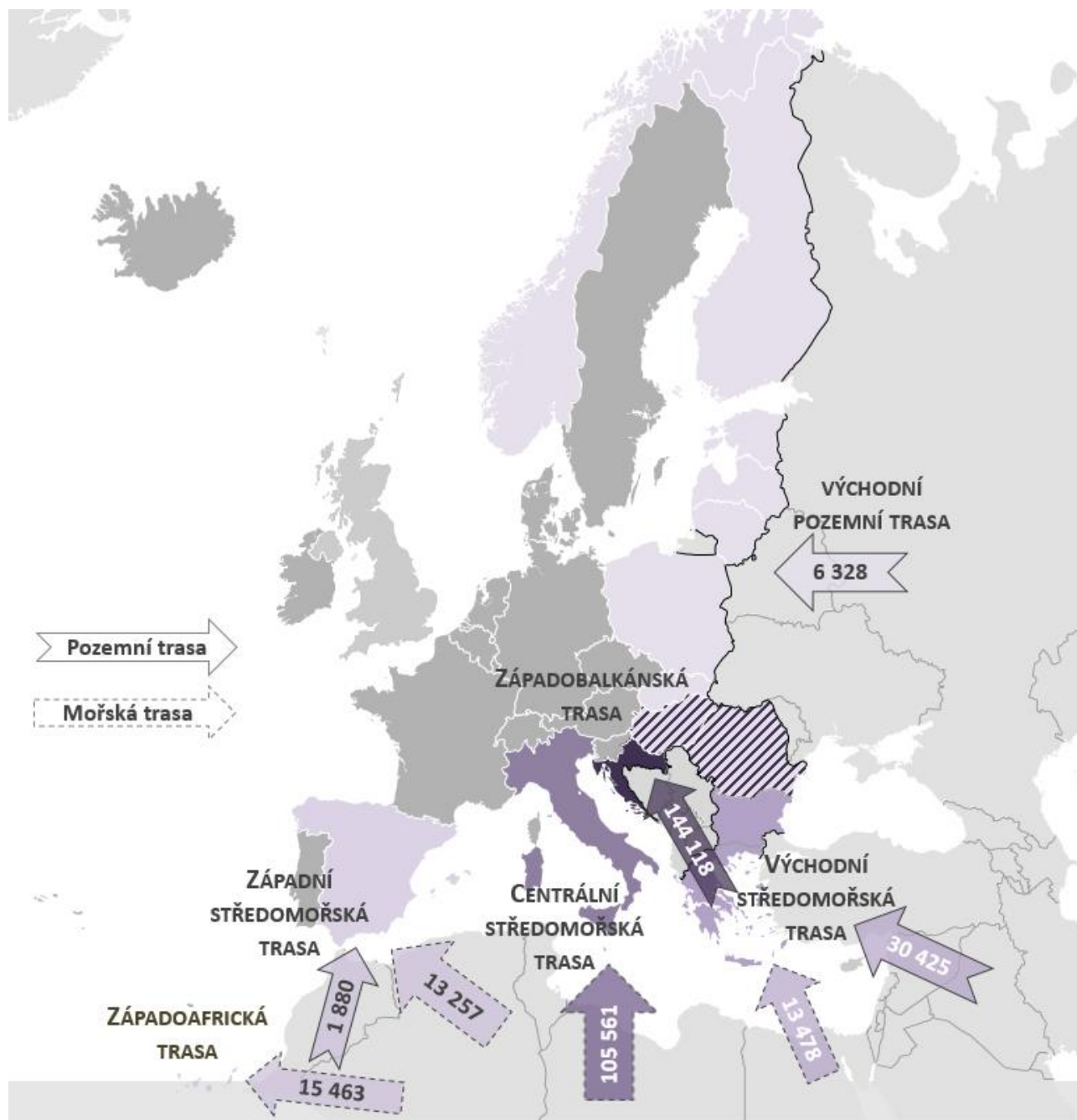
Dále české kontaktní místo vypracovalo Výroční zprávu o politice v oblasti azylu a migrace za rok 2021 za ČR a přispělo do zprávy o azylové a migrační politice za rok 2021 vydávané Evropskou komisí. Další významnou činností EMN je zpracování tzv. ad-hoc dotazů. Pomoci tohoto nástroje mohou členské státy nebo Evropská komise položit otázku z oblasti migrace a azylu ostatním členským státům a ve lhůtě 30 dnů získat přehled o praxi ve většině z nich. V roce 2022 odpovědělo české kontaktní místo EMN na 65 ad-hoc dotazů členských států EMN, Norska a EK. EMN se podílela také na vypracovávání pravidelných Bulletinů (čtvrtletně vydávaných dokumentů popisujících aktuální informace o vývoji v členských státech a na úrovni EU v oblasti azylu a migrace), Factsheetu (stručného dokumentu podávajícího přehled o hlavních změnách v oblasti azylové a migrační politiky za konkrétní rok včetně statistické přílohy), Informů (kratších informačních materiálů zaměřených na specifická témata), aktualizované verze slovníčku EMN, komunikační strategie a mnoha dalších výstupů.

České kontaktní místo EMN v roce 2022 nadále využívalo komunikační kanál pro veřejnost v rámci svého twitterového účtu @EMNCzech, kde publikuje své studie, shrnutí studií v českém jazyce, zajímavé statistiky z ČR i ostatních členských států nebo EU. EMN rovněž pravidelně aktualizuje webové stránky, na kterých atraktivní formou upozorňuje na veškeré výstupy, novinky a události. Všechny vydávané materiály jsou zde uloženy a jsou zdarma dostupné ke stažení.

Dne 5. a 6. října 2021 se uskutečnila mezinárodní konference Evropské migrační sítě na téma pracovní migrace, která byla pořádána v souvislosti s českým předsednictvím v Radě EU. Konference s titulem „EU a pracovní migrace: Potřeby, strategie a výzvy“ měla za cíl poskytnout účastníkům jedinečnou příležitost seznámit se s návrhy či iniciativami, kterými se v současnosti EU a členské státy v oblasti pracovní migrace zabývají. V rámci čtyř panelů byla diskutována témata jako řízení pracovní migrace, spolupráce se třetími zeměmi, pobyt pracovníků ze třetích zemí na území hostitelské země a v neposlední řadě vliv digitalizace a moderních technologií. Program konference také reflektoval dopady ruské invaze na Ukrajině na pracovní trh členských států EU.

XIV.3 SITUACE V OBLASTI MIGRACE NA ÚROVNI EU

XIV.3.1 Situace v oblasti nelegální migrace na úrovni EU¹⁰²

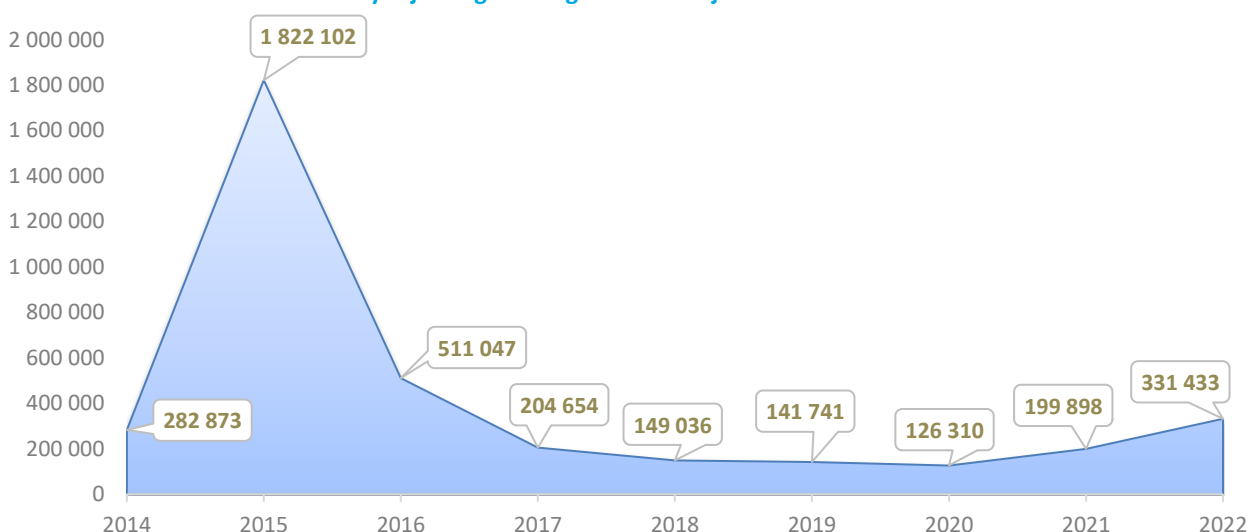
Zdroj: Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž

Agentura Frontex v roce 2022 registrovala **více než 331 tisíc nelegálních překročení vnější hranice EU**. V porovnání s přibližně 200 tisíci z roku 2021 to znamená nárůst o 66 %. Přitom v roce 2021 byl zaznamenán

¹⁰² Za zdroj dat byly pro tuto kapitolu použity statistické údaje Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex) dostupné dne 3. února 2022.

nejvyšší počet nelegálních příjezdů do EU od roku 2017, v roce 2022 pak byl jejich počet nejvyšší od roku 2016. Potvrdil se tak předpoklad růstu zmiňovaný v předchozím roce. K zásadnímu zintenzivnění přispěla zejména zvýšená aktivita na západobalkánské trase, která se poprvé od dob monitorování agenturou Frontex stala nejaktivnější ze všech tras. Též na centrální středomořské trase, která byla nejaktivnější v letech 2020 a 2021, a na východní středomořské trase došlo k významným meziročním nárůstům. Naopak na západní středomořské trase a na západoafrické trase na Kanárské ostrovy došlo k meziročnímu poklesu. Na východní pozemní hranici došlo též k určitému poklesu oproti roku 2021, na této trase však hlavní změna spočívala v přesunu zaznamenaných nelegálních příjezdů od hranic s Běloruskem k hranicím s Ukrajinou. Oživování nelegálních příjezdů na popsanych trasách, které pokračuje z roku 2021, dokládá eliminaci vlivu pandemie covid-19 a nástup dlouhodobé politické nestability v Africe, na Blízkém východě či v jižní Asii jako klíčových faktorů určujících nelegální migrační pohyby směrem do EU. Zhoršující se geopolitická situace, rostoucí inflace a ekonomická recese v mnoha zdrojových a tranzitních zemích budou v roce 2023 zásadně přispívat k trendu zvýšené aktivity na migračních trasách směrem do EU.

Vývoj nelegální migrace na vnějších hranicích EU

Zdroj: Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž¹⁰³

XIV.3.1.1 Centrální středomořská trasa¹⁰⁴

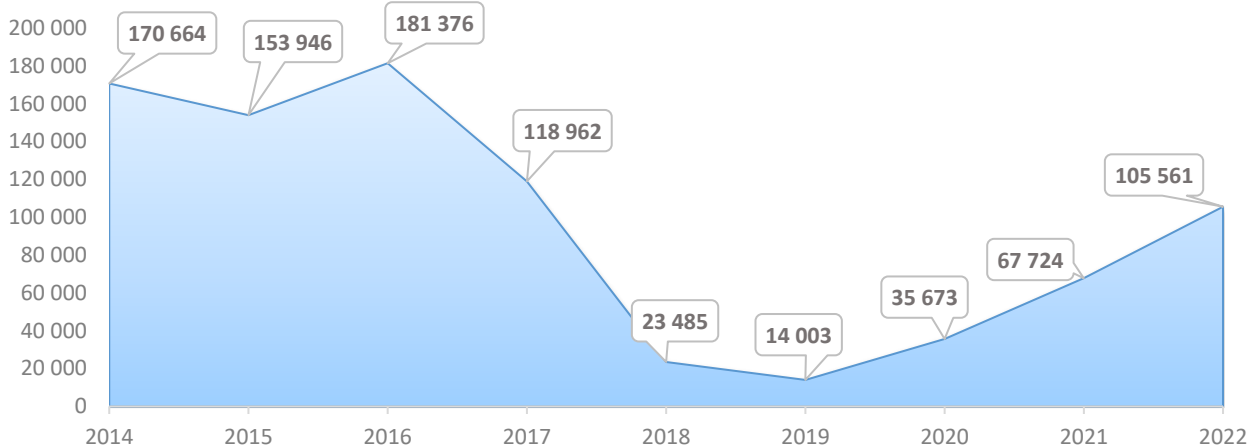
Stejně jako v letech 2020 a 2021, kdy pohyby na centrální středomořské migrační trase výrazně vzrostly, **došlo v roce 2022 k dalšímu prudkému meziročnímu nárůstu** na této trase. Do Itálie a na Maltu se uskutečnilo téměř 106 tisíc nelegálních příjezdů (naprostá většina do Itálie), což znamená meziroční nárůst o 56 %. Příčinou nárůstu byly zejména plavby započaté v Libyi, která na této trase dominovala jako poslední země vyplutí před překročením vnější hranice EU, následované plavbami z Tuniska a Turecka. Na turecko-italském koridoru došlo k výraznému meziročnímu nárůstu, mající počátky již v roce 2021, když zde bylo v roce 2022 detekováno přibližně 16 tisíc nelegálních překročení vnější hranice EU, což je nejvíce za dobu monitorování agenturou Frontex. Kromě toho se novým trendem na trase do centrálního Středomoří staly plavby započaté v Libanonu, kterou využívali zejména Syřané a v menší míře samotní Libanonci.

¹⁰³ Celkové číslo nelegálního překročení vnějších hranic EU vychází z metodiky Frontexu a zahrnuje následující trasy: černomořská trasa; centrální středomořská trasa; cirkulární trasa z Albánie do Řecka, východní pozemní trasa; východní středomořská trasa, západoafrická trasa; Západobalkánská trasa a západní středomořská trasa.

¹⁰⁴ Trasa přes mořskou hranici Itálie a Maltu.

Nicméně celkově z hlediska národnostního složení registrovaly Itálie a Malta příchod především Egyptanů (20 %), Tunisanů (18 %) a Bangladéšanů (15 %). Zejména u občanů Egypta a Bangladéše došlo ke značnému meziročnímu nárůstu, a to o 151 %, respektive 97 %. Vzhledem k využívání modernějších typů lodí, zeslabila v roce 2022 role sezónnosti, a tudíž počasí již nemělo takový vliv na počty nelegálních příjezdů jako v minulých letech. Lze očekávat, že oslabování tohoto faktoru v příštím roce bude pokračovat, a to na všech migračních trasách.

Vývoj nelegální migrace na centrální středomořské trase

Zdroj: Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž

Pozn.: Dne 17. 12. 2017 bylo podepsáno Memorandum o porozumění mezi Itálií a Libyí.

XIV.3.1.2 Východní středomořská trasa¹⁰⁵ a západobalkánská trasa¹⁰⁶

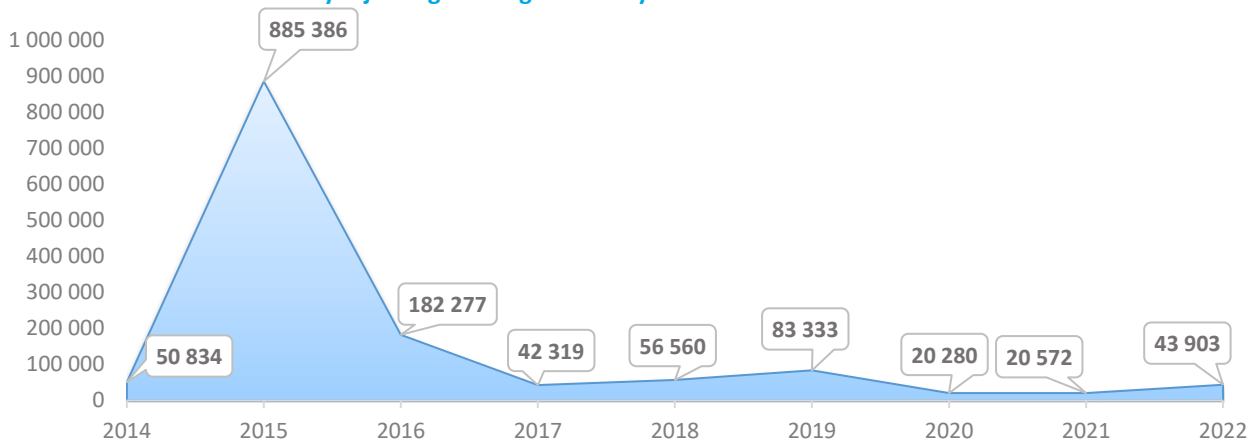
Situace na východní středomořské trase po relativně klidných letech 2020 a 2021 doznala určité eskalace, tedy v roce 2022 byl **zaznamenán meziroční nárůst nelegálních příjezdů**. Do Řecka, na Kypr a z Turecka do Bulharska se uskutečnilo necelých 44 tisíc nelegálních příjezdů, z toho více než dvě třetiny přes pozemní hranice a necelá třetina přes mořskou hranici. V meziročním srovnání se jedná o 113% nárůst, který byl dán zejména zvýšenou aktivitou u příjezdů po moři, u nichž došlo k nárůstu o 161 %. Avšak i při pozemní hranici došlo ke značnému nárůstu, a to o 97 %. Z hlediska státních příslušností se v roce 2022 jednalo zejména o občany Sýrie (20 %), u nichž došlo takřka ke zdvojnásobení oproti roku 2021. Dále se jednalo o občany Afghánistánu (12 %) a občany Nigérie (9 %), u kterých došlo též k významnému meziročnímu nárůstu o 183 %, respektive 171 %.

Podobně jako v roce 2021 byl i v roce 2022 regionálně větší tlak na Kypr než na Řecko. Tedy Kypr zaznamenal přibližně 23 tisíc nelegálních příjezdů, avšak zatímco v roce 2021 příjezdy na Kypr jednoznačně dominovaly, v roce 2022 byl poměr mezi Kyprem a Řeckem podstatně vyrovnanější. Na Kypr se téměř všechny příjezdy uskutečnily přes tzv. Zelenou linii, tj. pozemní příchody ze severní do jižní části ostrova. Zejména se zde jednalo o občany Sýrie, Nigérie, Konžské demokratické republiky a Pákistánu. V případě Řecka byl nárůst zapříčiněn především příbytkem příjezdů po moři. Na řecké ostrovy připlouvali především občané Palestiny, Afghánistánu a Somálska. Pozemní hranici překračovali převážně občané Turecka. Přetrvávající domácí problémy Turecka a nejistá situace v zemích Blízkého východu a jižní Asie mají zásadní potenciál nepříznivě ovlivnit následující vývoj na východní středomořské trase.

¹⁰⁵ Trasa přes mořskou hranici Kypru a Řecka a dále přes pozemní hranici Řecka a Bulharska s Tureckem.

¹⁰⁶ Trasa přes pozemní hranice Řecka, Bulharska, Rumunska, Maďarska a Chorvatska se státy regionu západní Balkánu.

Vývoj nelegální migrace na východní středomořské trase

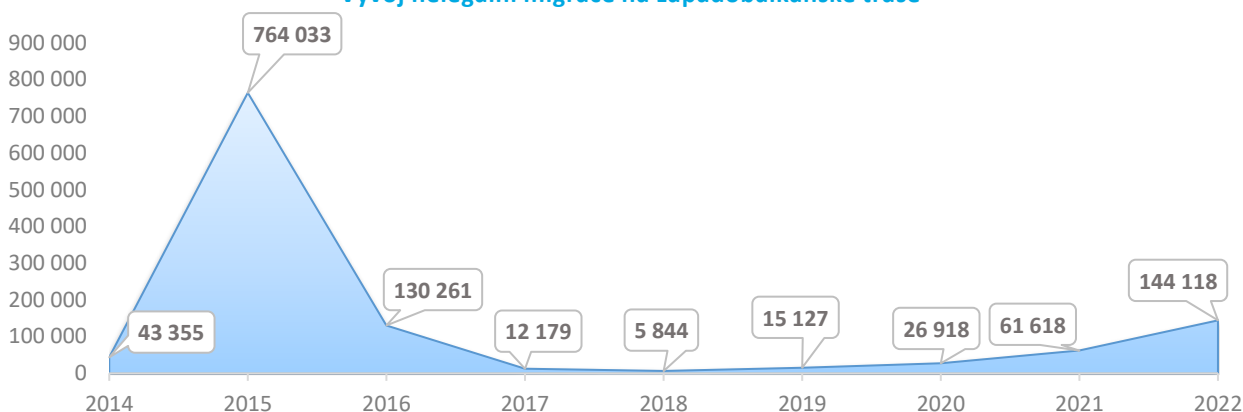
Zdroj: Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž

Pozn.: dne 18. 3. 2016 byla sjednána dohoda Evropské unie s Tureckem.

Navazující západobalkánská trasa je především tranzitní oblastí pro migranty na cestě z Turecka směrem do západní Evropy. Region obklopený státy EU je vysoce relevantní v souvislosti se sekundárními pohyby, tj. nelegálními přesuny migrantů mezi členskými státy, a neutuchající aktivitou organizovaných převaděčských skupin (doplnění: agentura Frontex v roce 2022 evidovala na všech migračních trasách do EU nejvíce převaděčů od doby monitorování situace). **V případě západobalkánské migrační trasy v roce 2022 výrazně vzrostl počet nelegálních příjezdů do EU.** Bylo zde zaznamenáno více než 144 tisíc nelegálních překročení vnějších hranic EU, což je nárůst o 134 % oproti roku 2021. Nárůst započal již v roce 2021, kdy bylo evidováno nejvíce nelegálních příjezdů od roku 2016 a v roce 2022 pak byl překonán právě i rok 2016. Z doby monitorování agenturou Frontex byly pak počty vyšší pouze v krizovém roce 2015.

Mnoho z těchto pohybů lze přičíst migrantům, kteří byli v daném regionu již přítomni a pokoušeli se proniknout do EU několikrát. Zároveň kromě cesty přes Turecko, migranti ve zvýšené míře začali využívat nové cesty, jak se dostat na západní Balkán sloužící jako startovní bod pro cestu do EU. Bezvízový režim vůči některým západobalkánským zemím zneužívali například občané Tuniska, Indie a Burundi. Obecně platí, že vnější hranice EU přes západobalkánskou trasu nelegálně překračovali většinou občané Sýrie (55 %) a ve větší míře též občané Afghánistánu (16 %). U obou státních příslušností došlo k výraznému meziročnímu nárůstu, a to o 106 %, respektive 90 %. Hlavní tlak panoval na srbsko-maďarské hranici, ovšem podstatně vzrostly například i pohyby z Bosny a Hercegoviny do Chorvatska.

Vývoj nelegální migrace na západobalkánské trase

Zdroj: Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž

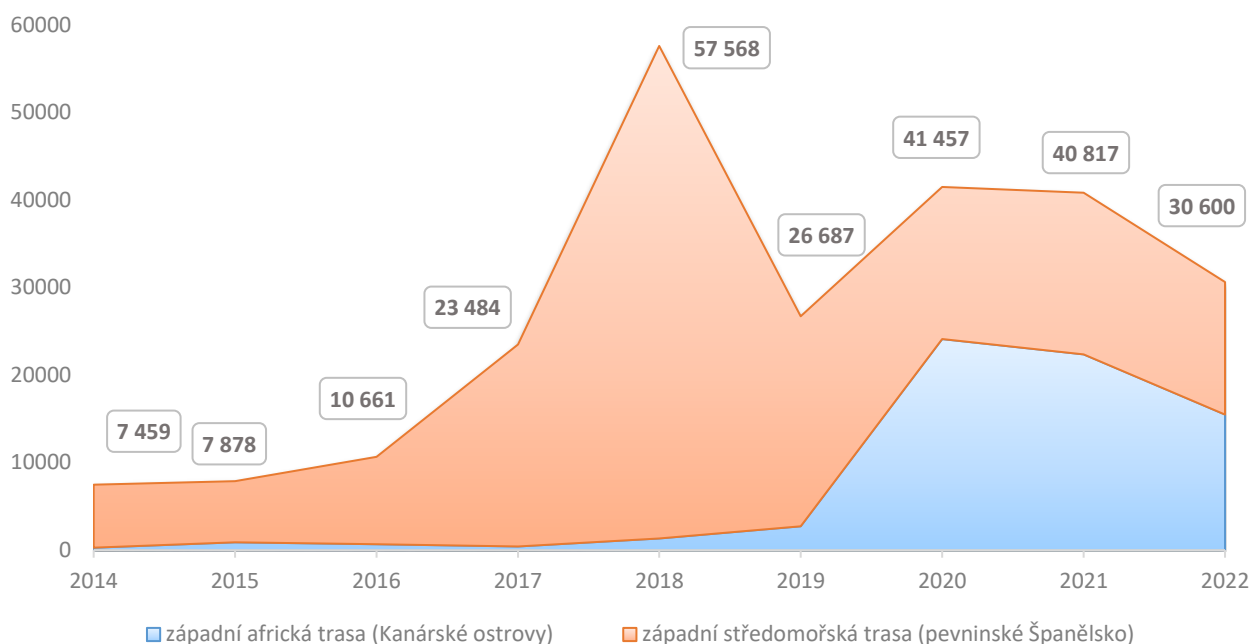
XIV.3.1.3 Západní středomořská¹⁰⁷ a západoafrická trasa¹⁰⁸

V případě Španělska došlo v roce 2022 k poklesu počtu nelegálních příjezdů v porovnání s rokem 2021. Celkem se přes západní středomořskou a západoafrickou trasu v roce 2022 uskutečnilo téměř 31 tisíc nelegálních příjezdů, což představuje meziroční pokles o 25 %. Z hlediska jednotlivých tras došlo k výraznějšímu poklesu u západoafrické (na Kanárské ostrovy) o 31 % na více než 15 tisíc příjezdů než u západní středomořské (do kontinentálního Španělska, Ceuty, Melilly a na Baleáry), kde příjezdy poklesly o 18 % též na více než 15 tisíc příjezdů.

V případě západní středomořské trasy se většina nelegálních překročení vnějších hranic EU uskutečnila přes mořskou hranici (88 %), avšak u překročení pozemních hranic (do Ceuty a Melilly) došlo k podstatnému meziročnímu nárůstu o 73 %. Celkově na této středomořské trase převažovali občané Alžírsko (51 %), u nichž došlo k meziročnímu poklesu o 34 %, následování občany Maroka (29 %), jejichž podíl zůstal meziročně stejný, avšak též u nich došlo k poklesu příjezdů, a to o 17 %. Hlavní země vyplutí představovaly Alžírsko a Maroko.

Na západoafrické trase poklesl trend zvýšených počtů, který započal s koncem roku 2020. Převážná většina těch, kteří v roce 2022 nelegálně překročili hranice Kanárských ostrovů, byli buď subsaharského původu (51 %) nebo občané Maroka (41 %), jejichž podíl meziročně vzrostl, avšak celkově došlo k meziročnímu poklesu objemu jejich příjezdů o 15 %. Nejčastěji se vyplouvalo z Maroka (necelá polovina z území Západní Sahary).

Vývoj nelegální migrace na západní středomořské trase a západoafrické trase

Zdroj: Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž

¹⁰⁷ Trasa přes mořskou a pozemskou hranici Španělska vyjma Kanárských ostrovů.

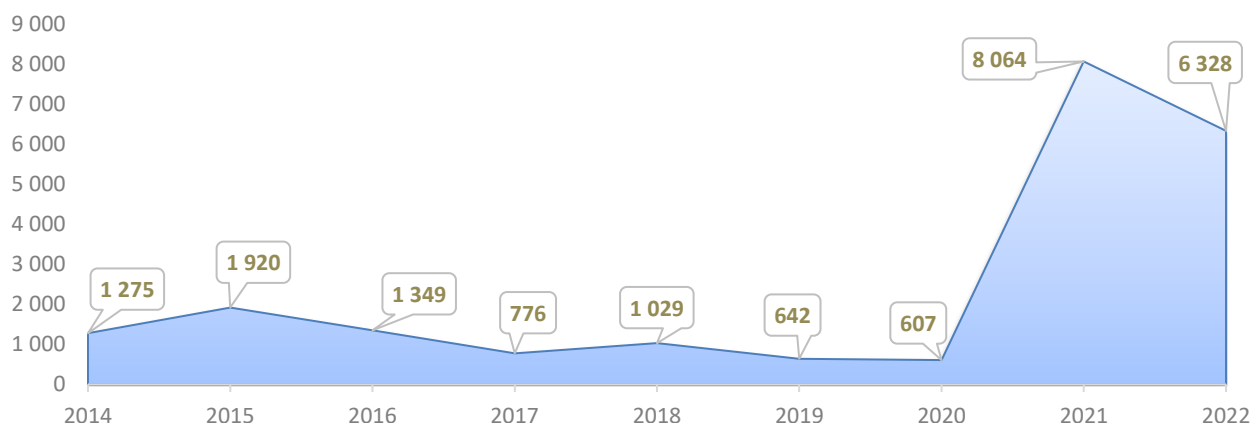
¹⁰⁸ Trasa přes mořskou hranici na Kanárské ostrovy.

XIV.3.1.4 Východní pozemní trasa¹⁰⁹

Od května roku 2021 se začala formovat nová významná migrační trasa, a to na hranici s Běloruskem, které využilo migraci jako formu nátlakové politiky vůči EU. V roce 2022 byla situace stabilizovaná a počty příjezdů se držely na relativně nízkých hodnotách, respektive **na celé východní pozemní trase došlo k poklesu počtu nelegálních příjezdů** v porovnání s rokem 2021. Celkem se zde uskutečnilo přes 6 tisíc nelegálních překročení vnějších hranic EU, což představuje 22% meziroční pokles. Zásadní změnu však představoval přesun pohybů od hranic s Běloruskem k hranicím s Ukrajinou, kde v roce 2022 proběhla většina nelegálních překročení vnějších hranic EU na této trase. Zároveň platí, že ačkoliv nelegální příjezdy z Běloruska jsou od září roku 2021 relativně nízké, státy EU na hranicích s Běloruskem i v roce 2022 čelily značnému migračnímu tlaku, když zde bylo zabráněno nízkým desítkám tisíců pokusů o nelegální překročení vnějších hranic EU, a zneužívání migrace Běloruskem pokračovalo, ač s menší intenzitou. Nejvíce zasažené bylo Polsko.

V důsledku nastíněné změny hlavního koridoru nelegálních pohybů na východní pozemní trase, se v počtu detekcí z hlediska státních příslušností na první místo dostali občané Ukrajiny (81 %), kteří jasně dominovali. S velkým odstupem následovali občané Iráku (4 %) a občané Běloruska (3 %). Přetrvávající napětí na východních pozemních hranicích EU vytváří potenciál pro další eskalaci v oblasti migrace. Zároveň nelze vyloučit, že snahy o zneužívání migrace k prosazování politických cílů budou v budoucnu zesíleny.

Vývoj nelegální migrace na východní pozemní hranici

Zdroj: Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž

XIV.3.2 Situace v oblasti mezinárodní ochrany v EU¹¹⁰

Trend růstu počtu žadatelů o mezinárodní ochranu v zemích EU pokračoval i v roce 2022. S počtem **964 966 evidovaných žádostí v zemích EU+** se jednalo o nejvyšší počty zaznamenané od dob migrační krize v letech 2015–2016. Ve srovnání s rokem 2021 se jedná o nárůst o téměř 55 %. Počty žadatelů se zvyšovaly zejména ke konci roku 2022 a lze očekávat podobný vývoj i v roce 2023. Ruská invaze na Ukrajinu způsobila v roce 2022 největší vysídlení a přesuny obyvatel od dob druhé světové války.

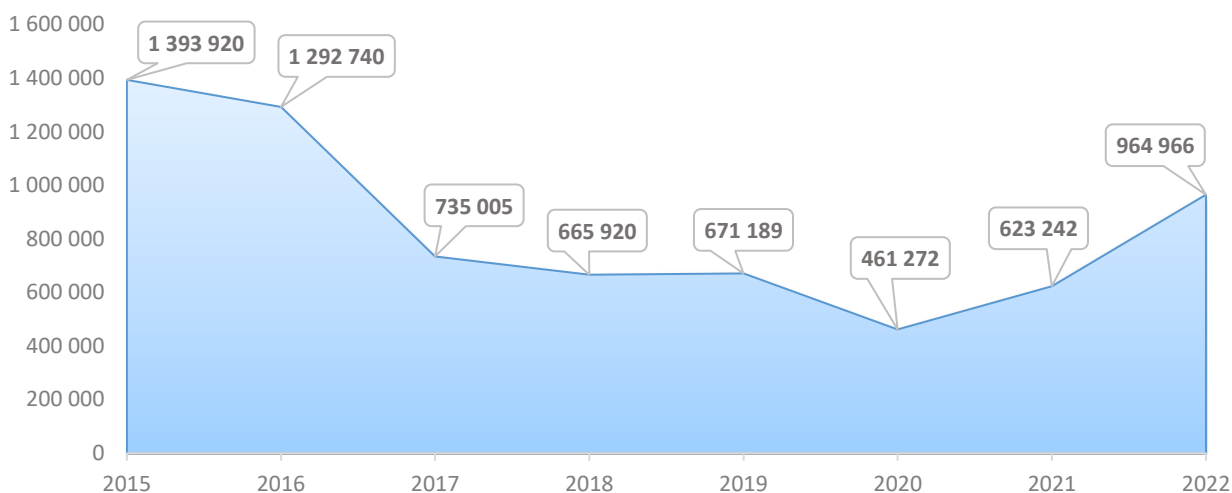
Nárůst počtu žadatelů byl způsoben několika faktory. V řadě zemí původu je situace nejistá a zhoršující se, migrační tlak na vnějších hranicích EU značně zesílil, zejména v zemích podél západobalkánské trasy a centrální středomořské trasy. Zneužívání bezvízového režimu v zemích západního Balkánu rovněž přispělo

¹⁰⁹ Trasa přes pozemní hranice Rumunska, Maďarska, Slovenska, Polska, Litvy, Lotyšska, Estonska, Finska a Norska se státy východní Evropy (Moldavsko, Ukrajina, Bělorusko a Rusko).

¹¹⁰ Zdroj: EUAA

k vyššímu počtu nelegálních příjezdů do zemí EU+. Dále byla zaznamenána nejvyšší úroveň sekundárních pohybů v EU+ za posledních 5 let.

Vývoj počtu žádostí o mezinárodní ochranu v zemích EU+ v letech 2015–2022

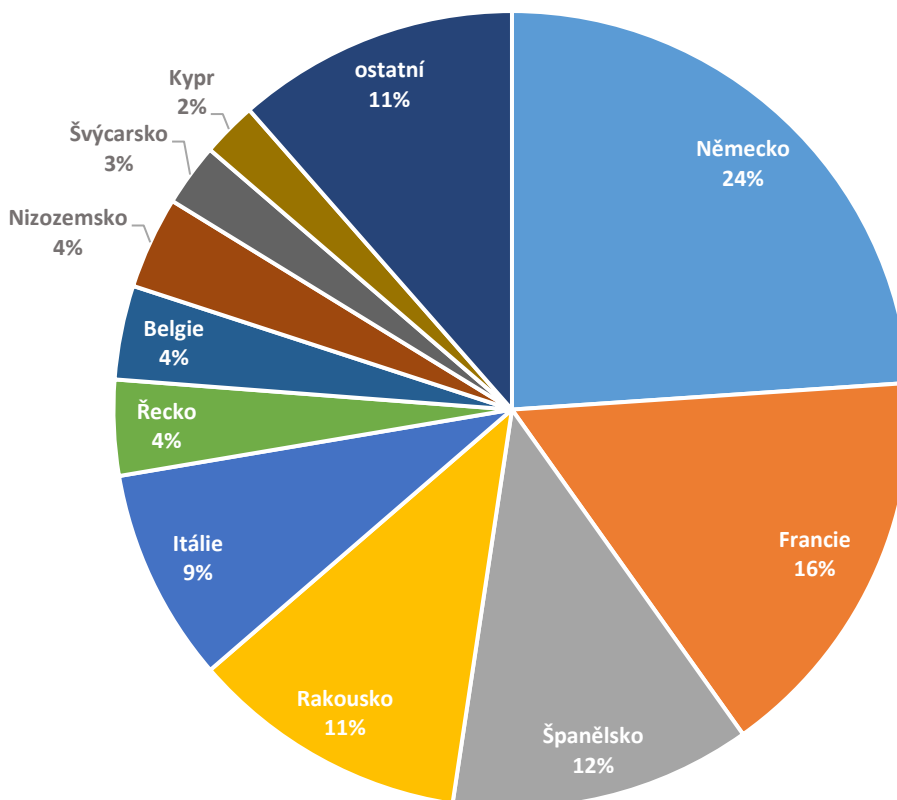

Zdroj: EUAA

Téměř všechny státy EU+ obdržely v roce 2022 vyšší počet žádostí než v předchozím roce, přičemž u 11 států byl evidován vůbec nejvyšší zaznamenaný počet (Francie, Španělsko, Rakousko, Kypr, Irsko, Rumunsko, Slovinsko, Estonsko, Chorvatsko, Portugalsko, Lotyšsko).

Nejvíce žadatelů, stejně jako v předchozím roce, směřovalo do **Německa, Francie, Španělska, Rakouska a Itálie**. V Německu (230 918) došlo k meziročnímu nárůstu o více než třetinu a jejich úroveň přesáhla hodnoty z roku 2016. Ve Francii (156 568) počty žadatelů vzrostly o téměř 30 % a byly nejvyšší od roku 2008. Ve Španělsku (117 997) byl zaznamenán nárůst o 82 %. V Rakousku došlo v absolutních číslech k naprosto nejvyššímu nárůstu (+69 877), počty žadatelů zde vzrostly meziročně téměř trojnásobně (+ 179 %). Po Kypru (24 ku 1 000) se jedná o druhý nejvyšší poměr žadatelů k počtu obyvatel (12 ku 1 000).

Nejčastější cílové země žadatelů o mezinárodní ochranu v zemích EU+ v roce 2022

Zdroj: EASO

Již několik let je **Sýrie a Afghánistán nejčastějšími zdrojovými zeměmi**. V Sýrii probíhá od roku 2011 občanská válka, která civilní populaci vystavuje řadě nebezpečí, včetně humanitární krize. V Afghánistánu po převzetí moci Tálibánem existuje řada restrikcí pro běžné obyvatele, kteří jsou navíc ohroženi rostoucí chudobou. Z obou zemí roste rovněž zastoupení nezletilých osob bez doprovodu.

Po **Sýrii** (131 697) a **Afghánistánu** (128 949) bylo nejvíce žádostí evidováno od občanů **Turecka** (55 437), **Venezuely** (50 833) a **Kolumbie** (43 279).

Nárůsty se týkaly řady státních příslušností, zejména občané Sýrie a Afghánistánu podali nejvyšší počet žádostí od krize v letech 2015–2016. Mezi žadateli, kteří podali rekordní počty žádostí, byli občané ze států severní Afriky (Maroko, Tunisko, Egypt), států v blízkosti EU (Turecko, Bělorusko, Gruzie, Ukrajina, Moldavsko), stejně jako ze vzdálených států (Venezuela, Kolumbie, Peru, Kuba), Asie (Bangladéš, Indie, Palestina, Jemen) či Afriky (Demokratická republika Kongo, Burundi).

Žadatelé o mezinárodní ochranu v zemích EU+ dle státních příslušností – srovnání 2021/2022

Státní příslušnost	2021		2022		Změna proti předchozímu období	
	Počet žadatelů	tj. %	Počet žadatelů	tj. %	tj. %	absolutní číslo
Celkem	623 242	100,0	964 966	100,0	54,8	341 724
z toho (řazeno dle 2022):						
Sýrie	106 117	17,0	131 697	13,6	24,1	25 580
Afghánistán	99 864	16,0	128 949	13,4	29,1	29 085
Turecko	23 764	3,8	55 437	5,7	133,3	31 673
Venezuela	17 799	2,9	50 833	5,3	185,6	33 034
Kolumbie	13 858	2,2	43 279	4,5	212,3	29 421
Pákistán	24 644	4,0	37 292	3,9	51,3	12 648
Bangladéš	19 994	3,2	33 729	3,5	68,7	13 735
Gruzie	14 647	2,4	28 797	3,0	96,6	14 150
Ukrajina	6 413	1,0	28 318	2,9	341,6	21 905
Irák	28 760	4,6	26 926	2,8	-6,4	-1 834
ostatní	267 382	42,9	399 709	41,4	49,5	132 327

Zdroj: EUAA

V roce 2022 došlo k nárůstu celkového počtu nezletilých osob bez doprovodu, celkem jich bylo 42 771, což je nejvíce od roku 2015 a meziročně to představuje nárůst o 56,8 %. Nezletilí bez doprovodu z Afghánistánu (46 %) a Sýrie (22 %) tvořily většinu. Nezletilých bez doprovodu z Afghánistánu bylo 20 tis. a jejich počet narostl o 6 700, nezletilých bez doprovodu ze Sýrie bylo 9 200, což představovalo nárůst o 4 700 osob. Na nižší úrovni dále následovali nezletilí z Egypta, Turecka, Tuniska, Indie, Jemenu, Ukrajiny a Burundi. Podíl nezletilých bez doprovodu na celkovém počtu žadatelů v roce 2022 tvořil 4 %, což je stabilní úroveň podílu.

Celkem bylo v roce 2022 učiněno 632 357 rozhodnutí, jedná se o 109 341 rozhodnutí více (+20,9 %) než v roce 2021 a nejvíce do roku 2017. Nicméně bylo vydáno o cca 330 tis. rozhodnutí méně, než bylo podáno žádostí.

V rámci celé EU+ byla míra udělení mezinárodní ochrany 40 %, což je o 5 procentních bodů více než v roce 2021. Tato vyšší míra udělení byla zapříčiněna zejména větším počtem vydaných pozitivních rozhodnutí občanům Sýrie, kteří měli vůbec nejvyšší míru udělení mezinárodní ochrany (94 %). Druhá nejvyšší míra byla zaznamenána u občanů Běloruska (88 %), dále následovali občané Ukrajiny (86 %) a Eritrey (84 %).

XIV.3.3 Situace v oblasti dočasné ochrany v EU¹¹¹

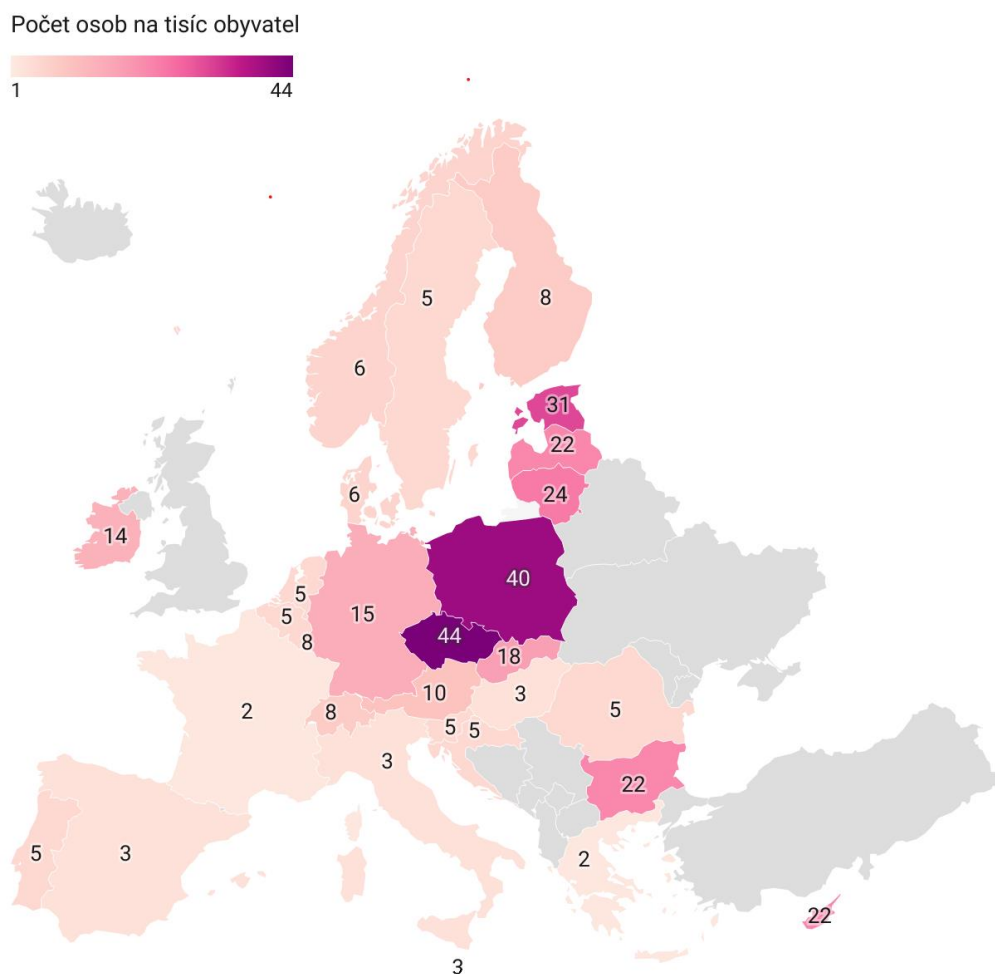
Celkem bylo ke konci roku 2022 v EU registrováno **4 960 500 osob s dočasnou ochranou**. V absolutních počtech bylo nejvíce registrovaných v Polsku (přes 1,5 mil. osob) a Německu (téměř 1,3 mil.). ČR patřila na třetí místo s počtem přes 470 tis. osob. Již v menších počtech dále váleční uprchlíci získali dočasnou ochranu v Itálii (192 tis.), Španělsku (160 tis.) a Bulharsku (148 tis.).

V rámci celé EU+ převažovaly ženy, kterým byla dočasná ochrana udělena (52%). Většina osob s dočasnou ochranou byli státní příslušníci Ukrajiny (4 260 100).

Jak již bylo uvedeno, ČR byla na třetím místě mezi zeměmi EU+ v rámci počtu příchozích osob, kterým byla vydávána víza za účelem dočasné ochrany. Nicméně v přepočtu na počet obyvatel přijala ČR osob s dočasnou ochranou nejvíce z celé EU.

¹¹¹ Zdroj dat: EUAA, jedná se o prozatímní údaje (vtažené ke dni 10. 5. 2023) vycházející se statistik zaslanych jednotlivými státy, celkové číslo se proto může lišit.

Osoby registrované k dočasné ochraně na počet obyvatel ve státech EU+ v roce 2022

Zdroj: EUAA, Eurostat

V návaznosti na vznik migrační vlny vyvolané válkou na Ukrajině spustila Komise dne 31. března 2022 na úrovni EU platformu pro výměnu informací o příjemcích dočasné ochrany či jiné odpovídající ochrany dle národních pravidel. Tato platforma umožnila členským státům výměnu informací o registrovaných osobách v reálném čase, tak aby jednotlivci prchající z Ukrajiny mohli účinně využívat svých práv ve všech členských státech, a zároveň řešit případy dvojí nebo vícenásobné registrace a omezovat tak možné zneužití. Komise vyvinula toto technické řešení bezprecedentním tempem jako součást 10bodového plánu – *Pro silnější evropskou koordinaci při vítání lidí prchajících před válkou z Ukrajiny* schváleného na mimořádném zasedání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci dne 28. března 2022.

REALIZACE KONCEPCE INTEGRACE CIZINCŮ V ROCE 2022 - SAMOSTATNÁ ČÁST

1 REALIZACE KONCEPCE INTEGRACE CIZINCŮ	198
1.1 Koordinace integrace cizinců	198
1.2 Mezinárodní spolupráce	199
1.3 Statistika	199
1.4 Indikátory integrace cizinců	199
1.5 Financování integrace cizinců v ČR	200
2 AKTIVITY RESORTŮ K INTEGRACI CIZINCŮ	201
2.1 Ministerstvo vnitra	201
2.1.1 Podpora projektů na regionální úrovni	202
2.1.1.1 Centra na podporu integrace cizinců provozovaná Správou uprchlických zařízení	202
2.1.1.2 Centrum pro cizince Jihomoravský kraj	204
2.1.1.3 Centrum na podporu integrace v Ústeckém kraji	208
2.1.1.4 Integrační centrum pro cizince Hradec Králové	209
2.1.1.5 Integrační centrum Praha o.p.s.	210
2.1.2 Podpora projektů na lokální úrovni	210
2.1.2.1 Přehled projektů obcí v roce 2022 a výše dotace	211
2.1.3 Podpora projektů nestátních neziskových organizací	226
2.1.3.1 Přehled projektů nestátních neziskových organizací v roce 2022	227
2.1.4 Posílení informovanosti	242
2.1.5 Účast cizinců na veřejném a politickém životě	243
2.1.6 Zkouška z českého jazyka pro účely povolení trvalého pobytu na území ČR	243
2.1.7 Závěrečné vyhodnocení projektů obcí a projektů nestátních neziskových organizací za rok 2022	243
2.2 Ministerstvo práce a sociálních věcí	244
2.2.1 Zvyšování informovanosti	244
2.2.2 Strategické a analytické dokumenty	248
2.2.3 Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti	249
2.2.4 Pracovní skupina pro integraci	250
2.2.5 Vzdělávání odborníků pracujících s cizinci	251
2.2.6 Síťování a spolupráce s klíčovými aktéry integrace	254
2.2.7 Projekty na podporu integrace cizinců	255
2.3 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	255
2.3.1 Bezplatná jazyková příprava cizinců	255
2.3.2 Dotační výzva na podporu integrace cizinců pro rok 2022	256
2.3.3 Podpora pedagogických pracovníků pracujících s cizinci ve školách	257

2.3.4.	Zkouška z češtiny pro cizince jako jedna z podmínek pro udělení trvalého pobytu.....	258
2.3.5.	Aktivity MŠMT v souvislosti s migrací uprchlíků na území ČR v souvislosti s válečným konfliktem na území Ukrajiny.....	259
2.3.4.	Integrace nezletilých cizinců bez doprovodu.....	260
2.4	Ministerstvo pro místní rozvoj.....	261
2.4.1	Reakce na následky ruské agrese proti Ukrajině	261
2.4.1	Strategické materiály	262
2.4.2.	Informovanost	262
2.5	Ministerstvo průmyslu a obchodu.....	262
2.5.1	Ekonomická soběstačnost	262
2.5.2	Informovanost	262
2.5.3	Vzdělávání	263
2.5.4	Statistika	263
2.5.5	Financování.....	263
2.6	Ministerstvo kultury	263
2.7	Ministerstvo zdravotnictví.....	264
2.7.2.	Dotační programy	265

1 REALIZACE KONCEPCE INTEGRACE CIZINCŮ

Integrační politika ČR vychází z *Koncepce integrace cizinců na území České republiky*. Ta byla vládou schválena v roce 2016. V Konceptu je stanoveno 5 základních priorit integrace cizinců, kterými jsou znalost českého jazyka, ekonomická soběstačnost, orientace cizinců ve společnosti, rozvíjení vzájemných vztahů mezi komunitami a postupné nabývání práv v závislosti na délce pobytu.

MV každoročně předkládá vládě návrh usnesení k *Postupu při realizaci Koncepce integrace cizinců* (dále jen „Postup“), který obsahuje konkrétní integrační opatření, kterými příslušné resorty odpovědné za realizaci integrační politiky v průběhu následujícího roku podpoří úspěšnou integraci cizinců v ČR.

V roce 2022 vycházela integrační opatření z dokumentu *Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu 2022*, který byl schválen usnesením vlády č. 40 ze dne 26. ledna 2022.

Vždy na začátku následujícího roku pak MV předkládá vládě informaci o realizaci Postupu v rámci Zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky za předchozí rok.

Klíčovým nástrojem podpory integrace cizinců na regionální úrovni je celorepubliková síť osmnácti Center na podporu integrace cizinců, jež monitorují situaci cizinců v daném regionu a sdílejí důležité informace s dalšími aktéry. Zajišťují také cizincům rovný přístup k integračním službám a ke kvalifikované integrační podpoře na srovnatelné úrovni ve všech krajích ČR. Nabízejí tak celou škálu integračních služeb, kterými jsou například kurzy českého jazyka, sociokulturní kurzy či sociální a právní poradenství. Při své činnosti se Centra zaměřují i na většinovou společnost, orgány veřejné správy a další aktéry integrace v dané lokalitě (např. NNO, zaměstnavatele či školy). V roce 2022 došlo, v reakci na zásadní změnu situace, k přibližně dvojnásobnému posílení kapacity Center převážně v druhé polovině roku.

Dalším klíčovým nástrojem na podporu integrace na lokální úrovni jsou projekty obcí. Ty pomáhají vytvářet vhodné podmínky pro bezproblémové začlenění cizinců a bezkonfliktní soužití všech obyvatel dané obce. Obce a městské části mohou pomocí financí ze státních dotací realizovat komplexní integrační projekty, které jsou vytvořené na základě znalosti místní situace a potřeb. Projekty jsou realizované ve spolupráci s cizinci a s dalšími aktéry integrace v obci (např. Centra na podporu integrace cizinců, NNO, školy).

Dalšími zásadními aktéry integrace nejen na lokální úrovni jsou NNO, které v rámci své činnosti mimo jiné zajišťovaly například asistenci cizincům na pracovištích OAMP, či metodicky dozorovaly adaptačně-integrační kurzy.

Projekty obcí a NNO jsou Ministerstvem vnitra každoročně metodicky a finančně podporovány prostřednictvím dotačních výzev (viz kapitoly 3.1.1 Přehled projektů obcí v roce 2022 a 3.2 Podpora projektů nestátních neziskových organizací).

V průběhu závěrečného čtvrtletí 2022 MV na základě podkladů ostatních ministerstev a dalších subjektů zpracovalo a předložilo vládě *Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu 2023*, který byl dne 14. prosince 2022 schválen usnesením č. 1051.

1.1 KOORDINACE INTEGRACE CIZINCŮ

MV je vládou pověřeno koordinací integrační politiky. Zároveň průběžně monitoruje a vyhodnocuje situaci a postavení cizinců v ČR i vzájemné vztahy mezi cizinci a majoritou na lokální, regionální a celostátní úrovni. Na realizaci integrace cizinců se však podílí i další resorty v rozsahu své gesce a působnosti. Úkolem jednotlivých ministerstev je předkládat návrhy svých záměrů k realizaci integrační politiky do Koncepce

i Postupu a tyto úkoly realizovat. MV je jako koordinátor integrační politiky v pravidelném kontaktu s resortními koordinátory integrace, organizuje bilaterální jednání i jednání grémia se zástupci ostatních ministerstev.

V rámci snahy o informování odborné veřejnosti přednášeli pracovníci OAMP spolu se zástupci dalších resortů na kurzu „Školení v oblasti integrace cizinců“, který každoročně pořádá Institut pro veřejnou správu. Kurz je určen především pracovníkům Center na podporu integrace cizinců a dalším aktérům věnujícím se integraci cizinců. Konalo se také několik jednání se zástupci akademické sféry a výzkumných institucí.

MV při realizaci integrace cizinců vycházelo z opatření stanovených Postupem, zejména se pak jednalo o praktickou podporu integračních opatření na lokální a regionální úrovni a zajištění informovanosti cizinců i majority.

1.2 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

MV se v roce 2022 aktivně zapojilo do mezinárodních diskusí a jednání k integraci cizinců. V roce 2022 se uskutečnila dvě zasedání zástupců pracovní skupiny Evropská integrační síť (EIN) vytvořené v rámci DG HOME. V současnosti jsou zástupci ČR nejdéle sloužícími členy sítě. V rámci jednání ČR prezentovala na vyzvání Evropské komise situaci v oblasti integrace žáků-cizinců. Evropská komise a řada členských států velice pozitivně hodnotila aktivity českého předsednictví. Zásadním požadavkem členských států bylo zintenzivnění činnosti sítě v kritických časech.

Rakousko připravilo konferenci o integraci cizinců (28. července 2022), na kterou navázalo fórum Rumunska (8.–9. září 2022) na vysoké úrovni s tématem vzniku společné evropské platformy pro inkluzi.

Dne 16. prosince 2022 se na Ministerstvu vnitra uskutečnil mezinárodní seminář skupiny Integration Futures Working Group organizovaný Migration Policy Institute s podporou MVČR a Robert Bosch Stiftung s názvem “Integration Policy for Troubled Times: Building Inclusive Societies Amid Disruptions”.

1.3 STATISTIKA

Český statistický úřad připravil na základě dat z informačních systémů mimo jiné MV, MPSV, MPO, MS, MŠMT, MZ, v rámci plnění vládou schváleného Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu v roce 2022, již dvacáté druhé vydání publikace Cizinci v České republice. Publikace nabízí komplexní údaje o cizincích, kteří žili v ČR v roce 2021 a poskytuje pro srovnání i statistiky z předchozích let.

1.4 INDIKÁTORY INTEGRACE CIZINCŮ

V roce 2022 pokračovalo kontinuální sledování a tvorba indikátorů integrace cizinců. Tento projekt realizuje od roku 2010 Výzkumný ústav práce a sociálních věcí. Jeho cílem prostřednictvím vypracovaných a osvědčených nástrojů a metodik zajistit průběžný monitoring integračních procesů. Na základě získaných podkladů (kvantitativní i kvalitativní indikátory) lze následně provést hodnocení průběhu a účinnosti integrace cizinců ze třetích zemí v ČR, případně řídit a plánovat další integrační opatření. Výstupy jsou diskutovány s realizátory výzkumu a dalšími odborníky.

1.5 FINANCOVÁNÍ INTEGRACE CIZINCŮ V ČR

V roce 2022 byla v rámci Koncepce integrace cizinců ze státního rozpočtu ČR vyčleněna na podporu integrace cizinců částka 54 290 290 Kč. Tyto finanční prostředky byly rozděleny následovně:

- Ministerstvo vnitra 41 434 290 Kč
- Ministerstvo kultury 306 000 Kč
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy 12 300 000 Kč
- Český statistický úřad 250 000 Kč

Ostatní resorty zapojené do integrace cizinců (MPSV, MZV, MMR, MPO a MZ) si nenárokovaly žádné finanční prostředky na integraci z této části státního rozpočtu. Došlo rovněž k alokaci z vlastních zdrojů ministerstev mimo Koncepti integrace cizinců (viz příloha Přehled projektů realizovaných v rámci integrace cizinců a řízení migračních toků v roce 2022), ale i z dalších zdrojů – například ambasad, jednotlivých obcí, nadací a nadačních fondů.

Mezi další významné finanční zdroje patřil Azylový, migrační a integrační fond. Finanční zdroje na projekty, jejichž převažující cílovou skupinou byli cizinci, rovněž pocházely z Evropského sociálního fondu.

Určit přesnou částku alokovanou na oblast integrace cizinců není v daném roce možné. Například projekty podpořené prostředky EU jsou víceleté s rozdílným čerpáním v jednotlivých letech a řada projektů mezi své uživatele řadí také jiné cílové skupiny. Nelze tudíž přesně vyselektovat částku, která je posléze určena na integraci cílové skupiny legálně pobývajících cizinců ze třetích zemí na území ČR. S přihlédnutím k výše uvedenému lze však kvalifikovaně předpokládat, že alokovaný objem všech prostředků v oblasti integrace cizinců v ČR přesáhl v roce 2022 částku 500 mil. Kč a významné prostředky byly alokovány i v rámci adaptace a integrace osob s udělenou dočasnou ochranou.

2 AKTIVITY RESORTŮ K INTEGRACI CIZINCŮ

2.1 MINISTERSTVO VNITRA

MV realizovalo opatření na podporu integrace na základě vládou schváleného Postupu. Podílelo se na realizaci adaptačně-integračních kurzů, které musí od 1. ledna 2021, na základě novely zákona o pobytu cizinců, absolvovat vybrané skupiny cizinců ze třetích zemí. Opět byl vyhlášen dotační titul „Adaptačně-integrační kurzy 2022“ pro nestátní neziskové organizace a vyšší územní samosprávné celky. Dotační titul je určen na realizaci adaptačně-integračních kurzů v Ústeckém kraji, hl. m. Praze, Jihomoravském kraji a Královéhradeckém kraji. Ostatní kraje pokrývají Centra na podporu integrace cizinců provozována Správou uprchlických zařízení Ministerstva vnitra.

V roce 2022 byla vytvořena kapacita přes 21 357 osob, která představuje trojnásobek kapacity oproti roku 2021 (není započítána část kurzů zrušených pro nedostatek zájemců, u neveřejných kurzů je jako kapacita použit počet účastníků). Do 31. 12. 2022 absolvovalo 15 413 osob v kurzech určených pro veřejnost a v kurzech neurčených pro veřejnost absolvovalo 2 210 osob. V součtu se jedná o 17 623 osob. Realizováno bylo do 31. 12. 2022 1 079 kurzů a několik desítek bylo zrušeno pro nedostatek zájmu klientů. Realizace proběhla v 77 obcích a městech.

Přehled projektů pro zajištění pořádání adaptačně-integračních kurzů v roce 2022:

Diecézní katolická charita Hradec Králové – Adaptačně integrační kurzy 2022 v Královéhradeckém kraji – 2 900 000 Kč

Hlavní cíl projektu – realizace adaptačně integračních kurzů v Královéhradeckém kraji, kterých se účastní nově příchozí cizinci, a podpora integrace těchto cizinců na regionální úrovni byl naplněn prostřednictvím uskutečnění hlavní klíčové aktivity. Hodnoty monitorovacích ukazatelů byly splněny, výše dosažených hodnot odpovídá migrační situaci osob z cílové skupiny projektu v ČR. Hlavní klíčovou aktivitou byla vlastní realizace Adaptačně integračních kurzů „Vítejte v ČR“ v Královéhradeckém kraji. Vlastní adaptačně integrační kurzy se konaly převážně ve dvou učebnách realizátora a 4x v učebně u zaměstnavatele (Mladé Buky, Jičín, Nový Bydžov). Veřejnost pozitivně hodnotila zavedení a realizaci Adaptačně integračních kurzů pro nově příchozí cizince, jako nástroj podpory integrace cizinců v jednotlivých regionech. Informace byly veřejnosti předávány v rámci informační činnosti a při odborných setkáních. Projektu se zúčastnilo celkem 456 osob.

Jihomoravský kraj – Adaptačně-integrační kurzy 2022 v Jihomoravském kraji – 4 995 760 Kč

Cílem projektu byla realizace adaptačně-integračních kurzů (dále jen „AIK“) v Jihomoravském kraji, jenž musí vybrané skupiny cizinců absolvovat na základě novely zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Záměrem kurzů bylo pomoci nově příchozím cizincům orientovat se v novém prostředí, seznámit je s jejich právy i povinnostmi v rámci jejich setrvání v ČR a také s riziky neplnění těchto povinností. Během kurzů jsou seznamováni s místními poměry a zvyklostmi a se základními hodnotami ČR i EU. Cílem kurzů bylo také pomoci cizincům dosáhnout samostatnosti, omezit působení chybných informací od různých nekompetentních subjektů a vymanit se ze systému závislosti cizinců na zprostředkovatelích. Projektu se zúčastnilo celkem 2 431 osob.

Integrační centrum Praha, o.p.s. – AIK ICP 22 – 16 447 397 Kč

Projekt sestával z jedné klíčové aktivity – Organizace kurzů. Tato klíčová aktivita byla rozdělena do 5 dílčích klíčových aktivit, dKA1 „Organizace veřejných kurzů“, dKA2 „Organizace neveřejných kurzů“, dKA3 „Komunikace s lektory a tlumočníky“, dKA4 „Poradenství“, dKA5 „Propagace a publicita“. Hlavním cílem

projektu je organizace kurzů v ICP, včetně poskytování souvisejícího poradenství dle §155b zákona č. 326/1999 Sb. a související vyhlášky. Dílčí klíčové aktivity neměly prodlevy v organizaci kurzů a byly plněny s přihlédnutím k co nejehospodárnějšímu čerpání dotace. Projektu se zúčastnilo celkem 4 386 osob.

Poradna pro integraci – ADAPTAČNĚ INTEGRAČNÍ KURZY 2022 V ÚSTECKÉM KRAJI – 3 757 855 Kč

Realizací tohoto projektu se zvyšuje informovanost cílové skupiny o jejich právech a povinnostech, o životě v České republice a eliminuje se případná nežádoucí sociální exkluze. Celkem za rok 2022 bylo vyhlášeno 61 kurzů, z nichž se 42 kurzů realizovalo. Celkový počet klientů účastnících se kurzů byl 565.

2.1.1 Podpora projektů na regionální úrovni

2.1.1.1 Centra na podporu integrace cizinců provozovaná Správou uprchlických zařízení

SUZ MV provozovala v roce 2022 Centra na podporu integrace cizinců v Moravskoslezském, Pardubickém, Plzeňském, Zlínském, Karlovarském, Libereckém, Jihočeském, Olomouckém kraji, v Kraji Vysočina a ve Středočeském kraji, který zahrnuje pět pracovišť ve městech Mladá Boleslav, Příbram, Kutná Hora, Kladno a Benešov. Během roku bylo z důvodu posílení kapacit otevřeno devět detašovaných pracovišť a to konkrétně: v Moravskoslezském (Opava), Pardubickém (Litomyšl), Plzeňském (Domažlice), Zlínském (Uherské Hradiště), Karlovarském (Cheb), Libereckém (Česká Lípa), Jihočeském (Písek), Olomouckém kraji (Šumperk) a v Kraji Vysočina (Pelhřimov).

Centra provozovaná SUZ MV jsou od 1. 7. 2020 financována ze státního rozpočtu na základě zákona č. 176/2019 Sb., kterým se novelizoval zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Na základě stejné novely Centra od 1. 1. 2021 organizují adaptačně-integrační kurzy povinné pro vybrané skupiny cizinců.

Ve všech krajích Centra zajišťují činnost regionálních poradních platforem, které slouží k řešení aktuálních problémů cizinců a k výměně informací mezi zainteresovanými institucemi, zejména mezi krajskými a obecními úřady, krajskými pobytovými pracovišti OAMP MV, cizineckou policií, státní a městskou policií, úřady práce, finančními úřady, živnostenskými úřady, neziskovými organizacemi a dalšími subjekty. Zástupci Center se také podílejí na komunitním plánování sociálních služeb a střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb v některých krajích.

Služby Center pro cílovou skupinu projektů jsou dostupné nejen v krajských městech, ale i v dalších místech každého kraje v návaznosti na zájem cizinců z cílové skupiny (přehled všech míst, kde byly služby Center poskytovány lze nalézt v příloze Přehled projektů realizovaných v rámci integrace cizinců a řízení migračních toků v roce 2022). V roce 2022 se jednalo zejména o poskytování sociálního a právního poradenství, tlumočení, realizaci adaptačně-integračních kurzů, kurzů českého jazyka a kurzů sociokulturní orientace. Centra iniciují, propojují i realizují aktivity na podporu sociální, právní a jazykové emancipace cizinců v daných regionech. Centra klientům napomáhají zvýšit dovednosti a znalosti, které přispívají k jejich samostatnosti a soběstačnosti a usnadňují jim tak orientaci v české společnosti.

V roce 2022 zájem o služby Center ze strany cizinců i intenzita spolupráce s ostatními aktéry integrace v daných regionech zásadním způsobem narostla v rámci uprchlické vlny, kterou způsobila válečná agrese Ruska vůči Ukrajině. Pracovníci Center byli do řešení náhle vzniklé krize plně zapojeni, ať již přímou prací na Krajských asistenčních centrech pomoci Ukrajině (KACPU) v jednotlivých krajích, poskytováním poradenství přímo v Centrech, účastí na krizových štábech a dalších strategických skupinách, tak zajišťováním tlumočnicků a informováním klientů a veřejnosti o aktuálním dění.

Centra se tak nad rámec své běžné činnosti aktivně zapojila do vzniku a činnosti KACPU, kde jejich primárním úkolem bylo zprostředkovávání ubytování pro příchozí Ukrajince bez zázemí (v ČR neměli rodinu, přátele nebo zaměstnavatele, u kterých by mohli pobývat či neměli jinak zajištěné ubytování). Postupně tak bylo

zaplněno ubytování ve smluvních zařízeních SUZ MV s kapacitou více než 5 000 míst. Dalších 3 500 míst k ubytování bylo zprostředkováno přes dobrovolné nabídky soukromého ubytování, které přicházely na e-mailovou adresu zřízenou přímo za tímto účelem (ubytovaniukrajina@suz.cz). Dále se Centra na KACPU věnovala zejména poskytování základního poradenství nově příchozím klientům, vyhledávání a zajištění následné pomoci obzvláště zranitelným skupinám nebo koordinaci tlumočnických služeb. V rámci činnosti pracovníků CPIC na KACPU a OAMP bylo poskytnuta nějaká forma poradenství 133 306 Ukrajincům, kteří požádali v ČR o dočasnou ochranu.

Role Center v rámci této krize dále spočívala v zajišťování poradenství a podpoře klientů v rámci terénní práce, monitoringu a podpoře zranitelných skupin a podpoře měst a obcí v místech, kde jsou klienti ubytováni.

V souvislosti se vzniklou krizí, jež měla za následek příchod většího množství ukrajinských uprchlíků do ČR, byl Centrum poskytnut grant z Fondu pro migranty a uprchlíky získaný z Rozvojové banky Rady Evropy. V jeho rámci byly realizovány dvě aktivity – nákup učebnic českého jazyka pro ukrajinské uprchlíky, které byly klientům předány přímo nebo prostřednictvím spolupracujících organizací. Druhou aktivitou byla realizace aktivit podporujících integraci na místní úrovni, jejichž cílem je podpora ukrajinských uprchlíků prostřednictvím neziskových organizací nebo sociálních služeb. Za tímto účelem byly uzavírány s jednotlivými poskytovateli dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr, ze kterých bylo financováno široké spektrum služeb pro ukrajinské uprchlíky od poskytnutí asistenčních a poradenských služeb, zřízení informační stánků, tlumočení a zajištění humanitární pomoci po pořádání volnočasových aktivit pro děti ve formě příměstských táborů, komunitních a konverzačních klubů či doučování, výuku českého jazyka a psychologické poradenství včetně různě zaměřených psychoterapeutických sezení. Tyto aktivity byly realizovány jak ambulantní, tak terénní formou na různých místech po celé republice včetně KACPU, Centra nebo v sídle neziskových organizací.

Obecně lze nabízené služby Center popsat následovně:

- Sociální poradenství probíhá ambulantní a terénní formou prostřednictvím sociálních pracovníků Center. Nejčastější dotazy klientů z této problematiky směřují zejména k pobytové problematice, zdravotnímu pojištění, bydlení, pracovnímu trhu nebo sociálním dávkám. I v roce 2022 probíhalo sociální poradenství v souladu se zákonem o sociálních službách (zákon č. 108/2006 Sb.).
- Právní poradenství je realizováno prostřednictvím smluvně zajištěných partnerů, kdy v době poskytování právního poradenství je v každém Centru (včetně detašovaného pracoviště) přítomen právník, se kterým mohou klienti konzultovat například pobytovou, pracovní právní nebo rodinnou problematiku, nebo problematiku dluhů a exekucí.
- Kurzy českého jazyka jsou rozděleny na základní kurzy, které lze navštěvovat i jednorázově a bez předchozího přihlášení, a intenzivní kurzy, které jsou určeny pro dlouhodobější výuku českého jazyka. Pro děti i ostatní zranitelné skupiny jsou v odůvodněných případech organizovány individuální kurzy, případně kurzy pro dospělé se svěřeným dítětem, kdy je během výuky zajištěno hlídání dětí.
- Kurzy sociokulturní orientace byly realizovány zejména ve formě tematicky zaměřených seminářů, přednášek a diskuzí cizinců s odborníkem na danou problematiku. Témata těchto kurzů reagovala na poptávku ze strany cizinců z cílové skupiny.
- Adaptačně-integrační kurzy od 1. 1. 2021 povinné především pro cizince ze třetích zemí přijíždějících do ČR na nově udělený dlouhodobý pobyt nebo trvalý pobyt bez splnění podmínky předchozího pobytu jsou organizovány Centry ve dvou formách – jako kurz veřejný, kam se cizinci mohou libovolně přihlásit, nebo jako kurz neveřejný, tj. kurz realizovaný Centrem ve spolupráci s právnickou osobou, např. zaměstnavatelem, pro předem určené cizince. Tyto kurzy jsou zpoplatněny (veřejný kurz 1 500 Kč, neveřejný kurz 800 Kč), vedeny odbornými lektory a tlumočeny certifikovanými tlumočníky do devíti různých jazyků s tím, že přípustné jsou i další, raritní jazyky. Cizinec po skončení kurzu obdrží doklad o jeho absolvování, čímž splní svou zákonem danou povinnost.

V rámci výše uvedených aktivit a poskytovaných služeb bylo rovněž zajištěno tlumočení či překladatelské služby dle potřeb klientů nebo pracovníků Center. Nejčastěji se tlumočilo do ukrajinského, ruského, vietnamského a mongolského jazyka. Pro usnadnění komunikace a spolupráce s cizinci jsou rovněž využívány služby tzv. komunitních pracovníků, tedy zástupců cizineckých komunit, kteří pomáhají zprostředkovávat informace ostatním cizincům nebo se podílejí na organizaci kulturních, společenských i vzdělávacích akcí. Díky této spolupráci se Centrum mnohem lépe daří oslovovat některé specifické cílové skupiny, především pak mladé cizince.

V roce 2022 byl realizován jeden projekt spolufinancovaný z prostředků národního programu Azylového, migračního a integračního fondu zaměřený na realizaci kurzů českého jazyka pro cizince ze třetích zemí, který byl zahájen v roce 2020.

Celkem bylo za rok 2022 poskytnuto ve všech Centrech provozovaných SUZ MV 178 317 služeb. V tomto období využilo nabízených služeb celkem 28 116 klientů, služby sociálněprávního poradenství 17 904 klientů a 10 750 klientů chodilo na kurzy českého jazyka. V rámci terénní práce bylo osloveno 11 193 klientů.

Centra dále zrealizovala celkem 645 adaptačně-integračních kurzů za účasti 9 864 cizinců. Nejpočetnější jazykovou mutací, do které byl kurz tlumočen, byl jazyk ukrajinský, poté ruský, anglický, mongolský, srbský a vietnamský. Též byly realizovány kurzy v několika raritních jazycích jako korejština, japonština, thajština, albánština, moldavština a hindi, včetně jednoho kurzu tlumočeného do znakové řeči v ukrajinštině pro neslyšící klienty. 88 % realizovaných kurzů bylo veřejných, zbylých 12 % byly kurzy neveřejné.

Centra také organizují setkávání zástupců majority a cizinců v rámci společenských, sportovních nebo kulturních akcí, jejichž cílem je podpořit lepší vzájemné poznávání cizinců a široké veřejnosti a preventovat uzavřenost cizineckých komunit. Centrum pro Liberecký kraj zorganizovalo již tradiční festival „Liberec, jedno město pro všechny“ a uspořádalo dvě přednášky pro první stupeň základní školy „Po stopách Vietnamu“, kterých se zúčastnilo až 100 dětí, pracoviště Mladá Boleslav Centra na podporu integrace cizinců pro Středočeský kraj se významně podílelo na organizování „Festivalu kultur“ a Centrum na podporu integrace cizinců pro Kraj Vysočina připravilo úspěšnou akci „Světové Vánoce“, kde své vánoční tradice a zvyky představili zástupci Ukrajiny, Mongolska, Arménie, Sýrie, Bosny a Hercegoviny, Srbska a Nepálu.

Sociokulturní kurzy se konaly se zaměřením na témata, která cizincům více přibližovala život v ČR, zejména různé tradice a zvyky spojené se svátky, které se v ČR slaví, včetně různých workshopů, v jejich rámci cizinci vyráběli různé dekorace, poznávání kraje či města, ve kterém cizinci žijí, bližší informace o jejich právech a povinnostech v oblasti zaměstnání, školství, daňové oblasti, sloučení rodiny, nostrifikace, zdravotnictví aj. Již tradičně probíhaly sociokulturní kurzy na téma zkoušky českého jazyka pro trvalý pobyt a k občanství, bydlení v ČR, zásady první pomoci a informace o adaptačně-integračních kurzech a jakým způsobem se lze na ně přihlásit.

Na konci roku 2022 začala Centra vydávat Newsletter CPIC, ve kterém každý měsíc informují partnery z řad odborné veřejnosti o zajímavých a relevantních informacích z oblasti integrace a migrace cizinců, včetně regionálních aktualit z daného kraje. Tento newsletter je každý měsíc rozeslán na více než 1 000 kontaktů.

2.1.1.2 Centrum pro cizince Jihomoravský kraj

Realizaci Centra pro cizince JMK (dále jen Centrum) zajišťuje Jihomoravský kraj (dále jen JMK). Jeho financování bylo v roce 2022 zajištěno především prostřednictvím dvou projektů – AMIF/28/04 a AMIF/31/02. JMK se však z vlastního rozpočtu a pomocí dalších zdrojů významně spolupodílí na financování chodu Centra a realizuje další aktivity a projekty zaměřené na témata spojená s cizinci. Centrum pracuje na bázi partnerské spolupráce a síťování regionálních aktérů integrace. Takto nastavený formát umožňuje pružně reagovat na aktuální poptávku ze strany cizinců. V roce 2022 participovali na poskytování služeb Centra partneři Diecézní charita Brno (DCHB), Organizace pro pomoc uprchlíkům a Statutární město Brno.

V Centru je možné využít pět dnů v týdnu informační centrum, ve kterém je poskytnuto zájemcům základní poradenství, jsou zde identifikovány jejich potřeby a podle zaměření jsou přesměrováni na další služby

Centra, případně na další subjekty. Centrum poskytuje ve spolupráci s výše uvedenými partnery na území JMK tyto služby: odborné sociální a právní poradenství, výuku českého jazyka, kurzy sociokulturní orientace, terénní práci, adaptačně-integrační kurzy, multikulturní aktivity a poskytuje volný přístup na internet a do knihovny. V roce 2022 využilo služeb Centra celkem 2 967 registrovaných klientů (informační Centrum poskytuje služby bez registrace klientů).

Činnost Centra v roce 2022 zásadně ovlivnil ozbrojený konflikt na Ukrajině. Od prvního dne konfliktu jsme odpovídali především na telefonické dotazy Ukrajinců žijících delší dobu na území ČR, kteří zjišťovali informace pro přijíždějící uprchlíky, ale i dotazy uprchlíků samotných. Mezi prvními, kdo se na Centrum obraceli, byly také zaměstnavatelé, kteří plánovali příjezd rodinných členů jejich zaměstnanců a obce, které ubytovávaly uprchlíky a potřebovaly metodickou podporu a aktuální informace.

Od prvních dní příchodu ukrajinských uprchlíků se Centrum zaměřilo na tyto činnosti:

- zřízení dvou informačních linek, jedné pro ukrajinsky hovořící a druhé pro instituce, obce a zaměstnavatele. Tyto linky fungovaly v prvních týdnech konfliktu 7 dní v týdnu,
- na webových stránkách www.cizincijmk.cz vznikla záložka „Info Ukrajina“, na které byly v češtině i ukrajinštině neustále aktualizovány informace týkající se situací, se kterými se přijíždějící setkávali
- zapojení do činnosti KACPU hned od prvního dne - zajištění tlumočení, informačního servisu pro příchozí, spolupráce na celkovém chodu KACPU a přenášení informací prostřednictvím webu a FB Centra do komunit,
- účast na krizovém štábu JMK, aktivní spolupráce se všemi zúčastněnými složkami na řešení nastalých situací,
- aktivní kontaktování aktérů integrace v regionu – předávání informací, zjišťování jejich potřeb,
- díky úzké provázanosti Centra a Krajského úřadu Jihomoravského kraje mělo Centrum příležitost účastnit se jednání zástupců regionů (krizových štábů ORP, vedoucích sociálních odborů ORP, setkání starostů) a všechny zúčastněné tam informovat o aktuálních informacích, jejich zdrojích a postupech a sbírat podněty z regionů. Centrum tak mělo možnost informovat plošně o aktuální nabídce služeb,
- komunikace s regionálními koordinátory na úrovni ORP – průběžné zjišťování stavu a potřeb v regionech a navržení spolupráce,
- realizace informačních kampaní formou letáků, FB a webu,
- kontaktování nových aktérů integrace (jejichž hlavní cílovou skupinou nebyly před konfliktem na Ukrajině cizinci) a umožnění sdílení informací o jejich nabídce, kapacitách a potřebách. Realizace hromadných online setkání i individuálních schůzek,
- realizace setkání aktérů integrace cizinců v Jihomoravském kraji,
- účast na pravidelných i operativních setkáních s hejtmanem JMK, vedoucími dotčených odborů KrÚ JMK (odbor sociálních věcí, školství, zdravotnictví), primátorkou SMB a dotčenými odbory MMB (školství, sociální), Rady pro rozvoj lidských zdrojů JMK, setkání ředitelů příspěvkových organizací (střední školy atp.); setkání s tajemníky obcí s rozšířenou působností; hospodářských komor v JMK,
- účast na koordinačních setkáních Ukrajinské iniciativy JM
- zapojení do pracovní skupiny pro adaptaci a integraci Ministerstva vnitra.

Právě síťování a informování bylo jednou z nejdůležitějších rolí Centra. S uprchlíky se setkávaly instituce, které na to nebyly připravené, nevěděly, kde mají hledat aktuální informace, neznaly postupy a organizace, na které by se mohly obracet. Centrum aktivně šířilo těmto subjektům informace a bylo jedním z hlavních informačních kanálů v kraji.

Díky možnosti požádat si o finanční zdroje z MV ČR, jsme poskytovali konzultace obcím, které formulovaly projektový záměr a následně žádaly o dotaci z dotačního titulu MV na podporu integrace držitelů dočasné ochrany na lokální úrovni.

Velice razantně vzrostl zájem o služby Centra. Základní informační služba probíhala po telefonu, e-mailu i osobně, posílili jsme pracovníky na linkách, aby bylo možné zodpovědět co nejvíce dotazů. Informační poradenství a tlumočení jsme zajišťovali i na detašovaném pracovišti Centra – infoPointech, které vzniklo na Krajském asistenčním centru pomoci Ukrajině (KACPU). V měsících 03–05/2022 to bylo v režimu 24/7. Díky této možnosti jsme mohli zajistit efektivní pomoc nově příchozím a provázat jejich následné potřeby se službami Centra. Oblast odborného poradenství (sociální a právní) byla zcela vytížená. Vzrostl i zájem o kurzy českého jazyka, které jsme oproti původnímu plánu navýšili.

Celou situaci bylo možné zvládnout jen díky vysokému nasazení všech pracovníků Centra, nabídkám ze strany institucí i jednotlivců (především nabídky prostor pro výuku), ale zejména díky možnosti čerpat finanční prostředky projektu AMIF/28/04 ve zrychlené formě a mimořádnému dotačnímu titulu MV.

Nejčastěji řešenými situacemi bylo ubytování, které probíhalo v první vlně především přes HUMPO, nabídky dobrovolníků (pomahejukrajine.cz, nasiukrajinci.cz a databázi vzniklou společnou aktivitou Centra, DCHB a MMB) a komerční nabídky. Postupem času nabídek ubývalo a bylo velice náročné zajistit především dlouhodobé ubytování. Jako velice obtížné se jevílo stěhování z krátkodobého ubytování v případě, že už měli klienti v lokalitě práci i školy pro děti.

Zajištění zaměstnání bylo obtížné hlavně kvůli jazykové bariéře. Centrum aktivně pracovalo (i díky projektu Skill Centrum) s uprchlíky tak, aby se uplatnili nejen na nízkokvalifikovaných pozicích. Výrazně vzrostl zájem o nostrifikace vzdělání, rekvalifikace a informace o tom, jak mohou začít podnikat, založit si živnost apod.

V oblasti školství centrum aktivně spolupracovalo s Odbory školství KrÚ JMK i MMB a META o.p.s. Aktivně jsme oslovovali ředitele škol a využívali tabulky s volnými místy na jednotlivých školách. Zpracovali jsme materiály v ukrajinštině na téma Jak se přihlásit do školy, materiály o povinné školní docházce, pravidelně jsme informovali o otevření adaptačních skupin pro děti, které se nedostaly do základních škol.

Příchozí uprchlíci měli velký zájem o účast na kurzech českého jazyka. Hned na začátku března Centrum otevřelo kurzy pro ukrajinské uprchlíky nejen v Brně, ale také v regionech. Partnery pro nás byly v regionech především knihovny, střediska volného času a školy. Kurzy byly realizovány především prezenčně.

Na Centrum se také obracely subjekty, které měly možnost realizovat kurzy ČJ, ale neměly dosah na cílovou skupinu. Centrum v takovém případě fungovalo jako křižovatka informací o nově se otevírajících kurzech a přeposílala daným subjektům zájemce o kurzy ČJ (Masarykova univerzita, JCMM, SVČ Lužánky, CJV MUNI).

Kromě kurzů pro ukrajinské uprchlíky jsme standardně realizovali kurzy pro cizince z EU i mimo EU. V nabídce Centra je několik typů kurzů, kterými reagujeme na poptávku ze strany klientů (jazykové kurzy rozdělené dle SERR, konverzační kurzy, otevřené kurzy, kurzy pro rodiče s dětmi, distanční kurzy pro rozvoj psaní, směnné kurzy, kurzy pro vietnamskou komunitu, kurz pro arabské ženy a nově kurz pro seniory). Poptávka po kurzech zůstává z kapacitních důvodů z velké části neuspokojena. V roce 2022 bylo realizováno celkem 163 kurzů (v rámci projektů AMIF).

Centrum prohlubuje také spolupráci s brněnskými univerzitami jak formou spolupráce se zahraničními pracovníky a studenty, tak umožněním následků studentů nového studijního oboru Učitelství českého jazyka a literatury se zaměřením na žáky s odlišným mateřským jazykem v kurzech Centra. Centrum je také aplikačním garantem projektu Slovtvorný analyzátor pro výuku češtiny pro cizince (PedF MUNI) a projektu Smart Migration (MENDELU).

V roce 2022 jsme převzali a rozjeli aplikaci Smart Migration South Moravia, která obsahuje nejčastěji řešené situace spojené s příchodem a pobytem cizinců v ČR. Současně obsahuje blok informací věnovaný osobám s dočasnou ochranou. Aplikace je ve třech jazykových mutacích a volně ke stažení.

Poptávka je rovněž po kurzech sociokulturní orientace, kterých bylo během roku 2022 realizováno 21. Většina byla realizována prezenčně, ale ponechali jsme i online formu, protože online kurzy nám zajistí lepší dostupnost pro mimobrněnské účastníky.

Velmi rozsáhlou aktivitou Centra jsou Adaptačně-integrační kurzy. V roce 2022 proběhlo celkem 114 kurzů, které navštívilo celkem 2431 účastníků. Zájem byl nejen o veřejné kurzy pořádané v prostorách CPC JMK (101 kurzů pro 2157 účastníků), ale také o firemní kurzy (13 kurzů pro 274 účastníků). Kurzy byly pořádány nejčastěji v ukrajinském jazyce, následoval anglický jazyk, ruský jazyk, dále pak srbský, vietnamský a arabský.

Kromě výše zmiňovaných projektů AMIF, vyčlenil kraj ze svého rozpočtu v roce 2022 finanční prostředky na aktivitu „Podpora občanů EU v území Jihomoravského kraje v roce 2022“. Tyto prostředky byly určeny především na realizaci kurzů českého jazyka, základní poradenství a doprovody na úřady a další relevantní instituce. Ve stejném roce byla podána žádost o vyčlenění finančních prostředků na tuto aktivitu i na rok 2023.

Další aktivitou v oblasti tématu integrace je projekt „Spolu v našem kraji“, AMIF/22/04, jehož cílem je podpora mediálních a informačních aktivit vedoucích k vyšší informovanosti většinové společnosti o integraci cizinců, podpora otevřenosti společnosti, vzájemné komunikace a aktivit propojujících cizince a většinovou společnost. V rámci projektu se podařilo nachystat informační kampaň „Krajan/Krajanek/Krajané“ obsahující 18 medailonků, příběhů, ve kterých bylo záměrem vyprávět společný příběh všech, kdo v Jihomoravském kraji bydlí, bez ohledu na to, zda se zde narodili nebo pocházejí z úplně jiné země. Výstupy kampaně jsou prezentovány na <https://krajane.cizincijmk.cz/>.

V roce 2022 pokračovala realizace projektu „SKILL centrum pro cizince v JMK“, jehož partnerem je Statutární město Brno. Hlavním cílem je vytvořit a pilotovat účinnou praxi, která umožňuje rozpoznat, zvyšovat a využít znalosti, dovednosti a kvalifikaci, kterou si cizinci přináší do ČR, resp. JMK ze zemí původu. V rámci tohoto projektu a s ohledem na situaci spojenou s příchodem osob z Ukrajiny, se v roce 2022 podařilo vytvořit dvojazyčnou aplikaci pro tvorbu CV v češtině a ukrajinštině, odpilotoval se kurz českého jazyka pro zdravotníky, včetně umístění vybraných absolventů u zaměstnavatele (nemocnice). Významně se navýšila poradenská činnost spojená s orientací na trhu práce, nostrifikací vzdělávání či přípravou na přijímací pohovor. Výrazně narostla i služba jobmentoringu. V rámci projektu se v rovněž rozjel kurz na podporu podnikání realizovaný v anglickém jazyce.

S ohledem na zajištění větší flexibility při realizaci aktivit, zapojení do nových dotačních či projektových aktivit, a to i mezinárodního charakteru a v kontextu aktuálního vývoje situace zapříčiněné válkou na Ukrajině se Jihomoravský kraj rozhodl přistoupit k významnému kroku v podobě transformace Centra, fungujícího doposud bez samostatné právní subjektivity, na nový samostatný subjekt ve formě právnické osoby (zapsaný ústav). Tento subjekt s názvem Centrum pro cizince JMK, z.ú. vznikl 24. 8. 2022.

Předmětem činnosti ústavu je koordinace a komplexní zajištění integračních služeb na území Jihomoravského kraje zaměřující se jak na cizince, tak na majoritu či orgány veřejné správy a další aktéry v území, a to ve všech fázích integračního procesu: lákání, přijetí, integrace, advokacie a inovace.

Na konci roku 2022 uzavřel nový subjekt smlouvu o provozu integračního centra s MV a postupně přebírá agendu, pracovníky a projekty doposud realizované pod Jihomoravským krajem.

Rok 2022 v číslech:

- Celkový počet klientů v r. 2022: 2 967;
- počet kurzů českého jazyka: 199, 2 261 účastníků ze 104 různých zemí;
- počet osob v kurzech sociokulturní orientace: 208 osob;
- počet adaptačně-integračních kurzů: 114, počet klientů: 2;

- počet osob, kterým bylo poskytnuto tlumočení a poradenství v rámci KACPU: 46 951 (nově registrovaní klienti), 10 480 osobám bylo zajištěno ubytování.

2.1.1.3 Centrum na podporu integrace v Ústeckém kraji

Centrum na podporu integrace cizinců v Ústeckém kraji je provozované neziskovou organizací Poradnou pro integraci, z.ú. Jeho financování bylo v roce 2022 zajištěno Evropskou unií v rámci národního programu Azylového migračního a integračního fondu a rozpočtu Ministerstva vnitra České republiky.

Fungování centra v roce 2022 bylo poznamenáno dvěma krizovými situacemi. Na začátku roku jsme se potýkali s doznívajícími opatřeními v souvislosti s nákazou covid-19 a od 24. 2. 2022, kdy začal ozbrojený konflikt na Ukrajině, jsme se začali aktivně podílet na pomoci nově příchozím uprchlíkům z Ukrajiny. Počet cizinců, kteří využili služeb Centra, se více než zdvojnásobil. V roce 2022 našich služeb využilo 3 014 cizinců ze třetích zemí, s udělenou mezinárodní a dočasnou ochranou a státních příslušníků EU. Celkem jim bylo poskytnuto 8 830 intervencí.

Stěžejní služby centra byly zajišťovány sociálními, právními, vzdělávacími, sociálně-integračními pracovníky a interkulturními asistenty.

Odborné sociální poradenství bylo poskytováno v sídle centra v Ústí nad Labem a na detašovaném pracovišti v Teplicích a Kadani. Poradenství bylo na základě dohody či potřeby klientů zajišťováno i terénní formou, především v lokalitách se zvýšenou koncentrací žijících/pracujících cizinců z cílové skupiny. Převážně se jednalo o terénní práci na ubytovnách s vyšším počtem ubytovaných osob s dočasnou ochranou, v Ústí nad Labem, Teplicích, Chomutově, Jirkově, Rumburku, Kadani, Děčíně atd. Dále terénní práce probíhala i ve městech Žatec, Krupka, Bílina, Děčín, Louny, Varnsdorf. Pracovníci Centra také od 3. 3. asistovali na KACPU v režimu 24/7, od 9. 3. pak každý všední den od 8 do 18 hodin. Asistence byly ukončeny ke 2. 6. 2022. Za toto období jsme poskytli asistenci více než 10 000 nově příchozím lidem z Ukrajiny.

Při poradenství bylo v případě nutnosti využíváno služeb interkulturních asistentů projektu, tlumočnicka nebo překladatele. Nejčastěji byla poskytována cizincům pomoc v oblasti pobytové problematiky, zdravotního pojištění, sociálních dávek, bydlení, uplatnění se na trhu práce a nostrifikace vzdělání. V případě, že se jednalo o dotazy přesahující kompetence sociálního pracovníka, využívali cizinci bezplatné právní poradenství, které bylo poskytováno pouze ambulantní formou v sídle centra.

Kompetence cizinců vedoucí k sociální i pracovní integraci byly rozvíjeny pomocí vzdělávacích aktivit, mezi nimiž mají dominantní postavení kurzy českého jazyka a kurzy sociokulturní orientace. V daném roce bylo realizováno celkem 107 kurzů češtiny různých úrovní pro děti i dospělé, které navštěvovalo 1 203 účastníků. Kurzů sociokulturní orientace bylo zrealizováno 9 pro 70 účastníků.

Nedílnou součástí vzdělávacích aktivit jsou i přednášky pro cizince (např. Lex Ukrajina, zaměstnanecká karta, vzdělávací systém v ČR). V roce 2022 se uskutečnilo 15 přednášek pro cizince, celkem se jich zúčastnilo 211 osob.

Centrum cizinců realizuje i školení odborné veřejnosti (např. pedagogů, lektorů češtiny, úředníků), která se dostává do přímého kontaktu s cílovou skupinou. Mezioborové předávání zkušeností přispívá k zefektivnění služeb Centra i samotných odborníků. Pravidelně se na Centrum obracely základní, střední i vysoké školy, které chtěly multikulturní výchovu nebo příbuzné předměty doplnit o interaktivní programy, které Centrum nabízí. V roce 2022 se uskutečnilo 12 zmíněných aktivit pro 184 účastníků.

Aktivity podporující vzájemné soužití cizinců s majoritní společností, tzv. integrační aktivity pro cizince a integrační multikulturní aktivity, měly různorodý charakter a respektovaly potřeby dospělých, dětí cizinců i většinové společnosti. V roce 2022 jsme zaznamenaly velký nárůst zájmu o tyto aktivity, a to zejména ze strany nově příchozích uprchlíků z Ukrajiny.

V roce 2022 bylo zrealizováno 135 integračních aktivit pro cizince, zahrnujících např. dámské kluby, dětské kluby, výtvarné dílny, sportovní akce, exkurze po regionu, prázdninový klub pro děti atp. Těchto aktivit se účastnilo 535 cizinců. Pro veřejnost bylo zrealizováno 9 aktivit, kterých se zúčastnilo 885 osob.

Cizinci oceňovali zázemí informačního centra pro cizince, které nabízí bezplatný přístup k informacím a zprostředkování kontaktu se zemí svého původu a rodným jazykem (internet, vícejazyčná knihovna). Prostory využívaly komunity cizinců také ke svým vlastním aktivitám (schůzky klubu nebo nacvičování kulturního vystoupení). Centrum iniciuje a podporuje integrační lokální politiku. Pracovníci Centra se proto účastnili koordinačních skupin komunitního plánování města Ústí nad Labem, Panelu humanitárních organizací, pracovních skupin měst Žatec, Chomutov a Kadaň. Dále spolupracovali s koordinační skupinou kraje pro integraci cizinců a síťovali subjekty podílející se na integraci cizinců (sdružení jednotlivých komunit, NNO i úřady). Nedílnou součástí činnosti Centra je realizace Platformy integrace cizinců v regionu. V roce 2022 se uskutečnilo jedno setkání platformy.

2.1.1.4 Integrační centrum pro cizince Hradec Králové

Integrační centrum pro cizince Diecézní charity Hradec Králové má vlastní web i profil na facebooku.

Centrum poskytovalo sociální a právní poradenství ambulantní i terénní formou registrovanou sociální službou. Dále Centrum poskytovalo 2x týdně asistence na OAMP Hradec Králové. V rámci svých aktivit spolupracovalo Centrum s komunitními tlumočníky a interkulturními pracovníky. Ve spojitosti s poradenstvím byly poskytovány také tlumočnické a překladatelské služby. Za rok 2022 byly poradenské služby poskytnuty celkem 545 cizincům ze třetích zemí. Poradenské služby byly dále poskytnuty řadě anonymních klientů cílové skupiny v rámci aktivit na KACPU HK. Celkem bylo poskytnuto 1 852 kontaktů a intervencí ambulantních a terénních (mimo anonymních klientů).

Od počátku března byla poskytována asistence, poradenství a humanitární pomoc na KACPU Hradec Králové uprchlíkům z Ukrajiny po celou provozní dobu centra, celkem se jednalo o více než 15 tis. klientů.

Kurzy češtiny a sociokulturních dovedností byly realizovány v Hradci Králové, Novém Bydžově, Jičíně, Náchodě, Neratově (pouze sociokulturní dovednosti), Chvalkovicích, Jaroměři, Rychnově nad Kněžnou, Novém Městě nad Metují, Dvoře Králové nad Labem, Hořicích a Rokytnici v Orlických horách. Za rok 2022 bylo zrealizováno 73 kurzů českého jazyka, kterých se účastnilo 1 131 cizinců. Kurzů sociokulturních dovedností bylo realizováno 40, a to pro 481 účastníků.

V průběhu roku byly uskutečněny adaptačně-integrační kurzy „Vítejte v ČR“, v jejichž rámci bylo proškoleno 456 cizinců. Celkem bylo realizováno 37 kurzů, z toho. Celkem bylo distribuováno 1 500 letáků.

Dobrovolnické služby byly zaměřeny na individuální pomoc dobrovolníka klientovi v rámci akreditovaného dobrovolnického programu „Rafael“. Převážně jde o pomoc s doučováním a domácí přípravou do školy pro děti cizinců. Celkem bylo v roce 2022 poskytnuto 3 483 hodin dobrovolnické činnosti, které zajišťovalo 95 dobrovolníků, a to 100 cizincům.

V rámci multikulturních aktivit se dne 10. 11. 2022 se uskutečnil v Hradci Králové festival Setkání národů. Během celodenního programu a závěrečného hudebního a tanečního vystoupení se prezentovalo 26 národností. Festival navštívilo během dne přes 800 návštěvníků. Celkem se uskutečnilo 50 akcí. Celková účast byla 2 085 cizinců a 2 357 příslušníků majoritní společnosti.

Probíhala spolupráce s Mezinárodním kulturním institutem Klíč, Regionálním ukrajinským spolkem ve východních Čechách, zahraničními studenty Univerzity Hradec Králové a dobrovolnickou organizací KURO.

Platforma zástupců regionálních aktérů integrace byla realizována 2x ročně.

Studentskou praxi v Centru v roce 2022 vykonávali studenti Univerzity Hradec Králové především z oboru Transkulturní komunikace.

2.1.1.5 Integrační centrum Praha o.p.s.

Činnost centra byla v roce 2022 ovlivněna primárně situací uprchlíků z Ukrajiny. Náročnost a nepředvídatelnost situace působily zásadní změny v plánování a poskytování služeb. Tým byl ve velmi krátké době rozšířen o bezmála třetinu jeho kapacity a počet služeb byl též značně navýšen (např. kurzy českého jazyka, služby interkulturních pracovníků – tlumočení, doprovody). Pracovníci ICP (hlavně interkulturní pracovníci) se ihned po příchodu prvních uprchlíků zapojili do jejich podpory v rámci tehdy nově vznikajícího KACPU, kde ICP následně koordinovalo činnost 1 840 tlumočnicků. Takto bylo podpořeno přes 117 000 osob. V rámci síťování bylo zapotřebí zmapovat, podporovat a zapojit do existujících síťovacích struktur subjekty (včetně městských částí), které nově začaly poskytovat služby cizincům, primárně uprchlíkům. Navíc, kromě uchopení a zvládnutí této nové situace jsme nadále poskytovali služby a podporu i ostatním cizincům, kteří to nadále potřebovali.

V roce 2022 pokračovala zároveň realizace adaptačně-integračních kurzů pro nově příchozí do ČR (kromě uprchlíků). Za celý rok se podařilo realizovat 229 kurzů pro 4 384 účastníků.

V tomto roce byl také zahájen projekt Integrační centrum Praha IX a byla ukončena realizace projektů Integrační centrum Praha VIII a (DEZ)Informace, obou financovaných ze zdrojů národního programu AMIF a Ministerstva vnitra ČR. Doplnující služby (např. interkulturní práce) byly podpořeny ze zdrojů MHMP.

Za rok 2022 využilo (kromě adaptačně-integračních kurzů) dalších 5 892 osob celkem 27 443 služeb ICP, z toho 4 213 klientů využilo služby ICP poprvé. 1 544 z nich byli uprchlíci z Ukrajiny s dočasnou ochranou.

Bylo poskytnuto 103 kurzů českého jazyka pro 1 409 klientů. Kurzy byly poskytovány jak v rámci projektů AMIF/28/03 a AMIF/31/01, tak i jako součást projektů obcí. 443 osob se zúčastnilo opatření spojených se sociokulturní orientací. Interkulturní pracovníci poskytli asistenční služby (doprovody, tlumočení), a to celkem 2 203 klientům. Práce v terénu byla do jisté míry omezená, její část probíhala primárně na pracovištích OAMP s důrazem na podporu na místě pro uprchlíky z Ukrajiny. I přesto pracovníci ICP za rok 2022 navštívili celkem 294 míst a oslovili celkem 2 205 zástupců CS.

V roce 2022 bylo ICP kontaktováno prostřednictvím telefonické ústředny Daktela přes 15 026krát a 10 101 hovorů bylo odchozích.

V rámci síťování bylo kontaktováno přes 80 subjektů, které nově poskytují služby pro cizince, s 51 z nich se podařilo navázat spolupráci. Během roku 2022 proběhlo 5 setkání regionální poradní platformy (RPP), většina prezenčně. Setkání měla průměrnou návštěvnost 70 osob (o 20 více než v roce 2021), celkově se jednalo o 238 jednotlivých osob (o 60 % více než v předchozím roce). Zastoupeno bylo 109 institucí a organizací, z toho 23 nových.

Celková situace měla značný dopad i na pražské městské části, které se zároveň zapojily do podpory uprchlíků. Byla poskytnuta metodická podpora hlavně těm, které doposud měly na svém území málo cizinců a měly tak s problematikou velmi omezené zkušenosti. Byla jim poskytnuta i nově vytvořená brožura pro MČ, která zahrnuje metodické materiály, které pomáhají MČ např. při zavedení agendy integrace cizinců nebo při hledání zdroje financování po aktivitu zaměřené na integraci cizinců na jejich území.

Celkově se rok 2022 nesl v jistém krizovém duchu, doprovázeným neustálými změnami podmínek realizace aktivit centra. Byl to rok plný výzev, ze kterých se nám ale podařilo vyjit silnější, zkušenější a lépe připravení podat pomocnou ruku našim klientům, ale i městským částem a ostatním institucím a organizacím, které to potřebují.

2.1.2 Podpora projektů na lokální úrovni

Integrace cizinců je komplexní proces, který se převážně odehrává v místech pobytu, zaměstnání, podnikání či studia cizinců v rámci jejich přímého soužití s majoritní společností. Podpora integrační politiky na lokální

úrovni proto dlouhodobě patří mezi priority MV. To tudíž realizovalo i v roce 2022 dotační řízení určené pro projekty obcí a městských částí na podporu integrace cizinců na lokální úrovni.

Projekty obcí se realizují především v lokalitách, kde žije vysoký počet cizinců. Jsou účinným nástrojem při boji proti vzniku či eliminaci krizového vývoji ve vztazích mezi cizinci a většinovou společností. Místní samosprávy mohou pomocí těchto projektů upravit integrační opatření svým specifickým poměrům a potřebám. Projekty obcí představují intenzivní a komplexní integrační aktivity a opatření, které napomáhají k řešení či zlepšení stávající situace v dané lokalitě a mohou předcházet případným konfliktům či mírnit případné napětí mezi cizinci a ostatními obyvateli.

V roce 2022 došlo k navýšení počtu projektů – bylo podpořeno 111 projektů, což je o 89 více než v roce 2021. Podpořeny byly částkou 80 116 224,07 Kč. Finanční podpora tak byla oproti roku 2021 navýšena o 54 mil. Kč.

Projekty byly realizovány ve spolupráci s řadou dalších aktérů, působících v daném místě, především s mateřskými a základními školami, Centry na podporu integrace cizinců a nestátními neziskovými organizacemi.

Zaměřené byly zejména na cizince ze třetích zemí a majoritní společnost v příslušné obci či městské části. Součástí cílové skupiny mohou být rovněž občané zemí EU a držitelé mezinárodní ochrany (nad rámec podpory poskytované Státním integračním programem). Většina podpořených projektů probíhá dlouhodobě a pomáhají ke zklidnění vztahů mezi většinou společností a cizinci v dané obci. Jsou pozitivně hodnoceny veřejností, samotnými cizinci i místní politickou reprezentací.

2.1.2.1 Přehled projektů obcí v roce 2022 a výše dotace

Benešov – Koordináční pracovník – 764 750,00 Kč

Cílem projektu byla koordinovaná a systémová pomoc uprchlíkům na území města Benešova s přesahem do území ORP, kdy díky zřízené pozici koordinátora bylo možné kontinuálně a individuálně pomáhat osobám a rodinám uprchlíků na území ORP. Další aktivitou byly např. příměstské tábory, kterých se zúčastnilo 60 dětí.

Bílá Voda – Učíme se navzájem – 183 217,50 Kč

Jazykových kurzů se účastnilo 12 cizinců. Kurzy a workshopy byly velice úspěšné s účastí kolem 300 osob.

Brandýs nad Labem – Stará Boleslav – Integrace držitelů dočasné ochrany na Brandýsku – 936 096,00 Kč

Bylo dosaženo cíle zajištění předcházení problémů z důvodu velkého počtu osob s dočasnou ochranou ve městě (průběžně kolem 900-1000 osob). Velmi se osvědčila přítomnost překladatelů při řešení různých životních situací. Přínosná byla i koordinace a propojování maminek s dětmi školou povinných se školami i přímo s jednotlivými pedagogy. Bylo zajištěno i pravidelné fungování Úřadu práce v určitých dnech po dobu 3 měsíců v Komunitním centru U Podivena.

Brno – Integrace cizinců ve městě Brně III. – 1 141 200,00 Kč

Zpracování kompetenčního modelu pedagoga pracujícího s žáky cizinci a rodiči cizinci navazuje na dříve zpracovanou Analýzu potřeb pedagogů, rodičů a žáků. Další aktivitou bylo vyhledání a výběr významné lokální organizace v oblasti integrace, se kterou byla uzavřena dohoda o implementaci modelu kvality služeb a proběhla první fáze jeho zavádění a zahájení práce na implementaci modelu kvality. Projektu se účastnilo kolem 300 klientů.

Břeclav – Integrace Ukrajinců ve městě Břeclav – 141 360,00 Kč

Projekt byl primárně zaměřen na poskytování služeb 2 tlumočnic, které zajišťovaly komunikaci s uprchlíky z Ukrajiny při vyřizování nutných záležitostí.

Břeclav – Integrace cizinců ve městě Břeclavi 3 – 922 400,00 Kč

V rámci projektu byly realizovány sportovní aktivity, interkulturní práce nebo výuka českého jazyka.

Česká Lípa – Integrace držitelů dočasné ochrany v České Lípě 2022 – 1 425 000,00 Kč

S ohledem na postavení Městské knihovny jako kulturní a vzdělávací instituce a dlouhodobé zkušenosti z práce s dětmi, bylo cílem projektu přispět k usnadnění pobytu držitelů dočasné ochrany a pomoci v jejich složité situaci, orientaci v nových životních podmínkách a případné integraci. V rámci projektu bylo obslouženo přes 400 klientů.

Česká Lípa – Integrace cizinců ve městě Česká Lípa v roce 2022 – 3 166 154,52 Kč

Třetí ročník projektu Integrace cizinců ve městě Česká Lípa v roce 2022 byl zaměřen na cílovou skupinu legálních migrantů ze třetích zemí mimo Evropskou unii a občanů města Česká Lípa. Získané kompetence, zkušenosti a znalosti aktérů, kteří se projektu zúčastnili a realizovali své integrační aktivity v přechodných letech jednoznačně přispěly k pružnějšímu zvládnutí integrace cizinců po migrační vlně Ukrajinských občanů po vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině. Celkem obslouženo přes 100 osob.

Český Krumlov – Infopoint Ukrajina – Koordinační a výukové centrum – 459 705,00 Kč

Cíle dílčích projektů byly dosaženy, probíhala výuka českého jazyka a byly poskytovány tlumočnické a poradenské služby. Díky vytvoření projektu Infopoint Ukrajina v Českém Krumlově měli uprchlíci možnost včas řešit naléhavé otázky týkající se života v České republice, získali materiální i lidskou podporu a mohli požádat o jakoukoliv pomoc.

Domažlice – Podpora začlenění ukrajinských uprchlíků do společnosti ve městě Domažlice – 349 000,00 Kč

Projekt byl zaměřen na dvě oblasti: tlumočení a asistenci a dále na jazykové kurzy. Vznikla facebooková stránka pro uprchlíky z Ukrajiny. Na úřadu práce pravidelně probíhala asistence uprchlíkům s žádostmi o humanitární dávky a hledání práce a další poradenství. Pomoc pracovníkům sociální péče při přímé sociální práci s jednotlivci a rodinami z Ukrajiny. Výuka českého jazyka byla zaměřena na začátečníky a kurzy vedly rodilí mluvčí. Uvedené činnosti měly pozitivní vliv na udržení sociálního klidu v Domažlicích. Důležitým aspektem úspěšnosti projektu bylo také informování uprchlíků o povinnostech v ČR. Znalost jazyka a místních zvyklostí umožnila účastníkům kurzů snazší komunikaci s úřady, lékaři a řešení každodenních starostí. Projektu se zúčastnilo celkem 452 osob.

Frenštát pod Radhoštěm – Podpora integrace držitelů dočasné ochrany na území Frenštátska v roce 2022 – 310 800,00 Kč

Dotace byla určena na projekty, které zajišťují sociální a právní poradenství, aktivizaci cílové skupiny uprchlíků a přímou sociální práci s nimi. Konkrétně se ve městě jednalo například o příměstské tábory pro ukrajinské děti nebo komunikaci s uprchlíky prostřednictvím facebookové skupiny. Třetí část celého projektu tvořila pomoc s prací v terénu a administrací při výkonu sociální práce s uprchlíky. Projektu se zúčastnilo celkem 443 osob.

Fulnek – INTEGRACE A ADAPTACE DRŽITELŮ DOČASNÉ OCHRANY VE MĚSTĚ FULNEKU – 277 542,00 Kč

Cílem projektu byla zejména realizace sociální práce s uprchlíky z Ukrajiny na území města Fulnek, prostředkování školní docházky školou povinným dětem a spolupráce s místními školami. Včasné zajištění vyšetření a podpory v Pedagogicko-psychologické poradně pro dítě se specifickými vzdělávacími potřebami. Spolupráce s dalšími aktéry projektu (školami) na organizaci adaptačních aktivit, motivace a aktivní zapojení uprchlíků. – považuje příjemce dotace za úspěšně splněný. Sociální pracovník poskytl ukrajinské komunitě bezmála 230 hodin sociální práce.

Havlíčkův Brod – Sociální začleňování cizinců na území města Havlíčkův Brod XIII. – 310 845,00 Kč

Cílem projektu bylo zvýšenou výukou českého jazyka dosáhnout většího porozumění našemu jazyku a zároveň tím i cizincům zajistit snadnější začlenění se do kolektivu. Jazykových kurzů se účastnilo 100 klientů.

Hejnice – Integrace v Hejnicích – 475 000,00 Kč

Cílem projektu bylo zřízení interkulturního pracovníka, který cizincům pomáhá s řešením životních situací. V rámci dalšího podprojektu se konaly integrační kluby. Celkem bylo obslouženo kolem 300 klientů.

Hlavní město Praha – Kontaktní centrum na podporu informovanosti ukrajinských uprchlíků – 950 000,00 Kč

Hlavním cílem projektu byl vznik a provozování kontaktního Centra Infopoint pro ukrajinské uprchlíky, který zajistí informační servis a vzdělávací aktivity. Podpora byla poskytnuta téměř 1 000 klientům.

Horoměřice – PODPORA INTEGRACE CIZINCŮ PŘÍCHÁZEJÍCÍCH Z UKRAJINY – VÝUKA ČJ – 28 500,00 Kč

Cílem tohoto projektu bylo především usnadnění držitelům dočasné ochrany začlenění do obce a ČR, zvýšení pravděpodobnosti nalezení práce, zvýšení samostatnosti při obstarávání si věcí pro denní potřebu, dále pak umožnění jejich komunikace u lékaře, na úřadech, v dopravních prostředcích atp. Porozumění a schopnost komunikovat v českém jazyce pomůže nejen ukrajinským občanům lépe se orientovat a začlenit v ČR. Jazykových kurzů se účastnilo kolem 30 klientů.

Hořovice – Integrace držitelů dočasné ochrany v Hořovicích – 500 000,00 Kč

Projekt naplnil stanovené cíle – zajištění přenosu informací co největšímu počtu ukrajinských uprchlíků, dále pomoc v orientaci v rámci nabízených služeb, výuka českého jazyka a prevence sociálního vyčleňování. V rámci projektu obslouženo přes 800 klientů.

Humpolec – Humpolec pomáhá při integraci držitelů dočasné ochrany – 199 500,00 Kč

Hlavním cílem projektu bylo uspořádání jazykových kurzů. Projekt byl velmi úspěšný a celkem kurzy prošlo 30 účastníků.

Hustopeče – Integrace cizinců v Hustopečích – 125 998,00 Kč

Realizací projektu bylo umožněno zájemcům z cílových skupin projektu se účastnit terapeutických aktivit za účelem stabilizace psychického stavu. Účastnilo se 11 klientů. Cílovým skupinám projektu byla nabídnuta potřebná pomoc v podobě arteterapie, byly realizovány aktivity vedoucí ke stabilizaci psychiky.

Cheb – Jazykové kurzy pro podporu integrace držitelů dočasné ochrany ve městě Cheb – 123 500,00 Kč

Primárním cílem projektu bylo naučit cizince základy českého jazyka. Výuka probíhala téměř bez problémů. Výuka jazykových kurzů pomohla přicházejícím cizincům lépe a rychleji se zapojit do běžného života. Díky základům, které získali na kurzech, jsou schopni se domluvit v běžných situacích v zaměstnání, obchodech či u lékaře. Zároveň jsou schopni získávat informace v novém prostředí, což omezí či alespoň zmírní sociální vyloučení ze společnosti.

Cheb – Komunitní aktivity pro podporu integrace držitelů dočasné ochrany ve městě Cheb – 500 000,00 Kč

Projekt „Komunitní aktivity pro podporu integrace držitelů dočasné ochrany ve městě Cheb“ představoval přínos jak pro místní obyvatele, tak, a to především, pro držitele dočasné ochrany, kteří odešli před válečným konfliktem na Ukrajině. Po celou dobu bylo hlavním cílem zajistit snazší integraci držitelů dočasné ochrany do společnosti, a to prostřednictvím jednotlivých aktivit, které jsou blíže charakterizovány v předchozím textu. Personálně byl projekt zajištěn koordinátorem projektu, který ve spolupráci s dalšími zaměstnanci městského úřadu v Chebu plánoval i organizoval jednotlivé aktivity. V průběhu celého projektu koordinátor spolupracoval s tlumočnickem/ překladatelem, který svou činností přispěl k bezproblémovému průběhu realizace projektu. Vzhledem k tomu, že se do aktivit zapojili Ukrajinci žijící v Chebu již delší dobu, nebylo nutné využít překladatele/tlumočnicka v plánovaném rozsahu. Koordinátor ve spolupráci s tlumočnickem/překladatelem vytvořil webové stránky za účelem informování veřejnosti a potenciálních zájemců. Projektu se zúčastnilo celkem 395 osob.

Cheb – Na Chebsku učíme bez jazykových bariér – 583 992,00 Kč

Projekt s názvem „Na Chebsku učíme bez jazykových bariér“ realizovalo město Cheb ve spolupráci se 3. základní školou v Chebu v průběhu roku 2022. Projekt zčásti realizoval odbor projektového managementu a rozvoje při MÚ Cheb, kdy byl financován koordinátor projektu, vydání brožury a organizace vzdělávacích akcí na téma sociokulturní rozdíly. Dílčí projekt realizovala 3. Základní škola a byly v něm zahrnuty následující aktivity: Příměstské tábory zaměřené na výuku českého jazyka a integraci, činnost učitele – pedagoga v jazykové přípravě, činnost asistenta pedagoga, tlumočník, činnost vedoucího kroužku s výukou českého jazyka, vzdělávání pedagogů v průběhu seminářů. Projektu se zúčastnilo celkem 82 osob.

Ivančice – INTEGRACE DRŽITELŮ DOČASNÉ OCHRANY V OBCI S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ IVANČICE – 990 790,15 Kč

V rámci projektu se podařilo zajistit komplexní péči a kvalitní integraci ukrajinských občanů. Přispěla k tomu koordinace humanitární pomoci a mimoškolní aktivity. V rámci projektu proběhly tyto aktivity: vytipování a příprava objektů k příjmu migrantů, vedení sbírky humanitární pomoci, překladatelská činnost a zajištění komunikace s osobami z UK v ORP, integrace a zapojování dětí do školských a předškolních zařízení, organizování táborů a příměstských táborů, integrace a propojování občanů ČR a občanů UK, zapojení maminek z UK do organizace a pořádání kurzů, táborů, úklidu a péče spojené s provozem ubytovacích zařízení a organizování setkání českých občanů s ukrajinskými občany. Počet účastníků podílejících se na realizaci projektu byl 13. Celkem projekt absolvovalo 34 osob v jazykových kurzech a v dalších aktivitách bylo zapojeno celkem 3 781 osob z cílové skupiny.

Jaroměř – JAROMĚŘ – PODPORA INTEGRACE DRŽITELŮ DOČASNÉ OCHRANY – 235 000,00 Kč

V rámci projektu byl k dispozici pracovník s jazykovou výbavou, který byl v kontaktu s KACPU a koordinoval veškeré služby. Dalšími aktivitami bylo poskytování poradenství.

Jeseník – Podpora integrace osob z Ukrajiny ve městě Jeseník – 364 800,00 Kč

Díky projektu došlo ke komplexní podpoře ukrajinských uprchlíků, zajištění podpory a koordinace humanitární pomoci. Celkem projekt zasáhl 150 osob cílové skupiny.

Jirny – V Jirnech jako doma – 108 000,00 Kč

V rámci projektu byly úspěšně poskytovány kurzy češtiny a realizovány příměstské tábory. Obsloužených klientů bylo kolem 60.

Kadaň – Multikulturní podzim a zima v Kadani – 666 516,00 Kč

Cílem bylo eliminovat negativní náladu v majoritní společnosti způsobenou početným přílivem uprchlíků z Ukrajiny a pomoci, kterou jim Česká republika poskytuje. Tímto projektem a jednotlivými akcemi jsme přispěli ke zkvalitňování soužití, větší míře tolerantnosti a vzájemného porozumění mezi držiteli dočasné ochrany a většinovou společností. Otevřeno 5 volnočasových aktivit, jako keramika, jóga, šití, malování či dílničky. Tyto aktivity uvítaly matky, které neměly, kam umístit děti po skončení školní docházky. Kroužků se zúčastnilo více národností, což přispělo k prohlubování vzájemných vztahů a navazování přátelství a procvičování českého jazyka, což přispělo k prohlubování vzájemných vztahů a navazování přátelství a procvičování českého jazyka. Jako významným přínosem v rámci prohlubování mezilidských vztahů bylo uspořádání Festivalu národnostních menšin, kde i přestože ne všechny národnosti mají stejný jazyk, byla očividná snaha o komunikaci, pokory a přátelství. Velký zájem ze strany rodičů byl o klubové volnočasové aktivity na podzim a zimu v období prázdnin, což jim umožnilo nepřerušit zaměstnání. Bylo jim umožněno navštívit místa, na která by se za stávající situace nedostaly. Projektu se zúčastnilo celkem 234 osob.

Kadaň – Ukrajinci v Kadani – 1 480 533,00 Kč

Cílem projektu bylo podpořit adaptaci a integraci držitelů dočasné ochrany z Ukrajiny včetně zaměření na děti a mládež. Toho jsme docílili realizovanými aktivitami, které nám projekt nabídl, jako např. workshopy na finanční gramotnost, doučování žáků, příměstské tábory, kde se děti mohli seznámit, přiučit se ČJ hravou

formou či si užít výlet, na který by se za stávající situace nedostaly. Tábory také velmi uvítali rodiče, kteří měli kam umístit své děti a tím se mohli spolehlivě věnovat práci. Projektu se zúčastnilo cca 500 osob.

Kadaň – Třetí svět v Kadani – 518 491,00 Kč

Všeobecným cílem projektu bylo v jeho průběhu položit základy funkčnímu, systematickému přístupu k cizinecké problematice v obci Kadaň a blízkém okolí tak, aby byl udržitelný i po skončení projektu. Z pohledu obce to znamená zmapovat současný stav a potřeby cizinců v Kadani a blízkém okolí. Tohoto cíle bylo dosaženo. V návaznosti na naléhavost bylo nutné okamžitě reagovat na potřeby všech cizinců v nouzi, která nastala válkou mezi Ukrajinou a Ruskem. Obec Kadaň během roku 2022 navýšila kapacitu přijatých cizinců o přibližně 800. Reakcí na tuto radikální změnu stavu cizinců došlo ke vzniku a obnově kontaktů s relevantními organizacemi za účelem kvalitního propojení komunikace a spolupráce jednotlivých sektorů ubytování, charitativních iniciativ pro zajištění základních potřeb člověka, zaměstnávání, psychohygieny, vzdělávání dětí a mládeže, poskytování kurzů ČJ pro cizince, volnočasových aktivit pro začleňování do české společnosti a dalších doplňkových činností místních aktivistů, což způsobilo, že i cílová skupina tohoto projektu mohla těžit z tohoto zlepšení komplexní nabídky služeb všem cizincům v Kadani a blízkém okolí. Z pohledu cizinců, včetně dětí a mládeže, to znamená v průběhu projektu zajistit komplexní služby pro jejich efektivní integraci do české majoritní společnosti. Projektu se zúčastnilo celkem 301 osob.

Karlovy Vary – Integrace a podpora výuky žáků s odlišným mateřským jazykem ZŠ jazyků Karlovy Vary – 166 005,00 Kč

Žádost o dotaci byla podávána na finanční zajištění projektu primární prevence zaměřený na podporu multikulturality, tolerance a prevence projevů xenofobie, posílení správných společenských postojů a podporu dobrých mezilidských vztahů třídních kolektivů. Cíl projektu byl úspěšně naplněn.

Klučnice – Výuka českého jazyka pro ukrajinské běžence – 27 360,00 Kč

V rámci projektu probíhala výuka českého jazyka pro cizince s celkovým počtem 58 účastníků. Jazykové kurzy byly velmi úspěšné.

Kroměříž – Prevence sociálního vyloučení a začleňování ukrajinských uprchlíků v Kroměříži – 500 000,00 Kč

Aktivitami v projektu a rychlou pomocí se podařilo na Kroměřížsku minimalizovat vznik xenofobních nálad ve společnosti. Veškerá tato pomoc byla zajištěna díky spolupráci napříč odbory města Kroměříže a organizací působících na Kroměřížsku. V rámci projektu zapojeno 450 osob z cílové skupiny.

Liberec – Adaptační program pro cizince v Liberci na rok 2022 – 2 280 000,00 Kč

Projekt přispěl k rozšíření jazykových znalostí početné skupiny osob s dočasnou ochranou (občané Ukrajiny), současně ukázal velmi dramatické rozdíly především z důvodu rozdílnosti přístupu k nabízeným možnostem ze strany těchto osob. Jde především o velmi jasnou linii mezi těmi, kteří mají jasný cíl vrátit se při první příležitosti zpět na Ukrajinu a těmi, kteří uvažují zůstat v ČR natrvalo. Celkem zapojeno 450 osob z cílové skupiny.

Lišov – Výuka českého jazyka pro dospělé a financování volnočasových aktivit dětí a dospělých s cílem integrace do společnosti – 407 880,00 Kč

V rámci projektu byly realizovány kurzy češtiny, příměstské tábory a pořádány sportovní a volnočasové aktivity. Celkem zapojeno 100 účastníků.

Litovel – Podpora integrace držitelů dočasné ochrany ve městě Litovel – 305 000,00 Kč

Díky projektu bylo na území města Litovel podpořeno 128 uprchlíků s uděleným pobytovým oprávněním v souvislosti s válkou na Ukrajině. Cílové skupině byla poskytnuta komplexní pomoc ve snaze integrovat uprchlíky do české společnosti. V rámci projektu byla uprchlíkům poskytnuta sociální pomoc za účelem zorientovat se v novém prostředí – v sociálním, zdravotním a školském systému. Rovněž jim byla poskytnuta pomoc při jednání na úřadech vč. tlumočení, při hledání práce a ubytování.

Litvínov – Podpora integrace držitelů dočasné ochrany v Litvínově 2022 – 315 438,00 Kč

Realizace projektu byla tvořena dvěma dílčími projekty: První byl zaměřen na výuku českého jazyka dospělých osob. Druhý dílčí projekt byl věnován aktivitám pro děti v průběhu letních prázdnin a v dalších měsících společným aktivitám českých a ukrajinských dětí a jejich maminek. Projektu se zúčastnilo celkem 146 osob.

Loukovec – Společně se setkávat a žít – 72 492,00 Kč

Projekt byl realizován v rámci obce Loukovec. Jednalo se o promítání českých filmů na velkoplošné obrazovce v letním kině. Účastnilo se celkem 100 osob. Další aktivitou byl společný výlet rodin a dětí do zábavně-sportovního parku. Celkem se účastnilo 45 osob.

Luhačovice – Luhačovice – podpora integrace držitelů dočasné ochrany 2022 – 475 000,00 Kč

V rámci projektu bylo poskytováno sociálně-právní poradenství, koordinace humanitární pomoci a adaptačně integrační aktivity. Celkem obslouženo přes 500 klientů.

Mariánskolázeňsko – Integrace ukrajinských cizinců na Mariánskolázeňsku – 900 000,00 Kč

Projekt byl společně realizován a partnerem Kotec, o.p.s. Komunita ukrajinských uprchlíků v regionu byla v počtu až 2 000 příchozích. Město zajišťovalo orientaci v rámci začleňování, realizován jazykový kurz se zaměřením pro pedagogy a asistentky pedagoga a zdravotnické pracovníky.

MČ Praha 11 – Podpora příchozích z války v Ukrajině v roce 2022 – 152 475,00 Kč

Účastníkům projektu bylo poskytnuto odborné jazykové vzdělání a byla pořádána komunitní setkávání. Služeb využilo více než 200 osob.

MČ Praha 13 – Společná adresa – Praha 13 pro držitele dočasné ochrany z Ukrajiny – 331 300,00 Kč

V rámci projektu byly poskytovány komunitní práce, kurzy socio-kulturní orientace, kurzy češtiny a odborné poradenství. Služeb využilo přes 500 klientů.

MČ Praha 18 – Integrace ukrajinských uprchlíků bydlících na území MČ Praha 18 – 181 830,00 Kč

V rámci projektu byly realizovány příměstské tábory, výuka ČJ a komentované prohlídky s průvodcem. Celkem podpořeno přes 100 klientů.

MČ Praha 22 – Praha 22 je jedna velká rodina – 3 S: solidarita, sladčování sdílení – 950 000,00 Kč

V rámci financování došlo u tohoto projektu k souběhu několika možných dotací, a tedy finanční prostředky nebyly plně vyčerpány. Navráceny jako nevyužité byly dvě třetiny poskytnuté dotace. Díky projektu se podařilo v rámci poradenství a spolupráce se školami a DDM uskutečnit a zafinancovat jak vzdělávací workshopy, výlety i poradenství. Městská část se podílela na akci Den draka a Čarodějnic. Finanční prostředky byly využity na osobní a provozní náklady. Jelikož docházelo k prolnutí několika dotací, nelze přesně určit počet zasažených osob tímto projektem.

MČ Praha 7 – Podpora uprchlíků a uprchlíků z války na Ukrajině na území městské části Praha 7 v roce 2022. – 443 650,00 Kč

V rámci projektu bylo vytvořeno pět dílčích projektů. Byly zorganizovány letní intenzivní kurzy českého jazyka pro dospělé, kdy se jednalo o jednotýdenní kurzy s vyučovacím dnem o 6 hodinách. Celkem se těchto kurzů zúčastnilo 30 osob. Dále byly poskytovány prázdninové kurzy češtiny pro děti (celkem 17 dětí). Dále byly tvořeny texty do časopisu Hobulet. Společně s AUČDJ došlo k výuce jazyka pro dalších 14 studentů a příměstské tábory, kterých bylo 5 turnusů navštívilo 147 dětí.

MČ Praha 8 – Společně na osmičce 2022 – 445 000,00 Kč

V rámci projektu byly uspořádány kurzy českého jazyka, pořádány letní příměstské tábory a dobrovolnické akce.

MČ Praha-Libuš – Klidné soužití na MČ Praha-Libuš – česko-ukrajinská komunitní setkávání – 360 145,00 Kč

Projekt byl řízen a koordinován tak, aby byly zajišťovány potřeby cílových skupin a pro uspokojení těchto potřeb byly realizovány aktivity projektu. Konkrétní aktivity jsou zařazeny v dílčím projektu. V rámci hlavního projektu lze kladně hodnotit fungující zkušený realizační tým. V rámci projektu se povedlo zajistit výukovou podporu žáků v oblasti čtení a počátečního psaní s využitím online prostředí a díky aplikaci Včelka se podařilo pedagogům získat potřebné znalosti a dovednosti, které následně využívají při poskytování podpory žákům, kteří potřebují pro zvládnutí učiva využívat i jiné metody práce. Nabídnuté aktivity v aplikaci Včelka byly velkou příležitostí k individualizaci a efektivnímu vzdělání. Před nástupem dětí do ZŠ došlo k pomoci dětem s OMJ a dětem-cizincům zvládnout zapojení do tříd a učivo na úrovni ZŠ, seznámit děti s novým prostředím a pochopením základních pojmů. V ZŠ Meteorologická byla zajištěna lepší navigace v rámci objektu a areálu. Byla pořízena technika a vybavení do sálu pro společné tvoření a setkávání. V MŠ Lojovická proběhla výtvarná odpoledne s nevšedními a pro děti novými formami tvoření. Vzdělávání pedagogů v ZŠ Písnice (dříve ZŠ s rozšířenou výukou jazyků) pomohlo ke zvládnutí specifické komunikaci s žáky s OMJ a zvýšilo povědomí o práci s těmi žáky. Odhadovaná účast byla 130 osob v rámci projektu.

MČ Praha-Vinoř – Všestranná podpora úspěšného zapojení Ukrajinců – držitelů dočasné ochrany do společnosti v MČ Praha-Vinoř – 471 722,50 Kč

Díky projektu bylo možné pro cílovou skupinu zajistit zcela klíčové služby, bez kterých je integrace do společnosti i běžného života v podstatě nemožná. Všem zástupcům cílové skupiny byly dostupné podpůrné asistenční služby a obecné poradenství. MČ díky projektu získává konkrétní praktické informace o potřebách zástupců CS, o jejich skutečném počtu na území MČ, jejich fluktuaci, nově příchozích i odchodících osobách. Díky tomu nedocházelo na území MČ k rozvoji nežádoucích situací a problémů jak u CS, tak v rámci místní komunity. Pracovníci v projektu poskytovali zástupcům CS konkrétní podporu a pomoc při řešení jejich situací (zejména kontakt s úřady, pomoc při řešení různých životních situací, při návštěvě lékaře, předávání informací o způsobu života v České republice ad.). Díky společným volnočasovým aktivitám měly děti možnost se setkávat se svými vrstevníky (i jinde než ve škole), rozvíjet své znalosti a schopnosti (taneční, tvořivé, sportovní) a zažít život velmi podobný jejich běžnému životu doma. Organizované trávení volného času je zároveň časem odpočinku, relaxace, oddychu od nároků, které na ně klade neustálá potřeba integrace do cizojazyčné společnosti s lehce odlišnými společenskými pravidly a hodnotami. Pro rodiče jsou volnočasové aktivity klíčové z hlediska zajištění kvalitního trávení volného času jejich dětí. Jazykové kurzy a konverzace jsou ze strany účastníků vysoce ceněny. Projektu se zúčastnilo celkem 367 osob.

Mělník - Poradenské a integrační centrum pro ukrajinské uprchlíky – 475 000,00 Kč

Cílem projektu bylo především zajištění poradenství v jednotlivých oblastech života, podpora integrace, akvizice, zprostředkování zaměstnání, lékařské péče, vzdělávání. V rámci projektu obslouženo přes 100 klientů.

Město Pečky – Pečky pro Ukrajinu – 87 547,50 Kč

Díky projektu a získané dotaci mohli pracovníci systematicky pomáhat ukrajinským uprchlíkům při jejich úspěšné adaptaci na nové prostředí. Pomohli nalézt z počátku dočasnou (sokolovna, fara, bydlení v rodinách), posléze trvalejší bydlení (místní ubytovna, nájemní byty). Odhadovaný počet podpořených osob je 150.

Město Teplice nad Metují – Koordinace činností, sociální práce, pedagogická činnost a nepedagogická činnost pro uprchlíky z Ukrajiny v Teplicích nad Metují – 1 164 000,00 Kč

Projektu se celkem zúčastnilo 190 osob s udělenou dočasnou ochranou a 7 zaměstnanců města Teplice nad Metují. V rámci projektu byla poskytována sociální práce, asistenční služby na úřadech a pedagogická činnost pro překonání jazykové bariéry. Cílem projektu bylo pomáhat s nouzovou životní situací a integrací osob s dočasnou ochranou. Těmto osobám se podařilo zajistit ubytování, základní potraviny a potřeby.

Město Vamberk – Integrace válečných uprchlíků z Ukrajiny ve městě Vamberk – 494 000,00 Kč

Cílem projektu bylo zajištění integrace uprchlíků z Ukrajiny na území města Vamberka a pověřených obcí, kteří přišli do neznámého nového prostředí bez jakéhokoliv vybavení pro další život a bez jakýchkoliv vazeb. Veškeré zrealizované aktivity projektu zaměřené na děti i dospělé osoby významně podpořily soužití mezi držiteli dočasné ochrany a většinové společnosti a úspěšně tak došlo k integraci držitelů dočasné ochrany. Jak uvádí národní Koncepce integrace cizinců (MVČR), klíčovým předpokladem pro začlenění cizinců i bezkonfliktní soužití ve společnosti je aktivní působení územní samosprávy, což žadatel, resp. město Vamberk splnilo, a i nadále splňuje.

Město Vyškov – Dětský klub – 198 833,00 Kč

Do Dětského klubu bylo v průběhu jeho realizace přihlášeno celkem 16 dětí. Některé děti se odhlásily z důvodu přestupu do jiné dětské skupiny, 3 děti se vrátily s rodiči na Ukrajinu, a několik dětí bylo omluveno z nepřítomnosti z důvodu nemoci. Fyzicky přítomných bylo vždy 8–10 dětí. Činnosti dětského klubu byly zaměřeny na volnočasové aktivity přiměřené věku předškolních dětí: poslech dětské hudby, volnočasové aktivity, dopolední svačina, pobyt na hřišti a ve školní zahradě školy, rozvoj řečových dovedností českého jazyka, příprava na oběd (hygiena), oběd, odpolední odpočinek (četba pohádek, spánek dětí), odpolední svačina, rekreační činnosti a hry na rozvoj motoriky.

Městská část Praha 14 – Integrace držitelů dočasné ochrany na Praze 14 v roce 2022 – 1 149 500,00 Kč

Projekt Městské části Praha 14 probíhal od 1. ledna do 31. prosince roku 2022 pod názvem „Integrace držitelů dočasné ochrany na Praze 14 v roce 2022“. Primární cílovou skupinou, na kterou byl projekt zaměřen, byli dospělí Ukrajinci, kteří uprchli před válkou (kurzy češtiny, psychologická podpora) a ukrajinské děti (letní tábory, psychologická podpora). Do aktivit, realizovaných v rámci 1 dílčího projektu, se přímo zapojilo kolem 670 účastníků.

Městská část Praha 8 – Podpora integrace uprchlíků z Ukrajiny na Praze 8 – Meteor pro Ukrajinu – 427 000,00 Kč

V rámci projektu byly uspořádány kurzy českého jazyka, pořádány letní příměstské tábory a dobrovolnické akce.

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA-SUCHDOL – SUCHDOLSKÁ PŮDA POMÁHÁ – 218 500,00 Kč

V rámci projektu se jednalo o tyto činnosti: Poradna pro cizince, Právní poradna pro cizince, Sociální a komunitní podpora a Kurzy českého jazyka a konverzace pro dospělé. Projektu se zúčastnilo celkem 315 osob.

Milovice – Příměstské tábory pro děti z Ukrajiny v Milovicích – 190 000,00 Kč

Příměstské tábory pro děti z Ukrajiny v Milovicích pořádalo Město Milovice ve dvou týdenních turnusech v srpnu. Oba týdenní programy byly zaměřeny na zlepšení jazykových znalostí dětí a seznámení s prostředím města Milovice a jeho okolím. Každého turnusu se zúčastnilo 30 dětí.

Mladá Boleslav – Integrační aktivity pro ukrajinské uprchlíky, Mladá Boleslav – 1 554 675,00 Kč

Cílem projektu bylo nabídnout uprchlíkům takové aktivity, které výraznou měrou a intenzivním způsobem zajistí jejich začlenění do společnosti. Podle našeho názoru jsme zejména díky nabízeným jazykovým kurzům umožnili dospělým uprchlíkům nastartování jejich procesu začleňování do většinové společnosti a zvýšili jsme schopnost jejich komunikace při získávání trvalého ubytování, zaměstnání či zajišťování základních služeb. V rámci projektu obslouženo více než 250 osob.

Mladá Boleslav – Podpora integrace cizinců ve statutárním městě Mladá Boleslav pro rok 2022 – 935 324,64 Kč

Práce s rodinami, a to především propojení této práce s ostatními sektory, např. školství, kde přístup k rodinám je mnohem snazší, rodiny v něm chápou svou roli a děti většinou splňují povinnou školní docházku. Práci koordinátorů bylo: prohloubení spolupráce s místními organizacemi (CPIC a CIC), zajištění kurzů českého jazyka, pomoc při zajištění zájmových činností, pomoc při spolupráci psychologů a dalších podpůrných pracovníků, nabízení informací a podpora účastí cizinců na aktivitách města, mapování nově příchodících cizinců a situace v rodinách, vypracování plánů podpory a integrace, nastavení komunikace s rodinou, zajištění a vysvětlení brožur o systému vzdělávání a zvycích a pořádání setkání rodičů. Projektu se zúčastnilo celkem cca 4 000 osob.

Náchod – Podpora integrace cizinců v Náchodě 2022 – 227 878,20 Kč

Rozšířené výuky českého jazyka se účastnili žáci s OMJ, kteří tuto školu navštěvují. Byli to stávající mongolští žáci školy, většinu účastníků ale tvořili ukrajinští žáci se statutem uprchlíka. Prostřednictvím realizovaného projektu se podařilo významně zlepšit znalost akademického jazyka u těchto žáků. To přispívá nejen k posunu jejich prospěchu při výuce českého jazyka, ale i k jejich lepšímu zapojení do další výuky i k integraci do třídního kolektivu. Projektu se zúčastnilo celkem 101 osob.

Nové Hradky – Podpora integrace ukrajinských uprchlíků v Nových Hradech – 471 580,00 Kč

Cíle projektu byly naplněny dle očekávání. Podařilo se v rámci projektu navázat vztahy s účastníky a poznat jejich skutečné potřeby, poskytnout jim pomoc dle jejich situace a individuálního stavu. Jazyková bariéra byla první, kterou se podařilo odstranit a mohli tak pracovat se socio-kulturními rozdíly. Plán nabídnout zázemí a bezpečí maminkám s dětmi a zajistit dětem spokojený pobyt mezi českými vrstevníky se naplnil. Celkem obslouženo přes 200 klientů.

Obec Křinice – Koordinace činností, sociální práce, pedagogická činnost a nepedagogická činnost pro uprchlíky z Ukrajiny v Obci Křinice – 334 400,00 Kč

Cíle projektu pomáhat s nouzovou situací osob s dočasnou ochranou se podařilo naplnit a to tím, že probíhalo poskytování sociální podpory a pedagogické činnosti. Celkem se účastnilo 25 osob.

Ostrov – Integrace držitelů dočasné ochrany z Ukrajiny na území ORP Ostrov – 475 000,00 Kč

V rámci projektu koordinátor zajišťuje pomoc a podporu osobám migrujícím z Ukrajiny v obtížné životní situaci. Dále probíhaly kurzy českého jazyka pro Ukrajince od června do prosince 2022 a zrealizovány adaptační skupiny. Celkem obslouženo kolem 1 000 klientů.

Pardubice – Podpora integrace cizinců – Pardubice 2022 – 1 411 200,00 Kč

Projekt Podpora integrace cizinců – Pardubice 2022 realizovalo statutární město Pardubice ve spolupráci s 6 základními školami a 7 mateřskými školami formou podprojektu za každou z uvedených škol. Samostatným podprojektem města pak bylo vytvoření informační brožury pro cizince, kteří přijíždějí do města za prací. Brožura v pěti jazykových mutacích má usnadnit cizincům orientaci v základních životních situacích. Školy ve svých projektových aktivitách pracovaly celkem se 250 žáky v ZŠ a 100 dětmi v MŠ. V roce 2022 se po uvolnění opatření spojených s pandemií COVID-19 opět uvolnil pracovní trh a do města přišla další vlna dětí cizinců v rámci procesu slučování rodin. Zároveň však v důsledku válečného konfliktu na Ukrajině byla zásadní vlna uprchlíků, která zásadně změnila situaci ve vzdělávání cizinců v Pardubicích. Například ZŠ Štefánikova použila dotaci k individuální podpoře 58 žáků cizinců zejména z Mongolska, Vietnamu, Nepálu a Ukrajiny formou doučování a podpory výuky českého jazyka, jednalo se o individuální práci a výuku skupin podle jazyka a úrovně znalosti češtiny. Aktivita se realizovala v době mimo vyučování. Se žáky pracovali převážně třídní učitelé. Škola z dotace realizovala také doplnění učebnic českého jazyka pro výuku žáků s odlišným mateřským jazykem. Projektu se zúčastnilo celkem 350 osob.

Písek – Adaptace a integrace ukrajinských uprchlíků v Písku – 2 638 720,00 Kč

V rámci projektu byly poskytovány poradenské služby, jazykové kurzy a volnočasové aktivity. Celkem podpořeno více než 300 klientů.

Písek – Integrace ukrajinských uprchlíků ve městě Písek – 950 000,00 Kč

V rámci projektu byly poskytovány poradenské služby, tlumočení či setkání v knihovně. Obslouženo bylo více než 200 klientů.

Písek – Analýza struktury a rozmístění cizinců v Písku – 279 225,00 Kč

V rámci projektu vytvořena analýza struktury a rozmístění cizinců v městě Písku, která čítá více než 100 stran textu.

Plzeň – Integrace držitelů dočasné ochrany v Plzni 2022 – 1 829 640,26 Kč

V rámci projektu byly poskytovány zejména kurzy češtiny pro ukrajinské uprchlíky a jiné integrační aktivity. Aktivit se účastnilo kolem 200 osob.

Plzeň – Podpora integrace cizinců na lokální úrovni v roce 2022 – 1 256 060,80 Kč

V rámci projektu byly poskytovány zejména kurzy češtiny pro ukrajinské uprchlíky a přímá integrační práce. Aktivit se účastnilo více než 500 osob.

Praha 03 – Praha 3 – Společné soužití – 1 221 112,80 Kč

V tomto projektu byly realizovány: Kurzy českého jazyka a sociokulturní orientace pro cizince, Kulturně společenská akce pro rodiny s dětmi z řad cizinců a majority „Poznejme se, sousedé“, Doučování češtiny na ZŠ a MŠ Jaroslava Seiferta a ZŠ a MŠ Jarov na Praze 3, „So far – so near 2022“ – podprojekt na usnadnění integrace žáků cizinců na ZŠ Lupáčova, Podprojekt na usnadnění integrace žáků cizinců na ZŠ Jeseniova, Tvořivé dílny pro děti z MŠ Perunova a MŠ Žerotínova, Třikrát česky s METOU a Usnadnění přístupu cizinců k veřejným službám na Praze 3. Projektu se zúčastnilo celkem 1 376 osob.

Praha 03 – Praha 3 – Pomoc uprchlíkům z Ukrajiny – 415 647,00 Kč

Projekt „Nízkoprahové kurzy českého jazyka“ realizovala MČ Praha 3 ve spolupráci s organizací Centrum pro integraci cizinců, o.p.s. (dále CIC) dle časového harmonogramu od června do začátku prosince 2022. Dále Praha 3 zajistila interkulturní pracovníky a usnadnila tak přístup k veřejným službám na Praze 3. Došlo k výraznému zlepšení přístupu osob s dočasnou ochranou z Prahy 3 k podpoře a ke službám institucí a organizací, a také byla zvýšena míra jejich orientace v českém prostředí. Volný čas s Novou Trojkou byl další dílčí projekt a hlavním cílem bylo nabídnout rodinám zasaženým válkou smysluplné trávení volného času a předcházet tak vzniku patologických a negativních nebo nežádoucích jevů. Zároveň bylo záměrem projektu zapojení rodin uprchlíků do komunitního života obyvatel Prahy 3 a snížení míry jejich izolace v rámci vlastní komunity. Dále se podařilo zrealizovat podprojekt Podpora rodin z Ukrajiny v RKC Paleček. Projektu se zúčastnilo celkem 209 osob.

Praha 04 – Žijeme na čtyřce společně 2022 – 1 534 041,60 Kč

Hlavním cílem projektu byl rozvoj integračních aktivit na Praze 4 s jednotlivými dílčími projekty, do kterých byly zapojeny i školy či neziskové organizace. Dílčí projekty byly zaměřeny na oblast vzdělávání, kultury a komunitní práce. V rámci realizace dílčího projektu Pedagogická pracovní skupina k integraci cizinců se realizovalo tři setkání pro učitele, ředitelé škol, metodiky a výchovné poradce. Cílem podprojektu Podpora výuky dětí nově příchozích z Ukrajiny byla podpora pedagogů a z ní vyplývající následná podpora dětí s OMJ původem z Ukrajiny. Dále se v rámci projektu uskutečnil festival Asie vzdálená a blízka. Uskutečnily se také kurzy ČDJ pro děti cizince. V rámci podprojektu Kulturní integrace Vietnamců se spolkem TAMDA Media došlo k poskytnutí užitečných informací pro Vietnamce, kteří jsou v ČR krátce. Pro děti se uskutečnily poznávací výlety, například do ZOO, zábavního parku a podobně. Zajímavou akcí byly také komentované prohlídky po

Sapě. Probíhaly také konzultace a poradenství. Celkově se všech aktivit projektu zúčastnilo více než 3 200 osob.

Praha 05 – Podpora vzdělávacích aktivit směřujících k integraci cizinců v roce 2022 na území městské části Praha 5 – 786 240,00 Kč

Cílem projektu bylo jako v předchozích letech navázat na nejžádanější aktivity a tím usnadnit integraci a vzájemné poznávání. Aktivity se zaměřují na zlepšení informovanosti cizinců, rozvíjení komunikačních dovedností, především formou vzdělávacích aktivit dětí a dospělých cizinců. Zdokonalením cizinců v komunikačních dovednostech se zkvalitní soužití mezi cizinci a většinovou společností. Realizace byla zajištěna Úřadem Městské části Praha 5. Projektu se zúčastnilo celkem 300 osob.

Praha 07 – Podpora integrace držitelů dočasné ochrany v území Prahy 7 – 466 195,40 Kč

V rámci projektu došlo k většímu propojení a navázání vazeb mezi českými a ukrajinskými dětmi při společném trávení volného času v podobě zájmových kroužků, které zároveň vytvořily pro rodiče dětí prostor pro pokračování jejich integrace do majoritní komunity, pro účast na kurzech češtiny pro cizince, zapojení do pracovního procesu nebo volnočasových aktivit mimo rodinu, zájmových aktivit apod. V rámci podpory společného soužití českých občanů a ukrajinských přistěhovalců, zejména z řad zranitelnějších skupin žen – cizinek a dětí a mládeže realizátor naplnil cíl projektu a podpořil kulturní a osvětové akce s cílem sdílení informací o kultuře a poměrech v zemi původu cizinců a v ČR, vytvořil prostor pro vzájemné poznávání, setkávání a rozvoj nekonfliktních vztahů mezi komunitami. Do aktivit a tím pádem do integrace cizinců byly zapojeny také organizace kulturního a vzdělávacího charakteru. Projektu se zúčastnilo celkem 507 osob.

Praha 07 – Podpora integrace cizinců na území MČ Praha 7 v roce 2022 – 917 113,04 Kč

V rámci projektu byly uspořádány kurzy ČJ, vytvořena facebooková stránka pro vietnamskou komunitu či zavedena pozice dvojjazyčného asistenta. Podpořeno mělo být původně celkem cca 90 dětí v šesti kroužcích, nakonec se podařilo zapojit dětí 47 a to do tří kroužků z důvodu nedostatečného zájmu rodičů. Ostatních aktivit se účastnilo téměř 500 osob.

Praha 09 – Integrace cizinců na MČ Praha 9 – 842 000,00 Kč

V rámci projektu proběhl velmi úspěšný festival Barevná Devítka, dále doučování českého jazyka, příměstský tábor a netradiční doučování českého jazyka formou příměstského tábora. V rámci festivalu se podařilo majoritní společnosti představit odlišné kultury cizinců žijících v ČR. Projektu se zúčastnilo celkem 3 044 osob.

Praha 11 – Integrace cizinců v MČ Praha 11 – 1 425 240,00 Kč

V rámci projekty byly uspořádány příměstské tábory, výuka češtiny nebo služby interkulturního pracovníka atd. Služeb využilo více než 100 klientů.

Praha 12 – Integrace cizinců MČ Praha 12 – rok 2022 – 1 882 801,13 Kč

V rámci projektu podpořena výuka českého jazyka, metodická podpora a jiné integrační aktivity. Obslouženo bylo více než 500 klientů.

Praha 13 – Společná adresa – Praha 13 – 996 080,00 Kč

V rámci projektu byly uskutečňovány aktivity jako vzdělávání a metodická podpora, interkulturní práce, jazykové kurzy či volnočasové aktivity. Služeb využilo více než 1 000 klientů.

Praha 14 – Podpora integrace cizinců v MČ Praha 14 v roce 2022 – 1 433 232,00 Kč

Projekt Městské části Praha 14 probíhal od 1. ledna do 31. prosince roku 2022 pod názvem „Integrace cizinců v Praze 14“. Primární cílovou skupinou, na kterou byl projekt zaměřen, byli cizinci ze třetích zemí, žijící na území městské části Praha 14 - nezletilí cizinci, plnící povinnou školní docházku, jejich rodiče, spolužáci a účastníci aktivit neziskových organizací. Do aktivit, realizovaných v rámci 11 dílčích projektů, se přímo

zapojilo celkem 1 505 cizinců ze třetích zemí (1 086 dospělých a 286 dětí) a cca 85 občanů EU (84 dětí a 1 dospělý). Projektu se zúčastnilo celkem 1 590 osob.

Praha 17 – SPOLEČNĚ NA 17–2022 – 263 627,50 Kč

V rámci projektu bylo realizováno bezplatné doučování českého jazyka pro děti od druhé třídy základní školy. Dále byl projekt zaměřen na vzdělávání pedagogů základních škol, jednalo se o dvousemestrální zdokonalovací kurz k výuce češtiny jako cizího jazyka. Dále výchovně edukativní program pro MŠ a také pro SŠ a také byl zaveden institut interkulturního pracovníka pro tlumočení při zápisech, třídních schůzkách apod. Dotace byla využita na další aktivity. Projektu se zúčastnilo celkem 366 osob.

Praha hl. m. – Praha – metropole všech 2022 – 393 772,70 Kč

V rámci Projektu Praha – metropole všech bylo uskutečněno mapování potřeb a síťování městem zřízených organizací, tlumočení a byla poskytována metodická podpora.

Praha-Libuš – Podpora integrace na území MČ Praha-Libuš v roce 2022 – 1 295 805,60 Kč

Projekt byl řízen a koordinován tak, aby byly zajišťovány potřeby cílových skupin a pro uspokojení těchto potřeb byly realizovány aktivity projektu. Konkrétní aktivity jsou zařazeny v dílčím projektu. V rámci hlavního projektu lze kladně hodnotit fungující zkušený realizační tým. Cíle projektu byly naplňovány. V rámci projektu podpořeno více než 100 klientů.

Přerov – Podpora a integrace ukrajinských uprchlíků ve městě Přerově – 330 761,00 Kč

Cílem podprojektu č. 1 bylo zajištění tlumočnických služeb v ukrajinském jazyce v období od března do května 2022 a zřízení pracovní pozice „koordinátor styku s ukrajinskými uprchlíky“ na Magistrátu města Přerova. V období letních prázdnin se realizovaly příměstské tábory a jazykové kurzy. Obslouženo přes 100 klientů.

Přibyslav – Pomoc uprchlíkům z Ukrajiny v Přibyslavi – 500 000,00 Kč

Projekt výrazně napomohl integraci uprchlíků z Ukrajiny mezi obyvatele Přibyslavi. Mnozí získali zaměstnání na plný úvazek, případně práci trvalejšího charakteru. Školní děti se úspěšně začlenily do kolektivu. Mnoho ukrajinských uprchlíků se naučilo komunikovat česky i na velmi dobré úrovni. Část uprchlíků se navrátila na Ukrajinu, část odcestovala na jiná místa.

Rokytnice nad Jizerou – Podpora integrace držitelů dočasné ochrany v Rokytnici nad Jizerou – 500 000,00 Kč

Projekt umožnil efektivně podpořit integraci držitelů dočasné ochrany. Bylo zřízeno konzultační centrum pro uprchlíky z Ukrajiny. Celkem obslouženo přes 200 klientů.

Roztoky – Roztoky pro Ukrajinu – 498 710,10 Kč

Projekt se skládal ze 3 hlavních dílčích projektů – výuka češtiny, psychologická podpora a koordinace zajištění materiálních potřeb. Projekt podpořil 400 držitelů dočasné ochrany.

Rožnov pod Radhoštěm – Rožnov pod Radhoštěm pomáhá a integruje – 472 150,00 Kč

V rámci tohoto projektu vznikly ve městě Rožnov pod Radhoštěm dvě nové pozice koordinátorek, které řešily každodenní problémy a nové situace lidí s dočasnou ochranou. Dále byly realizovány kurzy českého jazyka pro dospělé. Dále město mohlo poskytovat psychologickou pomoc, sociální poradenství a motivačně poradenské aktivity. Projektu se zúčastnilo celkem 200 osob.

Rumburk – Podpora integrace držitelů dočasné ochrany ve městě Rumburk v roce 2022 – 925 395,00 Kč

V rámci projektu byly poskytovány výchovné a vzdělávací aktivity, terapeutické služby a odborné poradenství. Obslouženo bylo více než 1 000 klientů.

Říčany – Náklady na realizaci adaptačních aktivit pro držitele dočasné ochrany na území města Říčany – 348 476,15 Kč

Díky realizaci projektu získali uprchlíci podporu při začleňování do společnosti. Místní volnočasové organizace byly kontaktovány s možností spolupráce při zajištění smysluplného volného času pro cílovou skupinu. Aktivit se zúčastnilo přes 1 500 cizinců.

Říčany – Adaptační a integrační aktivity na území města Říčany – 942 154,90 Kč

Největším přínosem projektu byla výuka českého jazyka v místě bydliště, díky které zlepšila orientace uprchlíků v českém prostředí, komunikace, a především se zvýšila úspěšnost při uplatnění se na trhu práce a ve školách. Adaptační proces velmi podpořilo provozování centra pomoci, ve kterém působili dvojjazyční pracovníci, kteří poskytovali podporu ve formě individuálních konzultací zaměřených na hledání zaměstnání v regionu, možnosti zapojení se do veřejného života ve městě a řešení individuálních problémů. Celkem do projektu zapojeno přes 1 000 klientů.

Statutární město Brno – Integrace ukrajinských uprchlíků ve městě Brně – 2 367 696,00 Kč

V rámci projektu byl vytvořen tým tlumočnicků a překladatelů, který byl metodicky veden odbornými pracovníky a pracovníky OSP MMB z týmu integrace cizinců. Tento tým byl proškolen a jednotliví pracovníci byli dále směřováni dle svých schopností vybranými směry interkulturní práce dle potřeb města, primárně pak směrem k terénní práci ve velkokapacitních ubytovacích zařízeních, ke spolupráci s veřejnými institucemi, sociálními službami a neziskovými organizacemi. Bylo obslouženo více než 200 klientů.

Statutární město České Budějovice – Ukrajinské komunitní centrum NADIJA – 950 000,00 Kč

Projekt tvořil jeden ucelený projekt, nebyl tvořen z dílčích podprojektů. Hlavní aktivitou projektu bylo zřízení a provozování ukrajinského komunitního centra Nadija pro příchozí ukrajinské uprchlíky, jehož cílem byla ucelená pomoc a podpora. V centru pracovalo stabilně 5 osob (z toho dvě osoby mají status uprchlíka a ostatní 3 jsou dlouhodobě integrovaní Ukrajinci) ve spolupráci s dobrovolníky. Projektu se zúčastnilo celkem 6 663 osob.

Statutární město Děčín – Podpora integrace držitelů dočasné ochrany v roce 2022 v Děčíně – 646 075,00 Kč

V rámci projektu byly realizovány příměstské tábory a workshopy, kterých se účastnilo přes 500 osob.

Statutární město Havířov – Integrace držitelů dočasné ochrany v Havířově (2022) – 676 837,00 Kč

Projekt byl zaměřen zejména na tři stanovené cíle – podpořit výuku českého jazyka pro děti a dospělé, zvýšit informovanost cílové skupiny, aby byla schopna lépe se začlenit do hostitelské společnosti, a poskytování psychologické pomoci. Projektu se zúčastnilo celkem 310 osob.

Statutární město Opava – Adaptace a integrace ukrajinských válečných uprchlíků do české společnosti na území statutárního města Opavy – 1 468 803,00 Kč

Cílem projektu byla adaptace a integrace ukrajinských válečných uprchlíků do české společnosti na území statutárního města Opavy a zkvalitnění jejich soužití s většinovou společností. Realizovanými dílčími projekty bylo jejich účastníkům umožněno se snáze zapojit do podmínek města a ulehčit jim jejich tíživou situaci. Samotní účastníci jednotlivých projektů realizované aktivity hodnotí jako přínosné, o čemž také vypovídá neustále naplněná kapacita všech aktivit (příměstské tábory, kroužek, aktivity psychologa). Příměstské tábory – díky realizaci tohoto podprojektu mohly ukrajinské maminky absolvovat kurzy češtiny, lépe poznat místní podmínky a v případech, kdy to bylo možné také hledat práci, případně do práce docházet. Děti, které se táborů účastnily, mohly smysluplně trávit volný čas se svými vrstevníky, poznat místní prostředí a upevnit znalosti místního jazyka. Kroužek dětský Sad – jednalo se o aktivitu, která probíhala větší polovinu roku 2022 a v průběhu měsíce září byla z důvodu naplněnosti a potřebnosti tato aktivita rozšířena (po – pá, 7:00 – 15:00). Díky této aktivitě se jak děti, tak jejich rodinní příslušníci mohli lépe vyrovnat s traumatickými zážitky a začlenit se lépe do místní společnosti. Díky realizaci tohoto podprojektu mohly ukrajinské maminky absolvovat kurzy češtiny, lépe poznat místní podmínky a v případech, kdy to bylo možné také hledat práci,

případně do práce docházet. Děti, které do kroužku docházely, mohly trávit volný čas se svými vrstevníky, poznat místní prostředí a učit se také základům českého jazyka. Kruh podpory a psychologické konzultace – aktivita byla zahájena s mírným zpožděním oproti původnímu předpokladu a v průběhu realizace byly v rámci žádosti o změnu upraveny hodinové sazby poskytování jednotlivých služeb. Nicméně i přes tuto skutečnost se aktivita ukázala jako velmi přínosná pro cílovou skupinu, usnadnila adaptaci ukrajinských válečných uprchlíků v místních podmínkách, a hlavně výrazným způsobem pomohla vyrovnat se s traumatizujícími zážitky. Projektu se zúčastnilo celkem 104 osob.

Statutární město Ostrava – Podpora adaptace a integrace držitelů dočasné ochrany v Ostravě – 2 034 953,00 Kč

V rámci projektu byli nasmlouváni čtyři soudní překladatelé/tlumočníci, s nimiž byly dohodnuty rámcové objednávky na překlady dokumentů o vzdělání z ukrajinštiny do češtiny. Služby využilo za celou dobu jejího poskytování celkem 299 osob. Další aktivitou bylo poradenství a přímá práce s cílovou skupinou pro 1 368 osob.

Statutární město Ostrava – Integrace ukrajinských rodin v Ostravě – 950 000,00 Kč

V rámci projektu byl zajištěn provoz zajištěn Komunitního centra pro držitele dočasné ochrany v Ostravě. Celkem v KC bylo poskytnuto 3 719 intervencí. Přímou prací pracovníků sociálního poradenství a síťování a tlumočnicka bylo provedeno 2 375 intervencí (tzn. minimálně 2 375 osob). Bylo realizováno celkem 10 turnusů příměstských táborů. Celkem se těchto příměstských táborů zúčastnilo 146 dětí.

Statutární město Pardubice – Podpora integrace a pomoc ukrajinským uprchlíkům – Pardubice 2022 – 946 437,00 Kč

V rámci projektu byla zřízena pozice koordinátora s jazykovou vybaveností. Projektu se účastnilo více než 1 000 klientů.

Statutární město Ústí nad Labem – Podpora integrace držitelů dočasné ochrany na území Statutárního města Ústí nad Labem v roce 2022 – 1 535 827,00 Kč

Do projektu pod názvem „Podpora integrace držitelů dočasné ochrany na území Statutárního města Ústí nad Labem v roce 2022“ byli zapojeni celkem čtyři partneři, s jejichž pomocí došlo v rámci jednotlivých podprojektů k naplnění vytýčených cílů: zvýšení znalosti českého jazyka a sociokulturní orientace, podpora informovanosti a soběstačnosti cílové skupiny, monitoring potřeb a problémů cílové skupiny, usnadnění a zkvalitnění komunikace mezi cizinci, institucemi a veřejností, zprostředkování kontaktu a zlepšování vzájemných vztahů cizinců a majoritní společnosti a efektivní využití volného času dětí a mládeže. Projektu se zúčastnilo celkem 1 525 osob.

Stříbrná Skalice – Integrace držitelů dočasné ochrany na území Stříbrné Skalice – 251 370,00 Kč

Realizací projektu došlo ke splnění cíle, kterým byl rozvoj jazykových kompetencí cílové skupiny v českém jazyce. Došlo díky tomu k podpoře integrace zástupců cílové skupiny do české společnosti. Účastníci projektu získali lepší podmínky pro uplatnění se na trhu práce. Oproti původnímu stavu na začátku realizace projektu probíhá komunikace uprchlíků s místními obyvateli jednodušeji a dochází k jejich začlenění do života obce.

Svazek obcí SEVER – Svazek obcí SEVER pro Ukrajinu – 1 000 000,00 Kč

V rámci projektu byly poskytovány sociální služby pro uprchlíky z Ukrajiny a lidem se zdravotním postižením. Dále byly poskytovány asistenční a tlumočnické služby na úřadech. Služby byly poskytovány více než 200 klientům.

Svazek obcí Vejprtska – Program integrace držitelů dočasné ochrany na území svazku obcí Vejprtska – 924 015,41 Kč

V rámci realizace projektu probíhaly všechny plánované aktivity podle plánovaného harmonogramu. Podařilo se zrealizovat kurz českého jazyka, poradenství k ekonomické a sociální soběstačnosti, podpora

k sociokulturní orientaci a upevňovaly se vztahy mezi majoritou a cizinci. Projektu se zúčastnilo celkem 136 osob.

Šlapanice – Projekt na podporu integrace ukrajinských uprchlíků ubytovaných ve Šlapanicích – 402 394,00 Kč

Cílem projektu bylo začlenění osob do českého prostředí a prostředí města pomocí naučení se českému jazyku, podpory rodičů při hledání zaměstnání otevřením adaptační skupiny pro předškolní děti, podpory při zajištění momentálních potřeb ubytovaných. Projektu se účastnilo více než 100 klientů.

Teplice – Projekt na podporu integrace držitelů dočasné ochrany na lokální úrovni v roce 2022 – Teplice – 1 591 767,00 Kč

V rámci první aktivity poskytl realizátor projektu ukrajinským dětem s dočasnou ochranou slevu 500 Kč na celoroční zápisné volnočasových aktivit. Druhá aktivita, tedy psychologická pomoc byla zajištěna psycholožkou ukrajinské národnosti. Dále byly realizovány kurzy českého jazyka a příměstské tábory a také proběhly další integrační aktivity a správa webové stránky. Velmi hezkým dílčím projektem byl projekt „Sport nás spojuje“, který sdružoval děti z Ukrajiny, které přijely bez rodičů a měly zde pouze trenéra. Velmi hojně byla navštěvována akce „Když múzy mlčí“ – představily se na ní místní organizace, které podporují cizince. Projektu se zúčastnilo celkem 535 osob.

Týnec nad Sázavou – Výuka českého jazyka pro dospělé cizince z Ukrajiny v Týnci nad Sázavou – 158 080,00 Kč

Výuka probíhala od června do prosince 2022 ve dvou skupinách – jedna skupina měla výuku v Kulturním centru v Týnci nad Sázavou, scházela se 2x týdně po dvou hodinách; druhá skupina se učila na Brejlově, výuka probíhala 2x týdně po dvou hodinách (výuku vedla lektorka z Ukrajiny, která v ČR žije několik let). Počet účastníků byl kolem 35 ukrajinských uprchlíků, kteří do ČR přišli z důvodu válečné situace na Ukrajině. Výsledkem výuky českého jazyka je začlenění dospělých Ukrajinců mezi místní obyvatele, zvládnutí základů českého jazyka a další rozvíjení komunikačních schopností a dovedností.

Valašské Meziříčí – Podpora integrace cizinců ve městě Valašské Meziříčí – 474 335,00 Kč

Projekt byl zaměřen na výuku českého jazyka a snahu o začlenění do běžného života, a to prostřednictvím realizace čtyř příměstských táborů. Projektu se zúčastnilo celkem 114 osob.

Varnsdorf – Integrační aktivity – Varnsdorf podporuje soužití v harmonii – 500 000,00 Kč

Cílem projektu bylo přispění integračními aktivitami na území města Varnsdorf, aby byly zkoordinované a plánované. Což bylo zásadním elementem k nastavení postupu všech činností v projektu, čímž došlo ke zvýšené efektivitě. Došlo ke zmapování cílové skupiny (monitoring), kdy se mohla cíleně zaměřit podpora a péče o osoby s dočasnou ochranou v terénu. Velkým úspěchem bylo propojení dosavadních akterů, a to dobrovolnou iniciativou Varnsdorf pro Ukrajinu a pracovníci Centra sociálních služeb MÚ Varnsdorf. Tímto propojením a koordinací byla jakákoliv aktivita efektivnější než před začátkem projektu. A adaptačními aktivitami se zaměřením na jazykovou vybavenost jsme výrazně podpořili nejen dosavadní jazykovou vybavenost, ale především zájem o další vzdělávání. Ze stran osob s dočasnou ochranou vznikl požadavek na pokračování podobných intenzivních jazykových programů i po skončení projektu. Celkovou změnou kromě těchto dílčích cílů projektu, bylo nastartování zvýšené pozornosti na budoucí aktivity směřované k lepší adaptaci a integraci osob s dočasnou ochranou.

Vrchlabí – Podpora integrace držitelů dočasné ochrany ve správním území ORP Vrchlabí – 302 100,00 Kč

Cílem projektu bylo zajištění základního poradenství, podpora integrace a aktivizace držitelů dočasné ochrany, zajištění volnočasových aktivit pro děti a mládež, prevence sociálního vyloučení držitelů dočasné ochrany. Na základě projektu došlo k pokrytí území základním poradenstvím pro uprchlíky, a to různými formami dle potřeb uprchlíků (viz činnosti koordinačního a informačního centra, skupinová setkání na ubytovnách apod.). Během léta byly zajištěny volnočasové aktivity pro děti a mládež na ubytovně Eden.

V rámci prevence sociálního vyloučení držitelů dočasné ochrany, podpory integrace a aktivizace uprchlíků byla naprostá většina uprchlíků v území navázána na terénní pracovníky, kteří s nimi řeší konkrétní potřeby a směřování (zaměstnání, bydlení apod.). Projektu se zúčastnilo celkem 550 osob.

Vyšší Brod – Letní tábor a informační aktivity v rámci integrace Vietnamců II. – 239 925,42 Kč

V rámci projektu se uskutečnil letní tábor o českém jazyce a kultuře, kterého se zúčastnilo 25 dětí.

Zašová – Učíme se česky v obci Zašová – 285 285,00 Kč

Proběhl kurz českého jazyka v obci Zašová. Frekventanti kurzu měli mnohem snazší přístup k materiálu, přestali se bát mluvit na veřejnosti. A dále proběhl Příměstský tábor s výukou českého jazyka v obci Zašová. Cílem tohoto podprojektu bylo umožnit dětem naučit se českému jazyku a dát jim tak šanci zapojit se do společnosti a do komunity v Zašové. Tohoto cíle bylo dosaženo, protože na táboře se potkali se svými vrstevníky ze školy (a v mnoha případech se rodiče českých dětí „dožadovaly“ zařazení do turnusu, ve kterém bude jejich ukrajinský kamarád). Větší děti, ať už české nebo ukrajinské pomáhaly s organizací lektorkám, zabavili děti v menších skupinkách, zatímco lektorky připravovaly další aktivity, nebo jim pomáhali s plněním aktivit.

Znojmo – Tlumočnice a koordinátorka poskytování informací a pomoci držitelům dočasné ochrany v ORP Znojmo – integrační pracovník – 260 000,00 Kč

Tlumočnice zajišťuje zprostředkování komunikace s uprchlíky či osobami z Ukrajiny, kteří přicházejí buď přímo na úřad, v terénu, či přes mobilní telefon. Jedná se o předávání informací o ubytování, asistence při stěhování uprchlíků z ubytovny na jinou ubytovnu, předání typů na pracovní místa, jak zajistit školní docházku dětí, získání e-identity a následné zprovoznění elektronické žádosti o humanitární dávku, informace o cestování v ČR – doprava v IDS JMK. Projektu se zúčastnilo celkem 1 114 osob.

2.1.3 Podpora projektů nestátních neziskových organizací

Ministerstvo vnitra realizovalo v roce 2022 dotační titul „Integrace cizinců 2022“ zaměřený na podporu integrace cizinců ze třetích zemí nestátními neziskovými organizacemi a veřejnými výzkumnými institucemi. Bylo možné jeho prostřednictvím žádat o dotaci na projekty v těchto oblastech:

- vzdělávání pracovníků státní správy (mimo jiné pracovníků oddělení pobytu OAMP) či samosprávy;
- realizaci projektů zaměřených na poskytování předodjezdových informací, adaptačně-integračních kurzů a podpory lepší orientace cizinců na pracovištích OAMP;
- přímou asistenci cizincům na odděleních pobytu cizinců OAMP:
 - streetwork v prostředí cizinců nebo/a vzdělávání streetworkerů;
 - podporu integračních aktivit založených na vlastní aktivitě cizinců;
 - výzkum postavení žen-migrantek ve společnosti nebo/a výzkum v oblasti integrace cizinců, sledování a tvorba indikátorů integrace;
 - aktivity zaměřené na informování hostitelské společnosti o oblasti integrace cílové skupiny.

Prostřednictvím tohoto dotačního titulu MV v roce 2022 podpořilo 85 projektů celkovou částkou 125 101 957,00 Kč.

2.1.3.1 Přehled projektů nestátních neziskových organizací v roce 2022

ADRA, o.p.s. – Podpora integračních a adaptačních aktivit pro děti i dospělé – 3 958 838,00 Kč

Cílem komunitních setkávání organizovaných pobočkami ADRA je začlenění cizinců do života v ČR a jejich úspěšné integrace do společnosti. Dílčím cílem bylo formou konverzačních setkávání v rámci komunity překlenout jazykovou bariéru, což vede ke zkvalitnění soužití mezi uprchlíky z Ukrajiny a většinovou společností. V rámci aktivit se uskutečnilo na pobočkách ADRA celkem 1 069 setkání a podpořeno bylo celkem 5 138 osob z Ukrajiny. Celkem se jazykových kurzů účastnilo 3 795 osob z Ukrajiny. Podpořeno bylo celkem 3 399 dětí a dospívajících z Ukrajiny. Počet plánovaných klientů/účastníků byl překročen několikanásobně. Celkem bylo podpořeno 7 774 uprchlíků.

Agentura Osmý den, o.p.s. – S počáteční podporou to jde! – 458 362,00 Kč

Cílem projektu je poskytnout KOMPLEXNÍ podporu v REÁLNÉM ČASE a místě lidem, kteří uprchli před válkou na Ukrajině a nacházejí se nyní v regionu Děčínska a případně i Ústecka. Aktivita projektu směřují ke zmírnění nepříznivé sociální situace těchto osob, jejich stabilizaci a integraci. NAPLNĚNÍ: hlavního cíle bylo dosaženo. Byla poskytována komplexní podpora lidem v regionu Děčínsko (asistence při registraci v asistenčním centru – doprovod do místa, bydlení, zaměstnání, umístění dětí do předškolních a školních zařízení, lékaři, úřady, banka, zdravotní pojišťovna, podpora při zajištění finanční pomoci přes úřad práce, seznámení s městem, trávení volného času). Podporu mimo region Děčínska čerpali jen 2 osoby (jedna v Ústí a druhá v Teplicích). Projektu se zúčastnilo celkem 173 osob.

Arcidiecézní charita Olomouc – Podpora integrace a adaptace uprchlíků z Ukrajiny v důsledku válečného konfliktu – 5 886 073,00 Kč

Cílem projektu byla podpora uprchlíků z Ukrajiny v důsledku vojenského konfliktu. Tato podpora byla naplněna prostřednictvím projektových aktivit, tj. informovanosti uprchlíků a posílení jejich schopnosti orientovat se v sociokulturním prostředí v místě jejich pobytu, poskytování poradenství, podpoře při uplatnění na trhu práce a docílení jejich soběstačnosti. Dále byly pořádány multikulturní adaptační a integrační aktivity pro dospělé i děti. Projektu se zúčastnilo celkem 25 547 osob.

Arcidiecézní charita Praha – Podpora integrace a adaptace držitelů speciálního víza a dočasné ochrany – 1 211 000,00 Kč

Cílem projektu bylo pomoci držitelům speciálního víza a dočasné ochrany při integraci a adaptaci. Projekt byl zaměřen na zranitelné osoby, na jejich vyhledávání, podporu, poskytování poradenských a asistenčních služeb. Nedílnou součástí projektu byla podpora informovanosti cizinců a posílení jejich orientace ve společnosti. Aktivita projektu vedly k ekonomické soběstačnosti klientů a ke zmírnění napětí mezi majoritní společností a uprchlíky. Všechny cíle projektu byly naplněny. Poradenské a asistenční služby byly poskytnuty stanovenému počtu osob. Také plánovaný počet intervencí byl naplněn, a dokonce významně překročen. Hlavní aktivity byly sociální a právní poradenství, terénní práce, přímá asistence a besedy pro uprchlíky. Dále podpora adaptačních a integračních aktivit pro děti a další zranitelné osoby, školení a výcvik terénních pracovníků a dobrovolníků. Projektu se zúčastnilo celkem 2 666 osob.

Arcidiecézní charita Praha – Zapojení streetworkerů z řad cizineckých komunit do integrace cizinců – 3 542 256,00 Kč

Projekt byl tvořen asistencí na OPC MVČR Praha Žukovského a Cigánková. Byla realizována sociálními pracovníky a pracovníky v sociálních službách ve spolupráci s právníkem, terénními pracovníky a tlumočníky. Cílem asistencí na OPC bylo pomoci cizincům při zorientování se v pobytové agendě, v prostorách a chodu pracoviště. Dále se jednalo o Sociální poradenství a právní poradenství a terénní práci. Projektu se zúčastnilo celkem 5 225 osob.

Brdy-Vltava o.p.s. – Svět dobrých lidí pomáhá ukrajinským uprchlíkům - 286 800,00 Kč

Cílem projektu bylo zmapovat potřeby a nabídnout adekvátní podporu ukrajinským uprchlíkům dočasně žijícím v regionu Brdy-Vltava. Podpora spočívala v realizaci konzultací cílové skupině, kdy bylo plánováno 350 hodin konzultací. Celkem bylo realizováno 512 hodin konzultací spojených zejména s výdejem humanitární pomoci, dále ve školách a v místech dočasného bydliště cílové skupiny. Dále bylo cílem zajistit výuku českého jazyka v rozsahu 100 hodin. Celkem bylo odučeno 134 hodin ČJ. Do výuky byli zapojeni dobrovolníci z regionu v celkovém počtu 13 osob. Celkem proběhlo 9 workshopů zaměřených na sbližování obou kultur při zapojení dětí – na témata společné vaření, slavení svátků, společné vyrábění apod. Dne 16. 9. 2022 proběhla první plánovaná tematická přednáška Knižní večer s ukrajinistkou Ritou Lyons Kindler, další přednáška proběhla v Pastoračním centru sv. Tomáše dne 19. 12. 2022 na téma slavení svátků Vánoc spojená rovněž s řeckokatolickou bohoslužbou. Kontinuálně byla shromažďována a distribuovaná materiální a potravinová pomoc na základě zjištěných potřeb. Tato byla pořízena jednak z finančních prostředků poskytnutých v rámci dotace, dále pak z darů obcí, podnikatelů a jednotlivců, kteří ji doručili do komunitního centra. Projektu se zúčastnilo celkem 270 osob.

Centrum Inspirace, z.ú. – Společně to zvládneme – 2 486 200,00 Kč

Cílem projektu bylo pomoci osobám z CS se zařazením se do běžného osobního a pracovního života. Poskytnout jim další pomoc při jejich sociální a pracovní integraci a při vstupu do běžného života. Nedílnou součástí projektu bylo zapojení se do aktivit zaměřených na setkávání s majoritní společností, tak aby bylo pro osoby z CS snadnější získat povědomí o sociokulturních podmínkách v prostředí. V rámci projektu podpořeno 368 osob.

Centrum pro integraci cizinců – Asistence na pracovištích OPC OAMP ve Středočeském kraji 2022 – 342 760,00 Kč

V tomto projektu sociální pracovník CIC byl na příslušném pracovišti OAMP přítomen po dobu plánovanou v projektu. Poskytoval poradenství osobám, které se na něj samy obrátily a aktivně je nabízel všem cizincům v čekárnách OAMP Kladno a Kutná Hora. V průběhu poradenství se domluvili o obsahu a formě pomoci, cizinec dostal vždy maximum možné asistence na místě. V indikovaných případech bylo domluveno pokračování asistence buď další týden na pracovišti oddělení pobytu cizinců, nebo v poradně Centra pro integraci cizinců, kterou má cizinec dopravně dostupnou – Praha, Kolín, Mladá Boleslav, Kutná Hora, Nymburk. Asistence na OAMP probíhala v rámci registrované sociální služby odborného sociálního poradenství. Těžiště asistence na OPC pak je v odborném sociálním poradenství cizincům v pobytových otázkách a se správním řízením, pomoc s vyplněním a asistence při projednávání na přepážce. Projektu se zúčastnilo celkem 1 375 osob.

COMPITUM, z.s. – COMPITUM – Podpora integrace běženců z Ukrajiny – 215 000,00 Kč

Cílem projektu bylo zajistit doprovody na úřady, k lékaři či do škol. Celkem obslouženo 110 klientů.

Diecézní charita Brno – Humanitární pomoc a integrační služby pro cílovou skupinu na území Jihomoravského kraje a Kraje Vysočina – 5 609 700,00 Kč

Na Znojemsku a Břeclavsku probíhaly během projektu Volnočasové aktivity pro děti ve věku 3-18 let a integrační aktivity pro matky s dětmi. Cílem volnočasových aktivit bylo podpořit adaptaci, socializaci, duševní pohodu a rozvíjet jejich řečové dovednosti v českém jazyce. Volnočasové aktivity probíhaly vždy 2x v týdnu v realizovaném období. Integrační aktivity zahrnovaly seznamovací akce za přítomnosti dobrovolníků. Projektu se zúčastnilo celkem 47 286 osob.

Diecézní charita Brno – CELSUZ – Aktivita na podporu lidí prchajících před válečným konfliktem na Ukrajině – 2 064 845,00 Kč

V rámci projektových aktivit byla osobám z cílové skupiny poskytována podpora odborné linky, podpora při hledání dlouhodobého ubytování se zaměřením na zranitelné skupiny osob se specifickými potřebami, dále pomoc s přechodem z dočasného do dlouhodobého ubytování, integrační podpora ubytovaných v reálném

prostředí, psychologické poradenství se zaměřením na dospělé a přednášky sociokulturní orientace realizované hybridní formou. Dále se projekt zaměřoval na zvyšování míry bezpečnosti osob z cílové skupiny, a tím i zvyšování míry bezpečnosti majority. Projektu se zúčastnilo celkem 1 089 osob.

Diecézní charita Brno – Asistenční služby na Oddělení pobytu cizinců Jihomoravský kraj VIII. – 2 130 414,00 Kč

Celkově tyto aktivity vedly k překonávání základních bariér, které znemožňovaly proces integrace cílové skupiny cizinců na území ČR po jejich příjezdu. Projektu se zúčastnilo celkem 8 810 osob.

Diecézní charita České Budějovice – Rovné příležitosti pro držitele speciálního víza a dočasné ochrany 2022 – 2 858 551,00 Kč

Hlavním cílem projektu bylo zajištění služeb, aktivit a prostředků, které napomohou k integraci držitelů dočasné ochrany na území Jihočeského kraje při naplňování rovných příležitostí mužů a žen. Došlo k zajištění navýšení kapacity odborného poradenství, rozvoji přímé materiální pomoci, koordinaci dobrovolnictví, realizaci jazykových kurzů a zprostředkování ubytování a jeho zajištění. Projektu se zúčastnilo celkem 19 486 osob.

Diecézní charita České Budějovice – Asistenční služby poskytované cizincům na pracovišti OAMP České Budějovice X. – 789 345,00 Kč

Plnění aktivit projektu považuje příjemce dotace za úspěšné, stěžejní část projektu probíhala průběžně na pracovišti OAMP České Budějovice. Projekt, resp. jeho aktivity jako poradenství, asistence a tlumočení bylo realizováno dle plánu a využilo jej 5 765 klientů.

Diecézní charita Litoměřice – Sociální integrace uprchlíků z Ukrajiny – 5 004 700,00 Kč

Projekt byl zahájen v květnu 2022 zřízením realizačního týmu, náboem interkulturních pracovníků v lokalitách, do kterých zasahuje působnost Diecézní charity Litoměřice a dále mapováním potřeb příchozích z Ukrajiny. Od 1. 7. 2022 jsme začali poskytovat koordinovanou integrační podporu a humanitární pomoc příchozím z Ukrajiny, které naši interkulturní pracovníci aktivně vyhledávali. Jednalo se o poskytování potravinových a hygienických balíčků, distribuce ošacení, nákup a distribuce vybavení domácností, poskytování integračních služeb (přímá asistence a doprovody klientů na úřady, doprovody k lékařům, zajištění vzdělávání – školky, školy, pomoc při hledání zaměstnání a další). Projektu se zúčastnilo celkem 2 603 osob.

Diecézní charita ostravsko-opavská – Rozšíření činnosti Sociálně-dluhových poraden o pomoc cizincům – 457 000,00 Kč

Cílem projektu byla pomoc cizincům, migrantům a uprchlíkům vyskytujícím se v Moravskoslezském kraji (především uprchlíkům z Ukrajiny), a to prostřednictvím sítě 4 Sociálně-dluhových poraden Diecézní charity ostravsko-opavské. Agenda poraden byla v průběhu realizace projektu rozšířena o problematiku integrace cizinců. Došlo od 1. 5. 2022 k rozšíření činnosti našich poraden o pomoc cizincům, kterým bylo v průběhu realizace projektu poskytováno poradenství a informace v těchto oblastech: sociální problematika, zdravotní péče, ubytování, školní docházka dětí, zaměstnání, vyřízení žádostí o dávky, informace o životě v ČR, vyplňování formulářů, doprovod klientů, potravin, materiální pomoc, právní poradenství, tlumočení a překlady aj. Projektu se zúčastnilo celkem 355 osob.

Diecézní charita Plzeň – Asistenční služby na pracovišti OAMP MV ČR v Plzni VIII. – 491 200,00 Kč

Hlavním cílem projektu bylo poskytování kompletních služeb pro cizince přímo na pracovišti OAMP MV ČR, zejména asistence a tlumočení. Asistenční služby byly poskytnuty 790 klientům.

Diecézní katolická charita Hradec Králové – Podpora integrace držitelů dočasné ochrany z Ukrajiny – 999 023,00 Kč

Hlavními aktivitami projektu byla koordinace poskytování humanitární pomoci, zajištění informační činnosti, základního poradenství a asistence. Integrační pracovníci projektu zajišťovali pro cílovou skupinu terénní informační činnost, tlumočení, asistence, doprovody a podporu při jednání na úřadech, u zaměstnavatelů, ve školách, zdravotnických zařízeních a dalších institucích. Projektu se zúčastnilo celkem 3 441 osob.

Diecézní katolická charita Hradec Králové – Podpora integrace cizinců 2022 – 993 000,00 Kč

Poradenské služby byly během realizace projektu poskytovány ambulantní formou i formou terénní práce. Terénní forma služby byla zaměřena na aktivní vyhledávání a oslovování cizinců (streetwork) v jejich přirozeném prostředí (ubytovny, zaměstnavatelé, úřady). Pro lepší navázání kontaktu, získání důvěry v poskytovanou službu a překonání komunikačních bariér bylo využíváno služeb komunitních tlumočnicků a mediátorů. Při poskytování služeb terénní formou byly cizincům předávány také informační materiály v různých jazykových mutacích se základními informacemi o poskytovaných službách a příslušnými kontakty. V rámci poradenských aktivit byla poskytována pro cílovou skupinu asistence pracovníků na regionálním pracovišti OAMP v Hradci Králové. V souvislosti s vlnou uprchlíků z Ukrajiny byly poradenské a asistenční služby poskytovány také v Krajském asistenčním centru pro pomoc Ukrajině během celé provozní doby centra. Dále se uskutečnily multikulturní aktivity, besedy a přednášky, integrační aktivity pro děti a mládež, podpora zájmových a svépomocných skupin cizinců. Projektu se zúčastnilo celkem 1 746 osob.

Elpida, o.p.s. – Aktivizační a integrační program pro ukrajinské seniory – 547 480,00 Kč

V souladu s cíli projektu byli nejprve proškoleni pracovníci, koordinátoři, lektori i seniorští dobrovolníci. Dále se rozběhly kurzy češtiny, adaptační setkávání a vycházky, mezikulturní integrační program, letní doučování ukrajinských dětí a byly vytvořeny i 2 místa internetové kavárny. Do centra Elpida se přihlásilo k aktivní účasti celkem 293 ukrajinských uprchlíků.

Farní charita Litomyšl – První pomoc pro válečné uprchlíky – 275 000,00 Kč

Cílem projektu bylo urychlené zajištění nejzákladnějších potřeb pro válečné uprchlíky z Ukrajiny, kteří hledali azyl ve městě Litomyšl a okolních obcích. Krátkodobý pětiměsíční projekt pomohl zajistit pro první nejsilnější vlnu uprchlíků, kteří přicházeli zcela bez prostředků a základních potřeb, potravin, hygienické potřeby, léky, školní potřeby, ložní prádlo a jiné nezbytnosti denní potřeby. Krom toho také poskytování informačního servisu. Celkem zapojeno 350 osob.

Charita Česká republika – Rozšíření infolinky v ukrajinském jazyce – 793 300,00 Kč

Hlavním cílem projektu bylo poskytovat bezplatnou telefonickou a internetovou linku, zprostředkující informace a tlumočení v ukrajinském jazyce se záměrem asistovat při kontaktu s úřady a institucemi majoritní společnosti. Cílem projektu bylo rozšíření kapacit poskytování služeb Infolinky v ukrajinském jazyce Charity ČR se zaměřením na cílovou skupinu. Cílovou skupinou projektu jsou držitelé speciálního víza a dočasné ochrany, kteří uprchli z Ukrajiny a komunikují v ukrajinském jazyce. Sekundární cílovou skupinou jsou rodinní příslušníci výše uvedených cizinců, ostatní migranti v ČR a čeští občané a instituce, kteří se obrátí na Infolinku v souvislosti s hlavní cílovou skupinou. Kvantitativním cílem projektu bylo prospět minimálně 3 000 cizincům z cílové skupiny. Tento cíl byl splněn, neboť projekt od 24. února 2022 do 31. prosince 2022 poskytl službu celkem 3 316 klientům.

Charita Česká republika – Adaptačně integrační a dobrovolnické centrum pro podporu uprchlíků z Ukrajiny – 4 047 200,00 Kč

Obecně formulovaným cílem bylo poskytnutí podpory cílové skupině ukrajinských osob uprchlých do ČR v kontextu války na Ukrajině. Jednotlivé činnosti probíhaly pod záštitou adaptačně integračního "Centra Young Caritas" na území hl. m. Prahy, jehož chod a vybavení byly z projektu dotovány. Vzhledem k potenciálně nezpracovaným traumatickým vzpomínkám z válečného konfliktu probíhala také psychologická

podpora od profesionálních terapeutů. V případě dětí byl při realizaci jednotlivých aktivit motiv vytvoření bezpečného prostředí vnímán jako ještě důležitější. Fungování adaptační skupiny, realizace výletů či výtvarných dílen a workshopů dětem pomohlo opět zažít pocit bezstarostnosti spojený s hraním s vrstevníky. Druhou pomyslnou složkou byla snaha o asistenci při osvojování kompetencí, které cílové skupině pomohli s adaptací do české společnosti. Prioritou pro většinu ukrajinských uprchlíků bylo osvojení si českého jazyka. Několik jazykových kurzů, které byly v rámci projektu realizovány, zažívalo účast na hranici kapacitních možností prostorů a lektorek. Pomoc s orientací v českém pracovně právním systému pak zajišťovalo kariérní poradenství. Sociální poradenství dále poskytovalo odborné konzultace v případě upadnutí do nepříznivé situace. Projektu se zúčastnilo celkem 571 osob.

Charita Česká republika – Infolinka v mongolském, vietnamském a ukrajinském jazyce – 1 775 086,00 Kč

Hlavním cílem je poskytovat bezplatnou telefonickou a internetovou linku, zprostředkující informace a tlumočení ve vietnamském, mongolském a ukrajinském jazyce se záměrem asistovat při kontaktu s úřady a institucemi majoritní společnosti. Služba je určena cizincům ze třetích zemí legálně pobývajících na území ČR. Celkově bylo v roce 2022 evidováno 6 132 relevantních zakázek na infolince v mongolském, vietnamském a ukrajinském jazyce. Z celkového počtu 5 316 zakázek evidovaných za období 1. 1. 2022–31. 12. 2022 na infolince v ukrajinském jazyce bylo dle pobytového statusu klienta 1 804 zakázek vykázáno do projektu podpořeného z dotace IC 2022 MVČR, 3 316 zakázek vykázáno do projektu „Rozšíření infolinky v ukrajinském jazyce“ (pro držitele speciálního víza a dočasné ochrany (SV a DO), finančně podpořené z dotace dle rozhodnutí 16/2022 IC UKR) a 196 zakázek vyhodnoceno jako zakázky volajícího/z emailu klienta, který nespadá do cílové skupiny ani jednoho z těchto projektů (a tyto nebyly do těchto projektů vykázány. Jedná se o hovory ze zahraničí.).

Charita Jindřichův Hradec – Podpora, pomoc a integrace lidí prchajících před válkou na Ukrajině v rámci ORP J. HRADEC – 1 260 927,00 Kč

Hlavním cílem projektu bylo poskytnout adekvátní podporu v zajištění základních potřeb držitelů speciálního víza a dočasné ochrany, podporu v jejich samostatném fungování, a především učinit veškeré kroky, které by zamezily jejich sociální exkluzi. Za zmínku měřitelných cílů stojí poskytnutí pomoci všem uprchlíkům, kteří si o ní žádají, koordinace dobrovolníků pomáhající této skupině osob, poskytnutí materiální a potravinové pomoci, pomoc v konkrétním prostředí, kde se nacházejí, zajištění doprovodů na úřady a jiných institucí, k lékařům a tlumočení. Mezi dílčí cíle patřilo také zajištění emocionální podpory, a to vše s cílem zachování lidské důstojnosti a nezávislosti na službě. Proběhla například i práce s dětmi a mládeží z Ukrajiny a vznikly propagační, informační a vzdělávací materiály. Projektu se zúčastnilo celkem 548 osob.

Charita Moravská Třebová – Integrační služby pro držitele speciálního víza a dočasné ochrany 2022 – 954 106,00 Kč

Základní humanitární pomoc a následné řešení potřeb, souvisejících s pobytem na našem území, probíhalo už před zahájením tohoto projektu a s uprchlíky se nadále v této oblasti aktivně pracovalo. Realizátoři projektu úzce spolupracovali se službou SAS pro rodiny s dětmi i s ostatními službami v regionu, které se podíleli na řešení situace osob z Ukrajiny. Projektu se zúčastnilo přibližně 600 osob.

Charita Olomouc – Humanitární pomoc na Olomoucku pro uprchlíky z Ukrajiny – 350 000,00 Kč

Došlo k vytvoření funkčního systému materiální a potravinové pomoci a nastavení spolupráce s dalšími institucemi, které distribuují materiální a potravinovou pomoc. Aktivita byla realizována předně v kontextu KACPU, kde došlo k propojení s dalšími subjekty které, mimo jiné, distribuovali nějakou pomoc. Primárně pak s Potravinovou bankou v Olomouckém kraji z.s. Pro období roku 2022 to bylo dostačující. V dalším období bude ale nutné tyto aktivity prohloubit. Došlo k revizi naší skladové infrastruktury a postupně jsme tato místa transformovali a rozšiřovali (např. sklady Řepčinská, Tomkova, Wurmová 11 a Hanácké kasárna – KACPU). Zásadním distribučním místem pro lidi z Ukrajiny byly prostory při KACPU, které bylo nutno na tyto aktivity

připravit systematizace materiální a potravinové pomoci prostřednictvím vytvoření a vedení získané a vydané evidence. Projektu se zúčastnilo celkem 15 760 osob.

Charita Písek – Integrační služby pro držitele speciálního víza a dočasné ochrany v okrese Písek – 992 821,00 Kč

Od zahájení projektu byly uskutečněny ve střediscích pomoci Písek a Milevsko aktivity typu humanitární pomoc, poskytování poradenství a poskytování přímé asistence. Dále pomoc při ubytování uprchlíků, účast na humanitárních sbírkách a přímá asistence cílové skupiny. Projektu se zúčastnilo celkem 3 947 osob.

Charita Příbram – Podpora ukrajinských rodin a jednotlivců na Příbramsku – 1 412 238,00 Kč

Koordinace humanitární pomoci a podpory cílové skupiny na Příbramsku – podařilo se zajištění trvalé potravinové pomoci – navázání spolupráce s potravinovou bankou, místními obchodními řetězci, dobrovolníky a zajištění prostoru pro uložení získané materiální pomoci, možnost získat jednorázovou či dlouhodobou materiální pomoc (školní pomůcky, obuv pro děti, hračky, hygienické prostředky..) od jednotlivých firem. Z řad jednotlivců byl poskytován nábytek, lůžkoviny, matrace, nádobí, malé elektrické spotřebiče, kočárky, hračky. Aktivizační práce s cílovou skupinou – úspěšně navázána spolupráce s ostatními zařízeními zejména školskými a zdravotními, dále pak kladně hodnotíme vstřícný přístup ze strany jednotlivých úřadů. Jednalo se především o pomoc při získávání osobních dokumentů, s vyřizováním záležitostí ohledně sociálního zabezpečení, podpoře při prosazování práv a zájmů uprchlíků a jejich rodin při řešení bytové situace, dále pak při řešení problémů s nezaměstnaností a následně se zaměstnavateli, pomoc s administrativními úkony, dokumenty, kde jsme využívali pomoc překladatele, odbornou právní pomoc, doprovod při jednání na úřadech. Také spolupráce a provázanost s dalšími neziskovými organizacemi a subjekty se v tomto směru ukázala jako velmi přínosná. Projektu se zúčastnilo celkem 1 972 osob.

Charita Sušice – Koordinace humanitární a materiální pomoci, vzdělání v oblasti krizové intervence, integrace seniorů – 350 000,00 Kč

Projekt měl 3 dílčí cíle – koordinace potravinové a humanitární pomoci, podpora vzdělávání v oblasti krizové intervence a integrace seniorů. Celkem se účastnilo 650 klientů.

Charita Uherské Hradiště – Centrum aktivit pro uprchlíky v Uherském Hradišti – 620 800,00 Kč

V rámci projektu vznikla jazyková kavárna, Snídaně v HUBu 123, různé vzdělávací aktivity, společná setkání s majoritní společností, kulturní sportovní a volnočasové aktivity, mimoškolní aktivity pro děti a mládež, psychologická a sociálně poradenská činnost. Projektu se zúčastnilo celkem 655 osob.

Charita Uherský Brod – Regionální dobrovolnické centrum Zlínského kraje – 147 900,00 Kč

Zadané projektové aktivity realizátoři plnili po celou dobu tak, aby co nejvíce podpořili lokální dobrovolnická centra, dobrovolníky a zejména plnili stanovené cíle. Díky pravidelným online kávám i osobním setkáním či telefonickým rozhovorům koordinátorům byli oporou i možnost vzájemného sdílení dobré praxe při hledání cest – např. jaké aktivity dobrovolníků zvolit pro pomoc uprchlíkům z Ukrajiny, jak komunikovat aktivity a akce, aniž by to budilo negativní ohlasy (např. na soc. sítích různé reakce) a také uprchlíci, aby se necítili tímto negativně označováni, naopak aby aktivity pomáhali k co nejpřirozenější adaptaci v regionu. Jelikož se jedná o specifický projekt jakéhosi zprostředkovávání informací, nelze přesně určit počet zasažených osob projektem. Mezi aktivity patřilo: Vytvoření a udržení (aktualizace) webové stránky, na které jsou zveřejněny aktuální informace o dobrovolnictví v kraji a ČR, Vytvoření a udržení databáze s přehledem LDC, organizací vysílajících a přijímajících dobrovolníky a dalších dobrovolnických organizací, Zprostředkování nabídky a poptávky po dobrovolnictví v kraji, Podpora a propagace dobrovolnictví v kraji, Podílení se na tvorbě koncepcí či strategií rozvoje a podpory dobrovolnictví v kraji, aktivní prosazování vzniku a existence takových dokumentů v kraji a Poskytování písemného, telefonického, online apod. odborného poradenství v oblasti dobrovolnictví.

Charita Vsetín – Sklad humanitární pomoci Charity Vsetín – 619 266,00 Kč

V rámci projektu v pozitivním smyslu bylo dosaženo rozšíření poskytování pomoci v konkrétních požadavcích, které se v průběhu realizace vyskytly – zajištění specifických individuálních potřeb ze strany organizací a dalších fyzických osob – pomoc při dovybavení ubytovacích zařízení, pomoc při doprovázení, kontakty v rámci speciálního poradenství a podobně. Projektu se zúčastnilo více než 2 000 osob.

Charitní sdružení Děčín, z. s. – Jak lépe zvládnout nástrahy života v nové zemi – 975 936,00 Kč

Hlavní cíl projektu se podařilo naplnit – navázání primární CS (držitele dočasné ochrany) na bezplatné mainstreamové služby úřadů a institucí, předcházeli tak vtažení CS uprchlíci do vlivu neformálních zprostředkovatelů a klientských sítí, omezili tímto způsobem riziko exploatace primární cílové skupiny ze strany klientských sítí a neformálních zprostředkovatelů, zabraňovali porušování práv a zneužívání zranitelných skupin v rámci CS uprchlíci. Obslouženo přes 400 klientů.

INFO-DRÁČEK z.s. – ŽLUŽÁSEK – 294 000,00 Kč

Všechny turnusy splnily zadané cíle. Každý turnus se zaměřil na zvýšení jazykových dovedností, dva turnusy formou nácviků dvou českých pohádek, které se realizovaly pod vedením pedagogů herecké soukromé školy. Představení pro rodiče mělo velký úspěch a rodiče projeví zájem o zřízení divadelního kroužku. Projektu se zúčastnilo 149 dětí.

INFO-DRÁČEK z.s. – Tady jsem doma – 318 000,00 Kč

Projekt je již zavedenou aktivitou spolku a každým rokem je velký zájem o účast ve všech skupinách kurzu. Velkou výhodou je místo konání kurzů, a to v centru tržnice Sapa, což umožňuje účastníkům docházet do kurzů přímo v místě jejich pracovních aktivit. Kurzů se účastnilo 42 účastníků.

Informační a poradenské centrum Vysočina o.p.s. – POMOCNÁ RUKA – Realizace ukrajinských aktivit – 611 733,00 Kč

V rámci projektu se podařila adaptace ukrajinských dětí na české školní i mimoškolní prostředí a byla využita dětmi i rodiči. Dále byla poskytována cílená pomoc ukrajinským rodičům při jednání s úřady, ubytovateli, lékaři i zaměstnavateli, tlumočnické služby a doprovod na jednání byly využity zájemci. Poté také výuka českého jazyka pro dospělé ukrajinské uprchlíky. A v neposlední řadě integrace dospělých byla nastartována pomocí setkávání s českou společností. Mezi podprojekty patřil Klub mravenci, Příběhový prázdninový tábor pro ukrajinské a české děti, Sociálně-právní poradenství, případně přímý doprovod s tlumočnickými službami na úřady nebo k lékařům, Konverzační lekce českého jazyka a projekt Spolu u jednoho stolu. Projektu se zúčastnilo celkem 100 osob.

Integrační centrum Praha, o.p.s. – ICP Ukrajina 2022 – 1 180 282,00 Kč

V rámci projektu bylo natočeno 5 videí dle vybrané tematiky a byly distribuovány přes sociální média do komunity osob s dočasnou ochranou. Video byla natočena s ohledem na srozumitelnost a přenositelnost informací a dlouhodobou užítelnost informací (kde bylo možné) ve videích. Zároveň byl brán ohled na množství informací v jednom videu. Video byla šířena přes YouTube kanál Integračního centra Praha, přes Facebook a Instagram interpretky instruktážních videí a pak byla přesdílena do 16 facebookových skupin zaměřených na ukrajinské občany v ČR. Bylo dosaženo 2 616 přímých zhlédnutí, videa navíc po sdílení do skupin byla nadále sdílena v rámci ukrajinské komunity. O videích byli také informováni tlumočníci v KACPU, kteří také mají dosah do ukrajinské komunity k držitelům dočasné ochrany. Za monitorované období bylo na směnách dotlumočeno 213 hodin provedeno 2 810 aktů tlumočení. Toto číslo více jak 6krát převyšuje původně plánovaný počet dotčených osob, tj. 450. Projektu se zúčastnilo celkem 3 781 osob.

Jihomoravský kraj – Integrační služby pro držitele speciálního víza a dočasné ochrany 2022 v Jihomoravském kraji – 5 439 207,00 Kč

Stěžejní aktivitou projektu bylo zajištění informačně poradenské činnosti pro držitele speciálního víza a dočasné ochrany na dvou kontaktních pracovištích v Brně – Centrum pro cizince JMK v ul. Mezírka

1 a v prostorách KACPU – nejprve v rámci areálu BVV a potom v ul. Hněvkovského v Brně. Ve spolupráci s jinými aktéry v JMK jsme připravovali informační materiály a instrukce tak, abychom zajistili šíření správných a relevantních informací. Stěžejními v této oblasti byly i webové a FB stránky Centra, JMK a Ministerstva vnitra. Projektu se zúčastnilo celkem 47 000 osob.

Konfederace sociálních služeb, z.s. – Poradenství pro uprchlíky z Ukrajiny zaměřené na řešení jejich sociálních a pracovních problémů a adaptaci na život v ČR – 2 758 317,00 Kč

Cílem projektu bylo pomoci 200 občanům z Ukrajiny prchajícím před ruskou invazí, řešit záležitosti, problémy v této nepříznivé situaci, zorientovat se v legislativě a adaptovat se na život v ČR. Tohoto cíle bylo dosaženo prostřednictvím poradenství doplňované o tlumočení a doprovody klientů. Projekt byl realizován v 10 krajích České republiky. Zájem o poradenství poskytované v rámci projektu byl ve všech krajích realizace. Indikátory dané projektem byly nejen splněny, ale co se týče počtu podpořených osob, byly i významně překročeny. Celkem bylo v rámci projektu podpořeno 365 osob a poskytnuto 1 014 konzultací. Poradenství pomohlo uprchlíkům zorientovat se v oblastech získání podpory, zajištění ubytování, legislativních podmínek zdravotního pojištění, získání práce a dalších sociálně právních problémech. Ve všech krajích byly splněny počty podpořených osob a počty konzultací (min. 20 klientů na kraj). Prostřednictvím informační kampaně se podařilo naplnit i dílčí cíl – Zvýšení povědomí o nabídce pomoci ukrajinským uprchlíkům, jejich problémech a propagace projektu. Projektu se zúčastnilo celkem 365 osob.

Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty v ČR – Poskytování informačního servisu institucím prostřednictvím platformy „Pomáhej Ukrajině“ a koordinace občanské pomoci uprchlíkům z Ukrajiny - 2 244 716,00 Kč

Cílem projektu bylo informovat pomáhající subjekty o změnách v legislativě a o dalších návazných informacích, které s sebou přináší turbulentní změny v oblasti adaptace a integrace ukrajinských uprchlíků. Během celého projektu jsme systematicky kontaktovali další aktéry, kterým je nabízen informační servis. Jde o pracovníky krajů a větších či obcí. Po vyřešení technických otázek byla vytvořena online databázová platforma v prostředí Tabidoo (s názvem „Aktéři integrace“), kam jsou zapisovány jak kontakty na pracovníky, tak zjištění z mapování potřeb. Zkušenosti s infoservisem jsou pozitivní a zástupci obcí a NNO si předávají informace o jeho možnostech a využívání, pracovníci/e nás kontaktují a žádají o odběr. Projektu se zúčastnilo celkem 2 115 osob.

LATUS pro rodinu o.p.s. – KOMUNITNÍ CENTRUM SPOLU – 628 410,00 Kč

Komunitní centrum SPOLU umožňovalo rodinám prchajícím před válečným konfliktem nalézat řešení složité osobní situace, posílit samostatné schopnosti, informovanost a orientaci v českém sociálním a institucionálním prostředí. A dále pomáhalo rodinám prchajícím před válečným konfliktem se sociálně začlenit do většinové společnosti, využívat dostupné zdroje, síť a služby a žít běžným životem. Projektu se zúčastnilo celkem 509 osob.

Lexikona, z.s. – Zajištění psychologických služeb a doprovodu uprchlíků z Ukrajiny na území Krnovska – 492 400,00 Kč

Cílem projektu bylo poskytování 2 aktivit: Psychosociální podpora a Doprovázení. Obě aktivity byly poskytovány po celou dobu realizace projektu. Podařilo se splnit cíl projektu, tedy zajistit psychosociální podporu a službu doprovázení na úřady, do institucí, zdravotnických a školských zařízení, organizací sociálních služeb a jiných subjektů, a tak poskytnout uprchlíkům na daném území saturaci základních životních potřeb. Projektu se zúčastnilo celkem 321 osob.

Most pro – INFORMAČNÍ STŘEDISKO PRO CIZINCE – 929 521,00 Kč

Po celou dobu projektu bylo poskytováno odborné sociální poradenství v sídle naší organizace. Klientům byl k dispozici také právník. Most pro o.p.s. poskytuje v rámci projektu asistenční služby na Odboru azylové a migrační politiky v Pardubicích. Celkem právní a sociální poradenství využilo v monitorovacím období 1 019 klientů a poskytnuto celkem 3 738 asistencí a tlumočení.

Most pro o.p.s. – Integrační a adaptační aktivity pro cizince – 519 323,00 Kč

V rámci projektu proběhly kurzy českého jazyka: Obrovský zájem byl o kurzy českého jazyka, které se vždy od vyspání do několika dní plně obsadily. Kurzy českého jazyka byly realizovány jak pro dospělé, tak také pro teenagery. Dále proběhly socio kurzy: Díky realizovaným soci kurzům získali cizinci s udělenou dočasnou ochranou potřebné informace a prostor klást otázky. Socio kurzy byly realizovány na několik témat: bydlení, lékařská péče v ČR, školní systém v ČR, komunikace mezi rodiči a školou, zaměstnání v ČR, metařské školy a další. O kurzy byl největší zájem zpočátku a postupně s koncem roku byl zájem menší. Volnočasové aktivity pro děti a doučování: O doučování byl mezi rodiči obrovský zájem. Děti se scházely 1x-2x týdně s přiděleným lektorem v malých skupinkách a učily se český jazyk a další školní předměty. Během letních prázdnin se zrealizoval jeden příměstský tábor, který trval jeden týden. Projektu se zúčastnilo celkem 669 osob.

Multikulturní centrum Praha, z.s. – Informování a budování kapacit lokálních komunit při práci s držiteli dočasné ochrany – 470 960,00 Kč

Projekt poskytoval od 1. 5. do 31. 12. 2022 informační podporu a vzdělávání především mimopražským organizacím, obcím a dobrovolnickým uskupením, které po ruské invazi na Ukrajinu začaly poskytovat služby držitelům dočasné ochrany. Dobrovolnická uskupení a organizace, které dosud nepracovaly s cizinci, díky projektu získaly: pravidelné informování o pobytovém statusu a podpoře pro držitele DO, vyškolení v základech práce s uprchlíky a kulturních a sociálních specifikách příchodců z Ukrajiny, mentoring/koučování pro vedoucí pracovníky a konzultace. Samosprávy a organizace především z oblasti sociálních služeb, které se zapojily do projektu, navíc prošly integračními workshopy, které zahrnovaly výzkum zaměřený na zmapování situace v obci a vyhledávání možných aktérů k zapojení do integrace moderované plánovací setkání všech aktérů včetně zástupců cizinců, při kterém byly pojmenovány konkrétní potřeby a promítnuty do vytvoření integrační strategie. Projektu se zúčastnilo celkem 144 osob.

Nadační fond Šance pro děti – Integrační aktivity pro držitele speciálního víza a dočasné ochrany 2022 v Mladé Boleslavi – 1 276 500,00 Kč

Dle plánu byly utvořeny skupiny po 5 dětech, jejichž především víkendy byly díky tomuto projektu naplněny spoustou výletů/procházek/edukativních výjezdů, které měly za cíl poznat Mladou Boleslav, blízké i daleké okolí, které je jejich novým „domovem“. Dalšími aktivitami byl např. fotbalový turnaj. Celkem obslouženo kolem 800 klientů.

Oblastní charita Červený Kostelec – Koordinace a organizace pomoci válečným uprchlíkům z Ukrajiny v regionu Náchodsko – 423 143,00 Kč

Veškeré realizované aktivity projektu jsou hodnoceny velmi pozitivně. Realizované aktivity projektu jsou širokospektrálního charakteru tak, aby byla pokryta oblast potřeb ukrajinských „spoluobčanů“. Vzhledem k neustálému kontaktu s ukrajinskými obyvateli, popřípadě jejich českými ubytovateli, vidíme, že naše aktivity mají pozitivní dopad na cílovou skupinu projektu.

Oblastní charita Dvůr Králové – Integrace držitelů speciálního víza a dočasné ochrany na Královédvorskú – 993 610,00 Kč

V rámci projektu vnikly pozice koordinátorů, byly realizovány kurzy českého jazyka, byla zajištěna psychoterapeutická podpora pro osoby z cílové skupiny a zřízeno komunitní místo. Projektu se zúčastnilo celkem 356 osob.

Oblastní charita Havlíčkův Brod – Integrační služby pro držitele speciálního víza a dočasné ochrany 2022 – 540 400,00 Kč

Cílem projektu byla pomoc občanům Ukrajiny se zajištěním přechodu do jiné země, kde nikoho neznají a neumí řeč. Cílem byla pomoc při řešení běžných starostí – lékař, škola, školka, úřady. Snaha naučit občany Ukrajiny základní fráze byla splněna. Mnoho z občanů Ukrajiny zároveň díky tomuto projektu bylo schopno základní komunikace v českém jazyce při hledání práce apod. Projektu se zúčastnilo celkem 260 osob.

Oblastní charita Hradec Králové – Koordinace humanitární pomoci a podpora držitelů dočasné ochrany z Ukrajiny – 366 296,00 Kč

Od začátku válečného konfliktu na Ukrajině zajišťovali pracovníci v rámci projektu pravidelně pomoc a poradenství na největší ubytovně pro uprchlíky v Hradci Králové. Dále se na oblastní charitu obraceli uprchlíci bydlící v soukromí v HK a okolí. Mezi další aktivity patří koordinace humanitární pomoci či poskytování informací. Obslouženo více než 500 klientů.

Oblastní charita Kutná Hora – Integrační služby v rodinném centru KOPRETINA – 816 126,00 Kč

Aktivity probíhaly dle nastaveného harmonogramu, vše bylo v souladu s podrobným popisem klíčových a dílčích aktivit projektu. Nejvíce byla využívána humanitární pomoc a výuka českého jazyka. Důležitá byla spolupráce s organizacemi zajišťujícími pomoc uprchlíkům. Za realizaci projektu byla pomoc poskytnuta cca 345 lidem, uskutečnilo se cca 420 konzultací.

Oblastní charita Náchod – Oblastní charita Náchod pomáhá uprchlíkům – 71 990,00 Kč

Cílem projektu bylo pomoci se zajištěním základních potřeb příchozím uprchlíkům z Ukrajiny bezprostředně v prvních okamžicích po příchodu do našeho regionu. Zdarma jim poskytnou informační servis (kam se jít hlásit a o co je možné kde žádat). Zdarma jim poskytnout základní potraviny a hygienu z provozovaného skladu potravinové banky a sbírek potravin, které jsme uspořádali. A zprostředkovat pomoc s vybavením nábytku do jejich ubytování – propojení nabídky a poptávky a případný dovoz nábytku. Stanovené cíle byly naplněny – příchozích uprchlíků byl bezprostředně v prvních okamžicích po příchodu do našeho regionu zdarma poskytnut informační servis, základní potraviny a hygienické potřeby z provozovaného skladu potravinové banky a z uspořádaných sbírek. Těm, kteří to potřebovali, byla poskytnuta také pomoc s vybavením nábytku do jejich ubytování – evidovali jsme nabídky od občanů a poptávku uprchlíků a v případě potřeby jsme zajišťovali i dovoz nábytku do ubytování. Projektu se zúčastnilo celkem 693 osob.

Oblastní charita Pardubice – Kvalitní a rychlé začleňování – 700 000,00 Kč

Aktivity byly realizovány v souladu s personálním zajištěním projektu ve dvou rovinách. Sociální pracovníce spolu s koordinátorkou pomoci aktivně vyhledávaly problémy v integraci, dále v orientaci a v zajištění základních potřeb a pomoci směřovaly uprchlíky k ještě větší samostatnosti a k vytvoření pozitivních vazeb na společnost. Sociální pracovníce pak pomohly konkrétním řešení situace přibližně čtyřiceti rodinám, tedy více než stovce uprchlíků. Další pomoc poté spočívala v přímé účasti a koordinaci na KACPU. Projektu se zúčastnilo celkem 1 173 osob.

Oblastní charita Polička – Práce s komunitou je naší realitou – 627 159,00 Kč

Projekt „Práce s komunitou je naší realitou“ byl realizován v souladu s posláním organizace, které znamená pomáhat lidem v hmotné, sociální, duševní a duchovní nouzi bez ohledu na jejich příslušnost k rase, národnosti nebo náboženskému vyznání tak, aby vedli život odpovídající jejich důstojnosti, podporovat je v samostatnosti a v aktivaci vlastních sil a možností, a doprovázet je v obtížné situaci. Jazykových kurzů se účastnilo 435 klientů.

Oblastní charita Trutnov – Potravinová, humanitární pomoc a výuka češtiny pro uprchlíky z Ukrajiny – 146 000,00 Kč

Předpokladem projektu bylo zajistit potravinovou a humanitární pomoc pro nově příchozí uprchlíky do regionu. Díky dotaci bylo možné rychle reagovat na potřeby uprchlíků, pokrýt nejnutnější potřeby a zajistit jim výuku českého jazyka, která byla nezbytná pro jejich začátky a pozdější fungování u nás v České republice. O projekt byl velký zájem a Oblastní charita Trutnov byla jediná, která v regionu takovouto pomoc poskytovala. Projektu se zúčastnilo celkem 74 osob.

Oblastní charita Ústí nad Orlicí – Integrace a pomoc ukrajinským uprchlíkům – 3 280 000,00 Kč

Cílem projektu bylo nabídnout rodinám prchajícím před válečným konfliktem na Ukrajině možnost začít žít nový život, ale také integrace a pomoc. Ta byla poskytována v mnoha směrech. Důraz byl kladen na pomoc

s vyřízením potřebných dokladů, zprostředkovávání ubytování, humanitární sklad se základními potřebami, hledání pracovních příležitostí. Mezi další aktivity projektu patřilo poradenství terénní a ambulantní formou, kdy poradenství klienti využívali velmi aktivně. Další pomoc probíhala telefonicky ze střediska v Letohradě. Poskytnuta byla také psychologická poradna a také byly navázány kontakty s OSPOD. Velký zájem byl o Integrační výuku českého jazyka, kdy velkou motivací se naučit dobře jazyk byla především práce. Dále byly zřízeny adaptační skupiny pro děti. Jednalo se o volnočasovou organizovanou skupinu pro děti ukrajinských uprchlíků. Zřízení adaptační skupiny, pomohlo maminkám, které se zapojily do práce. Zajímavé bylo také vaření s ukrajinskou maminkou. Od začátku projektu bylo v kontaktu 516 osob. V adaptačních skupinách evidovali celkem 22 dětí. Integrační výuku češtiny využilo celkem 297 klientů.

Oblastní spolek Českého červeného kříže České Budějovice – Psychosociální poradna na OS ČČK ČB pro ukrajinské občany – KAPCU LETIŠTĚ PLANÁ – 140 000,00 Kč

Probíhá dlouhodobá práce s klienty v ubytování podle jejich potřeb a požadavků. Funguje telefonická linka, kam se mohou obrátit a přes tlumočnicku sdělit své požadavky a potřeby. Naše humanitární jednotka má v psychosociální sekci vyškolené členy pro psychosociální krizovou intervenci, kteří jsou do tohoto projektu zapojeni jako dobrovolníci.

Oblastní spolek Českého červeného kříže Zlín – Personální zajištění humanitárního skladu a osob pomáhajícím osobám z Ukrajiny (podpůrní pracovníci) – 914 640,00 Kč

V tomto projektu se jednalo o personální zajištění humanitárního skladu – z počátku byl sklad zajištěn pracovníky ČČK ve vlastních prostorách. Sklad, který byl původně od února k dispozici, již nebyl zdarma k dispozici, až později se podařilo sehnat finanční prostředky na jeho otevření. Od září byl v původním skladu. Do té doby byla humanitární pomoc poskytována v menších prostorech v budově ČČK. Od září se zvýšil výdej i příjem pomoci, bylo potřeba zaměstnat více osob na DPP do skladu. Byla navázána nová spolupráce s dodavateli potravin a humanitární pomoci. Dalším cílem bylo podpořit uprchlíky, což se podařilo. Nikdo nebyl při žádosti o pomoc odmítnut díky koordinátorovi, který byl díky projektu najat. Projektu se zúčastnilo celkem 7 569 osob.

Organizace pro pomoc uprchlíkům – Podpora péče o děti-cizince bez doprovodu – 664 621,00 Kč

Cílem projektu byla podpora péče o děti-cizince bez doprovodu s udělenou dočasnou ochranou. Z potřeb, které vyplývaly z praxe, bylo třeba pomoci identifikovat nezletilého bez doprovodu blízkého příbuzného a informovat je o jejich právech a možnostech pomoci. Dalším cílem projektu bylo vyškolení rodin pro hostitelskou péči nezletilých dětí-cizinců bez doprovodu s udělenou dočasnou ochranou a následné spárování nezletilých dětí-cizinců bez doprovodu s hostitelskými rodinami. Projektu se zúčastnilo celkem 60 osob.

Poradna pro integraci – Interkulturní asistence a koordinace dobrovolníků v Ústeckém kraji – 999 648,00 Kč

Hlavním cílem projektu bylo usnadnění komunikace mezi cizinci a veřejnými institucemi a zajištění koordinace dobrovolníků pomáhající osobám se speciálním vízem nebo dočasnou ochranou při jejich integraci a adaptaci v Ústeckém kraji. Při poskytování asistencí byl kladen důraz na individuální potřeby / možnosti uživatelů služeb a jejich specifické životní situace. Obslouženo bylo přes 1 000 klientů.

Poradna pro integraci – Asistence cizincům ze třetích zemí na pracovištích OAMP v Ústeckém kraji – 2 321 890,00 Kč

Hlavním cílem projektu bylo poskytování přímé asistence a poradenství cizincům ze třetích zemí na odděleních pobytu cizinců OAMP a v terénu (v rámci streetworku), v místech s vyšší koncentrací cílové skupiny a v cizineckých komunitách na území celého Ústeckého kraje. Dle statistických údajů Poradny pro integraci službu využilo 1 576 klientů.

Poradna pro integraci – Barevná planeta 22. ROČNÍK – 492 000,00 Kč

Již 22. ročník festivalu BAREVNÁ PLANETA se uskutečnil v sobotu 10. září 2022 v centru Ústí nad Labem v Městských sadech a konal se pod záštitou primátora Statutárního města Ústí nad Labem Ing. Petra Nedvědkického a náměstka hejtmána Ústeckého kraje Mgr. Jiřího Řeháka. Sady se zaplnily cca 40 stánky, které nabízely pokrmy typické pro řadu zemí, zavoněla zde například čínská, ukrajinská nebo africká kuchyně. Bylo zde možné ochutnat také pokrmy typické pro Indii či Peru. Gurmáni mohli letosokusit třeba sushi nebo smažené cvrčky. Produkce proběhla na třech hudebních podiích, jednom divadelním, a dále byly vytvořeny prostory pro busking, dětskou scénu a dva prostory pro workshopy (taichi, jóga, kolam apod). Na scéně Mušle u fontány byla část programu (od 13hod do 16hod) vyčleněnaprezentaci národnostních menšin. Festival navštívilo okolo 6 000 návštěvníků z celé České republiky, kteří se mohli potkat s dalšími zhruba 250 cizinci, kteří se akce zúčastnili. Na přípravě festivalu spolupracovalo zhruba 100 cizinců zde žijících a vystoupilo přes 100 účinkujících z 20 různých zemí – Jde o jedno z největších setkání s cizinci v ČR. Byly předvedeny i amatérské soubory, které vznikly z řad cizinců na území ČR.

Prostor plus o.p.s. – Adaptujeme se! – 2 136 620,00 Kč

V rámci projektu koordinátor zorganizoval s pomocí českých a ukrajinských dobrovolníků pět kulturně integračních akcí, zaměřených na budování vztahu mezi majoritou a nově příchozími. Koordinátor dále zajišťoval komunikaci s ostatními stakeholdery v problematice integrace uprchlíků z regionu. Informace o fungování projektu obdrželo cca 250 lidí zapojených v samosprávách či neziskovém sektoru cizinců. Interkulturní pracovnice pak poskytovaly přímou pomoc cílové skupině a reagovaly tak na přímou poptávku.

RATOLEST BRNO, z.s. – Terénní poradenství a aktivizace osob prchajících před válkou na Ukrajině – 888 368,00 Kč

V rámci tohoto projektu probíhalo terénní poradenství a aktivizace cílové skupiny. Cílem aktivity bylo poskytovat terénní poradenství pečujícím osobám s cílem zorientovat se v prostředí hostitelské země a zprostředkovat kontakt s úřady apod. Projektu se zúčastnilo celkem 260 osob.

Sdružení pro integraci a migraci, o. p. s. – Podpora uprchlíků z Ukrajiny – 2 893 720,00 Kč

Hlavním cílem projektu bylo nabídnout efektivní právní a psychologickou pomoc na individuální úrovni k usnadnění orientace a integrace v Čechách. Celkem bylo obslouženo více než 700 klientů.

Sdružení TULIPAN, z. s. – Integrace osob se zdravotním postižením včetně rodin v TULIPANU 2022 – 1 074 666,00 Kč

V rámci projektu nabídli řadu aktivit, přičemž největší zájem byl pochopitelně o služby psychologa, který zapojeným osobám pomohl v jejich nepříznivé životní situaci. Dalším významným přínosem byly kurzy češtiny, díky kterým se ukrajinští občané mohli více a více zapojovat do života naší společnosti a trávit čas také společně mezi sebou v našich prostorách, kde jim nabídli příjemné a bezpečné prostředí pro trávení času. Velkým přínosem byla osoba koordinátora, kterým se stal pan Andrij Shkurhan, který má ukrajinskou národnost a v naší zemi působí již od roku 1999. Mohl tedy zapojeným osobám poskytnout tolik potřebné informace jak o naší společnosti, tak jim byl blíže znalostí jejich rodného jazyka, čímž mohl mnohem rychleji získat jejich důvěru (než by tomu bylo u případného koordinátora – Čecha). V rámci své pozice fungoval pan Shkurhan také jako překladatel a tlumočník. Vzhledem k počtu osob, které projeví zájem a zúčastnily se nabízených aktivit, mohli konstatovat, že cíl projektu byl bezezbytku naplněn. Projektu se zúčastnilo celkem 75 osob.

Slezská diakonie – Slezská diakonie pomáhá ukrajinským uprchlíkům – 5 512 406,00 Kč

V rámci projektu proběhla integrace a adaptace osob cílové skupiny ve zranitelném nebo znevýhodněném postavení, dále 4 turnusy příměstských táborů, podpora zvláště zranitelných osob a jejich stabilizace v dlouhodobém horizontu. Dále se uskutečnil intenzivní jazykový kurz, vzdělávací aktivity pro pracovníky,

rekvalifikační kurz pracovník v sociálních službách, podpora při zajištění pracovního uplatnění a poskytnutí humanitární pomoci. Projektu se zúčastnilo celkem 557 osob.

Slovo 21 – Rodina odvedle 2022 – 355 400,00 Kč

Podařilo se nám realizovat 30 setkání českých rodin a rodin cizinců ze třetích zemí žijících v ČR. Projektu se zúčastnilo 60 rodin, tj. celkem 208 osob (103 Čechů a 105 cizinců), zapojili cizinci z těchto zemí: Bosny a Hercegoviny, Ukrajiny, Indie, Gruzie, Běloruska, Arménie, Ukrajiny, Ruska, Afghánistánu, Mongolska a Vietnamu. Přihlášené rodiny byly pospojovány na základě konkrétních kritérií (věk, profese, zaměstnání, zájmy, počet a věk dětí atd.), což zajistilo společná témata rozhovoru i přátelskou atmosféru. Z důvodu nemoci a jiných důvodů na straně rodin, některá setkání proběhla v odlišných termínech. Všechna 30 setkání proběhla v příjemné a přátelské atmosféře a za účasti asistentů projektu. Rodiny byly rády, že se mohou zapojit do projektu, vyměnili si kontakty a plánují se opětovně setkat. Projektu se zúčastnilo celkem 425 osob.

Slovo 21, z.s. – Vítejte v České republice 2022 – 7 988 390,00 Kč

Projekt měl za cíl podpořit kvalitní integraci cizinců ze třetích zemí formou adaptačně-integračních kurzů (AIK), a to v souladu s Konceptí integrace cizinců v České republice a novelou zákona o pobytu cizinců na území ČR. Dostatečná informovanost cizinců vede k jejich větší soběstačnosti, snížení rizika ztráty legálního pobytu a posílení orientace ve společnosti. Prostřednictvím metodického vedení, zajištění dostatečného počtu kvalitních lektorů a tlumočnicků, tvorby materiálů a informačních aktivit projekt přispěl k vytvoření efektivních podmínek pro úspěšnou integraci cizinců v ČR. Dále se jednalo o expertní/metodické vedení projektu včetně školení a supervize lektorů a tlumočnicků AIK, fokusních skupin, metodických setkání etc. Dále o tvorbu informačních materiálů poskytování kurzů pro studenty VŠ a také o Informování veřejnosti a cílové skupiny o realizaci projektu. Projektu se zúčastnilo celkem 17 997 osob.

Slovo 21, z.s. – Informační setkání pro uprchlíky z Ukrajiny – 4 488 072,00 Kč

Cílem projektu bylo poskytnout systematizované a vždy co nejaktuálnější informace uprchlíkům z Ukrajiny, čehož bylo dosaženo prostřednictvím realizace veřejných setkání (1,5–2 hodiny / setkání), která probíhala po celé ČR, a to převážně v ubytovacích zařízeních, v nichž uprchlíci pobývají. Setkání byla vedena lektory přímo v cizím jazyce (ukrajinštině a ruštině), případně byla tlumočena do maďarštiny/romštiny, pokud se jednalo o skupinu romských uprchlíků. Díky poskytnutým informacím se uprchlíci lépe orientují v české společnosti, znají svá práva a povinnosti a získali kontakty organizací a institucí, na které se mohou v případě potřeby obrátit. Tento hlavní cíl se podařilo kontinuálně a systematicky naplňovat prostřednictvím implementace aktivit na podporu kvalitní informovanosti, což je základem pro adaptaci a následnou integraci uprchlíků do české společnosti. Projektu se zúčastnilo celkem 3 784 osob.

Slunečnice, z.s. – SLUNEČNICE DĚČÍN – CENTRUM POMOCI – 1 943 446,00 Kč

Všechny osoby, které se do projektu zapojily, využívají služeb nabízených v projektu, v Děčíně se postupně integrovaly, hledají nebo mají práci, jejich materiální situace se stabilizovala i díky pomoci, kterou příjemce dotace poskytoval a individuálně ji vyhledávali, maminky využívaly pro své děti širokou nabídku aktivit. Služeb využilo kolem 100 klientů.

Společnost Podané ruce o.p.s. – Podpora integrace ukrajinských uprchlíků v Jihomoravském a Olomouckém kraji – 2 871 879,00 Kč

Předpokládané cíle projektu se podařilo v průběhu realizace naplnit většinou nad rámec očekávaných hodnot, zejména vznik poradenského centra byl značně přínosný především pro klienty, pro něž bylo obtížné se evidovat v evidencích zdravotních služeb a v systému podpory duševního zdraví v Brně a v okolí z důvodu naplněných kapacit, jazykové bariéry atd. Podpořeno přes 3 000 osob.

Společnost pro ranou péči, pobočka pro rodinu Olomouc – Pomáháme rodinám s dětmi z Ukrajiny – 836 500,00 Kč

Projekt byl zaměřen na podporu rodin dětí s postižením z Ukrajiny od narození do dospělosti v Olomouckém regionu. Podporu v této oblasti začali realizovat okamžitě po začátku války na Ukrajině. V těchto rodinách pomáhali zajistit bydlení, materiální a potravinovou pomoc, veškeré vyřízení dávek, finanční podporu. Pomáhali rodinám se začleněním do místní komunity, na pracovní trh. Silnou stránkou bylo zajištění veškeré zdravotnické péče, která vycházela z potřeb dítěte, ale i celé rodiny. Dále podporovali rodiny a jejich děti v začlenění do školského systému a síťovali je na další odborníky, návazné služby. Zajistili na míru dětem s postižením nákup kompenzačních a speciálních pomůcek. Dále zajistili nákup domácích spotřebičů, věcí pro domácí spotřebu (lůžkoviny, ručníky, utěrky, oblečení atd.), potravin a hygienických potřeb. Projektu se zúčastnilo celkem 52 osob.

Společnost pro ranou péči, z.s. – POMOC PRO RODINY S DĚTMI S POSTIŽENÍM Z UKRAJINY – 574 330,00 Kč

Hlavní cíl projektu se podařilo naplnit, rodiny nepropadávaly systémem a dostalo se jim včasné pomoci, potřeby rodin se řešily s ohledem na jejich individualitu a specifické potřeby. Rodinám se dostalo kompenzačních pomůcek, které mnohdy musely zanechat na Ukrajině, rodiny mají potřebnou medikaci a ošetřující lékaře pro své postižené děti. Rodinám se dostalo potravinové, materiální i hmotné pomoci, nadále neurorehabilitace, pomoc psychologa a speciálního pedagoga. Rodiny z Ukrajiny se podařilo, a i nadále daří integrovat do našeho prostředí, děti navštěvují stacionáře, MŠ i základní školy, v rámci výuky navštěvují kurzy českého jazyka. Projektu se zúčastnilo celkem 80 osob.

ŠKODA AUTO Vysoká škola o.p.s. – Vzdělávací kurzy pro studium a praktický život – 809 326,00 Kč

Cílem projektu bylo rozvinout jazykové znalosti a dovednosti dětí, mládeže i dospělých a připravit je pro studium na středních či vysokých školách a pomoci dospělým integrovat se na trhu práce. Projekt byl zaměřen na tři klíčové aktivity, a to: Příprava dětí a mládeže pro studium na středních či vysokých školách – studentů se týkaly kurzy Business Management English, Matematika a Fyzika. Zvýšení úrovně jazykové vybavenosti dospělých pro integraci na trhu práce – kurz Čeština pro praktický život určený pro dospělé na trhu práce. Do kurzu byli zapojeni účastníci různých věkových kategorií i různého pracovního zařazení. Počet zapojených vyučujících, účastníků kurzů, do školního vzdělávání na českých školách – v kurzu český jazyk pro učitele bylo na počátku kurzu provedeno zhodnocení vstupní jazykové úrovně všech účastníků vyučujícími. Na závěr vyučující potvrdili značné zvýšení znalosti jazykové úrovně u všech účastníků. Počet studentů zahrnutých v jednotlivých kurzech byl následující: kurz Českého jazyka pro učitele absolvovalo celkem 35 studentů, kurz Business Management English celkem 23 studentů. Češtiny pro praktický život se zúčastnilo celkem 27 studentů, Matematiky celkem 10 a Fyziky celkem 10 osob.

Teen Challenge International ČR – Když je domov daleko – 709 150,00 Kč

Hlavním cílem projektu bylo doplnit stávající pomoc institucí o neformální aktivity a podporovat vytváření sociálního smíru. Tento hlavní cíl projektu je naplněný, neboť realizátoři pracovali v rámci Integrační platformy města Brna s činností s využitím spektra různých dosažitelných zdrojů a podporovali integraci konkrétních rodin a jejich členů. Pracovali jsme také na vytváření sociálního smíru především prostřednictvím rozvíjení dialogu se členy sociálně-vyloučených komunit. Projektu se účastnilo více než 300 klientů.

Tělocvičná jednota Sokol Jablonec n. Nisou – INTEGRAČNÍ CENTRUM SOKOLKA – 768 420,00 Kč

Uživatelé Sokolky absolvovali jazykové kurzy v různých úrovních a intenzitě od července do prosince 2022. Dále se vytvářely příležitosti pro trávení volného času. Byl zde prostor pro sousedská setkávání a zprostředkovávaly se pracovní příležitosti. Existovala zde také krizová intervence a psychologické poradenství. Projektu se zúčastnilo celkem 1 500 osob.

Tichý svět, o. p. s. – Tlumočení pro osoby se sluchovým postižením z Ukrajiny do ukrajinského znakového jazyka – 100 000,00 Kč

V rámci projektu bylo zajištěno 400 hodin tlumočení do ukrajinského znakového jazyka pro klienty se sluchovým postižením z Ukrajiny. Jedná se především o neslyšící rodiny s dětmi, ale i o osamělé neslyšící klienty, kteří potřebují okamžité fyzické tlumočení do UKZJ. V době podání projektu bylo evidováno 140 klientů a jejich počet v průběhu realizace výrazně stoupl.

Unie Kompas, z.s. – Podpora integrace dětí, mládeže a rodin uprchlíků z Ukrajiny a rodin uprchlíků z Ukrajiny v ORP ZLÍN – 1 842 915,00 Kč

Hlavním cílem projektu je integrace uprchlíků z Ukrajiny, kteří jsou držiteli speciálního víza a dočasné ochrany (obojí vydáno v roce 2022), do české společnosti tak, aby byly naplněny jejich potřeby materiální i psychické a aby byli schopni samostatného života bez dlouhodobé závislosti na pomoci českého státu. V rámci projektu proběhlo spousta rozmanitých aktivit, mezi které patří: Adaptační jazykový kurz pro děti 7-12 let, Adaptační jazykový kurz pro děti 13–15 let, Jazykový kurz pro dětský hokejový klub, Kurzy češtiny pro dospělé, Setkávání komunity ukrajinských uprchlíků, Terénní práce s dospělými a rodinami, Terénní práce s dětmi a mládeží, Odborná psychologická / psychoterapeutická pomoc, Odborná pomoc pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami a Doučování. Specifickou činností bylo Začleňování uprchlických rodin do místní komunity, kdy v rámci této aktivity se nám podařilo uskutečnit pouze dvě akce: Výstavu „Stezky“, kde byly vystaveny obrazy a jiná díla ukrajinských uprchlíků, Čechů, ale i dalších cizinců žijících ve Zlíně. Vernisáž proběhla 30. 4. 2022, výstava pak trvala do 11. 6. 2022. Přístupná byla vždy po domluvě. Dále proběhl Gastrofestival 28. 9. 2022. Sešlo se několik ukrajinských a českých rodin, každá připravila jídlo – typické pro svou oblast nebo rodinu. Proběhla ochutnávka, podařilo se, že české a ukrajinské rodiny mezi sebou přirozeně komunikovaly. Projektu se zúčastnilo celkem 183 osob.

Unie pečujících z. s. – PAPOPE – Partner pro pečující přicházející z Ukrajiny – 382 500,00 Kč

V rámci projektu probíhalo Vytvoření a tisk informativních brožur, Distribuce brožur, Síťování, depistáž a osvěta ve smyslu nabízené podpory, Přímá podpora jednotlivých klientů – komplexní odborné poradenství a podpora a Vzdělávání poradců (Modrá linka Brno, na klíč, TSM Brno). Aktivita probíhala napříč kraji, užší spolupráce byla navázána s krajským střediskem pro cizince přicházející z Ukrajiny v Jihomoravském kraji – spolupráce podpora klientů pokračuje, když již nemáme grantovou podporu. Celkem přímo podpořeno – přímá péče a oslovení v terénu 80 klientů, plus cca 600 dotčení formou letáků a brožur předávaných dál prostřednictvím zasíťovaných organizací. 50 osob oslovených v terénu a přímá péče, plus cca 40 dotčené formou letáků a informací předávaných dál prostřednictvím zasíťovaných organizací.

Vicinis, z.s. – NEJSI NA TO SAMA – 209 800,00 Kč

Především outdoorové aktivity, které byly realizovány na bázi zážitkové pedagogiky skvěle fungovaly jak tzv. nutcrackers, tedy boříče bariér v mezilidském kontaktu. Děti i rodiče díky společně stráveným výletům, setkáním u ohně, na hřištích či jinde velmi dobře komunikují o právě prožívaném zážitku a na základě tohoto prožitku pak mají větší motivaci komunikace mezi sebou, navazovat přátelství a přijít minimálně na další volnočasovou aktivitu, kde se postupně tvoří bezpečné prostředí na základě již navázaných sociálních vazeb. Velmi se osvědčila spolupráce s rodinami z jiných zemí, které mají sami migrační zkušenost. Především děti z těchto rodin velmi bezprostředně předávají své strategie zvládání ukrajinským vrstevníkům, jak prožívali příchod do ČR, kdy v zemi původu museli nechat své kamarády, školy atd. Zároveň se ale dnes mnohdy v ČR cítí již jako doma a mají zde nové sociální vazby. Právě tato zkušenost je velmi posilující pro ukrajinské děti, které se mnohdy cítí osamocené a nekomfortně, což v dlouhodobém důsledku může vést k jejich sociální izolaci. Projektu se zúčastnilo celkem 124 osob.

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí – Integrace cizinců z třetích zemí v ČR – 731 142,00 Kč

Cílem projektu byl průběžný dlouhodobý monitoring integračních procesů pomocí vypracovaných a osvědčených a průběžně se rozvíjejících nástrojů a metodik za účelem zajištění podkladů pro hodnocení průběhu a účinnosti integrace cizinců z třetích zemí (CTZ) v ČR. Projekt navázal na předcházející projekty financované z EIF, tematicky orientované na monitoring indikátorů integrace CTZ v ČR (2009–2015) a na projekty „Indikátory integrace cizinců z třetích zemí v ČR (realizace v letech 2016 až 2022, financované z dotace MV ČR). Projekt přispívá k zajištění nezbytné kontinuity dosavadních výstupů pro OAMP MV ČR. Pravidelná aktualizace vytvořené Soustavy kvantitativních indikátorů a navazujícího Policy paperu významně přispívá k měření dopadů integračních opatření, k řízení a plánování další integrace CTZ v ČR – aktuálně v období masivního přílivu uprchlíků z, válkou postižené, Ukrajiny.

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí – Specifika a bariéry dalšího profesního vzdělávání a rekvalifikací Ukrajinců žijících na území ČR při vstupu do systému státem organizovaných rekvalifikací a dalšího vzdělávání - 1 419 888,00 Kč

Dosavadní výsledky projektu odpovídají hlavnímu cíli projektu, který navazuje na existující výzkumné poznatky o subpopulaci Ukrajinců žijících na území ČR, a přispívá k doposud detailněji nezmapované oblasti jejich dalšího vzdělávání a rekvalifikace. V průběhu projektu byl například proveden průzkum relevantních dokumentů týkajících se zkoumané problematiky. Následně proběhlo zmapování početního zastoupení státních příslušníků Ukrajiny ve vybraných sedmi krajích v ČR, ve kterých byla plánována realizace kvantitativního dotazníkového šetření. Současně s tímto mapováním proběhla demografická analýza státních příslušníků Ukrajiny na území Hlavního města Prahy, na žádost poskytovatele dotace včetně dat o uprchlících z Ukrajiny. Následovala příprava výběrového řízení na subdodavatele sběru dat kvantitativního dotazníkového šetření, aktuální průzkum trhu pro zmapování cenové kalkulace připravované veřejné zakázky malého rozsahu. Účastnilo se více než 1 000 respondentů.

Vzájemné soužití o.p.s. – Pomoc uprchlíkům z Ukrajiny – 997 000,00 Kč

V rámci projektu bylo podpořeno více než 1 200 osob. Docházelo ke krizové pomoci na KACPU Ostrava a na Hlavním nádraží Ostrava. Dále k intenzivní pomoci v uprchlickém zařízení ve Vyšních Lhotách.

2.1.4 Posílení informovanosti

Pro úspěšnou integraci cizinců je potřebné, aby měli cizinci dostatek informací. Je tak nezbytně nutné zprostředkovávat cizincům informace týkající se náležitostí legálního pobytu, zaměstnávání, či podnikání a seznamovat je se základními hodnotami a pravidly soužití v ČR. Rovněž je velmi důležité poskytnout cizincům kontakty na organizace, které poskytují cizincům podporu a pomoc a omezit tak riziko závislosti cizinců na zprostředkovatelích.

Cizincům jsou informace poskytovány ve třech fázích, a to předodjezdové informace, informace pro nově příchozí cizince a kurzy pro cizince s dlouhodobým či trvalým pobytem. V období před migrací jsou cizincům v jejich zemi původu poskytovány online základní informace o podmínkách pobytu v ČR spolu s upozorněním na případná rizika spojená s nedodržováním zákonů. Pro tyto účely je určena elektronická příručka „Příští zastávka – ČR“. Nově příchozím cizincům jsou zprostředkovávány informace týkající se jejich práv a povinností, místních poměrů a základních zvyklostí, dále jsou seznámeni s právním řádem, systémem institucí a úřadů, s historií a politickým uspořádáním státu. Tyto informace jsou poskytovány prostřednictvím adaptačně-integračních kurzů „Vítejte v ČR“. Od 1. 1. 2021 je absolvování adaptačně-integračního kurzu pro vybrané skupiny cizinců ze třetích zemí povinné. Bylo proto realizováno dotační řízení pro nestátní neziskové organizace a vyšší územní samosprávné celky „Adaptačně-integrační kurzy 2022“. To je určeno na zajištění kurzů v Ústeckém kraji, hl. m. Praze, Jihomoravském kraji a Královéhradeckém kraji. Ve zbylých krajích jsou organizátorem kurzů Centra na podporu integrace cizinců provozovaná Správou uprchlických zařízení Ministerstva vnitra.

Cizinci s dlouhodobým či trvalým pobytem mohou využít kurzů socio-kulturní orientace. Informace týkající se procedur a postupů při vyřizování pobytových záležitostí pak obsahuje instruktážní video a elektronický leták „Jak na to?“. Na některých pracovištích OAMP jsou pak cizincům poskytovány asistence při vyřizování pobytových záležitostí.

Potřebné informace mohou cizinci dohledat také na internetových stránkách Ministerstva vnitra, v sekci Služby pro veřejnost – Informace pro cizince. OAMP v roce 2022 i nadále poskytoval služby posílené telefonické informační linky pro cizince.

2.1.5 Účast cizinců na veřejném a politickém životě

V ČR sice regionální a místní samosprávy nezřizují poradní orgány cizinců, ale cizinci jsou v řadě míst aktivními členy poradních a jiných orgánů (např. platform) a pracovních skupin krajů i municipalit. Členství v těchto orgánech a uskupeních dává cizincům možnost podílet se na vytváření komunitních plánů a integračních strategií daných míst. Touto formou se cizinci mohou přímo zapojit do rozhodování o věcech veřejných na krajské a místní úrovni a podílet se tak na tvorbě veřejné politiky.

Cizinci se aktivně účastní činnosti občanského sektoru. Pracují v rámci Center na podporu integrace cizinců, jsou členy platform (např. regionální poradní platforma hl. m. Prahy) a účastní se činnosti NNO, především jako pracovníci, asistenti, tlumočníci či dobrovolníci NNO či Center. Některé z NNO jsou přímo organizacemi cizinců žijících v ČR. Cizinci se rovněž aktivně podílí na realizaci integračních projektů obcí. Zástupci cizinců především druhé generace participují na diskusních setkáních s představiteli samospráv a jiných institucí o situaci, problémech a vztazích na místní úrovni.

2.1.6 Zkouška z českého jazyka pro účely povolení trvalého pobytu na území ČR

První pokus u zkoušky cizincům i v roce 2022 nadále proplácelo MV, a to formou Poukazů na bezplatnou zkoušku z českého jazyka pro účely povolení trvalého pobytu na území ČR, které byly vydávány na pracovištích OAMP. V případě, že cizinec u zkoušky napoprvé neuspěje, hradí si další pokusy již z vlastních prostředků.

Od června 2021 byla spuštěna webová stránka ke zkoušce A2: cestina-pro-cizince.cz/trvaly-pobyt/a2, která v průběhu roku 2022 postupně nahradila webovou stránku ke zkoušce A1: cestina-pro-cizince.cz/trvaly-pobyt/a1/. Tato nová webová stránka ke zkoušce úrovně A2 je dostupná v 6 jazykových mutacích. V roce 2022 se zkoušky A2 účastnilo 5 670 uchazečů s průměrnou roční úspěšností 89,8 %.

Pro účely získání státního občanství ČR je zákonem stanovena mj. povinnost složit zkoušku z českého jazyka na úrovni B1.

2.1.7 Závěrečné vyhodnocení projektů obcí a projektů nestátních neziskových organizací za rok 2022

Výše uvedené informace k jednotlivým projektům byly MV zaslány příjemci dotací ve slovních hodnoceních v rámci závěrečného vyúčtování po ukončení projektu. Z výše uvedených informací lze pozitivně vyhodnotit úspěšnost, hospodárnost a účelnost projektů. Obecně došlo k naplnění vytyčených cílů nebo k zaslání vratek při jejich omezení. Zásadním zjištěním je, že v mnoha případech došlo i k výraznému převýšení plánovaného počtu klientů, kteří se účastnili aktivit v projektech. Ze závěrečných hodnocení vyplývá, že projekty přispěly zejména k integraci cílové skupiny, jejímu začlenění se do společnosti, překonání jazykových bariér, pomoci s ubytováním a informovanosti majoritní společnosti.

2.2 MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

MPSV v průběhu roku 2022 plnilo v oblasti integrace cizinců úkoly jemu zadané *Postupem při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu v roce 2022* a schválené usnesením vlády č. 40 ze dne 26. ledna 2022.

Prioritou MPSV v oblasti integrace cizinců je zajištění a posílení ekonomické a sociální soběstačnosti cizinců na území ČR, a proto MPSV zohledňuje aspekty integrace cizinců při vytváření a úpravě politik ve své gesci.

2.2.1 Zvyšování informovanosti

Komplexním zdrojem informací o integraci cizinců v ČR a zahraničních souvislostech pro odborníky ze státní správy, samosprávy, nestátních neziskových organizací, osoby pracující s cizinci, ale i pro veřejnost a cizince samotné jsou webové stránky **Cizinci.cz**¹¹². Provoz stránek je zajišťován MPSV, na správě se společně podílí MPSV a MV. Portál ve srozumitelné formě zprostředkovává informace vztahující se k základním oblastem života v ČR, pomáhá uživatele propojit s relevantními organizacemi a institucemi, poskytuje i specifické informace vztahující se k bydlení, vzdělávání, zaměstnání, pobytovým oprávněním, zdraví a sociálním službám, a to vše s přímým kontaktem na příslušné instituce. Orientaci v těchto tématech vnímáme v rámci procesu integrace jako klíčovou.

V roce 2022 byly webové stránky Cizinci.cz pravidelně aktualizovány podle vyvíjející se situace. Došlo rovněž k významným rozšířením v sekci věnující se pracovní právní problematice a k přesunům informací z webové stránky **Práce v České republice**¹¹³. Cílem těchto rozšíření je úplné sjednocení obou stránek a budoucí existence zcela jednotného zdroje informací na portálu Cizinci.cz. Webové stránky Cizinci.cz byly v roce 2022 rovněž významně rozšířeny o verzi v ukrajinském jazyce, a to zvláště v podoblasti pracovní právní problematiky. V rámci ní jsou dostupné informace o pracovních vztazích, mzdách a daních, či o rizicích na trhu práce spojených se zprostředkováním práce, nelegálním zaměstnáváním, či jiným porušováním zákoníku práce ze strany zaměstnavatele, nebo zaměstnance.

Na integrovaném **Portálu MPSV**¹¹⁴ byly v průběhu roku 2022 pravidelně aktualizovány obecné informace týkající se podmínek zaměstnávání cizinců na území ČR v sekci „Zahraniční zaměstnanost“¹¹⁵ s tím, jak se podmínky vstupu na trh práce a přístupu ke zdravotnímu pojištění vyvíjely. V rámci portálu vznikla během roku 2022 kapitola **Pomoc občanům Ukrajiny**¹¹⁶, kde jsou v přehledné formě obsaženy informace týkající se humanitární dávky, zdravotního pojištění, vzdělání, či zaměstnání jak ze strany zaměstnavatele, tak zaměstnance, včetně rizik spojených s účastí na trhu práce.

MPSV v srpnu 2022 ve spolupráci s Modrou linkou a Oblastním spolkem Českého červeného kříže Prahy 1 zřídilo bezplatnou **linku sociální asistence pro uprchlíky z Ukrajiny**. Hlavním cílem je poskytnout této skupině lidí informace i podporu, a to ve dvou hlavních oblastech: v sociálním poradenství a v krizové intervenci. Na lince je možné získat informace z oblastí zaměstnanosti, sociálních dávek, sociální péče a prevence, ochrany dětí, začleňování do vzdělávání a dalších. Linka je dostupná bezplatně na čísle +420 800 601 020 v českém, ukrajinském, ruském, romském a maďarském jazyce.

Od dubna 2022 provozuje MPSV mobilní aplikaci **Smart Migration**¹¹⁷. Ta byla původně vyvíjena pro cizince, kteří do ČR přijíždí především za prací, prošla však rychlou aktualizací, aby vyhovovala potřebám občanům

¹¹² <http://www.cizinci.cz>

¹¹³ <http://www.pracevceskerepublice.cz>

¹¹⁴ <https://www.mpsv.cz>

¹¹⁵ <https://www.mpsv.cz/web/cz/zahranicni-zamestnanost>

¹¹⁶ <https://www.mpsv.cz/web/cz/pomoc-ukrajine>

¹¹⁷ <https://play.google.com/store/apps/details?id=cz.mpsv.smartmigration&hl=cs&gl=US>

Ukrajiny prchajícím před válkou. Díky rozšiřování a aktualizacím aplikace nabízí snadný přístup k informacím potřebným před příjezdem i po příjezdu do ČR. Aplikace tak nabízí pomoc s orientací v novém prostředí a integrací cizinců v České republice, přičemž pro příchozí z Ukrajiny, kteří získají dočasnou ochranu, je určena speciální sekce. Informace jsou děleny do jednotlivých kategorií. Klíčovou součástí jsou informační videa, tzv. tutoriály obsahující informace a návody pokrývající nejčastější situace, které cizinci, včetně ukrajinských uprchlíků, řeší po příjezdu a při pobytu v ČR. Týkají se oblastí registrace a víz, zaměstnání, ubytování, vzdělávání, zdravotní péče a pojištění. Dále jsou v aplikaci dostupné odkazy na další zdroje informací a interaktivní virtuální asistence v rámci níž, lze ukrajinsky, rusky a anglicky pokládat v chatu dotazy virtuální asistentce, která provede uživatele řešením problému. Aplikace je dostupná v ukrajinské, anglické a ruské jazykové verzi.

Od 1. září 2022 spustilo MPSV **webovou aplikaci**¹¹⁸ umožňující podání žádosti o humanitární dávku a podání žádosti o příspěvek pro solidární domácnost on-line po přihlášení pomocí elektronické identity. Žadatelům se takto výrazně zjednodušuje proces podání žádosti, kdy nemusí osobně docházet na ÚP. Webová aplikace je dostupná v českém, ukrajinském, ruském a anglickém jazyce. Pro žadatele-občany Ukrajiny je aplikace doplněna **návodem pro získání elektronické identity**¹¹⁹.

MPSV bylo v roce 2022 aktivní i na svém profilu na sociální síti **Facebook**¹²⁰, kde byly pravidelně publikovány a aktualizovány informace ve formě krátkých textů, či informačních plakátů týkající se projektů a služeb pro cizince.

MPSV bylo v roce 2022 aktivní v publikování krátkých informačních videí na portálu YouTube. Dvě videa v ukrajinštině, natočená režisérkou Oksanou Moiseniuk, s protagonistkou Irynou jsou rozcestníkem pro základní zdroje informací přispívající plnohodnotnému životu ukrajinských uprchlíků v ČR. První video z října 2022 **Jak hledat zaměstnání**¹²¹ představuje základní postupy při hledání legálního zaměstnání a rovněž základní výhody plynoucí z legálního zaměstnání. Druhé video z prosince 2022 **Služby Úřadu práce**¹²² představuje základní služby Úřadu práce poskytované cizincům. Informuje o službách zprostředkování zaměstnání, rekvalifikačních kurzech, včetně kurzů češtiny pro cizince a způsobech žádosti o humanitární dávku. Obě videa byla dále šířena státními i nestátními institucemi pracujícími s cílovou skupinou. Byla šířena přes sociální sítě i vysílána v kinech v Praze, Brně a Plzni. V listopadu a prosinci 2022 proběhla informační kampaň na RadioUkrajina, kde byly vysílány dva audio spoty vycházející z videí. Na webu RadioUkrajina¹²³ byly následně zveřejněny tři články o službách Úřadu práce ČR.

Na webech RadioUkrajina a Ukrajinci.cz¹²⁴ byla v prosinci 2022 zveřejněna série deseti příběhů **Ukrajinka v Česku**¹²⁵ (Ukrajinka v Chekhiyi) o ukrajinských uprchlicích, které se v ČR uplatnily ve svém oboru, nebo v oborech příbuzných. Série byla dále šířena přes sociální síť Facebook a telegramovou skupinu Ukrajinka v Česku, která sama o sobě čítá přes 700 000 členek a členů. Je rovněž plánován překlad série příběhu do českého jazyka tak, aby mohla být šířena i mezi českými čtenáři ať již na webu MPSV, nebo jinde.

Vlastní iniciativa **Úřadu práce ČR** (dále ÚP ČR) byla v roce 2022 výrazně omezena situací vzniklou válečným konfliktem na území Ukrajiny a následným příchodem velkého množství uprchlíků do ČR. ÚP ČR bezprostředně po začátku válečného konfliktu na Ukrajině řešil agendu spojenou s humanitární dávkou. Po digitalizaci procesu žádosti o humanitární dávku a jejího vyplacení řešil ÚP ČR na konci léta situaci vzniklou prudkým nárůstem počtu uchazečů o zaměstnání z řad cizinců s dočasnou ochranou. **ÚP ČR** zřizuje vlastní

¹¹⁸ <https://davkyuk.mpsv.cz/vyber-aplikace>

¹¹⁹ <https://davkyuk.mpsv.cz/info/elektronicka-komunikace>

¹²⁰ <https://www.facebook.com/mpsvcz>

¹²¹ <https://www.youtube.com/watch?v=Pk94zVkcIkA>

¹²² <https://www.youtube.com/watch?v=Jgu5-XATS9M>

¹²³ <https://radioukrajina.cz/>

¹²⁴ <https://www.ukrajinci.cz/>

¹²⁵ <https://radioukrajina.cz/ukrajinka-v-chekhiyi>

webové stránky¹²⁶, na nichž byly během celého roku 2022 pravidelně aktualizovány informace podle vyvíjející se situace. Dále jednotlivé pobočky ÚP ČR provádějí **individuální poradenství zaměstnavatelům, cizincům i institucím**, které se podílejí na práci s cizinci či zaměstnavateli - mj. informováním o příslušných sekcích na portále MPSV a dalších webových stránkách týkajících se zaměstnávání cizinců, vyvěšováním informačních letáků v prostorách budov kontaktních pracovišť, osobním poradenstvím, telefonickým poradenstvím, informováním zaměstnavatelů o možnostech legálního zaměstnání cizinců a o nutnosti plnit zákonem stanovené podmínky.

Pobočky ÚP ČR mají často nastavenou úzkou spolupráci s velkými zaměstnavateli regionu. Pro zaměstnavatele jsou pořádány pobočkami Úřadu práce informační semináře na téma možností zaměstnávání cizinců a zákonných povinností zaměstnavatelů, schůzky pro poskytování informací a řešení specifických problémů a případů zaměstnanců ze zahraničí. Pracovníci Úřadu práce provádějí poradenství také přímo pro cizí státní příslušníky, kteří chtějí být na území ČR zaměstnáni, nebo pro instituce, které se nějakým způsobem podílejí na práci s cizinci. Při osobních návštěvách cizinců na ÚP ČR jsou, v případě zájmu, poskytovány kontakty na Integrační centra cizinců. Na nástěnkách umístěných na ÚP ČR jsou k dispozici základní informace pro cizince o pracovněprávních předpisech v ČR nebo informace pro cizince k žádostem o trvalý pobyt.

V roce 2022 se poskytování informací Úřadem práce týkalo zejména možností zaměstnávat osoby z Ukrajiny, které na naše území přicházejí nebo zde pobývají v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny. V rámci práce s klienty z Ukrajiny probíhal průzkum trhu práce, byly zřízeny informační panely v ukrajinském jazyce, byly poskytovány informace o humanitárních dávkách, školství, ubytování, či nabídkách volných pracovních míst.

V rámci podpory pro-klientského přístupu a zajištění co nejlepšího informačního servisu pro veřejnost Úřad práce ČR zveřejňuje na svých webových stránkách a sociálních sítích (Facebook, Instagram, YouTube) **návodné videospoty**, kterých již bylo vytvořeno více než 60. Díky videospotům se klienti dozví, jaké jsou základní podmínky pro získání nároku na konkrétní dávku, podporu v nezaměstnanosti, jak může ÚP ČR pomoci při zprostředkování zaměstnání nebo se změnou profese, či doplněním kvalifikace.

V rámci informování o činnosti ÚP ČR a jeho službách, určených uchazečům a zájemcům o zaměstnání, zaměstnavatelům a všem z řad široké veřejnosti, zveřejňuje ÚP ČR i **příklady dobré praxe**. Tedy příběhy konkrétních klientů, kteří získali práci např. v rámci jednotlivých projektů.

V souvislosti s důrazem na podporu elektronické komunikace ÚP ČR postupně zveřejňuje též **video návody na vyplnění žádostí krok za krokem**. V tomto ohledu vychází z poznatků pracovníků, kteří jsou v denním přímém kontaktu s klienty. Video návod tak zohledňuje praktickou stránku a nejčastější potíže klientů při vyplňování formulářů žádostí.

Dále ÚP ČR pravidelně s ohledem na aktuální situaci a potřebu další komunikace směrem k veřejnosti zpracovává jednoduché **letáky**, které jsou k dispozici na nástěnkách na všech kontaktních pracovištích a v případě potřeby je zaměstnanci ÚP ČR, stejně jako zaměstnanci Call centra mohou poslat klientům. Letáky jsou také k dispozici na webových stránkách a sociálních sítích ÚP ČR.

Dalším kanálem pro informování veřejnosti jsou **podcasty** – jsou k dispozici na webových stránkách, sociálních sítích. Aktuálně ÚP ČR spouští první tři na platformách pro aplikace (např. Spotify). Jejich výhodou je mimo jiné i velká variabilita, pokud jde o jejich dostupnost. Vhodně tak doplní obrazovou prezentaci služeb Úřadu práce ČR.

V rámci interní komunikace přistoupil ÚP ČR k vydávání **interního občasníku soUPis**, prostřednictvím kterého vedení úřadu informuje všechny zaměstnance o aktuálním dění. Cílem je zajistit jejich lepší povědomí o tématech, která průřezově prostupují úřadem a jeho agendami a pomoci tak při výkonu jejich činnosti.

¹²⁶ www.uradprace.cz

V souvislosti s ozbrojeným konfliktem na Ukrajině ÚP ČR realizuje **pomoc pro občany Ukrajiny a jejich zaměstnavatele**. V květnu 2022 byla zřízena **speciální telefonní linka +420 950 180 100**, kterou obsluhují ukrajinsky hovořící koordinátoři. Dále koordinátoři obsluhují, rovněž v květnu 2022 zřízenou, e-mailovou schránku ua@uradprace.cz. Za rok 2022 bylo koordinátory vyřízeno celkem 27 563 telefonních hovorů a 17 587 e-mailů. Hovory a e-maily se týkaly zejména poradenství a podávání informací o humanitární dávce včetně řešení problémů při její administraci a výplatě. V souvislosti s přijatými tel. hovory a e-maily jsou kontinuálně prověřovány žádosti a manuálně narovnávány nekonzistence dat (ve spolupráci s kontaktními pracovišti ÚP ČR a zaměstnanci GŘ ÚP ČR Oddělení NSD a Oddělení sociální integrace).

Dále, v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na Ukrajině, je ÚP ČR od května 2022 provozována e-mailová schránka solidar@uradprace.cz, kde ÚP ČR poskytuje informace a řeší dotazy a podněty ohledně příspěvku pro solidární domácnost.

Česká správa sociálního zabezpečení (dále ČSSZ) kromě standardních forem poskytování informací všem klientům (call centra, klientská centra a zodpovídání cizojazyčných dotazů zaslaných na posta@cssz.cz) zabezpečuje také komplexní informace na webu ČSSZ¹²⁷, kde jsou průběžně aktualizovány podrobné informace o důchodovém a nemocenském pojištění, koordinaci sociálního zabezpečení, tiskopisy apod. Na začátku března 2022 byl web rozšířen o kapitolu **Pomoc pro občany Ukrajiny a jejich rodiny**¹²⁸, která slouží jako rozcestník dalších zdrojů a nabízí občanům Ukrajiny seznámení se systémem sociálního zabezpečení ČR. Obsahuje základní informace o nemocenském pojištění a pojistných dávkách, důchodovém pojištění a vyplácení důchodu a povinnostech vyplývajících ze statutu zaměstnance, či osoby samostatně výdělečně činné.

Státní úřad inspekce práce (dále SÚIP) a oblastní inspektoráty práce (dále OIP) poskytují v souladu se zákonem č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, zaměstnancům i zaměstnavatelům bezúplatně základní informace a poradenství, týkající se ochrany pracovněprávních vztahů a zaměstnanosti. Poradenství je poskytováno veřejnosti formou osobní, telefonickou, případně prostřednictvím elektronické pošty. Orgány inspekce práce poskytují poradenství osobně ve vybraných dnech v 66 okresech. Informace o kontaktních místech, kde je poradenství poskytováno, jsou uvedeny na webových stránkách SÚIP. V roce 2022 provozoval SÚIP i z důvodu zvýšeného zájmu o poradenství v souvislosti s pandemií covid-19 a válečného konfliktu na území Ukrajiny bezplatnou telefonní linku, na které bylo každodenně poskytováno poradenství. V roce 2022 poskytly orgány inspekce práce pracovněprávní poradenství ve více než 9 000 případech.

Řadu informací z oblasti pracovněprávních vztahů, bezpečnosti práce a zaměstnanosti veřejnost nalezne na webových stránkách SÚIP¹²⁹, které obsahují rovněž tiskové zprávy, výstupy z kontrolní činnosti a aktuality. Dále pak v části „Otázky a odpovědi“, jsou uvedeny nejčastější dotazy laické a odborné veřejnosti společně s odpověďmi na ně. V části webu „Informační letáky“¹³⁰ jsou veřejnosti k dispozici základní praktické informace z oblasti pracovněprávních vztahů a bezpečnosti práce, které jsou pravidelně aktualizovány.

Prostřednictvím webových stránek mohou zaměstnanci a občané rovněž podat podnět ke kontrole prostřednictvím elektronického formuláře. Tento formulář je rovněž k dispozici v anglickém jazyce¹³¹.

Po rozsáhlých grafických a obsahových úpravách webových stránek SÚIP z roku 2021, probíhala v roce 2022 jejich další optimalizace, s cílem zkvalitnit uživatelské prostředí. Stránky jsou k dispozici rovněž v anglické jazykové verzi, přičemž tato umožňuje zahraničním pracovníkům získat základní informace o působnosti orgánů inspekce práce, platných pracovněprávních předpisech v ČR, o vyslání zaměstnanců na území ČR a jsou zde rovněž umístěny vybrané informační letáky. Letáky v anglickém jazyce poskytující informace, týkající

¹²⁷ <http://www.cssz.cz/cz>

¹²⁸ <https://www.cssz.cz/web/cz/-/pomoc-pro-obcany-ukrajiny-a-jejich-rodiny>

¹²⁹ <https://www.suip.cz>

¹³⁰ <https://www.suip.cz/web/suip/informacni-letaky>

¹³¹ http://epp.suip.cz/epp/index_light_en.php

se například problematiky překážek v práci, rovného zacházení, vysílání pracovníků, vzniku, změn a skončení pracovního poměru, obsahují informace k dohodám o pracích konaných mimo pracovní poměr, informace o problematice nevyplacení mzdy zaměstnavatelem, pracovní době, nároku na dovolenou, proplacení cestovních náhrad, odměně za práci, ochraně osobních práv, majetku a zájmů zaměstnance, dále informace o pravidlech agenturního zaměstnávání a o nelegální práci.

Vedle stránek v anglickém jazyce je k dispozici také verze v polštině, ukrajinštině, francouzštině, němčině, bulharštině a rumunštině. V uvedených jazycích jsou k dispozici základní informace o orgánech inspekce práce a jejich kontrolní působnosti a rovněž jsou do těchto jazyků přeloženy vybrané informační letáky (např. Základní informace pro cizince o pracovněprávních předpisech v ČR).

2.2.2. Strategické a analytické dokumenty

Výzkumný projekt Výzkumného ústavu bezpečnosti práce, v. v. i., ve spolupráci s Ústavem státu a práva Akademie věd ČR, v. v. i. v letech 2020–2022 se zabýval problematikou nelegální práce. Projekt byl zaměřený na problematiku nelegální práce a jeho cílem bylo zmapovat a analyzovat aktuální stav týkající se právní úpravy nelegální práce v ČR se zaměřením na nelegální práci cizích státních příslušníků, provést analýzu související judikatury a provést komparaci se zahraniční praxí, identifikovat nedostatky v rámci existující praxe v ČR a navrhnout opatření pro zlepšení současného stavu. V rámci tohoto projektu vznikly dvě webové stránky Práce cizinců v České republice¹³² a Práce občanů EU v České republice¹³³. V rámci těchto stránek, které jsou k dispozici ve více jazykových mutacích, jsou cizinci interaktivní formou prostřednictvím rozklikávacích odkazů seznámeni s problematikou nelegální práce v ČR a jak pracovat legálně a rovněž i s pracovněprávními podmínkami v ČR.

V rámci tohoto projektu vznikl i **podcast Nelegální práce cizinců a pracovní úrazy v ČR**¹³⁴ a **video spot Příběh Vitaliye – následky pracovního úrazu pro nelegálního pracovníka**¹³⁵, které s problematikou nízkoprahovou formou seznamují.

13. dubna 2022 byl Vládou ČR schválen strategický dokument **Stanovení strategických priorit Vlády ČR ke zvládnutí uprchlické vlny související s invazí Ruské federace na Ukrajinu**¹³⁶. Hlavními cíli dlouhodobé strategie jsou poskytnutí efektivní humanitární pomoci občanům Ukrajiny, minimalizace negativních dopadů na občany ČR při zachování sociálního smíru, posílení sociální, hodnotové a ekonomické síly ČR a minimalizace nákladů a maximalizace přínosů do ekonomiky. Naplnění cílů má pomoci zvládnout uprchlickou vlnu z Ukrajiny a ve střednědobém a dlouhodobém horizontu začlenit ukrajinské občany do české společnosti. Strategie je členěna do 13 strategických priorit. Z oblasti zaměstnání a integrace na trh práce byla MPSV uložena následující opatření: provedení analýzy trhu práce; příprava legislativní úpravy k zavedení povinnosti zaměstnavatele nahlášovat druh pracovněprávního vztahu se zaměstnáváním cizincem, sledování a vyhodnocování zaměstnanosti osob s dočasnou ochranou; změna informačního systému MPSV a ÚP ČR; příprava a zajištění poskytování nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti (dále APZ) uchazečům a zájemcům o zaměstnání; příprava a zajištění realizace kurzů českého jazyka pro uchazeče a zájemce o zaměstnání a příprava on-line kurzů na potřebné úrovni; příprava dalších nástrojů pro boj proti pracovnímu vykořisťování ve spolupráci s dalšími aktéry.

V rámci naplňování opatření analýzy trhu práce provedlo MPSV ve spolupráci s Českou správou sociálního zabezpečení (dále ČSSZ) dotazníkové šetření mezi zaměstnavateli. Cílem šetření bylo zmapovat strukturu volných pracovních míst (dále VPM). Celkem bylo osloveno asi 250 000 zaměstnavatelů, přičemž za

¹³² <https://pracecizincu.cz/cs/>

¹³³ <https://eu-citizens.cz/cs/>

¹³⁴ <https://vubp.cz/nelegalni-prace-cizincu-a-pracovni-urazy-v-cr/>

¹³⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=j2ve6wnUf3s&t=7s>

¹³⁶ <https://www.mvcr.cz/soubor/stanoveni-strategickych-priorit-vlady-pdf.aspx>

návratnosti asi 46 % na dotaz odpovědělo 65 271 zaměstnavatelů. Přehled tříd, do kterých spadalo nejvíce VPM nabízí tabulka 2.

Nejžádanější třídy zaměstnání podle poptávky zaměstnavatelů

Třída	CZ-ISCO kód
Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů)	71
Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech	72
Montážní dělníci výrobků a zařízení	82
Uklízeči a pomocníci	91
Pomocní pracovníci v oblasti těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a v příbuzných oborech	93

Zdroj: MPSV

Nejvíce VPM bylo v režimu pracovního vztahu se smlouvou na plný úvazek, na dobu neurčitou.

Během roku 2022 MPSV průběžně sledovalo a vyhodnocovalo zaměstnanost osob s dočasnou ochranou. Frekvence sledování byla flexibilně nastavována podle situace od každodenního sledování po týdenní. Ke konci května 2022 byl upraven informační systém ÚP/MPSV tak, že je možné sbírat data o držitelích dočasné ochrany a jejich nástupech do zaměstnání a rovněž o zájemcích o zaměstnání z jejich řad.

V říjnu 2022 začalo MPSV rovněž připravovat aktualizaci strategických priorit Vlády ČR ke zvládnutí uprchlické vlny související s invazí Ruské federace na Ukrajinu pro další období tak, aby bylo možné situaci řešit ve střednědobém a dlouhodobém horizontu a nacházet řešení tomuto časovému horizontu odpovídající.

14. července 2022 publikovalo MPSV komplexní **Analýzu situace uprchlíků z Ukrajiny**¹³⁷ šetření mezi Ukrajinskými občany, kteří přišli do ČR po 24. únoru 2022. Studie mapuje strukturu ukrajinských uprchlíků a jejich domácností pomocí dat Cizineckého informačního systému a Frontexu a dalších. Ale přináší i vhled do jejich postojů, a to na celkovém vzorku 50 236 osob skrze online dotazování. Hlavní zjištění jsou k červenci 2022, kdy byla dočasná ochrana udělena 390 tisícům osob, následující. Mezi příchozími bylo 44 % žen a 36 % dětí a nejčastějšími typy domácností pak byla matka s jedním dítětem (21 %), resp. samostatně žijící dospělý (15 %), resp. matka se dvěma dětmi (13 %), přičemž téměř tři čtvrtiny všech domácností byly domácnostmi s dětmi. Téměř polovina respondentů žila v solidárních domácnostech, čtvrtina v nájmu a šestina na ubytovně. Přes tři čtvrtiny uprchlíků byly s ubytováním spokojeny. Uprchlíci jsou mladí a vzdělaní (polovina z nich s vyšším odborným, nebo vysokoškolským vzděláním), ale měli poměrně nízké jazykové kompetence v češtině a angličtině a sami uprchlíci nejčastěji považovali podporu ve výuce češtiny za svou dominantní potřebu a hlavní bariéru při hledání zaměstnání. Přestože byla více než polovina uprchlíků ekonomicky aktivní, 80 % z nich působilo v nízkokvalifikovaných profesích, z nezaměstnaných uprchlíků se pak většina neregistrovala na Úřadu práce jako uchazeči o zaměstnání. Tři čtvrtiny všech uprchlíků pak považovalo svou finanční situaci za velmi neuspokojivou až kritickou, a to i v situaci, kdy polovina všech uprchlíků měla poskytnuté ubytování zcela zdarma.

2.2.3 Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti

Příjemci APZ jsou občané třetích zemí, vzhledem k situaci vzniklé důsledkem ozbrojeného konfliktu na území Ukrajiny vyvolaného invazí vojsk Ruské federace a následné uprchlické vlny reagovaly orgány provádějící APZ zaměřením své činnosti právě na držitele dočasné ochrany, kteří mezi příjemci jednoznačně dominují. Úřad práce ČR poskytuje rekvalifikace v řadě oborů, avšak jak vyplývá mimo jiné i z výsledků zmíněné Analýzy situace uprchlíků z Ukrajiny, velkou bariérou plnohodnotné integrace ukrajinských uprchlíků na trh práce je nedostatečná znalost českého jazyka. Uchazeči a zájemci o zaměstnání evidovaní na ÚP ČR z řad cizinců ze

¹³⁷ https://www.mpsv.cz/documents/20142/2786931/Analyza_situace_uprchliku_CENSUS_14072022.pdf/1650e3f6-8c1f-a2af-5f3a-b1acdb0bd0ee

třetích zemí jsou zařazováni na základě svého zájmu do rekvalifikací „Český jazyk pro cizince“. Kurz Český jazyk pro cizince může pro účely rekvalifikace realizovat škola v rámci oboru vzdělání, který má zapsán v rejstříku škol a školských zařízení, nebo vysoká škola s akreditovaným studijním programem podle zvláštního předpisu.

Z celkového počtu 2 247 zahájených a 1 853 úspěšně ukončených rekvalifikací bylo 2 118 zahájených a 1 770 úspěšně ukončených rekvalifikací „Český jazyk pro cizince“. U všech rekvalifikací zaměřených na český jazyk se jednalo o rekvalifikace zvolené.

Rekvalifikace je primárně zaměřena na výuku českého jazyka vedoucí k lepší orientaci cizince při uplatnění na trhu práce. Kurzy mohou být hrazeny z prostředků aktivní politiky zaměstnanosti (především bylo čerpáno v rámci „Lex Ukrajina“), nebo v rámci evropských projektů.

Poradenské činnosti jsou nabízeny cizincům, resp. občanům s dočasnou ochranou, a to v obdobné nabídce jako uchazečům o zaměstnání a zájemcům o zaměstnání České republiky, avšak za přítomnosti tlumočníka. Poradenské činnosti probíhají jako individuální poradenství, skupinové poradenství (tj. do 5 hod.), nebo jako poradenský program (nad 5 hod.).

V rámci útvaru zprostředkování zaměstnání probíhá základní kariérové poradenství formou vstupní skupinové informační schůzky s tématy:

- Práva a povinnosti uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání;
- Služby Úřadu práce ČR;
- Individuální akční plán;
- Poradenství k rekvalifikacím.

V rámci útvaru poradenství probíhá odborné kariérové poradenství formou skupinového poradenství a formou poradenských programů s následujícími tématy:

- Sebepoznávání pro trh práce;
- Sebe prezentace na trhu práce (tvorba životopisu a motivačního dopisu, příprava na pohovor);
- Orientace na trhu práce;
- Hledání zaměstnání;
- Pracovně právní gramotnost;
- Poradenství k podnikání.

Dále jsou častými tématy poradenství pro osoby s dočasnou ochranou na rámec stávajících:

- uznání vzdělání (nostrifikace);
- umístění dětí do předškolních a školních vzdělávacích zařízení.

Individuální poradenství jako odborné kariérové poradenství probíhá na základě zmapování životní situace klienta a na základě klientových individuálních potřeb za použití výše uvedených poradenských témat. Specifickou formou individuálního poradenství je rovněž psychologické poradenství.

2.2.4 Pracovní skupina pro integraci

Pracovní skupina pro integraci se sešla 14. června 2022, základním tématem jednání byla integrace držitelů dočasné ochrany. Skupina jednala o osvětové kampani zaměřené na prevenci nežádoucích jevů spojených se zaměstnáváním cizinců, v rámci níž mají být cizinci informováni o změnách v hrazení pojistného na veřejné zdravotní pojištění, a především o rizicích na trhu práce. Dále bylo diskutováno zapojování poradců EURES do služeb poskytovaných klientům-držitelům dočasné ochrany, včetně aktivit prevence nežádoucích jevů

spojených se zaměstnáváním cizinců. Akcentována byla potřeba neomezit preventivní aktivity pouze na informační kampaň a nutnost zapojení i terénních aktivit. Byl rovněž představen projekt rozvoje služeb zaměstnanosti EURES+3Z v jehož rámci dojde k posílení kapacit ÚP v oblasti práce s osobami s migrační zkušeností zapojením školených specialistů se zkušenostmi s jednotlivými komunitami, kteří budou zároveň aktivně síťovat s relevantními aktéry trhu práce a šířit povědomí o službách poskytovaných ÚP u cílové skupiny.

2.2.5 Vzdělávání odborníků pracujících s cizinci

Pracovníci ÚP ČR, SÚIP a pracovníci v sociálních službách se průběžně účastní školení a vzdělávají se ke zdokonalení svých odborných znalostí a dovedností.

Pracovníci ÚP ČR se pravidelně setkávají na společných schůzkách s ostatními zainteresovanými úřady a institucemi. V roce 2022 byly rovněž uspořádány odborné semináře, školení, kulaté stoly apod. týkající se oblasti zahraniční zaměstnanosti a integrace cizinců v ČR (např. kurz Posílení interkulturních kompetencí zaměstnanců státní správy a bezpečnostních složek pořádaný organizací Slovo21).

ÚP ČR realizuje systémové projekty přímého přidělení (SIP), jejichž cílem je zvýšit kapacitu, komplexnost a kvalitu služeb poskytovaných institucemi veřejných služeb zaměstnanosti. Projekty jsou realizovány na základě výzvy OPZ v investiční prioritě 1.4. V těchto projektech jsou aktivity zaměřovány i na vzdělávání zaměstnanců ÚP ČR, kdy je poskytováno vzdělávání všem pracovníkům ÚP ČR, tedy včetně zaměstnanců pracujících s cizími státními příslušníky. Jako příklad lze v této souvislosti uvést systémový projekt Evropské služby zaměstnanosti ČR II (EURES ČR II), který je v realizaci od r. 2016. Projekt vhodnými nástroji rozvíjí odbornost jak EURES poradců, tak dalších pracovníků ÚP ČR v oblasti podpory evropské pracovní mobility. Zaměstnanci EURES pracující s cizími státními příslušníky se v roce 2022 účastnili školení pořádaných na evropské úrovni – Initial Training, Advanced training a Virtual Training. Pro nové EURES poradce bylo uskutečněno vstupní školení na národní úrovni a navazující školení zaměřené na proškolení zaměstnanců v agendě evropské pracovní mobility zabezpečené EURES poradci a zaměstnanci Národní koordinační kanceláře EURES ČR, kteří působili jako lektori. Školení probíhala prezenčně i v online režimu.

V roce 2022 se pracovníci ÚP ČR účastnili školení „**Posílení interkulturních kompetencí zaměstnanců státní správy a bezpečnostních složek**“ organizovanými společností Slovo21. Celkem bylo v režii vzdělávacích středisek ÚP zrealizováno deset dvoudenních školení, v jejichž rámci bylo proškolen celkem 113 pracovníků ÚP ČR, kteří se v rámci své agendy setkávají nebo výhledově mohou setkávat s cizinci. Konkrétní počty školení a absolventů v rámci jednotlivých středisek zobrazuje tabulka 3.

Počet školení a absolventů

Vzdělávací středisko	Počet školení	Počet absolventů
Olomouc	3	49
Pardubice	2	19
Praha	5	45

Zdroj: MPSV

Hlavními tématy školení byla migrace a integrace cizinců, interkulturní psychologie, základy komunikačních dovedností, specifika různých skupin cizinců v ČR a řešení modelových situací. Zpětná vazba účastníků byla velmi dobrá a školení považovali za přínosné zejména díky využitelnosti získaných poznatků v každodenní praxi při práci s klienty.

Další konkrétní příklady vzdělávacích aktivit z vybraných krajů:

V Karlovarském kraji se účastnili pracovníci Úřadu práce konference Euroguidance pro kariérové poradce „Meeting the Future Today“ - některé přednášky se týkaly práce s příchozími migranty, lidmi z jiných kultur apod.

V Ústeckém kraji se pracovníci, kteří mají na starosti agendu zaměstnávání cizinců, volná pracovní místa a monitoring účastnili školení "Specifika práce s různými volnými pracovními místy". Dále se pracovníci Úřadu práce zúčastnili také vzdělávacího kurzu, který byl realizován pod projektem Evropské služby zaměstnanosti ČR II - "EURES ČR II", kdy byli účastníci seznámeni hned s několika odvětvími. Jednalo se například právě o Životní a pracovní podmínky a služby zaměstnanosti ve vybraných státech EU, Případové studie EURES V., „Partnerské“ instituce EURES IX. - Pracovní právo v Německu, příklady z praxe. Také zde proběhlo školení pro zaměstnance Úřadu práce: „Posílení interkulturních kompetencí“ pořádané organizací Slovo21.

I v Kraji Vysočina měli v roce 2022 pracovníci ÚP ČR opět možnost zúčastnit se školení, která organizuje Slovo 21, z. s., Posílení interkulturních kompetencí zaměstnanců státní správy a bezpečnostních složek a také jeho navazujícího školení. Spolek F point z. s. zorganizoval diskusní platformu na téma integrace cizinců na Vysočině, jejímiž účastníci byli opět zástupci spolupracujících subjektů.

Informace získané v rámci pořádaných setkání jsou předávány pracovníkům Úřadu práce prostřednictvím pravidelných porad a dále pak zaměstnavatelům, ať už formou individuálního poradenství, tak formou seminářů pro zaměstnavatele. Důležitou platformou pro zvýšení informovanosti nejen v této oblasti jsou také pravidelná setkání pracovníků Úřadu práce s dalšími aktéry na trhu práce v rámci poradních sborů.

Pracovníci Úřadu práce v Plzeňském kraji absolvovali školení na téma Cizinci v systému nepojistných sociálních dávek a dále 3 semináře pod záštitou MPO za účasti MPSV, MV a MZV (jeden za účasti CZECHINVESTU), kde byly poskytnuty komplexní informace zejména o novinkách ohledně zaměstnávání zahraničních pracovníků.

V Královéhradeckém kraji se v listopadu 2022 konal seminář na téma aktuální situace uprchlíků z Ukrajiny na území ČR a v prosinci 2022 dále webinář s pracovníky Kanceláře veřejného ochránce práv, který byl zaměřen na postavení uprchlíků z Ukrajiny a dále vzdělávání dětí z Ukrajiny a otázky rovného přístupu k nájemnímu bydlení na obecní úrovni a v komerční sféře.

Inspektoři SÚIP zabývající se oblastí zahraniční zaměstnanosti jsou vzdělávání průběžně, a to prostřednictvím vlastních či externích vzdělávacích aktivit. Dále jsou jim na pravidelných poradách předávány aktuální informace o situaci v zahraniční zaměstnanosti a o aktuálních podmínkách a pravidlech vysílání zaměstnanců. Na každém OIP působí inspektor – specialista na zahraniční zaměstnanost, který v této oblasti poskytuje ostatním inspektorům odbornou podporu.

Do oblasti vzdělávání se pozitivně promítá i dlouhodobá spolupráce orgánů inspekce práce s neziskovými organizacemi, sociálními partnery a zájmovými sdruženími. Zástupci SÚIP a OIP se pravidelně účastnili pracovních jednání, kulatých stolů, odborných diskusí a konferencí, při kterých byla zahraniční zaměstnanost jedním z nosných témat.

Příklady aktivit s účastí zástupců SÚIP nebo OIP:

- účast zástupců OIP a SÚIP na semináři k problematice obchodování s lidmi, realizovaný Ministerstvem vnitra ČR v Praze a Brně. Součástí semináře byla výměna zkušeností z praktického fungování orgánů inspekce práce a organizace La Strada,
- on-line seminář na téma Pobyty osob s dočasnou ochranou, pořádaný Ministerstvem vnitra ČR, OAMP, pro metodiky a inspektory SÚIP a OIP,
- účast na semináři „Aktuální otázky nelegální práce a zaměstnávání cizinců v ČR“, pořádaném Výzkumným ústavem bezpečnosti práce,
- osobní nebo on-line účast zástupců OIP na setkání regionální platformy Centra na podporu integrace cizinců. Setkání probíhají několikrát ročně, téměř ve všech krajích ČR, např. v Plzeňském kraji, Libereckém kraji, kraji Vysočina, v Jihomoravském kraji, Zlínském kraji, v Moravskoslezském kraji, Olomouckém kraji, přičemž se zde setkává velké množství sociálních partnerů,

- účast zástupců SÚIP semináři zaměřeném na „Vysílání pracovníků a přeshraniční poskytování služeb“, který proběhla v prosinci 2022 a byla pořádána Centrem pro regionální rozvoj České republiky;

Vybraní anglicky hovořící metodici-inspektoři SÚIP se dále zúčastnili následujících vzdělávacích akcí a tzv. školení školitelů pořádaných různými evropskými a mezinárodními orgány a organizacemi:

- dvoudenní mezinárodní konferenci projektu TransFair nazvaná „Páka pro lepší pracovní podmínky v kamionové dopravě“,
- dvoudenní seminář pořádaný ELA a Europolem na téma „Pracovní vykořisťování“ (on-line formou)
- Setkání představitelů inspekce práce z oblasti BOZP ze zemí V4, které sloužilo jako užitečná výměna informací z kontrolní praxe ostatních členských států,
- seminář kontaktních osob IMI, zaměřený na modul pro oblast vysílání pracovníků,
- realizace Tematického dne SLIC, za účasti zástupců Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva zahraničí, Českého báňského úřadu a Státního zdravotního ústavu,
- seminář na téma pracovního vykořisťování a pracovních podmínek občanů Ukrajiny, který byl organizován ELA, za účasti zástupců Mezinárodní organizace práce (ILO),
- semináře a školení školitelů (červen, říjen, prosinec) Evropského orgánu pro pracovní záležitosti ELA, ve kterých jednotlivé složky orgánu podrobně popsaly svou činnost, představily příručky tzv. společných a vzájemně sladěných kontrol prováděných společně inspektory 2 a více členských států EU a vedly diskusní bloky o správné praxi a zkušenostech národních orgánů s kontrolami (zastřehy) agentur práce,
- účast u společných kontrol v dopravě v Belgii a na Slovensku,
- seminář ELA s ukázkami zásad správné praxe z ostatních členských států zorganizovaný v souvislosti s peer-review českého webu o vysílání pracovníků hostovaného na webových stránkách SÚIP,
- Mezinárodní fórum Mezinárodní organizace práce o nových pokynech,
- cyklus osvětových seminářů (říjen-prosinec) a školení organizovaných Evropskou komisí, ELA a zástupci evropských dopravců na téma nově vznikajícího modulu IMI pro vysílání řidičů v dopravě.

Z hlediska gesce **oddělení koncepce sociální práce a vzdělávání MPSV** (v roce 2023 oddělení Koncepce sociální práce, sociálního bydlení a řešení bezdomovectví, 228) je na základě zákona č. 108/2006 Sb. O sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů a Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, v rámci sociální práce důsledně dodržován koncept rovnosti zacházení a není rozlišováno, jaký status, národnost anebo etnicitu má osoba, které jsou poskytovány činnosti sociální práce. Proto i v roce 2022 MPSV nadále podporovalo zlepšení podmínek pro výkon sociální práce sociálních pracovníků ve veřejné správě a sociálních službách, která vede i ke zlepšování podmínek potřebných osob.

Sociální pracovníci působí zejména na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností a pověřených obecních úřadech, kde vykonávají koncepční, analytické

a metodické činnosti v individuální a skupinové sociální práci v rámci náročných specializovaných agend péče o osoby, rodiny a skupiny nacházející se v nepříznivé sociální situaci. Poskytují též sociálně-právní poradenství a odbornou sociálně-právní pomoc. Formou specializačního vzdělávání zajišťovaného vysokými školami

a vyššími odbornými školami, akreditovanými vzdělávacími kurzy, odbornými stážemi, školicími akcemi a konferencemi v této oblasti, je ustavičně napomáháno

k odbornému vzdělávání sociálních pracovníků a k jeho prohlubování. V oblasti veřejné správy MPSV přispívá k funkční kooperaci obecních úřadů a příslušných kontaktních pracovišť Úřadu práce ČR i v agendě sociální práce, která mimo jiné zahrnuje též agendy řešení hmotné nouze a s tím spojené nepříznivé sociální situace,

jež jsou často spojené například se zprostředkováním vhodného bydlení či uplatnění na trhu práce. Ministerstvo práce a sociálních věcí v rámci metodického vedení krajských a obecních úřadů v oblasti sociální práce pořádá pravidelná setkání krajských metodiků sociální práce a prevence. V roce 2022 se jich uskutečnilo celkem deset.

Základní informace o podpoře integrace cizinců a o prevenci nežádoucích jevů, včetně možnosti zajištění komunitního tlumočení a kontaktů na organizace komunitní tlumočení poskytující, byly zahrnuty do Směrnice Úřadu práce ČR k zahraniční zaměstnanosti, která slouží jako metodika pro pracovníky ÚP ČR v oblasti zahraniční zaměstnanosti.

Ministerstvo podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, rozhoduje o akreditaci vzdělávacích programů pro účely zajištění vzdělávacích kurzů (...) dalšího vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách, vzdělávání vedoucích pracovníků zaměstnanců uvedených v § 115 odst. 1 a pro účely odborné podpory fyzických osob, které poskytují pomoc příjemci příspěvku (pozn. autora: neformální pečující). V této souvislosti je třeba vzít v úvahu skutečnost, že odbornou způsobilost k výkonu povolání sociálního pracovníka při poskytování sociálních služeb ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče podle § 52 má též sociální pracovník a zdravotně sociální pracovník, který získal způsobilost k výkonu zdravotnického povolání podle zvláštního právního předpisu.

V letech 2018-2022 ministerstvo akreditovalo celkem 6 212 vzdělávacích programů, z toho 654 (10,53 %) dosud platných vzdělávacích programů (včetně kvalifikačních kurzů pro pracovníky v sociálních službách) sloužících k vybavení cílových skupin účastníků znalostmi a dovednostmi, které uplatní při práci s cizinci (filtrováno podle cílové skupiny uživatelů „migranti“ v Katalogu¹³⁸). Počet takto zaměřených programů od roku 2018 pružně reagoval na poptávku, při čemž maxima (209) dosáhl v roce 2019, minima (84) o rok dříve a průměrně je akreditováno 131 takových vzdělávacích programů ročně. Roční podíl takto tematicky zaměřených vzdělávacích programů se v období 2018-2022 pohyboval od 6,4 do 20,1 %. Poptávka po takových programech je tedy ve střednědobém horizontu vcelku stabilní.

Z výše zmíněných 654 platně akreditovaných programů zaměřených na vzdělávání pro účely práce s cizinci je 637 určeno pro sociální pracovníky, což svědčí o trvalé aktuálnosti a důležitosti tématu. Drtivá většina vzdělávacích programů je jednodenní, 8hodinová, následována vícedenními 16hodinovými programy, doplněná programy 6hodinovými, programy v jiném rozsahu jsou zastoupeny marginálně.

Z výše uvedeného vyplývá, že poptávka po vzdělávacích programech zaměřených na téma práce s cizinci je v zásadě stabilní a nabídka je dostupná všem skupinám, pro které ministerstvo vzdělávací programy akredituje, sociálním pracovníkům zejména.

2.2.6 Síťování a spolupráce s klíčovými aktéry integrace

Spolupráce Úřadu práce ČR probíhala v roce 2022 např. s následujícími subjekty (spolupráce probíhá nejen v rámci společných setkání, ale také např. vyvěšováním informačních materiálů a letáku v prostorách poboček Úřadu práce):

- Krajská asistenční centra pomoci Ukrajině (KACPU) – účast také Úřadu práce, pomoc se zvládnutím krizové situace s uprchlíky z Ukrajiny;
- Spolupráce s magistráty, městskými úřady, obcemi a komunitními centry při pomoci v integraci cizinců;
- Spolupráce s nevládními neziskovými organizacemi;
- Výměna informací mezi Úřadem práce, SÚIP, cizineckou policií a OAMP MV ČR;
- Spolupráce se školami a vzdělávacími institucemi (zejména z důvodu výuky českého jazyka jako cizího jazyka);

¹³⁸ <https://akris.mpsv.cz/AkreditaceVzdelavacihoprogramu>

- Pravidelná spolupráce s Centrem na podporu integrace cizinců (CPIC) – účast nejen pracovníků poboček Úřadu práce v území, ale i zástupců dalších organizací, které v rámci své činnosti pracují s cizinci. V rámci regionálních platform probíhají akce za účelem výměny zkušeností a informací z oblasti migrace a integrace cizinců.

2.2.7 Projekty na podporu integrace cizinců

MPSV poskytuje dotace na podporu integrace cizinců, resp. na podporu cílových skupin, mezi nimiž jsou také imigranti a azylanti. **Dotace mohou být čerpány ze státního rozpočtu na sociální služby, nebo z Evropského sociálního fondu (ESF), který MPSV spravuje.**

Seznam projektů podpořených z ESF je s dalšími podrobnostmi součástí přílohy č. 3. Seznam projektů podpořených ze státního rozpočtu není přiložen a bude MV dodán v okamžiku jeho dostupnosti.

2.3 MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

MŠMT plnilo úkoly v oblasti integrace cizinců schválené usnesením vlády ČR č. 40/2022, o postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu v roce 2022. MŠMT je věcně příslušné za integraci cizinců prostřednictvím jejich vzdělávání. Jedním z hlavních předpokladů úspěšné integrace cizinců je znalost češtiny.

MŠMT financuje jazykovou přípravu v mateřských, základních i středních školách v rámci své rozpočtové kapitoly.

V průběhu roku 2022 byly vyhlášeny rovněž výzvy pro podávání zjednodušených projektů v rámci Operačního programu Jan Ámos Komenský. Ve výzvě jsou zahrnuty aktivity, které jednak napomáhaly zvládnout mimořádnou situaci – podpora školních psychologů a speciálních pedagogů, a také aktivity na podporu dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka, např. dvojjazyčný asistent v MŠ, ZŠ a SŠ, přímá podpora dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem v MŠ, ZŠ a SŠ a další.

2.3.1 Bezplatná jazyková příprava cizinců

S účinností od 1. 9. 2021 funguje upravený systém jazykové podpory cizinců v povinném předškolním a základním vzdělávání (vyhláška č. 271/2021 Sb.). V souvislosti s migrací občanů Ukrajiny do ČR a potřebou jejich integrace do českých škol bylo prioritou zajištění co největší dostupnosti jazykové přípravy (ideálně ve škole, kterou žák navštěvuje). Od 1. 9. 2022 je prozatím na časově omezenou dobu zajištěna bezplatná jazyková podpora také ve středních školách. Nenárokově se do jazykové přípravy v mateřských, základních i středních školách mohou zapojit i děti a žáci, kteří nesplňují podmínku pro nárok, ale tuto podporu potřebují.

Jazyková příprava **v povinném předškolním vzdělávání** zůstala beze změn, s ohledem na integraci velkého počtu nově příchozích dětí vznikaly skupiny pro jazykovou přípravu ve větším počtu škol. Jazyková podpora dětí s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka je součástí Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV) a je poskytována přímo v mateřské škole, kterou dítě navštěvuje.

V základním vzdělávání se odehrává jazyková příprava v kraji určených školách v rozsahu 100–200 hodin. Ve školním roce 2021/22 neplatilo ještě pevné kritérium pro určení základních škol pro jazykovou přípravu a v návaznosti na vzniklou situaci spojenou s potřebou integrace velkého počtu ukrajinských dětí do vzdělávacího systému v ČR umožnilo MŠMT, aby se určenou školou pro poskytování jazykové přípravy mohla stát každá základní škola, která vzdělává alespoň 5 žáků s nárokem na jazykovou podporu (cizinci, kteří plní povinnou školní docházku v ČR po dobu maximálně 24, resp. 12 měsíců¹³⁹). Dodatečné výdaje na jazykovou

¹³⁹ Ve školním roce 2021/22 to bylo dočasně 24 měsíců, od školního roku 2022/23 je to 12 měsíců.

přípravu včetně výdajů na zabezpečení samotného vzdělávání Ukrajinců v českých školách byly zajištěny z finančních prostředků schválených usnesením vlády.

Možnost určovat nadále pro jazykovou přípravu školy s 5 žáky s nárokem na jazykovou podporu i ve školním roce 2022/23 umožnila vyhláška č. 250/2022 Sb., která nabyla účinnosti 1. 9. 2022. Škola musí mít pro poskytování jazykové podpory odpovídající personální a prostorové předpoklady a musí o určení požádat krajský úřad. Tato novela je platná po časově omezenou dobu do 31. 8. 2023 a došlo v rámci ní nově k zavedení systému jazykové přípravy rovněž ve středním vzdělávání (úprava vyhlášky č. 13/2005 Sb.).

Ve středním vzdělávání se také využívá principu škol určených pro jazykovou přípravu krajským úřadem obdobně jako v základním vzdělávání. Škola je krajským úřadem zpravidla určena, pokud má alespoň 5 % žáků cizinců nebo 5 žáků s nárokem na jazykovou podporu. Nárok na podporu má cizinec, který se vzdělává v ČR maximálně 12 měsíců. Rozsah jazykové přípravy je 100–200 hodin a probíhá ve skupinách o velikosti 5–15 žáků zejména mimo vyučování. V době výuky může dle podmínek vyhlášky probíhat max. 3 hod za týden. Rozvrh si volí školy samy dle požadavků žáků a dle vlastních organizačních a personálních možností. Krajské úřady určily v roce 2022 celkem 162 škol, z toho však 95 škol žádné skupiny prozatím neotevřelo. Aktuálně se jazyková příprava ve středních školách týká zejména žáků z Ukrajiny. Výuka probíhá převážně prezenčně, distančně se vzdělává pouze 73 žáků, 90 žáků se vzdělává kombinovaně. Ve skupinách pro jazykovou přípravu se vzdělávají zejména žáci školy, kde výuka probíhá.

K novému systému jazykové přípravy ve středním vzdělávání byla zpracována podrobná metodika a uskutečnily se webináře pro školy. MŠMT vytvořilo [informační leták](#) zaměřený na začleňování mladistvých cizinců do vzdělávání. Pro potřeby plánování jazykových kurzů češtiny byly upraveny pro střední školy dva dílčí nástroje pro zjišťování jazykových kompetencí žáků-cizinců v češtině vytvořené v projektu APIV A.

V průběhu roku 2022 se na MŠMT začala scházet **meziresortní pracovní skupina pro vzdělávání cizinců**, jejíž členy jsou zástupci ministerstev a dalších organizací, které se zabývají integrací. Na jednáních jsou řešena aktuální témata a diskutována možná řešení.

2.3.2. Dotační výzva na podporu integrace cizinců pro rok 2022

Dotační výzva MŠMT „Podpora aktivit integrace cizinců v regionálním školství v roce 2022“ byla vyhlášena v březnu 2022. Financování výzvy bylo zabezpečeno celkovou částkou **3 mil. Kč** v rámci Koncepce integrace cizinců. Oprávnění žadatelé výzvy byli po dohodě s MVČR oproti roku 2021 rozšířeni o veřejné základní školy, u kterých došlo k významnému nárůstu podílů cizinců ve škole zejména z důvodu zaměstnání těchto osob v regionu a nečerpají zároveň podporu z projektů Ministerstva vnitra (Projekty obcí na podporu integrace cizinců na lokální úrovni). Ze strany škol však nebyl o tuto výzvu zájem a pro rok 2023 již nebyly jako oprávnění příjemci znovu do výzvy zařazeny.

Tato dotační výzva nebyla primárně určena pro řešení migrace z Ukrajiny. Za tímto účelem vypsalo MŠMT jiné dotační výzvy (viz samostatná podkapitola).

MŠMT obdrželo celkem 11 žádostí, **podpořeno bylo 9 projektů v celkové výši 2,9 mil. Kč**. Z nevyčerpané částky byly podpořeny aktivity Národního pedagogického institutu (dále též NPI ČR) (tisk učebnic pro cizince).

Dotaci bylo možné žádat na aktivity realizující některou uvedených tematických oblastí, které se mohly vzájemně prolínat. Jednalo se zejména o tato témata z oblasti vzdělávání cizinců:

- tvorba metodických a výukových materiálů a učebních pomůcek s tematickým zaměřením společenskovedních předmětů, zejm. českých dějin,
- tvorba vzdělávacích programů a výukových metod a odstraňování nerovností ve vzdělávání,
- zvyšování úspěšnosti přechodu mezi jednotlivými stupni vzdělávání,
- podpora spolupráce rodiny a školy, integrační mimoškolní volnočasové aktivity,

- kulturní, osvětové a další akce s cílem sdílení informací o kultuře země původu a o ČR,
- zvyšování kompetencí pedagogických i nepedagogických pracovníků, výměny dobré praxe, letní školy, síťování apod.,
- podpora služeb interkulturních pracovníků, komunitních tlumočnicků a spolupracovníků pedagoga z řad cizinců k usnadnění a zkvalitnění komunikace mezi cizinci, školou i veřejností.

2.3.3. Podpora pedagogických pracovníků pracujících s cizinci ve školách

MŠMT ve spolupráci s NPI ČR i v roce 2022 pokračovalo v podpoře pedagogických pracovníků vzdělávajících cizince a prostřednictvím služeb adaptačních koordinátorů a tlumočnicků také v podpoře samotných dětí a žáků cizinců. Cílem je koordinovat aktivity týkající se začleňování cizinců a jejich vzdělávání, propojovat jednotlivé aktéry, zpřístupňovat informace k tématu vzdělávání cizinců a poskytovat tak systematickou, cílenou metodickou a vzdělávací podporu školám, školským zařízením, pedagogickým pracovníkům, dětem/žákům cizincům i jejich rodinám.

Ve všech krajích působí krajsí koordinátoři podpory pedagogických pracovníků pracujících s dětmi a žáky cizinci (a s odlišným mateřským jazykem), kteří poskytují spolu s odbornými externími spolupracovníky informační, metodickou a odbornou pomoc. Je zajištěna organizace vzdělávacích aktivit k dané problematice a zároveň poskytována podpora pedagogickým pracovníkům škol a jejich dětem/žákům cizincům, a to zejména při navazování spolupráce s odborníky a partnery ze škol a dalších školských zařízení, s nestátními subjekty a neziskovými organizacemi.

NPI ČR provozuje webový portál pro pedagogickou veřejnost <https://cizinci.npi.cz/>, který je průběžně naplňován informacemi, odbornými materiály a články ze všech oblastí vzdělávání cizinců. Stránky jsou stále upravovány tak, aby byly přehlednější, což se odrazilo na jejich vzrůstající návštěvnosti. Jsou zde k dispozici i metodické materiály pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (v roce 2022 proběhlo 132 400 návštěv webu, jedná se o 136 % vyšší návštěvnost oproti předchozímu roku). Web obsahuje všechny důležité informace, jsou na něm zveřejňovány novinky, informace o metodické podpoře, soupisy učebnic, videí a dalších materiálů, které nabízí NPI ČR nebo jiné organizace. Jsou rozesílány pravidelné newslettery s informacemi a nabídkami podpory pedagogů.

Začleňování cizinců z Ukrajiny se specificky věnuje web NPI ČR: <https://ukrajina.npi.cz/>, který zveřejňuje materiály na podporu pedagogů, připravil základní balíčky podpory pro jednotlivé pedagogické pracovníky (učitel MŠ, učitel ZŠ, ředitel atd.). Web zveřejňuje též publicistický obsah, sdílení dobrých praxí. Dále byly zveřejněny materiály do výuky jednotlivých skupin předmětů při běžné výuce. Postupně jsou též zveřejňovány oborové ukrajinské slovníčky – výběr klíčových pojmů z RVP k jednotlivým skupinám oborů středního vzdělávání.

NPI ČR realizoval v roce 2022 více než 400 vzdělávacích akcí (prezenčních i distančních) s tématem vzdělávání a integrace cizinců, kterých se účastnilo téměř 7 tis. osob. Byly vytvořeny popularizační videa pro sdílení dobrých praxí a záznamy z webinářů, které jsou trvale přístupné na [Youtube kanálu NPI ČR](#). Vznikla rovněž série 22 videí Jednoduše česky, která jsou návodem, jak postupovat při výuce češtiny jako druhého jazyka vždy v cca 5minutových sekvencích. Od září 2022 provozuje NPI ČR též diskusní FB skupinu Učíme cizince – pojďme se poradit, která má 1400 členů. NPI ČR dále připravilo 26 metodických a 26 pracovních listů k animovaným videím ČT EDU Mína a Týna pro předškolní vzdělávání a 1. stupeň ZŠ. Dále se připravilo aktualizované vydání učebnice češtiny jako druhého jazyka Hezky česky I a II. Bylo vydáno 1000 ks učebnice Hezky česky I, které jsou zdarma distribuovány do škol.

V roce 2022 pokračovala realizace aktivit na podporu procesu přijímání a začleňování dětí/žáků cizinců, kterými jsou tzv. adaptační koordinátoři do škol a tlumočnické a překladatelské služby.

Adaptační koordinátor poskytuje cizinci podporu při jeho adaptaci na nové prostředí a je mu k dispozici první 4 týdny od jeho nástupu do školy. V roce 2022 bylo zajištěno ve školách **465 pozic** adaptačních koordinátorů. Tato služba je poskytována školám zdarma a je dlouhodobě pozitivně hodnocena. Vzhledem ke složité situaci ve školách v souvislosti s migrací z Ukrajiny a omezeným finančním prostředkům byli přidělováni adaptační koordinátoři typicky k více žákům a tímto způsobem bylo **podpořeno** v době největší potřeby **2 482 žáků** (převážně z Ukrajiny, ale také z Vietnamu, Mongolska, Číny, Holandska, Španělska, Maďarska, Velké Británie, Sýrie a Koreje). Finanční prostředky na adaptační koordinátory určené na celý rok 2022 byly vyčerpány koncem dubna, ale tato služba napomohla školám alespoň částečně zvládnout skokový nárůst cizinců.

Na tuto podporu navazovala systémová opatření MŠMT a nové aktivity NPI ČR. Od května 2022 byla služba adaptačních koordinátorů nahrazena konzultační službou **supervizní adaptační koordinátor** (konzultant), která byla zajištěna odborníky z praxe. Zajišťovali proškolení osob, které na základních školách zajišťují služby adaptační koordinace, poskytovali též on-line webináře a zajišťovali konzultace (online i osobní). Od září 2022 se jejich činnost též zaměřovala na komunitní online setkání Učíme cizince – pojďme se poradit. Tato setkání mají za cíl sdílení zkušeností mezi pedagogy v jednotlivých krajích. Tyto služby byly od října 2022 podpořeny finančně z projektu UNICEF.

Zdarma jsou nabízeny rovněž **překladatelské a tlumočnické služby**, které jsou mimo škol využívány rovněž v pedagogicko-psychologických poradnách (PPP) a speciálně pedagogických centrech. Tato služba byla zajištěna zejména v případech, kdy není vhodné používání běžných překladačů (při vyšetření v PPP, třídních schůzkách, řešení výchovných problémů apod.). V roce 2022 byl největší zájem o tlumočení i překlady z a do ukrajinského jazyka, ale také do vietnamštiny, mongolštiny, ruštiny, korejštiny, maďarštiny či angličtiny.

Metodická, informační a poradenská činnost byla poskytována rovněž v rámci projektu **Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi (APIV B)** prostřednictvím webové aplikace www.zapojmevsechny.cz. Odborný obsah webu reflektoval vysoké počty nových žáků-cizinců na českých školách a zavedl novou kategorii *Ukrajinský žák*. Tato aplikace má napomoci zejména učitelům a dalším pedagogickým pracovníkům při práci s novými žáky-cizinci, v komunikaci s nimi i s žáky stávajícími, s udržení zdravého klimatu třídy i školy. Web nabízí domácí i zahraniční inspiraci k této problematice, včetně autorských podcastů a videí podporujících začleňování dětí a žáků cizinců.

2.3.4. Zkouška z češtiny pro cizince jako jedna z podmínek pro udělení trvalého pobytu

Zkouška z českého jazyka pro trvalý pobyt (dále jen „zkouška“) je od 1. 9. 2021 stanovena na jazykové úrovni A2, ověřuje jazykové znalosti cizinců a představuje od ledna 2009 jednu ze zákonných podmínek pro udělení povolení trvalého pobytu cizince v ČR. Koordinace Systému výuky českého jazyka a zkoušek pro cizince jako jedné z podmínek pro udělení trvalého pobytu (dál jen „Systém“) je zajištěna ve spolupráci MV a MŠMT. Systém je organizován na základě nařízení vlády č. 31/2016 Sb., ve znění nařízení vlády č. 199/2021 Sb., o prokazování znalosti českého jazyka pro účely získání povolení k trvalému pobytu, ze dne 19. dubna 2021.

V roce 2022 bylo vypsáno 26 termínů zkoušky, kdy v 1. pololetí se jednalo o dva termíny měsíčně, od září 2022 to byly tři termíny měsíčně s ohledem na vysoký zájem o zkoušku. Zkoušku je oprávněno realizovat 22 škol, přičemž na konci 1. pololetí 2022 byla na každé škole vyškolená min. jedna komise zkoušejících (4 osoby), což je nezbytnou podmínkou pro organizování zkoušky. V roce 2022 bylo ve všech školách proškoleny 158 zkoušejících.

Za rok 2022 bylo v rámci zkoušky pro trvalý pobyt vyzkoušeno 6 024 uchazečů s vysokou mírou úspěšnosti, která činila průměrných 85 %. Jedná se o nadprůměrně vysokou úspěšnost ovlivněnou profilem uchazečů a možná i tím, že se na zkoušku nyní hlásí většinou cizinci dobře připraveni, protože s ohledem na nedostatek termínů zkoušky způsobených velkým zájmem o zkoušku je i nedostatek termínů pro opakování. Očekává se, že v průběhu času se úspěšnost ustálí na hodnotě 70 až 75 %. Nejčastěji zastoupené státní příslušnosti byly následující: Ukrajina, Rusko, Vietnam a Mongolsko.

Veškeré informace o zkoušce včetně online přihlášky a přípravných materiálů jsou dostupné na oficiálních webových stránkách: <https://zkouskaA2.cz>. Informace o zkoušce jsou také úspěšně propagovány zejména prostřednictvím facebookové stránky Zkouška z češtiny pro trvalý pobyt. Některé přípravné materiály jsou dostupné i v tištěné verzi.

V rámci přípravy na zkoušku mohou uchazeči navštěvovat jazykové kurzy zdarma, které probíhají ve všech krajích ČR a jsou organizovány Centry na podporu integrace cizinců a některými NNO. Metodická podpora k přípravě na zkoušku je k dispozici na webových stránkách <https://cestina-pro-cizince.cz/trvaly-pobyt/a2/>. Cizinci mohou k přípravě na zkoušku využít i placené služby jazykových škol a dalších institucí. Je doporučeno, aby se každý uchazeč o zkoušku účastnil alespoň 50hodinového kurzu, či minimálně tento čas věnoval samostudiu a využil k tomu výše uvedenou online podporu. Na uvedených webových stránkách je k dispozici Sylabus 50hodinového kurzu s rozpisem jednotlivých výukových bloků určený pro ty uchazeče o zkoušku, kteří jsou již téměř na úrovni A2, ale potřebují se jen důkladně seznámit s formátem zkoušky a příp. se zlepšit v těch dovednostech, které jim dělají problémy. Sylabus dále rozvíjí Koncepti vzdělávání a přípravy cizinců na zkoušky z českého jazyka pro integrační účely, v rámci níž již byly vytvořeny dokumenty Kurikula a Metodiky.

2.3.5. Aktivita MŠMT v souvislosti s migrací uprchlíků na území ČR v souvislosti s válečným konfliktem na území Ukrajiny¹⁴⁰

Největším problémem v segmentu vzdělávání v souvislosti s migrací občanů z Ukrajiny bylo urychlené **zajištění kapacit** na všech úrovních vzdělávání. V regionálním školství bylo školám umožněno zákonem Lex Ukrajina průběžně navyšovat kapacity s časově omezeným zmírněním hygienických podmínek a je zde rovněž nastaven postup v případě naplněných kapacit. Rovněž tento zákon umožňuje zaměstnávání Ukrajinců na pozici pedagogického pracovníka s výjimkou na znalost českého jazyka.

V níže uvedené tabulce jsou uvedeny **výhradně počty cizinců z Ukrajiny s uděleným azylem** (včetně dočasně nebo doplňkové ochrany), kteří byli **integrováni v regionálním školství v souvislosti s válečným konfliktem** (stav k 30. 9. 2022):

Typ školy	Počet cizinců z Ukrajiny
Mateřské školy	6 904
Přípravné třídy a stupně	358
Základní školy	39 478
Střední školy	3 457
Konzervatoře	88
Vyšší odborné školy	51
CELKEM	50 336

Zdroj: MŠMT

Flexibilně bylo nutné reagovat na situaci rovněž u **vysokých škol** a provést změny, které by pomohly zajistit integraci velkého množství studujících a akademických pracovníků z Ukrajiny. Cílem bylo pomoci zvládnout vysokým školám situaci a zároveň podpořit i samotné studující, akademické pracovníky a v rámci dohod i ukrajinské vysoké školy. V listopadu 2022 bylo registrováno celkem 6 739 studujících z Ukrajiny v řádných studiích, nejvíce z toho na Univerzitě Karlově (983).

Nejdůležitější aktivity MŠMT a přímo řízených organizací na podporu ukrajinských uprchlíků:

- informační podpora na webu MŠMT i na speciálním portálu www.edu.cz/ukrajina – metodické a informační materiály pro školy i rodiče (včetně dvojazyčných), možnosti pomoci atd.,

¹⁴⁰ Částky uvedené v této kapitole jsou přibližné/orientační.

- konzultační U-linka pro školy, rodiče i širokou veřejnost zajištěná rovněž ukrajinskými operátorkami,
- metodická pomoc školám s největším zastoupením ukrajinských dětí a žáků ze strany České školní inspekce namísto běžné inspekční činnosti ve školním roce 2021/22,
- aktivity NPI ČR (viz kapitola 2.3.3),
- finanční podpora:
 - zabezpečení dodatečného financování pro školy v souvislosti se skokovým nárůstem počtu dětí, žáků a studentů ve školách,
 - zabezpečení dostupné jazykové podpory nově příchozích cizinců z Ukrajiny v MŠ, ZŠ a SŠ,
 - pozice ukrajinského asistenta pedagoga ve veřejných mateřských, základních a středních školách a konzervatořích (rozděleno 114 mil. Kč na období září-prosinec 2022, podpora pokračuje i v roce 2023),
 - dotační výzva na jazykové kurzy pro cizince z Ukrajiny 2022 (56 mil. Kč),
 - dotační výzvy na adaptační skupiny pro děti cizince migrující z Ukrajiny 2022 (328 mil. Kč),
 - dotační výzva pro vysoké školy na podporu ukrajinských studentů (150 mil. Kč).

2.3.4. Integrace nezletilých cizinců bez doprovodu

MŠMT má ve své gesci výkon péče o nezletilé cizince, kteří se ocitli na území ČR bez doprovodu zákonných zástupců či jiných osob odpovědných za výchovu. Zároveň poskytuje služby i dětem cizincům a jejich rodinám, které legálně žijí na území ČR, ale jejich aktuální situace vyžaduje řešení pomocí specializovaných služeb. MŠMT je zřizovatelem Zařízení pro děti-cizince, které v rámci sítě pro výkon ústavní a ochranné výchovy poskytuje plné přímé zaopatření a další služby nezletilým cizincům bez doprovodu (dále též „NBD“). Toto zařízení provozuje diagnostický ústav, středisko výchovné péče a základní školu. V rámci diagnostického ústavu plní zařízení zejména diagnostické, terapeutické, zdravotní a výchovně vzdělávací služby. Během prvních dvou měsíců pobytu klienta v zařízení je provedena jeho komplexní diagnostika (psychologická, speciálně pedagogická, školská, sociálně právní a zdravotní) a je vypracován individuální výchovně vzdělávací plán a plán rozvoje osobnosti klienta, jehož cílem je zejména integrace do české společnosti. Zařízení poskytuje klientům soustavné základní vzdělávání s důrazem na zlepšování znalosti českého jazyka, klienti mohou realizovat volnočasové aktivity v zařízení i mimo něj. Pro klienty, kteří již splnili povinnou školní docházku, umožňuje v diagnostické třídě systematickou přípravu pro vstup na střední školu. Klientům, kteří studují střední či vysokou školu, je umožněno zůstat v zařízení na základě smluvního vztahu až do 26 let. K zajištění zdárného procesu integrace slouží také tzv. tréninkový byt, ve kterém se klienti připravují na odchod ze zařízení (v roce 2022 zde bydleli 3 klienti).

Rok 2022 byl v rámci migrace NBD významně ovlivněn zejména invazí Ruska na Ukrajinu, která přinesla novou vlnu dětských uprchlíků s odlišnými potřebami a nároky. V rámci ochrany těchto NBD prakticky všechna zařízení v síti pro výkon ústavní výchovy okamžitě nabídla případnou volnou kapacitu k ubytování těchto klientů a nad rámec svých povinností poskytovala dosažitelné služby. Zařízení pro děti-cizince bylo určeno jako koordinátor umísťování NBD, úzce spolupracovalo se všemi zařízeními, připravovalo metodické materiály a zřídilo mobilní pracovní tým, který vyjížděl k poskytování, terapeutických, speciálně pedagogických a tlumočnických služeb. Zřídili jsme speciální emailovou schránku pro konzultace a hlášení počtu dětí v jednotlivých zařízeních, tak, aby byla stále dostupná volná místa. Úzce bylo spolupracováno se všemi pracovišti KACPU a pomáhali řešit jednotlivé případy nezletilých klientů. ZDC bylo aktivním členem všech mezirezortních pracovních skupin, v rámci kterých bylo možné okamžitě komunikovat a řešit včasnou péči a ochranu nezletilých dětí.

Všem dětem, které byly přijaté do našich zařízení, jsme poskytovali plné přímé zaopatření, vzdělávání i volnočasové aktivity. Důraz byl kladen zejména na studium českého jazyka s ohledem na včasnou integraci

do českého systému školství. Některé děti současně studovali i ukrajinské školy on-line. Průběžně byli dle profesní volby a studijních předpokladů jednotliví klienti připravováni ke studiu SŠ. Děti, na které se vztahovala povinná školní docházka, byly integrovány do běžných základních škol. Všem dětem byl zajištěn platný doklad o pobytu - vízum za účelem dočasné ochrany. Rovněž byl všem dětem zajištěn kontakt s jejich rodinami a dle možností i jejich setkání. V případě dosažení zletilosti bylo klientům vždy zajištěno následné ubytování a pracovní příležitost opatřená řádnou pracovní smlouvou.

Všemi zařízeními v síti ústavní a ochranné výchovy v uplynulém roce prošlo celkem **41** ukrajinských nezletilých migrantů. Nejvíce dětí z Ukrajiny bylo umístěno v měsíci březnu.

Mimo ukrajinskou migrační vlnu byly však poskytovány komplexní služby i všem ostatním nezletilým cizincům bez doprovodu, kteří byli zadrženi kdekoli na území ČR. Významně se na dětské migraci v roce 2022 podíleli zejména nezletilí ze Sýrie a tradičně již z Afganistánu. Stejně tak jako i dětem z Ukrajiny bylo i těmto uprchlíkům poskytováno plné přímé zaopatření, odpovídající vzdělávání, terapeutické služby a volnočasové aktivity. Celkem byla poskytnuta ochrana a zázemí **136** klientům.

Celkový počet NBD, kterým byla v roce 2022 poskytnuta péče dle státní příslušnosti

Státní příslušnost	Počet
Ukrajina	41
Sýrie	39
Afganistán	29
Slovensko	7
Egypt	4
Maroko	4
Turecko	3
Jemen	1
Libye	1
Libanon	1
Moldávie	1
Pákistán	1
Polsko	1
Rumunsko	1
Rusko	1
Somálsko	1
Celkem	136

Zdroj: Zařízení pro děti – cizince

Z celkového počtu bylo 12 dívek a 124 chlapců, 25 klientů bylo ve věku do 15 let a 111 jich přesáhlo hranici 15 roků. 40 klientů dostalo vízum dočasné ochrany, 1 klient požádal o udělení mezinárodní ochrany.

2.4 MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ

2.4.1 Reakce na následky ruské agrese proti Ukrajině

Od počátku velkého přílivu uprchlíků do ČR se MMR v souladu se svou působností snažilo podpořit kapacity bydlení pro uprchlíky. V počáteční fázi šlo především o šetření obcí s cílem získat přehled o stavu jejich bytového fondu včetně informací o volných kapacitách, které by bylo možné využít pro ubytování uprchlíků z Ukrajiny.

Pro zvýšení objemu využitelného bytového fondu pro ubytování ukrajinských uprchlíků MMR připravilo nový dotační program Ukrajina. Původně byl program určen pouze pro obce a jimi zřizované organizace (včetně Prahy), později byla cílová skupina (oprávnění žadatelé) rozšířena o nestátní neziskové organizace a církve a náboženské společnosti. Výzva byla otevřena od dubna do září 2022. Podáno bylo přes 200 žádostí v hodnotě 210 mil. Kč umožňujících vytvoření kapacit pro téměř 2,5 tisíce osob.

Dále se MMR zaměřilo na podporu ubytování uprchlíků ve standardním bydlení. V říjnu bylo realizováno dotazníkové šetření pro sběr dat k analýze motivace majitelů disponibilních bytů k pronájmu bytů uprchlíkům z Ukrajiny a dalším lidem v bytové nouzi. Šetření identifikovalo bariéry, které brání majitelům disponibilních bytů v jejich pronájmu uprchlíkům a dalším osobám v bytové nouzi. Na základě dat byly dále rozpracovány návrhy opatření, které by majitele motivovaly k pronajímání bytů. S realizací těchto opatření se nadále počítá v roce 2023 (motivace potenciálních pronajímatelů, garanční schéma pro pronajímatele, spolupráce s velkými vlastníky nájemních bytů, pokračování dotačního programu Ukrajina).

2.4.1 Strategické materiály

MMR v roce 2022 nefinalizovalo žádný nový strategický materiál s dopadem na oblast migrace a integrace cizinců.

MMR se v roce 2022 podílelo na plnění gesčně příslušných úkolů vyplývajících ze Strategie sociálního začleňování 2021–2030.

2.4.2. Informovanost

Povinnosti v oblasti informační vyplývající z aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu MMR plní průběžně obdobným způsobem jako v předchozích letech.

2.5 MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU

V rámci realizace Koncepce integrace cizinců v roce 2021 byly Ministerstvem průmyslu a obchodu plněny níže uvedené úkoly vyplývající z Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu v roce 2022.

2.5.1 Ekonomická soběstačnost

Obecným cílem MPO na úseku živnostenského podnikání je zlepšování podmínek pro podnikání, tzn. pro všechny podnikatele bez rozdílu původu, což jistě má pozitivní vliv i na ekonomickou soběstačnost cizinců, kteří legálně podnikají na území ČR. MPO průběžně věnuje pozornost optimalizaci podmínek podnikání fyzických a právnických osob, včetně podnikání zahraničních fyzických osob.

2.5.2 Informovanost

Jedním ze základních předpokladů ekonomické soběstačnosti a nezávislosti cizinců je jejich dostatečná informovanost o jejich právech, povinnostech a podmínkách života v České republice.

Na webových stránkách MPO jsou k dispozici informace v jednotlivých obsahových sekcích: Podnikání, Zahraniční obchod, Ochrana spotřebitele, Energetika, Stavebnictví a suroviny, Průmysl, e-Komunikace a pošta. V rámci sekce Podnikání cizinec mj. nalezne informace k živnostenskému podnikání (a to i v anglickém jazyce), malému a střednímu podnikání atd. Informace z různých oblastí působnosti resortu jsou určeny všem, kdo působí nebo hodlají působit v oblasti průmyslu a obchodu, tedy i cizincům.

Zmíněná sekce „Podnikání“ obsahuje v záložce „Živnostenské podnikání“ podsložku „**Průvodce živnostenským podnikáním**“, která je zaměřena na to, jak ohlásit jednotlivé živnosti (volnou, řemeslnou nebo vázanou) a na to, jak podat žádost o koncesi, a to v členění pro zahraniční fyzické osoby a zahraniční právnické osoby členských států Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska a pro zahraniční fyzické osoby a zahraniční právnické osoby z tzv. třetích zemí.

Dále je v záložce „Živnostenské podnikání“ obsažena podsložka „**CRM - Jednotný registrační formulář**“, v níž je k dispozici, resp. ke stažení Jednotný registrační formulář, v kterém lze ohlásit živnost nebo požádat o koncesi, a to včetně informací o tomto formuláři a pokynů k jeho vyplnění, resp. použití. Jednotný registrační formulář nahrazuje různé typy formulářů podání, které podnikatel musí učinit před vstupem do podnikání, a to na živnostenském úřadu, příslušné správě sociálního zabezpečení a zdravotní pojišťovně.

V záložce „Živnostenské podnikání“ byly rovněž zřízeny nová podsložky „**Aktuální informace**“ a „Závěry expertní komise k zákonu o regulaci reklamy“, v rámci kterých jsou k dispozici nejnovější informace z oblasti živnostenského podnikání a reklamy. V záložce „**Ekonomická migrace**“ jsou zveřejňovány aktuální informace k vládním programům ekonomické migrace.

2.5.3 Vzdělávání

Pracovníci živnostenských úřadů jsou informováni o způsobu řešení záležitostí všech subjektů hodlajících provozovat živnost, tedy i cizinců. MPO, odbor živností a spotřebitelské legislativy, prostřednictvím živnostenských úřadů získává informace z aplikační praxe. Dále odbor živností a spotřebitelské legislativy prostřednictvím Institutu pro veřejnou správu Praha a lektorů z ministerstva ověřuje zvláštní odbornou způsobilost pro výkon správních činností při správě živnostenského podnikání. Dále provádí pravidelné celorepublikové porady a školení pro pracovníky živnostenských úřadů. Ve vztahu k cizincům jsou pracovníci živnostenských úřadů vedeni k důslednému dodržování živnostenského zákona, správního řádu, zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a dalších předpisů. Vzdělání pracovníků živnostenských úřadů považuje MPO za důležité pro efektivní a správnou komunikaci se všemi podnikateli, tedy i s cizinci.

2.5.4 Statistika

MPO předává pravidelně (čtvrtletně) relevantní statistické údaje týkající se cizinců - podnikajících zahraničních fyzických osob na území ČR Českému statistickému úřadu, Ministerstvu vnitra, Ministerstvu práce a sociálních věcí a Ministerstvu financí k dalšímu využití. MPO poskytuje statistické informace z oblasti podnikání cizinců pro zpracování publikace vydávané Českým statistickým úřadem „Cizinci v ČR“.

2.5.5 Financování

Cílem potřebných kroků, jež Ministerstvo průmyslu a obchodu v rámci své působnosti v oblasti integrace cizinců realizuje, je co nejefektivnější vynakládání finančních prostředků (viz např. informace uveřejňované na webových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu).

2.6 MINISTERSTVO KULTURY

Ministerstvo kultury v souladu s unesením vlády ČR ze dne 26. ledna 2022 č. 40 o Postupu při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu v roce 2022 podpořilo několik projektů, jejichž realizátory byly příspěvkové organizace Ministerstva kultury. Jednalo se o projekty zaměřené na prezentaci české kultury, zvyklostí i tradic, na zvýšení mezikulturních kompetencí pracovníků v kulturních zařízeních a seznamování cizinců s hodnotami ČR i EU. Jejich přehled a stručná anotace jsou uvedeny v příloze Přehled projektů realizovaných v rámci integrace cizinců a řízení migračních toků v roce 2022.

V rámci Koncepce integrace cizinců tak byly podpořeny 3 projekty v celkové výši 306 000 Kč. Z této částky bylo 16 000 Kč vynaloženo na ostatní osobní náklady.

Ruská invaze na Ukrajinu a následný příliv uprchlíků do ČR ovlivnily i kulturní oblasti. Byly pořádány zvláštní programy a podpořeny mnohé projekty se zaměřením na pomoc uprchlíkům zorientovat se v českém kulturním prostředí. Tyto akce jsou rovněž zmíněny v příloze.

V rámci dalších výběrových dotačních řízení, která Ministerstvo kultury každoročně vyhlašuje, byly finančně podpořeny také projekty, které alespoň částečně postihovaly tematiku integrace cizinců. Jednalo se především o projekty realizované v rámci programů vyhlašovaných odborem umění, knihoven a kreativních odvětví, odborem médií a audiovizu a odborem muzeí a galerií. Všechny tyto projekty přispěly k poznání odlišné kultury a tradice cizinců i k aktivnímu zapojení cizinců do života společnosti. Bližší informace o zmíněných projektech jsou uvedeny rovněž v příloze.

2.7 MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ

Uprchlíká krize způsobená ozbrojeným konfliktem na Ukrajině způsobila zvýšené nároky na český zdravotnický systém. Z toho důvodu byla navázána probíhající a účelná spolupráce s mezinárodními neziskovými organizacemi, zejména UNICEF a WHO, jež poskytují podporu Ministerstvu zdravotnictví a zdravotnickým institucím. Cílem podpory je zajistit dostupnost péče pro ukrajinské uprchlíky, ale i zachovat kapacitu systému a kvalitu péče poskytovanou občanům České republiky.

Organizace WHO v rámci podpory umožnila:

- zprostředkování finanční a materiální podpory pro Fakultní nemocnici Bulovka, a to konkrétně pro HIV centrum v rámci kliniky infekčních nemocí (realizace podpory probíhá v roce 2023);
- darování chladících a mrazících kontejnerů zdravotnickým institucím, a to konkrétně fakultním nemocnicím a Státnímu zdravotnímu ústavu (SZÚ) (realizace podpory a doručení kontejnerů probíhá v roce 2023);
- darování specifických zdravotnických zařízení (např. sekvenačního přístroje) Státnímu zdravotnímu ústavu ke sledování respiračních onemocnění (realizace podpory probíhá v roce 2023);
- zprostředkování podpory institucím v oblasti péče o duševní zdraví (realizace podpory probíhá v roce 2023);
- poskytnutí kapacit pro projektové řízení aktivit spojených s ukrajinskou uprchlickou krizí v rámci Ministerstva zdravotnictví (realizace podpory probíhá v roce 2023).

Celková očekávaná výše finanční podpory pro projekty započaté v roce 2022 s probíhající realizací je až 47,1 mil. Kč.

Organizace UNICEF v rámci podpory umožnila:

- posílení primární ambulantní péče v nemocnicích (realizace podpory probíhá v roce 2023);
- posílení primární ambulantní péče u praktických lékařů pro děti a dorost (realizace podpory probíhá v roce 2023);
- začlenění ukrajinských lékařských a nelékařských zdravotnických pracovníků do českého zdravotnictví v rámci spolupráce s Institutem postgraduálního vzdělávání (IPVZ) ve zdravotnictví a Národním centrem ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů (NCO NZO) (realizace podpory probíhá v roce 2023);
- realizaci kurzu mezikulturní komunikace pro lékařské a nelékařské zdravotnické pracovníky v rámci spolupráce s IPVZ a NCO NZO (realizace podpory probíhá v roce 2023);

- realizaci programu na prevenci HIV/AIDS v rámci spolupráce se SZÚ (realizace podpory probíhá v roce 2023);
- realizaci očkovací kampaně Ministerstva zdravotnictví;
- realizaci programu zaměřeného na snižování nerovností v přístupu ke zdraví v rámci spolupráce se SZÚ (realizace podpory probíhá v roce 2023).

Celková očekávaná výše finanční podpory pro projekty započaté v roce 2022 s probíhající realizací je až 143 milionů Kč.

2.7.2. Dotační programy

MZ v roce 2022 nevyhlásilo dotační programy, které se týkaly výhradně podpory integrace cizinců případně záměrů integračních opatření na rok 2022. V případě, že je cizinec účastníkem veřejného zdravotního pojištění v ČR, může čerpat výhody a služby, které plynou z dotačních programů vypisovaných MZ tak, jako ostatní pojištěnci ČR. Informace o připravovaných projektech jsou průběžně uveřejňovány na webových stránkách MZ: [Dotace a programové financování – Ministerstvo zdravotnictví \(mzcr.cz\)](https://www.mzcr.cz/dotace-a-programove-financovani).

PŘÍLOHY

ABECEDNÍ SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ADS	- Approved Destination Status – status schválené destinace
AMIF	- Azylový migrační a integrační fond
ANACEN	- Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci
APZ	- Aktivní politika zaměstnanosti
CIS	- Cizinecký informační systém
CNTA	- Národní správa pro cestovní ruch Čínské lidové republiky
CS VIS	- Centrální systém vízového informačního systému
CZ-ISCO	- Mezinárodní standardní klasifikace povolání (<i>International Standard Classification of Occupations</i>) platná pro Českou republiku
CZ PRES	- České předsednictví v Radě Evropské unie
ČJ	- Český jazyk
ČMKOS	- Českomoravská konfederace odborových svazů
ČR	- Česká republika
EASO	- Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu
ECRIS-TCN	- Evropský informační systém rejstříků trestů pro státní příslušníky třetích zemí
EES	- Systém vstupu a výstupu
EHP	- Evropský hospodářský prostor
EIF	- Evropský fond pro integraci státních příslušníků třetích zemí
EK	- Evropská komise
EMN	- Evropská migrační síť
EMPACT	- Evropská multidisciplinární platforma pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti (<i>European Multidisciplinary Platform against Criminal Threats</i>)
ENO	- Evidence nežádoucích osob
EP	- Evropský parlament
ER	- Evropská rada
ES	- Evropské společenství
ESF	- Evropský sociální fond
ETIAS	- Evropský informační systém pro cestovní povolení
EU	- Evropská unie
EUAA	- Agentura Evropské unie pro otázky azylu
eu-LISA	- Evropská agentura pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva
EURES	- Evropské služby zaměstnanosti (<i>European Employment Services</i>)
EURODAC	- Systém založený na povinném snímání otisků prstů žadatelů o azyl a cizinců nelegálně překračujících vnější hranice Evropské unie
EUROPOL	- Evropský policejní úřad (<i>European Police Office</i>)
EUROSUR	- Evropský systém ostrahy hranic (<i>European Border Surveillance</i>)
FN	- Fakultní nemocnice

FRONTEX	- Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž
GAMM	- Globální přístup k migraci a mobilitě (<i>Global Approach to Migration and Mobility</i>)
GK	- Generální konzulát
GHIC	- Global Health Insurance Card
GPIS	- Generální poskytovatel integračních služeb
GŘC	- Generální ředitelství cel
IAS	- Integrační azylové středisko
IIP	- Individuální integrační plán
IBM	- Integrovaná správa hranic (<i>Integrated Border Management</i>)
ICIS	- Cizinecký informační systém (<i>Interpol</i>)
ICMPD	- Mezinárodní centrum pro rozvoj migračních politik (<i>International Centre for Migration Policy Development</i>)
ICP	- Inspektorát cizinecké policie
ICP ML	- Inspektorát cizinecké policie na mezinárodním letišti
ID karta	- Identifikační karta
IKEM	- Institut klinické a experimentální medicíny
IOM	- Mezinárodní organizace pro migraci (<i>International Organization for Migration</i>)
IRMA	- Integrovaná aplikace pro řízené navracení státních příslušníků třetích zemí do země původu
IROP	- Integrovaný regionální operační program
IS	- Informační systém
IS CIS	- Cizinecký informační systém
ISF	- Fond pro vnitřní bezpečnost (<i>Internal Security Fund</i>)
KODOX	- Kontrola dokladů a osob
KŘP	- Krajská ředitelství Policie České republiky
LWF	- Lutheránská světová federace (<i>Luther World Federation</i>)
MČ	- Městská část
MEDEVAC	- Stálý zdravotně humanitární program MEDEVAC
MERCOSUR	- Sdružení volného obchodu států Jižní Ameriky (<i>Mercado Común del Sur</i>)
MF	- Ministerstvo financí
MK	- Ministerstvo kultury
ML	- Mezinárodní letiště
MMR	- Ministerstvo pro místní rozvoj
MOPNZ	- Mezzirezortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání
MOPNZC	- Mezzirezortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců
MPI	- Migration Policy Institute
MPO	- Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	- Ministerstvo práce a sociálních věcí
MS	- Ministerstvo spravedlnosti
MŠMT	- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	- Ministerstvo vnitra
MZ	- Ministerstvo zdravotnictví
MZV	- Ministerstvo zahraničních věcí

NCKD	- Národní centrum pro kontrolu dokladů
NCOZ	- Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování
NM	- Nelegální migrace
NNO	- Nestátní nezisková organizace
NP	- Nelegální pobyt
NPI ČR	- Národní pedagogický institut České republiky
NÚV	- Národní ústav vzdělávání
OAMP	- Odbor azylové a migrační politiky
OC	- Odbory cizinecké policie
OIP	- Oblastní inspektoráty práce
OPC	- Oddělení pobytu cizinců OAMP
OPKPE	- Oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort
OPL	- Omamné a psychotropní látky
OPZ	- Operační program zaměstnanost
ORL	- OtoRhinoLaryngologie
OSPOD	- Orgán sociálně-právní ochrany dětí
OSVČ	- Osoba samostatně výdělečně činná
PATROS	- Pátrání po osobách a věcech
PČR	- Policie České republiky
PoS	- Pobytové středisko
PŠ	- Přijímací středisko žadatelů o azyl
RCMES	- Počítačový program Readmission Case Management Electronic System
RIP	- Regionální individuální projekty
ŘSCP	- Ředitelství služby cizinecké policie
SCP	- Služba cizinecké policie
SEAS	- Společný evropský azylový systém
SH	- Státní hranice
SIP	- Státní integrační program
SIS	- Schengenský informační systém
SIS II	- Schengenský informační systém druhé generace
SLTD	- Databáze Interpolu pro odcizené a ztracené doklady
SÚIP	- Státní úřad inspekce práce
SUZ	- Správa uprchlických zařízení
TDAWN	- Databáze Interpolu pro cestovní doklady související se záznamy
THB	- Obchodování s lidmi (<i>Trafficking Human Beings</i>)
THC	- Tetrahydrocannabinol
UNHCR	- Úřad vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky (<i>United Nations High Commissioner for Refugees</i>)
ÚP ČR	- Úřad práce České republiky
ÚSKPV	- Úřad služby kriminální policie a vyšetřování policejního prezidia České republiky
ÚVN	- Ústřední vojenská nemocnice
V4	- Visegrádská skupina

VFN	- Všeobecná fakultní nemocnice
VIS	- Vízový informační systém
VSH	- Vnější schengenská hranice
VÚ	- Výchovný ústav
ZDC	- Zařízení pro děti cizince
ZŠ	- Základní škola
ZÚ	- Zastupitelský úřad
ZZC	- Zařízení pro zajištění cizinců

TABULKOVÁ ČÁST

LEGÁLNÍ MIGRACE V ČESKÉ REPUBLICCE.....	273
Řízení o udělení víza a povolení k pobytu na území ČR	273
Krátkodobé vízum	273
Počty žádostí o krátkodobé vízum a udělených krátkodobých víz dle účelu pobytu v roce 2022.....	273
Počty žádostí a udělených krátkodobých víz v roce 2022 dle státní příslušnosti	273
Cizinci s povoleným pobytem na území České republiky.....	275
Cizinci s povoleným pobytem na území ČR - vývoj v letech 2012–2022	275
Cizinci s povoleným přechodným pobytem na území ČR - srovnání 2021/2022	275
Cizinci s povoleným trvalým pobytem na území ČR - srovnání 2021/2022.....	276
Cizinci s dočasnou ochranou na území ČR – k 31. 12. 2022	276
Pobyt cizinců na území ČR v jednotlivých měsících roku 2022.....	277
Cizinci ze třetích zemí dle kategorie pobytu a pohlaví k 31. 12. 2022 (bez dočasné ochrany).....	278
Občané EU dle kategorie pobytu a pohlaví k 31. 12. 2022.....	278
Cizinci s přechodným a trvalým pobytem na území ČR dle krajů ČR - srovnání 2021/2022	279
Cizinci s dočasnou ochranou na území ČR dle krajů ČR – k 31. 12. 2022	279
Cizinci dle druhu povoleného pobytu, kraje a okresu k 31. 12. 2022.....	280
Ekonomické aktivity cizinců v České republice	282
Přehled občanů států EU/EP a Švýcarska, vč. jejich rodinných příslušníků, v postavení zaměstnanců v ČR k 31. 12. 2022	282
Přehled držitelů zaměstnaneckých karet podle státního občanství k 31. 12. 2022	283
Přehled držitelů povolení k zaměstnání podle státní příslušnosti k 31. 12. 2022	286
Přehled držitelů modrých karet podle státní příslušnosti k 31. 12. 2022.....	288
Přehled cizích státních příslušníků v postavení zaměstnanců podle krajů k 31. 12. 2022	289
Počet agentur práce, subjektů s povolením ke zprostředkování zaměstnání k 31. 12. 2022	290
Přehled dočasně přidělených zaměstnanců agentur práce (§ 14/1 písm. b) zákona o zaměstnanosti)	290
Podnikatelé dle krajů k 31. 12. 2022	291
Podnikatelé-cizinci dle pohlaví a krajů k 31. 12. 2022.....	291
Podnikatelé-cizinci a živnostenská oprávnění cizinců dle státní příslušnosti a pohlaví k 31. 12. 2022	292
VZDĚLÁVÁNÍ CIZINCŮ V ČR	296
Vzdělávání dětí-cizinců v mateřských školách v roce 2022 - TOP 20.....	296
Vzdělávání dětí-cizinců v přípravných třídách ZŠ, přípravném stupni ZŠ speciálních v roce 2022 - TOP 20	297
Vzdělávání žáků-cizinců na základních školách v roce 2022 - TOP 20	298
Vzdělávání žáků-cizinců ve středních školách v roce 2022 - TOP 20	299
Vzdělávání žáků-cizinců v konzervatořích v roce 2022 - TOP 20	300
Vzdělávání studentů-cizinců ve vyšších odborných školách v roce 2022 - TOP 20	301
Vzdělávání studentů-cizinců na veřejných a soukromých vysokých školách v roce 2022 – TOP 20	302
STÁTNÍ OBČANSTVÍ	303

Udělená státní občanství ČR v roce 2022	303
NELEGÁLNÍ MIGRACE V ČESKÉ REPUBLICE	306
Nelegální migrace v ČR v letech 2012–2022	306
Nelegální migrace v ČR – porovnání roku 2021/2022	306
Nelegální migrace v ČR v roce 2022 – TOP 10 dle kategorií	306
Nelegální migrace v ČR v roce 2022 – dle kategorie a pohlaví	307
KONTROLNÍ ČINNOST A REPRESIVNÍ OPATŘENÍ.....	308
Počet kontrol v oblasti dodržování zákona o zaměstnanosti v roce 2022	308
Počet a výše pokut za nedodržování zákona o zaměstnanosti uložených v roce 2022	308
Počet kontrol zaměřených na zastřené zprostředkování práce	308
Porušení pracovněprávních předpisů v souvislosti s kontrolami SÚIP v souvislosti s dočasnou ochranou	309
Represivní opatření vůči cizincům v letech 2012–2022	309
Správní vyhoštění – srovnání 2021/2022	310
Trest vyhoštění – srovnání 2021/2022	311
READMISNÍ SMLOUVY	312
Readmisní řízení se sousedními státy v letech 2012–2022	312
DOBROVOLNÉ NÁVRATY	313
Dobrovolně navrácené osoby dle státní příslušnosti v rámci programů asistovaných dobrovolných návratů v roce 2022	313
MEZINÁRODNÍ OCHRANA.....	314
Žadatelé o mezinárodní ochranu v ČR v letech 2012–2022	314
Žádosti o mezinárodní ochranu v roce 2022	314
Žádosti o mezinárodní ochranu v roce 2022 dle místa podání	314
Rozhodnutí MV o mezinárodní ochraně v roce 2022	314
Žádosti a rozhodnutí MV o prodloužení doplňkové ochrany v roce 2022.....	314
Soudní přezkum cizineckých kauz - žaloby a kasační stížnosti v roce 2022.....	315
Počet osob s platnou mezinárodní ochranou ke dni 31. 12. 2022	315
TRESTNÁ ČINNOST CIZINCŮ	316
Trestně stíhaní cizinci v ČR – meziroční změny v letech 2012–2022	316
Vývoj trestné činnosti cizinců v ČR v letech 2012–2022.....	316
Vývoj počtu stíhaných cizinců na území ČR a jejich podílu na počtu stíhaných osob dle vybraných druhů kriminality za období let 2014–2024	317
Trestně stíhaní cizinci dle krajských ředitelství policie v ČR - srovnání 2021/2022	317
Vývoj počtu skutků spáchaných cizinci dle jednotlivých druhů kriminality v letech 2012–2022	318
Trestně stíháno osob z toho občané ČR a cizinci – podle takticko-statistické kvalifikace (TSK) 643 nedovolené překročení státních hranic (§ 339, 340, 341, 343 trestního zákoníku) v letech 2012–2022	318
Vývoj počtu cizinců omezených na osobní svobodě v letech 2012–2022	318
SPECIFICKÉ PROJEKTY V OBLASTI MIGRACE A AZYLU	319
Program podpory a ochrany obětí obchodováním s lidmi MV	319
Oběti v Programu v roce 2022 dle pohlaví	319
Počet obětí obchodování podle národnosti v letech 2003–2021.....	319

LEGÁLNÍ MIGRACE V ČESKÉ REPUBLICE

ŘÍZENÍ O UDĚLENÍ VÍZA A POVOLENÍ K POBYTU NA ÚZEMÍ ČR

Krátkodobé vízum

Počty žádostí o krátkodobé vízum a udělených krátkodobých víz dle účelu pobytu v roce 2022

Účel pobytu	Počet žádostí	Počet udělených víz	Zamítnuto
Turistika (10)	56 271	45 103	10 941
Zaměstnání (27)	29 296	28 089	1 155
Obchodní (01)	10 066	8 663	1 349
Pozvání (04)	5 679	4 515	1 113
Jiné (99)	5 356	4 797	540
Návštěva rodiny nebo přátel (03)	4 251	3 505	683
Sportovní (07)	2 129	1 883	241
Studium/školení/stáž (11)	1 653	1 488	152
Zdravotní (00)	1 096	855	227
Kulturní (02)	903	684	214
Oficiální/politický (05)	560	553	2
Sezónní zaměstnání (52)	370	277	93
Zácvik (38)	100	89	10
Tranzit (12)	13	9	4
Letištní tranzit (13)	7	3	4
Celkem	117 750	100 513	16 728

Zdroj: MZV

Pozn.: Stav k 18. 1. 2023

Počty žádostí a udělených krátkodobých víz v roce 2022 dle státní příslušnosti

Státní příslušnost	Počet žádostí	Počet udělených víz	Zamítnuto
Ukrajina	27 262	26 832	430
Indie	10 367	7 816	2 545
Saúdská Arábie	9 709	9 252	457
Turecko	8 456	6 980	1 465
Kazachstán	7 539	6 459	1 080
Uzbekistán	4 663	3 734	929
Kuvajt	4 657	4 626	31
Ázerbájdžán	3 068	2 839	229
Mongolsko	2 810	2 090	720
Pákistán	2 714	1 371	1 342

Filipíny	2 447	2 254	192
Írán	2 408	1 782	625
Arménie	2 377	2 018	359
Egypt	2 224	1 629	591
Jordánsko	2 093	1 338	754
Thajsko	1 978	1 894	84
Jihoafrická republika	1 967	1 912	64
Čína	1 861	1 696	165
Vietnam	1 686	1 460	224
Irák	1 280	701	576
Indonésie	1 132	1 071	61
Bělorusko	1 030	1 028	2
Sýrie	1 026	690	332
Libanon	974	799	169
Rusko	890	793	95
Kosovo	815	708	107
Moldavsko	732	698	33
Tunisko	694	372	318
Nigérie	679	475	200
Maroko	636	456	178
Bangladéš	633	170	463
Alžírsko	567	320	246
Ghana	498	197	301
Nepál	462	202	259
Bahrajn	449	435	14
Keňa	421	379	41
Palestina	364	176	188
Etiopie	350	165	185
Srbsko	304	303	1
Omán	300	291	9
Kuba	283	208	75
Jemen	268	131	137
Šrí Lanka	222	157	65
Súdán	188	95	93
Afghánistán	149	96	53
Tádžikistán	145	63	82
Zambie	135	130	5
Katar	122	116	6
bez státní příslušnosti	110	97	13
Zimbabwe	105	90	15

Zdroj: MZV

Pozn.: Tabulka obsahuje pouze státní příslušnosti s počtem žádostí nad 100.

CIZINCI S POVOLENÝM POBYTEM NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Cizinci s povoleným pobytem na území ČR - vývoj v letech 2012–2022

Stav k 31. 12. daného roku	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
CELKEM cizinci s povoleným pobytem	438 213	441 536	451 923	467 562	496 413	526 811	566 931	595 881	634 790	660 849	1 116 154
meziroční změna (abs.)	1 824	3 323	10 387	15 639	28 851	30 398	40 120	28 880	38 909	26 059	455 305
meziroční změna (%)	0,4	0,8	2,4	3,5	6,2	6,1	7,6	5,1	6,5	4,1	68,9
Trvalý pobyt	214 027	238 904	251 342	261 553	273 399	282 732	290 679	300 684	309 608	321 892	334 154
podíl z celku (%)	48,8	54,1	55,6	55,9	55,1	53,7	51,3	50,5	48,8	48,7	30,0
meziroční změna (abs.)	15 976	24 877	12 438	10 211	11 846	9 333	7 947	10 005	8 924	12 284	12 262
meziroční změna (%)	8,1	11,6	5,2	4,1	4,5	3,4	2,8	3,4	3,0	4,0	3,8
Přechodný pobyt¹⁴¹	224 186	202 632	200 581	206 009	223 014	244 079	276 252	295 197	325 182	338 957	348 460
podíl z celku (%)	51,2	45,9	44,4	44,1	44,9	46,3	48,7	49,5	51,2	51,3	31,2
meziroční změna (abs.)	-14 152	-21 554	-2 051	5 428	17 005	21 065	32 173	18 945	29 985	13 775	9 503
meziroční změna (%)	-5,9	-9,6	-1,0	2,7	8,3	9,4	13,2	6,9	10,2	4,2	2,8
CELKEM Dočasná ochrana	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	433 540
podíl z celku	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38,8

Zdroj: IS CIS

Cizinci s povoleným přechodným pobytem na území ČR - srovnání 2021/2022

Státní příslušnost	Stav k 31. 12. 2021	tj. %	Stav k 31. 12. 2022	tj. %	Změna oproti předchozímu roku	
					v %	Absolutní číslo
CELKEM cizinci s povoleným přechodným pobytem	338 957	100,0	348 460	100,0	2,8	9 503
z toho TOP 10 (řazeno dle 2022):						
Ukrajina	106 099	31,3	110 321	31,7	4,0	4 222
Slovensko	55 787	16,5	54 920	15,8	-1,6	-867
Rusko	21 989	6,5	19 270	5,5	-12,4	-2 719
Rumunsko	13 261	3,9	13 389	3,8	1,0	128
Bulharsko	10 608	3,1	11 157	3,2	6,7	696
Vietnam	10 461	3,1	10 481	3,0	-1,2	-127
Německo	10 191	3,0	9 399	2,7	-7,8	-792
Maďarsko	7 898	2,3	8 075	2,3	2,2	177
Polsko	6 807	2,0	7 211	2,1	22,5	1 324
Indie	4 955	1,5	5 887	1,7	18,8	932

Zdroj: IS CIS

¹⁴¹ **Vysvětlivka:** Pro účely statistiky se za přechodný pobyt považuje:

- Pobyt na vízum k pobytu nad 90 dnů;
- Pobyt na povolení k dlouhodobému pobytu
- Pobyt osob, jim bylo vydáno osvědčení o registraci občana EU / povolení k přechodnému pobytu (rodinný příslušník občana EU)

Cizinci s povoleným trvalým pobytem na území ČR - srovnání 2021/2022

Státní příslušnost	Stav k 31. 12. 2021	tj. %	Stav k 31. 12. 2022	tj. %	Změna oproti předchozímu roku	
					v %	Absolutní číslo
CELKEM cizinci s povoleným trvalým pobytem	321 892	100,0	334 154	100,0	3,8	12 262
z toho TOP 10 (řazeno dle 2022):						
Ukrajina	90 776	28,2	93 545	28,0	3,1	2 769
Slovensko	58 843	18,3	62 344	18,7	5,9	3 501
Vietnam	54 390	16,9	55 105	16,5	1,3	715
Rusko	23 376	7,3	23 783	7,1	1,7	407
Polsko	11 129	3,5	11 285	3,4	1,4	156
Bulharsko	6 687	2,1	7 192	2,2	7,6	505
Mongolsko	5 603	1,7	6 335	1,9	14,2	790
Rumunsko	5 545	1,7	5 894	1,8	5,2	291
Čína	4 690	1,5	4 759	1,4	1,5	69
Německo	4 601	1,4	4 633	1,4	0,7	32

Zdroj: IS CIS

Cizinci s dočasnou ochranou na území ČR – k 31. 12. 2022

Státní příslušnost	Stav k 31. 12. 2022	tj. %	Z toho	
			Muži	Ženy
CELKEM cizinci s dočasnou ochranou	433 540	100,00	160 657	272 883
z toho TOP 10:				
Ukrajina	432 416	99,74	160 066	272 350
Rusko	445	0,10	159	286
Moldavsko	129	0,03	70	59
Vietnam	78	0,02	36	42
Bělorusko	73	0,02	40	33
Ázerbájdžán	64	0,01	53	11
Gruzie	53	0,01	40	13
Spojené státy americké	38	0,01	23	15
Uzbekistán	33	0,01	21	12
Arménie	28	0,01	11	17

Zdroj: IS CIS

Pobyt cizinců na území ČR v jednotlivých měsících roku 2022

Údaje k	Celkem cizinců	Přechodný pobyt			Trvalý pobyt			Dočasná ochrana
		Občané EU	Občané třetích zemí	Celkem	Občané EU	Občané třetích zemí	Celkem	Celkem
31. 12. 2021	660 849	122 702	216 255	338 957	100 391	221 501	321 892	
31. 1. 2022	665 782	122 503	220 127	342 630	101 031	222 121	323 152	
28. 2. 2022	672 145	122 472	223 452	345 924	101 503	222 609	324 112	2 109
31. 3. 2022	922 516	122 066	225 342	347 408	101 966	223 182	325 148	249 960
30. 4. 2022	990 230	122 155	225 989	348 144	102 460	223 681	326 141	315 945
31. 5. 2022	1 030 837	122 132	226 136	348 268	103 114	224 275	327 389	355 180
30. 6. 2022	1 053 568	121 977	226 949	348 926	103 626	224 706	328 332	376 310
31. 7. 2022	1 068 644	121 810	226 637	348 477	104 042	225 312	329 354	390 813
31. 8. 2022	1 082 173	121 764	227 368	349 132	104 591	226 107	330 698	402 343
30. 9. 2022	1 091 098	121 412	225 700	347 112	104 993	226 358	331 351	412 635
31. 10. 2022	1 103 143	121 178	225 729	346 907	105 589	226 922	332 511	423 725
30. 11. 2022	1 110 059	121 044	226 435	347 479	106 145	227 373	333 518	429 062
31. 12. 2022	1 116 154	120 855	227 605	348 460	106 478	227 676	334 154	433 540

Zdroj: IS CIS

Cizinci ze třetích zemí dle kategorie pobytu a pohlaví k 31. 12. 2022 (bez dočasné ochrany)

Státní příslušnost	Celkem	Přechodný pobyt			Trvalý pobyt		
		Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
Celkem cizinci-třetizemci	455 281	133 373	94 232	227 605	120 759	106 917	227 676
z toho TOP 10:							
Ukrajina	203 866	68 216	42 105	110 321	47 867	45 678	93 545
Vietnam	66 262	5 162	5 995	11 157	30 119	24 986	55 105
Rusko	43 053	8 648	10 622	19 270	10 283	13 500	23 783
Mongolsko	11 965	3 231	2 840	6 071	2 508	3 386	5 894
Spojené státy	9 707	2 987	2 911	5 898	2 496	1 313	3 809
Kazachstán	9 198	3 026	3 207	6 233	1 272	1 693	2 965
Indie	8 461	4 929	2 282	7 211	875	375	1 250
Bělorusko	7 991	2 535	2 097	4 632	1 351	2 008	3 359
Čína	7 972	1 720	1 493	3 213	2 433	2 326	4 759
Velká Británie	7 923	3 236	1 391	4 627	2 731	565	3 296

Zdroj: IS CIS

Občané EU dle kategorie pobytu a pohlaví k 31. 12. 2022

Státní příslušnost	Celkem	Přechodný pobyt			Trvalý pobyt		
		Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
Celkem občané EU	227 348	75 678	45 192	120 870	55 142	51 336	106 478
z toho TOP 10:							
Slovensko	117 265	30 537	24 384	54 921	29 789	32 555	62 344
Rumunsko	19 724	9 213	4 176	13 389	3 733	2 602	6 335
Polsko	17 884	3 961	2 638	6 601	4 085	7 200	11 285
Bulharsko	17 673	6 816	3 665	10 481	4 197	2 995	7 192
Německo	14 032	7 593	1 806	9 399	3 142	1 491	4 633
Maďarsko	10 517	5 104	2 974	8 078	1 423	1 016	2 439
Itálie	5 994	2 761	905	3 666	1 914	414	2 328
Francie	4 122	1 840	836	2 676	1 084	362	1 446
Chorvatsko	3 272	757	423	1 180	1 347	745	2 092
Nizozemsko	2 398	959	436	1 395	753	250	1 003

Zdroj: IS CIS

Cizinci s přechodným a trvalým pobytem na území ČR dle krajů ČR - srovnání 2021/2022

Kraj	Stav K 31. 12. 2021	tj. %	Stav K 31. 12. 2022	tj. %	Změna oproti předchozímu roku	
					v %	Absolutní číslo
Celkem cizinci s povoleným pobytem	660 849	100,0	682 614	100,0	3,3	21 765
z toho v teritoriu kraje:						
Praha	237 120	35,9	244 903	35,9	3,3	7 783
Jihočeský	25 210	3,8	26 018	3,8	3,2	808
Jihomoravský	64 065	9,7	66 634	9,8	4,0	2 569
Karlovarský	21 327	3,2	21 920	3,2	2,8	593
Královéhradecký	18 799	2,8	19 310	2,8	2,7	511
Liberecký	24 584	3,7	24 954	3,7	1,5	370
Moravskoslezský	29 297	4,4	30 439	4,5	3,9	1 142
Olomoucký	13 774	2,1	14 644	2,1	6,3	870
Pardubický	22 135	3,3	22 717	3,3	2,6	582
Plzeňský	43 679	6,6	45 382	6,6	3,9	1 703
Středočeský	94 785	14,3	97 647	14,3	3,0	2 862
Ústecký	38 286	5,8	38 506	5,6	0,6	220
Vysočina	13 967	2,1	14 538	2,1	4,1	571
Zlínský	12 891	2,0	13 788	2,0	7,0	897
neuvedeno	930	0,1	1 214	0,2	30,5	284

Zdroj: IS CIS

Cizinci s dočasnou ochranou na území ČR dle krajů ČR – k 31. 12. 2022

Kraj	Stav K 31. 12. 2022	tj. %
Celkem cizinci s dočasnou ochranou	433 540	100,0
z toho v teritoriu kraje:		
Praha	101 403	23,4
Jihočeský	21 636	5,0
Jihomoravský	44 496	10,3
Karlovarský	16 636	3,8
Královéhradecký	19 644	4,5
Liberecký	17 707	4,1
Moravskoslezský	25 996	6,0
Olomoucký	14 016	3,2
Pardubický	19 901	4,6
Plzeňský	35 535	8,2
Středočeský	61 549	14,2
Ústecký	23 217	5,4
Vysočina	16 302	3,8
Zlínský	12 767	2,9
neuvedeno	2 735	0,6

Zdroj: IS CIS

Cizinci dle druhu povoleného pobytu, kraje a okresu k 31. 12. 2022

Kraj	Okres	Druh pobytu		Dočasná ochrana	CELKEM
		Přechodný	Trvalý		
Jihočeský	České Budějovice	4 977	3 627	6 357	14 961
	Český Krumlov	1 821	1 853	2 897	6 571
	Jindřichův Hradec	1 256	1 273	1 936	4 465
	Písek	2 017	1 352	2 542	5 911
	Prachatice	1 051	835	1 816	3 702
	Strakonice	1 454	1 235	2 525	5 214
	Tábor	1 786	1 481	3 563	6 830
	CELKEM	14 362	11 656	21 636	47 654
Jihomoravský	Blansko	1 315	1 610	2 944	5 869
	Brno-město	27 780	15 509	22 453	65 742
	Brno-venkov	3 649	4 408	6 617	14 674
	Břeclav	1 957	1 904	4 218	8 079
	Hodonín	1 545	1 565	2 716	5 826
	Vyškov	1 033	1 469	2 147	4 649
	Znojmo	1 216	1 674	3 401	6 291
	CELKEM	38 495	28 139	44 496	111 130
Karlovarský	Cheb	3 675	5 511	6 690	15 876
	Karlovy Vary	3 317	6 620	7 991	17 928
	Sokolov	1 018	1 779	1 955	4 752
	CELKEM	8 010	13 910	16 636	38 556
Královéhradecký	Hradec Králové	3 890	3 451	6 241	13 582
	Jičín	1 304	1 480	2 813	5 597
	Náchod	1 482	1 896	3 970	7 348
	Rychnov nad Kněžnou	1 420	1 079	2 977	5 476
	Trutnov	1 399	1 909	3 643	6 951
	CELKEM	9 495	9 815	19 644	38 954
Liberecký	Česká Lípa	2 198	3 221	2 633	8 052
	Jablonec nad Nisou	1 727	3 024	3 963	8 714
	Liberec	6 242	6 358	8 690	21 290
	Semily	953	1 231	2 421	4 605
	CELKEM	11 120	13 834	17 707	42 661
Moravskoslezský	Bruntál	504	718	1 443	2 665
	Frýdek-Místek	1 834	2 353	5 872	10 059
	Karviná	2 317	3 533	4 847	10 697
	Nový Jičín	1 856	1 391	3 316	6 563
	Opava	934	1 187	2 602	4 723
	Ostrava-město	7 120	6 692	7 916	21 728
	CELKEM	14 565	15 874	25 996	56 435
Olomoucký	Jeseník	291	450	779	1 520
	Olomouc	3 588	3 275	5 618	12 481
	Prostějov	1 094	1 218	1 892	4 204
	Přerov	1 239	1 553	3 103	5 895
	Šumperk	902	1 034	2 624	4 560
	CELKEM	7 114	7 530	14 016	28 660
Pardubický	Chrudim	1 738	1 293	3 489	6 520
	Pardubice	9 122	4 360	9 418	22 900
	Svitavy	1 317	961	2 952	5 230

	Ústí nad Orlicí	2 241	1 685	4 042	7 968
	CELKEM	14 418	8 299	19 901	42 618
Plzeňský	Domažlice	1 397	2 048	1 973	5 418
	Klatovy	1 835	1 690	3 335	6 860
	Plzeň-jih	1 618	1 488	2 394	5 500
	Plzeň-město	13 657	10 042	17 767	41 466
	Plzeň-sever	1 286	1 659	2 710	5 655
	Rokycany	1 543	1 332	1 884	4 759
	Tachov	3 040	2 747	5 472	11 259
	CELKEM	24 376	21 006	35 535	80 917
Praha	Hlavní město Praha	127 215	117 688	101 403	346 306
Středočeský	Benešov	1 686	2 000	3 480	7 166
	Beroun	3 464	3 423	4 035	10 922
	Kladno	4 515	6 800	5 402	16 717
	Kolín	3 968	2 832	4 232	11 032
	Kutná Hora	2 184	1 786	3 270	7 240
	Mělník	2 980	3 987	4 496	11 463
	Mladá Boleslav	8 099	5 720	9 645	23 464
	Nymburk	2 944	3 332	5 199	11 475
	Praha-východ	7 186	10 562	9 333	27 081
	Praha-západ	5 315	8 908	6 529	20 752
	Příbram	1 716	2 172	4 492	8 380
	Rakovník	814	1 254	1 436	3 504
	CELKEM	44 871	52 776	61 549	159 196
Ústecký	Děčín	1 079	2 996	2 288	6 363
	Chomutov	3 560	3 513	4 302	11 375
	Litoměřice	1 576	2 543	3 038	7 157
	Louny	1 433	1 653	2 369	5 455
	Most	2 104	2 665	2 957	7 726
	Teplice	5 172	4 332	4 776	14 280
	Ústí nad Labem	2 259	3 621	3 487	9 367
	CELKEM	17 183	21 323	23 217	61 723
Vysočina	Havlíčkův Brod	1 724	1 063	2 335	5 122
	Jihlava	3 107	1 906	5 056	10 069
	Pelhřimov	1 834	1 179	3 596	6 609
	Třebíč	755	935	2 270	3 960
	Žďár nad Sázavou	1 116	919	3 045	5 080
	CELKEM	8 536	6 002	16 302	30 840
Zlínský	Kroměříž	653	924	1 738	3 315
	Uherské Hradiště	1 718	1 611	2 834	6 163
	Vsetín	1 982	1 192	3 327	6 501
	Zlín	3 325	2 383	4 868	10 576
	CELKEM	7 678	6 110	12 767	26 555
neuvedeno		1 022	192	2 735	3 949
CELKEM		348 460	334 154	433 540	1 116 154

Zdroj: IS CIS

EKONOMICKÉ AKTIVITY CIZINCŮ V ČESKÉ REPUBLICE

Přehled občanů států EU/EP a Švýcarska, vč. jejich rodinných příslušníků, v postavení zaměstnanců v ČR k 31. 12. 2022

Státy	Informační karty
Slovensko	213 447
Polsko	49 074
Rumunsko	46 457
Bulharsko	37 067
Maďarsko	23 950
Německo	5 595
Italie	4 925
Velká Británie	4 371
Francie	4 237
Španělsko	2 794
Litva	1 975
Chorvatsko	1 845
Řecko	1 830
Nizozemsko	1 622
Rakousko	1 517
Portugalsko	1 226
Lotyšsko	1 213
Belgie	818
Irsko	626
Švédsko	581
Finsko	414
Slovinsko	382
Dánsko	354
Švýcarsko	320
Estonsko	261
Norsko	141
Kypr	92
Malta	54
Lucembursko	40
Island	27
Lichtenštejnsko	2
Celkem	407 257

Zdroj: MPSV

Přehled držitelů zaměstnaneckých karet podle státního občanství k 31. 12. 2022

Státy	Celkem
Ukrajina	73 674
Mongolsko	4 546
Filipíny	3 634
Vietnam	3 458
Rusko	3 217
Srbsko	2 699
Indie	2 536
Bělorusko	2 520
Moldavsko	1 574
Čína	1 083
Thajsko	1 040
Turecko	1 024
Kazachstán	911
Uzbekistán	802
Nepál	776
Makedonie	763
Bosna a Hercegovina	716
Gruzie	708
Korejská republika	501
Spojené státy	421
Ázerbájdžán	405
Arménie	399
Bangladéš	334
Kyrgyzstán	323
Kosovo	251
Brazílie	246
Egypt	223
Albánie	205
Mexiko	204
Indonésie	176
Japonsko	134
Tunisko	131
Izrael	125
Jihoafrická republika	103
Kolumbie	93
Írán	83
Ghana	82
Pákistán	80
Kuba	76
Sýrie	73
Tchaj-wan	66
Nigérie	65

Maroko	64
Kanada	64
Argentina	61
Kypr	56
Černá Hora	36
Zimbabwe	33
Alžírsko	33
Peru	27
Jordánsko	27
Keňa	27
Venezuela	27
Chile	26
Malajsie	25
Austrálie	23
Libanon	23
Srí Lanka	22
Dominikánská republika	13
Kamerun	12
Nový Zéland	12
Uganda	11
Surinam	11
Tádžikistán	11
Panama	10
Maurícius	8
Konžská demokratická republika	8
Salvador	8
Etiopie	8
Guatemala	8
Laos	7
Afghánistán	6
Irák	6
Honduras	6
Ekvádor	6
Palestina	5
Singapur	4
Senegal	4
Bolívie	4
Jemen	4
Zambie	4
Namibie	4
Kambodža	4
Sierra Leone	4
Paraguay	3
Nikaragua	3
Omán	3
Myanmar	3

Tanzanie	2
Jižní Georgie a Jižní Sandwichovy ostrovy	2
Angola	2
Niger	2
Kongo	2
Burkina Faso	2
Haiti	2
Trinidad a Tobago	1
Monako	1
Gabon	1
Libérie	1
Gambie	1
Turkmenistán	1
Belize	1
Bahrajn	1
Saúdská Arábie	1
Hongkong	1
Kuvajt	1
Mosambik	1
Mali	1
Botswana	1
Guinea	1
Svatá Lucie	1
Pobřeží slonoviny	1
Libye	1
Súdán	1
CELKEM	111 287

Zdroj: MPSV

*Jedná se pouze o zaměstnanecké karty vedené MPSV v centrální evidenci volných pracovních míst obsaditelných držiteli zaměstnanecké karty.

Přehled držitelů povolení k zaměstnání podle státní příslušnosti k 31. 12. 2022

Státy	Celkem
Ukrajina	3 968
Indie	520
Moldavsko	488
Bělorusko	455
Japonsko	292
Gruzie	223
Bangladéš	211
Nepál	196
Korejská republika	171
Spojené státy	162
Turecko	133
Čína	117
Rusko	100
Kazachstán	97
Vietnam	80
Srbsko	79
Uzbekistán	65
Pákistán	37
Kyrgyzstán	32
Ázerbájdžán	32
Arménie	30
Tádžikistán	29
Etiopie	25
Irák	24
Bosna a Hercegovina	22
Kosovo	20
Filipíny	17
Nigérie	15
Venezuela	14
Mongolsko	14
Írán	14
Mexiko	13
Afghánistán	10
Severní Makedonie	10
Šrí Lanka	8
Kanada	8
Ghana	7
Maroko	7
Sýrie	7
Turkmenistán	6
Kamerun	5
Egypt	4

Alžírsko	4
Tunisko	4
Austrálie	3
Korejská lidově demokratická republika	3
Jemen	3
Kuba	3
Nový Zéland	3
bez státní příslušnosti	3
Kolumbie	2
Namibie	2
Uganda	2
Jordánsko	2
Černá Hora	2
Súdán	1
Brazílie	1
Myanmar	1
Libanon	1
Jižní Súdán	1
Konžská republika	1
Zimbabwe	1
Senegal	1
Somálsko	1
Mauricius	1
Saúdská Arábie	1
Indonésie	1
Konžská demokratická republika	1
Pobřeží slonoviny	1
Guatemala	1
Izrael	1
Sierra Leone	1
Togo	1
Jižní Afrika	1
CELKEM	7 822

Zdroj: MPSV

Přehled držitelů modrých karet podle státní příslušnosti k 31. 12. 2022

Státy	Celkem
Rusko	696
Ukrajina	223
Indie	185
Bělorusko	133
Turecko	90
Kazachstán	40
Čína	27
Brazílie	23
Írán	21
Spojené státy	20
Uzbekistán	17
Egypt	15
Filipíny	15
Mexiko	14
Vietnam	13
Srbsko	11
Kyrgyzstán	11
Arménie	10
Izrael	10
Kypr	9
Kolumbie	8
Sýrie	8
Ázerbájdžán	8
Moldavsko	8
Malajsie	7
Makedonie	7
Korejská republika	6
Tchaj-wan	5
Japonsko	5
Pákistán	5
Jihoafrická republika	4
Albánie	4
Bosna a Hercegovina	4
Kanada	4
Gruzie	3
Chile	3
Alžírsko	3
Austrálie	3
Argentina	3
Bangladéš	3
Libanon	3
Jordánsko	3

Maroko	2
Ekvádor	2
Indonésie	2
Nigérie	2
Kosovo	1
Venezuela	1
Uganda	1
Dominikánská republika	1
Tunisko	1
Jemen	1
Nový Zéland	1
Etiopie	1
Mauricius	1
Singapur	1
Tádžikistán	1
Peru	1
CELKEM	1 710

Zdroj: MPSV

Přehled cizích státních příslušníků v postavení zaměstnanců podle krajů k 31. 12. 2022

Kraj	Celkem	Z toho		
		Informační karty občanů EU/EHP a Švýcarska	Informační karty cizinců, kteří nepotřebují pracovní oprávnění	Pracovní oprávnění *
Celkem	793 290	407 257	265 214	120 819
z toho:				
Praha	236 665	118 976	83 301	34 388
Středočeský kraj	135 134	74 564	40 698	19 872
Jihočeský kraj	31 202	13 637	11 593	5 972
Plzeňský kraj	77 289	38 781	26 368	12 140
Karlovarský kraj	18 804	6 496	9 606	2 702
Ústecký kraj	26 971	10 280	10 744	5 947
Liberecký kraj	24 627	11 038	9 344	4 245
Královéhradecký kraj	29 560	17 083	8 906	3 571
Pardubický kraj	29 395	12 896	10 014	6 485
Vysočina	19 339	8 471	6 730	4 138
Jihomoravský kraj	91 375	50 893	28 035	12 447
Olomoucký kraj	15 895	8 149	5 626	2 120
Zlínský kraj	18 972	9 867	5 959	3 146
Moravskoslezský kraj	38 062	26 126	8 290	3 646

Zdroj: MPSV

*Zahrnuje povolení k zaměstnání, modré karty a zaměstnanecké karty

Počet agentur práce, subjektů s povolením ke zprostředkování zaměstnání k 31. 12. 2022

Rok	Celkem	s povolením dle § 14/1 b)	s povolením dle § 14/1 a) a c)
31. 12. 2010	1 714	1 412	1 328
31. 12. 2011	1 458	1 083	973
31. 12. 2012	1 491	1 003	923
31. 12. 2013	1 592	994	1 017
31. 12. 2014	1 587	978	1 042
31. 12. 2015	1 700	1 014	1 137
31. 12. 2016	2 011	1 222	1 335
31. 12. 2017	1 938	812	1 540
31. 12. 2018	2 102	1 028	1 661
31. 12. 2019	2 173	1 072	1 790
31. 12. 2020	2 218	1 100	1 897
31. 12. 2021	2 136	1 116	1 895
31. 12. 2022	2 130	1 132	1 908

Zdroj: MPSV

Přehled dočasně přidělených zaměstnanců agentur práce (§ 14/1 písm. b) zákona o zaměstnanosti)

Rok	Počet přidělených zaměstnanců celkem	z toho			
		Občanů ČR	Občanů EU	EHP/Švýcarska	Občané třetích zemí
2012	201 258	159 262	37 365	339	4 292
2013	224 560	174 784	39 027	553	10 196
2014	266 324	203 377	52 171	542	10 234
2015	308 478	232 404	62 005	1 150	12 919
2016	350 624	237 152	90 528	361	22 583
2017	358 659	212 585	109 805	589	35 680
2018	333 607	167 297	102 317	1 322	62 671
2019	273 561	127 663	84 753	1 306	59 839
2020	263 837	132 095	86 171	1 827	43 780
2021	271 282	127 171	71 404	1 683	71 024
2022	242 520	99 417	57 122	1 848	84 133

Zdroj: MPSV

Podnikatelé dle krajů k 31. 12. 2022

Kraj	Občané ČR	Cizinci	Celkem
Hlavní město Praha	320 020	46 540	366 560
Středočeský kraj	271 279	13 491	284 770
Jihomoravský kraj	222 696	9 042	231 738
Moravskoslezský kraj	188 312	5 040	193 352
Ústecký kraj	127 708	8 267	135 975
Jihočeský kraj	123 906	3 087	126 993
Plzeňský kraj	105 608	6 448	112 056
Zlínský kraj	109 574	2 157	111 731
Olomoucký kraj	108 583	2 568	111 151
Královéhradecký kraj	106 345	2 820	109 165
Pardubický kraj	92 275	2 737	95 012
Kraj Vysočina	88 393	1 754	90 147
Liberecký kraj	85 833	2 831	88 664
Karlovarský kraj	49 508	4 911	54 419
CELKEM	2 000 040	111 693	2 111 733

Zdroj: MPO

Podnikatelé-cizinci dle pohlaví a krajů k 31. 12. 2022

Kraj	Muži	Ženy	Celkem
Hlavní město Praha	30 228	16 312	46 540
Středočeský kraj	9 099	4 392	13 491
Jihomoravský kraj	6 432	2 610	9 042
Ústecký kraj	5 971	2 296	8 267
Plzeňský kraj	4 369	2 079	6 448
Moravskoslezský kraj	3 765	1 275	5 040
Karlovarský kraj	3 008	1 903	4 911
Jihočeský kraj	2 140	947	3 087
Liberecký kraj	2 033	798	2 831
Královéhradecký kraj	2 039	781	2 820
Pardubický kraj	2 034	703	2 737
Olomoucký kraj	1 851	717	2 568
Zlínský kraj	1 554	603	2 157
Kraj Vysočina	1 253	501	1 754
CELKEM	75 776	35 917	111 693

Zdroj: MPO

Podnikatelé-cizinci a živnostenská oprávnění cizinců dle státní příslušnosti a pohlaví k 31. 12. 2022

Státní příslušnost	Podnikatelé			Živnostenské oprávnění		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
Ukrajina	21 129	9 849	30 978	27 224	11 918	39 142
Slovensko	16 016	6 967	22 983	20 909	8 640	29 549
Vietnam	12 526	8 219	20 745	22 354	14 247	36 601
Rusko	2 041	2 608	4 649	2 641	3 305	5 946
Německo	2 656	536	3 192	2 934	595	3 529
Polsko	2 004	994	2 998	2 440	1 170	3 610
Rumunsko	2 345	467	2 812	2 904	546	3 450
Bulharsko	1 565	439	2 004	2 069	546	2 615
Spojené státy	1 091	712	1 803	1 160	730	1 890
Velká Británie	1 392	291	1 683	1 474	302	1 776
Maďarsko	1 201	287	1 488	1 486	334	1 820
Itálie	1 066	209	1 275	1 327	231	1 558
Bělorusko	432	438	870	554	574	1 128
Moldavsko	604	266	870	847	337	1 184
Francie	620	179	799	694	185	879
Kazachstán	399	391	790	552	501	1 053
Uzbekistán	524	69	593	867	88	955
Španělsko	396	154	550	441	160	601
Rakousko	396	101	497	478	116	594
Chorvatsko	329	135	464	460	156	616
Arménie	264	121	385	446	163	609
Nizozemsko	299	75	374	329	83	412
Mongolsko	187	186	373	233	226	459
Severní Makedonie	316	42	358	520	50	570
Srbsko a Černá Hora	288	47	335	374	50	424
Srbsko	237	79	316	365	94	459
Čína	166	139	305	237	165	402
Bosna a Hercegovina	226	77	303	341	87	428
Řecko	236	49	285	324	55	379
Turecko	246	38	284	420	43	463
Irsko	214	62	276	226	63	289
Indie	185	53	238	253	57	310
Thajsko	12	222	234	16	310	326
Tunisko	228	6	234	345	6	351
Švédsko	152	65	217	168	71	239
Sýrie	189	19	208	332	24	356
Nigérie	181	16	197	252	18	270
Kanada	106	75	181	111	80	191
Alžírsko	171	4	175	254	7	261

Litva	101	71	172	113	79	192
Egypt	165	3	168	275	3	278
Belgie	143	22	165	160	22	182
Izrael	110	43	153	139	51	190
Lotyšsko	87	66	153	98	78	176
Portugalsko	124	28	152	142	30	172
Ázerbájdžán	107	28	135	163	35	198
Gruzie	86	41	127	109	57	166
Kyrgyzstán	74	51	125	113	68	181
Čad	79	38	117	105	43	148
Austrálie	88	26	114	91	26	117
Brazílie	67	32	99	76	35	111
Japonsko	29	70	99	33	75	108
Mexiko	72	27	99	93	33	126
Pákistán	96	2	98	139	2	141
Dánsko	80	14	94	88	15	103
Filipíny	11	83	94	13	107	120
Slovinsko	56	37	93	83	42	125
Korejská republika	40	48	88	49	58	107
Švýcarsko	59	23	82	66	26	92
Kuba	56	22	78	80	26	106
Ghana	68	10	78	85	10	95
Irák	71	7	78	101	7	108
Finsko	49	25	74	50	27	77
Maroko	65	8	73	93	9	102
Kosovo	64	7	71	119	12	131
Jižní Afrika	36	31	67	39	35	74
Afghánistán	54	10	64	91	13	104
Írán	47	16	63	62	18	80
Libanon	55	6	61	74	9	83
Kolumbie	34	23	57	41	23	64
Albánie	47	6	53	70	6	76
Peru	40	13	53	49	13	62
Chile	31	20	51	36	21	57
Argentina	31	15	46	39	18	57
Jordánsko	41	2	43	60	3	63
Estonsko	22	20	42	27	23	50
Černá Hora	20	18	38	34	23	57
Angola	34	3	37	46	4	50
Nový Zéland	30	6	36	37	6	43
Norsko	23	11	34	25	11	36
Venezuela	21	13	34	24	13	37
Kypr	17	14	31	19	17	36
Alandy	23	7	30	31	9	40

Jemen	24	5	29	29	6	35
Kamerun	24	4	28	29	4	33
Šrí Lanka	26	1	27	37	2	39
Bangladéš	23	0	23	49	0	49
Malta	17	6	23	18	7	25
Tádžikistán	20	3	23	32	3	35
Tchaj-wan	3	19	22	3	22	25
Guinea	19	3	22	21	4	25
Senegal	21	1	22	27	1	28
Indonésie	4	17	21	7	21	28
Konžská demokratická republika	12	8	20	13	10	23
Benin	14	6	20	18	7	25
Libye	17	2	19	22	2	24
Konžská republika	15	3	18	21	5	26
Etiopie	14	4	18	15	4	19
Ekvádor	15	2	17	16	2	18
Pobřeží slonoviny	14	1	15	17	1	18
Bolívie	10	4	14	10	5	15
Island	13	1	14	13	1	14
Dominikánská republika	10	3	13	18	3	21
Palestina	13	0	13	19	0	19
Honduras	6	6	12	6	6	12
Nepál	10	2	12	19	4	23
Keňa	4	7	11	4	8	12
Niger	11	0	11	12	0	12
Turkmenistán	4	6	10	9	7	16
Lucembursko	7	2	9	8	2	10
Kostarika	5	3	8	5	3	8
Guatemala	3	5	8	3	6	9
Uganda	2	6	8	3	6	9
Myanmar	5	2	7	7	3	10
Malajsie	2	5	7	2	5	7
Panama	6	1	7	9	1	10
Súdán	6	1	7	7	1	8
Kambodža	2	4	6	2	8	10
Madagaskar	6	0	6	6	0	6
Namibie	3	3	6	4	3	7
Zimbabwe	4	2	6	4	2	6
Tanzanie	5	1	6	5	1	6
Britské Panenské ostrovy	5	0	5	5	0	5
Laos	3	2	5	5	5	10
Singapur	1	4	5	2	6	8
Salvador	3	1	4	3	1	4

Kuvajt	4	0	4	5	0	5
Mauricius	3	1	4	3	1	4
Sierra Leone	3	1	4	4	1	5
Korejská lidově demokratická republika	2	1	3	2	1	3
Guinea-Bissau	3	0	3	4	0	4
Togo	2	1	3	2	1	3
Uruguay	1	2	3	1	2	3
Zambie	3	0	3	5	0	5
Gambie	2	0	2	3	0	3
Jamajka	2	0	2	2	0	2
Lichtenštejsko	2	0	2	2	0	2
Mali	2	0	2	2	0	2
Nizozemské Antily	2	0	2	2	0	2
Somálsko	2	0	2	3	0	3
Surinam	1	1	2	1	1	2
Burkina Faso	2	0	2	2	0	2
Barbados	1	0	1	1	0	1
Botswana	1	0	1	1	0	1
Burundi	1	0	1	1	0	1
Kapverdy	1	0	1	2	0	2
Vánoční ostrov	0	1	1	0	1	1
Eritrea	1	0	1	3	0	3
Guyana	1	0	1	1	0	1
Hongkong	1	0	1	1	0	1
Libérie	1	0	1	1	0	1
Maledivy	1	0	1	1	0	1
Mauritánie	1	0	1	1	0	1
Vanuatu	1	0	1	1	0	1
Nikaragua	1	0	1	1	0	1
Paraguay	1	0	1	1	0	1
Katar	0	1	1	0	2	2
Rwanda	1	0	1	1	0	1
Svatá Lucie	1	0	1	1	0	1
Svatý Tomáš a Princův ostrov	1	0	1	1	0	1
Saúdská Arábie	1	0	1	1	0	1
Tonga	1	0	1	1	0	1
Trinidad a Tobago	1	0	1	1	0	1
Spojené arabské emiráty	1	0	1	1	0	1
Guernsey	1	0	1	1	0	1
Součet	75 776	35 917	111 693	103 472	47 772	151 244

Zdroj: MPO

VZDĚLÁVÁNÍ CIZINCŮ V ČR

Vzdělávání dětí-cizinců v mateřských školách v roce 2022 - TOP 20

Státní příslušnost	Celkem		Z toho dívky	S trvalým pobytem	Azyloví, poživatelé doplňkové ochrany, osoby s dočasnou ochranou
	Počet	v %			
Cizinci celkem	19 567	100,0	9 418	11 107	6 961
z toho:					
Ukrajina	10 718	54,8	5 210	3 234	6 904
Vietnam	2 606	13,3	1 262	2 405	5
Slovensko	2 181	11,1	1 020	1 902	0
Rusko	712	3,6	334	657	5
Mongolsko	438	2,2	217	394	4
Rumunsko	392	2,0	183	363	0
Bulharsko	276	1,4	137	242	0
Moldavsko	206	1,1	96	176	6
Polsko	187	1,0	105	141	0
Maďarsko	176	0,9	89	155	0
Bělorusko	111	0,6	53	93	6
Čína	109	0,6	58	97	0
Indie	98	0,5	54	71	0
Německo	79	0,4	34	57	0
Spojené státy	79	0,4	30	69	0
Itálie	72	0,4	32	67	0
Kazachstán	68	0,3	27	65	2
Uzbekistán	67	0,3	32	57	1
Velká Británie	62	0,3	27	55	0
Francie	50	0,3	23	44	0

Zdroj: MŠMT (hodnoty k 30. 9. 2022)

Vzdělávání dětí-cizinců v přípravných třídách ZŠ, přípravném stupni ZŠ speciálních v roce 2022 - TOP 20

Státní příslušnost	Celkem		Z toho dívky	S trvalým pobytem	Azylanti, poživatelé doplňkové ochrany, osoby s dočasnou ochranou
	Počet	v %			
Cizinci celkem	810	100,0	348	390	365
z toho:					
Ukrajina	464	57,3	192	99	358
Vietnam	128	15,8	58	123	2
Slovensko	47	5,8	16	34	0
Mongolsko	27	3,3	14	16	0
Rusko	25	3,1	8	20	0
Rumunsko	19	2,3	12	14	0
Čína	10	1,2	5	10	0
Bulharsko	7	0,9	2	7	0
Uzbekistán	7	0,9	4	6	1
Německo	6	0,7	3	6	0
Maďarsko	5	0,6	3	4	0
Kyrgyzstán	5	0,6	3	4	0
Nepál	5	0,6	1	5	0
Bělorusko	4	0,5	1	1	1
Indie	4	0,5	2	4	0
Moldavsko	4	0,5	2	3	0
Mexiko	3	0,4	0	3	0
Polsko	3	0,4	2	3	0
Afghánistán	2	0,2	1	1	1
Albánie	2	0,2	2	2	0

Zdroj: MŠMT (hodnoty k 30. 9. 2022)

Vzdělávání žáků-cizinců na základních školách v roce 2022 - TOP 20

Státní příslušnost	Celkem		Z toho dívky	S trvalým pobytem	Azylanti, poživatelé doplňkové ochrany, osoby s dočasnou ochranou
	Počet	v %			
Cizinci celkem	72 748	100,0	35 777	24 457	39 734
z toho:					
Ukrajina	50 849	69,9	25 186	7 880	39 478
Vietnam	6 031	8,3	2 835	5 619	10
Slovensko	5 828	8,0	2 795	4 002	0
Rusko	1 830	2,5	880	1 431	35
Mongolsko	1 213	1,7	603	684	6
Rumunsko	812	1,1	408	546	0
Bulharsko	645	0,9	326	468	0
Moldavsko	612	0,8	280	424	22
Polsko	510	0,7	270	323	0
Maďarsko	493	0,7	246	283	0
Čína	410	0,6	192	376	1
Bělorusko	368	0,5	188	240	14
Kazachstán	191	0,3	87	126	17
Uzbekistán	156	0,2	86	120	4
Srbsko	154	0,2	83	118	0
Německo	143	0,2	61	99	0
Arménie	130	0,2	64	93	10
Indie	128	0,2	63	81	0
Velká Británie	122	0,2	67	97	0
Itálie	112	0,2	57	95	0

Zdroj: MŠMT (hodnoty k 30. 9. 2022)

Vzdělávání žáků-cizinců ve středních školách v roce 2022 - TOP 20

Státní příslušnost	Celkem		Z toho dívky	S trvalým pobytem	Azylanté, poživatelé doplňkové ochrany, osoby s dočasnou ochranou
	Počet	v %			
Cizinci celkem	14 128	100,0	6 778	8 667	3 497
z toho:					
Ukrajina	7 062	50,0	3 344	2 971	3 457
Slovensko	2 062	14,6	1 008	1 345	0
Vietnam	1 892	13,4	930	1 843	1
Rusko	832	5,9	386	702	8
Bulharsko	206	1,5	104	178	0
Mongolsko	199	1,4	95	163	3
Rumunsko	170	1,2	90	135	0
Moldavsko	151	1,1	71	131	0
Maďarsko	144	1,0	76	108	0
Kazachstán	141	1,0	73	96	7
Polsko	135	1,0	56	95	0
Čína	125	0,9	58	122	0
Bělorusko	99	0,7	54	86	3
Německo	57	0,4	29	46	0
Srbsko	47	0,3	19	40	0
Severní Makedonie	45	0,3	15	38	0
Ázerbájdžán	39	0,3	19	34	0
Uzbekistán	35	0,2	13	31	1
Arménie	32	0,2	12	23	0
Itálie	32	0,2	20	19	0

Zdroj: MŠMT (hodnoty k 30. 9. 2022)

Vzdělávání žáků-cizinců v konzervatořích v roce 2022 - TOP 20

Státní příslušnost	Celkem		Z toho dívky	S trvalým pobytem	Azylanti, poživatelé doplňkové ochrany, osoby s dočasnou ochranou
	Počet	v %			
Cizinci celkem	281	100,0	188	62	88
z toho:					
Ukrajina	136	48,4	97	17	88
Slovensko	65	23,1	42	13	0
Rusko	27	9,6	18	13	0
Japonsko	6	2,1	4	1	0
Kazachstán	6	2,1	4	1	0
Bělorusko	5	1,8	4	2	0
Francie	3	1,1	2	1	0
Korejská republika	3	1,1	3	1	0
Srbsko	3	1,1	1	2	0
Arménie	2	0,7	1	1	0
Brazílie	2	0,7	0	0	0
Čína	2	0,7	2	1	0
Maďarsko	2	0,7	1	1	0
Mongolsko	2	0,7	0	0	0
Moldavsko	2	0,7	1	2	0
Rumunsko	2	0,7	1	1	0
Vietnam	2	0,7	0	2	0
Turecko	2	0,7	2	1	0
Ázerbájdžán	1	0,4	1	0	0
Bolívie	1	0,4	1	0	0

Zdroj: MŠMT (hodnoty k 30. 9. 2022)

Vzdělávání studentů-cizinců ve vyšších odborných školách v roce 2022 - TOP 20

Státní příslušnost	Celkem		Z toho dívky	S trvalým pobytem	Azylanté, poživatelé doplňkové ochrany, osoby s dočasnou ochranou
	Počet	v %			
Cizinci celkem	762	100,0	576	279	51
z toho:					
Slovensko	295	38,7	243	86	0
Ukrajina	215	28,2	160	102	51
Rusko	124	16,3	82	42	0
Kazachstán	46	6,0	34	8	0
Vietnam	24	3,1	18	5	0
Bělorusko	14	1,8	11	8	0
Maďarsko	5	0,7	5	4	0
Kyrgyzstán	5	0,7	4	2	0
Rumunsko	4	0,5	3	2	0
Bulharsko	3	0,4	2	3	0
Moldavsko	3	0,4	3	3	0
Srbsko	3	0,4	2	2	0
Uzbekistán	3	0,4	2	1	0
Ázerbájdžán	2	0,3	0	1	0
Německo	2	0,3	2	1	0
Izrael	2	0,3	1	1	0
Mongolsko	2	0,3	0	1	0
Arménie	1	0,1	1	1	0
Myanmar	1	0,1	0	1	0
Čína	1	0,1	0	1	0

Zdroj: MŠMT (hodnoty k 30. 9. 2022)

Vzdělávání studentů-cizinců na veřejných a soukromých vysokých školách v roce 2022 – TOP 20

Státní občanství	Celkem	v %	Studijní programy			
			Bakalářské	Magisterské studium nenavazující	Magisterské studium navazující	Doktorské studium
Cizinci celkem	54 772	100,0	28794	7 926	12 598	5 632
z toho:						
Slovensko	20 920	38,2	10 523	3 465	5 171	1 873
Rusko	7 645	14,0	5 749	266	1 306	347
Ukrajina	6 224	11,4	4 766	290	921	257
Kazachstán	2 747	5,0	2 335	45	332	41
Indie	1 815	3,3	262	376	755	422
Bělorusko	1 074	2,0	786	69	174	50
Německo	871	1,6	127	379	152	214
Itálie	785	1,4	295	188	112	190
Čína	669	1,2	313	11	215	132
Írán	573	1,0	63	272	61	178
Turecko	511	0,9	179	23	225	85
Vietnam	486	0,9	247	10	92	137
Izrael	484	0,9	55	407	12	11
Spojené státy americké	430	0,8	169	43	165	54
Ghana	378	0,7	32	0	263	83
Bangladéš	369	0,7	120	13	221	15
Ázerbájdžán	362	0,7	184	12	141	25
Nigerie	357	0,7	48	15	237	57
Polsko	351	0,6	148	20	90	95
Velká Británie	337	0,6	14	232	50	41

Zdroj: MŠMT (hodnoty k 30. 9. 2022)

STÁTNÍ OBČANSTVÍ

Udělená státní občanství ČR v roce 2022

Stát	Počet cizinců, kterým bylo občanství uděleno dle § 11 zákona o státním občanství ČR	Počet cizinců s mezinárodní ochranou, kterým bylo občanství uděleno dle § 11 zákona o státním občanství ČR	CELKEM
Afgánistán	5	1	6
Albánie	11		11
Alžírsko	4		4
Angola	2		2
Argentina	3		3
Arménie	39		39
Austrálie	1		1
Ázerbájdžán	17		17
Belgie	2		2
Bělorusko	120	1	121
Benin	1		1
bez státní příslušnosti	6		6
Bolívie	2		2
Bosna a Hercegovina	20		20
Botswana	4		4
Brazílie	3		3
Bulharsko	41		41
Černá Hora	1		1
Čína	1		1
Demokratická republika Kongo	4		4
Dominikánská republika	1		1
Egypt	11		11
Ekvádor	1		1
Estonsko	2		2
Etiopie	1		1
Filipíny	4		4
Finsko	1		1
Francie	8		8
Ghana	2		2
Gruzie	3		3
Guatemala	1		1
Guinea	1		1
Honduras	1		1
Chile	3		3
Chorvatsko	15		15

Indie	8		8
Irák	3	1	4
Írán	6		6
Irsko	4		4
Itálie	4		4
Izrael	23		23
JAR	1		1
Jemen	3		3
Jordánsko	6		6
Kambodža	3		3
Kamerun	1		1
Kanada	6		6
Kazachstán	80	3	83
Keňa	1		1
Kolumbie	4		4
Kosovo	4		4
Kuba	2		2
Kuvajt	1		1
Kyrgyzstán	18		18
Libanon	4		4
Libye	1		1
Litva	2		2
Lotyšsko	4		4
Maďarsko	16		16
Mali	1		1
Maroko	6		6
Mexiko	1		1
Moldavsko	63		63
Mongolsko	22		22
Myanmar	2	1	3
Německo	8		8
Nepál	1		1
Nikaragua	1		1
Nigérie	2		2
Nizozemsko	1		1
Nový Zéland	1		1
Pákistán	3		3
Palestina	3		3
Panama	1		1
Paraguay	1		1
Peru	2		2
Polsko	110		110
Rumunsko	49		49
Rusko	794	4	798

Rwanda	2		2
Řecko	2		2
Salvador	2		2
Severní Makedonie	43		43
Slovensko	590		590
Slovinsko	1		1
Srbsko	19		19
Spojené státy americké	28		28
Súdán	1		1
Sýrie	18		18
Španělsko	1		1
Švédsko	1		1
Švýcarsko	2		2
Tádžikistán	1		1
Togo	1		1
Tunisko	3		3
Turecko	5		5
Turkmenistán	3		3
Ukrajina	1 367	3	1 370
Uzbekistán	30		30
Velká Británie	32		32
Vietnam	163		163
Zambie	1		1
CELKEM	3 935	14	3 949

Zdroj: MV

NELEGÁLNÍ MIGRACE V ČESKÉ REPUBLICE

Nelegální migrace v ČR v letech 2012–2022

Rok	2012	2013	2014	2015*	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici	119	179	181	240	222	250	339	503	448	335	201
Nelegální pobyt	3 476	3 974	4 641	8 323	5 039	4 488	4 653	5 174	6 645	10 835	29 034
z toho tranzitní NM	-	-	-	3 294	511	172	191	266	486	1 330	21 852
Celkem zjištěno osob	3 595	4 153	4 822	8 563	5 261	4 738	4 992	5 677	7 093	11 170	29 235

Zdroj: ŘSCP

*evidováno od 17. 6. 2015

Nelegální migrace v ČR – porovnání roku 2021/2022

	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	Absolutní číslo
Nelegální migrace (celkem zjištěno osob)	11 170	100,0	29 235	100,0	161,7	18 065
z toho:						
Nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici	335	3,0	201	0,7	-40,0	-134
Nelegální pobyt	10 835	97,0	29 034	99,3	168,0	18 199

Zdroj: ŘSCP

Nelegální migrace v ČR v roce 2022 – TOP 10 dle kategorií

Nelegální pobyt			Nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici		
	Zjištěno osob	tj. %		Zjištěno osob	tj. %
Celkem	29 034	100,0	Celkem	201	100,0
z toho TOP 10:					
Sýrie	20 980	72,3	Gruzie	61	30,3
Ukrajina	2 829	9,7	Rusko	32	15,9
Moldavsko	1 005	3,5	Ukrajina	21	10,4
Turecko	767	2,6	Velká Británie	14	7,0
Vietnam	386	1,3	Írán	6	3,0
Gruzie	352	1,2	Moldavsko	5	2,5
Uzbekistán	306	1,1	Turecko	5	2,5
Afghánistán	246	0,8	Vietnam	5	2,5
Rusko	235	0,8	Indie	4	2,0
Maroko	177	0,6	Izrael	4	2,0

Zdroj: ŘSCP

Nelegální migrace v ČR v roce 2022 – dle kategorie a pohlaví

Nelegální pobyt		Celkem	Nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici		Celkem	Celkový součet
Muž	Žena		Muž	Žena		
27 049	1 985	29 034	132	69	201	29 235

Zdroj: ŘSCP

Vysvětlivka: u některých dětí do 15 let nebylo uvedeno pohlaví

KONTROLNÍ ČINNOST A REPRESIVNÍ OPATŘENÍ

Počet kontrol v oblasti dodržování zákona o zaměstnanosti v roce 2022

Kontrolní činnost v oblasti zákona o zaměstnanosti	Celkem
Počet kontrol v oblasti dodržování zákona o zaměstnanosti	6 571
Zjištěn nedostatek z oblasti zákona o zaměstnanosti (nelegální zaměstnávání)	743
Počet nelegálně zaměstnaných občanů ČR	474
Počet nelegálně zaměstnaných občanů EU	79
Počet nelegálně zaměstnaných cizinců ze zemí mimo EU	2 007

Zdroj: MPSV

Počet a výše pokut za nedodržování zákona o zaměstnanosti uložených v roce 2022

Důvod pokuty	Počet uložených pokut	Výše uložených pokut v Kč
§ 139 odst. 1 písm. c) - přestupek, výkon nelegální práce fyzickou osobou § 5 písm. e)	43*	94 500**
§ 139 odst. 1 písm. d) - přestupek, umožnění výkonu nelegální práce fyzickou osobou podle § 5 písm. e) bodu 1 nebo 2	1	90 000
§ 140 odst. 1 písm. c) - přestupek, umožnění výkonu nelegální práce podle § 5 písm. e) bodu 1 nebo 2	701	172 095 500
§ 140 odst. 1 písm. e) - přestupek, umožnění výkonu nelegální práce podle § 5 písm. e) bodu 3 (cizinec bez povolení k pobytu)	23	3 637 000

Zdroj: MPSV

Pozn.: Jedná se o všechny pokuty uložené v období od 1. 1. do 31. 12. 2022, tj. částečně se může jednat o pokuty za protiprávní jednání zjištěné kontrolami provedenými v předchozích letech. Počty pokut nelze sčítat, neboť jedna pokuta může zahrnovat více přestupků.

*Za přestupek dle § 139 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti, výkon nelegální práce fyzickou osobou, bylo uloženo celkem 166 napomenutí.

**Jeden podnět ke kontrole mohl upozorňovat na nelegální zaměstnávání jak cizince, tak občana ČR nebo EU, proto nelze výše uvedené počty bez dalšího sčítat.

Počet kontrol zaměřených na zastřené zprostředkování práce

Rok	Kontroly zaměřené na zastřené zprostředkování	Případy zastřené zprostředkování	Případy zastřené zprostředkování v rámci jiných kontrol	Celkový počet odhalených případů zastřené zprostředkování
2018	268	116	126	242
2019	261	125	153	278
2020	195	101	107	208
2021	197	71	128	199
2022	302	131	128	259

Zdroj: MPSV

Porušení pracovněprávních předpisů v souvislosti s kontrolami SÚIP v souvislosti s dočasnou ochranou

Porušení	Počet zaměstnavatelů, kteří se dopustili porušení	Počet držitelů DO, kterých se porušení týkalo
Umožnění výkonu nelegální práce	60	148
Zastřené zprostředkování zaměstnání	44	297
Neuzavření pracovní smlouvy v písemné formě	5	9
Porušení na úseku srovnatelných pracovních a mzdových podmínek	12	115
Nesplnění povinnosti mít v místě pracoviště kopie dokladů prokazujících existenci pracovněprávního vztahu	56	123
Nesplnění informační a evidenční povinnosti	184	791
Nevydání potvrzení o zaměstnání při skončení pracovního poměru, příp. chybějící povinné údaje v potvrzení o zaměstnání	28	122
Nedodržení povinností na úseku dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr	27	73
Porušení povinnosti v oblasti řádného vedení evidence odpracované doby	27	441
Nevyplacení příplatku za práci v sobotu a neděli	16	96
Nevyplacení příplatku za noční práci	12	80
Nevyplacení dosažené mzdy za práci přesčas v plné výši	5	46
Neposkytnutí mzdy a mzdových složek v termínu splatnosti	23	68
Porušení v oblasti agenturního zaměstnávání	20	367
Nesplnění povinnosti udržovat osobní ochranné pracovní prostředky v použitelném stavu a kontrolovat jejich používání	11	54
Nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával zakázané práce a práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti	25	442
Nezajištění vstupní lékařské prohlídky fyzické osoby před vznikem pracovního poměru	15	137

Zdroj: MPSV

Pozn.: Počet držitelů dočasné ochrany, kterých se porušení týkalo nelze počítat, jedna osoby se může týkat více porušení.

Represivní opatření vůči cizincům v letech 2012–2022

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
počet osob s povinností opustit území	178	193	329	2 630	818	725	794	893	883	1 105	956
počet cizinců s vdaným správním vyhoštěním	2 006	2 020	2 149	3 009	3 539	5 119	5 713	7 067	6 385	4 987	6 449
realizace správních vyhoštění	262	185	175	172	207	460	444	394	729	389	477
soudy uložení trest vyhoštění	998	1 085	985	1 013	1 278	1 613	1 722	1 746	1 234	1 288	1 185

Zdroj: ŘSCP

Správní vyhoštění – srovnání 2021/2022

Období roku	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	Absolutní číslo
Počet osob, kterým bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění	4 987	100,0	6 449	100,0	29,3	1 462
z toho TOP 10 (řazeno dle 2022):						
Ukrajina	2 718	54,5	1 960	30,4	-27,9	-758
Sýrie	245	4,9	1 382	21,4	464,1	1 137
Moldavsko	984	19,7	991	15,4	0,7	7
Turecko	41	0,8	434	6,7	958,5	393
Gruzie	123	2,5	214	3,3	74,0	91
Uzbekistán	99	2,0	213	3,3	115,2	114
Vietnam	93	1,9	191	3,0	105,4	98
Maroko	104	2,1	113	1,8	8,7	9
Afghánistán	47	0,9	104	1,6	121,3	57
Indie	19	0,4	65	1,0	242,1	46
Počet osob s realizovaným správním vyhoštěním*	389	100,0	477	100,0	22,6	88
z toho TOP 3 (řazeno dle 2022):						
Turecko	10	2,6	127	26,6	1 170,0	117
Moldavsko	83	21,3	71	14,9	-14,5	-12
Ukrajina	167	42,9	46	9,6	-72,5	-121

Zdroj: ŘSCP

Trest vyhoštění – srovnání 2021/2022

Období roku	2021	tj. %	2022	tj. %	Změna oproti předchozímu období	
					v %	Absolutní číslo
Počet osob, kterým byl uložen trest vyhoštění soudem*	1 288	100,0	1 185	100,0	-8,0	-103
z toho TOP 10 (řazeno dle 2022):						
Ukrajina	496	38,5	205	17,3	-58,7	-291
Moldavsko	152	11,8	197	16,6	29,6	45
Slovensko	115	8,9	123	10,4	7,0	8
Rumunsko	84	6,5	97	8,2	15,5	13
Polsko	74	5,7	76	6,4	2,7	2
Gruzie	42	3,3	73	6,2	73,8	31
Vietnam	54	4,2	46	3,9	-14,8	-8
Bulharsko	47	3,6	42	3,5	-10,6	-5
Sýrie	5	0,4	37	3,1	640,0	32
Německo	16	1,2	27	2,3	68,8	11
Počet osob s realizovaným trestem vyhoštění*	271	100,0	184	100,0	-30,3	-82
z toho TOP 3 (řazeno dle 2022):						
Slovensko	72	26,6	54	28,6	-25,0	-18
Rumunsko	35	12,9	21	11,1	-40,0	-14
Moldavsko	11	4,1	20	10,6	81,8	9

Zdroj: ŘSCP

* počty osob, které byly v daném období zaevidovány do IS CIS – evidence VYH

READMISNÍ SMLOUVY

Readmisní řízení se sousedními státy v letech 2012–2022

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celkem převzato osob podle readmisních smluv	446	627	628	1 656	381	612	888	1 085	710	409	3 221
z toho převzato:											
sousedními státy	95	83	144	1 369	151	126	105	144	79	46	1 110
stranou ČR	351	544	484	260	230	486	783	941	631	363	2 111
Celkem převzetí odmítnuto	35	139	420	186	79	75	75	95	203	117	3 157
z toho:											
sousedními státy od ČR	4	2	20	24	6	2	9	13	42	37	3 028
stranou ČR od sousedních států	31	137	400	162	73	73	66	82	161	80	129

Zdroj: ŘSCP

DOBROVOLNÉ NÁVRATY

Dobrovolně navrácené osoby dle státní příslušnosti v rámci programů asistovaných dobrovolných návratů v roce 2022

Státní příslušnost	Celkový počet státních příslušníků navrácených v rámci programů dobrovolných návratů		
	Realizováno MV ČR	Realizováno IOM	Realizováno SUZ MV ČR
Albánie	29		
Alžírsko	1		
Arménie	1	3	
Ázerbájdžán	3	2	
Bangladéš	1		
Bělorusko	1		
BIH		1	
Brazílie		3	
Čína	1		
Etiopie			1
Filipíny	4	12	
Ghana		1	
Gruzie	32	17	6
Indie	7	3	
Irák	6		
Kamerun	1		
Kazachstán	5	16	
Kolumbie	1	2	
Kyrgyzstán	1	87	
Mexiko		1	
Moldavsko	71	2	
Mongolsko	22	23	3
Nepál		1	
Nigérie	1		
Pákistán	1		
Pobřeží Slonoviny		1	
Rusko	4	2	
Rwanda		1	
Sev. Makedonie	2		1
USA	1		
Srbsko	3	1	1
Tádžikistán	1		
Thajsko	1	2	
Tunisko	2		1
Turecko	115		
Ukrajina	37	1	
Uzbekistán	17	48	1
Vietnam	19	32	
Zimbabwe	1		
CELKEM	392	262	14

Zdroj: MV

MEZINÁRODNÍ OCHRANA

Žadatelé o mezinárodní ochranu v ČR v letech 2012–2022

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet žadatelů	753	707	1 156	1 525	1 478	1 450	1 701	1 922	1 164	1 411	1 694
Azyl udělen	113	49	95	82	148	29	47	61	42	191	92
Doplňková ochrana udělena*	270	149	256	194	302	118	118	86	72	120	389

Zdroj: MV

Poznámka: * tato forma ochrany se uděluje od září 2006

Žádosti o mezinárodní ochranu v roce 2022

Celkem žádostí	z toho		
	Opakované žádosti	Ženy	Nezletilí
1 694	355	388	229

Zdroj: MV

Žádosti o mezinárodní ochranu v roce 2022 dle místa podání

Celkem	Z toho						
	PřS Zastávka	PřS Praha Ruzyně	ZZC	věznice	privát	nemocnice	ostatní azylová zařízení
1 694	1 157	64	63	31	35	7	337

Zdroj: MV

Rozhodnutí MV o mezinárodní ochraně v roce 2022

Celkem	Z toho			
	Azyl udělen	Doplňková ochrana udělena	Negativní rozhodnutí	Řízení zastaveno
1 806	92	389	545	780

Zdroj: MV

Žádosti a rozhodnutí MV o prodloužení doplňkové ochrany v roce 2022

Celkem žádostí	Celkem rozhodnutí	Z toho		
		Doplňková ochrana prodloužena	Doplňková ochrana neproloužena	Řízení zastaveno
394	217	166	11	-

Zdroj: MV

Soudní přezkum cizineckých kauz - žaloby a kasační stížnosti v roce 2022

	Celkem žalob/kasačních stížností	Z toho		Celkem rozhodnutí	Z toho		
		S odkladným účinkem	Bez odkladného účinku		Zamítnutí či odmítnutí	Zastavení řízení	Zrušení a vrácení věci zpět
Žaloby	708	307	401	869	455	132	309
Kasační stížnosti	256	-	-	358	224	35	99*

Zdroj: MV

*Z toho 79 vráceno k řízení MV a 20 vráceno k řízení ke krajským soudům.

Počet osob s platnou mezinárodní ochranou ke dni 31. 12. 2022

Celkem osob	Z toho			
	Ve formě azylu	Ve formě doplňkové ochrany	Žen	Nezletilých
2 214	1 113	1 101	1 014	581

Zdroj: MV

TRESTNÁ ČINNOST CIZINCŮ

Statistické výpočty stíhaných osob prodělaly v roce 2016 zásadní změnu. Není již počítána pouze nejzávažnější, ale veškerá trestná činnost, a to jak co do druhů spáchané trestné činnosti (pachatel je stíhán a tedy i započítán v rámci jednoho čísla jednacího pro více skutků), tak do místa spáchání (pachatel spáchal svou trestnou činnost a je započítán na území více útvarů). Vzhledem k těmto změnám je s minulým obdobím srovnatelný za roky 2016 až 2022 pouze celkový počet stíhaných osob v ČR.

Trestně stíhaní cizinci v ČR – meziroční změny v letech 2012–2022

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Trestně stíhané osoby celkem	113 026	117 596	114 392	101 597	93 093	86 787	84 620	85 730	75 009	69 373	75 160
meziroční změna	-1 949	4 570	-3 204	-12 795	-8 504	-6 306	-2 167	1 110	-10 721	-5 636	5 787
tj. %	-1,7	4,0	-2,7	-11,2	-8,4	-6,8	-2,5	1,3	-12,5	-7,5	8,3
z toho občané ČR	105 513	110 126	107 007	94 333	85 539	79 077	76 799	77 606	68 635	62 938	67 259
meziroční změna	-1 989	4 613	-3 119	-12 674	-8 794	-6 462	-2 278	807	-8 971	-5 697	4 321
tj. %	-1,9	4,4	-2,8	-11,8	-9,3	-7,6	-2,9	1,1	-11,6	-8,3	6,9
z toho cizinci	7 505	7 465	7 382	7 260	7 552	7 708	7 817	8 122	6 367	6 434	7 897
meziroční změna	38	-40	-83	-122	292	156	109	305	-1 755	67	1 463
tj. %	0,5	-0,5	-1,1	-1,7	4,0	2,1	1,4	3,9	-21,6	1,1	22,7

Zdroj: ÚSKPV

Vývoj trestné činnosti cizinců v ČR v letech 2012–2022

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
stíhané osoby	7 505	7 465	7 382	7 260	7 552	7 708	7 817	8 122	6 367	6 434	7 897
objasněné skutky	8 297	8 512	8 124	7 891	8 090	8 044	7 932	8 197	6 350	6 340	8 427
objasněné skutky včetně dodatečně objasněných	9 317	9 582	9 811	8 956	9 246	9 317	9 127	9 441	7 708	7 834	9 967

Zdroj: ÚSKPV

Vývoj počtu stíhaných cizinců na území ČR a jejich podílu na počtu stíhaných osob dle vybraných druhů kriminality za období let 2014–2022

Druh kriminality	2014	tj. %	2015	tj. %	2016 **	tj. %	2017	tj. %	2018	tj. %	2019	tj. %	2020	tj. %	2021	tj. %	2022	tj. %
Násilné činy	844	6,9	855	7,5	999	8,6	1 035	9,4	1 024	9,6	1 025	9,7	809	8,6	808	9,1	986	10,5
Mravnostní činy	89	6,7	122	8,9	133	9,2	132	8,8	144	9,2	129	7,7	104	7,0	125	7,4	142	8,3
Majetkové činy	1 663	4,8	1 627	6,0	1 717	6,8	1 898	7,9	1 777	8,0	1 855	7,9	1 316	6,8	1 144	6,5	1 507	6,9
Ostatní kriminální činy*	1 708	8,5	1 526	8,5	1 635	8,6	1 633	8,8	1 751	8,8	2 024	9,7	1 529	7,9	1 727	9,2	2 212	10,6
Zbývající kriminalita*	1 955	6,3	1 893	6,6	1 932	7,3	1 910	8,3	2 143	9,3	2 355	10,1	2 227	10,4	2 208	10,9	2 758	13,5
Hospodářské činy	1 123	7,3	1 236	8,3	1 577	10,8	1 567	11,7	1 482	12,1	1 272	11,1	844	9,1	794	11,9	794	13,7
Celková kriminalita	7 382	6,5	7 260	7,1	7 552	8,1	7 708	8,9	7 817	9,2	8 122	9,5	6 367	8,5	6 434	9,3	7 897	10,5

Zdroj: ÚSKPV

Vysvětlivky:

* do kategorií „ostatní“ a „zbývající“ kriminalita jsou zařazeny skutkové podstaty trestných činů, které se svojí povahou nedají zařadit do jednotlivých druhů obecné kriminality

** od roku 2016 – celková kriminalita je rozdílná od součtu druhů kriminality se vztahuje k celkovému počtu stíhaných osob výhradně v rámci určitého druhu kriminality

Trestně stíhaní cizinci dle krajských ředitelství policie v ČR - srovnání 2021/2022

Rok	2021	2022
hl. m. Praha	1 827	2 229
Středočeský kraj	828	977
Jihočeský kraj	356	377
Plzeňský kraj	540	575
Karlovarský kraj	148	207
Ústecký kraj	469	513
Liberecký kraj	345	337
Královéhradecký kraj	210	283
Pardubický kraj	223	297
kraj Vysočina	222	286
Jihomoravský kraj	570	893
Zlínský kraj	180	269
Olomoucký kraj	213	312
Moravskoslezský kraj	462	569

Zdroj: ÚSKPV

Pozn.: Celkové součty stíhaných cizinců v krajích nelze sčítat, jeden pachatel mohl být stíhán ve více krajích, a proto by tento součet neodpovídal celkovému počtu stíhaných cizinců

Vývoj počtu skutků spáchaných cizinci dle jednotlivých druhů kriminality v letech 2012–2022

Druh kriminality	2012	2013	2014	2015	2016 **	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Násilné činy	1 035	998	914	935	1 030	1 059	1 044	1 042	862	837	1 042
Mravnostní činy	122	102	112	184	147	160	156	154	117	148	176
Majetkové činy	2 670	2 747	2 402	2 246	2 247	2 407	2 241	2 270	1 934	1 787	2 482
Ostatní kriminální činy*	1 989	2 270	1 941	1 816	1 710	1 717	1 778	2 045	1 528	1 811	2 318
Zbývajících kriminalita*	1 939	1 815	2 041	1 966	1 973	1 927	2 211	2 424	2 274	2 284	2 825
Hospodářské činy	1 562	1 650	2 401	1 808	2 139	2 046	1 693	1 505	990	966	1 123
CELKEM	9 317	9 582	9 811	8 956	9 246	9 317	9 127	9 441	7 708	7 834	9 967

Zdroj: ÚSKPV

* do kategorií „ostatní“ a „zbývajících“ kriminalita jsou zařazeny skutkové podstaty trestných činů, které se svojí povahou nedají zařadit do jednotlivých druhů obecné kriminality

** od roku 2016 – celková kriminalita je rozdílná od součtu druhů kriminality

Trestně stíháno osob z toho občané ČR a cizinci – podle takticko-statistické kvalifikace (TSK) 643 nedovolené překročení státních hranic (§ 339, 340, 341, 343 trestního zákoníku) v letech 2012–2022

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Celkem stíháno osob	189	138	95	162	48	48	34	57	59	52	277
z toho občané ČR	158	110	63	49	18	27	12	20	26	19	37
z toho cizinci	31	28	32	113	30	21	22	37	33	33	238
Podíl občanů ČR v %	83,6	79,7	66,3	30,2	37,5	56,3	35,3	35,1	44,1	36,5	13,4
Podíl cizinců v %	16,4	20,3	33,7	69,8	62,5	43,8	64,7	64,9	55,9	63,5	85,9

Zdroj: ÚSKPV

Pozn.: Vzhledem ke změně ve statistických výpočtech nelze specifikovat podle §§ 339, 340, 341, 343 trestního zákoníku

Vývoj počtu cizinců omezených na osobní svobodě v letech 2012–2022

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
obvinění	552	587	543	495	535	522	542	491	344	349	374
odsouzení	1 163	936	1 006	1 175	1 271	1 289	1 226	1 300	1 187	1 043	1 080
Celkem	1 715	1 523	1 549	1 670	1 806	1 811	1 768	1 791	1 531	1 392	1 454

Zdroj: MS

SPECIFICKÉ PROJEKTY V OBLASTI MIGRACE A AZYLU

PROGRAM PODPORY A OCHRANY OBĚTEM OBCHODOVÁNÍM S LIDMI MV

Oběti v Programu v roce 2022 dle pohlaví

Pohlaví	Počet
Muži	25
Ženy	8
Celkem	33

Zdroj: MV

Počet obětí obchodování podle národnosti v letech 2003–2022

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem
Země																					
Česká republika		2	3	4	5	4	3	3	2		4	1	2	2	9	6	8	4	5	9	76
Rumunsko				3		6					14	39		7		1				1	71
Ukrajina		1	6	3	3	7	8		1				1	2	5			4		3	44
Filipíny										1					2	9	6	1		8	27
Slovensko		3		1	1	1	1				4	1	1	2	1		1			4	21
Bulharsko		2	4		1				1			2		1				2		1	14
Vietnam	1		3	3	2			1	1		1				1						13
Moldavsko	3								1						5					1	10
Mongolsko																		1	6		7
Rusko	1	1			3	1															6
Nigérie								1	2						1						4
Kyrgyzstán		1			1	1															3
Lotyšsko		1	1																	1	3
Brazílie						3															3
Honduras								2										1			3
Severní Makedonie					2																2
Uzbekistán						1															1
Thajsko							1														1
Srí Lanka									1												1
Sierra Leone																1					1
neuvedeno									1												1
Polsko																				4	
Pákistán																				1	
Celkem	5	11	17	14	18	24	13	7	10	1	23	43	4	14	24	17	15	13	11	33	317

Zdroj: MV

Pozn.: Statistické údaje v tabulce neodráží celkovou situaci v oblasti obchodování s lidmi v České republice. Program je nutné vnímat jen jako jedno z možných opatření pro oběti obchodování s lidmi.

PŘEHLED PROJEKTŮ REALIZOVANÝCH V RÁMCI INTEGRACE CIZINCŮ A ŘÍZENÍ MIGRAČNÍCH TOKŮ V ROCE 2022

MINISTERSTVO VNITRA	321
Přehled projektů obcí v roce 2022	323
Přehled projektů nestátních neziskových organizací v roce 2022	327
EU zdroje	330
Azylový, migrační a integrační fond (AMIF)	330
MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ	332
Projekty podpořené z finančních prostředků Evropského sociálního fondu (ESF) – operačního programu Zaměstnanost (OPZ)	332
Projekty podpořené z Operačního programu Zaměstnanost plus (OPZ+)	335
Integrační opatření, která MPSV zamýšlí realizovat v roce 2023	339
MINISTERSTVO KULTURY	342
Přehled integračních opatření Ministerstva kultury realizovaných v roce 2022	342
Výběrové dotační řízení	344
Přehled aktivit v oblasti muzeí a galerií v roce 2022, přispívajících k integraci cizinců	348
MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ	366
Pojištění cizinců	366
Zaměstnávání cizinců ve zdravotnictví	367

MINISTERSTVO VNITRA

Přehled míst, kde byly v roce 2022 poskytovány služby center na podporu integrace cizinců

Jihočeský kraj: Blatná, České Budějovice, České Velenice, Český Krumlov, Dolní Dvořiště, Dolní Třebonín, Horní Dvořiště, Jindřichův Hradec, Kaplice, Lhota nad Rohanovem, Lišov, Nové Hradky, Písek, Pístitina, Prachovice, Radimovice u Želče, Rožmberk nad Vltavou, Rudolfov, Skočice, Strakonice, Stráž nad Nežárkou, Studánky, Tábor, Třeboň, Vacov, Velešín, Vimperk, Vodňany, Vyšší Brod.

Karlovarský kraj: Abertamy, Aš, Bochov, Božičany, Březová, Františkovy Lázně, Hazlov, Hranice, Cheb, Chodov, Chýše, Jáchymov, Jenišov, Karlovy Vary, Kraslice, Krásná, Loket, Mariánské Lázně, Nejdek, Ostrov nad Ohří, Plesná, Rotava, Skalná, Sokolov, Toužim.

Kraj Vysočina: Batelov, Cejle, Čachotín, Červená Řečice, Česká Jablonná, Dolní Město, Fryšava pod Žakovou Horou, Golčův Jeníkov, Havlíčkův Brod, Horní Cerekev, Horní Dubenky, Humpolec, Hybálec, Chotěboř, Jaroměřice nad Rokytou, Jámky, Jeřicho, Jihlava, Kněžice, Koněšín, Krucemburk, Křemešník, Lipnice nad Sázavou, Lipník, Medlov, Mladé Bříště, Mohelno, Náměšť nad Oslavou, Netín, Nová Cerekev, Nový Rychnov, Pacov, Pelhřimov, Počátky, Polná, Přibyslav, Radňovice, Rančův, Rozsochatec, Studenec, Štoky, Telč, Těšenov, Třebíč, Třešť, Velká Bíteš, Velké Meziříčí, Vícenice, Vlčí Kopec, Volevčice, Zvěstovice, Želiv, Žďár nad Sázavou.

Liberecký kraj: Česká Lípa, Doksy, Doksy – Poslův Mlýn, Harrachov, Hrubá Skála, Karlovice, Karlovice – Sedmihorky, Kytlice, Liberec, Liberec – Vratislavice nad Nisou, Mimoň, Mírová pod Kozákovem, Nový Bor, Ralsko – Kuřivody, Rynartice – Tokáň, Turnov, Všeň, Zákupy

Moravskoslezský kraj: Bílovec, Bohumín, Bolatice, Bruntál, Brušperk, Březová, Budišov nad Budišovkou, Čeladná, Český Těšín, Dětmovice, Dobrá, Dolní Lomná, Dolní Lutyně, Doubrava, Dvorce, Frenštát pod Radhoštěm, Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravicí, Fulnek, Hať, Havířov, Háj ve Slezsku, Heřmanovice, Hladké Žitovice, Hlinka, Hlučín, Horní Benešov, Horní Suchá, Hradec nad Moravicí, Hrádek, Chuchelná, Jistebník, Karlovy pod Pradědem, Karviná, Kateřinice, Kopřivnice, Kravaře, Krásná, Krmelín, Krnov, Kunín, Ludgeřovice, Malá Morávka, Malenovice, Markvartovice, Morávka, Mosty u Jablunkova, Mošnov, Nový Jičín, Odry, Opava, Orlová, Ostrava-jih (Hrabůvka, Zábřeh), Ostrava-Mariánské Hory a Hulváky, Ostrava-Martinov, Ostrava-Moravská Ostrava a Přívoz, Ostrava-Poruba, Ostrava-Radvanice a Bartovice, Ostrava-Slezská Ostrava (Antošovice, Hrušov, Kunčice, Kunčičky), Ostrava-Vítkovice, Ostravice, Palkovice, Paskov, Petrovice u Karviné, Petřvald, Petřvald (u Karviné), Píšť, Prazmo, Příbor, Pstruží, Rychvald, Rýmařov, Skotnice, Studénka, Suchdol nad Odrou, Šenov, Šenov u Nového Jičína, Šilheřovice, Štramberk, Štěpánkovice, Těrlicko, Trnávka, Trojanovice, Trinec, Václavov u Bruntálu, Vítkov, Vratimov, Vřesina, Vysoká (Bartultovice), Vyšní Lhoty, Žitovice u Nového Jičína.

Pardubický kraj: Blato, Červená Voda, Dětrichov, Dolní Roveň, Heřmanův Městec, Holice, Horní Čermná, Horní Roveň, Choceň, Chrudim, Chvaletice, Kamenec u Poličky, Kladruby nad Labem, Koclířov, Králíky, Křičev, Lanškroun, Litomyšl, Luže, Moravská Třebová, Ostřetín, Pardubice, Polička, Přelouč, Ronov nad Doubravou, Rybitví, Řečany nad Labem, Sádek, Slatiňany, Sloupnice, Trhová Kamenice, Třemošnice, Ústí nad Orlicí.

Plzeňský kraj: Domažlice, Heřmanova Huť, Holoubkov, Holýšov, Horní Bříza, Horní Lukavice, Horšovský Týn, Hrádek u Rokycan, Kasejovice, Kašperské Hory, Kladruby, Klatovy, Klenci pod Čerchovem, Kralovice, Lišná, Nalžovské Hory, Nýrsko, Nýřany, Plasy, Plzeň, Přeštice, Rokycany, Skelná Huť, Staňkov, Stříbro, Svatá Kateřina, Sytno, Špičák, Tachov.

Středočeský kraj: Benešov – Benešov, Bystřice, Jankov, Modletice, Neveklov, Olbramovice, Říčany, Sázava, Týnec nad Sázavou, Velké Popovice, Vlašim, Votice, Zvěstov; Kladno – Buštěhrad, Dobrovíz, Dolany, Horoměřice, Hostivice, Hřebeč, Jeneč, Kladno, Kněževes, Koleč, Lánský, Libčice nad Vltavou, Libušín, Lidice, Lichoceves, Malé Kyšice, Okoř, Otovice, Pletený Újezd, Rakovník, Roztoky, Středokluky, Stehelčev, Tursko, Unhošť, Žilina; Kutná Hora – Církvice, Čáslav, Červené Pečky, Český Brod, Dolní Bučice, Kácov, Kolín, Koudelov, Kutná Hora, Lysá nad Labem, Městec Králové, Milovice, Nové Dvory, Nymburk, Ovčáry, Poděbrady, Přerov nad Labem, Sermice, Stratov, Suchdol, Uhlířské Janovice, Vrdy, Zámky, Zbraslavice, Zruč nad Sázavou; Mladá Boleslav – Bakov nad Jizerou, Bělá pod Bezdězem, Benátky nad Jizerou, Bezděčín, Bítouchov, Bradlec, Brandýs nad Labem, Čistá, Dobruška, Dolní Bousov, Horní Počaply, Hořín, Kněžmost, Kosmonosy, Luštěnice, Mělník, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Obruby, Plazy, Předměřice, Radonice, Řepov, Veleň, Vinařice, Žďár, Židněves; Příbram – Beroun, Březnice, Bukovany, Černošice, Dobříš, Dubno, Hluboš, Hořovice, Hostomice, Hudčice, Hýskov, Jince, Kamýk nad Vltavou, Klučnice, Kosova Hora, Králův Dvůr, Lhota u Příbrami, Loděnice,

Lochovice, Milín, Monínec, Mořina, Mořinka, Nová Ves pod Pleší, Obecnice, Příbram, Rožmitál pod Třemšínem, Řevnice, Sedlčany, Sedlec-Prčice, Slapy, Solenice, Srbsko, Štěchovice, Tetín, Tochovice, Věšín, Vráž, Zdice, Žebrák.

Olomoucký kraj: Adamov, Bělá pod Pradědem, Běloutín, Bohuňovice, Bohutín, Bouzov, Brníčko, Břuchotín, Červenka, Česká Ves, Dolany, Drahany, Hanušovice, Hlubočky, Hněvotín, Horka nad Moravou, Horní Štěpánov, Hranice nad Moravě, Hustopeče nad Bečvou, Javorník, Jeseník, Kojetín, Kokory, Konice, Krčmaň, Křelov, Libina, Lipník nad Bečvou, Lipová, Litovel, Loštice, Loučná nad Desnou, Lutín, Mladeč, Mohelnice, Mostkovice, Náměšť na Hané, Nové Zámky, Nový Malín, Olomouc, Olšany u Prostějova, Oskava, Palonín, Písečná, Plumlov, Postřelmov, Potštát, Prostějov, Přemyslovice, Přerov, Rapotín, Ruda nad Moravou, Sobotín, Staré Město, Sudkov, Šternberk, Štíty, Šumperk, Temenice, Teplice nad Bečvou, Tovačov, Troubky, Uničov, Úsov, Velká Bystřice, Velké Losiny, Veselíčko, Víkřovice, Vilémov, Zábřeh, Zlaté Hory, Žádlovice, Žulová.

Zlínský kraj: Hulín, Kroměříž, Luhačovice, Napajedla, Otrokovice, Pozlovice, Rožnov pod Radhoštěm, Tlumačov, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Valašské Meziříčí, Vsetín, Zlín.

Přehled projektů obcí v roce 2022

Č.	Příjemce dotace	Přehled projektů obcí v roce 2022	Výše dotace od MV
1	Benešov	Koordinační pracovník	764 750,00 Kč
2	Bílá Voda	Učíme se navzájem	183 217,50 Kč
3	Brandýs nad Labem – Stará Boleslav	Integrace držitelů dočasné ochrany na Brandýsku	936 096,00 Kč
4	Brno	Integrace cizinců ve městě Brně III.	1 141 200,00 Kč
5	Břeclav	Integrace Ukrajinců ve městě Břeclav	141 360,00 Kč
6	Břeclav	Integrace cizinců ve městě Břeclavi 3	922 400,00 Kč
7	Česká Lípa	Integrace držitelů dočasné ochrany v České Lípě 2022	1 425 000,00 Kč
8	Česká Lípa	Integrace cizinců ve městě Česká Lípa v roce 2022	3 166 154,52 Kč
9	Český Krumlov	Infopoint Ukrajina – Koordinační a výukové centrum	459 705,00 Kč
10	Domažlice	Podpora začlenění ukrajinských uprchlíků do společnosti ve městě Domažlice	349 000,00 Kč
11	Frenštát pod Radhoštěm	Podpora integrace držitelů dočasné ochrany na území Frenštátska v roce 2022	310 800,00 Kč
12	Fulnek	Integrace a adaptace držitelů dočasné ochrany ve městě Fulneku	277 542,00 Kč
13	Havlíčkův Brod	Sociální začleňování cizinců na území města Havlíčkův Brod XIII.	310 845,00 Kč
14	Hejnice	Integrace v Hejnicích	475 000,00 Kč
15	Hlavní město Praha	Kontaktní centrum na podporu informovanosti ukrajinských uprchlíků	950 000,00 Kč
16	Horoměřice	PODPORA INTEGRACE CIZINCŮ PŘÍCHÁZEJÍCÍCH Z UKRAJINY – VÝUKA ČJ	28 500,00 Kč
17	Hořovice	Integrace držitelů dočasné ochrany v Hořovicích	500 000,00 Kč
18	Humpolec	Humpolec pomáhá při integraci držitelů dočasné ochrany	199 500,00 Kč
19	Hustopeče	Integrace cizinců v Hustopečích	125 998,00 Kč
20	Cheb	Jazykové kurzy pro podporu integrace držitelů dočasné ochrany ve městě Cheb	123 500,00 Kč
21	Cheb	Komunitní aktivity pro podporu integrace držitelů dočasné ochrany ve městě Cheb	500 000,00 Kč
22	Cheb	Na Chebsku učíme bez jazykových bariér	583 992,00 Kč
23	Ivančice	INTEGRACE DRŽITELŮ DOČASNÉ OCHRANY V OBCI S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ IVANČICE	990 790,15 Kč
24	Jaroměř	JAROMĚŘ – PODPORA INTEGRACE DRŽITELŮ DOČASNÉ OCHRANY	235 000,00 Kč
25	Jeseník	Podpora integrace osob z Ukrajiny ve městě Jeseník	364 800,00 Kč
26	Jirny	V Jirnech jako doma	108 000,00 Kč
27	Kadaň	Multikulturní podzim a zima v Kadani	666 516,00 Kč
28	Kadaň	Ukrajinci v Kadani	1 480 533,00 Kč

29	Kadaň	Třetí svět v Kadani	518 491,00 Kč
30	Karlovy Vary	Integrace a podpora výuky žáků s odlišným mateřským jazykem ZŠ jazyků Karlovy Vary	166 005,00 Kč
31	Klučenice	Výuka českého jazyka pro ukrajinské běžence	27 360,00 Kč
32	Kroměříž	Prevence sociálního vyloučení a začleňování ukrajinských uprchlíků v Kroměříži	500 000,00 Kč
33	Liberec	Adaptační program pro cizince v Liberci na rok 2022	2 280 000,00 Kč
34	Lišov	Výuka českého jazyka pro dospělé a financování volnočasových aktivit dětí a dospělých s cílem integrace do společnosti	407 880,00 Kč
35	Litovel	Podpora integrace držitelů dočasné ochrany ve městě Litovel	305 000,00 Kč
36	Litvínov	Podpora integrace držitelů dočasné ochrany v Litvínově 2022	315 438,00 Kč
37	Loukovec	Společně se setkávat a žít	72 492,00 Kč
38	Luhačovice	Luhačovice – podpora integrace držitelů dočasné ochrany 2022	475 000,00 Kč
39	Mariánskolázeňsko	Integrace ukrajinských cizinců na Mariánskolázeňsku	900 000,00 Kč
40	MČ Praha 11	Podpora příchodů z války v Ukrajině v roce 2022	152 475,00 Kč
41	MČ Praha 13	Společná adresa – Praha 13 pro držitele dočasné ochrany z Ukrajiny	331 300,00 Kč
42	MČ Praha 18	Integrace ukrajinských uprchlíků bydlících na území MČ Praha 18	181 830,00 Kč
43	MČ Praha 22	Praha 22 je jedna velká rodina – 3 S: solidarita, sladování sdílení	950 000,00 Kč
44	MČ Praha 7	Podpora uprchlíků a uprchlíků z války na Ukrajině na území městské části Praha 7 v roce 2022.	443 650,00 Kč
45	MČ Praha 8	Společně na osmičce 2022	445 000,00 Kč
46	MČ Praha-Libuš	Klidné soužití na MČ Praha-Libuš – česko-ukrajinská komunitní setkávání	360 145,00 Kč
47	MČ Praha-Vinoř	Všestranná podpora úspěšného zapojení Ukrajinců – držitelů dočasné ochrany do společnosti v MČ Praha-Vinoř	471 722,50 Kč
48	Mělník	Poradenské a integrační centrum pro ukrajinské uprchlíky	475 000,00 Kč
49	Město Pečky	Pečky pro Ukrajinu	87 547,50 Kč
50	Město Teplice nad Metují	Koordinace činností, sociální práce, pedagogická činnost a nepedagogická činnost pro uprchlíky z Ukrajiny v Teplicích nad Metují	1 164 000,00 Kč
51	Město Vamberk	Integrace válečných uprchlíků z Ukrajiny ve městě Vamberk	494 000,00 Kč
52	Město Vyškov	Dětský klub	198 833,00 Kč
53	Městská část Praha 14	Integrace držitelů dočasné ochrany na Praze 14 v roce 2022	1 149 500,00 Kč
54	Městská část Praha 8	Podpora integrace uprchlíků z Ukrajiny na Praze 8 – Meteor pro Ukrajinu	427 000,00 Kč
55	MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA-SUCHDOL	SUCHDOLSKÁ PŮDA POMÁHÁ	218 500,00 Kč
56	Milovice	Příměstské tábory pro děti z Ukrajiny v Milovicích	190 000,00 Kč

57	Mladá Boleslav	Integrační aktivity pro ukrajinské uprchlíky, Mladá Boleslav	1 554 675,00 Kč
58	Mladá Boleslav	Podpora integrace cizinců ve statutárním městě Mladá Boleslav pro rok 2022.	935 324,64 Kč
59	Náchod	Podpora integrace cizinců v Náchodě 2022	227 878,20 Kč
60	Nové Hradky	Podpora integrace ukrajinských uprchlíků v Nových Hradech	471 580,00 Kč
61	Obec Křínice	Koordinace činností, sociální práce, pedagogická činnost a nepedagogická činnost pro uprchlíky z Ukrajiny v Obci Křínice	334 400,00 Kč
62	Ostrov	Integrace držitelů dočasné ochrany z Ukrajiny na území ORP Ostrov	475 000,00 Kč
63	Pardubice	Podpora integrace cizinců – Pardubice 2022	1 411 200,00 Kč
64	Písek	Adaptace a integrace ukrajinských uprchlíků v Písku	2 638 720,00 Kč
65	Písek	Integrace ukrajinských uprchlíků ve městě Písek	950 000,00 Kč
66	Písek	Analýza struktury a rozmístění cizinců v Písku	279 225,00 Kč
67	Plzeň	Integrace držitelů dočasné ochrany v Plzni 2022	1 829 640,26 Kč
68	Plzeň	Podpora integrace cizinců na lokální úrovni v roce 2022	1 256 060,80 Kč
69	Praha 03	Praha 3 – Společné soužití	1 221 112,80 Kč
70	Praha 03	Praha 3 – Pomoc uprchlíkům z Ukrajiny	415 647,00 Kč
71	Praha 04	Žijeme na čtyřce společně 2022	1 534 041,60 Kč
72	Praha 05	Podpora vzdělávacích aktivit směřujících k integraci cizinců v roce 2022 na území městské části Praha 5	786 240,00 Kč
73	Praha 07	Podpora integrace držitelů dočasné ochrany v území Prahy 7	466 195,40 Kč
74	Praha 07	Podpora integrace cizinců na území MČ Praha 7 v roce 2022	917 113,04 Kč
75	Praha 09	Integrace cizinců na MČ Praha 9	842 000,00 Kč
76	Praha 11	Integrace cizinců v MČ Praha 11	1 425 240,00 Kč
77	Praha 12	Integrace cizinců MČ Praha 12 – rok 2022	1 882 801,13 Kč
78	Praha 13	Společná adresa – Praha 13	996 080,00 Kč
79	Praha 14	Podpora integrace cizinců v MČ Praha 14 v roce 2022	1 433 232,00 Kč
80	Praha 17	SPOLEČNĚ NA 17–2022	263 627,50 Kč
81	Praha hl. m.	Praha – metropole všech 2022	393 772,70 Kč
82	Praha-Libuš	Podpora integrace na území MČ Praha-Libuš v roce 2022	1 295 805,60 Kč
83	Přerov	Podpora a integrace ukrajinských uprchlíků ve městě Přerově	330 761,00 Kč
84	Přibyslav	Pomoc uprchlíkům z Ukrajiny v Přibyslavi	500 000,00 Kč
85	Rokytnice nad Jizerou	Podpora integrace držitelů dočasné ochrany v Rokytnici nad Jizerou	500 000,00 Kč
86	Roztoky	Roztoky pro Ukrajinu	498 710,10 Kč
87	Rožnov pod Radhoštěm	Rožnov pod Radhoštěm pomáhá a integruje	472 150,00 Kč

88	Rumburk	Podpora integrace držitelů dočasné ochrany ve městě Rumburk v roce 2022	925 395,00 Kč
89	Říčany	Náklady na realizaci adaptačních aktivit pro držitele dočasné ochrany na území města Říčany	348 476,15 Kč
90	Říčany	Adaptační a integrační aktivity na území města Říčany	942 154,90 Kč
91	Statutární město Brno	Integrace ukrajinských uprchlíků ve městě Brně	2 367 696,00 Kč
92	Statutární město České Budějovice	Ukrajinské komunitní centrum NADIJA	950 000,00 Kč
93	Statutární město Děčín	Podpora integrace držitelů dočasné ochrany v roce 2022 v Děčíně	613 771,25 Kč
94	Statutární město Havířov	Integrace držitelů dočasné ochrany v Havířově (2022)	676 837,00 Kč
95	Statutární město Opava	Adaptace a integrace ukrajinských válečných uprchlíků do české společnosti na území statutárního města Opavy	1 468 803,00 Kč
96	Statutární město Ostrava	Podpora adaptace a integrace držitelů dočasné ochrany v Ostravě	2 034 953,00 Kč
97	Statutární město Ostrava	Integrace ukrajinských rodin v Ostravě	950 000,00 Kč
98	Statutární město Pardubice	Podpora integrace a pomoc ukrajinským uprchlíkům – Pardubice 2022	946 437,00 Kč
99	Statutární město Ústí nad Labem	Podpora integrace držitelů dočasné ochrany na území Statutárního města Ústí nad Labem v roce 2022	1 535 827,00 Kč
100	Stříbrná Skalice	Integrace držitelů dočasné ochrany na území Stříbrné Skalice	251 370,00 Kč
101	Svazek obcí SEVER	Svazek obcí SEVER pro Ukrajinu	1 000 000,00 Kč
102	Svazek obcí Vejprtska	Program integrace držitelů dočasné ochrany na území svazku obcí Vejprtska	924 015,41 Kč
103	Šlapanice	Projekt na podporu integrace ukrajinských uprchlíků ubytovaných ve Šlapanicích	402 394,00 Kč
104	Teplice	Projekt na podporu integrace držitelů dočasné ochrany na lokální úrovni v roce 2022 – Teplice	1 591 767,00 Kč
105	Týnec nad Sázavou	Výuka českého jazyka pro dospělé cizince z Ukrajiny v Týnci nad Sázavou	158 080,00 Kč
106	Valašské Meziříčí	Podpora integrace cizinců ve městě Valašské Meziříčí	474 335,00 Kč
107	Varnsdorf	Integrační aktivity – Varnsdorf podporuje soužití v harmonii	500 000,00 Kč
108	Vrchlabí	Podpora integrace držitelů dočasné ochrany ve správním území ORP Vrchlabí	302 100,00 Kč
109	Vyšší Brod	Letní tábor a informační aktivity v rámci integrace Vietnamců II.	239 925,42 Kč
110	Zašová	Učíme se česky v obci Zašová	285 285,00 Kč
111	Znojmo	Tlumočnice a koordinátorka poskytování informací a pomoci držitelům dočasné ochrany v ORP Znojmo – integrační pracovník	260 000,00 Kč
			80 116 224,07 Kč

Přehled projektů nestátních neziskových organizací v roce 2022

č.	Příjemce dotace	Přehled projektů nestátních neziskových organizací v roce 2022	Výše dotace od MV
1	ADRA, o.p.s.	Podpora integračních a adaptačních aktivit pro děti i dospělé	3 958 838,00 Kč
2	Agentura Osmý den, o.p.s.	S počáteční podporou to jde!	458 362,00 Kč
3	Arcidiecézní charita Olomouc	Podpora integrace a adaptace uprchlíků z Ukrajiny v důsledku válečného konfliktu	5 886 073,00 Kč
4	Arcidiecézní charita Praha	Podpora integrace a adaptace držitelů speciálního víza a dočasné ochrany	1 211 000,00 Kč
5	Arcidiecézní charita Praha	Zapojení streetworkerů z řad cizineckých komunit do integrace cizinců	3 542 256,00 Kč
6	Brdy-Vltava o.p.s.	Svět dobrých lidí pomáhá ukrajinským uprchlíkům	286 800,00 Kč
7	Centrum Inspirace, z.ú.	Společně to zvládneme	2 486 200,00 Kč
8	Centrum pro integraci cizinců	Asistence na pracovištích OPC OAMP ve Středočeském kraji 2022	342 760,00 Kč
9	COMPITUM, z.s.	COMPITUM – Podpora integrace běženců z Ukrajiny	215 000,00 Kč
10	Diecézní charita Brno	Humanitární pomoc a integrační služby pro cílovou skupinu na území Jihomoravského kraje a Kraje Vysočina	5 609 700,00 Kč
11	Diecézní charita Brno	CELSUZ – Aktivita na podporu lidí prchajících před válečným konfliktem na Ukrajině	2 064 845,00 Kč
12	Diecézní charita Brno	Asistenční služby na Oddělení pobytu cizinců Jihomoravský kraj VIII.	2 130 414,00 Kč
13	Diecézní charita České Budějovice	DCHCB – Rovné příležitosti pro držitele speciálního víza a dočasné ochrany 2022	2 858 551,00 Kč
14	Diecézní charita České Budějovice	Asistenční služby poskytované cizincům na pracovišti OAMP České Budějovice X.	789 345,00 Kč
15	Diecézní charita Litoměřice	Sociální integrace uprchlíků z Ukrajiny	5 004 700,00 Kč
16	Diecézní charita ostravsko-opavská	Rozšíření činnosti Sociálně-dluhových poraden o pomoc cizincům	457 000,00 Kč
17	Diecézní charita Plzeň	Asistenční služby na pracovišti OAMP MV ČR v Plzni VIII.	491 200,00 Kč
18	Diecézní katolická charita Hradec Králové	Podpora integrace držitelů dočasné ochrany z Ukrajiny	999 023,00 Kč
19	Diecézní katolická charita Hradec Králové	Podpora integrace cizinců 2022	993 000,00 Kč
20	Elpida, o.p.s.	Aktivizační a integrační program pro ukrajinské seniory	547 480,00 Kč
21	Farní charita Litomyšl	První pomoc pro válečné uprchlíky	275 000,00 Kč
22	Charita Česká republika	Rozšíření infolinky v ukrajinském jazyce	793 300,00 Kč
23	Charita Česká republika	Adaptačně integrační a dobrovolnické centrum pro podporu uprchlíků z Ukrajiny	4 047 200,00 Kč
24	Charita Česká republika	Infolinka v mongolském, vietnamském a ukrajinském jazyce	1 775 086,00 Kč
25	Charita Jindřichův Hradec	Podpora, pomoc a integrace lidí prchajících před válkou na Ukrajině v rámci ORP J. Hradec	1 260 927,00 Kč
26	Charita Moravská Třebová	Integrační služby pro držitele speciálního víza a dočasné ochrany 2022	954 106,00 Kč
27	Charita Olomouc	Humanitární pomoc na Olomoucku pro uprchlíky z Ukrajiny	350 000,00 Kč
28	Charita Písek	Integrační služby pro držitele speciálního víza a dočasné ochrany v okrese Písek	992 821,00 Kč
29	Charita Příbram	Podpora ukrajinských rodin a jednotlivců na Příbramsku	1 412 238,00 Kč
30	Charita Sušice	Koordinace humanitární a materiální pomoci, vzdělání v oblasti krizové intervence, integrace seniorů	350 000,00 Kč
31	Charita Uherské Hradiště	Centrum aktivit pro uprchlíky v Uherském Hradišti	620 800,00 Kč
32	Charita Uherský Brod	Regionální dobrovolnické centrum Zlínského kraje	147 900,00 Kč
33	Charita Vsetín	Sklad humanitární pomoci Charity Vsetín	619 266,00 Kč

34	Charitní sdružení Děčín, z. s.	Jak lépe zvládnout nástrahy života v nové zemi	975 936,00 Kč
35	INFO-DRÁČEK z.s.	Žlutásek	294 000,00 Kč
36	INFO-DRÁČEK z.s.	Tady jsem doma	318 000,00 Kč
37	Informační a poradenské centrum Vysočina o.p.s.	Pomocná ruka – realizace ukrajinských aktivit	611 733,00 Kč
38	Integrační centrum Praha, o.p.s.	ICP Ukrajina 2022	1 180 282,00 Kč
39	Jihomoravský kraj	Integrační služby pro držitele speciálního víza a dočasné ochrany 2022 v Jihomoravském kraji	5 439 207,00 Kč
40	Konfederace sociálních služeb, z.s.	Poradenství pro uprchlíky z Ukrajiny zaměřené na řešení jejich sociálních a pracovních problémů a adaptaci na život v ČR	2 758 317,00 Kč
41	Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty v ČR	Poskytování informačního servisu institucím prostřednictvím platformy Pomáhej Ukrajině a koordinace občanské pomoci uprchlíkům z Ukrajiny	2 244 716,00 Kč
42	LATUS pro rodinu o.p.s.	Komunitní centrum spolu	628 410,00 Kč
43	Lexikona, z.s.	Zajištění psychologických služeb a doprovodu uprchlíků z Ukrajiny na území Krnovska	492 400,00 Kč
44	Most pro	Informační středisko pro cizince	929 521,00 Kč
45	Most pro o.p.s.	Integrační a adaptační aktivity pro cizince	519 323,00 Kč
46	Multikulturní centrum Praha, z.s.	Informování a budování kapacit lokálních komunit při práci s držiteli dočasné ochrany	470 960,00 Kč
47	Nadační fond Šance pro děti	Integrační aktivity pro držitele speciálního víza a dočasné ochrany 2022 v Mladé Boleslavi	1 276 500,00 Kč
48	Oblastní charita Červený Kostelec	Koordinace a organizace pomoci válečným uprchlíkům z Ukrajiny v regionu Náchodska	423 143,00 Kč
49	Oblastní charita Dvůr Králové	Integrace držitelů speciálního víza a dočasné ochrany na Královédvorskú	993 610,00 Kč
50	Oblastní charita Havlíčkův Brod	Integrační služby pro držitele speciálního víza a dočasné ochrany 2022	540 400,00 Kč
51	Oblastní charita Hradec Králové	Koordinace humanitární pomoci a podpora držitelů dočasné ochrany z Ukrajiny	366 296,00 Kč
52	Oblastní charita Kutná Hora	Integrační služba v rodinném centru (RC) Kopretina	816 126,00 Kč
53	Oblastní charita Náchod	Oblastní charita Náchod pomáhá uprchlíkům	71 990,00 Kč
54	Oblastní charita Pardubice	Kvalitní a rychlé začleňování	700 000,00 Kč
55	Oblastní charita Polička	Práce s komunitou je naší realitou	627 159,00 Kč
56	Oblastní charita Trutnov	Potravinová, humanitární pomoc a výuka češtiny pro uprchlíky z Ukrajiny	146 000,00 Kč
57	Oblastní charita Ústí nad Orlicí	Integrace a pomoc ukrajinským uprchlíkům	3 280 000,00 Kč
58	Oblastní spolek Českého červeného kříže České Budějovice	Psychosociální poradna na OS ČČK ČB pro ukrajinské občany - KAPCU letiště Planá	140 000,00 Kč
59	Oblastní spolek Českého červeného kříže Zlín	Personální zajištění humanitárního skladu a osob pomáhajícím osobám z Ukrajiny (podpůrní pracovníci)	914 640,00 Kč
60	Organizace pro pomoc uprchlíkům	Podpora péče o děti-cizince bez doprovodu	664 621,00 Kč
61	Poradna pro integraci	Interkulturní asistence a koordinace dobrovolníků v Ústeckém kraji	999 648,00 Kč
62	Poradna pro integraci	Asistence cizincům ze třetích zemí na pracovištích OAMP v Ústeckém kraji	2 321 890,00 Kč
63	Poradna pro integraci	Barevná planeta 22. ročník	492 000,00 Kč
64	Prostor plus o.p.s.	Adaptujme se!	2 136 620,00 Kč
65	RATOLEST BRNO, z.s.	Terénní poradenství a aktivizace osob prchajících před válkou na Ukrajině	888 368,00 Kč
66	Sdružení pro integraci a migraci, o. p. s.	Podpora uprchlíků z Ukrajiny	2 893 720,00 Kč
67	Sdružení TULIPAN, z. s.	Integrace osob se zdravotním postižením včetně rodin v TULIPANU 2022	1 074 666,00 Kč

68	Slezská diakonie	Slezská diakonie pomáhá ukrajinským uprchlíkům	5 512 406,00 Kč
69	Slovo 21	Rodina odvedle 2022	355 400,00 Kč
70	Slovo 21, z. s.	Vítejte v České Republice 2022	7 988 390,00 Kč
71	Slovo 21, z. s.	Informační setkání pro uprchlíky z Ukrajiny	4 488 072,00 Kč
72	Slunečnice, z.s.	Slunečnice Děčín – Centrum pomoci	1 943 446,00 Kč
73	Společnost Podané ruce o.p.s.	Podpora integrace ukrajinských uprchlíků v Jihomoravském a Olomouckém kraji	2 871 879,00 Kč
74	Společnost pro ranou péči, pobočka pro rodinu Olomouc	Pomáháme rodinám s dětmi z Ukrajiny	836 500,00 Kč
75	Společnost pro ranou péči, z.s.	Pomoc pro rodiny s dětmi s postižením z Ukrajiny	574 330,00 Kč
76	ŠKODA AUTO Vysoká škola o.p.s.	Vzdělávací kurzy pro studium a praktický život	809 326,00 Kč
77	Teen Challenge International ČR	Když je domov daleko	709 150,00 Kč
78	Tělocvičná jednota Sokol Jablonec n. Nisou	Integrační centrum Sokolka	768 420,00 Kč
79	Tichý svět, o. p. s.	Tlumočení pro osoby se sluchovým postižením z Ukrajiny do ukrajinského znakového jazyka	100 000,00 Kč
80	Unie Kompas, z.s.	Podpora integrace dětí, mládeže a rodin uprchlíků z Ukrajiny v ORP Zlín	1 842 915,00 Kč
81	Unie pečujících z. s.	PAPOPE – Partner pro pečující přicházející z Ukrajiny	382 500,00 Kč
82	Vicinis, z.s.	Nejsi na to sama	209 800,00 Kč
83	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí	Integrace cizinců z třetích zemí v ČR	731 142,00 Kč
84	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí	Specifika a bariéry dalšího profesního vzdělávání a rekvalifikací Ukrajinců žijících na území ČR při vstupu do systému ...	1 419 888,00 Kč
85	Vzájemné soužití o.p.s.	Pomoc uprchlíkům z Ukrajiny	997 000,00 Kč
			125 101 957,00 Kč

Přehled projektů pro zajištění pořádání adaptačně integračních kurzů v roce 2022

č.	Příjemce dotace	Přehled projektů pro zajištění pořádání AIK v roce 2022	Výše dotace od MV
1	Diecézní katolická charita Hradec Králové	Adaptačně integrační kurzy 2022 v Královéhradeckém kraji	2 900 000,00 Kč
2	Jihomoravský kraj	Adaptačně-integrační kurzy 2022 v Jihomoravském kraji	4 995 760,00 Kč
3	Integrační centrum Praha, o.p.s.	AIK ICP 22	16 447 397,00 Kč
4	Poradna pro integraci	Adaptačně integrační kurzy 2022 v Ústeckém kraji	3 757 855,00 Kč
			28 101 012,00 Kč

EU ZDROJE

V rámci fondů EU v oblasti vnitřních věcí probíhala v kalendářním roce 2022 realizace následujících programů, které jsou relevantní pro Zprávu o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky.

Azylový, migrační a integrační fond (AMIF)

V roce 2022 pokračovala realizace, byla zahájena či ukončena realizace níže uvedených projektů. Většina projektů realizovaných v rámci AMIF jsou víceleté projekty.

Přehled projektů realizovaných z AMIF v průběhu roku 2022

Název organizace	Název projektu	Finanční podpora z AMIF	Celková hodnota projektu
Specifický cíl 1 - Azyl			
Ministerstvo vnitra ČR	Informační systém mezinárodní ochrany (IS AZYL III)	11 247 064 Kč	14 996 086 Kč
Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	Komplexní poradenství žadatelům o udělení mezinárodní ochrany II.	17 025 435 Kč	22 700 581 Kč
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	Rekonstrukce technologických a energetických zařízení SUZ MV*	9 000 000 Kč	10 000 000 Kč
Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra	Pořízení sanitních vozidel*	9 720 000 Kč	10 800 000 Kč
Specifický cíl 2 - Integrace/legální migrace			
Slovo 21, z. s.	Nový domov v České republice	4 462 387 Kč	5 949 850 Kč
Diecézní katolická charita Hradec Králové	Integrační centrum pro cizince	9 234 000 Kč	11 400 000 Kč
Jihomoravský kraj	Provoz Centra pro cizince JMK 2021-2022	16 951 907 Kč	20 928 282 Kč
Integrační centrum Praha, o.p.s.	Integrační centrum Praha VIII.	35 638 902 Kč	43 998 645 Kč
Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	Domov v nové zemi II.	2 624 262 Kč	3 499 016 Kč
Ministerstvo vnitra ČR	Využití interkulturních pracovníků na pracovištích pobytu cizinců a zlepšení kvality poskytování informací cizincům ze třetích zemí	52 499 790 Kč	69 999 721 Kč
Jihomoravský kraj	Spolu v našem kraji	7 221 981 Kč	9 629 309 Kč
Integrační centrum Praha, o.p.s.	(DEZ)INFORMACE	4 623 833 Kč	6 165 111 Kč
META, o.p.s. - Společnost pro příležitosti mladých migrantů	Jako Ty	6 538 899 Kč	8 718 533 Kč
Poradna pro integraci, z.ú.	Centrum na podporu integrace cizinců v Ústeckém kraji	12 812 535 Kč	15 817 946 Kč
META, o.p.s. - Společnost pro příležitosti mladých migrantů	Program na podporu pedagogů při vzdělávání dětí a žáků cizinců	3 749 820 Kč	4 999 760 Kč

MINISTERSTVO VNITRA / Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR / 2022
Přehled projektů realizovaných v rámci integrace cizinců a řízení migračních toků v roce 2022

Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	Český jazyk v integračních Centrech	17 999 106 Kč	23 998 808 Kč
Ministerstvo vnitra ČR	Klientské centrum pro poskytování informací cizincům	56 963 872 Kč	75 951 830 Kč
Slovo 21, z. s.	Kvalitní informace = lepší integrace	4 079 016 Kč	4 532 240 Kč
Slovo 21, z. s.	Posílení interkulturních kompetencí zaměstnanců státní správy a bezpečnostních složek	7 239 181 Kč	8 043 535 Kč
Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	Představení migrace a integrace cizinců a uprchlíků mladým a seniorům	3 667 314 Kč	4 074 794 Kč
Ministerstvo vnitra ČR	Rozšíření technické podpory pobytového správního řízení a klientských pracovišť	12 756 451 Kč	14 173 835 Kč
Integrační centrum Praha, o.p.s.	Integrační centrum Praha IX	32 451 396 Kč	36 057 107 Kč
Jihomoravský kraj	Provoz Centra pro cizince JMK 2022-2023	19 297 921 Kč	21 442 135 Kč
Poradna pro integraci, z.ú.	Centrum na podporu integrace cizinců v Ústeckém kraji	16 108 977 Kč	17 898 864 Kč
Diecézní katolická charita Hradec Králové	Integrační centrum pro cizince	13 455 000 Kč	14 950 000 Kč
Specifický cíl 3 - Návraty			
Ministerstvo vnitra – Ředitelství služby cizinecké policie	Návraty cizinců – realizace nucených návratů	9 375 000 Kč	12 500 000 Kč
Mezinárodní organizace pro migraci (IOM)	Asistované dobrovolné návraty a reintegrace	40 633 166 Kč	54 177 555 Kč
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	Vybudování čistírny odpadních vod pro objekt ZZC Balková	16 174 513 Kč	21 566 018 Kč
Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra	Rekonstrukce kuchyně v ZZC Bálková	28 261 995 Kč	37 682 661 Kč
Ministerstvo vnitra ČR	Posílení návratových kapacit MV ČR	18 500 835 Kč	24 667 781 Kč
Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	IRIS II	6 290 939 Kč	6 989 933 Kč
CELKEM		501 704 322 Kč	619 275 036 Kč

Zdroj: MV

Pozn.: projekty označené * jsou realizovány v rámci více specifických cílů.

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

PROJEKTY PODPOŘENÉ Z FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ EVROPSKÉHO SOCIÁLNÍHO FONDU (ESF) – OPERAČNÍHO PROGRAMU ZAMĚSTNANOST (OPZ)¹⁴²

Investiční priorita 1.1. Přístup k zaměstnání

Cílem této investiční priority je zvýšení zaměstnanosti podpořených osob, zejména starších, nízkokvalifikovaných a znevýhodněných.

V rámci výzvy č. 46 a 90 byly v této prioritní ose podpořeny následující projekty:

Název realizátora	Název projektu	Trvání projektu od	Trvání projektu do	Náklady celkem
Centrum pro integraci cizinců, o.p.s.	KOMPLEX IN MB	1. 11. 2018	30. 06. 2022	5 013 390,00 Kč
VOLONTÉ CZECH, o.p.s.	VOL Zaměstnání*	1. 2. 2019	31. 12. 2022	14 453 628,00 Kč
Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	Podpora uprchlíkům při začlenění na trh práce	1. 1. 2020	31. 12. 2022	6 395 250,00 Kč

Zdroj: MPSV

Pozn.: *Imigranti a azylanti představují jednu ze dvou cílových skupin (vedle osob s nízkou úrovní kvalifikace).

Anotace projektů:

Centrum pro integraci cizinců, o.p.s.: KOMPLEX IN MB

Projekt měl zajistit dostupnou pomoc nezaměstnaným cizincům, věnovat se i prevenci nezaměstnanosti a spolu s tím vytvořit funkční síť relevantních aktérů v Mladé Boleslavi tak, aby místní prostředí bylo lépe připraveno na řešení konkrétních problémů imigrantů ve městě i případných budoucích ekonomických, či migračních výkyvů. Projekt byl prodloužen z důvodu koronavirové krize a jeho cíle byly navýšeny. Celkem bylo podpořeno 109 osob, a 54 osob si zvýšilo kvalifikaci absolvováním kurzu českého jazyka či rekvalifikačního kurzu (mzdové účetnictví, personalistika, základy obsluhy osobního počítače).

VOLONTÉ CZECH, o.p.s.: VOL Zaměstnání

VOLONTÉ Czech o.p.s. reaguje na potřeby cílové skupiny v Integrovaném plánu rozvoje území Mladá Boleslav v oblasti zaměstnanosti a ve spolupráci s partnery agenturou práce DP WORK s.r.o. (DPW) a South East Asia - liaison, z.s. (SEA-L, dříve Klub Hanoi) realizuje projekt pro nízkokvalifikovanou neaktivní cílovou skupinu (především propuštěné vracející se vězně) a imigranty/cizince, kteří přicházejí do regionu na základě pracovních oprávnění vyřízených zaměstnavateli, a v menší míře připojil coby příjemce do projektu i rodiče, kteří mají problém s uplatněním na trhu práce (max. 40 osob). Projekt byl z důvodu koronavirové krize prodloužen do konce roku 2022, celkem má být podpořeno více než 260 osob, 260 osob si má rovněž zvýšit kvalifikaci, cca 200 osobám má být zajištěno pracovní uplatnění.

¹⁴² Pouze projekty, kde jsou cizinci (resp. imigranti a azylanti) hlavní cílovou skupinou.

Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.: Podpora uprchlíkům při začlenění na trh práce

Cílem projektu bylo vyrovnání příležitostí při integraci na trh práce u 120 uprchlíků žijících na území ČR a zajistit bezproblémovou integraci. Aktivitami byla realizována individuální podpora cílové skupiny a mentoring při hledání zaměstnání a komunikaci se zaměstnavateli, vzdělávání v pracovněprávní problematice, možnost realizovat pracovní diagnostiku, další možnosti získání vzdělání a doprovodné aktivity. Celkem bylo podpořeno 69 osob nad 40 h podpory, 40 osob absolvovalo kurz českého jazyka, 21 osob si zvýšilo kvalifikaci absolvováním rekvalifikačního kurzu (např. manikér/ka, svařování, obsluha PC, kadeřník, chůva, obsluha VZV).

V rámci investiční priority 1.1 probíhají regionální individuální projekty (dále jen „RIP“), které jsou realizovány prostřednictvím krajských poboček Úřadu práce ČR.

Cílové skupiny zahrnují především uchazeče o zaměstnání a zájemce o zaměstnání, osoby se zdravotním postižením, osoby s kumulací hendikepů na trhu práce a ekonomicky neaktivní osoby, včetně osob vracejících se na trh práce po návratu z mateřské/rodičovské dovolené. Zvláštní důraz je kladen na osoby znevýhodněné na trhu práce (např. osoby 55-64 let, osoby do 25 let věku, příslušníci etnických menšin a osoby s nízkou úrovní kvalifikace). Vzhledem k tomu, že se jedná o projekty realizované Úřady práce ČR, jsou do nich zařazovány osoby, které splňují podmínky pro evidenci na Úřadu práce ČR. V rámci výzvy č. 4 „Záruky pro mladé“ je realizováno 13 projektů ve výši 1,4 mld. Kč a ve výzvě č. 10 „Realizace projektů zaměřených na řešení specifických problémů na regionální úrovni pomocí kombinace nástrojů APZ“ je v realizaci celkem 37 projektů, z toho 2 projekty byly ukončeny v 6/2022, v celkové výši necelých 2,8 mld. Kč. V případě evidence imigranta (za splnění stanovených podmínek) či občana z jiné země Evropské unie jako uchazeče o zaměstnání je možné, aby byl zařazen do příslušného projektu, ve kterém mu bude zajištěna podpora při nalezení uplatnění na trhu práce, pokud v dalších charakteristikách splňuje podmínky cílové skupiny daného projektu. **Žádný z projektů však není zaměřen pouze na podporu cizinců jako jediné cílové skupiny.**

Investiční priorita 2.1. Aktivní začleňování, včetně začleňování s ohledem na podporu rovných příležitostí a aktivní účast a zlepšení zaměstnatelnosti

Cílem této investiční priority je zvýšení uplatnitelnosti osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených ve společnosti a na trhu práce a dále rozvoj sektoru sociální ekonomiky.

V rámci výzvy č. 88 byly v roce 2022 podpořeny následující projekty:

Název realizátora	Název projektu	Trvání projektu od	Trvání projektu do	Náklady celkem
Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	Podpora integrace cizinců v ČR	1. 9. 2019	28. 2. 2022	6 601 906,25 Kč

Anotace projektu:

Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.: Podpora integrace cizinců v ČR

Cílem projektu je vytvoření komplexního programu podpora prevence sociálního vyloučení cíleného na čtyři oblasti života cizince (ČJ, pobytový status, orientovanost v právech a povinnostech, orientace v běžném životě v ČR). Projekt se zaměřuje na realizaci kurzů ČJ jako přípravu na trvalý pobyt či občanství, na právní podporu, na semináře pro zvýšení znalostí práv a povinností a dobrovolnictví pro sblížení se s běžným českým životem a společností.

V rámci výzvy č. 95 byly v roce 2022 podpořeny následující projekty:

Název realizátora	Název projektu	Trvání projektu od	Trvání projektu do	Náklady celkem
EKS, z.s.	Jsme v Praze doma	1. 8. 2019	30. 6. 2022	7 105 061,25 Kč
Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.	Podpora péče o děti-cizince v hostitelských rodinách	1. 9. 2019	30. 6. 2022	2 114 010 Kč
Sdružení pro integraci a migraci, o. p. s.	Praha integruje	1. 9. 2019	28. 2. 2022	7 298 812,50 Kč
InBáze, z. s.	InBáze, z. s. - Podpora integrace cizinců na území hl. m. Prahy	1. 12. 2019	31. 5. 2022	9 895 623,75 Kč

Anotace projektu:

EKS, z.s.: Jsme v Praze doma

Cílem projektu je podpořit sociálně izolované migranty/ky k hlubšímu začlenění do společnosti i na trh práce, a to formou vzdělávání (čeština, pracovně-právní a pobytová legislativa, komunikační a sociální kompetence i hledání pracovního uplatnění), individuální poradenství a posílení jejich sociálních vazeb.

Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.: Podpora péče o děti-cizince v hostitelských rodinách

Projekt je zaměřen na zavedení inovací do praxe v českém systému Náhradní rodinné péče a podporu tzv. „hostitelských rodin“ dle §30 zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Jedná se o možnost dosud OSPOD jen minimálně využívanou. Cílem projektu je zavést běžně do praxe a metodicky nastavit tuto podporu pro nezletilé děti cizince bez zákonných zástupců umístěných v ČR do ústavní výchovy.

Sdružení pro integraci a migraci, o. p. s.: Praha integruje

Projekt se zaměřuje na aktivity směřující ke snižování bariér pro sociální začleňování migrantů (kurzy a praktické nástroje pro úředníky, interkulturní služby, analýza dostupnosti sociálních služeb a navazující doporučení) a zároveň posiluje orientaci a znalosti migrantů a migrantek (cílené právní poradenství, terénní sociální práce a semináře vedoucí ke zplnomocnění a orientaci ve společnosti).

InBáze, z. s.: InBáze, z. s. - Podpora integrace cizinců na území hl. m. Prahy

Cílem projektu je zajištění profesionální, stabilní a komplexní podpory cizincům a jejich rodinám žijícím na území HMP a posílit angažovanost v rámci integračního procesu. Aktivita projektu jsou zaměřené jak na individuální případovou, tak i skupinovou práci s CS.

Investiční priorita 3.1. Sociální inovace a mezinárodní spolupráce

V rámci výzvy č. 18 je podpořen následující projekt:

Název realizátora	Název projektu	Trvání projektu od	Trvání projektu do	Náklady celkem
Jihomoravský kraj	SKILL Centrum pro cizince v JMK	1. 3. 2020	30. 6. 2023	40 409 143 Kč

Anotace projektu:

SKILL Centrum pro cizince v JMK

V roce 2022 pokračoval v realizaci projekt „SKILL Centrum pro cizince v JMK“. Cílem projektu je vytvořit a pilotovat SKILL centra, která umožní rozpoznat, zvyšovat a využít znalosti, dovednosti a kvalifikaci, kterou si cizinci přinášejí do ČR, resp. Jihomoravského kraje ze zemí původu. S využitím zahraničních zkušeností se nastavuje adaptační proces pro nově příchozí. Zavádí se služby spojené s vyhodnocením kvalifikace

a dovedností a nasměrováním cizinců na konkrétní segment trhu práce. Vedle toho bude v projektu vytvářen podpůrný systém pro zaměstnavatele a veřejné instituce činné v oblasti integrace cizinců na pracovní trh. Centrum tak bude umět, vedle práce interkulturních pracovníků, zprostředkovat kontakt cizinců se zaměstnavateli.

V roce 2022 se činnost SKILL Centra i týmu Interkulturních pracovníků primárně soustředila na zvládnutí uprchlické krize z Ukrajiny v souvislosti s ruskou invazí zahájenou v únoru 2022. Tato situace zcela zaměstnala veškeré odborné kapacity kraje, města a dalších institucí zaměřených na práci s cizinci. I přes situaci spojenou s válkou došlo navázání důležitých partnerství např. s NCO NZO, které pomáhá řešit nedostatek lidí ve zdravotnictví, zde například zapojením cizinců. Průběžně také vstoupá zájem o služby Skill centra (například v květnu na cca 25 klientů denně). V souvislosti s přílivem Ukrajinců, kteří řeší svou situaci na trhu práce, vznikl unikátní nástroj pro tvorbu životopisu, který bude časem použitelný i pro další národnosti, a o který projeví zájem i Evropská komise.

Výhled výzev pro projekty na rok 2023

Prioritní osa	Specifikace
1 Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovní síly	V rámci nového programu OPZ+ byla vyhlášena v září 2022 soutěžní kolová výzva č. 19 „Podpora osob znevýhodněných na trhu práce“ k podání žádostí o podporu pro nestátní sektor v oblasti zaměstnanosti. V rámci této výzvy byla vyčleněna dílčí alokace 100 mil Kč pro projekty s cílovou skupinou migranti a azylanti s ohledem na aktuální uprchlickou vlnu způsobenou válečnou agresí Ruské federace na Ukrajině, která v ČR zahrnovala k 21. 7. 2022 více než 380 000 osob s uděleným pobytovým oprávněním (viz zdůvodnění dílčí alokace v příloze výzvy). K 31. 12. 2022 probíhalo hodnocení projektů.

PROJEKTY PODPOŘENÉ Z OPERAČNÍHO PROGRAMU ZAMĚSTNANOST PLUS (OPZ+)¹⁴³

Podpora zaměřená na cílovou skupinu cizinci, migranti je zahrnuta do nového operačního programu, tj. Operační program Zaměstnanost plus 2021-2027. Cílová skupina a její podpora bude v souladu s KIC zahrnuta do připravovaných soutěžních výzev OPZ+ (priorita 2).

V roce 2022 byly vyhlášeny následující výzvy:

Výzva č. 03 22 043 s názvem „Podpora sociálního začleňování cílových skupin (1)“

Cílem výzvy je podpory sociálního začleňování specifických cílových skupin, které spadají pod osoby ohrožené sociálním vyloučením nebo osoby sociálně vyloučené. Jednou z podpořených cílových skupin jsou „migranti a azylanti“. Cílová skupina zahrnuje žadatele o azyl, uznané azylanty, cizince s uděleným vízem k pobytu nad 90 dnů, dlouhodobým nebo trvalým pobytem v ČR.

Podpora služeb pro osoby s migrační minulostí umožňuje **podporu těchto aktivit:**

- podpora terénní sociální práce (streetwork) zaměřené na aktivní vyhledávání a oslovování cizinců,
- podpora právního poradenství zaměřené na životní situaci (nejedná se o pobytové poradenství ani zastupování před soudy),

¹⁴³ Pouze projekty, kde jsou cizinci (resp. migranti a azylanti) hlavní cílovou skupinou.

- seznamování s používáním českého jazyka v běžné komunikační úrovni pro cílovou skupinu bez věkového omezení, výuka češtiny nad úroveň A1, která by cizincům umožnila aktivní uplatnění ve společnosti a na trhu práce,
- podpora realizace vzdělávacích seminářů/poradenství, které se zaměřují na seznamování cizinců s právy a povinnostmi obyvatel ČR a s možností aktivní participace na veřejném životě, zejména na lokální úrovni (podpora občanské gramotnosti, plné orientace cizinců do společnosti, sociokulturní orientace), v projektu není možné podpořit realizaci/absolvování adaptačně integračních kurzů dle zákona,
- podpora obcí v oblasti integrace cizinců na lokální úrovni (týká se obcí s významným počtem cizinců, podpora při vytváření integrační strategie),
- podpora komunitní aktivity (komunitní práce a sociální práce) a komunitních center včetně podpory aktivit založených na vlastní iniciativě cizinců v těchto komunitách,
- propojení koučování a mentoringu s jazykovým vzděláváním a obecnějšími integračními aktivitami, včetně právního poradenství (nejedná se o pobytové poradenství) a podpory rodiny migranta, podpora služeb interkulturních pracovníků a komunitních tlumočnicků z řad cizinců k usnadnění a zkvalitnění komunikace mezi cizinci, institucemi a veřejností,
- aktivity zaměřené na tlumočnické a překladatelské služby – forma je umožněna i distančně v telefonické podobě, možnost podpory služeb i komunitních tlumočnicků z řad cizinců k usnadnění a zkvalitnění komunikace mezi cizinci a institucemi, doprovázení na úřady/instituce,
- podpora multikulturních pracovníků v oblasti vzdělávání, zpracování a podávání insolvenčních návrhů/podání návrhů na oddlužení.

Výzva č. 03_22_043 byla vyhlášena dne 7. 12. 2022 s datem ukončení příjmu žádostí ke dni 8. 3. 2023.

Stav realizace výzvy v roce 2022: otevřen příjem žádostí o podporu.

Výzva č. 03 22 101 s názvem „Podpora sociálního bydlení zejména osob z Ukrajiny“

Cílem aktivit je zajistit podporu sociálního začleňování osob v bytové nouzi a bytovou nouzí ohrožených spočívající v přímé podpoře cílové skupiny zejména v podpoře zabydlování do bytů s podporou sociální práce a v podpoře integrovaného řešení bytové nouze včetně systémového ukotvení.

Výzva umožňuje podporu následujících aktivit:

- A) Podpora zabydlování a podpora bydlení – povinná aktivita
- B) Podpora integrovaného řešení – volitelné aktivity:
 - B1. Kontaktní místo pro bydlení
 - B2. Sociální realitní agentura/garantované bydlení
 - B3. Posílení prevence ztráty bydlení
 - B4. Podpora multidisciplinárních týmů při řešení bytové situace, case managementu, vytváření podpůrných sítí služeb
 - B5. Strategické a koordinační aktivity na území obce nebo širším území (aktivita pouze pro žadatele typu b))
 - B6. Přejít do bydlení při odchodech z institucí
 - B7. Nástroje pro podporu sousedského soužití
 - B8. Prevence a řešení diskriminace v oblasti bydlení
 - B9. Facilitace vzájemné podpory, svépomoci a dalších participativních forem podpory bydlení

Z hlediska vymezení cílové skupiny je výzva určena pro osoby přicházející do České republiky z území Ukrajiny v důsledku války s Ruskou federací dle § 3 odst. 2) zákona č. 65/2022 Sb. a dle §1 zákona č. 66/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny, vyvolaným invází vojsk Ruské federace; a dále osoby, které po uplynutí výše uvedené dočasné ochrany setrvávají legálně na území ČR. Přičemž primární CS musí naplňovat typologii ETHOS.

Výzva č. 03_22_101 byla vyhlášena dne 20. 12. 2022 s průběžným datem předkládání žádostí o podporu do 30. 5. 2023 a s alokací ve výši 340 mil. Kč, přičemž alokace ve výši 200 mil. Kč je přímo určena na podporu sociálního bydlení zaměřená převážně na podporu osob, které **přicházející do České republiky z území Ukrajiny v důsledku války s Ruskou federací** a jsou v bytové nouzi.

Stav realizace výzvy v roce 2022: otevřen příjem žádostí o podporu.

Výzva č. 03_22_99 s názvem „Služby na podporu sociálního začleňování osob z Ukrajiny“

Cílem výzvy je podpora sociálního začleňování osob z Ukrajiny, která souvisí s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny, vyvolaným invází vojsk Ruské federace. Jedná se o podporu zranitelných osob a skupin osob z důvodu odlišného sociokulturního prostředí vstoupivších na území České republiky v souvislosti s bezpečnostní situací na Ukrajině.

Podporované aktivity:

1) Poskytnutí sociálních služeb občanům Ukrajiny

Aktivita je zaměřena na poskytnutí sociálních služeb občanům Ukrajiny.

Podporovány budou zvýšené náklady sociální služby související s poskytováním či zajištěním pomoci a s poskytnutím či zajištěním péče pro osoby přicházející do České republiky z území Ukrajiny v důsledku války s Ruskou federací.

Poskytnutí sociálních služeb občanům Ukrajiny se řídí zákonem č.108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o sociálních službách“) a prováděcí vyhláškou č.505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. Aktivita je určena na **financování základních činností sociálních služeb**, a to v rozsahu stanoveném zákonem, lze ji však kombinovat v projektu s aktivitami pod bodem 2.

Podporovány budou takové druhy sociálních služeb, které mají dopad na vymezenou cílovou skupinu a zaměřují se na zapojení osob do ekonomického, sociálního a pracovního života společnosti (na zprostředkování přístupu ke službám podporujícím návrat na trh práce, integraci těchto osob zpět do společnosti).

Výzvou nebudou podporovány základní činnosti u následujících sociálních služeb¹⁴⁴ - azylové domy, domy na půl cesty, intervenční centra, podpora samostatného bydlení, osobní asistence, sociální rehabilitace, sociálně terapeutické dílny.

2) Koordinace a poskytnutí podpory a pomoci pro řešení komplexní nepříznivé sociální situace uprchlíků a jejich rodin

Podporovány budou níže uvedené činnosti nehospodářské povahy, které budou zaměřeny na podporu a zapojení osob z Ukrajiny do ekonomického, sociálního, pracovního a komunitního života společnosti. Nejedná se o nahrazování veřejné služby, ale o její vhodné doplnění a zprostředkování odborné pomoci, jako např. například o:

¹⁴⁴ Uvedené služby budou v OPZ+ financovány formou jednotkových nákladů v rámci systémových projektů krajů ve výzvě č. 03_22_003.

- Zajištění pozice lokálního koordinátora aktivit a aktérů v území¹⁴⁵ – **koordinace** aktivit na lokální úrovni (obce, mikroregionu, svazku obcí, Místní akční skupiny) zaměřená na podporu osob z Ukrajiny, koordinace místních multidisciplinárních týmů/aktérů v území, síťování služeb. **Povinnost oznámit zahájení činnosti lokální koordinace a navázat spolupráci s Centrem na podporu integrace cizinců (CPIC) v kraji**¹⁴⁶. Doporučení navázat spolupráci na řešení dané problematiky s obcí v daném území. Tato aktivita může být v projektu uvedena pouze v souvislosti s dalšími aktivitami zaměřenými na přímou práci s osobami z Ukrajiny¹⁴⁷.
- Seznamování s používáním českého jazyka v běžné komunikační rovině pro Ukrajince bez věkového omezení. Nebudou podporovány běžné jazykové kurzy, bude podpořena pouze nízkoprahová úroveň pro zvládnutí komunikačních dovedností např. otevřené nízkoprahové kurzy, rodinné kurzy. Předání informací o kurzech českého jazyka, včetně přípravy na certifikační zkoušku (např. předání kontaktu na Úřad práce ČR).
- Aktivity zaměřené na distribuci potravinové a materiální pomoci (nejedná se o nákup potravin, materiálů, vybavení) – lze hradit činnost pracovníka, který má na starosti danou distribuci.
- Aktivity zaměřené na adaptaci, začleňování, sociokulturní orientaci - komunitní aktivity (podpora komunitní práce včetně podpory aktivit založených na vlastní iniciativě osob z Ukrajiny v těchto komunitách), seznamování osob z Ukrajiny s právy a povinnostmi obyvatel ČR a s možností aktivní participace na veřejném životě, zejména na lokální úrovni (podpora občanské gramotnosti a plné orientace občanů Ukrajiny ve společnosti), aktivní vyhledávání a oslovování osob z cílové skupiny, podpora sousedského soužití, aktivity zaměřené na bezpečí a sociokulturní orientaci zejména v rámci podpory skupin uprchlíků soustředěných v jednom zařízení či v těsné blízkosti s ohledem na jejich specifické potřeby, podpora služeb interkulturních pracovníků z řad osob z Ukrajiny k usnadnění a zkvalitnění komunikace mezi uprchlíky, institucemi a veřejností, doprovázení na úřady/institute, interaktivní workshopy, besedy apod. cílené na řešení nepříznivé situace (např. téma integrace do společnosti, upevňování vztahů v rodině i komunitě, rozvoj rodičovských kompetencí).
- Aktivity zaměřené na poskytování terapeutické a poradenské podpory včetně krizové intervence – jedná se o podporu mimo režim základních činností sociálních služeb, forma je umožněna i distanční – telefonicky nebo videohovor. Podpora může být zaměřena i na psychologickou pomoc, právní a finanční poradenství zaměřené na životní situaci (nejedná se o pobytové poradenství).
- Aktivity zaměřené na tlumočnické a překladatelské služby – forma je umožněna i distančně v telefonické podobě, možnost podpory služeb i komunitních tlumočnicků z řad osob z Ukrajiny k usnadnění a zkvalitnění komunikace mezi cizinci a institucemi, doprovázení na úřady/institute.
- Aktivity zaměřené na zprostředkování přístupu ke službám zaměřeným na orientaci na trhu práce, integraci osob do společnosti doprovázenou návratem na trh práce – poradenství k odstraňování překážek pro vstup na pracovní trh, zprostředkování odborné pomoci, poradenství při zajištění chybějících dokladů, doprovázení na úřady/institute nebo k zaměstnavateli, pomoc s vyjednáváním pracovních podmínek. Aktivitou nelze řešit zprostředkování zaměstnání.
- Aktivity zaměřené na zprostředkování či zajištění přístupu ke službám zaměřeným na oblast bydlení – zaměřené na poradenství k odstraňování překážek pro vstup na trh s byty, zprostředkování odborné

¹⁴⁵ Aktivita řeší pouze koordinaci lokálního charakteru, vyšší úroveň koordinace (tj. regionální, krajskou atd.) nebude možné podpořit z projektu.

¹⁴⁶ Povinnost navázání spolupráce s integračním centrem v kraji a další podmínky jsou uvedeny v Doporučení pro fungování a zasíťování nových aktérů v oblasti integrace cizinců <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/doporuzeni-pro-fungovani-a-zasitovani-novych-akteru-v-oblasti-integrace-cizincu.aspx>. Tento dokument je pro žadatele a příjemce závazný po celou dobu realizace projektu.

¹⁴⁷ Nebude možné podpořit projekt zaměřený pouze na koordinační činnost.

pomoci, poradenství při zajištění chybějících dokladů, doprovázení na úřady/institute, pomoc s vyjednáváním nájemních smluv.

- Aktivity zaměřené na péči o rodinu a děti – jedná se o zapojení dětí do volnočasových aktivit/animačních programů, podpora ohrožených rodin, podpora ohrožených dětí bez rodiny, podpora směřující k hlídání dětí¹⁴⁸, podpora mentoringu a využití peer pracovníků nebo dobrovolníků, podpora využití místních zdrojů, neformálních služeb nejbližší k dítěti a rodině (mezigenerační výpomoc, matka matce, vrstevnické programy, spolužáci, svépomocné skupiny) ve smyslu koordinace různých komunitních zdrojů. Aktivita nepodporuje činnost dětských skupin.
- Aktivity zaměřené na prevenci rozvoje ohrožených osob – podpora rodiny v akutní krizové situaci, aktivní vyhledávání a oslovování osob, zajištění odborné pomoci, případně pomoc s vyhledáním vhodné služby, doprovázení na úřady/institute, realizace svépomocných skupin a rozvoj vztahů a komunikace v komunitě.

Z hlediska vymezení cílové skupiny je výzva určena pro osoby přicházející do České republiky z území Ukrajiny v důsledku války s Ruskou federací dle § 3 odst. 2) zákona č. 65/2022 Sb. a dle §1 zákona č. 66/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny, vyvolaným invází vojsk Ruské federace; a dále osoby, které po uplynutí výše uvedené dočasné ochrany setrvávají legálně na území ČR.

Výzva byla vyhlášena ve dnech 20. 10. 2022 až 28. 11. 2022 s alokací ve výši 200 mil. Kč.

Stav realizace výzvy v roce 2022: ukončen příjem žádostí o podporu, celkem předloženo 87 žádostí ve výši 582 mil. Kč. Probíhá proces hodnocení žádostí o podporu.

INTEGRAČNÍ OPATŘENÍ, KTERÁ MPSV ZAMÝŠLÍ REALIZOVAT V ROCE 2023

MPSV plánuje, kromě souhrnných opatření ukládaných pravidelně Postupem při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců (např. zvyšovat informovanost a kompetence pracovníků, využívat služeb interkulturních pracovníků atd.), realizovat tato opatření:

- Zvyšovat informovanost zaměstnavatelů o podmínkách zaměstnávání cizinců, různých druzích pobytu a zvyšovat informovanost cizinců o procedurách legálního zaměstnávání.
- Zajišťovat poskytování aktuálních, cizincům srozumitelných a snadno dostupných informací z oblasti zaměstnanosti, nezaměstnanosti, sociálního zabezpečení, dávek státní sociální podpory, pomoci v hmotné nouzi, dávek pro osoby se zdravotním postižením, sociálních služeb, sociálních práce a sociálního bydlení a problematiky nezletilých bez doprovodu prostřednictvím nejrozličnějších informačních kanálů a v co nejširším spektru jazykových verzí.
- Provozovat a pravidelně aktualizovat informace týkající se zaměstnávání cizinců na Portálu MPSV v sekci zahraniční zaměstnanost¹⁴⁹
- Provozovat a ve spolupráci s Ministerstvem vnitra průběžně aktualizovat obsah webové stránky Cizinci.cz tak, aby stránky sloužily jako zdroj aktuálních a ucelených informací o integraci cizinců zejména pro odborníky, ovšem srozumitelných i široké veřejnosti.

¹⁴⁸ Podporována bude péče o děti ve věku 0-6 let realizována v rozsahu min. 10 hodin týdně v době, kdy se rodiče, nebo osoby, které mají dítě v péči, nemohou účastnit spolu s dětmi aktivit (například z důvodu vyřizování osobních záležitostí na úřadech, výuky českého jazyka, hledání práce, docházení do práce apod.).

¹⁴⁹ <https://www.mpsv.cz/web/cz/zahranicni-zamestnanost>

- V rámci interní Pracovní skupiny pro integraci cizinců pravidelně jednat o aktuálních tématech z oblasti gesce MPSV.
- Metodicky vést Úřad práce ČR v souvislosti s cílovou skupinou zejména v oblastech zprostředkování zaměstnání, rekvalifikací a státní sociální podpory.
- V rámci Operačního programu Zaměstnanost (OPZ) v oblasti sociálního začleňování a v souladu s naplňováním úkolů uvedených v Koncepci integrace cizinců budou dále realizovány a podpořeny aktivity v rámci již probíhajících a realizovaných projektů, které směřují k naplňování podpory integrace cizinců. Podpora se týká aktivit zaměřených na oblast legální migrace. Jedná se především o cizince z třetích zemí, tj. mimo země EU/EHP a Švýcarska, případně i občany EU/EHP a Švýcarska, kteří dlouhodobě legálně pobývají na území ČR, případně i o držitele mezinárodní ochrany (azylanty a osoby požívající doplňkové ochrany) a žadatele o mezinárodní ochranu.

Podpora zaměřená na cílovou skupinu osob s migrační zkušeností je zahrnuta do nového operačního programu – Operační program Zaměstnanost plus 2021-2027.

Zaměření podporovaných aktivit:

- podpora terénní sociální práce (streetwork), právního poradenství;
- výuka češtiny nad úroveň A1, která by cizincům umožnila aktivní uplatnění ve společnosti a na trhu práce;
- podpora aktivit zaměřených na seznamování cizinců s právy a povinnostmi obyvatel ČR a s možností aktivní participace na veřejném životě, zejména na lokální úrovni (podpora občanské gramotnosti a plné orientace cizinců do společnosti);
- podpora obcí v oblasti integrace cizinců na lokální úrovni (týká se obcí s významným počtem cizinců, podpora při vytváření integrační strategie) a podpora komunitní sociální práce a komunitních center;
- podpora služeb interkulturních pracovníků, komunitních tlumočnicků, k usnadnění a zkvalitnění komunikace mezi cizinci, institucemi a veřejností.

V rámci nového OPZ+ se sekce zaměstnanosti MPSV ve spolupráci s Úřadem práce ČR zaměří na nedostatečné kapacity služeb zaměstnanosti v oblasti práce s osobami s migrační zkušeností zacílené na integraci na trh práce a maximalizaci jejich pracovního potenciálu. V rámci specifického cíle 1.4 předložilo MPSV, sekce zaměstnanosti, do výzvy č. 2 „Rozvoj institucí a služeb trhu práce“ projektovou žádost EURES+3Z Up! (celkové způsobilé výdaje jsou ve výši 296 mil. Kč, partner projektu s finančním příspěvkem je ÚP ČR, předpoklad zahájení realizace projektu je leden 2023). V rámci projektu bude realizována aktivita „Rozvoj individualizovaných služeb zaměstnanosti“, jejímž cílem je mj. vytvořit podmínky pro zpřístupnění nabídky služeb zaměstnanosti pro klienty s migrační zkušeností, zavedení nové služby komunitního tlumočení. Primární cílovou skupinou jsou zaměstnanci MPSV a ÚP ČR, jedná se zejména o zaměstnance, kteří se věnují otázkám souvisejícím s problematikou zahraniční zaměstnanosti.

Z dotací ze státního rozpočtu na sociální služby podporovat sociální služby, jejichž cílovou skupinou jsou také cizinci, zaměřené na odborné sociální a terénní poradenství, sociální rehabilitaci, terénní sociální práci (streetwork), vzdělávání sociálních pracovníků a dalších subjektů, aktivizační služby a azylové domy.

- V případě potřeby se účastnit mezíresortního jednání se zástupci Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva vnitra, Ministerstva zdravotnictví.
- V případě potřeby aktualizovat metodické informace a doporučení k problematice nezletilých cizinců bez doprovodu.
- Realizovat vzdělávací semináře určené pracovníkům zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, týkající se problematiky nezletilých cizinců bez doprovodu.

- Metodicky vést Úřad pro mezinárodně právní ochranu dětí, který zajišťuje sociálně-právní ochranu ve vztahu k cizině, tedy v případech s přeshraničním prvkem.
- Monitoring počtu případů nezletilých cizinců bez doprovodu, zaznamenaných orgány sociálně-právní ochrany dětí.

MINISTERSTVO KULTURY

PŘEHLED INTEGRAČNÍCH OPATŘENÍ MINISTERSTVA KULTURY REALIZOVANÝCH V ROCE 2022

Projekt: My Moravian Gallery: My Design Lab

Realizátor: Moravská galerie v Brně:

Celkem: 150 000 Kč

Jedná se o dlouhodobý projekt, který se zaměřuje na realizaci programů, u nichž jsou hlavní cílovou skupinou cizinci krátkodobě i dlouhodobě žijící v ČR. Cizinci jsou v tomto projektu nejen v rolích příjemců speciálních programů, ale jsou v Moravské galerii angažováni také jako autoři a lektori těchto programů.

Hlavním cílem projektu bylo navazovat a udržovat spolupráci s cizinci žijícími v ČR, zapojit je jako externí lektory do vzdělávacích aktivit Moravské galerie a rozšiřovat nabídku programů pro cizince žijící v ČR. Tento cíl byl v roce 2022 úspěšně naplněn.

V průběhu roku byl ve spolupráci s columbijskou lektorkou Dianou Buriticou realizován programový cyklus BOOK CLUB (anglické čtení esteticky hodnotných knih pro děti 2-7 let, spojené s navazujícími výtvarnými dílnami). Realizováno bylo 13 těchto programů a dílen, celková návštěvnost Book Clubů proběhlých v prostorách Moravské galerie byla 66 osob.

Ve spolupráci s mateřskou školou Creativ Kids, kterou navštěvují děti cizinců žijících v Brně, galerie realizovala 33 tvůrčích dílen, navázaných především na novou stálou expozici ART DESIGN FASHION v Uměleckoprůmyslovém muzeu s celkovou návštěvností 964 dětí.

Ve spolupráci s americkou lektorkou Sonyou Darrow proběhla pro cizojazyčnou veřejnost komentovaná prohlídka nové expozice Art Design Fashion.

Dále proběhly speciální edukační programy a prohlídky v angličtině: Guided tour Brno Suburb of Vienna, Guided tour and workshop Art Design Fashion a Guided tour Jiří Pelcl Design, Me, the Curator in Artotheque, Art is here. Celková návštěvnost všech anglických edukačních programů a komentovaných prohlídek byla 298 osob.

Během roku 2022 byly v Moravské galerii také realizovány cykly workshopů, které byly otevřeny i zájemcům z řad cizinců žijících v ČR. Šlo především o cyklus experimentálních workshopů ART'S UP, Tužkou, štětcem a Workshop prostorového grafického designu s rakouskou umělkyní Esther Stocker. Celková návštěvnost těchto workshopů 173 osob.

V období 1. 7. – 31. 8. proběhl ve spolupráci s kinem Scala na nádvoří Místodržitelského paláce tradiční letní projekt Scalní letňák, v jehož rámci byly realizovány „foreign friendly“ projekce v originálním cizojazyčném znění či s cizojazyčnými titulky. Letos proběhlo 26 projekcí s celkovou návštěvností 2099 osob.

Ve stálé nabídce programů pro cizince má galerie nově up-graidovaný vzdělávací program Cipherning Game Art is Here, díky jehož anglickému provedení v tištěné i online podobě se mohou cizinci samostatně seznamovat s expozicí ART IS HERE v Pražákově paláci.

Speciální a významnou kapitolou letošního roku byly v projektu Moravské galerie v Brně programy určené osobám z Ukrajiny, dočasně žijícím v ČR, které probíhaly ve spolupráci s novými ukrajinskými lektory v ukrajinštině, ruštině, češtině i angličtině. Pro tuto cílovou skupinu muzeum zrealizovalo 29 akcí s celkovou

návštěvností 3 056 osob - workshopy, volnočasová odpoledne „Rodičovský dýchánek“, komentované prohlídky expozic v ukrajinském jazyce nebo s překladem do ukrajinštiny nebo angličtiny, oděvní workshop s Liběnou Rochovou, oděvní happening v rámci Art Design Fashion Days se zapojením ukrajinských návrhárek, Otevřené nádvoří pro Ukrajinu, hlídání dětí s programem pro ukrajinské rodiny v Pražákově paláci).

Projekt: Czech-in: Nejstarší ozdoby těla a Mistři českého komiksu

Realizátor: Moravské zemské muzeum

Celkem: 96 000 Kč

Projekt má dvě části a byl realizován ve spolupráci s těmito institucemi: BabylonfestBrno EXPAT Centre, Centrum pro cizince JMK v Brně, Diecézní charita v Brně (CELSUZ – Centrum pro cizince), Magistrát města Brna (Sociální péče, Etnické menšiny a cizinci), Masarykova univerzita v Brně, Mendelova univerzita v Brně, Ukrajinská iniciativa Jižní Morava, Vesna. Vzdělávací ženský spolek, Vysoké učení technické v Brně.

Pro účastníky projektu byly v rámci obou výstav připravovány komentované prohlídky včetně materiálů (základní informace o výstavě s fotografiemi hlavních exponátů). Pro potřeby propagace byly vytištěny letáky - v ukrajinštině, vietnamštině a v angličtině.

Czech-in: Nejstarší šperky a ozdoby těla

Výstava představila šperky, ozdoby a zdobení lidského těla, které patří mezi nejstarší doklady lidského uměleckého vyjádření na Moravě. Tyto nejstarší předměty, kterými si člověk zdobil své tělo, oděv a jeho doplňky, nebo je používal k dalším účelům jako předmět směny nebo indikátor příslušnosti ke skupině/etniku nebo sociálního státu, měly různou formu. Využíval a dotvářel nasbírané přírodniny, nebo speciální druhy ozdob vytvářel. Sbírání, sběr je fenomén s tímto úzce spjatý a tato výstava se pokusila odpovědět na otázku, jaké bylo kritérium tohoto sběru, který mohl být utilitární, ale i symbolický.

Pro pochopení funkce nejstarších ozdob a zdobení těla je nutné projít všemi významy, které jsou přisuzovány ozdobám v etnických společnostech, na základě jejichž studia dějiny osobních ozdob vznikají.

Czech-in: Mistři českého komiksu

Výstava „Mistři českého komiksu“ vznikla u příležitosti 100. výročí vzniku Ladova obrázkového seriálu „Šprýmovné kousky Frantíka Vovíška a kozla Bobeše“, který lze vnímat jako první český komiks moderního typu. Výstava představila vývoj českého obrázkového seriálu od 19. století až po současnost. Díky spolupráci s Památníkem národního písemnictví, využití fondů Moravského zemského muzea a výpůjčkám od soukromých sběratelů i samotných tvůrců byla prezentace všech vystavených autorů primárně založena na jejich originálních kresbách, takže si návštěvníci mohli udělat přesnou představu o jejich výtvarném talentu, nezkreslenou omezenými možnostmi dobových reprodukčních technologií. Komiks je na jednu stranu umělecká forma, která postupně zdomácněla po celém světě. Na druhou stranu však mají komiksy z jednotlivých zemí svá specifika daná odlišným kulturním kontextem a tradicí. V případě Spojených států, Francie nebo Japonska přitom obvykle mají i cizinci jisté povědomí o tom, co je pro tamní komiksy charakteristické, v případě České republiky tomu tak není. Proto dává smysl přiblížit i našim spoluobčanům s jiným než českým mateřským jazykem, v čem je tuzemský komiks osobitý, a co může světu nabídnout. U prohlídek byla k dispozici i pracovnice Dětského muzea MZM, které dětem (i dospělým) umožnilo vyzkoušet si tvorbou vlastního komiksu, případně děti zabavit hrou v dětském a fotografickém koutku.

Projekt: Nabídka interkulturních služeb v Masarykově veřejné knihovně Vsetín

Realizátor: Národní knihovna v Praze

Celkem: 60 000 Kč

Projekt navázal na aktivity projektů realizovaných v minulých letech a dál pokračoval v rozvoji interkulturních služeb. Rozšíření interkulturních služeb znamená možnost více se zaměřit na cílovou skupinu cizinců a nabídnout jim kvalitnější služby, stejně jako možnost přispět k přátelštějšímu prostředí ve městě díky vzdělávacím a kulturním aktivitám pro všechny věkové kategorie.

Cílem projektu byl nákup literatury včetně učebnic a didaktických pomůcek ve vietnamštině, ukrajinštině a dalších jazycích, organizované prohlídky knihovny pro účastníky kurzů češtiny, klienty integračních center a nevládních neziskových organizací, cílená propagace akcí a šíření informací o knihovně, interkulturní a občanské vzdělávání typu živá knihovna (zaměřená především na místní cizince z třetích zemí) a výstava k tématu migrace a integrace.

Aktivity byly (s ohledem na válečný konflikt na Ukrajině) přizpůsobeny pomoci ukrajinským uprchlíkům, kteří začali přicházet do města Vsetína a okolí. I nadále byl však brán zřetel i na další menšiny pobývajících ve městě.

V rámci projektu byl pořizován cizojazyčný fond pro cizince: beletrie, učebnice a slovníky pro výuku češtiny, knihy a didaktické pomůcky, které napomohou při výuce češtiny všem věkovým kategoriím. Knihy jsou k vypůjčení ve fondu knihovny.

Z Ukrajinské ambasády v Praze byly 23. srpna 2022 přivezeny tituly k vypůjčení z evakuované tiskárny v Charkově. Jedná se o aktuální novinky rozličných žánrů pro dospělé i pro děti.

Aktivity projektu získaly po invazi Ruské federace na Ukrajinu zcela nový rozměr. Pomoc knihovny se obrátila k ukrajinským uprchlíkům, byly aktualizovány letáky v ukrajinštině s informacemi pro uprchlíky. Mezi další aktivity patřilo:

- Tvorba tematických výstav v půjčovně
- Oslovení partnerů a spolupráce: Město Vsetín, Maják, Diakonie, Český červený kříž, uspořádání sbírky v knihovně, knihovna se stala součástí koordinátorů pomoci ve městě + auto pro uprchlíky na hranice.
- Tištěné materiály v ukrajinštině, pexesa, omalovánky atd. byly dodávány i do transitního centra ve městě a byly k dispozici v půjčovnách.
- Kurzy češtiny ve spolupráci s Centrem pro integraci cizinců, Majákem, Diakonií a místními středními školami:
 - Besedy, výstavy, Živá knihovna
 - Ukrajina - pomoc v první linii: Válečný konflikt na Ukrajině očima dobrovolníka Františka Glace působícího v oblastech Charkova, západního Kyjeva a jiných částech Ukrajiny. O humanitární pomoci, evakuaci obyvatel a mnohém dalším.
 - Beseda s Tomášem Šebkem – Lékaři bez hranic
 - Válka na Ukrajině výstava včetně vernisáže a úvodní besedy
 - Živá knihovna – Majda Slámová, Ukrajinka Valeria Padějeva a dobrovolník humanitární pomoci František Glac

VÝBĚROVÉ DOTAČNÍ ŘÍZENÍ

V oblasti profesionálního umění jsou poskytovány dotace na podporu různých kulturních projektů, přičemž při jejich hodnocení ve výběrových dotačních řízeních je rozhodující umělecká, resp. odborná, kvalita projektů, nikoli jejich vztah k problematice cizinců a jejich integrace. Nicméně některé z projektů dotovaných v roce 2022 ve větší či menší míře přispěly k plnění úkolů, jež Ministerstvo kultury podle usnesení vlády č. 40/2022 nese, konkrétně v oblasti rozvíjení vzájemných vztahů mezi komunitami.

V souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině byla do vyhlašovacích podmínek výzvy k podávání žádostí v Programu pro podporu profesionálních divadel, orchestrů a pěveckých sborů přidána podmínka informovat o plánované spolupráci s ukrajinskými umělci a dalších mimořádných aktivitách v souvislosti s aktuální situací. Každý žadatel okomentoval spolupráci s ukrajinskými umělci a související témata, například Klicperovo divadlo v Hradci Králové zaměstnává Ukrajince, kteří v souvislosti s nastalou situací přišli do České republiky, pracuje na překladech několika inscenací ze svého repertoáru do ukrajinštiny, nabízí ubytování zdarma ukrajinským uprchlíkům v divadelních ubytovnách, připravuje scénická čtení ukrajinských autorů a další.

V oblasti profesionálního umění byly poskytnuty dotace na projekty, které ve svém důsledku přispěly k naplnění uvedeného usnesení vlády:

Oblast	Název projektu	Předkladatel	Dotace (v Kč)	Místo konání projektu	Termín konání projektu
Tanec	420PEOPLE 2022	420PEOPLE, z. ú.	2 050 000	Praha + další místa v ČR	celoročně
Divadlo	Divadelní festival Kutná Hora 2022	Divadlo X10 z.s.	660 000	Kutná Hora	8.-10. září 2022
Divadlo	Divadlo v Lodžii	Valdštejnské imaginárium z.ú.	205 000	Jičín- Sedličky	celoročně
Divadlo	Divadelní sezona 2022 zlínského spolku Zvěřinec	spolek Zlínský Zvěřinec	65 000	Zlín	celoročně
Divadlo	Nová síť 2022	Nová síť z.s.	2 600 000	Praha a regiony	celoročně
Divadlo	Pravidla úklidu	Kolonie, z.s.	80 000	Olomouc, Praha	premiéra: 9. května 2022
Hudba	festival RESPECT PLUS 2022	Rachot Production, s. r. o.	1 090 000	Praha	celoročně
Hudba	Mezinárodní festival pravoslavné hudby Archaion Kallos	spolek Philokallia	130 000	Praha	celoročně
Výtvarné umění	c2c kruh kurátorů a kritiků	Artwall 2022, z. s.	110 000	Praha	celoročně
Výtvarné umění	art re use - Sklad uměleckého materiálu	Artmap, z.s.	180 000	Praha	celoročně
Výtvarné umění	with(in) björnsonova	Björnsonova, z. s.	430 000	Praha	celoročně
Výtvarné umění	INI PROJECT V ROCE 2022 – OBRAZY NEVIDITELNÝCH	INI Project, z.s.	400 000	Praha	celoročně
Výtvarné umění	INSTITUT ÚZKOSTI / Celoroční činnost 2022	Institut úzkosti, z.s.	800 000	Praha	celoročně

Zdroj: MK

V oblasti knihoven v souladu s nařízením vlády č. 288/2002 Sb., kterým se stanoví pravidla poskytování dotací na podporu knihoven, v platném znění, a Konceptí rozvoje knihoven v ČR na léta 2021–27 vyhlásilo oddělení literatury a knihoven dotační řízení Knihovna 21. století, určené knihovnám evidovaným dle knihovního zákona. Jedním z jeho tematických okruhů je „Podpora práce s národnostními menšinami a integrace cizinců“.

Dotace byly poskytovány na nákup literatury v jazycích národnostních menšin a na akce seznamující s jinými kulturami.

V oblasti knihoven lze namátkou uvést následující dotace na projekty, které ve svém důsledku přispěly k naplnění uvedeného usnesení vlády:

V roce 2022 byly podpořeny následující projekty:

Název projektu	Předkladatel	Dotace v Kč	Místo konání projektu	Termín konání projektu
Integrační aktivity v KJM 2022	Knihovna Jiřího Mahena v Brně	37 000	Brno	celoročně
Biblioterapie jako jedna z možností uspokojování potřeb čtenářů včetně doplnění knihovního fondu polské literatury	Regionální knihovna Karviná, příspěvková organizace	27 000	Karviná	celoročně
Doplnění fondu polské literatury pro čtenáře polské národnostní menšiny všech věkových kategorií zejména pro maminky s malými dětmi v Místní knihovně	Základní škola a Mateřská škola Stonava	15 000	Stonava	celoročně

Zdroj: MK

Dále knihovny v roce 2022 realizovaly bez podpory Ministerstva kultury mnoho aktivit k integraci ukrajinských uprchlíků, viz web Národní knihovny ČR „Informace pro knihovny“ na https://ipk.nkp.cz/pomoc-ukrajine/pomoc_ukrajine.

V oblasti kinematografie a médií Ministerstvo kultury primárně nepodporuje projekty, které jsou zaměřeny na problematiku integrace cizinců, přesto se některé z podpořených projektů tomuto tématu věnují. Podpořeny byly projekty, které se převážně zaměřují na dokumentární tvorbu zaměřenou na aktuální problémy společnosti a lidskoprávní problematiku v různých částech světa. Poté jsou podporovány projekty, které prezentují české veřejnosti situaci a život v jiných zemích celého světa, seznamují s kulturními aktivitami jiných národů s vědomím, že poznání těchto kultur přispívá k lepšímu vzájemnému pochopení a soužití s rozdílnými národy.

Jako každoročně odbor médií a audiovize poskytuje podporu subjektům, které své projekty realizují převážně jako filmové festivaly a přehlídky.

Informace o projektech podpořených v roce 2022 – zaměřené převážně na prezentaci dokumentární tvorby:

Realizátor	Projekt	Dotace v Kč	Místo a termín konání v roce 2022
Jeden svět – 24. ročník Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů o lidských právech	Člověk v tísni, o.p.s.	5 000 000	Praha + celá ČR, 21. 3. – 3. 4. 2022
26. Mezinárodní festival dokumentárních filmů Jihlava 2022	DOC.DREAM services, s.r.o.	4 750 000	Jihlava 25. 10. – 30. 10. 2022 + online přístup
Boskovice 2022 - festival pro židovskou čtvrť, filmová část	UNIJAZZ – sdružení pro podporu kulturních aktivit, z.s.	50 000	Boskovice 7. – 10. 7. 2022

Zdroj: MK

Projekty, které se zaměřují na kinematografii a kulturu jiných národů:

Realizátor	Projekt	Dotace v Kč	Místo a termín konání v roce 2022
FILMASIA (18. ročník)	AXMAN PRODUCTION, s.r.o.	50 000	prosinec 2022, Praha
Festival indického filmu 2022	Bollywood, z.s.	50 000	12. – 15. 10. 2022, Praha
16. ročník festivalu německy mluvených filmů DAS FILMFEST	LUCERNA-BARRANDOV, s.r.o.	70 000	Praha, Ostrava, červen – září 2022
Severský filmový klub (i pro neslyšící) 2022	Severský filmový klub, z.s.	170 000	listopad 2022 Praha a regiony ČR
Festival izraelského filmu KOLNOA 2022	KOLNOA z.s.	50 000	20. 10. – 23. 10. 2022, Praha
29. dny evropského filmu 2022	EUROFILMFEST s.r.o.	500 000	6. - 13. 4. 2022, Praha, duben – Brno a Ostrava

Zdroj: MK

V programu Podpora rozšiřování a přijímání informací v jazycích národnostních menšin byl podpořen projekt mimo výběrové řízení. Ministr kultury udělil výjimku a byla přiznána dotace ve výši 2 000 000 Kč na projekt „Příprava a realizace programu a sociálních sítí rozhlasové stanice RÁDIO UKRAJINA“. Realizátorem byla společnost MEDIA MARKETING SERVICEA, a.s., servisní společnost ve skupině MEDIA BOHEMIA. Vyplaceno bylo 1 994 282 Kč.

Šlo o projekt, kde vlastní rozhlasové vysílání i audiovizuální internetová platforma rádia on-demand nabízela nejen uprchlíkům, ale celé ukrajinské diaspoře, pocit sounáležitosti v podobě jejich hudby a mluveného slova. Monitorovala život uprchlíků v ČR a jejich každodenní praktické potřeby, společenský a kulturní život, informace o životě komunity. Projekt pomohl ukrajinské menšině v získání informací a pocitu „druhého bezpečného domova“ a také naplnil princip rovného přístupu ke kulturním službám.

PŘEHLED AKTIVIT V OBLASTI MUZEÍ A GALERIÍ V ROCE 2022, PŘÍSPÍVAJÍCÍCH K INTEGRACI CIZINCŮ

Národní muzeum (NM)

Po vypuknutí ozbrojeného konfliktu na Ukrajině se NM aktivně zapojilo do pomoci uprchlíkům z Ukrajiny. Kromě poskytnutí ubytovacích kapacit a odeslání humanitární pomoci NM zaměstnalo pracovníci Dněpropetrovského národního historického muzea D. I. Javornického, která se aktivně zapojila do přípravy aplikace NM v ukrajinské mutaci. Mutace byla slavnostně spuštěna v srpnu 2022 během Generální konference ICOM 2022 v Praze. Aplikace slouží nejen jako audioprůvodce a navigace, s její pomocí lze i zakoupit vstupenku či komunikovat s NM.

NM provozuje anglickou mutaci webových stránek. V angličtině jsou rovněž navigační systémy, popisky, katalogy a letáky k výstavám a expozicím ve většině objektů NM. Nová aplikace NM z března 2022, která slouží jako komunikační nástroj, audioprůvodce a navigace muzejním komplexem NM, je provozována v anglické a ukrajinské mutaci.

Aktivity NM v této oblasti:

- **Profesní integrace** – zaměstnání ukrajinské muzejnice, včetně poskytnutí zvýhodněného bydlení.
- **Jazyková mutace mobilní aplikace v ukrajinštině; od srpna 2022.**

Aplikace *Národní muzeum do kapsy* se nyní díky překladu do ukrajinštiny rozšířila o další jazykovou mutaci a přibližuje tak NM nové skupině návštěvníků. Cílem této aplikace je nabídnout komplexní zážitek a umožnit nejen koupi vstupenky, ale také nechat se provést expozicemi a dozvědět se o některých exponátech zajímavosti, které do aplikace přidávají přímo odborníci NM. Pro každou ze čtyř nově otevřených expozic je navíc dostupná komentovaná prohlídka. Dohromady je ke spuštění připraveno více než osm hodin mluveného slova, nyní nově právě i v ukrajinském jazyce.

Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur Národního muzea se snaží zapojovat do procesu integrace cizinců pomocí široké nabídky doprovodných programů informujících o mimoevropských kulturách a festivalech, na jejichž přípravě se podílí i menšinové skupiny žijící v ČR.

Aktivity muzea v této oblasti:

- **Etnopiknik; Náprstkovo muzeum; rozpočet organizace; 28. srpna 2022.**
Díky festivalu z cyklu *Barevné nádvoří* mohli návštěvníci poznat rozmanité mimoevropské kultury přímo v centru Prahy. Cílem festivalu bylo představení jednotlivých mimoevropských kultur, podpora interkulturní komunikace mezi různými komunitami a zároveň prezentace role Náprstkova muzea v jejich uchovávání. Muzeum v rámci této akce vytváří prostor pro vedení multikulturního dialogu a pro vzájemné poznávání a obohacování. Do organizace akcí se zapojili i zástupci menšinových komunit žijících v ČR a v rámci akce prezentovali jejich kulturu (tanec, hudbu, zvyky, jídlo atd.).
- **Za svitu luny (pracovní název); Náprstkovo muzeum; rozpočet organizace + finance spoluorganizátorů; 8. října 2022.**
Festival byl pořádán ve spolupráci se zástupcem nigerijské komunity. Akce měla za cíl podporovat kulturní setkávání mezi obyvateli Prahy a komunitou cizinců trvale zde žijících. Byla inspirována podobnými akcemi po celé Africe. V mnoha afrických vesnicích je totiž kulturním zvykem scházet se za úplňku a sdílet folklór, hudbu, tanec a další kulturní zvyky, jejichž cílem je posílit komunitní vztahy.
- **Día de Muertos/Den mrtvých; Náprstkovo muzeum; rozpočet organizace + finance spoluorganizátorů; 29. října 2022.**

Festival na téma mexického svátku Dne mrtvých, který je v Mexiku jedním z nejdůležitějších svátků doprovázený bujarými oslavami a je zapsaný na seznam nehmotného kulturního dědictví UNESCO, byl připraven ve spolupráci mexické komunity žijící v České republice a NM – Náprstkova muzea. Cílem bylo umožnit široké veřejnosti autentické mexické pojetí oslav Dne mrtvých a návštěvníkům se plně do oslav zapojit. Součástí akce byly přednášky, workshopy, hudba, tanec, promítání filmů, ochutnávky jídla atd.

- **Příměstský tábor pro ukrajinské děti;** Náprstkovo muzeum; 18.–21. července 2022.

České muzeum hudby (ČMH)

Následující programy a aktivity bez konkrétního názvu byly financovány z rozpočtu organizace:

- 4 muzikoterapeutické lektorované programy pro školní skupiny ukrajinských dětí, které absolvovalo celkem 77 žáků.
- 6 komentovaných prohlídek expozic ČMH pro ukrajinské příměstské tábory a pro Adaptační centrum pro ukrajinské děti. Celkem se jich zúčastnilo 115 dětí ve věkovém rozpětí 6–14 let.
- 2 komentované prohlídky pro školní zařízení, která vzdělávají děti různých národností v anglickém jazyce (Prague British International School, The Little Mole Preschool), které celkem absolvovalo 40 dětí.
- **Flašinet žije!;** České muzeum hudby; 13. srpna 2022.

Do prezentace kultury cizích zemí českému publiku lze zahrnout mezinárodní festival *Flašinet žije!*, jehož se každý rok účastní také vystupující ze zahraničí. Festival přispívá k uchování lidové tradice, která je nedílnou součástí evropské hudební kultury již od 17. století. Díky účasti zahraničních flašinetářů různých národností festival poskytuje široké veřejnosti příležitost k poznávání regionálních odlišností tohoto tradičního umění. V roce 2022 se konal již 9. ročník této akce.

- **Příměstský tábor pro děti z Ukrajiny;** Národopisné muzeum NM; 18.–19. srpna 2022.

Příměstského tábora zúčastnilo celkem 25 dětí ve věku od 4 do 13 let. Tématem tábora bylo seznámení s tradiční českou a moravskou kulturou. Jeho součástí byly také řemeslné dílny. Děti měly možnost vyzkoušet si výrobu svíček z pravého včelího vosku, tkaní na tkalcovském stavu či práci s keramickou hlínou. Příměstský tábor byl realizován zkušenými lektory NM a náklady byly hrazeny z kulturní aktivity *Poznej své kořeny*.

Moravské zemské muzeum (MZM)

MZM využívá komunitní tlumočníky a další spolupracující subjekty, a to zejména pro oslovování cizinců (pozvánky na výstavy, programy a jiné aktivity MZM). Jedná se o tyto subjekty:

- Ukrajinská iniciativa – spolupráce na dětských programech;
- Magistrát města Brna, Oddělení sociálního začleňování – spolupráce s jednotlivými interkulturními experty, kteří zvali cizince na akce v terénu nejen prostřednictvím letáků, ale především na základě osobních kontaktů;
- Centrum pro cizince Jihomoravského kraje – sdílení propagačních materiálů k výstavám a akcím;
- Masarykova univerzita v Brně – distribuce letáků a elektronických pozvánek oslovujících především zahraniční studenty historických oborů;
- Brno Expat Centre – distribuce letáků a elektronických pozvánek;
- TIC Brno – distribuce letáků, cílené oslovování a nabízení možnosti prohlídky cizojazyčným návštěvníkům;

- Brněnské pobočky nadnárodních společností zaměstnávajících i cizince (IBM, Oracle ad.) – elektronické pozvánky na základě osobních kontaktů.

MZM se každoročně zapojuje do projektu *Czech-in*, na jehož realizaci dostává příspěvek v rámci Koncepce integrace cizinců. Vždy ve dvou vybraných výstavách připravuje speciální program pro cizince, který spočívá v komentovaných prohlídkách tlumočených rodilým mluvčím a v dětském doprovodném programu. MZM dlouhodobě spolupracuje s anglicky, rusky a vietnamsky mluvící komunitou. Anglicky mluvící komunita je různorodá, od studentů vysokých škol po pracovníky zahraničních firem. Programy nabízené v ruštině byly v roce 2022 nahrazeny programy v ukrajinštině. Vietnamsky hovořící komunita je poměrně malá, ale stabilní. V roce 2022 proběhl projekt *Czech-in* v rámci výstav *Český komiks a jeho svět* a *Nejstarší šperky a ozdoby těla*.

- MZM se v roce 2022 zapojilo do projektu *Babylon fest*, v rámci této akce bylo navázáno mnoho nových kontaktů s národnostními menšinami žijícími v Brně i širším okolí.
- Webové stránky muzea mají anglickou a německou jazykovou mutaci. Letáky MZM jsou k dispozici rovněž v angličtině a němčině. Ke každé výstavě, kterou MZM pořádá, je na pokladně k dispozici informační materiál v angličtině. Většina výstav je rovněž opatřena anglickými popisky.
- Nabídka programů v projektu *Czech-in* je vždy zveřejňována na webových stránkách i sociálních sítích. Pozvánky jsou v tištěné i elektronické formě distribuovány do TIC Brno, na vysoké školy, do Center pro cizince a dalších institucí. Projekt byl rovněž prezentován na festivalu *Babylon fest*. V roce 2022 to byly materiály v angličtině, ukrajinštině a vietnamštině.
- Zaměstnanci MZM mají dlouhodobě možnost zapojit se do kurzů anglického a německého jazyka; kurzy jsou hojně navštěvované. Na projekt *Czech-in* se kurátoři vždy připravují a v závěru komentované prohlídky probíhá diskuze, která je obohacením pro obě strany.

Národní galerie v Praze (NGP)

NGP v roce 2022 uskutečnila NGP sérii 5 komentovaných prohlídek sbírkových expozic, směřovaných k ukrajinské komunitě. Akce měly za cíl prezentovat kulturní dědictví ze sbírky NGP a byly tlumočeny do ukrajinštiny.

V roce 2022 pracovalo v NGP 18 cizinců (z Ukrajiny, Ruska, Polska, Bulharska, Irska a Slovenska) na nejrůznějších pracovních pozicích, přičemž nově zaměstnáni byli 4 cizinci z Ukrajiny a Ruska na odborné restaurátorské práce.

NGP v roce 2022 hostila ve svých prostorách adaptační skupinu předškolních dětí uprchlíků z Ukrajiny, pro kterou realizovala také vzdělávací programy. V NGP se rovněž konaly prohlídky sbírkové expozice tlumočené do ukrajinštiny.

NGP ve všech veřejných prostorách komunikuje s veřejností v českém jazyce a zároveň i v anglickém či německém jazyce, taktéž výstavní projekty a všechny prezentační materiály k těmto projektům jsou připravovány v českém i anglickém jazyce. Webové stránky NGP mají anglickou jazykovou mutaci. V expozici *Staří mistři*, která je instalována ve Schwarzenberském paláci, jsou veškeré výstavní texty a popisky i v němčině. V roce 2022 NGP publikovala základní informace o organizaci v ukrajinském jazyce a ve znakovém jazyce.

NGP dále publikuje v zahraničních a tuzemských médiích, přičemž cílí na zahraniční čtenáře (např. *Frieze magazine*, *Czech Leaders Magazine*, *Frankfurter Allgemeine Zeitung*, praguest.com, pragemorning.cz).

V rámci činnosti Metodického centra byl v roce 2022 realizován workshop *Krizové řízení muzeí*, který byl tlumočen do ukrajinštiny.

Muzeum umění Olomouc (MUO)

MUO v rámci programu pro integraci dětského publika z řad uprchlických rodin z Ukrajiny spolupracovalo s tlumočníky pro tuto skupinu.

Velká část programu MUO je koncipována tak, aby byly aktivity přístupné veškerému publiku, tedy cizince nevylučuje. Zcela mimořádné úsilí v tomto ohledu vyvinulo edukační oddělení po vypuknutí války na Ukrajině. Jeho pracovníci od března 2022 doposud prakticky nepřetržitě pořádají pravidelné tvůrčí dílny pro malé i starší děti z ukrajinských rodin uprchlíků. Program *Otevřený ateliér* je koncipován tak, že se při něm mohou setkávat (a setkávají) jak cizinci, tak krajané. Jde tedy o příkladný případ dobré praxe při integračním procesu cizinců.

Veškeré informace na webových stránkách MUO jsou dvojjazyčné, stejně tak popisky k výstavám, katalogy, doprovodné materiály a další. MUO taktéž poskytuje cizojazyčné audioprůvodce. Audiovizuální tvorba obsahuje vždy titulky.

Takřka veškeré projekty MUO (s výjimkou tematiky čistě lokální) jsou ze své podstaty zaměřeny na vzájemné nadnárodní a mezinárodní poznání a porozumění. Nejvýznamnějšími projekty byly v roce 2022:

- **Domov a svět;** Muzeum moderního umění Olomouc (Trojlodí); rozpočet organizace; 3. března – 18. září 2022;
 - Výstavní projekt, ke kterému se také vztahuje tematicky související audiovizuální projekt [Kino střední Evropa](#) (2. června – 23. října 2022)
- **Mezinárodní konference SEFO;** Muzeum umění Olomouc; 20 000 Kč; Arcidiecézní muzeum (sál Mozarteum); 15.–17. září 2022.
 - Na propagaci, videozáznam a honoráře byla na mezinárodní konferenci poskytnuta dotace ve výši 20 000 Kč městem Olomouc. Zbytek výdajů byl čerpán z rozpočtu organizace.
- Oba projekty byly financovány v rámci nadpožadavků (MK ČR) a také ze zdrojů Statutárního města Olomouc.

Národní technické muzeum (NTM)

Prezentační výstupy muzea i kontakt s návštěvníky jsou realizovány tak, aby byly vstřícné pro cizince. Všechny texty (panely, popisky, průvodce, plakáty atd.) jsou v plném znění i v anglickém jazyce. Na webových stránkách muzea jsou základní a vybrané informace v anglickém jazyce. Pro pobočku NTM Železniční depozitář NTM v Chomutově jsou textové materiály pro návštěvníky vytvořeny také v německém jazyce. Nově byly v roce 2022 připraveny zkrácené materiály i v ukrajinštině.

NTM v roce 2022 spolupracovalo s WPI (Worcester Polytechnical Institute). Během projektu za účasti 4 výzkumných pracovníků z USA potvrdilo dotazníkové šetření, že expozice a budova muzea jsou plně (z 99 %) přístupné pro cizince hovořící anglickým jazykem. Vznikla dále demografická statistika.

Edukační programy poskytuje NTM na základě dohody v anglickém nebo německém jazyce, komentované prohlídky expozic a muzea na základě objednávky standardně v anglickém, francouzském, italském a španělském jazyce.

NTM v roce 2022 realizovalo programy pro adaptační skupiny s žáky z Ukrajiny. Jejich velkým přínosem byla spolupráce s pedagogy z Ukrajiny, kteří skupiny doprovázeli. Kromě spolupráce na jazykovém porozumění přispěli k pochopení rozdílných přístupů ke vzdělávání.

Zvláštní projekty zaměřené na integraci cizinců v NTM neprobíhají. Prezentační výstupy muzea i kontakt s návštěvníky jsou ale realizovány tak, aby byly vstřícné i vůči cizincům. V rámci edukačních programů pro

školy a skupiny poskytuje NTM na základě dohody komentované prohlídky a programy také v anglickém, francouzském a španělském jazyce.

V průběhu roku 2022 v souvislosti s válkou na Ukrajině NTM připravilo a realizovalo speciální programy pro ukrajinské rodiny s dětmi a cyklus programů pro adaptační žákovské skupiny s cílem podpořit adaptaci uprchlíků. Dále ve školním roce 2022/2023 započalo dlouhodobou spolupráci s jednotlivci z řad ukrajinské mládeže v rámci volnočasových aktivit, zejména technických kroužků. Cílem aktivit je poskytnout imigrantům nejen z Ukrajiny, především dětem a mládeži, možnost smysluplně strávit oddechový čas a především podpořit jejich další rozvoj a vzdělání a přiblížit jim kulturu a život v českém prostředí, tedy podílet se na jejich integraci.

Vzdělávání edukačních pracovníků NTM v tomto smyslu probíhalo na základě rozvíjení jejich konkrétních kompetencí, vzdělání a dovedností. V souvislosti s programy pro ukrajinské skupiny i jednotlivce někteří obnovili a doplnili své jazykové znalosti a uplatnili didaktické vzdělání. Dále NTM využilo vzdělání konkrétní edukátorky v oboru sociální a kulturní antropologie a integrace při přípravě programů a tvorbě materiálů i k rozvíjení dovedností v edukačním kolektivu NTM.

- Prezentační výstupy muzea i kontakt s návštěvníky jsou realizovány tak, aby byly vstřícné pro cizince. Všechny texty v expozicích a výstavách – panely, popisky, průvodce a některé katalogy k nim jsou v plném znění i v anglickém jazyce. Pro Železniční depozitář NTM v Chomutově, pobočku NTM, jsou textové materiály pro návštěvníky vytvořeny také v německém jazyce. V rámci edukačních programů pro školy a skupiny poskytuje NTM na základě dohody varianty komentovaných prohlídek a programů v anglickém, francouzském a španělském jazyce. Důležitou roli mají edukační programy pro školy z ČR, které mají jako vyučující jazyk angličtinu a které navštěvují děti cizinců žijících v ČR.

Následující aktivity v roce 2022 byly financovány z rozpočtu organizace:

- **Kreativní workshopy pro děti a rodiny z Ukrajiny / Майстер-класи для дітей та сімей з України;** Národní technické muzeum; rozpočet organizace; hlavní budova NTM v Praze na Letné; od března 2022 pravidelně ve středu, pátek a v sobotu;
 - Workshopy byly připraveny s cílem posílit jejich adaptaci v novém prostředí a seznámit tuto skupinu s českou kulturou v prostoru národní kulturní instituce.
 - V současnosti úspěšně probíhá program, při kterém se děti i dospělí seznámí s muzeem a vyrobí si knížku. Pracovníci NTM se věnují i jednotlivým dětem. Nově od září poběží pravidelný technický kroužek zaměřený na letecké modelářství. V rámci kroužku jsou využívány nabyté zkušenosti z adaptačních skupin. Vedle manuální práce a vlastní tvorby modelu dochází také k interakci s českými hovořícími žáky. Podobně se účastní ukrajinské děti elektrotechnického kroužku.
- **Kreativní workshopy pro děti a rodiny z Ukrajiny / Майстер-класи для дітей та сімей з України;** Národní technické muzeum; rozpočet organizace; Centrum stavitelského dědictví NTM Plasy; od 1. dubna 2022.
 - V Centru stavitelského dědictví NTM Plasy probíhají další dva programy plné her a tvoření s tematikou stavitelství a řemesel. Jsou zdarma, na objednání.

Technické muzeum v Brně (TMB)

V roce 2022 využívalo komunitních tlumočnicků v rámci vzdělávacích programů pro ukrajinské občany.

TMB spolupracuje s vysokými školami (např. Masarykova univerzita, Vysoké učení technické v Brně), jejichž zahraniční studenti v řádném studiu nebo v programu Erasmus vykonávají v TMB praxi dle svého zaměření, popř. profese. V roce 2022 to byl např. student Ústavu archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, pocházející z Kamerunu. Zároveň zahraniční studenti programu Erasmus přicházejí na prohlídky TMB nejen z Masarykovy univerzity, ale také z Vysokého učení technického v Brně.

TMB spolupracuje i se zahraničními muzei a vzdělávacími institucemi, které vysílají do TMB své pracovníky na pracovní stáže. V roce 2022 to byli např. 4 zástupci ze Slovinského etnografického muzea Ljubljana.

V roce 2022 se TMB připojilo k podpoře a integraci ukrajinských občanů, zejména školních dětí, do české společnosti především poskytnutím volného vstupu do muzea i do jeho šesti mimobrněnských památek a také nabídkou prohlídky, doprovodného programu či workshopu s překladem do ukrajinského jazyka.

TMB se úspěšně ucházelo o podporu z programu Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika (Fond malých projektů), spolufinancovaný Evropským fondem regionálního rozvoje, jehož cílem je zvýšení atraktivnosti kulturního a přírodního dědictví pro obyvatele a návštěvníky přeshraničního regionu. Tyto projekty také podporují vzájemné poznávání a porozumění mezi Čechy a Slováky.

Nabídka TMB je dlouhodobě vstřícná vůči zahraničním návštěvníkům. Jednotlivé výstavy jsou rozšířeny o texty nebo jejich zkrácené anotace v anglickém, popř. německém jazyce. Návštěvníci mohou při prohlídce jednotlivých expozic muzea využít mobilní aplikaci, která disponuje anglickou a německou verzí. Zároveň jsou v jednotlivých expozicích umístěny informační letáky s rozšířenou verzí informací o daném tématu, které si mohou návštěvníci vzít do ruky a projít s nimi expozici.

Webové stránky TMB disponují dvěma jazykovými mutacemi (angličtina a němčina), přičemž některé materiály jsou z nich přímo stažitelné ve formátu PDF. TMB kromě informačních letáků týkajících se expozic rovněž TMB tiskem vydává letáky v anglickém a německém jazyce k mimobrněnským památkám, které TMB spravuje, i k významným osobnostem.

TMB poskytuje po předchozí domluvě komentované prohlídky, programy či workshopy pro zájemce v cizím (anglickém) jazyce. Pracovníci edukačního oddělení se primárně zaměřují na minulost našeho národa s přesahem do současnosti, aby zahraniční návštěvníci pochopili zemi i mentalitu lidí, se kterými se setkávají nebo pracují.

Workshopy určené dětem, během nichž si mohou vyrobit předměty s návazností na českou technickou historii (železářství, sklářství, knihařství, ...), mohou navštívit i školy, které vyučují v cizím jazyce a také děti cizinců žijících u nás. Vedeny jsou v anglickém jazyce.

TMB umožňuje ukrajinským dětem, jednotlivcům i celým rodinám vstup do muzea zdarma. Workshopy i průvodcovství se uskutečňují v jednoduché češtině (v případě, že je požadavek, aby si děti přivykly, anebo se učily češtině), nebo za pomoci tlumočníka. Více o programech zde: [Solidarita s občany Ukrajiny – Солидарність з громадянами України - Technické muzeum v Brně \(tmbno.cz\)](https://www.tmb.cz/ukrajina).

Také v rámci externích událostí TMB je možnost komunikace cizím jazykem, převážně anglickým. Mezi externí události TMB počítá ty, u nichž je spoluorganizátorem (např. *Dopravní nostalgie*), nebo kterých se TMB účastní (např. *Festival vědy*).

Zaměstnanci TMB se průběžně vzdělávají v daných tématech vzhledem k častému kontaktu se zahraničními zájemci na všech úrovních.

Podpořené projekty:

- **Propagace kulturního dědictví v příhraničním regionu Hornácka a Kopanic;** Technické muzeum v Brně; 15 642,55 €; příhraniční region Hornácka a Kopanic; 1. července 2021 – 30. června 2022.
 - Projekt zahrnuje realizaci společné regionální tematické kampaně oslovující jednotlivé cílové skupiny jak z České republiky, tak ze Slovenské republiky. Cílem projektu je zvýšit povědomí o kulturních a přírodních atraktivitách daného území a návštěvnost a prodloužit dobu pobytu návštěvníků v příhraničním regionu se zaměřením na zprostředkování české kultury cizincům.
 - V rámci projektu byla vypracována audiovizuální prezentace, jež má propagovat kulturní a přírodní dědictví Hornácka a Kopanic. Dále jsou vyrobeny v české a slovenské mutaci titulky pro neslyšící.

- Celkové výdaje malého projektu: 17 203,00 €, z toho příspěvek z Evropské unie (Evropského fondu pro regionální rozvoj) v částce 14 622,55 € (85 %).
- **Přístupová cyklotrasa a odpočívadlo u areálu národní kulturní památky Větrný mlýn v Kuželově ležícího v příhraničním území Bílých Karpat;** 27 549,35 €; příhraniční území Bílých Karpat – NKP Větrný mlýn v Kuželově; září 2021 – leden 2023.
 - Předmětem projektu je vybudování přístupové cyklotrasy a odpočívadla u areálu národní kulturní památky Větrný mlýn v Kuželově, kde bylo v roce 2022 vybudováno nové návštěvnické centrum památky. Součástí odpočívadla bude dobíjecí stanice na elektrokola (inovativní prvek projektu) a napojení na dodávku dobíjecí stanice pro elektrokola. Cyklotrasa a odpočívadlo bude sloužit obyvatelům a návštěvníkům z obou stran hranice. Dopravní dostupnost je zajištěna pomocí stávajících cyklostezek spojujících Vrbovce a areál Větrného mlýna v Kuželově, jež propojuje obě části přeshraničního území. Součástí projektu je propagace, jejímž účelem je zvýšit povědomí o zdejším jedinečném přírodním a kulturním dědictví a možnostech cykloturistiky. Hlavním cílem projektu je zvýšení atraktivnosti kulturního a přírodního dědictví pro obyvatele a návštěvníky přeshraničního regionu.
 - Celkové výdaje projektu: 32 411 €, z toho příspěvek z Evropské unie (Evropského fondu pro regionální rozvoj) v částce 27 549,35 €.

Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě (MJAK)

MJAK dlouhodobě spolupracuje s Comenius Museum en Mausoleum v nizozemském Naardenu, kde rovněž roku 2021 otevřelo novou stálou expozici Mundus Comenii – Svět Komenského, jejímž je vlastníkem. Úzce MJAK spolupracuje jak s vedením naardenského muzea, tak s dobrovolníky, kteří mají na starost jeho chod a provázení návštěvnických skupin. Výsledkem kooperace jsou pietní akty, účasti na významných akcích konaných v Nizozemsku, příprava výstav a materiálů pro průvodce.

V roce 2022 došlo také ke zintenzivnění spolupráce s Tsjechisch centrum Rotterdam (České centrum v Rotterdamu), což se projevuje vzájemnou podporou a propagací projektů a zajištěním kulturního transferu mezi Nizozemskem a Českou republikou.

V rámci akcí, které MJAK každoročně pořádá v letních měsících, je dán prostor pro prezentaci kultur různých zemí za účelem setkání, vzájemného poznání a rozvoje vztahů. Cizinci se tak mohou podílet na místních kulturních aktivitách, které mají především národopisný charakter.

Pro cizince je také v MJAK připraven edukační program založený na Komenského učebnici Orbis pictus. Tento program je v základu v jazyce českém, po dohodě s vyučujícím však lze k češtině doplnit jazyk další (v roce 2022 se například uskutečnil i pro žáky z Ukrajiny, kteří byli zařazeni do místních škol). Kromě vzdělávání o Komenském se programy pro žáky a studenty zaměřují i na kulturu a historii regionu, místní zvyky a tradice, jež lze na základě domluvy také uskutečnit v cizích jazycích (angličtina či němčina).

Z odborné činnosti muzea jsou pak důležitá mezinárodní komeniologická kolokvia s tradicí od roku 1971, jež bývají pořádána každé dva roky. Roku 2022 se v Uherském Brodě uskutečnilo již 33. kolokvium s tématem Labyrinty Komenského, na němž bylo celkem 47 účastníků, z toho 24 zahraničních (Německo, Polsko, Maďarsko, Nizozemsko, Japonsko, Spojené státy americké). V rámci programu kolokvia bývají zváni místní či regionální umělci, aby návštěvníkům ze zahraničí zprostředkovali tradiční písně, tance či jiné formy umělecké činnosti.

MJAK má webové stránky také v angličtině a pravidelně je aktualizuje. Obsahují všechny základní informace a kontakty pro případ bližší domluvy na individuálním programu pro skupiny cizinců. V rámci rozpočtu organizace muzeum nabízí informace a publikace v anglickém jazyce, pořádá akce za účelem prezentace kultur cizích zemí a nabízí programy pro zahraniční žáky a studenty – po dohodě s vyučujícími např. edukační

program *Komenského Orbis pictus* (v různých jazycích). Muzeum nabízí prohlídku v angličtině, němčině, ruštině a španělštině.

V roce 2022 byl u příležitosti otevření nové stálé expozice Komenského vydán také katalog v anglickém jazyce. Do všech částí muzea, včetně starších expozic, pak následně doplněny anglické texty.

Výčet projektů MJAK v roce 2022:

- **Den Komenského 2022;** Muzeum Jana Amose Komenského; rozpočet organizace; Nizozemsko – Naarden; 12. března 2022;
- **Dny Komenského 2022;** Muzeum Jana Amose Komenského; rozpočet organizace; Uherský Brod; 28. března – 2. dubna 2022;
- **Přijďte na svatbu! 2022 – rusínské etnikum Ukrajiny;** Muzeum Jana Amose Komenského; rozpočet organizace; Uherský Brod; 21. května 2022;
- **MUSAIONfilm 2022;** Muzeum Jana Amose Komenského; kulturní aktivity; Uherský Brod; 7.–9. června 2022;
- **Zahraniční folklorní festivaly;** Muzeum Jana Amose Komenského ve spolupráci s NÚLK Strážnice a CIOFF; Uherský Brod; 22. června 2022;
- **Labyrinty Komenského – XXXIII. Mezinárodní komeniologické kolokvium;** Muzeum Jana Amose Komenského; kulturní aktivity; Uherský Brod; 11.–12. října 2022;
 - V rámci konference podepsána dohoda o spolupráci s Maďarskou společností Komenského.
- **Katalog nové stálé expozice *On the Stage of the World. John Amos Comenius and His Times*;** Muzeum Jana Amose Komenského; rozpočet organizace; Uherský Brod a e-shop; od března 2022.

Uměleckopřemyslové muzeum v Praze (UPM)

Webové stránky UPM mají anglickou mutaci. Popisky a texty na výstavách a v expozicích jsou také v angličtině. Publikace vydávané UPM v českém jazyce mají pravidelně anglické resumé, případně mají text česko-anglický, nebo anglickou či německou jazykovou mutaci. V roce 2022 byly vydány následující publikace: *Sběratel. Lannova sbírka skla, Via Lucis a The Power of Lace*.

V roce 2022 byla přijata jako edukátorka a PR stážistka UPM pro ukrajinskou menšinu slečna Julia Šarapova (absolventka dějin umění v Charkově). Julia pracovala na dvou programech a virtuální výstavě dětských kreseb (téma sklo). Připravila přednášku o silných ženách v umění v ukrajinštině, na kterou si sehnala sama publikum, a virtuální výstavu dětských kreseb z Ukrajiny, která se promítala v Multifunkčním sále. V dubnu 2022 proběhla přednáška v ukrajinštině o silných ženách v umění, vyráběly se plakátky a zároveň Julia komunikovala s ukrajinskou komunitou na síti Telegram a na Facebooku, kde bylo také prezentováno UPM.

Edukační oddělení UPM v Praze připravilo ve spolupráci s pedagogy a studenty Katedry výtvarné výchovy PedF UK v Praze v červnu 2022 výtvarnou dílnu pro veřejnost pod názvem *Skleněný vesmír* v rámci semináře muzejní a galerijní edukace pro 1. ročník jednooborového studia, jehož se v letním semestru účastnily i ukrajinské studentky. Jedna z forem programu – dvoujazyčná česko-ukrajinská básnická intervence – byla UPM zařazena do expozice *Plejády skla* jako stálý samoobslužný program:

https://www.upm.cz/wp-content/uploads/poeticky_pruvodce_expozicemi_plejady_skla-Via_Lucis_2022.pdf.

Moravská galerie v Brně (MGB)

Už v prosinci roku 2021 MGB poskytla prostor bývalé kavárny v Pražákově paláci spolku Vesna, který pomáhá matkám samoživitelkám. Po únorové eskalaci konfliktu na Ukrajině MGB tuto spolupráci prohloubila a na nádvoří a ve výstavních prostorách v přízemí Pražákova paláce pomoc rozšířila o centrum pro dobrovolníky, prostor pro sběr a distribuci materiální pomoci, ale též o nové programy lektorského oddělení, které ve spolupráci se specialisty pomáhaly nejen s poskytováním psychologické podpory, ale návazně též s poznáváním nového prostředí a české kultury. Od konce února do června 2022 procházelo šatníkem Vesny odhadem 100–300 rodin denně. Celkem zde našlo pomoc přes 25 000 lidí. Od června do konce listopadu šatník navštívilo více než 5 200 registrovaných lidí v nouzi z Česka i Ukrajiny.

Pomoc Ukrajincům se promítla i do dalšího pravidelného programu MGB. V Uměleckoprůmyslovém muzeu, v srdci expozice *ART DESIGN FASHION*, pořádala galerie módní přehlídku pod vedením ikonické módní návrhářky Liběny Rochové a designérky ukrajinského původu Antoniny Zablocké. Přehlídce předcházela dvoudenní oděvní workshop pro ukrajinské ženy v novém *DESINGLABU*. Některé z účastnic si vyzkoušely i role modelek.

Nabídka programů MGB určená veřejnosti obsahovala v roce 2022 speciální programové cykly určené cizincům žijícím v ČR a také programy v anglickém jazyce nebo s anglickými titulky, aby byly pro cizince lépe přístupné. Na části těchto programů spolupracuje MGB s cizinci žijícími v ČR, kteří působí jako autoři a lektori těchto programů.

Webové stránky MGB mají také v anglickou jazykovou mutaci. MGB publikuje v cizích jazykových mutacích některé katalogy k výstavám. Nejvíce jazykových mutací má dosud publikace *Jak se dělá galerie* (německou, ukrajinskou, korejskou, tchajwanskou, čínskou, ruskou, italskou, španělskou a chorvatskou). Současně MGB vydává v anglické jazykové mutaci dvakrát ročně pololetní magazín, letáky k výstavám a Bulletin, které jsou recenzovaným neimpaktovaným periodikem.

Kromě stálých partnerů spolupracujících v oblasti propagace aktivit pro cizince (Jihomoravské regionální centrum na podporu integrace cizinců, Brno Expat Centre, Centre for International Cooperation MUNI) navázala MGB v roce 2022 novou spolupráci s partnery NGO Vicinis a Vesna, o. p. s. Programy pro cizince byly propagovány prostřednictvím webu, dvou facebookových stránek, tištěných programových dvouměsíčníků MGB a skrze kulturní internetový server GoOut.cz. Informace o programech byly sdíleny na sociálních sítích také spolupracujícími institucemi a sdruženími.

V roce 2022 byly realizovány tyto cykly programů:

- *BOOK CLUB* – čtenářské a výtvarné dílny pro rodiče s dětmi s kolumbijskou lektorkou; proběhlo 13 dílen s celkovou návštěvností 66 osob;
- *CREATIVE KIDS* – výtvarné dílny pro předškolní děti z MŠ, kterou navštěvují děti cizinců žijících v Brně; proběhlo 33 dílen s celkovou návštěvností 964 osob;
- *UA ACTIVITIES* – speciální programy (workshopy, komentované prohlídky, eventy) vedené ukrajinskými lektory v ukrajinštině, ruštině, češtině i angličtině, určené osobám z Ukrajiny dočasně žijícím v ČR; proběhlo 29 akcí s celkovou návštěvností 3 056 osob;
- *GUIDED TOURS AND EDUCATIONAL PROGRAMMES* – cyklus programů v anglickém jazyce přístupný pro cizince žijící v ČR ve spolupráci s americkou lektorkou; proběhlo 10 akcí s celkovou návštěvností 298 osob;
- *FOREIGN FRIENDLY / SCALNÍ LETŇÁK* – cyklus projekcí v originálním cizojazyčném znění či s cizojazyčnými titulky; proběhlo 26 projekcí s celkovou návštěvností 2 099 osob.
- **My Moravian Gallery**; 150 000 Kč; budovy Moravské galerie v Brně (Pražákův palác, Místodržitelství palác, Uměleckoprůmyslové muzeum, Jurkovičova vila), Národního divadla Brno, ZUŠ Veverčí; 1. ledna – 31. prosince 2022.

- Aktivita zaměřená na integraci cizinců realizuje MGB v rámci celoročního projektu *My Moravian Gallery*, podporovaného formou příspěvku KIC MKČR. Projekt probíhá v galerijních budovách (Pražákův palác, Místodržitelský palác, Uměleckoprůmyslové muzeum, Jurkovičova vila) formou konkrétních programových linií, které nabízejí cizincům nejen roli příjemců programů, ale v některých případech také aktivní participaci na přípravě a realizaci programů.

Další aktivity, financované z rozpočtu organizace:

- **Book Club; Pražákův palác; 2x měsíčně;**
 - Pravidelný cyklus rodinného programu v angličtině – čtení a prohlížení esteticky hodnotných knih s navazující výtvarnou dílnou v Herně Pražákova paláce, ve spolupráci s kolumbijskými lektory.
- lektorované výtvarné programy ve výstavách a expozicích MG pro mateřskou školu Creativ Kids, kterou navštěvují děti cizinců žijících v Brně (4x měsíčně);
- komentované prohlídky výstav a expozic MGB určené cizincům v anglickém jazyce, ve spolupráci s USA lektory (průběžně během roku);
- **cyklus UA; Moravská galerie v Brně; intenzivně od března do června;**
 - Série programů určených lidem z Ukrajiny, dočasně žijícím v ČR, (komentované prohlídky expozic a výstav, hudebně-výtvarné workshopy pro děti od 5 let, rodinná volnočasová odpoledne v Herně Pražákova paláce, oděvní workshopy a happeningy, Otevřené nádvoří pro Ukrajinu apod.), ve spolupráci s ukrajinskými lektory v jazyce ukrajinském, ruském, českém a anglickém.
- **Scalní letňák; nádvoří Místodržitelského paláce; červenec–srpen;**
 - Letní filmový projekt *Scalní letňák* na nádvoří Místodržitelského paláce, v jehož rámci jsou realizovány „foreign friendly“ projekce v originálním cizojazyčném znění či s cizojazyčnými titulky.
- **Ciphering Game Art is Here; Pražákův palác; celoročně;**
 - Celoroční samoobslužný vzdělávací program, díky jehož anglickému provedení v tištěné i online podobě se mohou cizinci samostatně seznamovat s expozicí ART IS HERE v Pražákově paláci.
- vydávání galerijního magazínu v česko/anglickém provedení a propagačních brožur s nabídkou vzdělávacích programů v angličtině, určených jak dětem cizinců, tak českým dětem za účelem procvičení cizího jazyka (2 x ročně), česko/anglické popisky ve výstavách a expozicích.

Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou (MSBJ)

V roce 2022 se MSBJ taktéž zapojilo do procesu integrace uprchlíků z Ukrajiny:

- Volný vstup do muzea pro uprchlíky z Ukrajiny (16. března – 30. dubna 2022) využilo celkem 153 osob.
- Prohlídka muzea pro ukrajinské studenty (30. srpna 2022), která se konala ve spolupráci se Statutárním městem Jablonec nad Nisou, účast 13 osob.
- Prohlídky muzea a tvůrčích dílen pro ukrajinské maminky s dětmi (26. listopadu 2022) ve spolupráci s Pedagogicko-psychologickou poradnou Česká Lípa, účast 39 osob.
- Vánoční tvoření (8. prosince 2022) ve spolupráci se ZŠ Vrchlického Jablonec nad Nisou, jehož součástí byl volný vstup a prohlídka pro děti ukrajinské národnosti a pedagogický doprovod, účast 20 osob.

- Webové stránky a většina publikovaných textů (vydané publikace, plakáty, popisky v expozicích a na výstavách) MSBJ mají anglickou mutaci. Cizincům je při návštěvě muzea k dispozici dálkový audioprůvodce v pěti jazykových mutacích (čeština, angličtina, němčina, polština, ruština).

Husitské muzeum v Táboře (HMT)

V roce 2022 využilo HMT služeb tlumočnice Haliny Němcové, která zajistila překlad z češtiny do ukrajinštiny u 2 komentovaných prohlídek expozic HMT a která se dále podílela na překladu průvodcovského listu do středověkého podzemí a pracovního listu *Poznej město s rytířem Rolandem* pro děti. Oba materiály jsou pro zájemce volně k dispozici. Pracovní list pro děti je nabízen na pokladnách stálých expozic a je také ke stažení na webových stránkách HMT.

HMT podporuje multikulturu jako platformu pro bezkonfliktní soužití různých národů akcemi na rozličná témata, a to především pravidelným cyklem cestovatelských přednášek *Barevný čtvrtek*, které seznamují veřejnost s životním stylem, památkami, kulturním dědictvím, přírodním bohatstvím, zvyky a tradicemi jiných zemí a národů.

HMT je původcem a vlastníkem stálé expozice *Jan Hus – odvaha myšlenky, odvaha víry, odvaha smrti* v Husově domě v Kostnici (SRN), kterou provozuje Společnost Husova muzea v Praze. Na základě toho je HMT v kontaktu a spolupracuje s místními kulturními institucemi i s krajskými organizacemi a spolky, např. s Deutsch-Tschechische Vereinigung Konstanz, e.V. Výstupem této spolupráce jsou výstavy na různá témata, pietní akty u Husova kamene v Kostnici, účast na festivalu Táborská setkání a kontakty zahraničních zájemců s Tábořem.

Pokud to vnější podmínky dovolují, pořádá HMT každoročně také vědecké konference s mezinárodní účastí. Příspěvky z řad zahraničních účastníků rozšiřují obzory, posilují mezikulturní kompetence a napomáhají globálnímu chápání světa v jeho rozmanitosti a diverzitě. HMT pravidelně spolupracuje s umělci a experty cizích národností. V minulosti navázalo také velice dobrou spolupráci s oběma táborskými gymnázii. Nabízí součinnost při návštěvách muzejních objektů a při výukových programech v rámci návštěv a výměnných pobytů zahraničních studentů v Táboře.

Ve školních kolektivech, které navštěvují edukační programy HMT, je následkem ruské invaze na Ukrajinu a na ni navazující uprchlickou vlnu řada ukrajinských dětí. Po konzultaci s vyučujícím se lektoři HMT snaží přizpůsobovat obsah a prostředky těmto dětem tak, aby mohly i ony z programu co nejvíce vytěžít.

Základní informace o HMT jsou na webových stránkách muzea v českém i anglickém jazyce. Dvojazyčnou podobu mají také informační tabule či letáčky k expozicím a objektům muzea. Kromě toho v rámci stěžejní muzejní expozice muzeum disponuje audio průvodci v anglickém, německém, francouzském, ruském, španělském, italském, korejském, japonském, maďarském a holandském jazyce. Středověké podzemí mohou cizinci navštívit s anglickým nebo německým průvodcovským textem, nebo si objednat anglicky mluvícího průvodce.

Všechny nové větší projekty HMT počítají s dvoujazyčným provedením (čeština, angličtina) s tím, že doplňující publikace nebo rozšiřující elektronická média nabízejí i další jazykové mutace.

V reakci na uprchlickou vlnu z válkou zasažené Ukrajiny vydalo HMT verzi samoobslužného pracovního listu pro děti, seznamující s významnými táborskými památkami v ukrajinštině. Do ukrajinštiny byl také přeložen průvodcovský text do středověkého podzemí.

Muzeum každoročně pořádá interní školení a supervize, které pomáhají rozvíjet kompetence zaměstnanců pracujících s veřejností chápat a respektovat i jiné kultury a eliminovat nebo oslabovat etnické či rasové předsudky.

- Volný vstup pro všechny Ukrajince a všechny uprchlíky do všech expozic HMT;

- **Pojďme spolu;** Husitské muzeum v Táboře ve spolupráci s Botanickou zahradou při VOŠ a SZeŠ v Táboře a spolkem Květel; rozpočet organizace; Tábor – Stará radnice a Bechyňská brána; březen–červen 2022;
 - Komentované prohlídky Staré radnice a Bechyňské brány tlumočené do ukrajinštiny.
- **UKRAJINA – Historické kořeny ukrajinského národa a jeho státnosti. Kontext současného konfliktu;** Husitské muzeum v Táboře; rozpočet organizace; Stará radnice – gotický sál, Žižkovo náměstí 1, Tábor; 9. března 2022;
 - Přednáška PhDr. Zdeňka Vybírala, Ph.D.
- **Ruská válka proti Ukrajině. Historické kořeny konfliktu a možné důsledky;** Husitské muzeum v Táboře; rozpočet organizace; Stará radnice – gotický sál, Žižkovo náměstí 1, Tábor; 2. května 2022;
 - Panelové diskuze o historických kořenech i současných důsledcích útoku Ruské federace proti Ukrajině se zúčastnili PhDr. Bohdan Zilynskyj, Dr., Ph.D. (FSV UK Praha); Mgr. Michal Nekorjak (Úřad vlády ČR); David Svoboda, Ph. D. (Muzeum 20. století, Ústav pro studium totalitních režimů), moderoval PhDr. Zdeněk Vybíral, Ph.D. (Vedoucí historického oddělení HMT)
- **Náboženská tvář Ukrajiny;** Husitské muzeum v Táboře; rozpočet organizace; Stará radnice – gotický sál, Žižkovo náměstí 1, Tábor; 24. května 2022;
 - Přednáška Bc. et Bc. Prokopa Jandy.
- **Moderní dějiny ruského antisemitismu;** Husitské muzeum v Táboře; rozpočet organizace; Augustiniánský klášter – přednáškový sál; 10. listopadu 2022;
 - Přednáška PhDr. Zdeňka Vybírala, Ph.D.
- **Rusko, Ukrajina a my;** Husitské muzeum v Táboře; rozpočet organizace; Augustiniánský klášter – přednáškový sál; 25. listopadu 2022.
 - Beseda s publicistou a komentátorem Alexandrem Mitrofanovem.

Muzeum loutkářských kultur (MLK)

MLK využívalo v roce 2022 služeb pedagožky a loutkoherečky z Ukrajiny, která v muzeu v letních měsících vedla pravidelné bezplatné workshopy pro ukrajinské děti. Časová dotace činila 30 hodin. Lektorka byla hrazena MLK.

Již od roku 2020 jde MLK cestou průběžné osvěty, která se osvědčila zvláště u starších školních dětí a středoškoláků. V muzeu je vytvořen odpočinkový prostor jako součást stálé expozice, kde si může každý na tabletu zvolit a promítnout filmové ukázky loutkového divadla ze 60 zemí na 5 kontinentech. MLK se domnívá, že tato forma edukace směřem k poznání široké škály kulturních zvláštností a rozdílů nenásilně děti učí toleranci a účte k jiným kulturním zvyklostem než jsou ty naše.

Ve dnech 30. srpna – 1. září 2022 pořádalo MLK v Chrudimi již 6. ročník multižánrového kulturního festivalu *Bez nití*. V rámci festivalu se na terasách MLK dne 31. srpna 2022 konal *Česko-ukrajinský den*, který byl zaměřen na setkání českých a ukrajinských dětí i poznání kultury a reálií Ukrajiny. Česko-ukrajinské odpoledne začalo dobrodružnou pohádkou *Za dveřmi* s papírovými loutkami v podání divadla FRAS, tvořeného studenty loutkářské katedry DAMU. První představení v 17 hodin bylo v českém jazyce, od 19 hodin pak bylo stejné představení odehráno i v ukrajinštině. V 17.45 zahráli herci divadla DRAK představení *Červená karkulka*; inscenace vznikla ve spolupráci divadla DRAK a loutkoherců z Kyjeva. Mix ukrajinštiny a češtiny ukazuje, jak snadné je si porozumět. Divadelní představení doplnily v MLK také workshopy a další aktivity. Vstup na celé odpoledne byl zdarma.

Na podzim 2022 začalo MLK připravovat edukační program k výstavě *Všechno nejlepší!* pro mladší školní věk, který bude realizován v roce 2023. Cílem programu je poznávání kulturních zvláštností a prožití nových zážitků spojených s kulturami lišícími se od té naší.

Na webových stránkách MLK jsou veškeré informace o muzeu k dispozici v anglickém jazyce. Komentované prohlídky MLK probíhají na vyžádání s průvodcem v německém, anglickém či francouzském jazyce na vyžádání. V MLK je k dispozici průvodce expozicí v anglickém, německém a francouzském jazyce.

MLK informovalo na svých webových stránkách o akcích pro uprchlíky z Ukrajiny v ukrajinském jazyce v sekci aktualit. Taktéž informovalo o konaném festivalu „Bez nití“ a o *Česko-ukrajinském odpoledni* na tištěných plakátech v ukrajinském jazyce a inzerovalo tyto akce v ukrajinštině na svém FB profilu.

Výčet aktivit financovaných z rozpočtu organizace, jež se dotýkají problematiky integrace cizinců:

- **Workshopy pro ukrajinské děti;** Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi; 3 600 Kč (Ostatní osobní náklady); herna a ateliér Muzea loutkářských kultur v Chrudimi; 1x týdně (celkem 30 h) v období červen–srpen 2022;
 - Konaly se v úterý cca na 2 hodiny v herně muzea a zahrnovaly např. hru s loutkou. Programy vedla Jekyterina Kravčenko – ukrajinská loutkářka z divadla Ravlyk aktuálně žijící v Chrudimi na ubytovně pro uprchlíky. Lektorka byla zaměstnána formou DPP.
- **Česko-ukrajinské odpoledne;** Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi; dotace 50 000 Kč (město Chrudim); terasy Muzea loutkářských kultur v Chrudimi; 31. srpna 2022;
 - Součást festivalu *Bez nití* (30. srpna – 1. září 2022).
 - Bylo určeno pro české i ukrajinské děti. V rámci odpoledne se konalo představení souboru FRAS *Za dveřmi* (2 jazykové mutace) a česko-ukrajinské představení *O červené karkulce* od divadla DRAK. Po pohádkách následoval společný workshop – výroba papírové kolážové loutky. Občerstvení bylo také ukrajinské. Připravily ho v současné době v Chrudimi žijící Ukrajinky. Vstup byl volný – celkem jej využilo 119 lidí (49 dospělých a 70 dětí).

Památník národního písemnictví (PNP)

PNP při organizaci akcí na podporu integrace cizinců, konkrétně při workshopech pro děti z Ukrajiny a ze škol na Vysočině pořádaných v Petrkově, využíval služeb společnosti F-Point Jihlava. Společnost F-Point v Jihlavě z řad cizinců spolupracuje s tlumočníky z ukrajinštiny. Společnost se rovněž věnuje integraci cizinců, a to především dětí postižených válkou na Ukrajině.

Dále PNP při organizaci akcí a programů v Praze spolupracoval s komunitním centrem MANA a KC SLUNEČNICE. Workshopy pro děti ve spolupráci s komunitním centrem MANA vedla lektorka PNP Mariana Dočekalová ve spolupráci s ukrajinskou lektorkou Mariou Vivčar. PNP tak během roku 2022 využíval tlumočení do ukrajinštiny v rámci vedení workshopů, které organizace spolupořádala s komunitními centry jak v Praze, tak na Vysočině.

PNP se v roce 2022 aktivně zapojoval do integrace válečných uprchlíků z Ukrajiny, a to především dětí, pro které uspořádal řadu kulturních akcí a workshopů s tematikou knižní kultury. Pro děti z Ukrajiny byla například uspořádána divadelní představení s tlumočením do ukrajinštiny, koncerty a výtvarné ateliéry a neformální setkání s českými dětmi v Petrkově.

Dále měli ukrajinští občané vstupy na výstavy a akce pořádané PNP zdarma. Od 28. března 2022 byl vstup do letohrádku Hvězda pro ukrajinské občany zdarma.

PNP na svých webových stránkách pravidelně publikuje informace v anglickém jazyce. Informace o česko-francouzském kulturním centru v Petrkově jsou publikovány také ve francouzštině. Po dobu čtyř měsíců byly

zveřejňovány informace o nabízených workshopech pro ukrajinské děti v ukrajinském jazyce v aktualitách na webu organizace. Webové stránky PNP jsou tak snadno přístupné a srozumitelné cizincům.

Níže uvedené programy na podporu integrace uprchlíků z Ukrajiny byly financovány z rozpočtu organizace.

Workshopy na podporu ukrajinských občanů hrazené z rozpočtu organizace:

- **Výtvarné dílny pro (nejen) ukrajinské děti – NEJKRÁSNEJŠÍ KNIHA: KLUB DIVNÝCH DĚTÍ;** Komunitní centrum MANA, Husův sbor ve Vršovicích, Moskevská 967, Praha 10; 13. dubna 2022;
- **Výtvarné dílny pro (nejen) ukrajinské děti – NEJKRÁSNEJŠÍ KNIHA: TO JE METRO, ČČČE!**; Komunitní centrum MANA, Husův sbor ve Vršovicích, Moskevská 967, Praha 10; 20. dubna 2022;
- **Výtvarné dílny pro (nejen) ukrajinské děti – TVOŘÍME EX LIBRIS;** Komunitní centrum MANA, Husův sbor ve Vršovicích, Moskevská 967, Praha 10; 27. dubna 2022;
- **NEJKRÁSNEJŠÍ KNIHA: KLUB DIVNÝCH DĚTÍ / НАЙКРАСИВІША КНИГА: КЛУБ ЧУДНИХ ДІТЕЙ;** Komunitní centrum Slunečnice, Praha 6; 2. května 2022;
- **NEJKRÁSNEJŠÍ KNIHA: KLUB DIVNÝCH DĚTÍ / НАЙКРАСИВІША КНИГА: КЛУБ ЧУДНИХ ДІТЕЙ;** Komunitní centrum Slunečnice, Praha 6; 9. května 2022;
- **Výtvarné dílny pro (nejen) ukrajinské děti – TVOŘÍME EX LIBRIS;** Komunitní centrum MANA, Husův sbor ve Vršovicích, Moskevská 967, Praha 10; 6. června 2022 (2x);
- **Matiné v Petrkově nejen pro ukrajinské studenty;** Petrkov 13, obec Lípa, Havlíčkův Brod; 15. června 2022.
 - Setkání dětí ze ZŠ Lípa, ZŠ Havlíčkův Brod, v Sadech a F-pointu Jihlava.
- **Výtvarný ateliér pro děti;** Petrkov 13, obec Lípa, Havlíčkův Brod; 13. července 2022.
 - Setkání pro děti z Vysočiny s dětmi z Ukrajiny, ve spolupráci s F point Jihlava.
- **Výtvarný ateliér pro děti Ruce přátel;** Petrkov 13, obec Lípa, Havlíčkův Brod; 15. prosince 2022.
 - Akce pro ukrajinské děti z F-point Jihlava.

Další aktivity:

- **Ukrajinské umění / Українське мистецтво;** online; od 2. května 2022.
 - Online seriál o ukrajinském umění ze sbírky PNP na Facebooku PNP.

Památník Terezín (PT)

V roce 2022 PT zaměstnal 2 ženy ze skupiny ukrajinských uprchlíků, které jsou ubytovány v jedné z budov památníku.

Od března 2022 PT intenzivně podporoval ukrajinské uprchlíky poskytnutím svých ubytovacích kapacit a dalších služeb (materiální pomoc, pomoc s vyřízením podpory, pomoc s hledáním pracovního uplatnění, umístění dětí do škol a školek, zajištění jídla, tlumočení atd.). Zaměstnanci PT se snažili, aby se ukrajinští uprchlíci začlenili do společnosti a byli samostatní.

Webové stránky PT mají také anglickou mutaci. PT zveřejňuje příspěvky na sociálních sítích často dvojjazyčně, dle zaměření příspěvku česky/anglicky nebo česky/německy. Příspěvky se nicméně překládají do jazyka sledujících také automaticky. K výstavám a akcím PT pořizuje videozáznamy. Většina z nich je tlumočena do anglického nebo německého jazyka, případně je otitulkována.

Zaměstnanci Památníku Terezín s cizinci komunikují často, jedná se však převážně o kontakt s charakterem předávání informací o historii místa pro zahraniční turisty v rámci komentovaných prohlídek. Vzdělávací

oddělení PT je rovněž v kontaktu s cizinci – dobrovolníky ze SRN a Rakouska, kterým pomáhá s vyřizováním úředních záležitostí při přihlašování apod., čímž jim poskytuje interkulturní služby.

V roce 2022 komunikoval PT směrem k ukrajinským uprchlíkům, kterým ve velké míře pomáhal.

Památník Lidice (PL)

PL již 9. rokem spolupracuje s dobrovolnickou organizací ASF, která pořádá roční stáže pro německé studenty, kteří se aktivně podílejí na provozu PL, včetně provázení v německém a anglickém jazyce. Výstupem práce dobrovolníků jsou i další projekty, například podklady pro připravovaný katalog lidické sbírky nebo fotografické podklady pro pořad *Minuta z historie*. PL dále spolupracuje s rodilými mluvčími (např. překlady otázek pro vědomostní soutěž Lidice pro 21. století).

PL po vypuknutí války na Ukrajině zpřístupnil své expozice občanům Ukrajiny za 1 Kč. Dále pořádal ve spolupráci s Polským institutem, Památníkem Terezín a Velvyslanectvím Ukrajiny mezinárodní odbornou konferenci na téma *Děti a válka*, z níž zároveň vzniká česko-polský sborník příspěvků, který bude vydán v lednu 2023. U příležitosti konference byla otevřena i dvojjazyčná výstava *807. Polský venkov za druhé světové války* v česko-polské mutaci. V září 2022 byla otevřena česko-polská výstava *Mami, já nechci válku* ve spolupráci s Polským institutem v Praze a Velvyslanectvím Ukrajiny.

Některé pravidelné soutěžní projekty PL jsou realizovány vícejazyčně za účelem snížení jazykových bariér – *Mezinárodní dětská výtvarná výstava Lidice* (česky, anglicky, německy a rusky), mezinárodní vědomostní soutěž Lidice pro 21. století (česky, anglicky, německy a polsky). PL dále poskytuje vzdělávací programy a komentované prohlídky v českém, anglickém a německém jazyce.

Všechny oficiální webové stránky Památníku Lidice a Památníku Ležáky jsou vícejazyčné; samozřejmostí je anglický a německý jazyk, další jazykové mutace jsou v souvztáhnosti s konkrétními projekty v polském, ruském a esperanto jazyce. Základní publikace o historii, které Památník Lidice vydává a prodává, vycházejí ve více jazykových mutacích (anglicky, německy a rusky). Výstavní projekty, zejména stálé expozice, krátkodobé a putovní výstavy vycházejí převážně v česko-anglické verzi. Některé stálé expozice jsou dále přeloženy do německého, francouzského a ruského jazyka.

PL v minulosti zajišťoval pro své pracovníky kurzy českého a ruského jazyka. Každoročně (s výjimkou období pandemie) jsou pořádány třídní zahraniční studijně-poznávací pobyty pro pracovníky za účelem poznávání forem činnosti a prezentace zahraničních památníků, muzeí a galerií a z důvodu inspirace získávání nových znalostí v oblasti historie a osvojování si společensko-kulturních dovedností.

Pracovníci PL se dále pravidelně účastní zahraničních pietních aktů z důvodu navazování a udržování mezinárodních kontaktů.

- **50. Mezinárodní dětská výtvarná výstava Lidice 2022 – soutěž a výstava;** Lidická galerie, Tokajická 152, Lidice; 11. února 2022 – 1. února 2023.
- **17. ročník vědomostní soutěže Lidice pro 21. století;** Památník Lidice; online.
 - V rámci dotačního programu MŠMT *Podpora vzdělávacích aktivit národnostních menšin v roce 2022* bylo na realizaci této soutěže přiznáno celkem 761 398 Kč.

Slezské zemské muzeum (SZM)

V roce 2022 byl řešen projekt Visegrad Fund s názvem *Post-WWII Migration Flows in the V4 States in the Context of Propaganda Studies* (ID 22030354), který se zaměřoval na problematiku menšin, migrací a kolektivních identit ve střední Evropě po roce 1945. V rámci projektu proběhla mezinárodní konference a byla vydána elektronická monografie *Post-WWII migration in the V4 countries (propaganda analysis of*

Central European migration flows). Konala se také putovní výstava *Migration flows propaganda*, jež byla instalována v Košicích, Budapešti, Varšavě a v Opavě.

Informace o expozicích, výstavách a dalších akcích SZM jsou zveřejňovány na webových stránkách SZM v anglickém, německém a polském jazyce. V každém výstavním areálu SZM jsou k dispozici tištění průvodci expozicemi ve třech jazykových mutacích (anglicky, německy, polsky). Zaměstnanci SZM ve všech výstavních areálech jsou rovněž schopni komunikovat s cizinci v anglickém jazyce. V Historické výstavní budově lze využít také audioprůvodců ve stejných jazykových mutacích. Ve stálých expozicích i krátkodobých výstavách v Historické výstavní budově a Národním památníku II. světové války jsou pro návštěvníky připraveny také popisky v anglickém jazyce.

Zaměstnanci SZM pracují na své jazykové vybavenosti, a to návštěvou kurzů anglického jazyka, které zorganizovalo SZM ve spolupráci s jazykovou školou Helen Doron. Odborní pracovníci spolupracují na projektech, případně si vyměňují informace s kolegy z evropských i mimoevropských zemí.

■ **Post-WWII Migration Flows in the V4 States in the Context of Propaganda Studies; spoluorganizována Slezským zemským muzeem; 16 700 €; online (Košice); 21. ledna 2022.**

- V rámci Visegrádského projektu *Post-WWII Migration Flows in the V4 States in the Context of Propaganda Studies* (realizace 1. září 2021 – 28. února 2023) proběhla 21. ledna 2022 online konference. Z výstupů na konferenci je aktuálně připravována kolektivní monografie a putovní výstava. Publikace a výstava se zaměřují především na situaci národnostních menšin ve střední Evropě po roce 1945. Projekt je financován z Visegrad Fund (Mezinárodní visegrádský fond).

Programy a akce určené pro ukrajinské uprchlíky z rozpočtu organizace; od března 2022;

- Jejich cílem je zapojit Ukrajince do dění ve městě a zábavnou formou děti odreagovat od dění v jejich zemi. V Historické výstavní budově SZM připravuje edukační program s názvem *Pět úkolů pro Honzu* a v Památníku Petra Bezruče nabízí dva programy, a to *Pohádkové odpoledne v Památníku Petra Bezruče* a *Workshop k výstavě Praveký svět aneb Ve stopách Zdeňka Buriana*.

Muzeum romské kultury (MRK)

MRK participuje např. na brněnském festivalu *Babylonfest*, na kterém se prezentují menšiny žijící v ČR, včetně Romů.

V roce 2022 mělo muzeum svého zástupce v přípravném výboru festivalu menšin *Babylonfest*. V roce 2022 také navázalo spolupráci v rámci programu Erasmus+ a na pozici dobrovolníků začlenilo 2 studenty z Polska, stejně tak v rámci partnerství s ASF Landesbeauftragte přijalo na pozici dobrovolnice studentku z Německa. Muzeum rovněž zaměstnává pracovníky slovenské a ukrajinské státní příslušnosti.

Webové stránky MRK jsou vedeny také v anglickém jazyce. Základní informace jsou dostupné v ukrajinštině a pro ukrajinské občany je do MRK vstup zdarma. MRK připravuje většinu výstav v několika jazykových mutacích, vždy vedle češtiny primárně v angličtině, příležitostně i v němčině, s resumé v romštině. Stálá expozice v Brně *Příběh Romů* nabízí průvodcovské texty v angličtině a v němčině, stejně tak komentované prohlídky s průvodcem jsou k dispozici v angličtině a v němčině. MRK v roce 2022 dvakrát uspořádalo komentovanou prohlídku v ukrajinštině. Veškerý navigační systém v muzeu je taktéž v angličtině.

Nová expozice v Památníku holokaustu Romů a Sintů na Moravě v Hodoníně u Kunštátu, *Hodonín u Kunštátu. Průsečík tragických osudů 1940-1950. Střední Evropa.*, je dostupná také v anglickém jazyce. Výstava v Brně *Otisk cest. Fotografie Claude a Marie-José Carret* je v českém (a romském) a francouzském jazyce. Doprovodný program k této výstavě byl připraven ve spolupráci s jazykovou školou a kulturním centrem Alliance Française Brno, a to včetně účasti na festivalu *Bonjour Brno*.

Edukační programy v roce 2022 probíhaly jak v angličtině, tak v němčině a v ukrajinštině, včetně pracovních listů v těchto jazykových mutacích. Výukové filmy MRK mají anglické a německé titulky.

Zaměstnanci MRK se systematicky v této problematice nevzdělávají, ale vzhledem k zaměření muzea jsou vedeni ke zvýšené míře tolerance a otevřenosti vůči minoritám, cizincům atd. Ostatně cizinci, zejména z anglosaských zemí, jsou jednou z cílových skupin MRK. Ve vztahu k menšinám v ČR je naopak MRK školící institucí ve věci specifik kultury Romů a Sintů, které se mohou odrážet v každodennosti i v otázkách vzájemného soužití, což je důležité pro předcházení vzájemných konfliktů mezi majoritou a romskou minoritou. MRK je institucionálním členem Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny.

- **Partnerství s ASF v ČR/ASF Landesbeauftragte**
 - Dobrovolnice z Německa (na rok, 1x týdně 8 hodin)
 - Září 2022 – září 2023
- **Erasmus**
 - 2 studenti/dobrovolnice z Polska
 - Červenec–září 2022, říjen–prosinec 2022
- **Festival Babylonfest**
 - Září 2022, Brno
 - Aktivní účast v přípravném výboru festivalu. V rámci přehlídky se zástupci MRK spolu s ostatními zástupci etnických a národnostních menšin setkali u nově zasazenému stromu, kde byly uvázány stužky zastupující jednotlivé skupiny.
- Proběhla také komentovaná prohlídka expozice *Příběh Romů* a hudebně literární posezení mj. za účasti romského spisovatele a hudebníka Gejzy Horvátha.

Národní muzeum v přírodě (NMvP)

NMvP má své webové stránky přeloženy do anglického jazyka a nově do jazyka německého. Texty jsou pravidelně aktualizovány. Propagační letáky jsou k dispozici pro návštěvníky v anglické verzi.

Muzeum v přírodě Vysočina jakožto organizační složka NMvP vydalo v roce 2022 nový propagační materiál o masopustních obchůzkách na Hlinceku v česko-anglické verzi a instalovalo informační tabule na objekty v angličtině.

NMvP podporuje dostupnost pro cizojazyčné návštěvníky ve svých organizačních složkách: Valašské muzeum v přírodě, Hanácké muzeum v přírodě, Muzeum v přírodě Zubrnice a Muzeum v přírodě Vysočina.

Všechny následující aktivity uskutečněné v roce 2022 byly hrazeny z rozpočtu organizace:

- **Lepší přístup k informacím pro cizince;**
 - NMvP v roce 2022 realizovalo **překlad webových stránek** všech organizačních složek do německého jazyka.
 - Pro účely prezentace organizace pro zahraniční návštěvníky či na zahraničních trzích byl v roce 2022 vydán **propagační leták NMvP**, představující jeho jednotlivé složky v německé a anglické mutaci.
- NMvP v jednotlivých organizačních složkách zavedlo bezplatný vstup pro uprchlíky z Ukrajiny.

Valašské muzeum v přírodě

- Realizovalo **nový informační systém pro návštěvníky** areálu Dřevěné městečko (směrovníky, popisky jednotlivých objektů aj.) v české i anglické verzi. Dále realizovalo informační systém pro návštěvníky připravovaného areálu Kolibisek v české a anglické verzi.
- Vydalo **informační letáky** jednotlivých areálů muzea **v anglické mutaci**. Tyto letáky jsou nabízeny návštěvníkům v pokladnách jednotlivých muzeí, ale zároveň jsou distribuovány prostřednictvím informačních center i na zahraničních veletrzích a prezentacích pomocí prospektových servisů jednotlivých krajských destinačních managementů.
- **Pořádalo folklorní festivaly**, které jsou důležitým nástrojem setkávání české kultury, národnostních menšin žijících u nás a cizinců. V roce 2022 to byly:
 - **Ondrášova valaška**; Valašské muzeum v přírodě, Dřevěné městečko; 10.–12. června 2022;
 - **Romská píseň**; Valašské muzeum v přírodě, Dřevěné městečko; 23. července 2022;
 - **Jánošíkův dukát**; Valašské muzeum v přírodě, Dřevěné městečko; 5.–7. srpna 2022.

Muzeum v přírodě Vysočina

- Vydalo česko-anglický leták o expozici vesnických masopustních obchůzek a masek z Hlinecka.

Hanácké muzeum v přírodě

- Připravilo speciální prohlídku pro ukrajinské děti ve věku 6–15 let.

Muzeum v přírodě Zubrnice

- Připravilo speciální prohlídky pro zahraniční návštěvníky, obohacené o posezení s ochutnáváním typicky české vesnické kuchyně.
- Ve spolupráci se Státní vědeckou knihovnou v Ústí nad Labem byla připravena a proběhla speciální prohlídka Muzea v přírodě Zubrnice pro ukrajinské děti.

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ

POJIŠTĚNÍ CIZINCŮ

Cizinci mohou být pojištěni v rámci veřejného zdravotního pojištění¹⁵⁰ (za splnění zákonných podmínek) nebo musí mít uzavřeno soukromé (komerční) zdravotní pojištění¹⁵¹, které je jednou z podmínek pro legalizaci pobytu na území ČR. Podmínky pro vstup do veřejného zdravotního pojištění a přístup k zdravotním službám nejsou diskriminační a reflektují mezinárodní závazky. Přístup k zdravotním službám cizinců zaručují nejen vnitrostátní právní předpisy, ale právní předpisy Evropské unie.

Nad rámec osob, které jsou součástí systému veřejného či soukromého zdravotního pojištění, je zdravotní péče v ČR hrazena též osobám, na něž se vztahuje mezinárodní smlouva o sociálním zabezpečení. Jejich péče je hrazena výpomocnou českou zdravotní pojišťovnou, která náklady poté přeúčtuje instituci zdravotního pojištění smluvního státu. Takovou smlouvu má Česká republika uzavřenou s Albánií, Černou Horou, Severní Makedonií, Srbskem, Tureckem, Tuniskem, Izraelem (pouze pro neodkladné porody) a ke schválení Poslanecké sněmovně PČR bude předložena nová smlouva s Bosnou a Hercegovinou pro oblast sociálního zabezpečení. V neposlední řadě hradí Česká republika přímo, na základě reciprocity, zdravotní péči občanům Bosny a Hercegoviny, dále pak např. tzv. vládním stipendistům, studujícím v České republice.

Kategorie cizinců, kteří spadají **do veřejného zdravotního pojištění**, jsou (kromě cizinců s trvalým pobytem, cizinců-zaměstnanců, popř. osob pojištěných v ČR na základě tzv. koordinačních nařízení EU nebo mezinárodních smluv) zejména tyto:

- Osoby s povolením k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu;
- žadatelé o udělení mezinárodní ochrany (azyl nebo tzv. doplňkové ochrana);
- osoby, kterým byl udělen azyl nebo doplňková ochrana na území České republiky;
- osoby, kterým bylo uděleno oprávnění k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany podle zákona o dočasné ochraně cizinců;
- osoby uvedené v § 48 zákona o pobytu cizinců – toto je poměrně úzká skupina, kdy jde o osoby, které jsou důležité jako svědci v trestním řízení, nezletilé děti umístěné v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc apod.;
- děti narozené na území ČR matce s povoleným dlouhodobým pobytem v ČR, a to do konce kalendářního měsíce, v němž tato osoba dovršila 60 dnů věku¹⁵²;

¹⁵⁰Cizinci, kteří jsou pojištěnci veřejného zdravotního pojištění dle zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, mají stejné postavení, jako čeští pojištěnci. Mají nárok na plný rozsah zdravotních služeb, které jsou z tohoto systému hrazeny, mají právo na výběr zdravotní pojišťovny, je jim vystaven průkaz pojištěnce atd. Vykazování zdravotních výkonů zdravotním pojišťovnám se rovněž neliší oproti jiným pojištěncům. Jinými slovy, cizinci, kteří jsou účastníky systému veřejného zdravotního pojištění, mají stejná práva a povinnosti v oblasti zdravotního pojištění jako čeští pojištěnci.

¹⁵¹Komerční zdravotní pojištění cizinců jsou povinny uzavřít osoby, které pobývají legálně na území České republiky, a které nespádají pod systém veřejného zdravotního pojištění. Soukromé zdravotní pojištění nabízí výhradně Pojišťovna VZP, a.s., která je dceřinou společností jedné z veřejných zdravotních pojišťoven: VZP ČR.

¹⁵²Pojištění novorozenců po dobu prvních dvou měsíců jejich života (jejichž matky mají povolení k dlouhodobému pobytu či trvalému pobytu), zlepšuje přístup k porodní a poporodní péči a snižuje finanční zátěž pro matky-cizinky.

- děti narozené matce s povoleným trvalým pobytem, a to do konce kalendářního měsíce, v němž tato soba dovršila 60 dnů věku a dále po dobu řízení o žádosti k trvalému pobytu na území podané touto osobou.

Cizinci, kterým byla udělena dočasná ochrana, tvoří velmi specifickou skupinu vyznačující se nízkým využíváním zdravotních služeb. Příjmy plynoucí do systému veřejného zdravotního pojištění za tyto osoby jsou tudíž výrazně vyšší než náklady na hrazené zdravotní služby jim poskytnuté. Odhadovaná výše nákladů na hrazené zdravotní služby poskytnuté těmto osobám v roce 2022 činila přibližně 2 mld. Kč. Příjmy za tyto osoby plynoucí do systému veřejného zdravotního pojištění jsou odhadovány na přibližně čtyřnásobek této částky (platba státu cca 3,5 mld. Kč + zaměstnaní cca 4 mld. Kč).

ZAMĚŠTNÁVÁNÍ CIZINCŮ VE ZDRAVOTNICTVÍ

Cizinci mezi zdravotnickými pracovníky jsou zastoupeni 5,2 %, z toho většina připadá na občany Slovenska (66,7 %). Cizinci ze třetích zemí tvoří 29,3 % všech cizinců ve zdravotnictví, tento podíl se meziročně zvýšil o 3,4 procentních bodů.

Co se týče jednotlivých zdravotnických profesí, tak z dostupných dat je patrné, že největší podíl tvoří cizinci mezi lékaři, kterých je 11,2 % z celkového počtu lékařů. Dále jsou cizinci nejvíce mezi zubními lékaři (9,4 %). Dále jsou cizinci zastoupeni nejvíce mezi radiologickými fyziky (8,4 %), farmaceuty (7,5 %) a psychology (7,1 %). Mezi sestrami je 3,2 % cizinců.

Počty zdravotnických pracovníků v ČR v roce 2022¹⁵³

	Počet celkem	Stání příslušnost evidovaná v NRZP				
		Občané ČR	Cizinci celkem	Občané Slovenska	Občané EU	Cizinci ze třetích zemí
Zdravotničtí pracovníci CELKEM**	242 796	230 136	12 660	8 445	503	3 712
<i>tj. %</i>	<i>100,0</i>	<i>94,8</i>	<i>5,2</i>	<i>3,5</i>	<i>0,2</i>	<i>1,5</i>
Lékaři	46 077	40 913	5 164	3 738	147	1 279
Sestry*	103 658	100 383	3 275	2 099	85	1 091
Zubní lékaři	6 049	5 483	566	269	43	254
Farmaceuti	8 077	7 472	605	559	6	40
Ostatní	83 346	80 176	3 170	1 850	228	1 092

Zdroj: Národní registr zdravotnických pracovníků (NRZP), ÚZIS ČR, stav ke dni 28. 1. 2022

* Sestry: § 5 Všeobecná sestra, § 5a Dětská sestra, § 6 Porodní asistentka, § 21b Praktická sestra

** Jedna osoba může mít více povolání.

Rovněž je stanovena výše pojistného na tyto první dva měsíce, během nichž musí zákonný zástupce požádat o udělení povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu.

¹⁵³ Do dat jsou zahrnuti pouze zdravotničtí pracovníci nahlášení do NRZP jako aktuálně zaměstnaní.